Antonij Trumbete Urbinatis episcopi:

Necnon theologi ac metaphysici acutissimi questio profunda de efficientia primi principij ad mē-tem Aristotelis. Adiecta subtili que-stione. Nunquid adultus non ba-ptizatus saluari possit scd'm Scoti doctrinam optime dis-cussa.

¶ Sanctissimo. D. N. Leoni. x. pont. maximo ac gloriosissimo Antonius cognomento Trūbeta ep̄us Urbinas premissis osculis pedū beatoꝝ se ꝓnus supplexq; cōmēdat.

Um ex sentētia saluatoris in euāgelio salus ⁊ felicitas anime nostre ⁊ intellectus sit cognoscere deū perfecte quantuz fieri potest in corpore humano: dicente ipso eodē ad patrē celestē. Hec est vita eterna: vt cognoscā te soluz deū: ⁊ quē misisti iesum xp̄m: approbāte hanc sentētiā philosopho Aristo. prio ⁊. x. ethic. dicēte: virtutes aie ⁊ potentias eiusdez tunc esse perfectas in nobis: cū sunt in operationibus suis actualibus: presertiz in ea operatiōe: que est circa nobilissimū suū obiectuz: in qua est vltima delectatio ⁊ quietatio earūdē. Ego mancipiū. S. V. accersitus ad conciliū Lateranē. cuius grā. xviij. mensez hic Rome peregi: multis interuallis occurrētibus eiusdē concilij sessionū: in hac intercapedine tēporis: ne tēpus ociose cōtererez: aut per negligentiā effluerer: visus suz. S. V. lucubratiūculā quādaz litterariā cōficere debere: ⁊ sacro nomini suo dedicare: que sacris litteris: ⁊ oium bonaꝝ artiuz disciplinis mirū in moduz delectari cōsueuit: cū omni doctrina singulari ⁊ exquisita: tū naturali: tū sacra ⁊ catholica sapientiali: plenissime ipsa eadē beatitudo. V. polleat ⁊ oibus prestet adeo: vt eam vniuersi quasi numē aliquod celo delapsuz ad christiane religionis exaltationē venerētur: admirētur: ac deniq; suspiciant. Quo fit vt ad tantā diuinitatez ingenij ⁊ doctrine nō possim nō aio terreri quicq; inscribere: que nō tantuz doctrina: sed potentia imperij: maiestate nominis: dignitate ordinis: auctoritate sedis supra omnes mortales sceptrū gloriosissime tenet. Hanc igitur lucubratiūculaz dicaui beatitudini. V. nō qꝛ ipsa digna sit inspectione seu lectione ipsius: que nō nisi maxime exculta: ⁊ sūmo ingenio elaborata legere: aut cōtemplari cōsueuit: sed vt meū in beatitudinem. V. studiuz ⁊ affectū patefaciam: cui iā duduz me adictū clientulū: ⁊ mācipiū obsequētissimuz dedicaui. Et preterea ne talentū mihi a deo datū sub terra absconsum teneaz: sed duplicatuz cū negociatione sine vsura ⁊ fraude reddere: seu retribuere curē. Hec siquidē inscriptio lucubratiūcule est. De efficiētia primi principij: qd̄ est deus: ⁊ infinitate perfectionali ipsius: quā pro viribus sustineo argumētis ⁊ auctoritatib⁹ Aristo. ostendens inesse diuine nature: vt lr̄e extere philosophoꝝ sacris scripturis cōsentiāt: nec oino dissentire videātur. Et rursum: qꝛ. S. V. labefactatā academiam romanā: ⁊ pene collapsaz instaurat: ⁊ excellentissimis doctoribus accersitis ad legendi munus exornat: ⁊ Florētissimaz reddit: vt habeant de quo cōtendant: ad ꝑfectum scholasticoꝝ: ⁊ iuuenuz instruēdoꝝ: quālibenter questiūculaz hāc exaraui. Cui adiecta est materia de adulto nō baptizato an possit saluari: ac iustificari: cuius materie sententiā sequens doc. subtilem Sco. in partem affirmatiuā qōnis consentio ⁊ approbo: quā cum alijs cōclusionibus in his tractatibus habitis ⁊ disputatis sanctissimo iudicio vestro ac sentētie: vt par est: submitto: ⁊ emēdanda omnia ac castiganda: sicut fidei veritas exigit: oino decerno: ⁊ constituo. Que doctrina si a. S. V. ꝓbabitur: reliqui oēs eam ꝓbandā dijudicabunt. Si autē reprobabitur me saltē studiosum veritatis inquisitorez cognoscere ⁊ attestari debebūt: qui ad veritatē dilucidādaz ingeniū: studiūq; cōuerti. Valeat. S. V.

¶ Questio compilata Rome ad robur fidei catholice per Antoniū trūbetam gratia sedis apostolice episcopum Urbinatem incipit: ꝛ exagitat quid senserit Arist. ꝛ Cōmētator de efficientia primi principij: qd est deus ꝛ eius infinitate intensiua.

Uerū vtrū primuz ens sit infinitum intensiue de mēte Aristotelis. Et arguitur ꝙ non. Quia si sic: moueret in nō tempore cōsequens est falsum: ꝛ implicat contradictionez igitur ꝛ antecedens cōsequētia pz. ex 8° physicoꝝ. ꝛ etiā rōne ꝓbatur. Nam tale agens primū naturaliter ageret motuz: ꝛ necessario necessitate nature ſm Aristo. moueret ipsuz mobile. igitur moueret ipsuz ſm vltimū virtutis sue. Et si sic igitur velocitas sui motus excederet quācūqz aliā velocitatē motus vltra oēm proportionē determinataz assignabilē. sed quelibz talis velocitas: que sic excedit est infinita: ꝛ in instanti. ergo ꝛc. ¶ Ad oppositū tamē arguitur. Cōmētator 8° physicoꝝ cōmēto. 79. dicit ꝙ primuz principiū: qd est deus: nō est finitū nec īfinitū. ¶ In hac questione duo principaliter sunt videnda: Primū est: si primū principium concurrit effectiue ad motū: aut ad aliquem aliuz effectum de mente Arist. ꝛ Cōmētatoris. Secūdum est ostendere quid senserit Aristoteles de infinitate intensiua dei: quaz appellant infinitatez in vigore. Et quia hoc scdz dependet a primo: ideo primo primū pertractabitur: ad quod declarādum accipitur: qd de mēte vtriusqz tam Aristotelis ꝙ Cōmētatoris est: ꝙ primū ens causat effectiue motū in celo: ꝛ in hoc duo faciemus: primo probabimus conclusionē auctoritatibus ꝛ rationib⁹. secundo loco obijciemus contra conclusionē seu determinationē in se. Primū ꝓbatur ex auctoritate Cōmētatoris. 12. metaphysice. ꝯmēto. 5°. vbi habz hec verba. Declarat etiaz scz Aristo. in hoc tractatu: ꝙ principiuz prime substantie abstracte etiā est substātia ꝛ forma ꝛ finis: ꝛ ꝙ mouet vtroqz modo. ꝛ hoc primo intendit declarare in h tractatu. Per hoc ꝙ dicit: vt forma: denotat causalitatē efficientis iuxta illud tertij physi. textu ꝯmē. 17. semper existimabitur species aliqua mouēs. Et per h ꝙ dicit: ꝛ finis: denotat causalitatez finis: ꝛ istas duas causalitates in primo ente concludit Cōmentator. Ex hoc ꝙ postremo ponitur. scilz ꝛ mouet vtroqz modo: innuit duos diuersos modos mouēdi: alioquin nō diceretur mouere vtroqz modo: sed vno modo: forma enī si est principiuz extrinsecū alicui⁹ motus maxime motus localis: de quo est mentio in ꝓposito: nō est principium nisi in ratiōe efficiētis: vel in ratiōe finis: eo modo quo dicit Cōmētator scdo de anima cōmē. 37. Animā esse causam corporis animati: volēs ꝙ anima est causa corporis animati ſm formaz ꝛ ſm finem. Et ex hoc ꝙ anima sic est causa ſz formā ꝛ finem infert: ꝙ est causa efficiens cuiuscūqz motus in corpore: siue sit verus: siue sit existimatus: vnde habet hec verba. Cuz declarauit supple Aristo. animaz esse cām ſm formaz ꝛ ſm finez: declarauit etiā eā esse causam mouentem ſm omnes modos motuū siue veros siue existimatos esse motus. igitur in ꝓposito si principium prime substantie abstracte: qd est deus: est principium in ratione forme ꝛ finis: sequitur ꝙ est principiuz efficiens respectu substantie abstracte. Hanc eādez sententiā habet Cōmētator ꝯmēto 6° vbi dicit. Declaratū est igitur in hac scientia: ꝙ ens nō materiale: qd iam declaratū est esse mouens substantiaz sensibilem: est substantia antecedens substantiā sensibilez: ꝛ qd est principiuz eius ſm formaz ꝛ ſm finē. Ex quo ꝯmēto habetur: ꝙ substantia abstracta est principiuz substātie sensibilis: vt mouens: vt forma: ꝛ vt finis. Et hoc habet intelligi de omnibus formis abstractis: quia sermo demōstratiuus est per se: ꝛ de omni: aliter hec ꝓpositio. substantia abstracta est principiuz substantie sensibilis: nō esset simpliciter vera ꝛ necessaria. ¶ Sed ad hoc respondetur ꝙ primū principiū mouet vt forma. i. vt forma nō in materia. ¶ Contra pn^m substātie abstracte nō potest esse forma in mā: et hoc certissimuz est: ꝛ de se notum ꝛ per cōsequens hoc nō debet queri ab Aristo. tāqz dubium: cū ridiculosum sit de hoc dubitare. sed Cōmentator dicit Aristo. hoc declarasse ꝛ quesiuisse iquisitiōe demonstratiua. ergo hoc qd est principium substantie abstracte esse formā abstractam: nō est declaratuz seu ꝓbatuz ab Aristo. sed solum ꝙ tale principiuz mouet vt forma efficiens ꝛ vt finis. ¶ Sed datur alia responsio dicendo ꝙ Cōmētator ꝑ hoc ꝙ dicit: vt forma ꝛ vt finis: intelligit per li vt forma substantiaz: ꝛ est sensus principiuz prime substātie abstracte mouet vt substātia ꝛ vt finis. ¶ Contra idē est dicere principiū prime substātie abstracte est mouens vt forma ꝛ vt finis. ac si dicatur mouet vt finis: qui est substātia ſz te. Tunc sic. inutilis repetitio est abijcienda ab Aristo. ꝛ Cōmētatore: qui nō ponunt aliquid superfluuz. sed Aristo. premiserat ꝙ tale principium est substantia. ergo sufficiebat sibi dicere ꝙ mouebat vt finis. igitur addendo ꝙ moueret vt substātia: superuacaneuz erat: ex quo cōcluserat talem finez esse substantiā. Naz quicquid est formaliter substantia si mouet: mouet vt substantia: ꝛ hoc nō est dubium. sed premissum fuerat huiusmodi finem esse formaliter substātiā. igitur ꝛc. ¶ Preterea si finis sit substantia: si mouet nō dicit̄ mouere vtroqz modo: sed vno modo: quia ratio finis substantialis est tantuz vna ratio causalitatis ꝛ principij: nō eniz substātia si sit finis: habet causalitatē alterius rationis a fine in alijs: nisi dicatur: ꝙ est fundamentuz ꝛ subiectū talis causalitatis finalis: ꝛ tunc substātia in ratione fundamenti non mouet sed mouetur: sicut materia a forma. ¶ Et preterea si diceretur: ꝙ si substātia sumpta in ratione fundamēti causalitatis finis mouet: nō moueret in ratione forme: sed solum in ratione materie vel quasi materie: quare expositio nulla est. ¶ Sed datur tertia responsio: ꝙ tale principiū substātie abstracte mouet vt finis substantie mobilis: ꝛ vt finis motus: ꝛ hoc intelligitur per hoc ꝙ dicit: vt forma ꝛ vt finis: nā per li vt formaz intelligitur tale principiū esse finem substātie mobilis: quia est quasi forma eius ꝛ finis: per li vt finis intelligitur tale principium esse finem motus ipsi⁹ substātie mobilis. ¶ Cōtra Cōmētator alibi exponens intentuz suū: vt in. 12. metaphysice. ꝯmē. 44. habet: ꝙ quelibet substātia abstracta mouet ſm motorem ꝛ ſm finez: ꝛ nō addit ad li finem substantiam: ꝛ tūc erit sensus: substātia abstracta mouet vt finis mo

tus: ⁊ vt finis simpliciter nihil aliud addendo. ¶ Itez quicquid est finis substantie mobilis: est finis etiam motus: quia finis substantie est finis accidentis. igitur ponendo primum principium esse finem substantie: superfluum est ponere esse finem motus. ¶ Item quod dicit hic sm motorem alibi exprimit: vt in hoc secundo metaphysice. commento quinquagesimoquarto. vbi habet: si sanitas esset separata: moueret scdm agens: ⁊ sm finem: huic sententie concordat illud: quod ponit Commentator commento. 36. eiusdez duodecimi. vbi dat differentiam inter principia materialia ⁊ abstracta: ⁊ habet ꝙ illud quod mouet nos in loco sm agēs: differt ab eo quod mouet nos sm finem: quia hec habent diuersa esse in nobis: in abstractis autem idem sm esse est agens motum: ⁊ finis motus. Et concludendo dicit. Si quidem igitur forma balnei non esset in materia: tunc moueret ⁊ sm agens ⁊ sm finem sine aliqua motione cōtingente. hec ibi. Et loquitur hic de primo pncipio: quod vt dicit Aristo. mouet: sicut appetibile ⁊ intelligibile non motum. ¶ Sed ad hoc forte diceretur ꝙ istud agens: de quo facit hic mentionez Commentator: non est nisi agens metaphoricuz: quod non distinguitur a fine: nam talis agentis motio seu actio non est nisi agere in ratione amati ⁊ desiderati: ⁊ tale agere est finis: qui est causa finalis: cuius causalitas per se: vt distinguitur ab agente reali: est quod ex amore suo: siue libero: siue naturali efficiens dat esse effectui: et extra mouet vt finis. ergo distinguit obiectum: vt in mente: ⁊ eius causalitatem ab obiecto ⁊ cāsalitate ab extra. Et ita iste causalitates sunt alterius rationis: quod etiam probatur: quia obiectum intelligibile concurrit vere effectiue ad actum intelligendi: ⁊ similiter ad actum appetendi. Quia tales actus sunt similitudines obiectoruz: ⁊ specificantur ab eis. igitur causantur effectiue ab eis: nam da: ꝙ non. igitur non magis vna intellectio esset similitudo vnius obiecti q̄ʒ alterius: nec per consequens distingueretur specie ab eo: quia effectus specificatur ⁊ distiguitur a sua causa per se proxima ⁊ particulari efficiente: nec solum hoc est verum in nobis. sed etiam in immaterialibus ⁊ abstractis: quia omnis intellectio: que nō est eadem obiecto. cum presupponat ipsum: ⁊ ab ipso essentialiter dependeat ad hoc ꝙ sit: causatur ab ipso etiam effectiue: ⁊ hoc probabitur multo magis inferius: intellectiones autem intelligentiarum non sunt eedem prime substantie: que est deus: ⁊ dependent essentialiter ab ipso. igitur causantur effectiue ab ipsa. ¶ Sed ad maiorem hic assumptam forte respondetur: ꝙ omnis intellectio: que non est eadem obiecto. causatur finaliter ab obiecto: ⁊ in ratione finis non aliter. ¶ Contra. cuius non est efficiens: eius non est causa finalis intellectionis: intelligentiarum nulla est causa efficiens: vt dicis. ergo ⁊c̄. maior probabitur inferius. vbi pbabitur conclusio principalis rationis. ¶ Ad conclusionem istam principalez est etiaz Cōmētator ɔmēto. 38. vbi habz. Intelligētie enim abstracte in eo ꝙ sunt abstracte debent esse principia eoruz: quorum sunt principia duobus modis: sm ꝙ sunt mouentes: ⁊ sm ꝙ sunt fines: ⁊ ne crederes: ꝙ ipse Cōmētator hoc dicat d̄ alijs a pima intelligentia subintulit. Intelligētia eniz agēs inquantuz est abstracta: ⁊ est principiū in nobis: necesse est vt moueat nos sm ꝙ amatuz amans: ⁊ si omnis motus necesse est vt cōtinuetur ei: a quo fit sm finem necesse est vt in postremo ɔtinuemur cū hoc intellectu abstracto: ita ꝙ erimus dependētes a tali principio a quo celuz dependet. hec Auerroys. Cōtinuamur enim primo principio mediante intellectu agente sm ipsuz: ⁊ vnaquecꝫ natura cōtinuatur ei mediate vel imediate. Ex qua sentētia dicit Cōmētator: ꝙ primuz principium est principiuz duobus modis respectu eoꝝ: quorum est principiuz: qḋ nō potest esse nisi in ratione efficientis ⁊ finis. Et si ratio efficientis in ipso nō eēt alia a ratione finis: nō esset principium duobus modis: sed vno modo. Item ad principale Cōmentator. 12. metaphysice. cōmēto. 39. super illud. Deus est viuus sapiēs ⁊c̄. inquit ⁊ sm hoc ꝙ sonat hoc nomen: est viuum eternum valde nobile. Et declaratum est ratione tale esse ⁊ est illud: quod mouet omne. hoc igitur deus est. Itez expressius dicit hoc in ɔmē. 37. vbi inquit. Incepit demonstrare ꝙ intellectum est illud intellectuz qḋ mouet totum celum motu diurno: qui est maximus ⁊ velocissimus motuuz ⁊ inferius subdit: ꝙ istud mouens est in fine nobilitatis: vnde habet hec verba. Et intendebat per hunc sermonem distinguere inter primum principium: ⁊ alia principia abstracta: alia enim vidētur esse electa ⁊ desiderata ꝑpter alia. s. principia aliorum motuū preter motum diurnū: qḋ autem hūc motum facit videtur esse electū per se: quando versus ipz mouetur omne motu velociori: ⁊ maiori motibus propriis vnicuiqꝫ ipsoruz: est enim electuz per se: ⁊ amatū oibus: tale autez est ꝑfectius in fine. Itez ad hoc facit qḋ dicit Cōmētator. 43. eiusdē libri vbi ingt. Principium primuz entium nō mouetur necꝫ essentialiter: necꝫ accidentaliter: ⁊ mouet ⁊ facit primuz motum: in quibus verbis expresse dicit Auerro. primū principiū facere pmuz motū: factio autem motus nō attribuit̄ nisi efficiēti. ¶ Qḋ si tu diceres: ꝙ facit primū motū metapho. ꝑ moduz finis. ¶ Contra. co mō Arist. concedit primū principiū facere primū motum: eo mo do negat ipsuz moueri essentialiter aut accidentaliter sed negat ipsum moueri motu reali in quocuncꝫ genere motus: ⁊ nō metaphorice: vt probauit ex precedentibus textu istius cōmenti. ergo ⁊c̄. minor patet ex processu Aristo. hic ⁊ 8° physicoruz: vbi probat statum in mouentibus ⁊ motis: que mouent aut mouētur motu locali: nō metaphorico. ¶ Confirmatur quia primuz principiuz: qḋ est deus: mouet seipsum motione intentionali saltem sm nostruz modū intelligendi: hoc est amat ⁊ desiderat se: ⁊ nō amat se per impressionez alicuius forme intentionalis: quia hoc non conuenit sibi propter suam simplicitatez: tamen prius intelligimus essentiaz diuinā esse presentez intellectui suo sub ratione actu intelligibilis anteq̄ʒ actu intelligat: ⁊ ita sm rationem ⁊ itellectuz percipitur ibi motio vel quasi motio intentionalis: ex quo amat se ⁊ desiderat se: ex quo amore est postmoduz pncipiū: vt causa aliorū entiū: ⁊ hoc est ꝙ testatur Auerroys cōmēto. 51. dicēs: ꝙ aliter se habet res ad scientiam nostrā: ⁊ aliter ad scientiam diuinaz: nam scientia nostra causatur a rebus: scientia dei est causa reruz: ⁊ sicut scientia dei est causa rerū: ita ⁊ velle diuinum: quia seinuicem concomitantur circa quodcuncꝫ obiectuz. Ex his sequitur ꝙ ista conclusio Aristo. s. primū nō mouetur necꝫ essentialiter: necꝫ accidentaliter intelligitur de motu reali: de quo affirmat primuz principiuz: qḋ est deus: mouere primum mobile. ¶ Preterea ad principale Auerroys. 12. metaphysice

fice cōmēto.44.inquit ꝙ moderni dicant primā substantiam esse priorem motore totius: falsum est: quelibet enim substantia istarum est principium substantie sensibilis ſm motorem: ⁊ ſm finē: ⁊ subdit. Ideo dicit Aristo. ꝙ si alique substantie essent nō mouētes essent ociose. Ex quo cōmēto concluduntur duo: primum ꝙ si aliqua substantia abstracta nō moueret: esset ociosa in natura: quia mouere motu sempiterno ⁊ regulari est maxime propriū intelligentie. Scdm est ꝙ pma substa mouet primum mobile ſm motorem: hoc est effectiue: ⁊ ſm finem: hoc est in ratione cause finalis: qđ quidem longe clarius expressit: vt premissum est supra in hoc.12.cōmento.55. ⁊ cōmento.36. ¶ Ex hoc arguit̄: si pma substātia: que est deus: tm̄ moueret metaphorice hoc est in ratiōe finis: esset prior motore totius: qui ponit̄ mouere primū celum. sed non est prior. vt dicit hic Cōmentator. ergo nō tm̄ mouet metaphorice. sed etiā realiter: ⁊ istud mouere nō est nisi causare effectiue motū. ergo ⁊c. ¶ Nec est dcm̄ ꝙ ista prioritas: quā negat Cōmentator de prima substantia respectu primi motoris sit prioritas temporis ⁊ durationis: quasi velit dicere: ꝙ moderni. scilicet Auicēna ⁊ sui sequaces contra quos inuehitur: ponant primam substantiam precedere tempore motorem totius: quia hoc non ponit Auicē. non enim asserit intelligētias esse de nouo productas. ⁊ ex consequenti non potest ponere talem prioritatem prime substantie ad primum motorem: sed solum Cōmentator reprehendit Auicēnā quantū ad hoc ꝙ posuit primam substantiam esse finem cuiuscumqȝ alterius a se: ⁊ nullam habere actionem respectu motus pmi celi. ¶ Preterea scdo celi textu cōmēti.37. postqȝ pħs declarauit primum motum: quod est primum celum esse non generatum: neqȝ corruptibile: neqȝ alterabile: aut transmutabile omnino subdit. Cum ita sit dignius est vt motor pmi sit huiusmodi: ⁊ reddit rationem dicti dicens. Causa enim prima mouet primum causatum. sed talis causa prima est deus: ⁊ primū causatum est primum corpus: vt vult ibi Commentator. ergo ⁊c. ¶ Item Auerroys in de substantia orbis cap. tertio dicit ꝙ Aristo. non posuit causam efficientem: sed tantū mouentem in corporibus celestibus: ⁊ concludit dicens. Nō est dubium ꝙ agens celum est mouens ipsum: ⁊ ista virtus est: quā laudat Aristo. in multis locis in libro de celo ⁊ mundo: ⁊ vidit ipsam esse nobiliorem celo: ⁊ altiorē. Probatur scdo principaliter conclusio ratione: ꝙ prima substātia: que est deus: causat effectiue motum pmi celi: quia ſm omnes deus est causa finalis istius motus: ⁊ cuiuscūqȝ alterius a se: causalitas cause finalis est ꝙ ꝓpter finem amatum agēs dat alicui esse: ordinando ipsum ad finem ex quinto metaphy. tex. cōmenti tertij. ergo respectu cuius agēs nō dat esse: respectu eius nō est finis: qui est causa finalis: ⁊ ita si respectu alicuius: qđ est aliud a deo nō est agēs: ⁊ efficiens: respectu eius non erit finis. ¶ Sed forte ad hoc dicetur deum esse finem intelligentie secunde: quia hec non mouet. nisi vt assimilet̄ prime. ¶ Cōtra quia ex hoc sequit̄: ꝙ tantū deus sit causa finalis motus ⁊ actionis intelligentie: non autem intelligentie in se: neqȝ substantie celi: qđ est contra Arist. 12. metaph. textu cōmenti.52. vbi ex vnitate finis cōcludit vnitatem vniuersi. Consequentia pbatur vt prius. nā causa finalis non causat: nisi quia metaphorice mouet ipsum efficiens ad agendum. probatur ista. nihil est causa per se alicuius: nisi vt ab ipso tanquā a priore essentialiter dependet: entitas finiti non dependet essentialr a fine vt a priore: nisi pro quanto finis: vt amatus ⁊ desideratus mouet efficiens ad agendum ⁊ causandū entitatē finiti: intelligentia scda: ⁊ similiter celum quoad substantiam eorum non dependēt modo dicto a deo. vt dicit ista responsio. ꝙ vȝ. deus moueat vt amatus aliqđ efficiens ad agendum respectu substantie intelligētiarum: ⁊ celi. ergo deus non est causa finalis ipsorum. ¶ Preterea. Per numerum motuum celestium concludit Aristo. duodecimo metaphysice. textu commēti.47. ⁊.48. numerum intelligentiarum. Unde Commentator ibidē cōmento.44. vt allegatū est. dicit. Si alique intelligentie essent non mouentes: essent ociose in natura: ⁊ ratio est: quā assignat Cōmentator nono metaphy. cōmento.7. dicens. Cum entia nō habuerint operationes ꝓprias: ꝓprium intelligentie est mouere celum motu circulari. igitur ⁊c. ¶ Item Aristo. tex. cōmenti.48. habet ꝙ omnem naturam: ⁊ oēm substantiam impassibilem: ⁊ ſm se optimum esse finem sortitam oportet existimare: nulla erit preter has altera nā sed hanc substantiarum numerū esse necesse est. ista ratio reducit̄ ad formā sic. omnē substantiā impassibilē optimū sortitam esse finem oportet existimare. nulla est altera substantia impassibilis preter has que sunt cause actiue lationum. ergo iste mouent effectiue: ⁊ tūc vltra: si optimus finis sube separate est in causando lationē alicuius corporis celestis: ⁊ non potest aliqua talis substantia carere fine suo. ergo non potest non mouere. ¶ Et quia aliqui deridēt istam rationem nō intelligentes eam: quibus accidit vt sint derisores Aris. qui eam facit: ideo ad declarationem eius est aduertendum ꝙ finis substantie est duplex: quidam est intrinsecus: quidam extrinsecus: intrinsecus est finis perficiens substantiam: ⁊ talis respectu intelligētie est intellectio beatifica: qua formaliter perficitur: ⁊ obiectū beatificum: quo perficitur obiectiue seu terminatiue: ⁊ sic voluit Aristo. speculationem prime veritatis esse finem intelligentiarum decimo ethycorum. finis scdo modo dictus est vltimum consequens ipsam rem ex perfectione rei: non perficiens ipsam rem. ⁊ isto modo diceret philosophus: ꝙ non solum substantie separate sunt perfecte in se: sed ex plenitudine perfectionis earum: necesse est ꝙ communicent suam perfectionem alijs eo modo: quo possunt. sed iste finis secundus haberi nō potest sine motione alicuius corporis celestis ergo mouet tale corpus: ⁊ hec ratio potest applicari ad deum sic. substantia perfectissima non caret aliquo: qđ competit substantie ex perfectione substantie: siue illa sit perfectio eius intrinseca: siue communicatio perfectionis eius extra naturam ipsius. substantie autem perfecte competit ꝙ non tantū in se perficiatur: sed perfectionem suam cōmunicet alijs producendo eius esse. ergo istud maxime competit substantijs impassibilibus. sed non potest aliquam substantiam producere: nisi mouendo celum: quia vt premissum est ab Auerroy. ⁊ ab Aristo. contra Platonem ponentem ydeas substantias separatas. si alique substantie essent tales: ⁊ non mouerent essent ociose. quare ⁊ cete. ¶ Preterea habet Aristo. secundo metaphysice textu commēti quarti. ꝙ ideo deus est maxime ens: ⁊ verum ens: quia est causa vniuoca entitatis: ⁊ veritatis in alijs: sed quod est causa alicuius in esse reducens ipsum ad

esse est causa efficiens. deus est huiusmodi respectu cuiuscunq; entis. ergo ⁊c. assumptum probat pro maiori. inter omnes causas causa prima realis: a qua omnes alie dependent: est efficiens. nam cause intrinsece si causant: hoc est: q2 mouentur ab efficiente. Et quãuis finis sit simpliciter prima causarũ: sua tamẽ causalitas est intentionalis non realis: vt dictum est in q̃one de fine in quinto metaphy. vnde agens naturale cum sit determinatum ad agere ex necessitate nature: si ponaẽ passum: ⁊ alia que requirunẽ ad agere per eandem vim actiuã quã habet: quicquid esset de fine: non minus ageret: ⁊ effectus haberet esse reale per solam causalitatem agẽtis: q̃d non esset sine efficiente: positis alijs causis. ergo q̃d reducit: vel causat effectum in esse realiter ⁊ per se est efficiens. deus est huiusmodi: vt dicit Aristo. ⁊ Cõmentator vbi supra: q2 pro tanto est maxime verus: ⁊ ens: quia est causa veritatis ⁊ entitatis in alijs. igiẽ ⁊c. Et confirmatur: tum quia Aristo. exemplificat de igne qui est causa caloris: ⁊ certum est ꝙ ignis: qui est causa caloris efficiens non causat calorem in alio genere cause q̃ȝ in genere cause efficientis. Tum quia dicit Cõmentator in quarto cõmẽto. Manifestum est: ꝙ hec est causa prima oium entium: vt declaratum est in naturalibus. ista igitur causa est magis digna in esse ⁊ in veritate q̃ȝ omnia alia entia: omnia enim entia non acquirunt esse ⁊ veritatem: nisi ab ista causa. ⁊ vltimo concludit. est igiẽ ens per se: ⁊ verum per se: ⁊ omnia sunt entia ⁊ vera p'esse: ⁊ veritatem eius: ⁊ pondero hoc q̃d dicit: ꝙ omnia alia acquirũt esse a causa prima: q2 illud q̃d prio ⁊ realiter dat esse est efficiẽs. vt dictũ est. ❡ Sed ad istam rationẽ forte dicitur: ꝙ probatio maioris: cui initiatur ratio principalis non est vera. scȝ ꝙ agens naturale: non posito fine: ageret causando effectum: quia determinaẽ ad agere ex appetitu finis. sed q̃cq̃d sit de hoc saltẽ finis nõ põt effectũ in esse reale: sine efficiẽte. ⁊ illud per quod propinque ⁊ imediate res habȝ eẽ reale est efficiens: ⁊ tunc stat ratio: ꝙ si oĩa habent esse: ⁊ verũ esse reale a deo: deus est causa efficiens: quia ex causalitate finis sola nulla res habȝ verum esse: sed solum esse sm quid. vȝ intentionale. ❡ P̄. Ad principale. si deus tñ est causa finalis omniũ: vt diciẽ: hoc est quia terminat dependentiam cuiuscũq;: ⁊ omnia ordinanẽ ad ipsum in ratione finis. Tunc quero q̃d est illud terminare dependentiam in ratione finis: diciẽ ꝙ nõ est nisi exigẽtia entitatis diuine: quia vnumq̃dq; ad suũ esse requirit necessario esse diuinum: sed hoc non põt esse sm mentem ph̃i: quia non solum de entitate diuina: verumetiã de entitate cuiuscũq; spẽi ph̃s habuit pro impossibili vniuersum posse eã causare. igiẽ si deus est causa finalis: quia eius esse requiritur ad esse aliorum species humana etiam posset dici causa finalis aliarum specierũ: quia entitas humana requiriẽ ad esse aliarũ specierũ: ⁊ non esset differentia nisi in hoc: ꝙ deus eẽt maius ens q̃ȝ spẽs humana. ❡ Confirmaẽ: quia sm ph̃m deus non tantũ est finis omnium: quia sic terminet dependentiam omnium finitorum: ⁊ moueat vt terminans dependentiam entitatis intelligentie sibi proxime: imo vt mouens ad actum amandi: quia mouet vt amatũ: ⁊ desideratum: vt dictum est supra. igiẽ est causa amoris intelligẽtie: ⁊ sube eius: q2 actus intellectus ⁊ voluntatis ponunẽ sm ipsum Aristo. idem substãtie intelligentie: ⁊ tale q̃d sic mouet causat effectiue: vt dictum est supra. ❡ Penultimo arguiẽ. eo modo quo sciẽtia nostra causaẽ a rebus: scientia diuina est causa rerum. sed nostra scientia causatur a rebus effectiue: vt de se patet. igitur ⁊c. maior est Cõmentatoris. 12. metaphy. cõmento. 51. dicentis vt supra allegatum est: ꝙ scientia diciẽ equiuoce de scientia diuina: ⁊ de scia nostra: quantum ad hoc ꝙ hec est cã rerum. s. diuina: illa aũt. s. nostra causatur a rebus: hec autem causalitas vtrobiq; non põt esse nisi effectiua: vt pȝ. ❡ Et cõfirmaẽ. sicut se habent artificialia ad sciam nostram: sic se habent naturalia ad scientiam diuinã. sed artificialia sic se habent ad scientiam nostram ꝙ causanẽ effectiue ab ipsa. igiẽ naturalia causabunẽ effectiue a scientia diuina. ❡ P̄. Ultimo ad hanc partem adducitur sñia Cõmentato. 12. methaphy. soluendo q̃onem Joãnis grãmatici cõm. 41. que questio erat q̃uo a potentia infinita potest esse motus eternus: ⁊ questio mouet sub hac forma. si celũ moueẽ a potentia: cuius actio est infinita: necesse est vt moueat in nõ tẽpore. Et respõdet non quidẽ negando actionem: qua fit motus esse a potẽtia infinita. imo hoc tenet pro constanti: sed dicit motum eternũ habere duplicem motorem: vnum potentie infinite: alterum finite: quo mediante mouet motor infinitus: ⁊ vterq; cõcurrit actiue ad motum: sed ordine quodam essentiali: ex quo concludiẽ propositum sic. quãdo duo principia essentialiter ordinata concurrunt ad aliquem vnũ effectum causandum: aut posterius accipit esse a priori: aut recipit aliquem influxum: aut ambo imediate attingunt eundem effectũ. Exemplũ primi. celum ⁊ ignis causant aliquem effectum in istis inferioribus: ⁊ ignis recipit esse a celo. Exemplum scdi. manus ⁊ baculus mouent pilam: ⁊ baculus accipit influxum a virtute motiua existente in manu. Exemplum tertij. pater ⁊ mater cõcurrunt in generatione prolis: posito ꝙ mater concurrat actiue: ambe cause imediate attingunt generationem prolis: ⁊ neutra recipit virtutem suam ab alia. sub ista maiore sic probata accipio istam minorẽ. motor infinitus ⁊ finitus concurrunt ad motum ordine quodam essentiali sm Cõmentato. aut ergo scd̃s accipit esse a primo: ⁊ si sic: habeẽ propositum: aut accipit aliquem influxum: ⁊ cũ nihil recipiatur in intelligentia q̃d nõ sit idẽ substantie sue: adhuc habetur intentum. si detur tertiũ hoc non potest esse ꝙ ambo imediate causent motum quia cum motor infinitus causet motum ex necessitate nature: agit talem motum quantũ potest ⁊ sm vltimũ virtutis sue. igitur causabit motũ in instãti. ❡ Sȝ ad hoc respondet scũs Tho. 8. phy. ꝙ primũ mouens mouet per intellectum ⁊ voluntatem: ⁊ ideo mouet sȝ exigentiam materie subiecte: sicut edificator agẽs per intellectũ ⁊ voluntatem non semper facit domum perfectissimã: quã põt facere: sed limitat actionẽ suam sm exigẽtiã materie ⁊ finis: sic facit deus quãuis possit agere in instanti: q2 tamẽ corpus celeste nõ est natũ accipere motũ in instanti. ideo nõ sic mouet. ❡ Cõtra istam responsionem instatur: quia si deus causat motũ in celo: hoc facit ex intellectione ⁊ amore sui principaliter: quia est illud: q̃d diligitur propter se in vnitate electorum: ⁊ desideraẽ: vt diẽ Cõmẽtator cõm. 37. 12. meta. sed deus intelligit: ⁊ diligit se quantũ potest: ⁊ sm vltimũ virtutis sue. Ad istam aũt intellectionẽ naturalem: ⁊ amorem sui infinitum necẽio seq̃tur actio: que est motus in celo. igitur ista actio proportionabiẽ intellectioni ⁊ volitioni diuine. ista aũt sunt infinita. igitur actio motus erit infinita: ⁊ sic habeẽ propositũ: q̃d aũt deus diligat se dilectione infinita probatur: q2 aliter nõ esset in optima dispositione: sicut potest esse: q̃d est contra Aristo.

Aristo.12.metha.textu cōmen.39.quia non diligeret se quantum est diligibilis. nam essentia eius est infinita per se. ergo est diligibilis infinite: ac etiam intelligibilis. ¶ Preterea falsum est: q si deus possit agere in instanti: q celum non possit recipere actionē infinitā: ⁊ instantaneam: tum quia passum est in pura potētia: ⁊ obedientia ad actionē agentis. nam passum nō limitat actionem agentis: sed potius agens passum determinat: ⁊ limitat ad actum: quia predominatꝰ passo: presertim si habeat proportionem infinitam: sicut esset in proposito: tum quia omni actiue ⁊ potentie actiue correspondet potentia passiua. cum ordo potētie actiue sit ad potentiā passiuam sicut ad propriū correlatiuū: cū definiatur per ipsam: ⁊ non sicut accidens per subiectū neq̧ sicut per superius: sed sicut vnū correlatiuū definitur p reliquū. ¶ Confirmatꝰ. nā nisi potentie actiue corresponderet passiua equalis ambitus cum ipsa: frustra esset illa potētia actiua in nā: q̄ ordinaret ad actū quē non posset attingere: si igitꝰ deus habet potentiaȝ infinitam motiuam: sequitꝰ q est dare potentiaȝ passiuam celi q̄ potest recipere actionem infinitā s̄m Arist. ⁊ Auer. nec exemplum de edificatore creato est ad propositum: quia talis edificator mere: libere: ⁊ contingēter agit: ⁊ non ex necessitate nāe: ⁊ agit ex itellectione ⁊ volitione simplr variabi'i: ⁊ ex parte agētis: ⁊ ex parte passi. Et postremo non habet proportionē infinitaȝ ⁊ inuincibilem supra passum: quoꝝ opposita sunt in deo. quare ⁊c. ¶ Multas alias auctoritates Ari. ⁊ Cōmentatoris ⁊ rōnes ad hanc conclusionē posseȝ adducere: quas causa breuitatis ommitto: sufficit aliqualr delibasse intentionē phi ⁊ Cōmentatoris ex locis principalioribus in metaphysica. ¶ Sed cōtra istam conclusionem principalem: que attribuitꝰ Aristo. ⁊ Cōmē. arguitꝰ: quia Cōmenta. 12. metaphy. cōmento. 44. vt prius allegatum est ad probationē cōclusionis versus finem cōmenti dicit contra Auic. q mos qui iam est inter modernos in dicendo: q a tali motore prouenit talis motor: aut consequitꝰ: aut precedit: aut talia verba non vere intelliguntꝰ de istis principijs abstractis: omnia eniȝ ista sunt dispositiones agentiū superficietenus non vere: ab agente enim nihil prouenit vt diximus: nisi extrahere illud: quod est in potentia ad actū. Ex qua snia vult: q in istis abstractis nō est vera actio consecutio: aut precessio: que consequuntꝰ veraȝ agēs. ¶ Cōfirmatꝰ: q̄ tertio meta. tex. cōmē. tertij dic: in immobilibus non est agens neq̧ finis. substantie separate sunt imobiles. ergo ⁊c. ¶ Item Aristo. scdo celi tex. cōmenti. 62. inquit. Uidetꝰ autem optime quidem habenti existere: quod bene sine actione. sed primū principiuȝ est optime habens. igitur est existens sine actione. ¶ Item eodem scdo tex. cōmenti. 64. inquit phs. Qđ autem est vt optime habens: nihil indiget actiōe: ⁊ ex hoc arguitꝰ vt prius. ¶ Ad hec respondetꝰ premittendo q Cōmentator tria negauit ab intelligentijs: ⁊ similr a corporibus celestibus: ⁊ necessarijs: quoꝝ primuȝ est: q intelligentie ⁊ corpora celestia educerentꝰ: seu extraherentꝰ de aliqua potentia: ⁊ hoc per transmutationem: quia cum sint imateriales non possunt educi de potentia alicuius obiecti. Et hoc apparet per totū cōmentum. 41. ⁊ 44. 12. metaphy. contra Auicēnaȝ. Unde concludit: q ab agente nihil prouenit nisi extrahendo aliquid de potentia ad actuȝ: positio aūt Auic. vt habet videri in metaphysica sua lib. scdo caplo tertio. Sempiterna ⁊ necessaria q̄ habēt causaȝ ex se sūt possibilia esse: ⁊ necessitateȝ hñt a sua cā. ¶ Scdm q negat Cōmentator est: q in intelligētijs ⁊ corporibus celestibus non esse precedat esse: ⁊ potentia actum: vt declarauimus in formalitatibus: ⁊ in tractatu de itellectu: ⁊ hoc s̄m ordinem nature positiue: hoc aūt tenebat Aui. vt patȝ in metaphysica sua loco p̄allegato. nā vt dicit Cōmentator cōmēto. 44. 12. meta. non eē in istis nullo modo precedit esse: ⁊ potentia actum. imo asserit q si aliqua potētia ponitur in stellis: est ibi mō non potentiali. ¶ Unde cōcludit Cōmentator quasi in fine cōmenti dicens. Quapropter necesse est: vt potentia mouens: que est in stellis: sit infinita: qm̄ stelle acquirunt hac potentia supple motum non modo potentiali. ¶ Tertium: qđ negat Cōmentator: sequitur ex scdo: ⁊ est q nec intelligentia: nec celum potest esse possibile ex se ⁊ necessarium ab alio: quia tunc potentia in eis precederet actuȝ. sed q per moduȝ simplicis emanationis nō emanarent: seu producerentꝰ ad esse non ex aliquo non esse: aut ex aliquo potentiali nunq̄ fuit intentio Aristo. aut Auerroys: ⁊ hoc apparet ex cōmento. 44. sepe allegato in. 12. metaphy. vbi cōuenit cum Auicēna in hoc: q in intelligentijs est causa ⁊ causatuȝ: quemadmodū intellectuȝ est causa intelligētie: sed discordat in alio. scȝ q vna intelligentia tm̄ sit ab vna: ⁊ negat in eis prouentum: consecutionem: ⁊ actionem: que omnia pretendunt vel transmutationeȝ: vel saltem potentiam precedentem actum: ⁊ non esse precedens esse. tamen ibi esse causam ⁊ causatū concedit ⁊ hoc per simplicem emanationem ad esse: ⁊ ideo male dicunt qui asserunt Cōmentatoreȝ in hoc cōmento cōtradicere Auic. ponenti intelligentias pduci p modū simplicis emanatiōis: in h. n. nō ɔ̄dicit Cōmē. imo maxie affirmat: ex q̄ ɔcedit: q in eis est cā ⁊ cātū: vt dictū est: sed ɔ̄dicit de prouentu cōsecutiōe ⁊ actione: q̄ ista denotant potentiaȝ ante actū. ¶ Contradicit etiā q vna intelligētia tantū prouenīat ab vna: ⁊ q hec sit intentio sua patet: q̄ aliter in nullo cōtradiceret Aui. nam dicebat ipse: q in intelligentijs a prima erat tantum vna intelligentia causaliter per moduȝ simplicis emanationis. ¶ Contra Auicēnaȝ arguit Cōmētator sic. In intelligentijs est causa ⁊ causatuȝ per modum intellecti ⁊ intellectionis. sed possibile est ab vno intellecto prouenire plures intellectiones: quia qđ intelligit motor corporis celi de primo motore: ⁊ est causa in anima celi: est aliud ab eo: qđ intelligit motor orbis saturni: si hoc quod dicit: ⁊ est causa in anima celi: non intelligitꝰ de vera causatione ponente rem in esse: quid ad Auicēnaȝ: Questio enim: de qua erat controuersia fuit hec. vtrū a prima intelligētia alie essent causaliter aut tantum ab vna. ¶ Si dicatur a Cōmentatore: q vna tantuȝ non est ab vna: quia primus motor potest esse obiectū plurium intellectionū quid ad Auicē. nisi ponatur cuȝ hoc: q ipsum obiectū etiam est vera cā ipsaruȝ: ⁊ per consequens substantiarū separatarum: quia substātia ⁊ intellectio idem sunt in intelligentia apud Cōmentatorē ⁊ Aristo. Et idem Cōmentator in fine cōmēti istam sententiaȝ approbans ⁊ declarans: quā ante dixerat: dicit sic: q a tali motore prouenit talis motor: aut cōsequitur: aut precedit. talia verba nō intelligūtur de principijs abstractis. Omnia eniȝ ista sunt dispositiones agētiuȝ superficietenus: ⁊ exponit: de quibus agentibus intelligit. Ab agente inquit non pꝛouenit nisi abstrahendo illud: quod est in potentia ad actum. sed illic nō est potentia: vnde neq̧ agens. tan-

tum enim est illic intellectus ⁊ intelligere ⁊ perfectuz
⁊ perficiens: quēadmoduz artifi⁹ adinuicem perficiū-
tur in hoc ꝙ accipiunt principia abinuicez. Et omnia
reducūtur ad accipienduz omnia sua principia ab arti
fice vniuersali continēti. Hec Cōmētator. Ex hoc cō
cluditur: ꝙ cum principia primi artificis sint cū alijs
principijs subordinans: sic erit in ꝓposito: ⁊ per hoc pz
ad primaz instantiam adductaz contra Cōmentatorē
principalē. ¶ Ad secūduz respōdeo: ꝙ in imobilibus
que sunt intelligentie: de quibus est mentio in proposi
to: nō est efficiens agens per motuz: ⁊ extrahens de ali
qua potentia aliquid abstractoruz in ipsis: quia de nul
la potentia subiecti extrahuntur: sed per simplicem ꝓ-
ductionem educuntur ad esse: que productio non est
mutatio neqꝫ creatio: vt aliqualiter tactum est in tra-
ctatu de itellectu: ꝓsertiz eo mō q̊ loquūt̄ theologi: qr
de nulla potentia precedente actuz ordine nature: aut
temporis positiue extrahūtur. Quāuis aliqui velint di
cere istam productionem esse creationem physicam
nō theologicam: quicquid sit: hic est efficiēs producēs
⁊ nō transmutans: quorum differentiam in alijs sepe
tetigimus: ⁊ declarauimus hec nō esse aliena ab inten
tione Aristo. ¶ Sed contra hoc est vnuz principium
apud naturales: ꝙ ex nihilo nihil fit. Respondetur ꝙ
li ex vno modo importat habitudinem cause mate-
rialis: ⁊ isto modo istud principium est verum: quia
nihil ⁊ nō ens nō potest esse subiectuz ⁊ materia entis
quia vnuz contradictoriū nō recipit reliquum. Secū-
do modo potest intelligi: vt li ex importat habitudinē
termini a quo eo modo quo dicit̄: ꝙ ex aurora fit dies
⁊ tunc si talis habitudo īportat aliquē ordinē positiuū
temporis: aut nature inter extrema: que sunt termin⁹
a quo ⁊ terminus ad quem: istud pricipiū apud Arist.
⁊ Cōmētatorē est veruz: ⁊ intelligo ordinem nature po
sitiuum: non ꝙ sit inter extrema positiua: quia iste or-
do non est inter ens ⁊ nihil: vt patet solum intelligo
ꝙ nō esse: aut nihil actualiter ⁊ positiue insit in aliquo
priori rei: que producitur per esse: aut saltem res ipsa
positiue: ⁊ actu prius intelligitur sub non esse: quaz sub
esse eo modo: quo s̄m Auicē. omne causatum est tale:
ꝙ in conceptu eius quiditatiuo non includit esse. igit̄
non est de se ens: ⁊ ita tale causatum sequendo Auicen
nam deduceret̄ de non esse ad esse: vt nō esse positiue:
⁊ actu precedit esse ex natura causati: ꝙ quantū est ex
se est possibile esse: non sic causatum necessariuz dedu
citur ad esse s̄m Auerroym: quia necessario repugnat
possibilitas: vt statim dicetur preterq̄ in motu: vt ha-
bet ipse .12. metaphy. cōmēto. 41. si sic accipiatur ordo
positiuus iter esse: ⁊ non esse. istud principiū: ex nihilo
nihil fit: est veruz s̄m Aristo. ⁊ nāles: quia vt dicit Cō-
mētator p̊ phy. com. 71. in fine: accideret aut ꝙ trāsmu
tatio esset in nihilo: aut qō transmutatū esset sine trās-
mutatione: ⁊ vtrūqꝫ est impossibile. Si vero ista habi
tudo ex dicit ordinē nature priuatiuum sic: ꝙ non esse
seu nihil non includitur in conceptu entis: qō fit: neqꝫ
aliqua potentia distincta contra actuz: vt dicebat Aui.
vbi supra. sed solum ꝙ non esse inesset oī circūscripta
causatione p̄me cause: quāuis ex se intrinsece ⁊ forma
liter sit necesse esse: ⁊ necessitatem: seu naturā necessa-
riam habeat a prima causa: loquendo de eē intelligen
tiarum: ⁊ corporum celestiuz: isto modo: qō producit̄
ad esse in istis non extrahitur de aliqua potentia: aut
de aliquo non esse: quia nullum tale precedit positiue
esse intelligentiaz: aut s̄m rem: aut s̄m conceptum: sz

solum hoc habet veritatez in possibili: qō distinguitur
contra necessariū ex se: eo modo quo dicit Auic. sexto
meta. caplo primo vt imediate ante allegatum est: qō
causatum quantuz est ex se inest ei: vt non sit: qō habet
intelligi non de necessario ex se apud Auerroym. sz de
possibili non necessario: q̄uis s̄m Auicennam taz de
causato necessario: q̄z de possibili intelligitur: ⁊ hoc ꝙ
dicit ipse causatum quantū est ex se inest ei vt non sit:
verius dicendū esset ꝙ non est de se ens q̄z de se sit nō
ens: ⁊ adhuc verius ꝙ nō est a se ens: ita ꝙ causato nō
oportet competere aliquam non entitatem: sed solum
negationē modi eēndi: qō est esse a se: ⁊ ista negatio est
compossibilis necessario: lz negatio entitatis nō sit cō-
possibilis ei. ¶ Sed contra. causatum est de se possibi
le. nullum necessarium est de se possibile. igitur nullū
causatum est necessarium. ¶ Respondet ad maiorez
ꝙ si possibile dicatur a potentia: que est differentia en
tis distincta contra actum existentie: talis potentia nō
de necessitate inuenitur in causato: nisi quod causatur
cum nouitate ⁊ contingentia ⁊ post non esse eius. sed
non est necesse apud Aristo. ⁊ Cōmentatorez causatio
nem cōnecti cum nouitate: ita ꝙ in quocunqꝫ causato
sit cōnexio causationis ⁊ nouitatis: seu etiam causatio-
nis cum potentia precedente actuz positiue ⁊ actuali-
ter: si autez potentia accipiatur prout denominat possi
bile: qō est obiectum potētie causatiue. tunc ista possi-
bilitas licz repugnat necessario a se: non tamē necessa
rio formalr̄ ⁊ ex se: ex quibus omnibus cōcluditur: ꝙ
quāuis in imobilibus non sit efficiens per motuz ⁊ fi-
nis: qui attingit̄ per motum: que omnia sunt respectu
termini: qui extrahitur de potentia ad actum: tamē est
in ipsis efficiens ⁊ finis sine motu ⁊ mutatione: qr vbi
nullum subiectū: ibi nulla mutatio: ⁊ hec solutio cōue
nit ei ꝙ dicit Aristo. in tertio meta. loco ꝓallegato vbi
probat finem non esse in imobilibus: quia finis est ter-
minus actionis: actio vero fundatur in motu: quare in
eis non est finis: quia in eis non est motus. ¶ Sed in-
statur contra istam determinationem. si ens necessa-
rium habet causam efficientem: sequitur ꝙ perit tota
demonstratio. Aristo. 8. phy. in p̄n° vbi arguit ipse mū
dum esse eternuz: quia si mobile: aut motus sit factus.
ergo motus ante motū. ¶ Respondebit aduersarius:
nego cōsequentiā: quia mundus est factus per simpli-
cem emanationem: ⁊ non per factionē que est motus.
¶ Soluit̄ difficultas dicendo ꝙ Aristo. probat cōtra
Platonē: ⁊ alios ꝙ mundus non est productus de no-
uo de aliqua potentia precedente actum simplr̄: quod
sequit̄ ex positione platonis: nam dicebat ipse cum an
tiquis: ꝙ mūdus in natura sua erat ens possibile vt di
stinguit̄ contra necessarium: ex quo ponebat ipsum in
cepisse ex tempore. igitur vt sic ponebat potentiā eius
precedere actum saltem natura positiue non tm̄ priua
tiue: sed omne tale quod deducit̄ de tali potentia inci-
pit eē per factionē: que est motus: maxime vbi tale fiat
per se ⁊ solitarie: sicut Plato habebat cōcedere de mū
do: qō dico propter animā intellectiuam: que s̄m Ari.
non fit per se: sed fit factione compositi: ex quo sequit̄
s̄m Platonē ꝙ factio mūdi fuisset motus ante motū
primi celi. ¶ Sed contra. vbi nulla materia transiēs
de priuatione ad formam: ibi nullus motus: aut muta
tio. in productione mundi non est huiusmodi. igit̄ ⁊c.
¶ Respondetur ꝙ in casu isto ibi fuisset materia trā-
siens de non esse forme ad esse ordine nature positiue:
quia mundus est productus ex tota sua materia. vt in

primo

primo celi:textu cōmenti.95.ꝛ iste transitus materie saluat motum:aut mutationem in factione mundi:et ita sequitur ꝙ motus fuisset ante motū:ꝛ nō esse mūdi precessisset esse in illa materia:ꝛ ita esset productus de nihilo simpliciter. ¶ Sꝫ adhuc arguitur:qꝛ Arist. quīto metaphysice capitulo de necessario textu cōmēti.6.dicit. Primū ꝛ necessarium proprie quidē ꝛ simplex est:hoc enim nō contingit pluribus modis habere:quare nec aliter ꝛ aliter:ꝛ in fine textus ꝯcludit. Si qua sunt sempiterna:ꝛ imobilia:nihil est violentum ꝛ preter naturā:vbi Cōmētator habet hec verba quasi circa finem cōmenti. Declaratū est igitur: ꝙ primū ens necessariū est in rei veritate simplex:quod nō cōponitur ex materia ꝛ forma. Postmodum in fine cōmenti inquit. Si igitur sunt entia simplicia ꝛ eterna ꝛ imobilia:vt declaratum est alibi:nullū eorum acquirit esse necessarium ab aliquo alio in eis:neqꝫ extra naturam. hec Cōmētator. Ex quibus verbis videtur velle expresse:ꝙ necessariū non sit ab alio effectiue. ¶ Ad hanc instantiam respondetur:ꝙ phūs ꝛ Cōmētator hic ponūt eterna ꝛ imobilia esse necessaria: ꝛ nō hr̄e cāz ꝑ hoc ꝙ sunt simplicia:nō composita ex mā ꝛ forma:negant igitur causalitatem prouenientem ex potentia in actum:ideo Cōmentator cum premisisset:ꝙ ista imobilia nō accipiant esse ab alio:quia sunt simplicia: concludit in fine cōmenti. Hoc dixit suppl'e Arist. quia in compositis est natura addita nature componentium.s. illud qḋ fit ex compositione.philosophus igitur ꝛ Cōmētator negant causalitatē in sempiternis ex hoc medio:quia sunt simplicia nō cōposita ex materia ꝛ forma:que simplicitas tantū negat causalitatem:in qua potentia precedit actum:ꝛ ista sufficit ad distinctionē necessarij a possibili in substātijs. Et ꝙ sic itelligat apparet:quia ipsemet Cōmētator ꝛ philosophus premisit supra:ꝙ aliqua sunt necessaria propter alia: ꝛ plꝰes habet. Horū quidem vtiqꝫ altera causa essendi necessaria:horum autē nulla:ꝛ scḋo metaphysice textu cōmenti quarti:vt allegatū est supra in rationibus principalibus pro efficientia primi iquit Aristo. Sempiternorū principia necesse est esse verissima: quia sunt causa veritatis ipsorū. Et Cōmētator ibi dicit:ꝙ illud principium sempiternū est prima causa:que est magis digna in esse ꝛ veritatis ꝛc̄. ¶ Sed adhuc instatˀ:quia Cōmētator 9° metaphysice.textu cōmenti.17.super illud Arist. Est autem potentia nihil sempiternū: ingt In eternis nō est potentia ad esse.sꝫ omne habēs causam efficientem habet potentiā ad esse ꝛ nō esse.ģ ꝛc̄. ¶ Rn̄detur ꝙ Cōmētator exponit: de qua potentia ibi intendit Aristo. dicens in eternis nō est potētia: potentia enim nō est nisi in generabilibus ꝛ corruptibilibus:negat igitur Cōmentator potentiam ibi precedētem actum:vt dictū est. Et tunc cum dicis.omne habens causam habet potentiā ad esse ꝛ nō esse:ista propositio est falsa ſm Cōmentatorē in hoc eodē cōmēto:motus enim primi mobilis habet causam agentē ꝛ tamen Cōmētator dicit:ꝙ nō potest nō esse nec habet potentiā ad esse nisi in partibus suis: vnde potentia eius ad esse nō precedit actū eius accepto toto motu:sed bene quoad partes. ¶ Sed contra adhuc: quia cōmēto.41.12. metaphẏce dicit Cōmētator:ꝙ impossibile est ꝙ aliqḋ sit ex se possibile:ꝛ ab alio necessariū nisi in motu:motus autem possibile est vt sit necessarius ex alio:ꝛ possibilis ex se. Et subdit postea:ꝙ ꝑmanentia in motu est ex alio:substantie autē ex se:ꝛ ideo impossibile est inuenire substantiam possibilem ex se ꝛ necessariam ex alio:sed si intelligentie essent producte videtur sequi contrariū huius:qḋ dicit Cōmentator.igitur ꝛc̄. ¶ Ad hoc cōmentū respondetur:ꝙ Cōmentator nō vult excludere ab intelligentijs nisi potentiā:que competeret eis:si essent entia in materia:q̄ potentia precedit actum:ꝛ est via seu progressus ab eē in nō esse:ꝛ econuerso:dicēte Aristo. septimo metaphysice.textu cōmēti.22. Materia est qua res potest eē et nō esse:sed ꝙ intelligētie non accipiant esse quod esse nō sit ex non esse precedente actum:ꝛ cum hoc ꝙ tale esse nō sit ex se possibile:vt distinguitur cōtra necessariū:hoc nō negat Cōmentator. Unde soluendo questionē Joānis grāmatici in hoc cōmento:que erat vtꝝ potentia celi sit finita.ex quo omnis potētia in corpore est finita:negat in celo vnam potentiam:ꝛ aliā affirmat:negat enim potentiā in substantia celi:ꝛ ex cōsequenti in intelligētijs:que est ꝙ possint nō esse: quoniam incōueniens est aliquam substantiā intrinsece esse possibilem:ꝛ ab extrinseco esse necessariam : quia si est necessaria:ei repugnat actus corruptionis:ꝛ consequenter potentia ad ipsum. Nā cuicūqꝫ repugnat actus eidem repugnat potentia in necessarijs:licet nō in contingentibus:ꝛ ex alia parte.talis substantia est intrinsece:ꝛ formaliter possibilis.ergo in ipsa esset potētia ad opposita simul:sed qḋ substantia aliqua:quēadmodū est intelligentia ꝛ celum sit ex natura intrinseca necessaria ꝛ ab alio effectiue nullam habens naturam possibilitatis repugnantis necessitati. hoc non negant Aristo ꝛ Cōmentator:quia talis substātia nō educitur de aliquo nō esse:aut de aliquo esse potentiali: sꝫ per simplicem emanationem ad esse. Unde apud philosophū ꝛ Cōmentatorē habetur pro constanti solā materiam esse causam progressus ab esse in nō esse: et hoc attestatur Cōmentator in de substantia orbis cōfirmando illud: quod premissū est septimo metaphysice:ostendens celum nō esse corruptibile:quia nō habet materiam:ꝛ.12. metaphysice.cōmēto. 49. hoc idē ostendit de primo motore. ¶ Hucusqꝫ dictū sit de potentia:quā excludit Cōmētator in solutione questionis Joānis grāmatici. sed aliam potentiam affirmat hic in sempiternis esse:nō quidem quoad substantiā eorum: vt dictum est:sed quoad motum:ꝛ ista potētia est ad vbi nō ſm totum motum:quia celum non pōt esse sine motu:sed bene quoad partes eius:nō enim celum in aliquo instanti temporis aut nature fuit in potentia ad totū motū:ita ꝙ fuerit sub nō moueri:aut in potentia ad ipsum:sed ista potentia est in partibꝰ celi respectu diuersorum vbi:vt dicit Cōmētator in isto cōmento:ꝛ sic totus motus nō processit de nō esse ad esse ſm Aristotelē ꝛ Cōmentatorem:quia accepta totalitate motus nūqꝫ fuit sub nō esse:sed tantū in suis partibus. ¶ Sed instatur:quia substantia est prior natura quolibet accidente.ergo substantia celi in aliquo priori natura est:in quo nō erit motus:ꝛ sic in potētia ad motū. Rn̄dētur ꝙ ista prioritas nature:de qua habet Aristotiles septimo metaphysice textu cōmēti quarti:est tantum prioritas ſm conceptum quidditatiuum:qḋ videlicet substantie nō repugnat concipi cōceptu cōpleto ꝛ quidditatiuo sine motu:sicut neqꝫ alicui substantie:vt substantia est concipi conceptu perfecto quātum ad completam quidditatē eius sine quocūqꝫ accidente:ꝛ sic est in potentia ad motū:vt potentia accipitur pro potentia logica:que est nō repugnan-

tia terminorum respectu istius propositionis. celuz est sine motu: aut concipitur sine motu. Cum hoc tamen stat q hic nulla sit potētia realis ꝛ physica: sed soluz logica: aut metaphysica: que est: q hoc nō includit illud quidditatiue: sed potentia: quā excludimus a sempiternis: est potentia physica ꝛ realis: ꝛ prosequendo de ista potentia: que dicenda sunt: vult Cōmentator q intelligentia nō sit in se possibilis: ꝛ ab alio necessaria: imo in se necessaria nihil implicans in sua substātia de potentia reali distincta contra actum realem ꝛ distantez ab ipsa: sed emanans ad illud puz esse actuale ab alio scilz a deo effectiue: motus tamen in se possibilis est: sed ab alio necessarius: tuz quia in sua essentia est actus permixtus potentie 3° physicorum. tum quia cum hoc q ab alio perpetuatur: semper habet a perpetuante nouum ꝛ nouum esse: ꝛ ita nunq̄ formā intrinsecaz: que est necessitas: licet necessario semper sit: quia mobile totū necessario vniformiter se habz ad dans esse vniformiter necessario sm Aristotilem. Et hoc habitudo vniformis mobilis ad mouens est causa motuz necessario fieri: licet motus nūquā habeat eē formaliter necessarium: ꝛ ita in motu est necessitas ineuitabilitatis sine necessitate imutabilitatis ex parte ipsius: que necessitas ineuitabilitatis in motu est ex necessitate imutabilitatis in causis: que sunt mouens ꝛ mobile: substātia autem potest esse in se necessaria: esto q sit ab alio quia substantia habet esse permanens: ꝛ non datur sibi semper nouum ꝛ nouum esse. igitur a causa necessario causante dabitur sibi natura necessaria formaliter ꝛ si posset nō esse: mutaretur eius natura: vt dicit Commētator. ¶ Et per hoc patet ad secūdum argumētuz cōtra conclusionem principalem ꝛ ad instantias: que fiunt contra ipsam quantuz ad illud quod tangit hoc argumentum. ¶ Ad tertium respondetur premittendo: q agens in agendo potest intelligi tripliciter perfici in actione sua: vno modo in se: alio modo in suo simili. tertio modo in toto: cuius est pars. Exempluz primi. intellectus agens perficitur sua actione. Exemplū secundi. ignis generans ignem perficitur in suo simili ꝛ natura eius per productionem cōmunicatur igni genito: ꝛ propter hoc est necessitas generationis in corruptibilibus sm illud secundi de anima textu cōmenti. 34. Generatio est perpetua: vt saluetur esse diuinum. Exemplum tertij. sol generat vermez: quāuis sol non perficiatur in se: nec natura sua accipiat esse in alio: tamen perficitur in suo toto inquantum est pars vniuersi. cuius aliqua pars producitur: ꝛ perfectio totius videtur esse aliquo modo perfectio partis. Sed vbi non concurrit aliqua istaruz conditionū: nullo modo agēs perficitur actione sua. sed dicitur agens omnino liberale: quod agit ex plenitudine liberalitatis ꝛ perfectionis. Et hoc vbi tale agens sit simpliciter perfectum: et ad tale agens in ordine agentium necesse est deuenire quod probatur: quia in omni ordine agentium: vbi principium actiuum non est de se imperfectum: est status ad aliquod actiuum simpliciter perfectuz. nullū agēs est simpliciter perfectum vbi expectat perfici actione sua. ergo ꝛc. assumptuz pro maiori probatur: q in omni ordine essentiali est stat⁹ ad aliquod simpliciter primum ꝛ perfectuz perfectione requisita ad illud agēs principium actiuum non est de se imperfectum: quia illa ratio principij de se non includit imperfectionem que competit nobilissimis entibus: sicuti est ratio principij actiui: que competit intelligentijs: minor autem probatur: sicut in actibus humanis nemo dicitur liberalis aut liberalitate perfectus: qui agit expectādo ex sua operatione aliquam retributionem: sed soluz qui agit nullam expectans redditionez: ita in agētib⁹ alijs illud dicitur liberale simpliciter: quod non perficitur vllo modo: aut a productione vel producto. Et hoc ex sententia Auicenne sexto metaphysice capitulo vltio. ¶ Ad propositū applicādo. deus ꝛ primum principiū si ponitur realiter ꝛ effectiue causare motum in celo non perficitur sua actione: quia ex hoc nulla realitas absoluta vel relatiua aduenit ei per talem productionem: sed solum quidam respectus rationis: vt alias declaratum fuit: nec perficitur suo simili vt patet: nec perficitur in toto: cuius est pars: quia de⁹ non potest eē pars alicuius: quia hoc poneret imperfectionez in ipso: nam sicut totum est aliquid perfectum: vt dicitur tertio physicoruz textu cōmenti. 64. ita per oppositum pars dicit imperfectionem: que dicitur relatiue ad totum. Ex quo concluditur: q primum principium agit mere liberaliter: ꝛ ex plenitudie sue pfectiōis. Ex quo sequitur Aristo. optime dixisse secundo celi: vt allegatum est: q illud quod est optime habens nulla idiget actione: ꝛ optime habēti existit quod bene sine actione. Sed quāuis primū principium sit optime habens sine actione: quia indigeat propter se: indiget tamen actione propter aliud a se: vt hic dicit Cōmēta. q Arist. vult declarare q intellectus abstractus acquirit perfectam nobilitatem sine actione addita substantie sue ꝛ hoc verum est: quia deus agit per intelligere ꝛ velle: que nō sunt addita substantie sue: ꝛ agit sine omni respectu rei ꝛ rationis: vt est de mente doctoris nostri in primo distin. 35. questiōe vnica. Et si hoc videatur absurdū: saltē non concurrit ad actionē diuinā aliquis respectus realis: vt vult idē doctor in eodē primo distin. 30. questiōe prima. Ex hoc dicitur ad istam auctoritatem: que est qō est vt optime habens nulla indiget actione: hic nō plus vult Aristo. nisi q illō: quod est optimum simpliciter: nulla indiget actione: quia ipsuz est vltimuz: gratia cuius oīa alia fiunt. ¶ Sed hic oritur vna maxima difficultas: ex quo omnia sunt effectiue a prima causa: que est deus ꝛ intelligētie causantur ab ipsa per modum intellecti ꝛ intelligentis: quo modo diuersificātur in essentia ꝛ in natura specifica: vel quasi specifica. Ex quo est tantum vnum obiectum: quod est essentia diuina causans ipsas intellectiones seu intelligentias. ¶ Et dubiū est: quia videt̄ vnuz simplex obiectum ꝛ vnius rationis formalis nō posse causare nisi intellectiones vnius rationis: que itellectiones nō sunt nisi ipse intelligentie. ¶ Ad hoc respōdet̄: q quāuis essentia primi entis sit simplex simplicitate opposita compōni ex partibus essentialib⁹: ꝛ ex partib⁹ quātitatiuis: ꝛ ex partibus que sunt genus ꝛ differentia: ac deniq̄ ex actu ꝛ potentia: vt declarat Aristo. in. 12. metaphysice per totum: non excludit tamen essentia p̄mi multas intelligibiles: que saltem distinguuntur ratione sm Cōmentatorez ꝛ sm Scotum formaliter et ex natura rei: ꝛ tunc essentia primi non solum aliter intelligitur a secunda intelligentia: ꝛ aliter a tertia: imo cū seipsaz intelligit preter perfectiones: quas habet ad intell⁹. Aliud est q intelligit de se: vt est causa secunde intelligentie: aliud vt est causa tertie: est enim primus motor causa prima ꝛ propria motoris primi celi: q est motor appropriatus: ꝛ sic itelligitur ab ista secunda intelligentia. sed a tertia nō sic intelligitur: nam licet intelligatur

telligatur ab ea: vt causa prima sui esse: non tamen intelligitur vt causa propria ꝛ imediata: quia non causatur a prima nisi mediante secunda. Et sic ordo causationis non est ex causa media principiatiue. sed solum preexigitiue sic: ꝙ omnes causantur ordine quodā essentiali a prima. Quare cū sint plures modi intelligēdi in essentia primi motoris possunt ab essentia sua in ratione intellecti prouenire plures intellectiones: que sunt ipse intelligentie. Et cum in istis non sit causatio ꝛ ꝑductio nisi per actū intellect⁹: et per hoc ꝙ obiectū intelligibile virtualiter continens plures rationes intelligibiles consequēter continet effectiue plures intellectiones: sic emanāt a primo plures intelligentie. Qđ autem in deo sint plures rationes intelligibiles apparet per illud Cōmentatoris. 12°. metaphysice. cōmēto 39. Deus est viuus: sapiens: ꝛ hanc putauerunt antiqui trinitatem esse: in quo cōmento cōcedit Cōmentator vitam ꝛ sapientiam in deo: hoc est: qđ dicit etiā commento. 44. vt premissum est: qđ intelligit motor celi de primo motore: ꝛ est causa in anima celi. aliđ est ab eo qđ intelligit motor saturni: ꝛ similiter de vnoquoqꝫ illorū: ꝛ declarat quod premiserat ostendendo diuersitatem intelligentiarū ꝛ causationis ipsarum dicens. Perfectio vniuscuiusqꝫ eorū est intelligendo causam ꝓpriā: ꝛ intelligendo causam primā. ¶ Ex quib⁹ apparet ꝙ diuersitas intelligentiarū ex diuersitate modi intelligendi procedit ſm Commentatorem: inquit enim. Uniuscuiusqꝫ istorū motorum perfectio consistit in cognoscendo causam primam ꝛ propriam. Pro quo notandum ꝙ productio intelligentiarū sic emanat a primo motore: in ipso: vt dictū est: sunt plures ꝑfectiones habentes ordinem ſꝫ suas rationes formales adeo ꝙ quāuis vt sunt idem essentie diuine sint eq̄ perfecte: sic ꝙ vna nō excedit aliam: tamen in se precise accepte ſm suas rationes formales forte vna est ꝑfectior alia: ꝛ hoc videre nō est difficile tā de his: que competunt deo de se: quā de his que sibi cōpetunt per respectum ad extrinseca. Exemplū primi. intellectus ꝛ voluntas sunt perfectiones: quarum vna ſm suam suam quiditatē est perfectior altera: siue sit intellect⁹ siue voluntas ſm diuersas opiniones: ꝛ si hoc negaretur de istis: saltem nō potest negari quin essentia diuina: cum sit radix omnium diuinarum perfectionum nō sit prima entitas in deo: nō solū ordine nature: verūetiam ordine perfectionis: vt declarat optime Scotus in quolibeto questione prima: ꝛ questione quinta. ¶ Itē quātum ad hoc membrū vita: actualitas: simplicitas: necessitas: infinitas intēsiua: si ponatur deus sic infinitus. Exemplum secundi membri: esse appetibile: esse imobile: esse perpetuum: ꝛ primum mouens: primū principium: primam causam. ¶ Ex hoc cōcluditur propositum sic. deus pro quanto est in actu ꝑmo ꝛ virtuali ſm perfectionem nobiliorem intelligit ꝛ illam producit intelligentiam sibi proximā ſm ꝙ est in actu primo per aliquā perfectionē illi propinquiorem: ꝛ intelligēdo ipsam causat intelligentiā tertiam: ꝛ sic vsqꝫ ad vltimā: ꝛ ita iste intelligentie perficiuntur postmodū adinuicem inquātum intelligunt causam primā sub illa ratione: sub qua emanāt aut ꝑducuntur: ꝛ hoc est eas perfici vt intelligunt primā causam: ꝛ propriam: vt dicit Cōmentator in cōmento premisso. Intelligentie autem producte inquantū intelligunt se ꝛ suas perfectiones aut vt sunt in actu primo per illas producunt substantias celorū: quibus appropriantur: ꝛ ad productiones seu causationes istarū determinantur: imo necessitantur ex natura ipsarū: presertim intellectus ꝛ voluntas: que sunt principia quarūcūqꝫ actionū in ipsis: ita ꝙ secunda intelligentia intelligendo se: vt est in actu primo ꝛ virtuali ſm perfectionem sibi essentialem: que competit ei: vt est talis intelligentia: ꝛ in tali gradu: necessitatur ad ꝑducēdū celum: cui appropriatur ipsa intelligētia: vt motrix: qđ celum quāuis sit imediate ab intelligentia mouente: tamen quia ista nō causat celum nisi in virtute primi a quo habet esse: ideo celum principalius dependet a primo: ꝛ sic seruatur iste ordo vsqꝫ ad productionē vltimi celi: ꝛ consequenter elementorum: que sunt ab vltima intelligentia consimili modo. Ex quo concludit ꝙ productiones intelligentiarū sunt imediate effectiue a primo ordine quodam: vt dictum est: corpora tamen celestia sunt imediate a suis intelligentijs sic effectiue: concurrente tamen prima intelligentia: que est deus in ratione principij remoti ꝛ vniuersalis. ¶ Sꝫ hic sunt duo dubia: primum est: intelligentie producūtur adeo productione intellectuali. s. per intellectum ꝛ voluntatem: ꝛ similiter corpora celestia ab intelligentijs: ꝛ iste potentie: que sunt intellectus ꝛ voluntas: sunt potentie operatiue ipsi deo: ꝛ intelligentijs quibus formaliter intelligunt: ꝛ adequantur intelligentijs in ratione operationis: quia operationes istarum potentiarum: quibus intelligunt se ꝛ primum ens: sunt eis adequate. igitur non videtur posse aliquid extra se producere. Consimiliter iste potentie sunt actiue non factiue vt dicitur nono metaphysice. textu cōmenti. 16. igitur nihil producunt extra se. ¶ Secūdū dubiū est: quia ſm Cōmentatorē deus nihil intelligit extra se. igitur nihil potest causare extra se: quia tunc ignoraret effectum quem causat: ꝛ ita nō esset agens per intellectū quia tale cognoscit effectum: quem agit: vt ostenditur secundo metaphysice textu cōmenti sexti. ¶ Ad primum respondetur. ꝙ intellectus ꝛ voluntas sunt potentie operatiue ꝛ productiue: operatiue quidē inquātum intelligunt ꝛ volunt: ꝛ vt sic nō habent operationes nisi imanentes: ꝛ connaturales: ꝛ iste operationes adequantur suis potētijs in esse: ꝛ in ratione operationis: in esse quidem: quia sunt idem substantialiter cū ipsis: nam sicut potentie sunt substantie: ita iste operationes: que sunt intelligere ꝛ velle. In ratione operationis intelligo ipsas adequari: quia quantum obiectum de quo sunt iste operationes est intelligibile ꝛ volibile tantum per operationes attingitur: hoc est intelligitur ꝛ amatur. ¶ Ex hoc patet responsio ad primum: nam vltra hoc ꝙ iste potentie sunt operatiue ꝛ actiue: sunt etiam factiue inquātum ab obiecto suo nate sunt producere aliquam intellectionem ꝛ notitiam actualem extra se. ¶ Sed contra. quia qua ratione intellectus de obiecto suo natus est producere notitiam actualē: eadem ratione voluntas in deo volitionem actualem: et ita positio philosophorum conueniret cum theologis fidelibus. ¶ Respondetur: ꝙ philosophi habent pro inconuenienti: ꝙ in eadē natura numero producatur notitia actualis ꝛ volitio realiter distincte a producente: in natura distincta numeraliter concedunt talē ꝑductionem: nō distinguentes productionē intellectualem a productione volitiua propter identitatem intellectus ꝛ voluntatis inter se. Unde Aristo. vt plurimū non distinxit intellectum contra voluntatē. Sed ponit cōmuniter ista duo habere eandem rationē prin-

tia terminorum respectu istius propositionis. celu ꝫ est
sine motu: aut concipitur sine motu. Cum hoc tamen
stat ꝙ hic nulla sit potētia realis ⁊ physica: sed solū lo
gica: aut metaphysica: que est: ꝙ hoc nō includit illud
quidditatiue: sed potentia: quā excludimus a sempiter
nis: est potentia physica ⁊ realis: ⁊ prosequendo de ista
potentia: que dicenda sunt: vult Cōmentator ꝙ intel
ligentia nō sit in se possibilis: ⁊ ab alio necessaria: imo
in se necessaria nihil implicans in sua substātia de po
tentia reali distincta contra actum realem ⁊ distantē
ab ipsa: sed emanans ad illud puꝫ esse actuale ab alio
scilicet a deo effectiue: motus tamen in se possibilis est:
sed ab alio necessarius: tum quia in sua essentia est actꝰ
permixtus potentie 3° physicorum. tum quia cum hoc
ꝙ ab alio perpetuatur: semper habet a perpetuante no
uum ⁊ nouum esse: ⁊ ita nunq̄ formā intrinsecā: que
est necessitas: licet necessario semper sit: quia mobile
totū necessario vniformiter se habꝫ ad dans esse vni
formiter necessario s̄m Aristotilem. Et hec habitudo
vniformis mobilis ad mouens est causa motuꝫ neces
sario fieri: licet motus nūquā habeat eē formaliter ne
cessarium: ⁊ ita in motu est necessitas ineuitabilitatis
sine necessitate immutabilitatis ex parte ipsius: que ne
cessitas ineuitabilitatis in motu est ex necessitate immu
tabilitatis in causis: que sunt mouens ⁊ mobile: substā
tia autem potest esse in se necessaria: esto ꝙ sit ab alio
quia substantia habet esse permanens: ⁊ non datur si
bi semper nouum ⁊ nouum esse. igitur a causa necessa
rio causante dabitur sibi natura necessaria formaliter
⁊ si posset nō esse: mutaretur eius natura: vt dicit Com
mētator. ¶ Et per hoc patet ad secūdum argumētū
cōtra conclusionem principalem ⁊ ad instantias: que
fiunt contra ipsam quantū ad illud quod tangit hoc
argumentum. ¶ Ad tertium respondetur premitten
do: ꝙ agens in agendo potest intelligi tripliciter perfi
ci in actione sua: vno modo in se: alio modo in suo si
mili. tertio modo in toto: cuius est pars. Exemplū pri
mi. intellectus agens perficitur sua actione. Exemplū
secundi. ignis generans ignem perficitur in suo simili
⁊ natura eius per productionem cōmunicatur igni ge
nito: ⁊ propter hoc est necessitas generationis in corru
ptibilibus s̄m illud secundi de anima textu cōmenti.
34. Generatio est perpetua: vt saluetur esse diuinum.
Exemplum tertij. sol generat vermē: quāuis sol non
perficiatur in se: nec natura sua accipiat esse in alio: ta
men perficitur in suo toto inquantum est pars vniuer
si. cuius aliqua pars producitur: ⁊ perfectio totius vi
detur esse aliquo modo perfectio partis. Sed vbi non
concurrit aliqua istarū conditionū: nullo modo agēs
perficitur actione sua. sed dicitur agens omnino libe
rale: quod agit ex plenitudine liberalitatis ⁊ perfectio
nis. Et hoc vbi tale agens sit simpliciter perfectum: et
ad tale agens in ordine agentium necesse est deuenire
quod probatur: quia in omni ordine agentium: vbi prīn
cipium actiuum non est de se imperfectum: est status
ad aliquod actiuum simpliciter perfectū. nullū agēs
est simpliciter perfectum vbi expectat perfici actione
sua. ergo ⁊c. assumptū pro maiori probatur: ꝙ in om
ni ordine essentiali est statꝰ ad aliquod simpliciter pri
mum ⁊ perfectū perfectione requisita ad illud agēs
principium actiuum non est de se imperfectum: quia
illa ratio principij de se non includit imperfectionem
que competit nobilissimis entibus: sicuti est ratio prin
cipij actiui: que competit intelligentijs: minor autem
probatur: sicut in actibus humanis nemo dicitur libe
ralis aut liberalitate perfectus: qui agit expectādo ex
sua operatione aliquam retributionem: sed solū qui
agit nullam expectans redditionē: ita in agētibꝰ alijs
illud dicitur liberale simpliciter: quod non perficitur
vllo modo: aut a productione vel producto. Et hoc ex
sententia Auicenne sexto metaphysice capitulo vltio.
¶ Ad propositū applicādo. deus ⁊ primum principiū
si ponitur realiter ⁊ effectiue causare motum in celo
non perficitur sua actione: quia ex hoc nulla realitas
absoluta vel relatiua aduenit ei per talem productio
nem: sed solum quidam respectus rationis: vt alias
declaratum fuit: nec perficitur suo simili vt patet: nec
perficitur in toto: cuius est pars: quia deꝰ non potest eē
pars alicuius: quia hoc poneret imperfectionē in ipso:
nam sicut totum est aliquid perfectum: vt dicitur ter
tio physicorū textu cōmenti. 64. ita per oppositum
pars dicit imperfectionem: que dicitur relatiue ad to
tum. Ex quo concluditur: ꝙ primum principium agit
mere liberaliter: ⁊ ex plenitudine sue pfectiōis. Ex quo
sequitur Aristo. optime dixisse secundo celi: vt allega
tum est: ꝙ illud quod est optime habens nulla īdiget
actione: ⁊ optime habēn existit quod bene sine actio
ne. Sed quāuis primū principium sit optime habens
sine actione: qua indigeat propter se: indiget tamen ac
tione propter aliud a se: vt hic dicit Cōmēta. ꝙ Arist.
vult declarare ꝙ intellectus abstractus acquirit per
fectam nobilitatem sine actione addita substantie sue
⁊ hoc verum est: quia deus agit per intelligere ⁊ velle:
que nō sunt addita substantie sue: ⁊ agit sine omni re
spectu rei ⁊ rationis: vt est de mente doctoris nostri in
primo distin. 35. questiōe vnica. Et si hoc videatur ab
surdū: saltē non concurrit ad actionē diuinā aliquis re
spectus realis: vt vult idē doctor in eodē primo distin.
30. questiōe prima. Ex hoc dicitur ad istam auctorita
tem: que est qō est vt optime habens nulla indiget ac
tione: hic nō plus vult Aristo. nisi ꝙ illō: quod est opti
mum simpliciter: nulla indiget actione: quia ipsū est
vltimū: gratia cuius oīa alia fiunt. ¶ Sed hic oritur
vna maxima difficultas: ex quo omnia sunt effectiue
a prima causa: que est deus ⁊ intelligētie causantur ab
ipsa per motum intellecti ⁊ intelligentis: quo modo
diuersificātur in essentia ⁊ in natura specifica: vel qua
si specifica. Ex quo est tantum vnum obiectum: quod
est essentia diuina causans ipsas intellectiones seu in
telligentias. ¶ Et dubiū est: quia videt̄ vnū simplex
obiectum ⁊ vnius rationis formalis nō posse causare
nisi intellectiones vnius rationis: que itellectiones nō
sunt nisi ipse intelligentie. ¶ Ad hoc respōdet̄: ꝙ quā
tuis essentia primi entis sit simplex simplicitate oppo
sita compōni ex partibus essentialibꝰ: ⁊ ex partibꝰ quā
titatiuis: ⁊ ex partibus que sunt genus ⁊ differentia: ac
deniq̄ ex actu ⁊ potentia: vt declarat Aristo. in. 12. me
taphysice per totum: non excludit tamen essentia p̄mi
multas intelligibiles: que saltem distinguuntur ratio
ne s̄m Cōmentatorē ⁊ s̄m Scotum formaliter et ex
natura rei: ⁊ tunc essentia primi non solum aliter intel
ligitur a secunda intelligentia: ⁊ aliter a tertia: imo cū
seipsaꝫ intelligit preter perfectiones: quas habet ad i
tellꝰ. Aliud est ꝙ intelligit de se: vt est causa secunde
intelligentie: aliud vt est causa tertie: est enim primus
motor causa prima ⁊ propria motoris primi celi: q̄ est
motor appropriatus: ⁊ sic itelligitur ab ista secunda i
telligentia. sed a tertia nō sic intelligitur: nam licet in

telligatur ab ea: vt causa prima sui esse: non tamen intelligitur vt causa propria ⁊ imediata: quia non causatur a prima nisi mediante secunda. Et sic ordo causationis non est ex causa media principiatiue. sed solum preexigitiue sic: ꝙ omnes causantur ordine quodā essentiali a prima. Quare cū sint plures modi intelligēdi in essentia primi motoris possunt ab essentia sua in ratione intellecti prouenire plures intellectiones: que sunt ipse intelligentie. Et cum in istis non sit causatio ⁊ ꝓductio nisi per actū intellect⁹: et per hoc ꝙ obiectū intelligibile virtualiter continens plures rationes intelligibiles consequēter continet effectiue plures intellectiones: sic emanāt a primo plures intelligentie. Qđ autem in deo sint plures rationes intelligibiles apparet per illud Cōmentatoris .12°. metaphysice. cōmēto 39. Deus est viuus: sapiens: ⁊ hanc putauerunt antiqui trinitatem esse: in quo cōmento cōcedit Cōmentator vitam ⁊ sapientiam in deo: hoc est: qđ dicit etiaʒ commento .44. vt premissum est: qđ intelligit motor celi de primo motore: ⁊ est causa in anima celi. aliđ est ab eo qđ intelligit motor saturni: ⁊ similiter de vnoquoꝫ illoruʒ: ⁊ declarat quod premiserat ostendendo diuersitatem intelligentiarū ⁊ causationis ipsarum dicens. Perfectio vniuscuiusꝫ eoruʒ est intelligendo causam ꝓpriaʒ: ⁊ intelligendo causam primaʒ. ¶ Ex quib⁹ apparet ꝙ diuersitas intelligentiaruʒ ex diuersitate modi intelligendi procedit ſm Commentatorem: inquit enim. Uniuscuiusꝫ istoruʒ motorum perfectio consistit in cognoscendo causam primam ⁊ propriam. Pro quo notandum ꝙ productio intelligentiaruʒ sic emanat a primo motore: in ipso: vt dictū est: sunt plures ꝑfectiones habentes ordinem ſʒ suas rationes formales adeo ꝙ quāuis vt sunt idem essentie diuine sint eq̄ perfecte: sic ꝙ vna nō excedit aliam: tamen in se preci se accepte ſm suas rationes formales forte vna est ꝑfectior alia: ⁊ hoc videre nō est difficile taʒ de his: que competunt deo de se: quā de his que sibi cōpetunt per respectum ad extrinseca. Exemplaʒ primi. intellectus ⁊ voluntas sunt perfectiones: quarum vna ſm suam suam quiditateʒ est perfectior altera: siue sit intellect⁹ siue voluntas ſm diuersas opiniones: ⁊ si hoc negaretur de istis: saltem nō potest negari quin essentia diuina: cum sit radix omnium diuinarum perfectionum nō sit prima entitas in deo: nō soluʒ ordine nature: verūetiam ordine perfectionis: vt declarat optime Scotus in quolibeto questione prima: ⁊ questione quinta. ¶ Itē quātum ad hoc membruʒ vita: actualitas: simplicitas: necessitas: infinitas intēsiua: si ponatur deus sic infinitus. Exemplum secundi membri: esse appetibile: esse imobile: esse perpetuum: ⁊ primum mouens: primuʒ principium: primam causam. ¶ Ex hoc cōcluditur propositum sic. deus pro quanto est in actu ꝓmo ⁊ virtuali ſm perfectionem nobiliorem intelligit ⁊ illam producit intelligentiam sibi proximaʒ ſm ꝙ est in actu primo per aliquaʒ perfectionē illi propinquiorem: ⁊ intelligēdo ipsam causat intelligentiā tertiam: ⁊ sic vsꝫ ad vltimaʒ: ⁊ ita iste intelligentie perficiuntur postmoduʒ adinuicem inquātum intelligunt causam primaʒ sub illa ratione: sub qua emanāt aut ꝓducuntur: ⁊ hoc est eas perfici vt intelligunt primaʒ causam: ⁊ propriam: vt dicit Cōmentator in cōmento premisso. Intelligentie autem producte inquantuʒ intelligunt se ⁊ suas perfectiones aut vt sunt in actu primo per illas producunt substantias celoruʒ: quibus appropriantur: ⁊ ad productiones seu causationes istarū determinantur: imo necessitantur ex natura ipsaruʒ: presertim intellectus ⁊ voluntas: que sunt principia quarūcūꝫ actionuʒ in ipsis: ita ꝙ secunda intelligentia intelligendo se: vt est in actu primo ⁊ virtuali ſm perfectionem sibi essentialem: que competit ei: vt est talis intelligentia: ⁊ in tali gradu: necessitatur ad ꝓducēdū celum: cui appropriatur ipsa intelligētia: vt motrix: qđ celum quāuis sit imediate ab intelligentia mouente: tamen quia ista nō causat celum nisi in virtute primi a quo habet esse: adeo celum principalius dependet a primo: ⁊ sic seruatur iste ordo vsꝫ ad productioneʒ vltimi celi: ⁊ consequenter elementorum: que sunt ab vltima intelligentia consimili modo. Ex quo concludit̄ ꝙ productiones intelligentiaruʒ sunt imediate effectiue a primo ordine quodam: vt dictum est: corpora tamen celestia sunt imediate a suis intelligentijs sic effectiue: concurrente tamen prima intelligentia: que est deus in ratione principij remoti ⁊ vniuersalis. ¶ Sʒ hic sunt duo dubia: primum est: intelligentie producūtur a deo productione intellectuali. s. per intellectum ⁊ voluntatem: ⁊ similiter corpora celestia ab intelligentijs: ⁊ iste potentie: que sunt intellectus ⁊ voluntas: sunt potentie operatiue ipsi deo: ⁊ intelligentijs quibus formaliter intelligunt: ⁊ adequantur intelligentijs in ratione operationis: quia operationes istarum potentiarum: quibus intelligunt se ⁊ primum ens: sunt eis adequate. igitur non videtur posse aliquid extra se producere. Consimiliter iste potentie sunt actiue non factiue vt dicitur nono metaphysice. textu cōmenti .16. igitur nihil producunt extra se. ¶ Secūdū dubiuʒ est: quia ſm Cōmentatoreʒ deus nihil intelligit extra se. igitur nihil potest causare extra se: quia tunc ignoraret effectum quem causat: ⁊ ita nō esset agens per intellectuʒ quia tale cognoscit effectum: quem agit: vt ostenditur secundo metaphysice textu cōmenti sexti. ¶ Ad primum respondetur. ꝙ intellectus ⁊ voluntas sunt potentie operatiue ⁊ productiue: operatiue quidē inquātum intelligunt ⁊ volunt: ⁊ vt sic nō habent operationes nisi imanentes: ⁊ connaturales: ⁊ iste operationes adequantur suis potētijs in esse: ⁊ in ratione operationis: in esse quidem: quia sunt idem substantialiter cū ipsis: nam sicut potentie sunt substantie: ita iste operationes: que sunt itelligere ⁊ velle. In ratione operationis intelligo ipsas adequari: quia quantum obiectum de quo sunt iste operationes est intelligibile ⁊ volibile tantum per operationes attingitur: hoc est intelligitur ⁊ amatur. ¶ Ex hoc patet responsio ad primum: nam vltra hoc ꝙ iste potentie sunt operatiue ⁊ actiue: sunt etiam factiue inquātum ab obiecto suo nate sunt producere aliquam intellectionem ⁊ notitiam actualem extra se. ¶ Sed contra. quia qua ratione itellectus de obiecto suo natus est producere notitiam actualeʒ: eadem ratione voluntas in deo volitionem actualem: et ita positio philosophorum conueniret cum theologis fidelibus. ¶ Respondetur: ꝙ philosophi habent pro inconuenienti: ꝙ in eadē natura numero producatur notitia actualis ⁊ volitio realiter distincte a producente: in natura distincta numeraliter concedunt taleʒ ꝓductionem: nō distinguentes productionē intellectualem a productione volitiua propter identitatem intellectus ⁊ voluntatis inter se. Unde Aristo. vtplurimuʒ non distinxit intellectum contra voluntateʒ. Sed ponit cōmuniter ista duo habere eandem rationeʒ prin/

cipiis: ⁊ eundem moduʒ principiandi. Quia ista duo simul concurrunt in nobis ad actionem artificialeʒ per modum principii liberi ⁊ contingentis: ⁊ ideo non distinguit vnum ab alio: neq̧ productionem vnius a ꝓductione alterius. sed vniformiter loquitur de vtroq̧. Ista duo etiam multo magis videntur ſm philosophuʒ vniformiter cōcurrere in natura necessaria: sicut est natura diuina: ⁊ ita si intellectus est principium naturale ⁊ necessario agēs sic quoq̧ volūtas: ⁊ ita ſʒ ipʒ productio intellectualis non distinguitur a volitiua: ⁊ per consequens: neq̧ notitia actualis ab amore actuali: qui sunt termini istarū productionuʒ. ❡ Theologi autem habent ponere intellectum ⁊ voluntatem hēre distinctas ⁊ oppositas rationes principiandi: quia vnā naturalem: que terminatur ad verbum: ꝙ ex vi productionis sue est notitia actualis genita. Aliam liberam libertate simpliciter: nō libertate arbitrii: seu contingētie: que terminatur ad spiritum scīm qui ex vi productionis sue est amor actualis spiratus. Hec autem positio dissentit a positione philosophorum: positioneʒ autem theologorum pertractat Augustinus in libris de trinitate per totum presertim lib. 15. ❡ Sed cōtra hoc instatur: quia si Aristo. non distinguit intellectum a voluntate penes distinctas rationes principiandi: cuʒ ab ipso sumatur ratio principiandi in istis: scilʒ itellectu ⁊ voluntate: nō magis productio per modum intellectus erit naturalis in diuinis ac etiam in nobis quam productio per modum voluntatis: vel etiaʒ productio intellect⁹ erit libera sicut volūtatis. ❡ Respōdeo intellectus ⁊ voluntas possunt comparari vel ad proprios actus quos eliciunt: scilicʒ intellectus ad itelligere actuale: ⁊ voluntas ad velle: ⁊ isto modo habent oppositos modos principiandi: quia intellectus per modum nature: ⁊ voluntas per modum principii liberi. Et sic Aristo. distinguit propositum seu agens a proposito cōtra naturam: vel agens naturale secundo physicoruʒ. textu cōmenti. 49. Alio modo possunt itellectus ⁊ voluntas comparari ad actus aliarum potentiaruʒ inferiorum: quarum actus ⁊ operationes subsunt imperio voluntatis ⁊ dictamini recte rationis: ⁊ quoad istos intellectus ⁊ voluntas simul concurrunt in vnum principium liberum ad vnam actionem liberam ⁊ contingentem in nobis: ⁊ sic vnum nō distinguitur in ratione principiādi ab altero: quia quādo duo pricipia simul concurrunt ad vnam actionem: quoruʒ vnum est liberum: alterum naturale: tota ratio principiandi ⁊ actionis prouenientis est libera ⁊ contingens: presertiʒ vbi liberuʒ dominatur supra naturale: sic est in tota actione rerum artificialium. Aristo. autem pertractans de istis duobus principiis. s. intellectu ⁊ voluntate: locut⁹ est cōmuniter de istis: vt simul concurrunt ad actiōes artificiales: que sunt a potentiis sensitiuis: ⁊ etiaʒ motiuis per imperium voluntatis: vbi etiaʒ concurrit intellectus imperatus a voluntate: isto modo non distinguitur ratio principii intellectus a ratione principii voluntatis: sic locutus est Aristo. cōmuniter penes istam secundam comparationem: nō penes primaʒ. ❡ Sʒ contra: quia ista respōsio destruit seipsam. nam si productio intellectus non distinguitur a productione voluntatis: quia Aristo. accipit ista principia: vt comparātur ad actus aliarum potentiaruʒ: nō ad proprios act⁹ cum essentialior sit comparatio istorū ad proprios actus quā ad alia: ⁊ vt sic sunt distincta principia. igitur penes istam comparationem habet philosophus ponere productionem in intelligentiis: non autem penes cōparationem accidentalem istorum. ❡ Respondetur ꝙ etiam penes comparationeʒ istorum principiorum ad proprios actus nō potest poni distinctio istaruʒ productionum in intelligētiis ſm Aristo. quia ista duo principia intellectus ⁊ voluntas in natura necessaria mere naturaliter ⁊ necessario se habent circa quodcunq̧ obiectum: ⁊ maxime obiectum primuʒ: quod est essentia diuina: ⁊ nō deprehendit Aristo. quomodo circa tale obiectum posset esse productio libera: sicut ponunt theologi: in nobis autem: ⁊ circa obiectum contingēs posuit ista principia se posse habere vtroq̧ modo. s. libere ex parte voluntatis: ⁊ naturaliter ex parte intellectus: nō circa necessarium: ⁊ ideo in necessariis quemadmodū sunt intelligentie: productio intellectus ⁊ voluntatis nō distinguūtur: sed bene in contingentibus penes comparationem essentialem ad actus: quos eliciunt. ❡ Ad secundum dubium principale motuʒ cōtra Cōmentatoreʒ: cum dicitur. de⁹ nihil intelligit extra se. ❡ Respōdetur ꝙ hoc habet solui a quocūq̧ ponente deum causare effectiue aliquid extra se: ⁊ hoc ſʒ principia Aristo. ideo pro ipsis: ⁊ pro me dico: ꝙ deus nihil intelligit extra se motiue: aut etiam terminatiue primo: ita ꝙ quicquid mouet: aut prio terminat actum intelligendi diuinuʒ est essentia diuina ſm Arist. cuʒ hoc tamen stat: ꝙ secundario ⁊ ex cōsequenti: seu per accidens aliquid preter essentiā diuinam possit terminare: qđ nō terminat ex se: ⁊ virtute propria: sed virtute essentie diuine: ⁊ sic forte intellexit Aristo. ⁊ Commētator. ❡ Et argumēta Cōmētatoris: ꝙ de⁹ nihil intelligit extra se nō plus cōtinent nisi hoc modo: ⁊ ꝙ sic intelligit Cōmētator patet per illud quod dicit. 12. metaphysice cōmēto. 37. vbi habet ꝙ deus habet sollicitudinem de vnoquoq̧: ⁊ exponit ipse quod habet de vnoquoq̧ in vniuersali: quā sententiam habet etiā in de somno ⁊ vigilia. Nec obstat qđ dicit in cōmento. 51. 12. metaphysice: ꝙ talis cognitio est cōfusa: ⁊ nō est in deo: quia cognitio: que est ab obiecto vniuersali confuse ⁊ potētialiter continēte obiecta intellecta est ꝯfusa: sed si cognitio fit ab obiecto singulari distincte ⁊ supereminēter continēte obiecta intelligibilia: sicut est essentia diuina: que est singularissima ⁊ distinctissima: obiecta in ipsa representata nō cognoscuntur nisi distincte: et tunc cognitio istoruʒ est in vniuersali: seu per vniuersale in representādo nō in predicando: imo tale obiectū repſentās est maxime singulare. Et si Cōmentator intelligit ꝙ intelligentie intelligāt ista inferiora in vniuersali predicatione: vt videtur velle ꝯmēto. 37. 12. metaphysice: habet consequenter ponere in ipsis cognitioneʒ confusam: qđ videtur absurduʒ etiā ſm ipsuʒ. ❡ Hec dicta sunt altius speculando modū productionis intelligentiaruʒ ⁊ ordinis ⁊ diuersitatis ipsarum: tamen alii attendentes potius ad corticem verborum Auerroys ⁊ Auicēne quā ad sententiaʒ eorum aliter dicunt. Ponunt enim productionem intelligentiarum fieri simpliciter per intellectionem earū inquātum intelligunt se: ⁊ primā causam: dicentes eas intelligentias per suas intellectiōes esse opifices ⁊ operatiuas: ⁊ hoc ex Alberto vndecimo metaphysice sue capitulo. xi. tractatus secūdi. inquit enim ꝙ intelligentia: que est deus: producit secundaʒ intelligentiaʒ effectiue ⁊ exemplariter: idest per modum cause efficiētis ⁊ exemplaris: que est agens per intellectuʒ: quēadmodum est ars in mente artificis respectu artificialium:

⁊ se hʒ

⁊ se habet de⁹ vt ars vniuersalis ⁊ exemplar respectu intelligentiarū. vt sicut ars vniuersalis moderat⁊ ⁊ facit artes speciales ⁊ sua instrumenta. Exempli grā. ars militaris est causa equestris: ⁊ hec est causa frenefactiue: gladiarie: scutarie: ⁊ aliarū subseruientiuȝ: ⁊ hoc qꝛ omnes inferiores intuendo arteȝ cōmunē ⁊ principalem ad eius imitationem ⁊ cōplacentiaȝ formant operationes suas arti cōmuni proportionatas: sic deus ꝑ quāto est ars: sex cōmunis: imitabilis ſm diuersas operationes ⁊ perfectiones: quas cōtinet virtualiter ⁊ exēplariter: causat intelligentias: ⁊ hic modus dicēdi posset colligi ex preallegato com. 44. Et additur ꝙ deus est ars vniuersalis per se subsistens causans artes speciales orbium celestium: que sunt intelligentie: ⁊ ipsos orbes tanq̄ instrumenta artium specialium: ⁊ hoc intelligendo se pluribus modis imitabilem: ⁊ hoc apparet ex cōmēto. dum dicit Cōmētator. Nō est impossibile: vt id quod est per se intelligens: ⁊ intellectū sit causa plurium entium: ſm ꝙ ex eo intelligunt multi modi ⁊c. vt supra allegatum est: quod sic intelligatur deus qui est ars cōmunissima: qui vlterius est pura intelligētia: ⁊ purum intellectum: ſm quod se intelligit plurib⁹ modis imitabilem per ꝑfectiones: que sunt in ipso formaliter: aut virtualiter: ꝑducit plures artes: que sunt intelligentie. vnde intelligēdo se vt imitabilis est per motum saturni producit artem saturni: que est intelligentia saturni: pro quāto est imitabilis per operatiōes iouis. i. que cōueniunt ioui: cuius essentiam ⁊ perfectiones virtualiter ⁊ eminenter continet: producit artem que est intelligentia iouis. ¶ Propterea subdit Commētator. Aliud est ꝙ cōcipit de primo motore motor totius: ⁊ aliud est ꝙ concipit motor orbis saturni: ⁊ est causa in anima eius. ¶ Et hoc pōt confirmari per ꝓportionem: quā ponit Cōmētator inter intelligentias eodem cōmento. dum dicit ꝙ habitudo intelligentiarum ad primam est sicut habitudo artium specialium ad cōmunem: ita ꝙ sicut artes speciales causant⁊ ⁊ perficiuntur a cōmuni. ita intelligentie alie a prima perficiuntur: ⁊ causantur a prima. ¶ Hāc declarationē posui: quia metaphorica est: ⁊ satis sensibilis: cui facilius assentiunt: quorum imaginatiua dominat⁊ supra intellectiuam: sed qui habent ingenia eleuata primam magis amplectūtur. ¶ Hec que dicta sunt de materia intelligentiarum: quas theologi appellant angelos: sunt dicta de mente Aristo. ⁊ Cōmentatoris: ⁊ similiter de efficientia primi principij: que materie ideo hic posite sunt ⁊ declarate vel dilucidate propter erroreȝ aliquorum philosophorum dicentium: primum principium: quod est deus: se habere ad ea: que sūt extra ipsuȝ: ⁊ ad hec inferiora tantū modo in genere cause finalis: ⁊ nullo modo efficientis realis: que etiaȝ opinio fuit Auicēne: ⁊ quia positio hec de efficientia primi ꝑncipij: ⁊ de naturis intelligentiaruȝ: si bene exponant⁊: possunt esse iuuamen ad intelligentiam opinionis theologoruȝ tenentium deum concurrere effectiue mediate vel immediate ad omne possibile natum produci: ⁊ etiam in ratione cause finalis per idem concurrit deus in vtroq₃ genere cause loquendo de vera causalitate reali vtriusq₃ ad omnes effectus: ideo hec materia diutius fuit pertractata: ꝙ in eadem conclusione conueniant Ari. ⁊ Cōmentator cuȝ theologis quantuȝ ad hoc: ꝙ deus est cā efficiēs extra se: ⁊ causa vniuersalis cōcurrēs ad omnem effectum: vt dictum est effectiue ⁊ finaliter: lȝ theologi dissentiant a philosopho ⁊ ab Auerroy. quantum ad modum mediate vel immediate negat philosophus deum posse aliquod nouum immediate producere: qꝛ a sempiterno ⁊ simpliciter necessario nihil nouum prouenire potest immediate sine nouitate ⁊ contingentia in causa: quod principiuȝ in philosophia Aristotelis ⁊ aliorum negandum est a theologis: nisi exponatur ꝙ a principio simpliciter necessario ⁊ naturaliter ⁊ necessario agente non prouenit effectus nouus ⁊ contingens immediate per priuationem cuiuscunque medij. sed istud principium in philosophia Aristotel. negandum est a theologis dicentibus deum nō agere extra se naturaliter ⁊ necessario: sed tantuȝ libere ⁊ cōtingēter. immo est ei simpliciter impossibile: vt ad aliquid extra se necessario se habeat i effectibus realiter causatis ⁊ in esse reali: quia si sic ex minus impossibili sequeretur maius impossibile vt videlicȝ ꝙ destructa natura creata destrueretur deus. nam si deus causat aliquid naturaliter extra se: ad illud causatum habet habitudinem necessariam realis causationis: ſm quā non potest non causare. sed destructo termino habitudinis destruitur illa habitudo: que fundatur in deo: ⁊ est eadeȝ sibi realiter. ergo destructur deus: ⁊ sic ad destructionem creature: sequeretur destructio dei: processus est euidens: ⁊ presertim ꝙ destructo termino habitudinis destruatur habitudo causalitatis: cum talis habitudo sit relatio dependēs essentialiter a termino vt a p̄ore: necesse est si tollatur terminus tollatur ⁊ habitudo: ⁊ ex consequenti destructo eo: quod est idem realiter deo: destruitur deus. igitur sequitur conclusio intenta. ⁊ ideo principium illud: quod deus naturaliter agat ⁊ necessario extra se est negandum a theologis: ⁊ dicendum est deum agere mere libere ⁊ contingenter per voluntatem omnia: que agit extra se: ad que nullo modo necessitatur: ⁊ ideo quando vult potest producere nouum effectum: vt etiam declarat doctor subtilis in secundo sententiarum distinctione prima questione secūda: ⁊ in quolibeto q̄stione septima. ¶ Tenent preterea theologi primuȝ ens: quod est deus: esse summe simplex simplicitate opposita cuicunque compositioni ⁊ componibilitati actus purissimus ⁊ infinitus. alias intelligentias. scilicet angelos: esse contingentes ⁊ de nouo productos de nihilo per creationem: que est ex simpliciter nihilo: tam ex parte termini a quo q̄ȝ ex parte subiecti. ¶ Ponūt eas p̄terea simplices simplicitate opposita compositioni ex partibus essentialibus que sunt materia physica ⁊ forma: ⁊ ex partibus quantitatiuis: quicquid dicant nonnulli de materia in eis iuxta Boetium ⁊ alios sequaces: quam difficultatem dilucidauimus in tractatu formalitatū. Sunt tamē composite ex genere ⁊ differentia: quia sunt per se in genere. nam habent realitatem potentialem obiectiuam perfectibilem ꝑ realitatem actualem: a quarum prima. scilicȝ realitate potentiali sumitur genus quod se habet vt materia teste Aristotel. septimo metaphysice textu cōmenti quadragesimitertij. dicēte. Genus est possibile specierum: ⁊ se habet quidem vt materia. A realitate vero actuali sumitur differentia: que est actus: ⁊ ita sunt composite intelligentie ex actu ⁊ potentia preter deum: sicut ex positiuo ⁊ positiuo ꝙ vtraque realitas in genere sit positiua ⁊ essentialiter iclusa in eis. ¶ Sunt etiaȝ cōposite ex actu ⁊ potentia: sicͭ ex habitu ⁊ ꝑuatione ꝑ q̄to sunt entia ⁊ carēt aliq̄ gradu

perfectionali possibili reperiri in entibus: per quod dicuntur priuari illo gradu quomodo talpa dicit̃ priuari visu ratione animalis: cui competit aptitudo ad vidē dum: seu non repugnat actus videndi: licet repugnet ei sub rōne sua specifica ⁊ inquantuz talpa. Sunt post hec intelligentie composite ex substantia ⁊ accidente: ⁊ ita transmutabiles transmutatione intellectuali ⁊ perfectiua: quia possunt procedere de pura ignorantia ⁊ potētia ad formas intelligibiles: que sunt species representatiue obiectorum intelligibilium: sicut fuit in principio creationis ipsaruz: in quo habuerunt species intelligibiles vel a deo infusas: vel concreatas vt testā tur theologi: quorū quidaz volunt eas habuisse per infusionem speciem intelligibilem representantem distincte diuinam essentiam: species autem iste sunt accidentia in eis etiam per accidens. iste postremo intelligentie ſm theologos sunt intransmutabiles transmutatione substantiali ⁊ corruptiua ꝓpter carentiam materie naturalis ⁊ physice: sunt tamē anihilabiles a deo quia cuius ꝓductio est creatio: eius desitio est anihilatio: ⁊ hec positio patet de se: in quibus est cōtraria positioni philosophorum: quia vbi ponunt philosophi sequentes principia naturalia istas intelligētias esse simpliciter necessarias: actus purissimos ⁊ simplicissimos intransmutabiles omni genere transmutationis ꝑter animaz intellectiuā. Scdm opinionē aliquoꝝ theologi ponunt oppositum: vt supra dictum est: ⁊ hec de isto primo articulo dicta sufficiant. ¶ Quantum ad secūdū articulum. primo videndū est de intentiōe Aristo. secundo de veritate quesiti. Quantū ad primū ostenditur hoc esse de mente Aristo. vz deum esse infinite potentie intēsiue ex his: que ponit octauo phy. in vltima demonstratione: quā repetit duodecimo metaphysice textu cōmenti. 41. vbi Ari. facit hanc demonstrationē nulla potentia infinita est in magnitudine. primū mouens est potentie infinite. igitur ⁊c. aut igitur in maiori accipitur infinitas ſm durationez precise: aut ſm intensionem: aut vtraq; simul. si primo modo. maior est falsa: vt patet de celo habente potentiam infinitā ſm durationem. si secūdo modo habetur intentum. si tertio modo. hoc non potest esse: quia ratio repugnātie ad hanc magnitudinē non est infinitas durationis: vt ꝓbabit̃ inferius. igitur tota ratio repugnātie esset ex parte infinitatis intensiue. ergo non habere magnitudinē infertur ab Aristo. ex infinitate intēsiua ⁊ non durationis. ¶ Item cum accipit̃ ab Aristo. ꝙ nulla potentia infinita est in magnitudine: aut intelligit Ari. de infinitate durationis simpliciter: aut de infinitate duratiōis in determinata magnitudine. si ꝑmo modo. est falsa. quia sua contradictoria est vera. scilz aliqua infinitas durationis est in magnitudine: quēadmoduz est celū. si capiatur infinitas durationis in magnitudine determinata: aut ista magnitudo ē magnitudo simplex: aut composita. si primo modo est falsa. secundo modo est vera. sed tunc non infertur nisi impartibilitas de ꝑmo motore: q̄ est opposita magnitudini composite: ⁊ non infertur impartibilitas simplr̃: quod intendit demonstrare Aristo. sed ad hoc dicitur ꝙ accipitur potētia infinita vtroq; modo intensiue ⁊ extensiue. ¶ Cōtra. cuiuscunq; predicati repugnantie ad aliquod subiectum oportet dare aliquid: qđ est prima ratio repugnātie ipsius predicati ad subiectū: ⁊ hoc siue ista ꝑma ratio sit ſm conuenientiā: siue ſm oppositionem: ſm conuenientiam illa est prima ratio repugnantie: que primo cōuenit alicui: ⁊ cum hoc repugnat alteri: sicut homini repugnat esse hinnibile: per hoc quod est rationale: ſm oppositionem illa est prima ratio repugnantie: que ꝑmo opponitur alicui: ⁊ cum hoc conuenit alteri: sicut esse irrationale opponitur primo homini ⁊ conuenit asino applicando ad propositum. si vtraq; infinitas potētie repugnat magnitudini: aut prima ratio repugnantie erit infinitas durationis: aut intensionis. si secūdo modo habetur intentum. si primo modo. tantū concluditur primuz mouens esse sine magnitudine composita ex materia ⁊ forma: quia ista infinitas durationis nō primo repugnat nisi magnitudini composite. ¶ Confirmatur. illud est per se causa alicuius: quo posito quocunq; alio circumscripto seu variato ponit̃ illud. sed posita infinitate intensiua ⁊ remota ad imaginationem īfinitate durationis ponit̃ impartibilitas simpliciter. igitur ⁊c. maior est nota. minor probatur. nā potest cōcipi deus vt est infinitus intensiue: non concepta eius eternitate. probatur: quia infinitas intensiua vel pertinet ad quiditatem dei: vel immediate consequitur ipsam: eternitas tū pertinet ad existentiā ⁊ singularitatē ⁊ sicut finitas intensiua consequitur in nobis essentiaz ⁊ non duratio: sed tantū existentiaz ⁊ singularitatem: ita ⁊ in deo infinitas intensiua: ex quo sequitur ꝙ itellectus sic concipiens impartibilitatem simplr̃ de deo: quicquid sit de eius eternitate: que est sua infinitas durationis: poterit demonstrare: cuz sit eius per se causa. ¶ Sed respōdet̃ a Joāne de gandauo in octauo phy. ꝙ habere potentiam infinitam ſm durationem cum causalitate prima super motum eternū ⁊ eternitatem motus infert impartibilitatez simpliciter de ꝑmo motore: quemēdmodum est potentia primi principij: ⁊ addit ꝙ quilibet alius motor appropriatiue est in magnitudine. ¶ Contra istam responsionez arguit̃: ⁊ quero si infinitas durationis cum causalitate ꝑma super motum eternum est ratio repugnantie ad habere magnitudinem. hic concurrunt due rationes: quaruz vna est infinitas durationis: alia est causalitas prima sup motum: seu prima causa eternitatis motus. Tunc arguitur: aut iste due rationes sunt ratio repugnantie ad partibilitatem: ex equo aut vna principalius ꝯcurrit q̃ reliqua. non ꝑmo modo: quia sicut esse primam causam motus eterni est perfectior conditio in se q̃ durare in infinitum: ita videtur magis repugnare ei: qđ est aliq̃liter imperfectio. sed habere magnitudinez est aliquā te imperfectionis: vt conceditur. ergo esse sic ꝑmā causam efficatius excludit hoc: quod est habere magnitudinem q̃ durare in infinitum. sed Arist. infert ex hoc toto medio. vz esse infinitum in duratione cum causalitate prima super motum impartibilitatem de primo motore: vt ia dicis. ergo principalius infert hoc ex primitate causalitatis: q̃ ex infinitate duratiōis. sed esse primam causam arguit perfectionem intensiuā: etiaz in qualitate causalitatis: seu actionis eo mō quo actio cōpetit tali cause: siue sit realis: siue metaphorica. ergo impartibilitas īfertur de primo motore magis ex ꝑfectione intensiua q̃ ex duratiōe infinita: sz īfert hoc ex infinitate primi motoris. igitur ista infinitas q̄ accipitur pro medio ad conclusionē intentam: est magis intensiua q̃ extensiua: ⁊ ſm durationem vt dicebat̃: qđ autem esse primam causam eternitatis motus sit perfectior conditio q̃ infinitas durationis: quod fuit primum assumptum probat̃. tum quia esse primam causam competit primo enti ex perfectione sua essentiali:

et intrinseca: vel saltem consequitur ad ipsam: duratio infinita non: cum duratio sit perfectio accidentalis rei durātis: et competit rebus ignobilioribus: sicuti est materia prima secundum philosophum: tum quia duratio competit rei secundum esse existentie: sed esse primum ens: aut primam causam competit rei secundum suam quiditatem: que est longe perfectior existentia: vt probauimus in questione de esse essentie. tum quia hoc dicit Aristo. sexto ethicorū. vbi vult quod albedo vnius anni non est perfectior albedine vnius diei: tum postremo: quia primitas causalitatis est ex perfectione rei: quanto enim aliquid est prius et independentius: tanto perfectius. nam causalitas est passio entis. ergo perfectior causa perfectius ens. ¶ Preterea improbatur ista responsio quantum ad hoc: quod infinitas duratiōis si est in magnitudine: est etiam intensiua: et arguitur duratio maior: cum sit quoddam extrinsecum et accidentale a re durante non facit rem esse perfectiorem in se: neque res ideo est perfectior quia diutius durat: sed econuerso: ideo diutius durat quia est perfectior in se: et ratio est: quia res habet perfectionem suam a propria quiditate. vnde si deus per impossibile tantū duraret pro instanti: non minus esset perfectior omni creatura. igitur quod virtus sit infinita secundum durationem ex hoc non efficitur efficatior et intensior. ¶ Sed ad hoc forte dicitur: quod potentia infinita in duratione: si sit in magnitudine: est infinita intensiue non ex duratione infinita: nisi concomitanter: sed per se est infinita: ex hoc quia resistit per infinitum tempus corrumpenti: vt dictum est: et ita ex resistentia infinita. ¶ Sed contra: quia ista resistētia respectu corrumpētis non est nisi ex potentia in magnitudine composita ex materia et forma: quia res immaterialis simpliciter nullum habet corrumpens. sed ista resistentia infinita: hoc est per infinitum tempus: est incompossibilis huiusmodi magnitudini composite. igitur ponere talem resistētiam in tali magnitudine est ponere incompossibilia. ¶ Preterea ista conditionalis est simpliciter impossibilis videlicet si potentia actiua est in magnitudine qualicunque resistit per infinitum tempus corrumpenti: quia hoc non est verum de illa: que est in magnitudine simplici: quia non habet corrumpens: sicut est celum: nec de illa que est in magnitudine composita: quia talis resistētia infinita est simpliciter ei impossibilis. igitur si conditionalis est impossibilis per ipsam: nihil probatur de primo motore: vel si quid probatur per talem potentiam infinitam: non probatur ex eo quod sit infinita secundum durationem: sed pro quanto induit rationem infiniti intēsiue et habetur intentum. ¶ Confirmatur ex sententia Joānis de Gandauo: contra quem principaliter arguitur: habet enim octauo physicorum q̄one .19. quod ista cōditionalis est falsa. si finitum moueret mobile per tempus infinitum: pars mobilis moueret in maiori tempore: et hoc quia consequens repugnat antecedenti: sic in proposito de dicta conditionali. si infinita potentia secundum durationem est in magnitudine: esset infinita intensiue antecedens est possibile ex natura potētie: et consequēs impossibile. ergo conditionalis falsa. quia consequens repugnat antecedenti. ¶ Preterea ad idem arguitur. quādo aliquid est de essentia alicuius: quicquid ponitur circa ipsum possibiliter: vel impossibiliter: semper illud: quod est de eius essentia sibi competit: nec potest ab eo remoueri manente eius essentia: seu ratione formali: vt si ponatur quod homo sit rudibilis stante humanitate in ipso: semper concedendum est: quod quicquid est homo: illud est rationale: et tunc ista propositio conditionalis non esset admittenda videlicet si homo est homo aut rationalis: homo est rudibilis: quia in suo itellectu includit contradictionem: et talis propositio non est disputanda. nam ipsa admissa non possunt saluari regule disputationis concedendo sequens et negando repugnans. ¶ Ex his premissis arguitur sic. finitas intensiua est de ratione actiue potentie saltem eius propria passio: vt dicit opinio huic nostre positioni contraria. ergo stante ratione formali potentie actiue semper sequitur talem potentiam esse finitam intensiue: quicquid ponatur circa ipsam per possibile vel impossibile. igitur si sit in magnitudine qualicunque semper potentia ista actiua erit finita intensiue. sed si talis potentia sit infinita ratiōe magnitudinis: in qua est: hoc est repugnās sue rationi formali: et ei incōpossibile. igitur propositio ista. potentia actiua infinita duratione: si sit in magnitudine est infinita intensiue: est simpliciter impossibilis. ¶ Ex hoc arguitur vlterius ad intentionem Arist. octauo physicorū sic. Nulla propositio que ex suo intellectu includit contradictionem est admitenda in rōne necessaria et demonstratiua. sed infinitas intensiua repugnat potentie actiue: vt tu dicis: ista propositio. potētia actiua infinita duratione in magnitudine est infinita intensiue: ex suo intellectu includit contradictionem vel contradictoria. igitur ista non est accipienda in ratione necessaria et demonstratiua. sed Aristo. demonstrat impartibilitatem primi motoris per habere potētiam infinitam: aut per infinitatem potentie. igitur talis infinitas non repugnat potentie actiue. ista īfinitas non est durationis: quia hoc non infert simpliciter ipartibilitatem primi motoris: vt supra ostensum est. ergo est infinitas intensiua: vel potest ista ratio sic formari. Ari. arguit. primū mouens habet potentiā īfinitā. igitur nullā habet magnitudinē: aut in antec. Arist. accipit potētiam īfinitam intensiue: aut secundum duratione. si primo mō. ergo talis infinitas intensiua non repugnat potentie actiue. si secundo modo. igitur talis potentia siue sit in magnitudine: siue sit extra: non sequitur istam esse infinitā intēsiue: vt patet ex probatis. ¶ Sed ad hoc dicitur forte cōcedendo: quod infinitas intensiua repugnat potentie actiue. tamen Aristo. vtitur ista conditionali. videlicet si potētia actiua infinita secundum durationem est in magnitudine per possibile vel impossibile est infinita intensiue. ¶ Sed cōtra quia ista conditionalis est simpliciter impossibilis: quia est de partibus contradicentibus: vnde licet aliquando conditionalis sit necessaria: quamuis tam antecedens quam cōsequens sit impossibile: vt in hoc exemplo. si asinus habet alas: asinus potest volare: tamen nunquam aliqua est vera: aut necessaria: que est de partibus contradicentibus: seu repugnātibus: vt est ista. si sortes est homo. sor. est asinus. ista autem conditionalis. si potentia actiua infinita secundum durationem est in magnitudine est infinita intensiue. consequēs repugnat antecedēti. igitur ista est falsa. Ex quo sequitur: quod si demonstratio Aristo. procedit virtute istius cōditionalis: procedit sua ratio ostēsiua ex conditionali simpliciter impossibili: quod sapit heresim in philosophia. ¶ Sed ad hec argumēta et probationē istorum alij aliter respōdent dicendo: quod iste impugnationes procedunt contra formā prescripte demōstratiōis eo modo: quo sanctus Tho. et Sco. formāt ipsam demonstrationē Ari. sed nō secundum formā: qua predicta demonstratio formatur a Cōmentatore Auerroy. qui eam aliter format sic. omne mouēs motu infinito et eterno est potentie infinite: primum

igitur est sic infinitus. ¶ Preterea quantum ad istam responsionem impugnatur opinio: ⁊ presupponitur ꝙ passio nõ excedit subiectum: cuius est passio in perfectione. ⁊ arguitur. In deo est vnitas ⁊ simplicitas infinita. ergo entitas sua est infinita: antecedens declarat̃ in istis inferioribus. vnitas maxima: qua nõ potest dari maior. est vnitas singularitatis: que est vnitas numeralis. ista vnitas nõ est perfectissima: quia ista vnitas includit compositionem ⁊ componibilitatem: nature: cum differentia indiuidualis in deo excludit omnem compositionez ⁊ componibilitatẽ: ⁊ ponit omnimodam simplicitatez ⁊ indiuisibilitatem possibilem reperiri in entibus: qua nõ potest cogitari maior ⁊ simplicior sine contradictione. illa autez vnitas est infinita: qua maior cogitari nõ potest: vnitas in deo ac etiaz simplicitas est huiusmodi. ergo ⁊c.

¶ Dimissa ista responsione arguitur ad principale secũdo sic. De illa infinitate intendit Arist. in ratione sua: de qua procedit probatio sue demonstrationis: quaz facit octauo physicoruz. sed talis probatio procedit de infinitate intẽsiua. igitur ⁊c. minor ꝓbat̃. naz in ꝓbatiõe istius propositionis: quã assumit. s. nulla potentia infinita est in magnitudine: arguit talem potentiam non esse in magnitudine finita: quia tunc daretur maior et efficacior potẽtia q̃ esset illa: que esset in magnitudine finita data: quia nõ repugnaret dari maiorem magnitudinem illa: in qua esset potẽtia infinita: potentia autem que est in maiori magnitudine ceteris paribus est fortior ⁊ efficacior i maiori magnitudine. igitur potentia infinita posset dari maior: in isto ꝓcessu si Aris. accipiat precise potentiam infinitam ꝫm durationem siue sit in magnitudine finita vel infinita: nõ variabitur penes maioritatem magnitudinis: aut minoritatẽ in efficacia ⁊ virtute: sed semper erit eadem ⁊ equalis: quia eterno ꝫm eternitatem ⁊ durationez nihil est maius. igitur ista probatio tantum procedit de infinitate intensiua. ¶ Confirmat̃. quia efficacia ⁊ intensio in potentia nõ sunt passiones maioris vel minoris ꝫ extensionem: sed solum ꝫm intensionez. igitur de ista infinitate potentie intendit Aristo. in ratione sua: cuius hec que ponũtur sunt passiones: sed iste sunt passiones infinitatis intensiue ⁊ nõ durationis. igitur propositum.

¶ Preterea quarto ad principale arguitur. Dz Arist. ꝙ si ista virtus: de qua loquitur: moueat imediate: moueret in nõ tempore. tunc sic. si ista virtus esset tantuz infinita ꝫm durationem. ratio Aristo. non valeret: quia potẽtie finite in vigore est aliqua resistentia in mobili: circa qȯ agit: maxime si sit extẽsa per accidens: vt presupponit Aristo. talis enim potentia habet partes mobiles diuersimode distantes: vnam propinquiorem: et aliã remotiorem: que due cãe. s. resistẽtia ⁊ diuersa approximatio partium mobilis ad ipsuz mouens faciũt successionem in ipso motu. igitur si primum mouens sit potentie finite in vigore seu virtute: poterit proprie ⁊ successiue mouere ipsum mobile. ¶ Cõfirmatur qr Cõmentator q̃rto physicorũ cõmento. 71. dicit ꝙ resistentia in motu celesti est ex moto in actu: qȯ est corpus celeste. ¶ Preterea q̃nto ad idem arguit Arist. ꝙ virtus infinita in magnitudine moueret in nõ tempore. quia ista virtus moueret motu velocissimo in mensura aliqua: que excederet quodlibet tempus: in quo moueret virtus finita. sed mensura: que excedit quodlibet tempus determinatũ: est indiuisibilis: ⁊ talis est istãs. Ex hoc arguo ad propositum. quecumq; virtus mouet aliquod mobile: si modo sit finita i vigore: mouet motu determinate velocitatis in tempore determinato. sed virtus infinita duratiõe est finita in vigore. igr̃ ⁊c. Et tunc vltra. ista virtus infinita: de qua loquit̃ Arist. nõ mouet motu determinate velocitatis in tempore determinato: si mouet imediate: vt dictum est. ergo nõ est ista virtus finita in vigore. ¶ Et preterea. sicut mẽsura que excedit quodlibet tempus determinatuz: excedit in infinitum quodlibet tempus datũ: in qua mẽsura mouet ex concessio virtus infinita ꝫm duratione ita virtus: que mouet in tali mensura: excedit consimili excessu quãlibet aliam virtutem datam finitã: ⁊ ita in infinitum excedit. sed quelibz talis sic excedens est infinita intensiue. igitur propositum. assumptuz probatur. quia cuiuscũq; finiti ad aliud finituz est aliqua proportio. instantis ad tẽpus nulla est ꝓportio. ¶ Itẽ arguit Aristo. in secũda probatione illius antecedẽtis videlicet. nulla virtus infinita est in magnitudine: quia si sic: virtus finita in mouẽdo adequaretur virtuti infinite: hoc consequens illatum nõ est inconueniens: si intelligitur: ꝙ virtus infinita duratiõe sit finita i vigore ⁊ intensiue. ¶ Preterea sexto ad principale argui̇t sic. Si primuz ens nõ esset infinitũ intensiue: nõ requireretur motor appropriatus primo mobili. consequẽs est contra Cõmẽtatorez. 12° metaphysice cõmẽto. 41. vbi approbat intẽtionem Joãnis grãmatici. igitur cõsequens est falsum. consequẽtia probatur: qr licet agẽs infinitum intensiue qȯ agit ꝫm vltimum virtutis sue agat in nõ tempore: vt declaratũ est supra: tamẽ agẽs finitum successiue ⁊ in tempore agit. igitur si primum mouens est finituz: sufficienter aget in tempore: quicquid agit imediate remoto quocũq; alio agente: quia frustra fit per plura qȯ potest fieri per pauciora: ⁊ eque bene sicut esset in proposito. ¶ Preterea septimo ad principale arguitur ex sententia philosophi 8° physicoruz. textu cõmẽti vltimi. vbi arguit. ꝙ primus motor est infinitus: quia mouet tempore infinito: que ratio: quia deridetur a nõnullis: qȯ videlicet ex ipsa possit cõcludi infinitas intẽsiua primi motoris declaratur. Arguit Aristo. sic. primum mouens mouet motu infinito primuz mobile. ergo est potentie infinite: dicitur ꝙ consequens habet intelligi de infinitate durationis: quia mouens motu infinito: hoc est infinito tempore mobile finitum: nõ oportet ꝙ habeat potentiam infinitam intensiue: sed tantum infinitam duratione sicut si figulus duraret per infinitũ tempus: posset mouere rotam suam. celum autem est corpus finitum. igitur per motum eius eternuz nõ potest probari nisi potentia infinita ꝫm duratiõem. ¶ Contra istam respõsionem argui̇t tripliciter: primo sic. potens i totuz vniforme habens partes infinitas difformes: quaruz cuilibet difformi correspondet virtus propria simul contenta in agente est potentie infinite intensiue. primuz mouens causans primuz motum in celo est huiusmodi. igitur ⁊c. maior apparet: quia motus primus est regularis ⁊ vniformis: ⁊ habet partes infinitas difformes successiue: ⁊ ex consequẽti infinitas cõiunctiones planetarum forte distinctas ꝫm speciem: ⁊ cuilibet istarũ correspondet virtus causans illam in mouẽte: que cõiunctiones q̃uis sint successiue: caruz tamen virtus simul continetur in mouente. ¶ Secundo probatur propositũ ex responsione ista. causa efficiens prior: cui causanti ꝫm vltimum virtutis causa secũda nihil addit perfectionis in agendo: est potentie infinite intensi

ne: ista propositio probatur: nam detur ꝙ talis causa
prior sit finite pfectionis causatiue. igitur secunda con
currens cum ipsa ad causandum aliquem effectuȝ ad
deret aliquid perfectionis: sicut sol nõ potens imedia
te producere entia perfectiora nisi mediantibus agen
tibus vniuocis: illa addunt aliquam perfectionem so
li in causando: sic ꝙ causalitas proueniens a sole: ⁊ ab
agente vniuoco est perfectior quã sit illa: que tantum
est a sole. ergo per oppositum si causa secunda nihil p
fectionis addit prime in causando: prima erit infinita
intensiue. ¶ Confirmatur. quia omne finitum addi
tum alteri finito facit maius ⁊ intensius. ergo causali
tas proueniens a prima ⁊ a secunda: si vtraqȝ est finita
erit intensior. patet maior assumpta: tunc subsummo
minorem. causa secunda prime cause causanti ſm vl
timum virtutis sue nihil addit perfectionis. igitur pri
ma erit infinita intensiue. probatur minor: nam quan
do causa secunda addit perfectionem in agendo: quan
to plures cause medie concurrunt cum priori: tãto ef
fectus erit perfectior. ergo si prima causa perfecti⁹ age
ret cum secunda q̃ȝ se sola: effectus proueniens a pluri
bus causis cum prima concurrentibus erit longe per
fectior: cõsequẽs est falsum: quia effectus immediate
ab ipsa procedens: sicut est secunda intelligentia a pri
ma producta: est prestãtior quocũqȝ alio effectu remo
to ab ipa. ¶ Tertio declaratur ratio Ari. causa que po
test simul ex se in infinitos effectus: quorum quilibet
importat aliquam perfectionem sibi propriam in cau
sante potest in quemlibet simul eque perfecte ⁊ distin
cte: ac si per se esset vnus: est intensiue infinita. sed pri
mum mouens est huiusmodi. igitur ⁊c. maior proba
tur: qr posse in plura simul ⁊ eque perfecte arguit ma
iorem pfectionẽ quã posse in pauciora. ergo posse sic in
infinita arguit infinitam virtutem: naȝ vbi pluralitas
arguit maiorem perfectionem q̃ȝ paucitas: ibi infinitas
arguit infinitatem. ¶ Sed ad hoc respondetur dupli
citer: ꝙ posse in infinitos effectus numeraliter distin
ctos non concludit infinitatem intensiuam. sed solum
posse in infinitos effectus specie distinctos: quod non
est in proposito: quia per motum celi primuȝ mouens
tãtuȝ causat infinitos effectus numeraliter distinctos
¶ Scḋo dicitur: ꝙ per quãcũqȝ virtutem agens cau
sat vnum effectum hodie vnius rationis: per eandem
virtutem ⁊ eque intensam causat duos: tres: quattuor
⁊ infinitos eiusdem rationis successiue: ⁊ ex hoc non se
quitur aliqua infinitas intensiua. Exemplum de igne
qui per vnam virtutem finitam causat multos ignes.
¶ Contra primum arguitur. quia quodlibet istorum
numeralr distinctorum requirit in causa aliquam per
fectionem causatiuam sibi propriam: que sic determi
natur ad ipsum in instanti: quo causat: ꝙ non potest eẽ
alterius effectus: quia natura determinatur ad vnum
⁊ illud vnuȝ causat ſm vltimum virtutis sue: quia iste
est modus agendi nature: vt distinguitur contra ꝓposi
tum ex secundo physicorum. igitur cum primuȝ agẽs
agat per moduȝ nature ſm Aristotel. si potest quantũ
est ex se simul in infinitos effectus numeraliter distin
ctos: oportet ꝙ aut habeat vnam virtutem causatiuã
continentem virtualiter omnes illas perfectiones cau
satiuas numeralr distinctas: aut simul habeat omnes
illas perfectiones causatiuas formales: ⁊ quodcunqȝ
istorum detur: sequitur primum agens esse virtutis in
finite intensiue. ¶ Cõfirmatur. quia ratio numeralis
est primo diuersa ab omni alia. vt dictum est: ⁊ proba

tum in materia de indiuiduatione nature. ergo infini
tis effectibus numeraliter distinctis correspondent in
finite perfectiones in causa: vel vna perfectio adequa
ta omnibus istis. ¶ Confirmatur tertio. vnaqueque
res sic se habet ad entitatem: sicut ad intelligibilitateȝ
sed sic se hȝ ad intelligibilitatem: ꝙ si intelligitur pre
cise in natura specifica: ⁊ in vniuersali intelligitur im
perfecte: ⁊ non scḋm omnem rationem sue intelligibi
litatis. propterea ꝙ non scḋm illam entitatem positi
uam: qua res est singularis. ergo res in intellectu vt
singularis perfectior est quam in specie: ⁊ ita erit etiaȝ
in effectu extra intellectum: patet consequentia: quia
alioquin intellectus intelligens rem precise in specie
non esset imperfectus. maior assumpta patet secundo
metaphysice textu commenti. 4. minor etiaȝ est ex se
euidens ⁊ probata. igitur sicut virtus continens perfe
ctiones specifice distinctas infinitas per se esset ĩfinita
pariformiter si continet perfectiones numeraliter di
stinctas. ¶ Contra scḋm instatur: quia dato ꝙ ista effe
ctus non sint simul producibiles ex parte ipsorum: qa
eorum natura hoc non permittit: tamen non sequitur
propter hoc: quin agens habeat simultateȝ potentie re
spectu ipsorum: ⁊ quod quantum est ex se non poneret
illa simul in esse. si illa simul eẽnt compossibilia. ¶ Et
confirmatur: quia certuȝ est: ꝙ causa non habet virtu
teȝ causandi ab effectu. igitur tota vtus causatiua effe
ctus prehabebitur in causa. igitur si causa est producti
ua infinitorum effectuum simul quantum est ex se to
ta virtus causatiua prehabebitur simul in causa ante
productionem illorum. sed talis virtus: que sic preha
bebitur simul nõ potest esse finita: si sit virtus a se: ⁊ in
dependenter causans. igitur infinita intensiue: cum sit
virtus perfectionalis. Nec valet exempluȝ de igne: qr
in quocunqȝ instanti causat vnum ignem in eo instan
ti non habet nisi vnum ignẽ: quod determinatur sic
ad vnum ignem singularem: q idem manens non po
test in aliũ simul: qḋ non est de primo motore. ¶ Itẽ
hoc videtur posse confirmari: quia si primum haberet
omnes causalitates formales omniũȝ effectuum: esset
infinitum intensiue. ergo vbi tales causalitates habet
eminentiori modo q̃ȝ si haberet formalitates ipsaruȝ
est infinitum intensiue: consequẽtia est euidens: ⁊ tũc
vltra. primum mouens habet huiusmodi causalita
tes eminentiori modo q̃ȝ vbi haberet illas formaliter
quia istas causalitates habet independenter: ⁊ in ratio
ne cause prime: ⁊ modo quodam illimitato: quia est
causa vniuersalissima a qua omnes alie dependent: et
in virtute eius causant: ⁊ ipsa nõ in virtute alicuius: vt
dicitur. 12. metaphysice textu cõmenti. 38. Et Auerro.
ibi vbi supra allegatum est inquit. Hoc autem intelle
ctum est: a quo dependet celum ⁊ natura. ¶ Sed ad
hoc forte dicetur: ꝙ ratio concluderet: si deus esset to
talis causa respectu cuiuscũqȝ. hoc autem nõ est: quia
ad causationem omniũȝ aliorum preter primum cau
satum requiritur causa scḋa cum prima. ¶ Contra. si
causa prima simul haberet vnde esset causa totalis cu
iuscunqȝ effectus: non esset quid perfectius quã sit vbi
concurrit cuȝ causis secũdis: quia cause secunde simul
⁊ nulla seorsum adiungitur prime propter addendam
aliquam perfectionem cause prime in causando: sed so
lum vt in effectu habeat limitata ⁊ determinata per
fectio: ⁊ sit in ipso aliqualis imperfectio: que non possȝ
haberi: si effectus immediate esset a prima causa: tum
quia causa talis agit ex necessitate nature: vt põit phi
losophus

losophus: tum quia perfectiones causarum tote eminentius sunt in prima ſm ipsius: quã ipse formalitates earum sibi inessent: vt dictum est supra: dato ꝙ sibi possent inesse. ¶ Sed contra. quanto effectus est perfectior: tanto a pluribus causis dependet: sicut patz de substantia: que a pluribus dependet quã accidẽs: ⁊ homo non potest fieri a causa equiuoca solum sicut animal imperfectum. ergo causalitas perfectioris effect⁹ est perfectior non nisi quia ad causationez eius plures cause concurrunt. igitur inferior causa videtur addere aliquid perfectionis prime in causando. ¶ Ad hoc respondetur ꝙ in generabilibus ⁊ corruptibilibus vniuersaliter causatuz quanto ẽ perfectius: tãto a plurib⁹ dependet: a quorum quolibet recipit aliquã perfectionem sui: que omnia requiruntur: vt tale causatum habeat completam actualitatem suam: ad quam nullaz eorũ: que concurrunt per se sufficeret: vt declarat Scotus octauo metaphysice: questione prima: ⁊ alibi. sed quãtumcũq; sit actualitas ⁊ perfectio sua maior: semper tamen est limitata tali limitatione ⁊ determinatione: ꝙ non posset esse in tanta limitatione perfectionis nisi cum prima causa concurreret aliqua causa secunda imperfecta: a qua dato ꝙ accipiat aliquam actualitatem: etiam recipit limitationem actualitatis ⁊ perfectionis: quaz non posset habere a causa prima sola.

¶ Ad formaz argumenti. causalitas prouenĩẽs a pluribus est perfectior. Respondeo est perfectior non per additionem ad causalitatem prime cause: sic ꝙ perficiat eius causalitatem: sed in ordine ⁊ terminatiue ad effectum limitatũ in generabilibus: qui nõ potest esse in sua completa actualitate: nisi plures cause concurrant: a quarum qualibet recipit aliquam perfectionez vt dictuz est: non sic de causato imperfecto. ¶ Duculq; dictum sit quid concludant rationes Aristote. de potentia intensiua: quib⁹ adijciende forent rationes theologorum: que quia non procedunt ex principijs philosophorum: maxime Aristo. et quia de istis subtilissime disputauit: ⁊ diffuse pertractat Doctor subtilis in primo sententiarũ: exponens ſ. distinctiõe secũda: questione prima. ⁊ in reportationibus Parisiensib⁹ in primo distinctione secunda: ⁊ in de primo principio: ppterea has rationes missas facimus. ¶ Ad argumentum adductum in principio questionis patet ex primo articulo: vbi dictum est: ꝙ primuz mouens nõ mouet immediate: sed primus motus ꝯponitur ex duob⁹ motoribus: quorum vnus est potentie finite: scilz motor cõiunctus seu appropriatus: alius est potentie infinite. s. motor separatus: a motore separato est eternitas motus pro quanto dat virtutem motiuam motori coniũcto perpetuam: que non est aliud ab esse ipsius: ab ipso autem motore coniuncto habet motus successionem. Et ꝙ dicat Cõmentator octauo physicorum cõmento 79. potentia istius motoris nõ est finita neq; infinita: hoc est falsum. tum quia contradicit Aristo. qui ad demonstrandam potentiam primi motoris carere quacũq; magnitudine accipit: ꝙ hec potentia est infinita: vt ostensum est supra in vltima demonstratione eiusdem. Contradicit etiaz sibi ipsi ex his: que ponit ibi cõmento vltimo: ⁊ .iz. metaphysice cõmentis allegatis: in quibus ponit primum mouens habere vigorez actiuuz supra motum: ⁊ causare effectiue motum in celo: nisi diceret: ꝙ quia nõ habet vigorem: qui sit immediate effectiuus motus isto modo nõ est finitus: neq; infinitus per immediationem virtutis actiue ad motum. Contradicit etiam rationi: quia vnũquodq; ens: quod est actus: habet suum gradum perfectionalem in entibus: quia actus ⁊ perfectio conuertũtur. igitur ista perfectio est finita vel infinita: quia si nõ est finita: necesse est vt sit infinita: tum quia finitum ⁊ infinituz sunt immediata circa ens. igitur ex negatione vnius sequitur positio alterius cum debito medio ex secũdo perhyermenias: tum quia finitum ⁊ infinitum sunt passiones quantitatis suo modo: ⁊ sicut finitum ⁊ infinitum diuidunt quãtitatẽ mollis: vt sunt passiones eius ex primo physicoruz textu cõmenti .15. ita finitum ⁊ infinitum intensiue diuidunt quantitatẽ virtutis. ¶ Et preterea potentia primi motoris nõ est aliud ab esse ipsi⁹. sed tu concedis suum esse esse finitum. igitur sua potẽtia erit finita. ¶ Preterea potẽtia primi motoris cuicunq; alteri comparata aut est equalis: aut inequalis: quia virtus ⁊ potentia est passio entis: ⁊ omne ens alteri comparatum aut est equale: aut inequale ex .io. metaphysice textu cõmenti .iz. sed equalitas aut inequalitas: de qua loquitur Aristo. ibi: est transcẽdens: quia circuit ⁊ cõsequitur quodlibet ens: equalitas ista ⁊ inequalitas fundatur super vnum in quantitate transcẽdenti ex quinto metaphysice textu cõmẽti .xix. quantitas autem transcendens non tantum se extendit ad quantitatem mollis seu dimensionalem: sed etiaz ad quantitatem virtutis: de qua habet Augustinus .6° de trinitate capitulo .8. In his que molle magna nõ sunt idem est maius qḋ melius. cuz igitur potentia primi motoris habeat suam magnitudinem virtutis. sequit̃ ꝙ erit finita vel infinita. ¶ Cõfirmatur per illud qḋ immediate premissum est ex primo physicorum: vbi habetur ꝙ finiti ⁊ ifiniti ratio quãtitati cõgruit: ⁊ Cõmẽtator dicit ibi: ꝙ quantum est genus infiniti. ergo si potentia primi motoris est aliquanta: vel aliquante virtutis in se: necesse est: vt sit finita vel infinita: ⁊ sic est finis questionis ad laudem dei ⁊ virginis matris ⁊ Diui nostri Antonij Patauini.

¶ De adulto non baptizato. Questio. II.

Trum aliquis adultus non baptiçatus non habens docentem: ⁊ habens motus cõformes rationi recte naturali: cauens deinde ea que ratio naturalis dictat esse cauẽda possit salutez aie acquirere. ¶ Arguit̃ ꝙ nõ. Mrg qui crediderit: ⁊ baptiçat⁹ fuerit saluus erit: qui vero non crediderit cõdemnabitur. sed in proposito adultus non est baptiçatus: neqz credit articulis fidei: quum non habeat docentem: aut fidem. ergo ⁊c. ¶ Ad oppositum arguitur. quanto quis habet potiora: ⁊ plura bona merita ad salutẽ: tanto magis diuina liberalitas ei suffragari debet. sz adultus in proposito est huiusmodi: vt ostẽdetur inferius. igit̃ ⁊c. ¶ In ista q̃stione primo ponuntur distinctiones. secũdo conclusiones. tertio respondet̃ ad argumentum principale. prima distinctio est: ꝙ cum queritur. vtrum quis possit mereri vitam eternam: potest intelligi vel de cõgruo: vel de cõdigno: ex quo distinguitur: ꝙ duplex est meritum: vnum appellatur merituz de congruo: aliud appellatur meritum de condigno. Primum est quando primum excedit meritum. scõm quando primum adequatur merito: ⁊ ecõuerso. Scḋa distictio duplex est fides: vna est acquisita: alia infusa: prima acquiritur

ex studio sacre scripture: vel ab aliquo docēte. secūdo infunditur a deo in itellectu humano. prima non iest nisi intellectus habens eam possit exire in actum credendi. secunda potest inesse intellectui: dato q̇ nō habeat omnino sm illam actum credendi. prima iclinat intellectum ad actum credendi: ⁊ facit actu credere articulis fidei. secunda quātūs forte inclinet: non tamen facit actu credere sine fide acquisita. Tertia distinctio duplex est potentia in deo: vna est absoluta: alia est ordinata. prima est illa: qua deus agit preter leges statutas a sapientia sua. secunda est: qua deus agit cōformiter ad tales leges. Quarta distinctio est ista. īfidelis accipitur duobus modis. vno modo positiue ⁊ cōtrarie ⁊ est ille: qui non tantū excludit fidem: sed etiā ponit habitum contrarium fidei. scđo modo accipitur tantum priuatiue: seu negatiue: ⁊ est ille qui precise habet carētiam fidei: non ponendo aliquem habitum contrariū fidei. ¶ His premissis ponuntur cōcłones: quarum prima est ista. deus de potentia ordinata nō iustificat aliquem a peccato: nisi infundat gratiam gratuz faciētem in eius voluntate. ista conclusio probatur. Nam deus agendo cōformiter ad leges diuine sapientie nō iustificat aliquem a peccato: nisi remittat offensam. sed non remittit offensam: nisi per infusionem gratie. ergo ⁊c. maior probatur. quia nullus de inimico efficiť amicus dei nisi gratificetur deo: existens in peccato est deo inimicus: ⁊ per remissionem culpe: seu eius iustificationez efficitur amicus. igitur talis gratificatur deo. sed nullus gratificatur deo: nisi per gratiam infusam: qua deus preordinat ipsum ad vitam eternam. igitur deus ordinate agens remittendo peccatuz alicui īfundit gratiam. ¶ Confirmatur. nihil transit de contradictorio in contradictorium: nisi facta mutatione in ipso. sed homo existens in peccato est huiusmodi: trāsit enī de hoc extremo: quod est esse inimicuz: ad esse amicū. ergo mutatur. sed hoc non potest esse nisi per aliquam formam absolutam receptam in ipso: quaz prius non habebat. talis non est nisi gratia. igitur ⁊c. veruz autē deus prius infundat gratiam q̄z remittat culpam seu peccatū: vel econuerso. de hoc in. 4. di. 16. questione secunda. hoc autem probatur per illud euāgeli Math. vigesimosecūdo capitulo in parabola de homine itrāte ad nuptias: qui fuit eiectus: propterea quia non habebat vestem nuptialem: qui textus dat intelligere neminem preordinari posse ad vitam eternam: nisi hēat gratiam gratum facientem: que appellatur vestis nuptialis: cum sit quidam decor anime reddens animaz deo placitā ⁊ acceptā. ¶ Secunda conclusio. deus de potentia ordinata non potest aliquez iustificare a peccato: nisi det ei fidem infusaz. probatur. deus perficiēs animam intellectiuam sm vnam potentiam perficit eundem sm aliam potentiam. sed deus in iustificatione peccatoris perficit animam sm volūtatem dando ei gratiam gratum facientem. igitur perficiet eandez sm intellectum dando ei fidem. maior probatur. tum quia opera dei sunt perfecta. igitur perficiens animaz perficiet eam sm quālibet eius potentiam ⁊ virtutez. tum quia sicut christus nunq̄z hominem sanauit in corpore: quin eum sanauerit in anima: sic sanando aniaz nunq̄z perficit eam sm vnicam potentiam per aliquez habitum infusum supernaturalem: quin etiam sic perficiat eam sm aliam. ⁊ hoc loquendo de potentijs anime: que in esse non dependēt a corpe. ¶ Tertia cōclusio. non quilibet habens habituz fidei infuse potest exire in actum credendi: nisi instruatur ab aliquo docente. probatur. nam si quis posset exire in actum credēdi proprium illius habitus: posset cognoscere illum actū sibi inesse per reflexionem intellectus supra se ⁊ supra actum proprium illius habitus: ⁊ tunc posset cognoscere habitum fidei infuse sibi inesse: quod est falsum. probatur etiam. esto q̇ aliquis infans baptiçatus nutriať in aliquo loco: ita vt nunq̄z habeat docentem ipsuz articulos fidei: non instruatur tamē in aliquo habitu cōtrario fidei: iste semper habebit fidē infusam: quia ista non corrumpitur demeritorie nisi per discredere: iste cuz fuerit adultus non discredet: neq̄z habebit habitū contrarium fidei. igitur remanebit in eo fides infusa. ¶ Sed dices ad q̇d poniť fides infusa: si nō facit actu credere: ¶ Ad hoc responsum est q̇ ideo poniť: nō q̇z fides infusa ⁊ gratia nō sint distincti habitus regulariter: non etiam quia vnus aliuz necessario cōcomitteť: separanť enim in peccante mortaliter: sed solum quia dei perfecta sunt opera: ⁊ vt anima perfecta sm vnam potentiam: ⁊ in actu primo sit etiam perfecta sm aliaz in actu primo sibi proportionali: ponitur etiam talis habitus in intellectu: vt intellectus eliciat actum intēsiorem credendi: ⁊ etiaz vt efficatius intellectus assentiat articulis fidei: quādo quis habet fidem acquisitā. ¶ Quarta cōclusio. de potentia dei ordinata non pōt deus iustificare aliquem a peccato si sit adultus: ⁊ habeat docentem nisi sit baptiçatus: ⁊ habeat fidem infusam: ac etiam fidem acquisitam. hec conclusio patet p illud euangeli. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritu sancto non potest intrare in regnuz dei. sm hoc intelligitur illđ: qui crediderit ⁊ baptiçatus fuerit saluus erit. qui vero non crediderit condemnabitur. pbatur etiam ratione. si quis doceatur de articulis fidei: ⁊ non assentit habz actus difformes veritati diuine reuelate: ⁊ per cōsequens voluntas sequens intellectū erroneū: ⁊ dissentientē circa veritatem diuinam esset peruersa: ⁊ ita peccaretur. ¶ Confirmatur. quia credere non est nisi per consensus voluntatis. dicente Augustino super Joannez homelia. 26. Cetera potest homo nolens: sed credere non nisi volens. igitur voluntas: que non imperaret actum credendi: siue que non converteret intellectum ad assensum veritati fidei ostense erraret: atque deficeret: ⁊ per consequens peccaret. ¶ Quinta cōclusio. deus de potētia ordinata potest iustificare adultuz non baptiçatum. si non habeat docentem: ⁊ hoc si viuit sm legez nature: ⁊ habeat motus conformes rōni naturali recte sine fide acquisita. probať. deus non subtrahit sue liberalitatis mun⁹ ab eo: qui querit toto corde salutem. sed adultus non baptiçatus nō habens instruētem ipsum in fide viuens sm leges nature est huiusmodi. igitur ⁊c. maior videtur nota. minor probať. ille querit toto corde salutem q̇ facit quod in se est: vt eam acquirat. ⁊ inititur meritis suis de congruo. adultus talis est huiusmodi: quod pbatur: quia magis meretur iste adultus in casu per bonas volitiōes: ⁊ bonos motus: quos habet rationi recte naturali conformes q̇ sunt actus boni moraliter referibiles: etiaz in vltimuz finem: ac digni vt acceptenť a deo: tales sunt meritorij saltem de congruo: non solum quia boni ex natura sua acceptabiles in vltimum finem: sed etiam in virtute passionis christi exhibite: quaz christus obtulit pro oībus bene viuentibus: ⁊ q̄rentibus salutē suaz. ¶ Nec obstat: q̇ iste dicať esse in peccato originali: ⁊ oporteat ipsum mundari per baptismū: quia deus non debet eē

minus

minus gratiosus isti conferendo sibi primã gratiã de/
lentem peccatum originale sine baptismo. ex quo me/
retur de congruo iustificari q̃ infanti in baptismo: qui
recipit talem gratiam sine vllis meritis proprijs: sed
precise meretur illam in meritis dñi nři iesu xpi. Iste
autem adultus ↄ meretur illam in meritis iesu xpi: ↄ
in meritis proprijs: vt dictum est. quare a deo iustifica
bitur. ❡ Sed ad hoc dr̃ ꝙ iustificabitur per angelum
aut per prophetam: aut per locutionem interiorez: seu
reuelationez: qua instruetur de credibilibus fidei: ↄ ita
iustificabitur non sine fide acquisita. Ponat̃ ꝙ non vi
sitetur. liberalior est deus ad indulgendũ ↄ premian
dum q̃ homo possit mereri: quia deus premiat vltra
condignum: ↄ nullum meritum relinquit sine premio
sibi proportionali: sed iste adultus in casu habet meri
ta de congruo respectu sue iustificationis ↄ salutis con/
sequẽde: quia per volitiones iustas ↄ rectas: que habẽt
rectitudinem a principijs legis nature. presertim ab il/
lo. Quecũq; vultis vt faciant vobis homines: ↄ vos facite
illis. hec seruantur ab adulto in casu: nec habet actum
contrarium fidei catholice. igitur meretur iustificari.
❡ Preterea. non minus deus debet esse liberalis ei: q
meretur salutem meritis proprijs: q̃ qui nulla hz me/
rita. sed deus iustificat infantez in baptismo: sine vllis
meritis proprijs: multomagis iustificabit adultuz per
ꝓpria merita. ❡ Et si dicas ꝙ iustificat vĩute sacramẽ/
ti. in quo cõcurrunt merita iesu xpi. ❡ Cõtra. deus nõ
alligatur sacramentis: neq; merita xpi succurrunt ex
sacramento saluti alicuius: sed potius sacramentuz ex
meritis habet vim conferendi salutez. sed merita xpi
eque bene adulto in casu merent̃ gratiam: ↄ gloriam:
sicut infanti: ↄ videtur ꝙ magis. igitur a deo est iusti/
ficatus. ❡ Item decens fuit vt deus institueret sacra/
mentum baptismi tanq̃ signum sensibile: vt quisque
fidelis haberet viam: per quam posset cognoscere cer/
titudinaliter se iustificari a peccato originali: ↄ mereri
propriam gratiam. sed per hoc non alligant̃ manus di
uine liberalitatis: vt deus non possit aliter iustificare
peccatorem etiaz de potentia ordinata q̃ per sacramẽ
tum: quia hoc esset derogare iusticie: misericordie: ↄ po
tentie diuine. deus autem non statuit aliquid quod sit
difforme alicui diuine perfectioni. igitur iustificando
peccatorem sine baptismo non agit preter leges sapiẽ/
tie sue: ↄ ita de potentia ordinata agit. ❡ Ex hoc sequũ
tur duo correlaria. primum: ꝙ licet infidelis priuatiue
per priuationez fidei acquisite possit saluari: non tamẽ
infidelis positiue ↄ cõtrarie. prima pars patet de adul
to non baptiçato in casu dicto. Iste ↄ si sit ꝑuatus fide
acquisita tñ non habet errorem in contrarium fidei: q
tamẽ saluabit̃. ❡ Aliud correlariũ: sequitur ꝙ nullus
infidelis siue positiue ↄ contrarie sumptus siue negati
ue ↄ priuatiue: prout infidelis negat ↄ priuat fidem in/
fusam: potest saluari de potentia ordinata dei: hoc pa/
tet ex dictis superius. nam deus de potentia ordinata
ↄ ſm cõmunem legem perficiendo animã quo ad ha/
bitus supernaturales ſm vnam potentiaz: perficit etiã
ſm omnes alias. sed de potentia sua ordinata non põt
saluare hominem: nisi infundat in voluntate sua gra/
tiam gratum facientez: quia statuit ab eterno neminẽ
esse glorificandũ: nisi prius sit gratificandus: non po/
test autez gratificari homo deo: ↄ acceptari ab ipso: ni/
si habeat gratiam gratũ facientem: per quã fit dignus
vita eterna: alioquin reijcitur a deo: vt patet in euãge/
lio de non habente vestem nuptialem. igitur correla/
riũ verũ. ❡ Ad hoc facit illõ Pauli ad hebreos caplõ
vndecio. Sine fide impossibile est placere deo: nam q
placet deo habet gratiam gratum facientem: per quã
acceptatur ipse ↄ opera sua bona ad vitam eternam.
primum ipse: deinde opera sua: sicut habetur genesis.
caplõ quarto. Respexit deus ad abel: ↄ ad munera ei⁹
primuz ad abel postmodũ ad munera: sed quicũq; hz
grãm gratũ facientẽ hz fidẽ infusaz: vt pz ex predictis:
ↄ nõ ecõ: qd ꝓbatur: qr fides infusa non corrũpitur in
hoie: nisi ꝑ discredere: ↄ per errorẽ ↄriũ fidei: nã exi/
stẽs in peccato mortali nõ hz grãm gratũ faciẽtẽ: q̃ nõ
stat cũ pctõ mortali: ↄ tñ iste talis habet fidẽ infusaz:
vt supra diximus. dato ꝙ iste peccator non sit hereti/
cus: aut discredat: quia per solam heresim corrumpit̃
demeritorie: ex hoc arguit̃ ad propositum. habens gra
tiam gratum facientem deo placet: ↄ acceptatur ab ip/
so. sed impossibile est habere gratiam sine fide. igitur
sicut impossibile est aliquem placere deo sine gratia: q̃
est ratio acceptationis diuine volũtatis: ita impossibi/
le est aliquez placere deo sine fide infusa: que semper
cõcomitatur gratiã ſm legem dei ordinatã. ❡ Sexta
conclusio. deus de potentia absoluta potest aliquez sal
uare sine fide infusa: dato ꝙ det alicui gratiam sine fi/
de: ↄ hoc si bene vtatur ea gratia eliciendo bonas voli/
tiones: quales põt habere ſm naturalem cognitionez
que dictat cauendum esse ab offensione dei ↄ proximi
vel ſm cognitionem: quã potest habere ab aliquo do/
cente ex fide acquisita: dato ꝙ deus non det sibi per fi
dem infusam: poterit tamen de potentia sua absoluta
hominem saluare. ista cõclusio patet. Nam deus põt
potentia absoluta q̃cquid nõ implicat cõtradictionẽ.
ista propositio est omnium theologorum. sed saluare
hominem sine fide infusa ceteris dictis existẽtibus in
ipso non implicat contradictionez. igitur ↄc. minor pz.
tum quia isti habitus. vz fides infusa: ↄ gratia sunt ha/
bitus distincti regulariter. poterit ergo haberi vnus sine
alio. tum quia de facto separantur: in peccante morta/
liter corrumpitur gratia demeritorie per peccatũ mor
tale: ↄ tamen remanet in eo fides infusa: quia ista non
corrũpitur nisi per heresim fidei contrariam: ↄ per dis/
credere: vt dictuz est. ❡ Ex ista cõsequẽtia seqtur hoc
correlariũ loquẽdo d̃ potẽtia dei absoluta. sicut de⁹ po/
test saluare hominez sine fide infusa: si habeat bonas
volitiones ſm cognitionem naturalem: aut fidem ac/
quisitam: si habeat docentem: ita nõ repugnat potẽtie
absolute dei saluare hominez sine fide infusa ↄ acqui/
sita: vbi desit qui possit eum instruere ↄ docere de arti/
culis fidei. patet hoc: qr nõ implicat contradictionem.
❡ Ultima conclusio. deus de potẽtia absoluta potest
saluare hominez sine gratia gratuz faciente. probatur
ista conclusio. Naz gratia nõ est ratio necessaria acce/
ptationis diuine volũtatis: sed contingẽs: qr ad nullũ
creatũ necessitatur deus. sed gratia est quoddam crea
tum. igitur deus non necessitatur ab ipsa: ad hoc vt sal
uet ↄ acceptet homines ad vitam eternã. Et tunc vltra
si nõ necessitatur ad saluanduz hominez habentẽ gra
tiam cum gratia: ↄ nullum creatum deniq; addat vel
diminuat de potẽtia diuina: deus eque erit potens ad
saluandum sine gratia sicut cuz gratia: ↄ ita poterit ac
ceptare hominez nõ habentem gratiam ad vitaz eter/
nam. ❡ Sed contra istam conclusionez instatur: tum
quia videretur superfluũ ponere gratiaz in homine ex
quo eque bene potest saluari sine ipsa: tum etiã quia vi
detur contradictio: ꝙ aliquid sit charũ sine charitate:

τ gratuz alicui sine gratia: qz non videtur esse effectus formalis sine causa formali. charū est effect⁹ formalis charitatis: τ gratuz gratie. igitur impossibile est hominem esse charū τ gratuz sine charitate τ gratia. ❡ Ad hoc respōdet. τ ad primū dicitur: q̄ constat ex scriptura diuina esse in nobis charitatē īfusaz per illud Pauli primo ad Corinth. 13. Nunc manēt fides: spes: charitas τc̄. Hec charitas nō est nisi charitas infusa: que appellatur gratia gratuz faciens: que virtus penes diuersos respectus: τ est charitas τ ē gratia. Naz ꝓ quāto est virtus: qua diligimus deū: appellatur charitas: ꝓ quāto ipsa gratificamur deo: τ acceptamur ad vitam eternam: appellatur gratia: τ ita pro respectu ad deū vt dilectuz a nobis dicitur charitas: per aliuz respectum ad deū: vt acceptantē dicitur grā. ❡ Ex hoc ꝯcluditur intentuz. Naz qz manifestū est ex scriptura diuina in nobis esse gratiā dictam: constat hoc esse ex preordinatione diuina. τ quicquid est ex ordinatione diuina: debemus censere τ firmiter tenere illud esse melius τ congruentius: τ ideo hoc tāq̄ melius ordinauit sapientia dei: non q̄ absolute esset simpliciter necessariuz: sed solū necessariū ex ordinatione diuina. ❡ Ex quo sequit̄ q̄ si hoc est melius acquirere beatitudinem per gratiā ad quā habendā homo se disponit per bona opera: habere hanc gratiā nō est superfluū. ❡ Ad secundū vbi concludit cōtradictionē esse: si homo acceptatur ad vitam eternam sine gratia. Respondetur q̄ gratia τ charitas possunt accipi duobus modis. vno modo prout sunt qualitates: τ sic important absolutum regulariter diuersuz a volūtate humana: τ isto modo sine isto absoluto: qd̄ est gratia: potest deus acceptare voluntatez hominis τ ipsum hominez: sed alio mō accipitur grā prout tantum includit acceptationem passiuam voluntatis humane: seu hominis per voluntatē: τ tunc grā nullum absolutum includit: sed precise respectum: τ isto modo implicat contradictionem hominem acceptari a deo sine gratia: sicut si acceptaret̄ a deo sine acceptatione passiua: quod est impossibile: τ tunc charum vel gratum sunt effectus formales gratie primo modo sumpte: non secūdo mō. Hec dicta sint ad questionez. ❡ Ad argumenta in principio patet ex dictis. nam qui non crediderit condemnabitur: vbi habeat docentem: aliter non: τ hoc si viuat s̄m leges nature. ❡ Hec dicta sint: salua semper sententia fidei catholice: τ cuiuscunq̄ melius τ rectius sentientis: cuius determinationi me in oībus: τ ꝑ omnia subycio. sz hec sint a me collecta quantū sentio de opinione doctoris subtilis.

❡ Expliciunt subtilissime q̄ōnes Antony Trumbete Urbinatis episcopi de efficiētia primi principy ad mētem Aristotelis: necnon de adulto non baptiçato: quomodo. s. saluari τ iustificari possit s̄m doctrinaz doctoris subtilis: nunc primuz in lucz edite: accuratissimeq̄z emendate. Mandato τ impensis Heredum nobilis viri dn̄i Octauiani Scoti ciuis Modoetiēsis τ sociorum impresse Venetys sūma diligentia per Georgiū Arriuabenum Anno reconciliate natiuitatis. 1512. die 20. decembris.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Diuine sciētie clarissimi Antonii Andree que/stiones nuperrime diligenti examine re/cognite ac nouis additionibus tex/tuum in margine decorate ⁊ tabula alphabetica per re uerēdū patrem fratrem frāciscum de valētia prouincie ianue sacre theologie bacchalariū formatū.

¶ Frater franciscus Valentinus Prouincie Janue ordinis minorum Alberto bono Patritio Veneto. S. D.

Diu multumque eflagitasti Adolescens ornatissime. Et in studiis nostris solertissime: vt Antonii Andree vigilias super libris methaphisices impressorum incuria et ingeniis obnoxias lucro .n. poti⁹ cuius mortales Auidissimi sunt quam emendationi consulitur diligentius recognoscerem: ac textus Ari. iuxta Auerroys cōmenta propriis quottationibus in margine annotarē: totiusque operis tabulam ederem: vt documenta sumere volentibus longe inquisitionis labor absit. quod quidem et si multorum p̄cibus reluctatus sim: qui hoc idem quotidianis a me cōuitiis petierant repugnauerimque semp: vt cōtra meos mores quibusdam sim visus nimis austerus: peruicit tamen iuuenis optime. nō tam doctissimi auctoris memoria: quam spectata tua inter omnes indoles: approbatumque ingenium. solent. n. qui aliorum elucubrationibus prestant: suos alicui labores elargiri: quē aut beniuolentie uinculo: aut ingenii testimonio lōge aliis prestantiorem cognoscerent. Exactum igitur tanti auctoris opus nouitiori diligentiorique quo potui examine recognitū: sub tuo nomine emittimus: idque libentius fecimus: vt non modo excitatissimo tibi velut equis sponte currētibus calcaria iungerentur. verum vt doctrinam totiusque diuine scientie cognitionem facilius capere possis. Quod si feceris alberte: tanto immortalem tibi gloriā comparabis: quanto aliis prestantiorem scientiis methaphisicam oēs predicant. Vale.

Jo. Andree Bassi carmen ad lectorem.

Prisca licet priscis dederit mortalibus etas
  Ingenio claros et tibi nostra dedit
Nāque valentinus tersa rubigine clarum
  Dat tibi franciscus cādide lector opus
Spernebas igitur que tu spectare legendo
  Pectore nunc toto scripta diserta foue

Hieronymi foscario veneti carmē ad lectorē

Quod prius obscuro latitabat carcere luce
  Splendidius posita squaliditate nitet
Hoc emisit opus limaque poliuit ad vnguem
  franciscus scoti qui sapit ingenium
Ethereos igitur qui exoptat scandere cetus
  Hoc habeat studeat perlegat inuigilet.

¶ Tabula in Antonii Andree methaphisicē alphabetice dispositā. p reuerēdū patrē. Fratrem franciscū de valētia prouicie ianue minoꝝ familie bacchalarium formatum feliciter icipit.

In dictis

FINIS.

¶ Explicit tabula i libros metba.Antõij Andree Alphabetice cõpilata p Reuerendũ sacre theologie bachalarium Patrem fratrem franciscum de valentia Prouincie Janue minoritane familie dum in scholis Fratrum minoꝝ magne dom^{9} eãdẽ metba.legeret ãno Dñi.1514

Tabula

Finis.

¶ Altissimi fidelissimiq3 doctoris subtilis interpre
tis Antonij andree seraphici ordinis minorum que
stiões subtilissime sup duodecim libros methaphisi
ce Aristotelis feliciter incipiunt.

Eli girũ cir
cuiui sola. Eccliastici.xxiiij.
4. huius te. cõ. ꝑmi. Scḋz doctrinā aristo. ꝛ eũ
cõiter sequētiũ scia metha.
q̃ theologia phorũ ꝛ sapia
noiatur. versat circa totum
ens. ꝛ signāter circa substā
tias sepatas vt circa nobi
liores ptes sui subiecti pri
mi. Et ideo qꝛ est circa nobilissima entia: nobilissima
scia est inter oēs scias nāliter adinuētas. Nobilitas
n. sciarum ex nobilitate oritur subiectorum ex primo
tex. cõ. ꝑmi. de aia. Ideo in psona huius scie cõgrue põt dici. Gi
rum celi ꝛc̃. ¶ Ubi describit eius dignitas admirā
da q̃stum ad quattuor. s. q̃tũ ad amplexũ ambitiõis
magnifice. Influxũ correctionis auctētice. Actũ inq̃
sitiõis amplifice. Et gradũ ꝑlationis mirifice. ¶ Pri
mũ pbat ipsius giri cõtinentia generalis. cũ ꝑmittit
girũ: ad istar. n. cuiuslibet giri vel circuli q est figura
capacissima ſm geometricos: scia metha. oia ambit.
Nā vt dr̃ ꝑmo huius. in ꝑlogo. sapientia. i. metha.
est oia scire vt ꝯtingit. Scia. n. metha. girat oia entia
siue sint imobilia ꝛ icorruptibilia. siue mobilia ꝛ cor
ruptibilia: inq̃tũ3 in eis repit rõ entis p q̃ pt intelligi
illud eccl̃. 43. Uide arcũ ꝛ benedic q fecit illũ. valde
speciosus est in splēdore suo: girauit celũ in circuitu
glie sue. Dabitus qdem metb. est qdā arcus mystic⁹
iaciens sagittas veritatis ꝯ hostes falsitatis. iõ ē q̃si
arcus refulgēs iter nebulas glie eccle. 50. Uide igit
ip3 ꝛ bñdic q fecit illũ. Nā girauit celũ. i. totā vniuer
sitatē entiũ. ꝛ spālr entiũ quoꝝ habitatio est in celo.
¶ 2ᵐ pbat ipsi⁹ iflūentia virtualis cũ addit celi. Si
cut. n. celũ influit in hec oia iferiora sic scia metha. in
oēs alias scias humanas. vtpote q hñt istā scia3 om
nes alias ꝛ eaꝝ pricipia pñt corrigere ꝑga veritatis.
defēdere basta ꝑbitatis. approbare ꝛ roborare nor
ma equitatis. sicut inuit Aristo. in primo poste. parũ
ante illud capitulũ. Difficile est autem noscere. Jccir
co de hac scientia potest etiā intelligi illud eccle. 43.
Altitudinis fundamentum pulchritudo eius species
celi in visione glorie. ¶ 3ᵐ probat efficacia regularis
cum subiungitur circuiui. Circuit quidem inquiren
do. de omnibus veraciter sine deceptione. Et pluri
mu3 efficaciter sine defectiõe. ꝛ gnālr sine exceptiõe.
iõ in figura ipa ē ille fluui⁹ physon de quo dr̃ genesis.
2°. qꝫ ipse circuit oē3 terrā euilath vbi nascit aurũ. s.
sapie. ꝛ aurũ terre illius optimu3 est. Euilath inter
pretatur stolidus. cuiusmodi sũt oēs scientie huma
ne de se. metha. excepta. Quartũ probat eius eminen
tia solitaris cũ ꝯcludit sola. Inter oēs. n. scias huma
nas ista sola ꝑcellit ꝛ oibus principat. ipsa eni3 sola
est cui nulla alia assimilat. Sola. n. est cui ois alia fa
mulat. Sola ē quā ois alia admirat vt admiratiue
dicere possum⁹ illud treno ꝑ ꝑ. Quõ sedet sola ciuitas
plena populo. ꝛc̃. certe sedet vt regina oium sciaru3.

Uia secūdū doctrinaz
Aristo. ꝑ
tex. cõ. 2. mo poster. notitia subiecti ꝑsupponit
toti scie. Nā d subiecto op3 ꝑsuppone
re. qꝛ ē ꝛ qd ē. Jccirco ad expositione3
libri metha. manũ extēdens ꝯfidēs de
diui bõitate de subo metb. talē ꝓfero qõnē. ¶ Utrũ
ens simplr sũptũ qd est cõe deo ꝛ creature sit scie me
tha. subiectũ ꝑmũ ꝑmitate adeq̃tiõis. Et arguit qd
nõ. ¶ Nā vni⁹ scie realis est vnũ subiectũ reale. s3 ens
acceptũ vt cõmũe deo ꝛ creature nõ ē aliqd vnũ rea
le. metha. aũt est vna scia realis. p3. g ens sic cõe nõ est
subiectũ metha. maior ꝓbat tũ qꝛ ꝯtingit vno hitu
vti vno actu vnius actus est vnũ obiectũ. ergo vni⁹
hitus ē vnũ obm. p3 sic ꝑma ps. tũ qꝛ nõ maioris en
titatis est effect⁹ q̃3 cā. ꝛ mensuratũ q̃3 mēsura. s3 ob3
causat sciam ꝛ mēsurat. ergo si est scia realis obiectũ
nõ ē ens rõnis sed ens reale: ꝛ sic p3 scḋa ps minor
ꝓbat. qꝛ que sunt se totis disticta nihil cõe reale hēnt
i quo ꝯueniūt. oppositũ ꝑdicati ifert oppositũ subie
cti. s3 deus ꝛ creatura sunt se totis disticta. alr deus
nõ eēt sũme simplex: qꝛ haberet quo conueniret ꝛ q̃
differret a creatura. ergo ens cõe deo ꝛ creature non
est aliqd vnum reale. ¶ Preterea illud quo scia for
liter distinguit: ꝛ a quo formalr denoiat est ei⁹ subie
ctũ primũ: s3 ens sic cõe nõ est hmõi respectu scie me
tha. ergo ꝛc̃. maior est euidēs. hec. n. sunt ꝯditiões sub
iecti ꝑmi. s. qꝫ denoiet sciam formalr ꝛ qꝫ distiguat eā
a q̃lib3 alia. Scie. n. secant quēadmodũ ꝛ res. ex ter tex. cõ. 38.
tio de aia. minor ꝓbat ꝑmo q̃stum ad ꝑmam ptē de
distinctiõe: qꝛ sexto meta. caplo ꝑmo. distinguit Ari. tex. cõ. 2°
tres ptes scientie speculatiue dicēs physicā esse cir
ca isepabilia. ꝛ mobilia. mathematicā circa insepabi
lia ꝛ imobilia. ꝑmā ꝟo phiā circa sepabilia: ꝛ imobi
lia: cuiusmodi sunt sbe sepate. Si ergo hec distinctio
sciaꝝ sit ꝯueniens vi qꝫ sit ꝑ subiecta ꝓpria ipsaꝝ. 2ᵃ
ps minoris d dnoiatõe p3 ex. 6. h⁹ vbi vocat hāc scia3 te. cõ. 2.
theologiā. qd ꝓbat duplr. tũ qꝛ si alicubi diuinũ exi
stit i tali nā existit h ē i imobili ꝛ sepabili. de q̃ ꝑdixit
hāc scia3 ꝯsiderare. tũ qꝛ honorabilissimā scia3 o3 eē
circa honorabilissimũ gen⁹ s3 ista scia ē honorabilissi
ma ex ꝑlogo huius. ꝛ gen⁹ sbaꝝ sepataꝝ est nobilissi cap. ꝑ.
mũ. g ꝛc̃. ¶ Cõfirmat: qꝛ i ꝑlogo h⁹ vocat phs hanc
scia3 diuinā qꝛ ē diuioꝝ. ¶ Preterea si ens sic cõe est
subm̃ metha. g i speculatõe entis sic cõis ꝯsistit felici capi. 10.
tas nālis. ꝯñs est falsu3 g ꝛ añs. ꝓbatio ꝯñe. s3 Ari. 10.
ethicoꝝ. felicitas nālis ꝯsistit i actu metaphisicali vel
sapiētiali qd idē ē. Tūc sic. notitia subi i scia ꝟtualr
ꝯtinet totā notitiā illi⁹ scie. g ē ꝑfectior q̃cũq3 alia i illa
scia. qꝛ qd ꝯtinet ꝟtualr aliud est eo ꝑfecti⁹. si g felicitas
ꝯsistat in aliq̃ actu sapiētie vel metha. maxime erit cir
ca actũ cognoscēdi subiectũ metha. qd est ens ꝑ se cũ
ille act⁹ sit ꝑfectissim⁹ in metha. falsitas aũt cõseque
tis patet ex h. qꝛ notitia entis vt ens ē simplr ipfectis
sima. ¶ Preterea si ens sic cõe ē subiectũ ꝑmũ scie me
tha. g scia metha. sbalternat sibi oēs alias scias. ꝯñs ē
falsu3. g ꝛ añs. ꝓbatio ꝯñe: qꝛ tūc subm̃ vniuscuiusq3
scie eēt sub subiecto metha. h. n. ē ꝯditio scie subalter tex. cõ. 1.
nate: vt p3 ex ꝑ posterioꝝ. falsitas ꝯñtis p3 sexto me
tha. vbi Ari. distiguit tres ptes eēntiales scie specula
tiue qd nõ eēt si oēs alie subalternarent metha. ꝓbo tex. cõ. 2.
qꝛ scie subalternate vl̃ ponũt nũeꝝ. vel nõ. si sic. g ples
eēnt q̃3 tres cũ multe sint scie subalternate ampli⁹ q̃3
tres. si nõ ponũt numeꝝ. g phisi. ꝛ mathe. nõ subalter
nant metha. ¶ Preterea de subo scie o3 notũ eē si ē.
ꝛ qd ē ex ꝑ poste. capitulo ꝑ. sed in ista scia nõ ē notu3 tex cõ. 2.
de ente qd est. g ens nõ est subm i ista scia. ꝓbo mi. tũ
qꝛ ens ē equocũ. vt ait Por. c. d spē. si qs ꝛc̃. Equocũ
āt nõ hēt qd. tũ qꝛ dato qꝫ sit vniuocũ ē cõissimũ non
hñs gen⁹. ā. se nec dri ā. nec ꝑ ꝯñs diffinitionē. g nec
qd: qꝛ diffõ dic qd ē eē rei ex ꝑ topi. ¶ Preterea oē capi. 4.
sub3 scie h3 passiões d ipo dmr̃abiles ex ꝑ post. s3 ens tex. cõ. 2. 7.
ñ ē hõ ꝓbo miorē duplr. tũ qꝛ passio drt eēntialr a cõ 43.
sbo. ens āt ñ ē hõ qꝛ ens ē d eēntia cuiusl3. tũ qꝛ passio

predicaẗ denoiatiue de subo: ⁊ subȝ de passione non
tex.cō.9. nisi p accñs.qꝛ ṗdicatões p se nō ꝯuertunẗ.ex ꝓ pos.
ens aũt ṗdicaẗ de q̃libet in qd.vt videẗ. ¶ Preterea
tex.cō.42. subm cuiuslȝ scie hȝ pn̄ª ꝓpria ⁊ ptes.ex ꝓ post.c.illo
certior ẽt.ſȝ ens cōe sic nō ẽ hmōi.g̃ ⁊c̄.pbo.mi.tũ qꝛ
ente nihil est pri⁹.prin^m ãt est pri⁹ principiato.tuȝ qꝛ si
ens inq̃ȝtũ ens ⁊ vt sic cōe hr̃et ṗncipia.g̃ q̃olibȝ ens
tex.cō.35. hr̃et principia.sic.n.arguit ph̄s ꝓ prio.c.de reduplica
tōe.si iusticia eēt bonũ in eo q̃ bonũ oē bonũ eē iusti
cia.ꝯñs est f̃lm:qꝛ tc̄ eēt ꝓcessus in ĩfinitũ i pricipijs.
⁊ pricipiatis. ¶ Preterea suba est ṗmũ subm̃ h⁹scie.
g̃ nō est ens.ꝯña pȝ.qꝛ eiusdē scie nō pñt eē pl̃a subie
tex.com.2. cta ṗma añs ꝓbaẗ p Ari.q̃rto metha.c.ꝓ q ait. Ubi
q̃ȝ ꝺo primi ꝓprie ẽ scia ex quo alia depēdēt ⁊ ꝓp q̃
dr̃r.g̃ si h̃ ẽ s̃ba s̃be oȝ principia ⁊ cās hr̃e subȝ ṗmũ:
tex.com.1. tũ.ex.8.meta.c.ꝓ.s̃baꝝ q̃runẗ cause ⁊ ṗncipia:ſȝ illud
cui⁹c ãe ⁊ ṗncipia q̃runẗ i scia est subm̃ ṗmũ illi⁹ scie
tex.com.4. tũ.ex.4.metha.ca.3.tot sunt partes ph̄ie q̃t sunt s̃be.ꝓ
q̃d inuiẗ q̃ s̄m diuisionē sube vt subi primi distingui
tex.com.1. tur scia ista. ¶ Cōtra.Ari.4.metha.ẽ scia:q̃ specula-
tur ens iq̃ȝtũ ens.⁊ illa nō ẽ aliq̃ pticl̃aris:vñ hȝ cō.lo
gẗ de metha.cui⁹ibi statuit subȝ. ¶ Preterea Auic.ꝓ
metha.2.primũ subȝ huius scie est ens inq̃ȝtum ens.

Respōdeo i ista q̃ōe sic ꝓcedã.Prio q̃
stionis titulũ breuiter de-
clarabo.2° q̃ȝdam opi.quam non teneo pertractabo.
Tertio. ad questionē ⁊ ad argumenta respondebo.
¶ Quãtũ ad ṗmũ sciēdũ ẽ q̃ i titl̃o q̃ōis põiẗ vtꝝ ẽs
simpl̃r.p li simpl̃r itelligo vl̃r ⁊ abstracte.s̄m q̃ ens
ꝯsideraẗ cōissime ⁊ ṗcise inq̃ȝtũ ens ⁊ s̄b ṗcisa ⁊ ꝓp̃a
rōe entitatꝭ abstrahēs a q̃cũq̃ȝ rōe entꝭ sp̃alis. ¶ 2° põi
tur cōe đo ⁊ creature ad c⁹ euidētiã ẽ notãdũ q̃ diui
sio entꝭ i.x.ṗdicamẽta nō ẽ pria entꝭ diuisio ſȝ alia ẽ ṗor
ista.s.q̃ ens diuidiẗ i ens finitũ ⁊ i ens ĩfinitũ:⁊ accipiē
do alteꝝ mēbroꝝ.s.ens finitũ diuidiẗ 2° diuisiōe i de
cē ṗdicamẽta ex q̃b⁹ pȝ correlarie q̃ de⁹ cadit s̄b altero
mēbro prie diuisiōis.⁊.x.ṗdicamẽta s̄b alio.oē.n.ens ṗ
dicamẽtale est finitũ.iō de⁹ est ex oē gen⁹.Questio g̃ ac
cipit ens vt diuidiẗ pria diuisione.⁊ nō vt diuidiẗ.2°
diuisiōe.iō positũ ẽ ens q̃d ẽ cōe đo ⁊ creture. ¶ Ter
tio põiẗ ṗmũ ṗmitate adeq̃tōis.vñ notãdũ ẽ q̃ q̃ȝtũ
ad pñs suffic̄ duplex ẽ ṗmitas.s.ṗmitas ṗfectiōis ⁊
ṗmitas adeq̃tōis.ṗmitas ṗfectōis i q̃cũq̃ȝ scia ꝯsegẗ
gradũ entitatꝭ rei.vt illō dicaẗ primũ tali ṗmitate q̃
ẽ nobili⁹ ens q̃cũq̃ȝ alio ad illã sciaȝ ꝑtinēte sicut i ꝓ-
posito põiẗ ṗmũ ens q̃d ẽ de⁹ qꝛ ẽ nobili⁹ ens ſȝ gra
dũ ẽtitatꝭ q̃cũq̃ȝ alio ente ad ꝯsiderationē scie metha.
ꝑtinēte ſȝ ṗmitas siue ṗoritas adeq̃tōis notat eq̃lita
tē ṗcisam subi ad scias q̃ñ.s.scia nō excedit subm̃ nec
ecōuerso.Sȝ q̃cq̃d cadit aliq̃ mō s̄b ꝯsideratōe scie ca
dit s̄b rōe forali subi.⁊ ecōuerso q̃cq̃d ꝑticipat rōnē
foralē subi cadit sub ꝯsideratōe illi⁹ scie.vbigr̃a si ens
iq̃ȝtũ ens põiẗ subm̃ ṗmũ metha.tali ṗmitate q̃cq̃d ꝑ
ticipat rōnē entis vt sic:cadit sub ꝯsideratōe metha.⁊
q̃cq̃d metha.ꝯsiderat sub rōe entis ꝯsiderat. ¶ Est g̃
sēsus q̃ōis.Utꝝ ens cōissime sūptũ vt sub se ꝯtiet oē
ens finitũ ⁊ ĩfinitũ ⁊ sub ꝓp̃a ⁊ forali rōe entitatis.i.
ens iq̃ȝtũ ens sit subiectũ ṗmũ scie metha.sic adeq̃-
tũ q̃ nihil subterfugiat cōsiderationē huius scie: vt
Opinio cō/ participet rationem entis.
mē. ꝓ physi.

tex.com.83. Quãtũ ad 2^m ẽ vna opi.Cōmē.s.q̃ de⁹ ⁊ in
telligentie:siue genus subaꝝ separa
tarũ est subm primũ hui⁹ scie:vnde cōtra Auic.q̃ po-
suit subuȝ eē ens iq̃ȝtũ ens dic̄ sic ꝓ phi.ꝯmēto vltio
q dic̄ q̃ ṗma ph̄ia nitiẗ ꝓbare entia sepabilia eē pec
cat.gen⁹.n.entiũ sepatoꝝ esse nō demōstraẗ nisi i scia
nãli.hec.n.entia sunt subm̃ ṗme ph̄ie.⁊ ĩpossibile est
aliq̃ȝ sciaȝ demr̃are suũ subiectũ esse.sed cōcedit ipm̃
esse aut qꝛ ẽ mãifestũ per se:aut qꝛ est demr̃atũ i alia
scia.Uñ peccauit Aui.q.d.ṗmũ ph̄m demr̃are ṗmũ
ṗncipiũ esse.hec cōmentator. ¶ Hec ãt opi.tria põit
vt patet ĩuēti ṗmũ dictũ ẽ q̃ nl̃la scia ꝓbat suũ sbm
esse.ſȝ est ṗmã ph̄iã nō posse ꝓbare deũ esse tñ nãlē.
tertiũ est q̃ gen⁹ entiũ sepatoꝝ est ṗme ph̄ie subm pri
mũ. ¶ Pro ista opione arguiẗ p scōaȝ rōnē positã i
pede q̃ōis.Illō q̃ scia formal̃r distiguiẗ ⁊c̄. ¶ Prete-
rea h̃ i ꝓlogo ꝓbat Ar.q̃ h̃ scia est specl̃atia circa pri capi.1.
ma ṗncipia ⁊ ṗmas cãs.ex descriptōe sapiētie hmōi
aũt sũt sube sepate. ¶ Preterea substãtie sepate nō sũt
oĩno nobis ignote cũ de ipsis mlt̃a signa habeam⁹.g̃
cognitio eaꝝ tradiẗ aliq̃ scia.nō nãli vel mathema.pȝ
g̃ i ista.cũ tm̃mō sint tres ptes scie speculatie.ex sexto tex.com.2.
metha. ¶ ꝓ scia ꝯsiderãs aliq̃ pl̃a attributa ad ali-
q̃d vnũ primũ maxime ꝯsiderat illō primũ tanq̃ȝ ꝓ-
priũ subiectũ ad q̃d aliq̃ attribuũẗ:sed primũ ens.i.
prima cã est ad q̃d oĩa entia attribuuntur.g̃ de illo ꝓ
maxime est hec sciẽtia vt de ꝓp̃o subo.ma.est euidēs
ex q̃rto metha.vbi q̃ȝ vere ꝓp̃e primi est scia ex q̃ alia tex.com.2.
dependēt ⁊ ꝓpter q̃d dr̃r. ¶ Sed hec opio nō pla-
cet iō arguiẗ ꝯ ipsaȝ. ¶ Cōtra primũ dictum sic.Ois
scia vtiẗ vl̃ põt vti demr̃atōe:qꝛ.g̃ ꝓbat vel põt ꝓba
re suum subiectũ esse.ma.est euidēs.qꝛ sicut p cãm ꝓ
baẗ effect⁹ ꝓp q̃d:ita ecōuerso per effectũ ꝓbaẗ cã:qꝛ
ꝯña oñdiẗ sic.q̃.s.ois scia qꝛ demr̃at suũ subiectũ eē
qꝛ per effectũ demr̃aẗ aliq̃d de cã.s.eē: ex h̃.n. q̃ effe-
ct⁹ nō põt esse sine tali conditione in cã:effect⁹ nō põt
eē sine eē cãe.g̃ si effect⁹ ẽ cã est. ¶ Cōfirmaẗ qꝛ appet
iductiue q̃ scia aliq̃ potest demonstrare suũ subm eē.
⁊ h̃ a posteriori.sicut i libro elenc. demonstraẗ sylio- capi.ṗmo.
gismũ sophisticiũ eē per simile.patet ibi.Sil̃r priscia
n⁹ i libro constructionũ oñdit demr̃onē cōstructã eē ꝑ
silem modũ habēdi l̃raꝝ ad dictiōes.⁊ dictionũ ad
orones. ¶ Aduertēdũ tñ q̃ nl̃la scia demr̃at suũ sub
iectũ eē demr̃atione ꝓpter q̃d ⁊ a priori.qꝛ ipsuȝ sub
iectum est ꝓ cognitũ ṗoritate nõe.põt tñ dmr̃are suũ
subm̃ eē dmr̃atōe:qꝛ sic itelligēdo q̃ scia q̃ ṗsuppōit
conceptũ aliquē puta q̃d nois apō itellectũ de subo.
⁊ de illo ꝯcepta per effectũ arguit ꝓ q̃ sit.2°.q̃ alia
sibi isint. ¶ Contra ſȝ dcm̃ arguo ṗmo q̃ vtraq̃ȝ tã
ph̄ia ṗma q̃ȝ ẽt nãlis ṗt ꝓbare deũ eē sic.Ois ꝓpe
tas ꝯsiderata i effcũ quã ĩpoĩe ẽ sibi iēē nisi etiam cã
sit:ꝯcludit eãȝ eē demr̃atione qꝛ.Sȝ tã ꝓprietas consi
derata i scia metaphisicali.q̃ȝ etiã i nãli ĩ effectu non
ṗt sibi iesse nisi primũ moues ⁊ ṗmũ ens sit:g̃ vtraq̃ȝ
scia ṗt ipȝ ꝓbare eē dr̃atione qꝛ. ¶ Preterea.ho q̃ h̃
magis possit pria ph̄ia q̃ȝ nãlis arguiẗ sic scia consi-
derãs ꝯditiones effect⁹ q̃ ducũt i cognitionē excellen
tiorē cãe magis ṗt demr̃are cãm esse.ſȝ pria ph̄ia est
huiusmodi respectu nãlis.g̃ ⁊c̄.ma.ẽ euidens:ſȝ mior
pȝ ex h̃ q̃ gñales ꝓprietates entis q̃ ꝯsideranẗ i scia
metha.magis ducũt i cognitionē positiuã primi entꝭ
per excellẽtiã q̃ȝ sp̃ales ⁊ ꝯditiones ꝯsiderate i scia nã
li.min⁹.n.excellēs vr̃ primitas mouēdi tñ q̃ȝ ꝓbat
ph̄s nãlis.8.physi.q̃ȝ esse primũ ens simpl̃r q̃d ꝓbat tex.com.1.
prim⁹ ph̄s. ¶ Tertio arguiẗ q̃ physi.ñ ṗt ꝓbare deũ
esse sic.qꝛ si sic.g̃ physi.sic est simpl̃r ṗor metha.ꝯñs est
euidēter falsũ.g̃ ⁊ añs ꝓbatio ꝯñe.tu põis deũ esse ꝓ
mũ cognitũ ⁊ ṗmũ notũ i ista scia ⁊ eē nob ṗcognitũ
ex aliq̃ medio nãli.si g̃ põis deũ esse simpl̃r ṗcognitũ
ex tali medio ⁊ h̃ ṗsuppositũ iq̃ȝtũ sit cognitũ.g̃ scia nã
lis simpl̃r ẽ ṗor ista.qꝛ notissimo h̃ ẽ aliq̃d ibi simpl̃r
noti⁹. ¶ Cōfirmaẗ qꝛ tūc illa q̃ ẽ simp'ꝯ i physi.s.deũ
eē cēt hic pria ꝓpō simpl̃r idemr̃abil.⁊ ita physi.eēt
ṗor metha. ¶ ꝓ segẗ q̃ saltem q̃ȝtũ ad istã ꝯclonem
deum

deū esse. metb a. subalternaret̄ physi. siue phie nāli. si cut cirurgia subalternat̄ geometrie q̄ʒtū ad istā ɔclu sionem q̄ vulnera circularia tardius curant̄. lʒ oio non sit sile hic ⁊ ibi vt pʒ. ¶ Contra 3ᵐ dictū arguit̄ sic. vnius scie est vnum subiectū. ex p̄mo post. si ḡ de⁹ ⁊ itelligētie sunt hic subiectū oʒ assignare illis aliqđ cōe ⁊ vniuocū a q̄ hʒ ista scia vnitatē. illđ vel est ens: vel suba. Nihil. n. aliud videt̄ eis posse assignari cōe vniuocū. Cū ens imediate diuidat̄ post p̄mā diuisio nē in. x. gn̄a. ⁊ suba imediate p corporeā ⁊ icorporeā; si illđ cōe sit ens. ḡ habeo ppositū: q̄ ens erit hic sub iectū. ⁊ p ɔn̄s nō tm̄ substātie imateriales imo mālesʒ ⁊ gn̄alr oē ens subijcit̄ cōsideratōi scie hui⁹ vt subm̄: Ens. n. cōe nō magis abstrahit a substātijs mālib⁹ q̄ʒ imaterialib⁹. Si aūt illđ cōe sit sba. Cōtra multiplr. Tū q̄ de⁹ caderet i gn̄e p se. ⁊ p ɔn̄s eēt diffinibilis. Tū q̄ vt sic metba. nō magis erit. de substātijs ima terialib⁹ q̄ʒ mālib⁹ cū suba eq̄lr abstrahat ab vtrisq̄ʒ. ¶ Cōfirmat̄. q̄ scia cōis nō magis ē de vna spē q̄ʒ d alia. pʒ aūt ex dictis q̄ i nullo spāli magis vniuocat̄ de⁹ ⁊ sube sepate q̄ʒ de⁹ ⁊ sube corpee. ergo si pp aliq̄ʒ vnionē vel ɔuētē sit totū illđ gen⁹ entiū ponēdū vnū subm̄: pari rōne ⁊ gen⁹ substātiaʒ corporeaʒ. ¶ Ulterius ɔ opi. istā faciūt oēs rōnes posteri⁹ ponēde q̄ ens in q̄ʒtū ens est subm̄ p̄mū met. q̄ si sic. ḡ nō gen⁹ entiū sepatoʒ. cū vni⁹ scie sit tm̄ vnū subm̄ p̄mū. nec rōnes cogūt. Ad p̄mū positū i pede. q. dicet̄ rn̄dendo ad rōnes p̄ncipales. ¶ Ad 2ᵐ cū dr̄ q̄ hic in ɔlogo pbat̄ q̄ h scia ē speculatiua circa p̄ma pn̄⁹. Dico q̄ h nō pbat substātias sep ras eē hic subiectū p̄mū. naʒ q̄lʒ scia ɔsiderat p̄ncipia sui subiecti ⁊ passiōes ⁊ ptesʒ ⁊ multa alia q̄ dīuersimode ad subiectū primuʒ hn̄t attributionē. ¶ Ad tertiū cū dī. sube sepate nō sūt nob totalr ignote. Rn̄deo sic̄ dicet̄ sexto libro de sbātijs sepatis. sʒ mlte ppetates cognoscibiles q̄ʒtū ē ex pte illaʒ. sʒ nō a nob via sēsus. iō aliq̄ scia specłatiua ē possibil hri de eis sʒ nō a nobis. ppetates aūt q̄ sūt scibiles a nobis via sēsus de illis sbātijs sʒ sole passiōes entis. Un̄ veʒ ē q̄ ille sbe sunt subm̄ alicui⁹ scie speculatiue possibilis itellectui poteti cognoscē ipsas sʒ nō nobis. ⁊ iō q̄ʒtū ad ea q̄ sunt scibilia de eisʒ cadūt sb ɔsideratiōe metba. nō vt subm p̄mū sʒ vt ali qd cōtētū sb subo p qđ est ens vt pʒ. ¶ Ad. 4. cuʒ dr̄ scia ɔsiderās aliq̄ pla ⁊c̄. Ista rō pt reduci ɔ ipm. naʒ assūpta maiori addo istā miorē. sʒ suba ē ad q̄ʒ oia en tia attribuunt̄. 4. metba. vbiq̄ʒ vo p̄mi ɔpe ⁊c̄. ḡ de suba ē maxie ista scia. ⁊ p ɔn̄s nō de deo vl de gn̄e en tiū sepatoʒ. ¶ Ad formā argumēti ɔcedo maiorem cū ista specificatōe si illđ tale hʒ oēs conditiōes reqsi tas ad subm̄ primū. tūc mior est falsa vt pʒ ex p̄dictisʒ q̄ illud genus non est aliquod vnum ab ente vel sub stantia. ⁊ tunc vt prius.

tex.cō.2.

Scot.3.dis. p.q.13.a.8. disti.eiusdeʒ q.2.

Quātū ad tertiū articulū dicēdū q̄ ens inq̄ʒtū ens qđ ē cōe deo ⁊ creature ē sbʒ p̄mū metba. Ad c⁹ euidētiā declaro aliq̄s ɔclones. scʒ qnq̄ʒ. ¶ Pria ɔclo sit ista: ensʒ qđ ē cōe deo ⁊ creature dicē vnū ɔceptū ppuʒ aliū a ɔceptu dei vel creature. Hāc cōclonē oñdo sic. ipossibile est eūdē ɔceptū eidē itellectui simul eē certū ⁊ dubiū. sʒ aliqs intellect⁹ cert⁹ de aliq̄ q̄ sit ens pōt dubitare vtrū sit deus vel creatura. ḡ iste itellect⁹ hʒ vnū ɔceptū entis aliū a cōceptu dei ⁊ creature. maior vr̄ euidēs ex termis q̄ negare p̄dicatū ē negare sbm̄. mior pbat̄: q̄ fidel dispu tāsʒ cū ifideli veʒ. a. sit de⁹ tn̄ dubitat veʒ. a. sit ensʒ. imo ē cert⁹ tā ille q̄ʒ aduersari⁹. nā vterq̄ʒ suppōit tāq̄ʒ veʒ ⁊ certū q̄. a. sit ens. ⁊ tn̄ dubitāt an a sit de⁹ vl creatu ra aliasʒ eēt vana eoʒ disputatio. ¶ H ipossibile ē ali q̄ pla i eodē vno ɔceptu ɔuenire ⁊ differre. sʒ de⁹ ⁊ crea tura ɔueniūt i ente vel ɔceptu entis: q̄ vtrūq̄ʒ vē est: ens. dīnt vāt ppriјs ɔceptib⁹ sic pʒ. q̄ nō ē idē ɔcept⁹ dei ⁊ creature. ḡ cōcept⁹ entis ē ali⁹ a conceptu dei: ⁊ creature. ma. pʒ. nō. n. ē itelligibile oppositū. ¶ H certū ē q̄ ens p̄dicat̄ de deo ⁊ de creatura. ḡ vl fʒ alium ɔceptū vl eūdē si fʒ eūdē sic erit p̄dicatio eiusdē de seipso. ḡ fʒ aliū cōceptū. ⁊ ille ali⁹ ē vn⁹ i se. alioqn tot eēnt entia cōissima q̄t iferiora. ¶ Cōfirmat̄ q̄ vl conce pt⁹ entis est idē cū cōceptu dei ⁊ creature vl ali⁹. si ali⁹ hr̄ ppositū. si idē vl idē alteri vl vtriq̄ʒ. si alteri. ḡ nō p̄dicabit̄ de altero ⁊ sic de⁹ vel creatura nō eēt vere ens qđ ē absurdū. Si. n. ē idē vtriq̄ʒ. ḡ ⁊ illi sūt idē iter se. q̄ q̄ sunt idē vni tertio iter se sunt idem eo mo do quo sunt idem illi. 3. Cum igitur conceptus dei ⁊ creature sit vnus ⁊ idē p ɔn̄s seq̄t q̄ concipiēdo deū cōcipit̄ creatura ⁊ ecōuerso qđ ē absurdum vt patet. ¶ H cōcept⁹ entis ē prior nāliter cōceptu dei ⁊ crea ture. ḡ ali⁹ an̄s pʒ. q̄ ille cōcept⁹ nāliter ē prior a q̄ n̄ cōuertit̄ sbsistēdi cōseq̄ntia ex libro p̄dicamētoʒ ⁊ ex 5. metb. caplo de priori. sʒ cōcept⁹ entisʒ ē hʒ. q̄ seq̄t ē de⁹. ḡ ens ⁊ n̄ ecōuerso. Silr sic ē creatura. ḡ ens ⁊ nō econuerso. ḡ cōcept⁹ entisʒ ē nālr prior. pbatio cōseq̄n tie. pri⁹ i suo priori nō depēdet a posteriori nec q̄ʒtuʒ ad eē nec q̄ʒtū ad cognosci. q̄ vt sic nō repugnat sibi eē sine posteriori. ḡ ē aliđ a posteriori. ¶ Preterea in ter cōcept⁹ q̄ditatiuos sol⁹ cōcept⁹ entis ē simplr sim plex. ḡ ali⁹ a q̄cūq̄ʒ cōceptu entis iferioris cuiusmodi sunt de⁹ ⁊ creatura. an̄s suppono p nūc. ɔn̄a pʒ. q̄ ipossibile ē eūdeʒ cōceptū eē simplr simplicē ⁊ nō simpli citer simplicē. nullus cōcept⁹ entis iferioris ē simplr simplex oio. ¶ Ex p̄dictisʒ cōcludo correlariū q̄ cōce pt⁹ entis ē vniuoc⁹ deo ⁊ creature q̄ si ali⁹ ⁊ vn⁹. ḡ vni uoc⁹ de q̄ vniuocatōe dicet̄ ampli⁹ i. 4 h⁹ oīo cōcedēte. ¶ 2ᵃ cōclo sit ista. cōcept⁹ entis cōis deo ⁊ creature ē vn⁹ realr. hāc oñdo sic. ¶ Ois cōcept⁹ q̄ p̄dicat̄ i qd d aliqb⁹ p̄dicatōe dicēte h ē h ē. vn⁹ ɔcept⁹ realr. sʒ cōcept⁹ ens ḡ ē hʒ. ḡ ⁊c̄. ma. ē euidēs q̄ oppositū p̄dicati ifert oppositū subi. Dato. n. q̄ nō sit vn⁹ realr. iaʒ non p̄dicabit̄ i qd de plib⁹. nullū. n. ens rationis p̄dicat̄ de ente reali eēntialr ⁊ in qd mior pbat̄ silimō quo. Arguit Ar. p topi. q̄ illud predicat̄ in qd de ali q̄ p qđ rn̄det̄ ad iterrogatiōe factā p qd d eo. hmōi ē ens q̄ si q̄ras qd ē de⁹ rn̄det̄ q̄ ens silr. est de creatura. ¶ Rn̄det̄ forte q̄ ens nō hʒ cōitatē aliq̄ʒ realē. sed solū q̄ʒtū ad q̄ʒdā idifferētiā cōcipiēdi. cū ḡ dr̄ q̄ p̄dicat̄ in qd nō ē itelligēdū q̄ sit aliqđ cōe reale q̄ p̄dicet̄ i qd d plib⁹ sʒ sb vno mō cōcipiēdi cōtinet̄ plu res res q̄ʒ q̄lʒ p̄dicat̄ de h ⁊ de illo seorsū puta realitas dei cōtēta sb vno mō cōcipiēdi ens i cōi p̄dicat̄ de deo: ⁊ realitas creature cōtēta sb alio mō cōcipiē di ensʒ d creatura. ¶ Cōtra. q̄ si sic tūc p̄dicatio entis d deo nō eēt p̄dicatio supioris de iferiori. sʒ eiusdē de seipso. similr ⁊ de alijsʒ. quod null⁹ sane mentisʒ diceret. ¶ Preterea ad p̄ncipale vnius potentie vnū est obiectū adeq̄tū. sed ensʒ commune deo ⁊ creature ē p̄mū obiectū itellect⁹ fm̄ Auic. p metba. caplo qnto. ens ⁊ res p̄ma ipressione ip̄imunt̄ i aia. ḡ ens sic cōe est aliqđ vnū. nō vnū fʒ rōnē. ḡ vnū realr. pbatio assūpti. obiectū potētie p̄cedit nāliter actū potētie. ḡ non est vnū p itellectū. q̄ i suo priori ē aliqđ vnū. ¶ Preterea circūscripto oi itellectu de⁹ ⁊ creatura hn̄t aliq̄ʒ ɔuenientiā. q̄ pl⁹ cōueniūt q̄ʒ ensʒ ⁊ nihil. ḡ illa cōuenientia ē realis. ⁊ ita fūdamētū illi⁹ cōueniente est reale. q̄ nlla relatio real pt fūdari sup ensʒ rōisʒ. n̄. n. maiorisʒ entitatis est res fūdata q̄ʒ fūdās. fūdamētū illi⁹ cōuenientie est vnū cū sit relatio de p mō relatiuoʒ. ex qnto metba.

tex.cō.16.

tex.cō.p̄mi.

tex.cō.20.

capit̄lo de ad aliqd.ḡ de᷒ ⁊ creatura hn̄t aliq̄ꝫ vnitatē
realē. ⁊ hec est vnitas entis ī q̄ cōueniūt de᷒ ⁊ creatu
ra. ℂ ꝓ itellect᷒ itelligēs ens cōe deo ⁊ creature: aut
est v̄us aut ē falsus. si ē falsus. nihil ad ꝓpositū si ve
r᷒. ḡ sic oꝫ eē ex pte rei ꝙ aliqd realr̄ sit cōe. tūc. n. itel
lect᷒ ē v̄us qn̄ itelligit sicut se hꝫ in re. ſꝫ Aristo. 9. me
tex.cō.xi. tha. capitulo vltio. ℂ Cōfirmat̄ qꝛ alr̄ vl̄itas entis
eēt quoddā̄ fictitiū vt chimera nisi itellectuſ a pte rei
cogeret̄ ad sic abstrahēdū vnū aliqd̄ cōe. vnde oꝫ ꝙ
oi vnitati alicui᷒ veri concept᷒ corn̄deat aliq̄ vnitas
ex nã rei. ℂ Tertia ꝯclusio sit ista. ens cōe deo ⁊ crea
ture ē subm̄ ꝑmū metaphysice scie. ⁊ hec ꝯcl̄o ē dire
cte ad q̄oēꝫ. Hāc oñdo sic. ꝓ auctoritatib᷒. 2°. rōib᷒. Au
tex.cō.3. ctoritate sic. Ar. postq̄ꝫ distīxit. 6. metha. tres pteſ scie
speculatie: mouet dubitatōēꝫ. vtꝝ ꝑma ꝓhia sit vl̄is.
aut circa aliqd̄ gen᷒ determinatū. Et vr̄ soluere ꝙ sit
vl̄is. vn̄ circa finē solōnis dic̄ ꝺ ente iquantū ens: h᷒
tex.cō.4. vtiqꝫ erit speculari. ℂ ꝓ ibidē ī 6° dicit ꝙ si nō est al
tera sba ꝑter nã ꝯsistēſ: tūc ꝓhica erit pria scia. qꝛ phy
ca tūc eēt de oib᷒ entib᷒ sicut nūc ē de oibus naturali
b᷒: qꝛ tūc oīa entia eēt naturalia: ſꝫ nūc ē ita de oibuſ
nãlibus ꝙ ꝑmū subm̄ eius ē aliqd̄ cōe oibus natura
lib᷒ ⁊ ñ aliqd̄ ꝑmū ad qd̄ oīa attribuant̄. sic̄ Aui. vl̄r
ꝓ metha. c. 2. ⁊ ꝯmētator. 4. metha. ꝯmē. 1. ḡ subꝫ pīe
scie ē aliqd̄ cōissimū. alr̄ ꝯñs Arist. nulla eēt ⁊ illd̄ cō
ca.ꝑmo. munissimū ñ ē nisi ens. ℂ ꝓ. metha ꝯsiderat ꝑmas
cās. vt ꝓbat̄ in ꝓlogo metha. ḡ dꝫ ꝯsiderare effectū
ꝑmaꝝ cārum. qꝛ eiusdē scie ē ꝯsiderare cāꝫ ⁊ effectuꝫ:
pīe aūt cause sunt ꝑ se ⁊ ſm se cause entiū: iq̄ꝫtū sunt
entia. ḡ ens inq̄ꝫtū ens ꝯsiderat̄ in ista scia vt subꝫ ꝑ
mū. ℂ Preterea ꝭ expsse dic̄ Cōmē. ī ꝓhemio metha.
a.1.4.metb. ꝙ subiectū vtriusqꝫ scie. s. metha. ⁊ disputatie ē ens ī
tex.cō.5. q̄ꝫtū ens. ℂ Ad ꝯclōnē istā arguit̄ eē ꝑ rōnes. Prio
sic illd̄ ē subm̄ cuiuslibꝫ scie cui᷒ ꝑ se primo sunt pas
siones q̄ ꝯsiderant̄ ꝑ se ī illa scia. ſꝫ nihil aliud ab ente
ē hmōi. ꝙ. s. passiōes metha. sūt ꝑ se ꝓ illi᷒. ḡ ens ⁊ ni
hil aliud ē sbꝫ ꝑmū scie metha. maior ē euidēs accipiē
do li ꝓ vt accipit Ari. ꝓ post. capitulo de vl̄i: qd̄. s. iest
tex.cō.ii. sibi scdm̄ ꝙ ipm̄ ⁊ nō ꝑ aliud. ſꝫ oi alij iest per ipꝫ. Hec
n. est cōditio ꝑmi subi cuiuslibet passionis. ſꝫ mi. pa.
quātū ad vtrāqꝫ ptē. qꝛ passiōes meth. puta vnū bo
nū v̄uꝫ vnū. ⁊ m̄lta act᷒ ⁊ potētia ec̄. nō sūt alicui᷒ ife
rioris entis ꝑ se ꝓ. sed cuiuslibet inquātū ens. nā alr̄
nō cōuenirēt oi enti. ḡ sūt ꝑ se ꝑmo passiōes entis in
q̄ꝫtū ens. Istā rōnē pōdero. ℂ Preterea si enſ inq̄ꝫtū
ens ñ ē subm̄ ꝑmū scie metha. ḡ oꝫ dare q̄tuor sciaſ
tex.cō.2. speculatias eēnt alr̄ distictas: ꝯñs ē falsū ⁊ ꝯ ꝓhꝫ in
sexto huius. q ponit tm̄ tres. ergo ⁊ añs. ꝓbatio ꝯñe.
ens inq̄ꝫtū ens est scibile ⁊ hꝫ ꝓprias passiones de
monstrabiles de ipso vt dicet̄ infra. ergo in scia aliq̄.
non phyca nec mathe. nec in ista pte. ḡ in aliq̄ alia. er
go quattuor. qꝛ illa eēt speculatiua ⁊ nō practica. qꝛ
speculatio entis inq̄ꝫtum ens nō est directiua in aliq̄
vera praxi. vt hꝫ declarari infra. 6. hui᷒. ℂ Preterea
si scia metha. ē de aliq̄ gn̄e determinato ⁊ nō de ente
inq̄ꝫtum ens. ergo aliq̄ scia erit ꝑor ⁊ supior ad istam.
ꝯñs est falsum: qꝛ iā ista improprie diceretur ab Ari.
6. hui᷒. ⁊ ꝓ de generatione. ⁊ alibi frequēter prima
ꝓhia. qꝛ nihil est prius. primo ꝓbatio ꝯñe. illud gen᷒
determinatum de quo esset metha. hr̄et aliqd supi᷒
ad ipsum qd̄ hr̄et aliq̄ꝫ passionem demonstrabilem
de ipso ī alia scia. ergo eadē passio eēt demōstrabilis
ꝺ subiecto h᷒ scie accipiēdo ꝓ medio illd̄ subiectū su
peri᷒ cuius eēt prima passio sicut hr̄e tres demr̄at ꝺ
isochele accipiēdo ꝓ medio triāgulū qd̄ est subm̄ h᷒
passiōis ꝑmū. arguēdo in 3° figura sic. Oiſ triangul᷒
hꝫ tres āgulos. aliqs triāgul᷒ ē isocheles. ḡ isocheles
hꝫ tres. Silr̄ et in ꝓposito. ⁊ ita illa scia ꝺ subō cōior
demr̄abit aliquid tanq̄ꝫ conclusionē qd̄ accipiet̄ hic
ꝑ ꝑn᷒. ⁊ sic simplr̄ illa scia erit prior ⁊ supior q̄ꝫ ista.
ℂ Preterea maxima scia ē circa maxime scibilia ſꝫ
Ari. ꝓ ī ꝓlogo. ſꝫ metha. ē maxia scia ſm eūdē ibidē. ca.ꝑmo.
ḡ ē circa maxie scibilia. Maxie scibilia dr̄ dupl̄r
vl̄ qꝛ ꝓ oiuꝫ sciunt̄ sine qb᷒ nō pñt alia sciri cuiusmo
di sunt cōissima vt ens iq̄ꝫtū ens. ⁊ qcq̄d cōseqt̄ ens
iq̄ꝫtū ens. vel dr̄ maxie scibilia qꝛ sunt certissima co
gnoscibilia cuiusmodi st̄ pricipia ⁊ cāe. ⁊ tāto ſm se
certiora sūt: quāto sūt ꝑora. ex illiſ. n. depēdet tota cer
titudo posterioꝝ. ḡ ista scia ꝯsiderabit maxie scibilia
vtroqꝫ mō nō seorsū ꝑꝑ vnitatē scie cōseruandā. ḡ sb
aliq̄ rōne cōi. hec est rō entis inq̄ꝫtū ens ⁊ nulla alia.
ℂ Confirmat̄. nam istā sciam vocam᷒ metaphysicā.
que dicit̄ a metha qd̄ est trās. ⁊ physis. qd̄ scia. q̄si trā
scendens scia qꝛ est de trāscēdētib᷒. ℂ Quarta cōcl̄o
est ista. ens qd̄ est subm̄ metha. scie hꝫ veras ⁊ ꝓpas
passiōes. Hāc oñdo sic. Ari. ī q̄rto methaꝑisice: ī ꝑn᷒. tex.cō.1.
est scia q̄ speculat̄ ens iq̄ꝫtū ens: ⁊ que huic insunt ſꝫ
se. ℂ ꝓ. ibidē capl̄o. 3°. qd̄ incipit ⁊ phy. ec̄. vult expl̄ tex.cō.5.
se ꝙ ens inq̄ꝫtū ens hꝫ ꝓprias passiōes. vnde dicit
sic. qm̄ sicut sūt numeri ⁊ inq̄ꝫtū numer᷒ ꝓprie passio
nes vt paritas ⁊ imparitas. cōmēsuratio eq̄litas. ex
cellētia. ⁊ defectio. ⁊ hec ſm se ad inuicē insunt nūiſ.
Silr̄ āt ⁊ ī solido. ⁊ imobili ⁊ mobili ⁊ leui graui sūt
alia ꝓpria sic ⁊ enti inq̄ꝫtū ens sunt q̄dā ꝓpria. ⁊ ea
sūt de qb᷒ ꝓhi ē ꝑscrutari veritatē hec Ari. qd planī᷒
ꝭ idē vult Ari. ⁊ cōmētator in q̄rto ⁊ alibi frequēter.
ℂ ꝓ. qd̄ ē ꝑfectōiſ in q̄cunqꝫ scia: simplr̄ nō est negā
dū in scia ꝑfectissima ⁊ nobilissima. ſꝫ habere ꝓpas
passiōes est ꝑfectiōis ī q̄cūqꝫ scia. nā omnis scia rea
lis ꝯsiderat ꝓprias ⁊ reales passiōes circa subm. ḡ ꝭ
nō est negādū ī scia methaphyce que est nobilissima.
Cōfirmat̄. nā scia ꝓprie sūpta est habit᷒ cōcl̄onis de
mr̄ate. ex ꝓ poste. demr̄atio ꝯo includit ꝓpria passio tex.cō.5.
nem de subō. q̄ modo ergo saluabit̄ metaphycā esse tex.cō.22.
verā sciam. si nō habet ꝓprias passiōes scibiles vel
demōstrabiles de subō. ℂ Sed ꝯ istā cōclusionē ar
guit̄ sic. si ens inq̄ꝫtū enſ ⁊ ſm suā totā cōitatē habet
aliquā ꝓpriā passionē. sit. a. tūc sic. si ens habꝫ passio
nē. a. ḡ. a. est nihil. ꝯñs est falsum. ḡ ⁊ añs. falsitas cōse
quētis. pꝫ. qꝛ nihil nō est passio ꝯa alicuius: ꝓbatio
ꝯñe. oē subm̄ est ex eēntiā passionis. cū cadat in diffi
nitione ei᷒ vt additū. vt habet̄ ex septimo methaphy
ce. sed qcq̄d est ex essentiā entis est nō ens. ⁊ ꝑ ꝯñs ni
hil. Seqt̄ etiā ꝙ ens ſm suā totā cōitatē nō ꝑdicet̄ ī
qd de quolꝫ. Preterea. si dicas ꝙ ens aliquo mō ꝑ
dicet̄ de. a. in qd. ergo. a. erit passio sui. ꝯsequēs est fal
sum: qꝛ nihil ē passio sui. ꝓbatio ꝯñe. qcq̄d ē passio
supioris ē passio iferioris. ꝑ se. ſꝫ nō ꝓ. si ḡ enſ ꝑdicat̄
in qd de. a. ḡ. a. ē iferi᷒ ad ens. si ergo. a. ē passio entꝭ es
set passio sui. ⁊ ꝑ ꝯñs esset demr̄abilis ꝓpter qd ꝺ se
ipso ꝑ ens tanq̄ꝫ ꝑ mediū qꝛ passio q̄ est ꝓ supioris ē
demr̄abilis ꝓpter qd de q̄libet iferiori ꝑ illd̄ supi᷒ tā
q̄ꝫ ꝑ mediū. sic hr̄e tres ē demr̄abile ꝓpter qd de iso
chele ꝑ triāgulū tāq̄ꝫ ꝑ mediū. ḡ. a. esset simplr̄ noti᷒
tā de ente q̄ꝫ de seipso. ⁊ sic eēt q̄rere ꝑꝑ qd. a. est. a. qd̄
est ꝯ ꝓhꝫ septio methaphyce: capl̄o vltimo. q̄rere pro tex.cō.59.
pter qd ipꝫ ē ipꝫ: nihil ē q̄rere. ℂ Preterea. Auicēna
ꝓ metaphyce dic̄ ꝙ vnū ⁊ m̄lta sunt q̄si passiōes entꝭ
sic sba ⁊ quātitas sunt spēs. Tūc sic. qd̄ est quasi tale
nō est vere tale. sed ens habet quasi passiōes. ergo nō
habet vere passiōes. ℂ Ziste ratiōes nō cogūt. Ad
primā nego cōsequentiā. qꝛ. a. nō esset simpliciter ni
hil. ad ꝓbationē cū dr̄ ꝙ omne subiectū est extra eēn
tiā passiōis. si ꝑ esse extra essentiā intelligis esse extra
cōceptum

ɔceptū formalē alicui⁹ sic ɔcedo. nā subiectū distīguitur formalr a sua ꝓpria passiōe. ⁊ sic cadit in ei⁹ diffinitiōe vt additū. si aūt p eē ex ēntiā itelligis distinctionē realem q̄ ē inter rem ⁊ rē. sic nego. nā ꝓpa passio nō distinguit a subiecto realr. ⁊ p ɔsequēs a. est ens realr. ⁊ nō nihil. nō tamē est ens formaliter. Est enim dare mediū inter ens formalr ⁊ nihil. s3 aliquid qđ nec est h̄ nec illđ. tn̄ iter ens realr ⁊ nihil nō est dare mediū. Qđ addit. ꝙ tūc ens scđz suā totā cōitatē nō ꝑdicat in qd de oib⁹. nō hēo ꝓ incōueniēti. imo pro necio. q2 ipossibile est ens ꝑdicari de vltimis differētijs vel de ꝓprijs passiōib⁹ vl' de suis ꝓprijs ɔtrahētib⁹ quib⁹ ɔ̄hit ad ens creatū vel increatū. sic ostendā deo dāte in q̄rto metha. ¶ Ad fm nego suppositū. ꝙ ens aliquo mō ꝑdicet in qd de. a. ⁊ p ɔn̄s tot⁹ ꝓces sus rōni s nullus est q2 ruinoso ⁊ falso initit fundamēto. Ad auice. dico ꝙ ꝓbatiua sunt ista. ex ɔsequētib⁹ ens inquātum ens q̄dā sunt ei q̄si spēs. vt substantia. quātitas q̄litas. ⁊ q̄dā sūt ei vt accn̄talia. ꝓpa vt vnū ⁊ mlta. potētia ⁊ act⁹ ⁊c̄. hille. p3 ꝙ n̄ dic̄ q̄si passiones. S3 dato ꝙ diceret q̄si ad formā rōnis dico ꝙ ly q̄si nō semꝑ est additio distrahēs. imo aliqn̄ est diminutiua. aliquādo ɔfirmatiua. Exēplū p̄mi eccli. 24. Ego q̄si vitis fructificaui. ⁊c̄. ly quasi dicit silitudinē nō ꝓprietatē. ⁊ iđ quodaz mō distrahit. Exēplū scđi Jo. inis p̄. Uidim⁹ gloriā ei⁹ gloriā q̄si vnigeniti a p̄re. Filii⁹ qui est de vnigenit⁹ patris. sic i ꝓposito ens h3 quasi passiones idest ens h3 ꝓas passiones. stat ergo ɔclusio. ¶ Quinta ɔclusio sit ista. ens qđ est subm p̄mum metha. h3 ꝓas ⁊ ꝓprias passiōes demr̄abiles de ipo. Hāc ōndō sic. s3 ph̄z in ꝓlogo metb. sapiētia ē certissima scia. certior āt est scia ꝓpter qd q̄3 q2 ꝑio

capi. p̄mo. poste. g̊ methaphyca q̄ ē ꝓpe sapia ex ꝓlogo methaphysice ē scia pp qd. s3 ois scia pp qd demrat passionē de sbo. et demr̄atiōe potissima vt p3. ¶ P̄. vt. ā. arguit. qđ est ꝑfectiōis in q̄libet scia nō est negandū in scia ꝑfectissima. s3 ꝑfectiōis ē in q̄cūq3 scia ꝙ dmōstret ꝓprias passiones de subiecto: q2 fm Arist. p̄ poste. vna scia. ē vni⁹ gn̄is subiecti ꝑtes ⁊ passiōes ei⁹ cōsiderās. g̊ h̄ nō ē negādū i scia nobilissima. Cōfirmatur. q2 scia est habit⁹ ɔclōnis demr̄ate. ex p̄mo poste.

tex. cō. 43.

tex. cō. 5. g̊ autē demōstratiōis cōtinet passionē demōstrataz de sbo. Un̄ mlt' i videt vilificare methaphysicā q negāt eā posse dmr̄are. maxie cū ipsa ɔsiderat p2ia p̄n̄ª demr̄atiōis qb⁹ vtunt alie scie demōstrātes. vt p3 ex q̄rto ⁊ sexto methaphyce. ¶ S3 ɔ̄ istā cōclusionē arguit. nā i dmr̄atōe potissima o3 sumi ꝓ medio aliqd mediās iter sub3 ⁊ passionē. s3 iter ens ⁊ suā passiōe3 nō cadit mediū. g̊ de ente nō pōt aliqd demonstrari demr̄atiōe potissima. probo minorē. iter subm cui⁹ cōceptus est simplr simplex ⁊ suā passionē nō ꝑt eē aliqđ mediū. s3 ɔcept⁹ entis ē simplr simplex. g̊ ⁊c̄. ꝓbatio minoris p filū. nā illđ mediū aut eēt diffō passionis. aut diffō subi. aut mixtū ex diffōne h⁹ ⁊ illi⁹ s3 sbiectū ⁊ passio q̄ hēnt cōceptū simplr simplicē cō sunt ens ⁊ sua passio: n̄ possūt diffiniri: ergo iter ens ⁊ suā

tex. cō. 5. ꝓpriā passionē nullū demr̄atiuū mediū pōt assumi. ¶ P̄. ois demōstratio ē ex p̄ncipijs ꝓprijs. ex p̄mo poste. Un̄ in demōstratiōe potissima vnū tm̄ mediū est ad vnā ɔclonē. augent eni ɔclusiōes vel demr̄ationes nō per media. sed i post assumēdo. ex p̄ post.

tex. cō. 29. s3 q̄cūq3 ɔsiderata a metha. sunt cōia ⁊ nō ꝓpa. ergo ⁊c̄. ¶ P̄. nullū subiectū est in potentia cōtradictiōis ad suas passiōes demr̄abiles de ipo. s3 ens est in potētia ɔtradictionis ad ea que ponunt passiōes dmōstrabiles de ente. g̊ illa que ponūt passiōes entis n̄ st passiones entis demr̄abiles de ipso. maior p3. q2 alr passio cōtingēter iesset sbo. ⁊ p ɔn̄s non esset demōstrabilis nec scibilis de sbo. minor ꝓbat iductiue. q2 i passionib⁹ disiūctis. puta act⁹ ⁊ potētia. cā ⁊ cātū cōtigēs vel necessariū ⁊c̄. Nā potētia icludit negationē act⁹ ⁊ ecōuerso. g̊ si ens est i actu vel potētia pōt esse i actu ⁊ nō i actu. potētia ⁊ nō po^a. ¶ 2° oñdo i passionib⁹ vnicis. puta i vno. vnū. n. dr̄ vno mō vnū ɔtiulta

te. ex. 5. metb. c. p̄. Cōtinuū aūt oē est diuisibile ⁊ ꝑt fieri plr̄a. ⁊ p ɔn̄s nō vnū. ergo vnū ⁊ non vnū. ¶ Preterea. Nulla passio demr̄abilis de subiecto ꝑdicat in qd de subo nec de aliq̄ cōtento sub subiecto. p3. s3 aliqd qđ pōit passio demōstrabilis de ente: puta vnū ꝑdicat in qd de cōtētis sb ente. g̊ ⁊c̄. ꝓbatio minoris. 4. metha. capitulo. 2. i fine dic̄ Ari. ꝙ sicut ens ꝑdicat eādē nām ⁊ nō aliā de quāto ⁊ quali ⁊c̄. ita ⁊ vnū de his de qb⁹ ꝑdicat: s3 ens ita ꝑdicat naz dec ē ꝑdicamētoꝝ ꝙ ꝑdicat de eis i qd. g̊ ⁊ vnū de his de qb⁹ ꝑdicat. si silitudo Ari. valet. Et nota ꝙ iste due vltime rōes eq̄ vel magis ɔcludūt ɔtra q̄rtā cōclōnē sic cōtra q̄ntaz vt p3 ituēti. ¶ S3 iste rōes nō cogūt. ¶ Ad p̄mū nō ɔcegit sciēti artē demr̄andi cū dr̄ ꝙ i demr̄atione potissima o3 sumi ⁊c̄. cōcedo maiorē: s3 mior ē falsa. Ad ꝓbatiōē3 ē dicēdū ꝙ diffō ē duplex. q̄dā dicēs qd ē. q̄dā pp qd ē. mediū āt demr̄atōis nō ē diffō dicēs qd est simplr. s3 diffō dicēs pp qd. Ad propositū iter ens ⁊ passiōes entis ꝑt sumi diffō dicēs pp qd ipsi⁹ passiōis. nō obstāte ꝙ passio hēat ɔceptū simplr simplicē. Ad c⁹ euidētiā notādū ē ꝙ sbz hn̄s plēs passiones sic se h3 respectu eaz ꝙ i p̄e passiōes fluūt ab ipo sbo s3 ordinē quēdā nālē q2 vna mediāte alia. ita ꝙ p2ior passio ē cā pp qd i hērētie scđe. ⁊ ꝑt sumi ꝓ medio ad demr̄andū scđa3 de subo. Exēplū. hr̄e āgulū extrisecū eqpollētē duob⁹ rectis itrisecis oppositis. ⁊ hr̄e tres angulos eq̄les duob⁹ rectis. sunt due passiones triāguli hn̄tes se ad triangulū fm ordinē nālē. q2 vna iest mediante altera. ⁊ vna ꝑt sumi ꝓ medio ad ꝓbandum aliam demōstratiue. Nam p hr̄e angulū extrinsecū probat triangul⁹ hr̄e tres. S3 nūqd hr̄e āgulū extrinsecū ē diffinitio hr̄e tres: est vtiq3 diffinitio ei⁹. nō dicēs qd s3 pp qd. Nam diffinitio dicens

pp qd: est medium demōstrationis. ⁊ isto mō omnis cā ē dicēs pp qd effect⁹ sui. Aristo. 2. poste. iuxta principiū. ait idem est mediū ⁊ cā ⁊ ibidē iuxta medium. libri. oñdit quomodo p omnes cās cōtingit demonstrare. ¶ Item. 7. huius capitulo vltimo ostendens Aristoteles. ꝙ questio pp quid semper querit aliquid de aliquo. dicit. sic palam igit ꝙ querit causam. hoc āt ē ꝙ qd erat esse vt ē dicere logice quod i qbusdā: qdem est c⁹ cā. i. finis. vt forsan in domo aut lecto i qbusdā ꝓo quod mouit p̄mū. i. cā efficiēs. Un̄ expsse dic̄ ꝙ logice loquēdo cāe etiaz extrisece ptinēt ad ꝙ qd est rei. ⁊ p ɔn̄s ꝙ qlib3 cā possit eē mediū demr̄atiōis. sumēdo ꝙ qd ꝓ pp qd. ¶ Ad ꝓpositū cū entis sint plēs passiōes nō o3 q̄rere diffinitionē qd ē ad ꝓbādū passionē d̄ ente vt arguit rō. s3 suffic̄ diffinitio pp qd. hec āt ē vna passio respcū alteri⁹. s. p̄oꝛ respcū posterioꝛ. Sic. n. diffō vel rō a. s. p2imi termini. s. passiōis ē mediū demr̄ationis: vt dicitur. 2. poste. quod itelligēdū est de oi demonstratione potissima demōstrante passionē de subo excepta p2ia passione q̄ vel n̄ est demr̄abilis vel demr̄at de sbo p diffinitionem sbi. passiones ergo entis. habent quendā ordinem: ad ens: ⁊ vna potest sumi ꝓ medio ad demonstrāduz aliā esto ꝙ ens: ⁊ ꝓpria passio q̄lib3 entis sit idiffinibilis diffōne dicente qd est q2 cōcept⁹ simpliciter simplex nō est diffinibilis. vt p3 p Ari. 9. meth. cōtra platonē. ¶ S3 hic ē vnū dubiū q̄ passio sit p̄oꝛ ⁊ q̄ po-

tex. cō. 8.

tex. cō. 2.

tex. cō. p̄mi.

tex. cō. ii.

tex. cō. 59.

tex. cō. 26.

tex. cō. 2.

sterio: i passiõib⁹ entis vt sic vna possit aliã ðmŕare.
¶ Rñ. saluo meliori iudicio qcqd sit de alijs passiõi
b⁹ q: nimis plurũ ⁊ difficile eẽt vidẽ ꝟ de omnibus
passionib⁹ entis: tñ videt ꝙ vnũ sit simplr pma pas
sio entis: tũ q: de ea spẽaliter pbat Ari. ꝙ signat ean
t.c.3. dẽ nãm cũ ente 4°. metha. capitulo scdo. ⁊ ibidẽ dicit
ꝙ eedẽ sũt ptes entis ⁊ vni⁹ tũ q: l. xi. methaph. caplo
tertio dic̃ ꝙ nihil differt oĩa entia reducẽ ad ens ⁊ ad
vnũ cũ idẽ significẽt cõuertibiliter. vñ ibi vĩ q̃z sit loq
vniformiter ðente ⁊ vno. Post vnũ vĩ eẽ. 2° verũ 3° ãt
bonũ. Nã rõ v̈itatis: vĩ eẽ prior ex nã rei rõne bõitatis
sicut intellect⁹ naturalr est prior voluntate. sic pt dici ð
alijs passionibus ꝯsequẽter qδ subtiliori doctori re
linquo. qδ si ita ẽ ipz vnũ pt sumi p medio ad pbãdũ
⁊ ðmŕandũ ens eẽ verũ. ⁊ verũ ad pbãdũ ens eẽ bõũ
⁊ sic de alijs. Ipz ãt vnũ remãet idemŕabile de ente:
vel pp defectũ medij. vel q: ipz iesse enti est p se notũ
vel pp̃ter vtrũqz. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ppͥetas medij ð
mŕatõis est respectu ꝯclusiõis demŕande. vt vni⁹ cõ
clonis sit tm̃ vnũ mediũ. sz aliqd eẽ ppͥũ vni ⁊ cõe
pluríb⁹ alijs ꝟm aliã rõnẽ nõ repugnat. ꝯsiderata ḡ
a metha. sunt ppͥa sibi ⁊ cõia alijs sciẽtijs pportio
nabiliter cuilibet. ¶ Ad 3ᵐ cũ dr̃ nullum subm est in
potentia ꝯdictiõis ⁊c̃. dicit ad maiorẽ ꝙ vera est lo
quendo de passionib⁹ vnitis ⁊ non disiũctis ⁊ sic mi.
est falsa. Cõtra q: passio disiũcta vł est vna vel due. si
est vna. ḡ necessario inest enti ⁊ cuilibet enti inferiori.
ḡ oẽ ens vel est in actu vel i potentia cã vel causatũ
ꝯtigens vel necessariũ. ⁊ sic nullũ ens esset alterũ de
terminate. qδ est absurdũ. Si sint due. idẽ qδ pri⁹ im
mo absurdi⁹ sequit ꝙ cũ quelibet passio supioris sit
passio inferioris qδlibet ens eẽ nõ solũ eẽt ꝯtingens
vel necessariũ sub disiũctione immo determinate qδ
libet ens esset necessariũ ⁊ quodlibet contingens sit.
¶ Dices ꝙ passiones disiũcte non sunt ppͥe passio
nes illi⁹ cõis cui⁹ assignant sz ppͥe iferioris. Exẽplũ
par ⁊ ipar dicunt passiões nũi. nõ tñ sũt ppͥe passio
nes ipsius numeri i cõi. q: null⁹ numer⁹ ẽ q sit sit par
⁊ ipar. sz sũt passiões disiũcte ⁊ seorsũ iferiorũ nume
rorũ. Silr i pposito i passiõib⁹ disiũctis ipsius entis.
¶ Cõtra. oĩs talis ppͥa passio hz aliqδ subz cui iest p se
ꝟ sic ꝙ nõ iest illi ꝟm rõez alteri⁹ sz oĩ alij p rõnem ei⁹
t.c.ij. ex ꝟ post. sed passio disiũcta siue põat vna siue due ñ
hz aliqδ tale pmũ subm̃ nisi ipz cõe. q: nlli alteri con
uertibilr inest. pz ḡ ꝙ illud cõe ẽ ei⁹ subm̃ pmũ. ⁊ tũc
idẽ est qδ pri⁹. ¶ Alr ḡ dicendũ est ꝙ passio disiũcta
realr vel quãtũ ad illud qδ signat est vnica. q: enim il
la passio vnica ẽ ignota nob nõ possumus eã noĩare
vno noĩe. sz circũloqmur eã p aliq̃ duo noĩa disiũcta
eo mõ q̃ loqt Ari. 10. metaphyce. de medio ꝯrior in
t.c.19. noĩato: ꝙ circũloqmur p abnegatiõez vtriusqz vt ꝙ
nec ẽ bonũ neqz malũ. Dico ḡ ꝙ p cõtigẽs ⁊ neciũ cir
cũloqmur vnã passionẽ q̃ sit. a. ⁊. ad. a. nõ se hz ens in
po° ꝯdictiõis. imo neciõ oẽ ens ẽ. a. silr ð alijs. Si ar
guas. ḡ oẽ ens ẽ neciũ vł ꝯtigẽs sit. Dico ꝙ si ꝟ duo i
telligis ipz. a. ꝯcedo alr nõ. ⁊ sic nihil mali seqt nõ tñ
oẽ ens est cõtigens vel neciũ. accipiendo neciũ ⁊ cõti
gens ꝟz ppͥũ significatũ. ¶ Ad aliud qδ addit ꝙ idez
ens puta ꝯtinuũ aliqñ est vnũ aliqñ mlta ⁊ ñ vnũ. Di
co ꝙ vnũ accipit duplr. vno mõ simplr. alio mõ ꝟz
qd. ꝟ mõ ẽ passio vnica nec oppõit mltitudi: imo ipa
mltitudo ẽ aliq̃ mõ vna sic ⁊ ens. 2° mõ ẽ passio disiũ
cta ⁊ oppõit mltitudini. mltitudo. n. ꝯpata ad vnũ ñ
ẽ vnũ simplr. Pmo mõ ens ñ ẽ i po° ꝯdictõis. pz. 2°
mõ dicẽdũ est sic dictũ ẽ de alijs passiõib⁹ disiũctis.
¶ Ad 4ᵐ dicẽdũ ꝙ illa similitudo ñ currit q̃ttuor pedi
b⁹ verũ qdẽ ẽ ꝙ sic ens signat eãdẽ nãz realr cũ q̃lz ð q̃
pdicat. sic ⁊ vnũ q: vnũ cũ sit ppͥa passio entis ñ differt
realr a q̃cũqz ente: sz ẽ dissile. q: ens ẽ idẽ fo:alr cuili
bz iferiori de q̃ pdicat. ⁊ iõ pdicat i qd. nõ sic vnũ. iõ
nõ pdicat in qd sz i q̃le. ⁊ denoĩatiue: sic passio ð sbo.
passio eni ⁊ si sit idem realr cũ subiecto: tñ est sibi nõ:
idem formaliter. vt dicet plixius. 4. huius.

Ad argumẽta pncipalia in opposi tũ facta Ad qδez ma
iorẽ ꝯcedo ꝙ vni⁹ scie real est vnũ sbm reale: sz nego
mio:ẽ. q: ens vt ẽ cõe deo ⁊ creature dic̃ vnũ ꝯceptũ
realẽ. vt pbatũ ẽ. ĩ. ꝯclone 2°. Ad pbationẽ dico: ꝙ
de⁹ ⁊ creatura sũt seipis tot distincta i realitate. sz ñ i cõ
ceptu reali. sz q̃ mõ ꝟ ẽ possibile sciẽdũ ẽ. ¶ Sciẽduz
ad h⁹ euidẽtiã ꝙ qñ itelligit aliq̃ realitas cũ mõ suo
itriseco iste ꝯcept⁹ ñ ẽ ita simplr simplex: qn possit cõ
cipi illa realitas absqz mõ isto. sz tũc ẽ ꝯcept⁹ ipfect⁹
illi⁹ rei pt ẽt cõcipi sꝟ isto mõ ⁊ tũc ẽ cõcept⁹ pfect⁹ ⁊
adeq̃t⁹ illi rei. Exẽplũ. si eẽt albedo i tertio gradu iten
siõis, posito ẽt ꝙ eẽt oĩno simplex i re: posset tñ ꝯcipi
sꝟ rõe albedis tãte. ⁊ tũc pfecte ꝯciperet ꝯceptu adeq̃
to ipi rei vł posset ꝯcipi pcise sꝟ rõe albedis. ⁊ tũc cõ
ciperet ꝯceptu ipfecto ⁊ deficiẽte a pfectiõe rei. Cõce
pt⁹ ãt iste ipfect⁹ posset eẽ cõis albedini isti ⁊ alii. cõ
cept⁹ ãt pfect⁹ eẽt ppͥi⁹. reqrit ḡ distictio iter illõ a q̃
accipit ꝯcept⁹ cõis. ⁊ illõ a q̃ accipit ꝯcept⁹ ppͥi⁹ ñ vt
distictio realitatis ⁊ realitatis sed vt distictio realitatis
⁊ modi itriseci eiusdẽ realitatis. q̃ distinctio sufficit ad
habẽdũ cõceptũ pfectũ vel ipfectũ de eodẽ. quorũ ip
fect⁹ sit cõis ⁊ pfectus sit propri⁹. ¶ Ad ppositũ. ꝯce
pt⁹ entis cõis deo ⁊ creature descẽdit i ꝯceptũ dei: ⁊
creature nõ p aliã ⁊ aliã realitatẽ. sed p modos itrise
cos alteri⁹ ⁊ alteri⁹ realitatis. s. p finitũ ⁊ infinitũ. ita
ꝙ sic ꝯcept⁹ albedis abstrahit a tãto vel tãto gradu
albedis: ⁊ est ꝯcept⁹ ipfectus ⁊ iadeq̃tus huic ⁊ illi al
bedini. ita qdẽ ꝯceptus entis respectu dei ⁊ creature.
Deus ergo ⁊ creatura sunt se totis distincta in realita
te ⁊ in ꝯceptu reali pfecto ⁊ adeq̃to realitati cuicũqz:
sz ꝟ nõ obstãte cõueniunt in aliq̃ cõceptu reali iperfe
cto ⁊ iadeq̃to realitati. cuiusmodi ẽ cõceptus entis q
vt sic abstrahit ab oĩ mõ itriseco realitatis dei ⁊ crea
ture. q sunt finitũ ⁊ infinitũ. Vñ cõceptus entis for
malr nõ est finitus nec infinit⁹ positiue. sed cõis vtri
qz: abstrahẽs ab vtroqz. ¶ Ad ꝟz cũ dicit ꝙ illõ quo
scia fo:alr distiguit: ⁊c̃. dico ꝙ ista maior nõ est vłr
ꝟa. ¶ Ad cuius euidẽtiã sunt duo notãda. ¶ Pri
mũ est. ꝙ scia nõ solũ videt eẽ circa aliqd tanq̃z circa
subiectũ pncipalr cõsideratũ. sz ẽt circa cãs subiecti.
Exemplũ in phyca tractat de natura. quãuis nullus
ponat naturã esse subm̃ illi⁹ scie. sed aliqd ei⁹ natura
est pncipiũ. Silr in libro de aĩa tractat de diffõe aĩe
⁊ passionib⁹ ⁊ ptib⁹ eius. q̃uis subm̃ illi⁹ scie ponat
corp⁹ aĩatũ. cui⁹ aĩa est pncipiũ. ⁊ sic de multis alijs.
Cõsilr ẽ i pposito. nã circa cãs altissimas ẽ ꝯsidera
tio h⁹ scie. cuiusmodi sunt sbe imãles. nõ tãq̃z circa sbz
pncipale: sz tanq̃z circa pn° sbi. nã in pncipio sexti h⁹ t.c.l.
dr̃. ꝙ pncipia ⁊ cãe q̃runt entiũ iq̃ztũ entia sunt. s. tã
quã pn° sube. Vñ in pncipio q̃rti metha. ondit Arist.
hãc sciaz eẽ circa ens. ex eo ꝙ ẽ circa pmas cãs: q: il
le cãe sũt cãe ꝟz se effect⁹ pmi. qδ ẽ ens iq̃ztũ ens. Iδ
ꝯcedit ꝙ pͥe cãe cãnt ẽtitatẽ in effectu. Alie autẽ cãe
scδe cãnt determiatã ẽtitatẽ vł talitatẽ entis. ꝯsiderat
ḡ meth. cãs altissimas: vt pn° sui sbi vł ẽt alr ꝯsiderat
eas vt pricipaliores ptes sui sbi nã sũt nobilissima en
tia. ¶ 2° ẽ no^m ꝙ sbe imãles imobiles ñ ptinẽt ad ꝯsi
deratõez alic⁹ scie ptictaris nob note ex puris nalib⁹. ñ
nãł q: ñ sũt mobilia nõ mathe. q: nõ sũt q̃zta. sz eaꝝ ꝯsi
deratio ptiet ad aliquã sciaz supiorẽ: cui⁹ cõsideratio
abstrahit

abstrahit a motu ꝛ q̃tito hec aũt est meth. Unde i ista
scia. nõ solũ ꝯsiderant̃ tã q̃z cãe sui sbi sꝫ tanq̃z pncipa
les ptes sbi. q̃ sꝫ eẽ sũt abstracte illa abstractiõe q̃ ꝓ
pa est huic scie. q̃ abstractio sm ꝯsiderationẽ vl rõnẽ
ꝯpetit alijs ꝯsiderat̃ i hac scia. Quicqd. n. ꝯsiderat̃ h̃
ꝯsiderat̃ nõ iq̃ztũ q̃ztũ: aut iq̃ztũ mobile. Et iõ q̃olibꝫ
h̃ ꝯsideratũ abstrahit sꝫ ꝯsideratiõez ꝛ a q̃zto ꝛ a mo
tu. ꝛ p ꝯñs pcipue ꝯsiderant̃ h̃ illa q̃ sm eẽ abstrahũt
ab vtroq̃z. h̃ q̃ sũt sbe sepate. nõ q̃ ꝯsiderent̃ sb rõe q̃ ta
tex.cõ.2. les subẽ. sꝫ sp sb rõe entis ꝯsiderat meth. qcq̃d ꝯside
rat. Tũc ad rõnẽ ꝛ auctoritatẽ phi sexto meth. de di
tex.cõ.41. stictõe scie speclatiue dicẽdũ q̃ sm Ari. h̃ poste. caplo
illo. Certior aũt scia. altera aũt scia est ab altera q̃rũcũq̃z
pn̄a neq̃z ex eisdẽ. neq̃z ex alterutris sũt. Distiguũtur igĩ
scie nõ solũ penes diuersa sba. sꝫ et penes pncipia di
uersa. ꝛ forsi h̃ distictio p pn̄a ẽ pri ꝛ eẽntialior q̃z illa
q̃ est p sba. q̃z q̃z p sba aliq̃ñ fiat distictio. vt pbat illa
tex.cõ.38. pncias tertij de aia. Secant̃. ꝛc. Sic igit̃ itelligi pt il
la distictio vel diuisio sciaꝝ speclatiuaꝝ. 6. meth. Q2lꝫ
duaꝝ. s. phyce ꝛ mathe. ponãt ibi subcta distiguẽtia
vl forte pn̄a tñ h̃ scie ponunt̃ ibi pn̄a: nõ suba: p q̃ ab
alijs distiguit̃. Alr pt dici iux 2m notabile q̃ iste scia
ꝯsiderat oĩa illa q̃ alie scie pticulares ꝯsiderãt sꝫ sub
rõe cõiori ꝛ magis abstracta. Aliq̃ tñ ꝯsiderat meth.
q̃b ꝯuenit tãta abstractio i eẽndo: q̃zta nõ cõuenit cõ
sideratis i alijs scijs. ꝛ iõ q̃ñ distiguit h̃ scia ab alijs: cõ
ueniẽter h̃ fit p illa ꝯsiderabilia i q̃b nõ ꝯuẽit cũ alijs
sciẽtis. sꝫ i q̃b distiguit̃. vñ h̃ scia ẽ circa sepabilia. ꝛ i
mobilia. nõ tãq̃z circa sbe: sꝫ tãq̃z circa pncipales ptes
subi. q̃ nõ pticipãt rõnẽ subi alicui altei scie. Per
idẽ respõdet̃ ad aliã partẽ mioris de denoĩatiõe. hec
eni scia pt dici theologia nõ a subiecto. sꝫ a. cã. sic na
lis scia dr̃ a na: q̃ nõ ẽ subiectũ illi scie. sed pncipiũ il
li subi: pꝫ g̃ ex pdictis q̃ illa maior nõ est vl̃r ꝟa. licꝫ
aliq̃ñ sit ꝟa. ¶ Ad ꝯfirmationẽ q̃ ista scia dr̃ diuia.
dr̃ vt pri. ¶ Ad tertiã nego ꝯñam. ad pbationem
dico q̃ aliqd eẽ pfecti pt eẽ duplr vl pmissiue vl po
sitiue. p mõ. q̃zto vliius: tãto pfecti scdo mõ. oẽ iferi
est pfecti suo supiori. q̃ et icludit aliqd positiue q̃ ad
dit supra supi. Exẽplũ aial ẽ pfecti musca permissi
ue: p tãto q aial põt eẽ in aliq̃ pfectiori q̃z musca. pu
ta in hoie. sꝫ musca ẽ pfectior aiali positiue. inq̃ztũ in
cludit aial ꝛ aliqd aliõ qõ addit supra aial. Ad ppo
situ. notitia subi i scia ẽ pfectior pmissiue ꝛ ꝟtualr.
nõ aũt oꝫ q̃ sit pfectior positiue. pfectior. n. ẽ cognitio
q̃ scit̃ q̃ pmũ ens intelligit p essentiã suã qõ pbatur
tex.cõ.10. duodecimo metha. q̃z scire q̃ ens inq̃ztũ ens est vnũ.
Cũ g̃ ait Ari. decimo. ethicoꝝ. q̃ in actu methaphica
li ꝯsistit felicitas: h̃ hꝫ ꝟitatẽ p q̃zto sube imãles sũt
de ꝯsideratiõe metha. mõ pposito in q̃ꝝ cõtẽplatio
ne ꝯsistit felicitas nãlis sꝫ ipꝫ. h̃. n. est pfectior notitia
positiue q̃z notitia entis iq̃ztũ ens. nõ obstãte q̃ illa sit
pfectior ꝟtualr ꝛ pmissiue. ¶ Cõtra. oẽ ꝟtualr cõtẽ
tiuũ alic ẽ pfecti eo et positiue. sꝫ notitia subi cõtinet
ꝟtualr oẽz aliã notitiã i illa scia. g̃ ꝛc. Rñdeo ꝯtinere
ꝟtualr aliqd pt eẽ duplr. vel ꝟtualr actualr. vel ꝟtua
liter potẽtialr pma cõtinẽtia arguit maiorẽ pfectio
nẽ positiue. 2a solũ pmissiue sic ẽ i pposito. maxime
de vna scia vnitate generis pximi vl remoti. de qua
dicet̃ i sexto hui. ¶ Ad q̃rtũ cũ arguit̃ q̃ si sic, tunc
methaphysica oẽs alias sbalternaret sibi. nego ꝯñaz
ad pbationẽ dico q̃ pcedit ab isufficiẽti. nã ad sciaz
subalternatã nõ suffic. hr̃e subm sub subo. sꝫ plã alia
regrunt̃. iter q̃ est vnũ. q̃. s. subꝫ scie subalternãte ad
dat aliq̃z driã accñtalẽ. ã. subm scie subalternãtis. q̃
mõ se hꝫ musica ad arismeticã. ꝛ pspectiua ad geome
triã nõ sic i pposito. Uñ caueãt illi q̃ ens mobile po
nũt sbꝫ scie nãlis. q̃ñ nõ poterũt euadẽ q̃n scia nãlis sub
alternet̃ methaphyce. cũ mobilitas sit q̃si dria acci
tal. ¶ Ad q̃ntũ cũ dr̃ q̃ õ subo oꝫ scire si ẽ. ꝛ qd ẽ. ꝛc.
ꝯcedo. sed miorẽ falsa. Ad pmã pbationẽ cũ dr̃ q̃
ens nõ ẽ vniuocũ. dico q̃ falsũ ẽ. vt hꝫ declarari q̃rto
hui. ꝛ ibidẽ dicet̃ ad porphyriũ. entia. n. ꝛ si equocant̃
realr ꝛ phyce loq̃ndo. nõ tñ equocant̃ i ꝯceptu entis
logice ꝛ meth. loquẽdo. Ad scdaz pbationẽ cũ dr̃ q̃
ens nõ hꝫ qd. cũ sit cõissimũ ꝛ trãscẽdẽs. dico q̃ h̃ cõ
cludit gñalr ꝛ eq̃lr de oĩ gñalissimo. q̃ nullũ gñalis
simũ hꝫ qditatẽ ppe dictã. ꝛ tñ q̃olibꝫ hꝫ qd q alias
nõ pdicat̃ i qd. de aliq̃. vñ ppõ ista ẽ isufficiẽs. s. q̃ si
nõ hꝫ diffinitionẽ ppe dictã. g̃ nõ hꝫ qd. nõ. n. seq̃t nisi
de qditate spẽi c ẽ ppe diffõ. sꝫ g̃ ens nõ hẽat qd qõ
expmit̃ p diffinitionẽ sic arguit pbatio illa. tñ hẽt qd
eo mõ q̃ hẽt eẽntiã. oꝫ. n. in diffinitiõib deuenire ad
aliq̃ simplr idiffinibilia. q nõ ẽ pcessus i ifinitũ i nõ tex.cõ.10.
mib sꝫ phꝫ. 2o. meth. ¶ Ad sextũ dr̃ q̃ ens hẽt ppas
passiões dm̃rabiles de ipõ. vt pꝫ ex. 4a. ꝛ. 5a. ꝯclõni
hui. Ad pmã pbatõez cũ dr̃ q̃ passio differt eẽntialr
a subo dico q̃ falsũ est. nisi p h̃ eẽntialr intelligas idez
q̃ foialr. Subꝫ. n. ꝛ passio sũt idẽ eẽntialr ꝛ realr. sꝫ
hẽant nõ idẽtitatẽ foialẽ: vt dicet̃ q̃rto hui. Ad scdaz
rõez ꝯcedo q̃ passiões entis pdicant̃ denoĩatiue de
ente. ꝛ ens de passiõib nõ nisi p accñs. ꝛ cũ dr̃ q̃ ens
pdicat̃ i qd de q̃lꝫ. dico q̃ falsũ est. vt iã dixi in corpe
q̃onis. ¶ Ad septimũ cũ dr̃ q̃ ens inq̃ztũ ens nõ hẽt
pncipia. dicẽdũ q̃ pncipia subi pñt itelligi i duplici
gñe. vel cõplexa. vl icõplexa ꝛ vtroq̃z mõ ens hꝫ pnci
pia. nam principia icomplexa entis inquantum ens
sunt pme cãe. s. sbe imãles. nã ipe sunt cãe pmi effect
q̃ est rei entitas. Hꝫ etiã pncipia cõplexa. i. pncipia p
priẽtatũ p q̃ sue ppriẽtates sibi iherẽt. q de ipo põt
eẽ demr̃atio pp qd: vt iã poñ sup est. ¶ Tũc ad pba
tiões. cũ dr̃ q̃ ente nihil est prius. principiũ aũt est p
us principiato. dico q̃ si sit sermo de pncipio incom
plexo: ens cõe vt sic nõ habet principiũ. q cũ sit cõe
cãe ꝛ causato abstrahit ab vtroq̃z: ꝛ neutrũ includit
in sua quiditatiua ratiõe. sed bene ens habet pnm vt
ꝯseruat̃ in suis iferiorib. nã plura sunt entia q̃b cõ
uenit principiũ habere ꝛ esse principiata. ꝛ h̃ mõ ens
hꝫ aliqd pprius se. Si sit sermo õ pncipio ꝯplexo cõ
cedo q̃ tale pnm nõ est prius ente. sed ppriẽtate entis
c est principiũ. vt pdictũ est. Ad scdaz pbationẽ q̃. s.
tũc oẽ ens habẽt principiũ vel principia. si entis iq̃z
tũ ens eẽnt principia. Rñdeo si loqmur de pn incõ
plexo. sic dico q̃ ens inq̃ztũ ens hꝫ principia. accipiẽ
do ly inq̃ztũ specificatiue: ꝛ nõ reduplicatiue. ꝛ tũc ẽ
sensus. entis inq̃ztũ ens. idest entis sꝫ suã entitatẽ. sic
dicim hõ inq̃ztũ albus vr̃. idest sm suaz albedinẽ. ꝛ
tũc cũ infert̃. g̃ q̃olibet ens habet principiũ. negãda ẽ
ꝯseq̃ntia. q ꝯsequẽtia nõ valet ab inq̃ztũ ad vniuer
sale: nisi quãdo inquãtũ tenet̃ reduplicatiue eo mõ q̃
loquit̃ Ari. p prioꝝ. vt allegatũ est de iustitia. Si ꝟo
loq̃mur de principio cõplexo que sunt ppõnes ime
diate ad pbãdũ passiones de subo. sic dico q̃ entis i
q̃ztũ ens sunt pna. et accipiẽdo ly inq̃ztũ reduplicati
ue. ꝛ sic: omne ens hꝫ principiũ. q passiones entis sũt
dem̃rabiles de quolibet ente p principia ꝯplexa. naz
oĩs passio supioris est passio inferioris. cuiuslꝫ p se. sꝫ
nõ p se primo. ergo patet q̃ argumẽtũ accipit mino
rem falsam. ¶ Notãdũ aũt ad euidẽtiã pdictoꝝ q̃ ly
inq̃ztũ ꝛ q̃libet alia dictio reduplicatiua: dupliciter
accipit̃. aliquãdo specificatiue ꝛ aliq̃ñdo reduplicati
ue. Reduplicatiue accipit̃ quãdo denotat illũ cui in
iũgit̃ esse formalem cãm precisam ꝛ ppriã inherẽtie
pdicati ad subm. Exemplũ. homo inquantũ homo

est risibilis.h.n.ly īqz̄tū denotat q̄ homo q̄ sequitur īmediate ly inq̄z̄tū. ⁊ cui ꝯiungit̄ ly inq̄z̄tū est cā pcīsa ꝑpria ⁊ fo͛alis q̄re risibilitas iest subo qd̄ est hō. nā risibilitas iest hoī s₃ ꝑpriā rōnē hūanitatis vt p cāz ⁊ tūc valet ꝯn̄a ab īq̄z̄tū ad vniuersale. nā si hō īq̄z̄tū hō est risibilis. ḡ oīs hō. Accipit̄ aūt specificatiē q̄n nō notat talē cām sed solū illō cui addit̄ accipi s₃ rationē formalē. Exēplū. hō īq̄z̄tū hō est alb⁹. est sensus. hō īq̄z̄tū hō. idest illō qd̄ est homo est albus. solū eni specificat ⁊ nō reduplicat sic accipiēdo ly īq̄z̄tū. ⁊ tūc nō valet ꝯn̄a ab īq̄z̄tū ad vl̄e. nō eni sequitur. hō īq̄z̄tū hō est alb⁹. ḡ oīs hō est albus. hoc etiā modo accipit

tex.c.9. Ari. tertio phycoꝝ. ⁊ est exēplū apti⁹ ad ꝑpositū: vbi diffiniēs motū dic̄. q̄ mot⁹ est actus entis in potētia īq̄z̄tū in potētia. cū.n. mobile habeat in se duas rōes q̄ est ens in actu ⁊ ens in potētia: mot⁹ est act⁹ ei⁹ nō p̄ mō. sed scd̄o modo. ⁊ isto mō signāt ly inq̄z̄tū quando accipit̄ tm̄ specificatiue. q̄ si reduplicatiue: iferret vl̄em. ergo omne ens in potētia mouet̄. qd̄ est falsuz quo modo ait Aristo. p̄ prioꝝ. q̄ si iusticia est bonū īq̄z̄tū bonū: iusticia ē oē bonū. qd̄ ē falsū. Sic in ꝑpo

ca.35. sito p̄ mō accipit̄ reduplicatio ꝑpriissime. scd̄o mō: min⁹ ꝑprie. ¶ Ad octauū cū arguit̄ q̄ substātia est p̄mū subiectū. ḡ nō ē ens. nego añs. ⁊ ad oēs auctoritates q̄ adducūt̄ dicēdū q̄ nihil vult plus dicē pho nisi q̄ de suba ē pricipalior itētio metha. sic̄ de pori nobiliori ⁊ notiori pte sui subiecti primi. Sic.n. q̄runt̄ pricipia substātie nō vl̄r sed pricipal̄r. ⁊ isto mō intē

t.c.4.z.5. dit Ari. ꝑbare i pricipio septimi metaphi. vbi ꝑbat substātiā eē priorē oī ente triplici p̄oritate q̄re de sba principal̄r est agēdū. ⁊ qd̄ sit subiectū metha. patet.

capi°.p̄. q.z. ¶ Omnes hoīes natura scire desiderāt.

Queritur Utrū dicta p̄ma ꝑpositio sit vā. ¶ Et vi q̄ nō. nā si sic. ḡ oēs hoīes nāliter sciūt se scire. ꝯn̄s ē falsum. ḡ ⁊ añs. falsitas ꝯn̄tis p₃. tū q̄ nō oēs hoīes sūt sciētes. nec p̄ ꝯn̄s sciunt se scire. tū q̄ scire se scire ē actus reflex⁹: nō aūt oēs hoīes reflectūt se supra actū rectū sciēdi. vt sic sciant nāl̄r se scire. tū q̄ multi credunt se scire ⁊

c.3. nō sciunt. si aūt nāl̄r scirēt se scire: nunq̄z deciperētur in tali opinione q̄ actus nālis semp̄ ē rect⁹. ꝯn̄a p₃. q̄ nihil desiderat̄ nisi cognitū s̄m Augu. 9. de trinitate. Inuisa inq̄t diligere possum⁹: incognita neq̄q̄z.

t.c.4. ¶ P̄ ad pricipale. si sic: ḡ oēs hoīes amoto ipedimēto scirent. ꝯn̄s est falsum. q̄ aīa nostra ē sicut tabula rasa in qua nihil depictū est. ex tertio de aīa. Et extrīseco ipedimēto amoto. ꝯn̄a p₃ in oībus nālibus. nam ignis q̄ nāliter iclinat̄ sursum statim mouet̄ sursum si sit extra locū illum amoto ipedimēto. ¶ P̄. si sic. ḡ oēs hoīes non hn̄t sciam. vel saltē hn̄s nō desiderat. ꝯn̄s est falsuz quātū ad p̄mā ptē euidēter. nā videm⁹ q̄ multi hn̄t sciam. quātū ad scd̄am ptē z est ēt falsuz. al̄r ꝑpositio nō esset vl̄r vera. ⁊ sic habet̄ ꝑpositum. ꝯn̄a tn̄ ꝑbat̄. q̄ desideriū nō ē nisi respectu rei nō habite. si ḡ desiderāt nō hn̄t: vel hn̄s nō desiderat. ¶ P̄ aliqui desiderāt ignorantiā. ḡ non oēs nāliter desiderant sciam. ꝯn̄a est euidēs. sed añs ꝑbat̄. q̄ est aliqua ignorātia affectata. ¶ Cōtra ē aristoteles hic in l̄ra.

Respōdeo In ista q̄ōne sic ꝑcedā. primo p̄mittā vnā distictionē. 2°. oñdā triplicē ꝯclōnē. 3°. quedaz dubia ptractabo. ¶ Quātū ad primū notādū. q̄ triplex ē appetitus vel desideriū in reb⁹. Quidā.n. est appetitus nālis. Quidā sensitiu⁹ siue aialis. Quidā itellectualis: siue rōnalis. Dicit̄ appetitus nālis inclinatio vel tēdētia q̄dam qua vnaq̄q̄ res tēdit ⁊ inclinat̄ ad finē suū ⁊ ꝑfectionē. Appetitus aūt aialis dī qui ꝯsequit̄ sensum scd̄z quē q̄libet sensus tēdit ⁊ iclinat̄ ad obm cōueniēs ⁊ fugit disconueniens. Sed appetitus rōnalis dī ipsa volūtas ꝯn̄s ipm itell̄m. sicut appetitus sensitiuus sequitur ipm sensum. ¶ Et nota q̄ isti appetit⁹ differūt adinuicē. primo q̄ appetitus rōnalis est formal̄r liber. nō sic appetit⁹ aialis vel nālis. Scd̄o q̄ appetit⁹ rōnalis ⁊ sensitiu⁹ aliq̄n noiāt potētiā. aliq̄n actū elicitū. appetit⁹ aūt nālis nec noiat potētiaz nec actū elicitū. sed ē q̄dā tēdētia ꝯn̄s nāꝫm rei nō differēs real̄r ab ipsa nā rei. nā q̄cūq̄ res seipsa iclinatur ad suū finē ⁊ ꝑfectionē. Tertio appetit⁹ sensitiu⁹ se h₃ in plus q̄z itellectiu⁹. nā vbicūq̄ repit̄ itellectiu⁹ repit̄ ⁊ sensitiu⁹. ⁊ nō ecōuerso. ⁊ h̄ in mortalib⁹. vt dī scd̄o de aīa. sil̄r appetitus nālis se h₃ in pluz q̄z sensitiuus vel itellectiu⁹. nā vbicūq̄z illi repiunt̄. ⁊ ipse. ⁊ nō ecōuerso. vñ ēt ipsemet appetit⁹ sensitiuus ⁊ itellectiuus vt sunt q̄dā nāe hn̄t appetitū nālez ⁊ iclinationē quādā ⁊ tēdentiā q̄ tendūt in suū finē ⁊ ꝑfectionē. Unī appetitus rōnalis in mortalibus. ē inferior ⁊ in paucio rib⁹ simpl̄r. ⁊ post ipm appetit⁹ aialis. simpl̄r āt p̄or p̄oritate cōitatis ⁊ in plus se hn̄s ē appetitus nālis. Quarto differūt. q̄ appetit⁹ aialis ⁊ rōnalis i suis actib⁹ semp̄ p̄supponūt actū p̄orē alteri⁹ potētie cognitiue. puta volūtas actū itell̄s. ⁊ appetit⁹ sensitiu⁹ actū sensus. Appetit⁹ āt nālis nullū actū alicui⁹ potētie p̄supponit vbi gr̄a. graue appetit cētrū appetitu nāli. Quē aliū actū p̄supponit: videt̄ q̄ nullum.

Quātū ad 2ᵐ sit ista p̄ma ꝯclō. Oēs hoīes. ⁊c̄. nō ē itelligēda d̄ appetitu vl̄ desiderio rōnali. Hāc sic ostēdo. oīs talis appetitus rōnalis p̄suppōit actū intell̄s. s₃ appetit⁹ quo oēs homines nāliter scire desiderāt nō p̄suppōit actū itell̄s ḡ ⁊c̄. maior p₃ ex p̄cedētib⁹. minor ꝑbat̄. q̄ appetit⁹ ⁊ si ē aliq̄n respcū hn̄i: nō tn̄ necio ē respcū hn̄i. dcā āt ꝑpō supponit̄ eē vl̄is ⁊ necīa: si āt iste appetit⁹ supponeret necio actū itell̄s. cū act⁹ itell̄s sit scire. iste appetit⁹ eēt necio respcū hn̄i. P̄. oīs appetit⁹ rōnalis ē formal̄r liber. s₃ appetit⁹ q̄ oēs hoīes nā scir̄ ꝺsiderāt n̄ ē fo͛al̄r liber. ḡ ⁊c̄. ꝑbatio minoꝝ: q̄ si sic. ḡ possꝫ nō ꝺsiderare scire. ⁊ sic dcā ꝑpō n̄ eēt necīa s₃ ꝯtigēs. ¶ 2° ꝯclō sit ista. q̄ ꝑpō ista. Oēs hoīes. ⁊c̄. nō ē intelligēda d̄ appetitu vl̄ ꝺsiderio aiali. Hāc oñdo sic. oīs appetitus aialis ē tm̄ respcū sēsibiliū. s₃ appetit⁹ q̄ oēs hoīes scire ꝺsiderāt nō ē hō. ḡ ⁊c̄. maior ē euidēs: q̄ appetitus aialis ⁊ sēsitiu⁹ seq̄t̄ adeq̄te ips₃ sēsuz. minor p₃: q̄ n̄ tm̄ appetim⁹ scire sēsibilia. imo ēt isēsibilia. ⁊ pl̄s. Cōfirmat̄: q̄ ⁊c̄ bruta appeterēt scire. cū appetitu sensitiuū habeant. ¶ 3° conclusio. ista ꝑpositio. Omnes homines. ⁊c̄. intelligēda ē de appetitu naturali. Hoc patet per locum a diuisione: q̄ non restat ali⁹ appetitus. ḡ oēs hoīes scire desiderāt nāliter. i. naturali appetitu. q̄ vnaq̄q̄ res tēdit ⁊ iclinat̄ ad suū finē ⁊ ꝑfectiōez. nā Ari. 2° phy. ꝑbat nāꝫ agere pp̄ finē. al̄r.n. n̄ t.co.8. accideret ibi error n̄ frustratio. nā ḡ itēdit finē. ḡ h₃ appetitū. ⁊ tn̄ nō cog̃scit. ḡ ē aliq̄s appetit⁹ sine cognitiōe. ⁊ cū ꝑfectio sit aliq̄ mō finis ꝑfectibil̄. ex 2°. phy. tex.c.3.z.4. q̄ etiā est finis motus. ideo ponitur appetitus siue ꝺsideriū naturale in oībus ordinatis ad finē aliū a se ⁊ ꝑfectibilib⁹ ꝑfectōe differēte ab eēntia sua. qd̄ dico ad excludendū p̄mū ens. ⁊ isto modo dicitur graue appetere centrū: ⁊ materia formā. ⁊ sic de alijs.

Quātū Ad tertiū p̄ncipale est p̄mū dubiū. Utr̄ illa ꝑpositio. quā ifra Ari. ꝑbat a posteriori ⁊ a signo: possit ēt a causa ⁊ a p̄ori ꝺclarari. ¶ Ubi sciēdū q̄dā expositores nitūtur eam a cā ꝺclarari tripliciter. Primo sic. omne imperfectuz

tex.cō.81. naturalr appetit suā pfectionē.ex 8 phycop.caplo vl
tio.aia aūt hois de se est ipfecta sm intellectiuā poten
tiā.cū sit sic tabula rasa in q̄ nihil depigit.ex tertio de
tex.cō.14. aia.ḡ nālr desiderat scire,qḋ ē pfectio ei⁹ s3 potētiā i
tellectiuā.¶ Scḋo sic.vnūqḋq3 iclinat ad suā ppa3
opationē.sic calidū ad calefaciēdū.opatio āt hois lq3
tū hō:est itelligere.p h.n.distigui ab oib⁹ alijs.ḡ hō
nālr dsiderat ⁊ iclinat ad itelligere.ḡ ⁊ ad scire.¶ Ter
tio sic vnūqḋq3 nālr appetit 9iūgi suo pncipio.hō āt
9iūgit sbstātijs sepatis p itelligere.sic pbat Ari.deci
tex.cō.10. mo ethicop.q̄ i speculatiōe vitatis hō maxie assimi
lat substātijs sepatis.⁊ ibi 9cludit ⁊ pbat btitudinē
nr̄a3 9sistē.ḡ hō nālr appetit scire.Sz iste pbatōes eo
mō q̄ valēt videt coicidē:⁊ ab iuicē n̄ distigui.¶ Ad
c⁹ euidētiā notādū q̄ sic est duplex act⁹.s.pm⁹ ⁊ scḋs
tex.c.2.⁊.3. ex scḋo.de aia:ita est duplex pfectio.s.pma ⁊ scḋa.p
ma ē foa vel habit⁹.2ª ipa opatio 9ns formā.vnū
qḋq3 āt nālr appetit vtrāq3 pfectionē.cū opatio sit fi
nis habit⁹.Ista ḡ ppō.vnūqḋq3 appetit suā pfectio
nē:oñdit ppositū tā de scia de q̄ pcedit pria rō q̄3 de
itellige de q̄ pcedit scḋa rō.⁊ sic scḋa coicidit in ide3
cū pria.¶ H.tertia rō nō vr̄ distīcta a scḋa.q̄ hō nō
ē nat⁹ cōiūgi suo pncipio nisi p opationē.nec vr̄ esse
alia rō desiderādi opationē.nisi pp talē 9iūctionē:⁊
iō eodē appetitu appetit h̄ ⁊ illud.cū ḡ 2ª coicidat cū
pma.⁊ tertia cū 2ª.pma erit eadē cū 2ª.⁊ tertia.⁊ sic
sunt realr vna.¶ Ex istis ḡ trib⁹ rōnib⁹ pōt colligi
vna rō sic.vnūqḋq3 nālr appetit suā pfectionē tā pri
mā q̄ est forma.q̄3 scḋa3 q̄ est ppa opatio p q̄3 et pōt
9iūgi suo pncipio.ḡ hō nālr appetit scia3 q̄ est pma
pfectio.⁊ intelligere qḋ est scḋa pfectio:p quā 9iungit
suo pncipio.¶ Scḋ3 dubiū ē circa pdicta cū hō nālr
appetat vtrāq3 pfectionē.s.pmā ⁊ scḋa3:vtr3 eodē ap
tex.ca.2. petitu vl' vniuoce dicto:appetat vtrāq3.vl' appetitu
equoce dicto.¶ Et vr̄ q̄ equoce.nā sic potētia dr̄ eq
uoce de potētia eēntiali q̄ est ad formā.⁊ de accn̄tali
q̄ est ad opationē 9ntē formā ex scḋo de aia.ita vide
tur equocū eē desideriū illḋ qḋ est ad formā.⁊ illud
qḋ est ad opationē 9ntē formā.¶ Ad qḋ pōt dici q̄:
pōt eē vniuoc⁹ ⁊ equoc⁹ alr ⁊ alr sumptus.sic ⁊ ipsa
potētia.vniuoce qdē q̄ eodē desiderio vel saltē vni
uoce dicto appetit scia immediate:intelligere aūt me
diate scia.qḋ qdē desideriū corrñdet potētie eēntiali
q̄ nō hns formā est in potētia eēntiali ad actū pmū
⁊ 2m.⁊ ē eadē potētia respcū vtriusq3 act⁹.Silr eodē
appetitu ⁊ desiderio eēntiali pōt appeti foa ⁊ opatio
l3 diuersimode q̄3tū ad mediate ⁊ imediate appeti.⁊
h̄ qn̄ neutrū habet:s3 vtrūq3 deficit.forte ēt eodē ap
petitu ⁊ desiderio eēntiali pōt appeti imediate opa
tio vt finis.⁊ ipa forma pp̄ter finē.nō curo sive sic.si
ue ecōuerso.¶ Pōt ēt dici q̄ desiderio equoce di
cto appetit vtraq3 pfectio.qḋ p3.q̄ possūt separi.nā
hita foa est appetit⁹ ad opatiōe3 nō ad formā.⁊ si sic
tūc scia appetit imediate ⁊ itelligere imediate qḋlib3
suo pprio appetitu.Prim⁹ appetit⁹ corrñdet potētie
eēntiali.⁊ pōt dici appetit⁹ ad formā.⁊ appetit⁹ eēntia
lis.Scḋs corrñdet potentie accn̄tali.⁊ pōt dici appeti
t⁹ 9ns formā.⁊ appetit⁹ accn̄talis.Utraq3 via ē pba
bilis.sed prima magis.q̄ pluralitas nō videt ponē
da esse sine necessitate. Et sic patet ad questionem.

Ad argumēta Ad primū cū dr̄.ḡ
oēs sciūt se scire.ne
go 9ñā3.9ña.n.tenēt si illḋ dsideriū sciēdi eēt act⁹ eli
cit⁹ volūtas d̄ quo loq̄t Aug.vbi allegat.tali.n.dside
rio nihil dsiderat nisi cognitū.s3 nō est ita hic.Illud
n.dsideriū sciēdi ē q̄dā iclīatio nālis ipsi⁹ itellect⁹ ad
sciēdū.sic q̄l3 po⁹ h3 nālē iclinationē ad suā pfectōe.

⁊ tale dsideriū n̄ pdigit necio cognitōe3 i ipo dside
rato.graue.n.desiderās cētr̄ q̄3 notitiā h3 de cētro.
¶ Ad 2m cū dr̄.ḡ amoto ipedimēto oēs scirēt.nego
9ña3.Ad pbatōē notādū q̄ vt dictū ē i corpe q̄onis
duplex ē appetit⁹ eēntial ⁊ accn̄tal.eēntial pcedit for
mā ⁊ pfectionē primā.accn̄talis est 9ns formā.De h̄
appetitu dico q̄ nō ē ver̄ q̄ amoto ipedimēto necio
illḋ hēat ad qḋ est iclīatio.q̄ exigit agēs extrisecū in
ducēs formā.De scḋo appetitu 9cedo q̄ saltē pōt.hns
n.formā ⁊ hitū amoto ipedimēto pōt exire i actū habi
tus:sine ēt aliq̄ extrinseco agēte.de h̄ appetitu intelli
gēda ē ppō.n̄ de scḋo.¶ Ad exēplū qḋ pōit de igne
dico q̄ ignis appetit sursū appetitu accn̄tali.q̄ hns
primū actū.s.formā leuis pōt exire i actū amoto ipedi
mēto.nō.n.appetit appetitu eēntiali.vt p3.⁊ iō nihil
mali seq̄t.¶ Ad tertiū cū arguit.ḡ oēs nō hn̄t sciam
vel hn̄s nō desiderat.nego 9ñam q̄3tū ad vtrūq3 9ñe
⁊ ad pbationē cū dr̄.q̄ desideriū nō est nisi respectu
nō habiti.dico q̄ falsū3 ē.imo pōt eē ēt respcū habiti
vt pbat p quādā glosa3 supra scḋa3 canonicā Petri
sup illḋ.In quē desiderāt āgeli 9spicere:ponit.n.dsi
deriū respectu habiti.ne fastidiū gñet.glosa tñ illa lo
quit de desiderio qḋ est actus elicit⁹ voluntatis.⁊ il
lud forte non manet desiderato habito. Iuxta illud
Augusti.nono de trinitate.appetit⁹ ihiātis sit amor.
tenētis vel fruētis.qcq̄d tñ sit de isto desiderio desi
deriū nāle de q̄ ē smo nō corrūpit habito ipo deside
rato.q̄ tūc eēt pncipiū appetēdi suā corruptionē.sic
d̄ puatōe arguit h̄ physicop.vñ idē videt oino dside
t.c.67.vl'.81. riū nāle.⁊ dilectio nālis.qḋ ex h̄ p3.q̄ Ar.pbat dictā
ppōnē p dilectionē nālē sensuū q̄s nō appetim⁹ tm̄
vt habitos:sed habitos amamus.Alr dicit q̄ ppo
sitio itelligit de omni hoie sm se 9siderato.sic aia de
se semp est nuda ab oi cognitione:⁊ sic 9ñs est ver̄.q̄
oēs hoies nō sciūt sm se 9siderati.sed prima solutio
9ior est.¶ Ad q̄rtū cū dicit q̄ aliq̄ desiderāt.⁊c.dico
simul stat q̄ hō nālr desiderat scire dsiderio nāli.⁊ tñ
accn̄talr ⁊ volūtarie velit 9triū.voluntas eni in nobis
ex sua libertate pōt moueri 9tra nālē iclinationē.nū
q̄3 tamē per se vult nō scire sed per accidēs:puta:q̄
aliqd aliud vult magis actu elicito.vt pigriciā vl' nō
habere remorsum 9scientie:q̄3 scire ad qḋ est iclina
tio naturalis.equiuocat ergo in argumento de appe
tere naturali ⁊ appetere voluntario seu libero.aliqd
n.appetit naturaliter:quod voluntarie oditur.

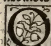
¶ Hic maxime sensuu3 cognoscere nos
caplo.h̄. facit ⁊ multas differētias demonstrat.

Ueritur Utr̄ iter oē3 sēsu3
q.3. visus faciat nos
magi scire.¶ Et vr̄ q̄ nō q̄ dīc phus
i libro d̄ sensu ⁊ sensato q̄ ceci nati ha
bētes auditū sunt magis sapiētes q̄3
surdi nati habētes visum.ergo si sēsu3
magis diligitur q̄ magis cognoscitiuus secundum
c.h̄.ad.finē. q̄ cognitio ordinat ad scientiā.sequit q̄ audit⁹ sit ma
gis diligēdus.¶ B.Leo in sermone Pasce pfert ta
ctū thome visui quo ad certitudie3 cognitionis.vñ
palpās clamauit.dñs meus ⁊ deus meus.¶ Itē 9 h̄
q̄ dicit visū plēs differētias demōstrare.nā tact⁹ plu
res demr̄at.q̄ sensus q̄ est duar̄ 9trarietatu3 plures
differētias demr̄at q̄3 ille q̄ est vni⁹ tm̄.sed sensus ta
ct⁹ est duar̄ 9trarietatū.s.calidi.⁊ frigidi:hūidi ⁊ sic
te.c.107. ci.visus āt est vni⁹ tantū.s.albi ⁊ nigri ex secūdo d̄ ani
ma.ḡ ⁊c.¶ Preterea Arist.secūdo de generatione.p
me q̄litates sūt per se tāgibiles sed posterius nō iue
4.c.7. nit sine pmis.ergo vbicūq3 iuenit qualitas visibilis

tiemlt ꝛ q̄litas tangibilis ꝛ nō ecōuerso. ḡ plēs dr̄ias nob̄ demr̄at tact⁹ q̄ȝ visus. ¶ Pꝫ ꝯ h̄ qḋ dicit ꝙ sēsuȝ visus magis diligim⁹ pbo ꝙ nō. nā illū sēsuȝ magis
tex.c6.21. diligim⁹ c⁹ oppositū magꝭ odim⁹ ex 2°. poꝝ caplo illo qñ āt extrēitates ꝯuertunt. i vltia regula dr̄ ꝙ magis eligēdo: magꝭ fugiēdū oppōit. sȝ magꝭ odim⁹ oppositū tact⁹ q̄ȝ oppositū visus. qꝛ oppositū tact⁹ d̄struit animal. non autem oppositum visus. ergo tactum magis diligimus q̄ȝ visum.

Respōdeo Iste rōes n̄ cogūt. ¶ Ad p̄mū dicēdū ꝙ visus magis fac̄ ad cognitōeȝ p se siue ad sciaȝ q̄ ē p iuētiōeȝ. sicut vult Ar. i de sēsu ꝛ sēsato. vbi. s. Ad p̄ȝ dicēdū ꝙ sic ipse ibidē vl̄t. audit⁹ solū p accñs magꝭ fac̄ ad cognōneȝ siue ad sciaȝ q̄ ē p doctrinā. ex h̄ ꝙ vox audibil̄ q̄ mouet auditū ē sign̄atia ꝯceptuū mētis. ꝛ h̄ accidit voci sȝ ꝙ imutat auditū. si. n. eedē voces sōarent: q̄ mō. ꝛ n̄ eēnt signa istituta ꝯceptib⁹ auditio eaꝝ nihil iuuaret ad disciplinā. ēt si signa visibilia iposita eēnt ad sign̄andū ꝯcept⁹ oēs. sic̄ mōachi h̄nt de m̄stiis suē visus p illū modū ꝯferret ad disciplinā. p quē modū ꝯfert nūc audit⁹ sȝ voces sūt signa p̄ṗptissima. ꝛ p̄p illḋ vr̄ liguā eē datā hoib⁹ ex scḋo d̄ aia. sic ḡ pꝫ ꝙ q̄ȝtū ad sciaȝ habitā p iuētionē: visus fac̄ magꝭ ad sciaȝ q̄ȝ audit⁹ sȝ q̄ȝtū ad sciaȝ habitā p doctrinā audit⁹ magis fac̄ ad sciaȝ n̄ p se: sȝ p accñs. qꝛ suū obiectū ex istitutiōe sc̄m ē signū ꝯcept⁹ p̄ q̄ȝ istitutōeȝ nihil sibi accrescit. vñ p accñs audit⁹ magꝭ fac̄ scire. visus āt p se ꝛ directe mediāte lumie nāli ipi⁹ itellect⁹. ¶ Ad illud scḋis dico ꝙ p̄fert tactū visui nō q̄ ad p se p̄mū obm vtriusq̄ꝫ: sȝ forte q̄ȝtū ad illḋ corp⁹ xp̄i magis expiendū p visuȝ ꝛ p tactū sil̄ q̄ȝ p visum solū. ¶ Ad aliḋ cōcedo ꝙ tact⁹ ē duaꝝ ꝯrietatū. visus āt vni⁹ tm̄. ꝛ ex h̄ forte sequit ꝙ tact⁹ nō est simpl̄r vn⁹ sensus. de quo alias. tñ ex h̄ nō sequit ꝙ tact⁹ plures reꝝ dr̄ias ostēdat. qꝛ obm ipi⁹ visus. i. lux ꝛ color i plurib⁹ corpib⁹ reperiūt q̄ȝ oēs q̄litates tāgibiles si eēnt mille. ꝛ qꝛ co
tex.c6.4. gnoscim⁹ s̄baȝ p sua accñtia. vt dicet septio h⁹. qōne. illa. vtrū s̄ba sit prior oium entiū cognōne. ꝛ obȝ visus i plurib⁹ repit q̄ȝ obm tact⁹. vel cuiuslȝ alteri⁹ sensus pticularis. qꝛ oia corpa tā iferiora q̄ȝ supiora lucē vel colorē pticipāt. nō āt alīs q̄litates. puta tāgibiles. audibiles. ꝛ h̄ʒ. iō visus plres res demr̄at. ꝛ magis facit ad sciam. iō magis diligit. ¶ Ad illud. 2°. de gn̄atiōe dici p̄t ꝙ hȝ veritatē qñ pri⁹ ē d̄ eēntia posterioris. sic aial de eēntia hois. sȝ n̄ sic i pposito. qꝛ iste q̄litates p̄me nō sunt de eēntia lucis. sil̄r iste q̄litates tāgibiles nō s̄t simpl̄r p̄me. sȝ s̄t p̄me respcū susceptiui eaꝝ. cuiusmodi sūt hec iferiora. vñ ēt male allegat illa auctas. dicit. n. sic qm̄ igit q̄rim⁹ sensibilis corpis pricipia. h̄ aūt ē tāgibile. iō sole ꝯrietates s̄m tactū faciūt spēs corpis. ꝛ pricipia corpis sensibil̄. de quo ibi itēdit. ꝛ seq̄t. q̄ȝuis visus sit p̄or tactu: q̄p̄p ꝛ subȝ priūs. s. obm. sȝ nō ē corpis tāgibilis passio sȝ ꝙ tāgibile: sȝ s̄m ꝙ aliud. ꝛ si ꝯuēit pri⁹ nā. i. s̄m aliq̄ȝ nāȝ cōem corpi gn̄abili. de quo itendit. ꝛ corpi celesti. cuiusmodi forsan est nā pspicui. pȝ ḡ ꝙ auctas ē ad oppositū. qꝛ obm visus ꝯtigit eē pri⁹. s. p̄oritate cōitatis ꝛ iō ē in plus. ¶ Ad vltimū de illa regula scḋi p̄oꝝ. dicēdū ꝙ fallit p̄p exēplū in termis. nā meli⁹ ē bñ viuē q̄ȝ viuere. ꝛ tñ magis odim⁹ oppositū viuē: q̄ȝ opp^m bñ viuere. qꝛ opp^m viuere destruit viuere. ꝛ bñ viuē.
c.2. vñ Ari. 7. thopicoꝝ glosat illā ppōnē sic. nisi cū alterū ifert alteꝝ. ꝛ vult ꝙ illa regula nō tȝ qñ magis eligēdū icludit min⁹ eligēdū. sic̄ i exēplo posito bñ viuē icludit viuere. sil̄r in pposito sensus visus icludit sensum tact⁹. ꝛ oppositū tactus destruit visum ꝛ tactū.

¶ Ex sensibus aūt q̄busdā q̄dē ipsoꝝ memoria nō fit. q̄busdā vo fit. ꝛ p̄p hoc alia quidem prudētia sunt. alia vero disciplinabiliora non potentibus memorari. c.1. q.4.

Queritur Utrū prudētia sit i brutis. ¶ Et vr̄ ꝙ nō. nāȝ prudētia ē recta rō agibiliū ex 6°. ethicoꝝ. bruta n̄ h̄nt rōnē. ḡ nec prudētiā. c.6. ¶ Preterea. prudētia includit ꝓuidētia de futuris cū memoria p̄teritoꝝ. qḋ nō p̄t eē sine collatōe p̄teriti ad futuꝝ. ꝯferre aūt est act⁹ rōnis. sȝ bruta nō h̄nt rōnē. ḡ nec prudētiā. ¶ Preterea. bruta nihil cog̃scūt nisi p sensus: sēsus aūt nō est p se nisi sensibiliū ppriorꝝ vel cōiū. sȝ prudētia est circa nociuū ꝛ vtile q̄ nō sunt sensibilia nec cōia nec ppria. pȝ ḡ ꝙ bruta nō h̄nt prudētiā. ¶ Cōtra Aristo. in littera.

Respōdeo Duplex ē prudētia. ppe dicta ꝛ methaphorice dicta. h̄ supposito dico duo ad qōnē. ¶ Primo ꝙ in brutis nō ē prudētia ppe dci. sicut bñ pbāt p̄ª ꝛ 2ª rō ad oppo^m. ¶ Scḋo dico ꝙ i brutis ē prudētia methaphorice dcā. Circa qḋ dic̄ vn⁹ expositor ꝙ in brutis ē prudentia methaphorice dcā. ꝛ h̄ respcū illoꝝ q̄ nāli istinctu ꝯsequunt. vñ s̄ȝcū prudētia i aialib⁹ aliis ab hoīe ē nālis estimatio de ꝯueniētib⁹ ꝯsequēdis ꝛ nociuis fugiēdis. sic̄ agn⁹ seq̄t m̄rēȝ. ꝛ fugit lupū. ꝛ sic de aliis ꝯparaīrūdo facit nidū. ꝛ formica colligit grana ꝯ hyemē. ¶ Sȝ ꝯ s̄m Ari. h̄ in l̄ra. memoria ē pars prudētie brutoꝝ. nam prudētia est ꝓuidētia de futuris ex memoria p̄teritoꝝ. sȝ formica gn̄ata i estate nō meminit hyemis. qꝛ n̄ṽq̄ȝ vidit hyemē: ꝛ tñ colligit grana. ḡ prudētia nō ē in eis respcū eoꝝ ad q̄ h̄nt nāle istinctū. ¶ Pꝫ prudētia ē hitus ꝯsiliatiu⁹ 6. ethicorū. ꝯsiliū āt nō ē de fine. sed de his q̄ sunt ad finē. nō c.6. circa necīa. sed circa ꝯtingētia q̄ pñt al̄r se h̄re. ḡ prudētia i brutis dȝ poni circa ea q̄ pñt sic vel al̄r agere. sed ea circa q̄ se h̄nt ex nāli istinctu nō sunt ꝯtigētia h̄ mō. qꝛ cū ꝯsequant totā spēȝ ita necessario ꝯsequūt illa ꝙ ad ista magis necessitant ꝛ magis agunt quā agāt. ḡ respcū taliū nō ē prudētia in istis. ¶ Dicēdū. ḡ al̄r ꝙ in brutis ē prudētia methaphorica. nō tñ respcu illoꝝ ad q̄ iclinant ex istictu nāli: sȝ respcū ꝯtingentiū ad q̄ sic se pñt h̄re. vel al̄r. puta ꝙ formica grana ꝯgreget vel repōat i h̄ loco vel i illo ꝛ accipiat ex h̄ cumulo vel ex illo ꝛ h̄ ex mēoria loci vbi p̄mū granū posuit. ꝛ cumuli vñ p̄ grana sustulit. Itē ex prudētia aranea facit telā vbi ē maior copia muscaꝝ. ꝛ irūdo facit nidū vbi difficilior ē accessus. prudētia ḡ nō ē ponēda in brutis respcū eoꝝ ad q̄ nāl̄r iclinant ꝛ necessario. vbi grā. in formica respcū h⁹ qḋ ē aggregare grā simpl̄r: sed respcū eoꝝ ad q̄ se h̄nt ꝯtigēter. puta aggregare grana in h̄ foramie ꝛ nō in illo. vel accipe de h̄ cumulo: ꝛ nō de illo. ꝛ h̄ ē memoria loci vbi posuit p̄us. ꝛ vñ accepit. sil̄r de aliis. ¶ Ad argu^m in oppositū illa dicta Ari. ē de prudētia pprie dicta: q̄ tm̄ ē in hoīe nō i brutis. sed p̄ter istā p̄t eē alia methaphorica q̄ nō req̄rit rōnē. ꝛ illa p̄t esse in brutis. ¶ Ad 2^m ꝯcedo ꝙ prudētia ē ꝓuidētia futuroꝝ cū recordatione p̄teritoꝝ. ꝛ hec ē in brutis. ꝛ cū dr̄ ꝙ h̄ nō fit sine collatiōe. dico ꝙ bruta expimēti parꝝ pticipāt. vt dr̄ i l̄ra. ꝛ sicut h̄nt aliquo mō expimentū: ita ꝛ collationē aliq̄ȝ. sed nō illā q̄ appropriat rōni q̄ ē p discursū a noto ad ignotū. talis. n. collatio ē in hoīe. de q̄ pcedit arg^m. Alia est iproprie sūpta p qua aliq̄s ex memoria vni⁹ facit hoc illo ꝛ nō aliḋ. ꝛ ista nō necīo req̄rit rōnē. ꝛ hec ē i brutis. ¶ Ad 3^m dr̄ ꝙ p cognōnē sensitiuā

interiorē

interiorē: puta p estimatiuā pt aliqd cognosci. qd nō cognoscit p sensum exteriorē: sz forte spes illi⁹ sit in sensu exteriori. sic ponit de cognitiōe sbe p itellectū qz null⁹ sensus cogscit sz scđo zeos sba mltiplicet spēz suā cū spē accñtis. qz aūt sensus nō cogscit spēz illā q̄ tñ est i ipo sensu. hoc ē pp defectū ͦtutis sensitiue. non spēi repñtātis. sic mediū nō videt colorē: sz in medio fit spēs coloris. qcqd sit de sba. Exēpla. n. ponimus nō vt ita sit ex hoc poz. tñ pbabile vr qz cū spē accñtis sit mltiplicet spēs nociui ⁊ vtilis: sz nō pcipiat nociuū ⁊ vtile sensu exteriori pp defectū sēsus illi⁹: tñ pcipit a sensu iteriori: puta ab estimatiua q̄ sb itētiōib⁹ sēsatis subfodit itētiōes n̄ sesatas fz Aui. sic. n. ouis vidēs lupū statī apphēdit inimicitiā lupi. ⁊ hoc mō pt hre actū prudētie circa talia. s. fugiēdo vl psequēdo.

cap.1. ¶ Hominib⁹ autem scia ⁊ ars p expimētū euenit: expiētia quidem enim artē fecit vt pholo. recte dicēs. sz in expiētia casuz.

q.5. Queritur Utrū ex expimētis gñetur ars. Et vr qz n̄. nā fz phm i lr̄a. hre qdē acceptionē in mltis singularib⁹ expimēti ē. hre aūt i oib⁹ artis ē. sz ex mltis nō pt ꝯcludi oia. q̄ eēt falsa ꝯñtia. ḡ ex expimentis nō gñat ars. ¶ Preterea. habet ex lr̄a sequenti qz experti sciunt qz solū. sz artifex pp qd ex cognitione aūt q̄ nō ꝯcludit cognitio: pp qd: q̄ nobili⁹ oz eē iferens q̄z illatū. ⁊ gñans gñato. saltē nō ipfecti⁹. ḡ ⁊c. ¶ Preterea. si ex expimētis fit ars oz qz ly ex: dicat circūstātiā alicui⁹ cāe. q̄ro cuius nō finalis. pz. q̄ finis ē posterior i eē eo cui⁹ est finis. expimētū aūt pcedit artē. nec formalis. vl mālis. quia forā ⁊ mā sunt ptes rei ⁊ incōstitūt rei. cognitio aūt expimētalis est singulariū qd nō est ps cognitiōis vlis q̄ habet p artē. nec dic habitudinē efficiētis: q̄ vel vniuoci. vel equoci. nō p mō q̄ tūc cāta ⁊ efficiēs esset eiusdē spēi. qd ē falz. nec scđo mō. q̄ tūc cā efficiēs eēt nobilior suo effectu qd est falsuz in ppoito. q̄ ars nobilior est expimēto. ¶ Itē. ars ⁊ scia insunt nobis a nā. ḡ nō generant ex expimēto. ꝯñtia est euidēs. añs pbat a Platone. ipse. n. plato quesiuit ab vno puero de geometria dir ecte q nunq̄z didic̄ eā. q recte iterrogat⁹ de pncipijs geometricis ⁊ ꝯclonib⁹ recte rñdit ad oia. ⁊c̄ sic. null⁹ recte iterrogat⁹ recte rñdet ad ea q̄ ignorat. sz iste puer recte iterrogat⁹ recte rñdit. ⁊ tñ nūq̄z didic̄. ḡ a nā habuit. ¶ Itē. sic ex vna memoria: nō gñat vnū expimētū. nec ex vno expimēto ars. vt pz in lr̄a. ergo nec ꝯ ex multis. sed multa expimenta sūt mlte cognitiōes eiusdē spēi q̄ mltoꝝ singulariū in vna spē. sz mlta accñtia eiusdē spēi nō possunt eē

te.cō.3. in eodē subiecto. ex qnto hui⁹. ḡ nec mlte tales cognitiōes in eadē potētia expimētatiua. siue illa sit cogitatiua. siue alia: q̄cūq̄z. ḡ nūq̄z generat ars ex experimētis. q̄ nō pñt eē plis simul. Preterea. Augusti. i libro 83. qōnn caplo vltimo dicit. qz a sensibilib⁹ nō ē expectāda sincera ͮitas: qd pbat. q̄ oē sensibile est ꝯtinue mutabile. sz de talib⁹ nō est certa apphēsio sensitiua. ⁊ p ꝯñs ex talibus nō habet ars que est certa notitia.

t.c.27. ¶ Cōtra pho hic in littera. ⁊ secundo posterioꝝ.

Respōdeo In ista qōne p pmittā aliq̄ necīa. Scđo dicā ad qōnē.

Quātū ad pmū pmitto vnū. s. qz ars vl scia dupl̄r habet i nob vel p iuētionez. vl p doctrinā. oē. n. qd q̄ nouit. aut discēs: aut iueniens nouit. p posterioꝝ. ¶ Circa qd dico tria p ordinē. Prio dico qz scia habita p iuētionē ē simpl̄r prior. Probatio hui⁹. null⁹. n. docet nisi qd didic̄ p doctrinā ab alio vel p inuentionē. si p inuētionē. habet ppositū. si p doctrinā ab alio. q̄rit de illo alio. q̄ vel habuit per doctrinā. vel p inuentionem ⁊ tūc vt prius. vel ergo erit pcessus in infinitū. vel stabit ad habentem sciam p inuentionem. ¶ 2ᵐ dictū est qz de istis modis sciēdi est sic de sanatiōe. q̄n̄qz eni nā est. ita potēs qz sine adiutorio extrīseco iducit sanitatē. q̄n̄qz āt pp sui debilitatem idiget adiutorio extrīseco. ⁊ a se n̄ sufficit. hoc pz ad sensuz. tūc etiā illud reqsitū extrīsecū est tanq̄z istrumētū. ipsa aūt nā adiuta est pncipal̄r sanās. sil̄r in ppoito. nā in qbusdā nāle lumē intellect⁹ est ita potēs qz ex se sufficit qz applicet pncipia ad cōclusiones. ⁊ tūc dr̄ scia generari vel acqri p inuentionem. q̄n̄qz aūt a senō pot. ⁊ tūc iuuat ex qbusdam signis sensibilib⁹ sibi a docēte ppositis p q̄ docēs exprimit applicationē principioꝝ ad conclusiones quas apud se hz. ⁊ addiscēs cōcipit ⁊ in ꝟtutē luminis pprij intellectus ꝯcloni assentit quam videt eē deductā ex pncipiis sibi prius notis. ita qz illa signa se habēt vt istrumētū. sz lumē itellectus se hz vt agēs principale iducēs sciētia ⁊ tūc sciētia dr̄ acqri p doctrinā. ¶ Tertiū dictū ē qd seqt ex scđo qz scia hita p iuētionē assimilat pme sanatiōi q̄ nō idiget extrīseco adiutorio. hita āt p doctrinā scđe sanatiōi. pz de se. ¶ Secūdū qd pmitto ē. qz ois nr̄a cognitio siue ptiet ad sensitiuā iteriorē: puta imagiatiuā. memoriā. sēsuz cōēz. ⁊c̄. siue ad itellectiuā ortr̄ a sēsu. ¶ De sēsitiua. itiriori q̄ mō depēdet ⁊ oritr̄ a sēsu. pt colligi ex dict̄ Aui. sexto naliū. ⁊ i libro de dria spūs ⁊ aie. ¶ Ad c̄ eui deñ. notādū qz sic̄ colligit ex dictis libri ē cerebꝝ aial diuidit i duas ptes āteriorē. q̄ maior ē. ⁊ posteriorē q̄ minor ē. Et i pte āteriori sūt duo vētriculi vn⁹ altior alio ⁊ añ aliū. In postrema pte est vnus tātum. ⁊ q̄si inter istas duas ptes est vn⁹ vētriculus medius hñs duas ptes. vnā supiorē. ⁊ aliā iferiorē: ita qz est vna sua sup aliā. ⁊ iter illū mediū vētriculū ⁊ ptē posteriorē est q̄dā corp⁹ ad modū vmis. ⁊ claudit ⁊ apit cū op⁹ fuerit memorari. ⁊ ꝯgit ꝯsus ptez posteriorē. ¶ De istis q̄ per ordinē dicamus. A primo ergo vētriculo pme ptis pcedūt septē paria neruoꝝ. quoꝝ vnū deseruit ꝟtuti visiue. ⁊ orit vn⁹ neru⁹ a dextera pte illius pmi vētriculi. ali⁹ a sinistra. ⁊ qui orit a sinistra tēdit ad dexterā. ⁊ qui a dextera ad sinistrā. ita qz ꝯcurrūt ⁊ itersecāt se ad modū crucis ptēdunt āt illi nerui ⁊ elōgāt q̄ vsq̄z recipiūt i suis orificijs ipos oclos. ¶ Nota ēt qz i illo ꝯcursu est q̄dā ꝯcauitas p quā pōt esse trāsitus ipi⁹ spiritus ab oculis vsq̄z ad illū pmū vētriculū prime ptis cerebri. ⁊ ab illo est via vsq̄z ad vētriculū medū. ⁊ ab illo vsq̄z ad posteriorē. ¶ Itē vlterius notādū qz i illo ꝯcursu neruoꝝ duoꝝ est organū ꝟtutē visiue c⁹ ē colores apphēdere. q̄ si alibi visus iudicaret de obiecto. cū recipiat duas spēs i duob⁹ oclis sp iudicaret vnū esse duo. ¶ Uirt⁹ āt sensitiua iterior pprior ꝟtuti visiue est sensus cōis. c⁹ organū est pmū vētriculo āterioris ptis cerebri. cui⁹ offm ē apphēdere oia sēsibilia sensuū ptīclariū. ⁊ iudicare drīas eoꝝ.

vt habet scđo de aia. ⁊ ad hūc sēsū vident ꝯcurrere organa sēsuū ptīclariū. sic ad centrū vl ad pūctū. vt dr̄ Aristo. ibidē. hec etiā virtus vocat fantasia. vñ idē est dicē fantasiā ⁊ sensum cōmunē. de hoc sensu loqt Aui. 6 naliū. libro. 4. capitulo primo. ¶ Post sensum aūt cōēz est imaginatio. cuius organū est posterior vētricul⁹ āterioris partis cerebri. cuius officiū est retinere illā qd sibi tradit a sensu cōi. retinet eni species illoꝝ q̄ apphēndūtur tā a sensibus ptīcularib⁹ q̄z a sensu cōmuni. non tñ discernit. vt dicit Aui. 6 naturaliū libro. 4. capitulo primo. discernere aūt conuenit ipsi .t.cō.145.

sensui cōi.ꝛ ꝑticulari.ꝛ cuilibet suo mō.¶ Post ima
ginatiuā est virtus cogitatiua.cuius organū est in īfe
riori pte vētriculi medij.offm̄ eius ē facere ꝯpositio
nē īter ea q̄ ꝯseruant̄ in imaginatiōe.vt vult Aui.lib.
eodē caplo primo ꝑ hāc potētiā possuz cogitare vel
cognoscere solē viridē vel mōtē aureū.lz nō viderim
ea ꝯiūcta.tm̄ spēm solis ꝛ viridis hēo seorsuz in ima
ginatiōe forte hec est vis expimētatiua de q̄ nūc ē ser
mo in ꝯclōne.¶ Post cogitatiuā est estimatiua cui9
organū est in supiori pte vētriculi medij. offm̄ ei9 est
appꝛhēdere itentiōes nō sensatas q̄.s.nūq̄z ceciderūt
sub appꝛhēsiōe alicui9 sensus ꝑticularis.tm̄ appꝛhēdit
eas sub itentiōib9 sensatis q̄.s.ceciderūt sub ꝑticula
ri sensu.Per hāc virtutē appꝛhēdit ouis inimicitiaz
lupi vidēs lupū.lz nō appꝛhenderit spēs inimicitie ꝑ
sensum ꝑticularē.ꝛ ideo vidēs lupū fugit estimās eū
eē inimicū.Et h̄ vult Aui.vbi supra.caplo eodē.ꝺm
eū ibidē appꝛhendunt̄ aliqn̄ itētiōes sensate q̄s.s.sen
sus ꝑticularis nat9 ē appꝛhēdere:lz nō appꝛhēdat.pu
ta cū videm9 aliqd̄ ceruleū iudicam9 ꝛ existimamus
illud eē mel ꝛ dulce.hoc.n.non oñdit nobis sensus.
¶ Ultimo ē vis memoratiua.c9 organū ē in vētricu
lis posterioris ptis cerebri.offm̄ ei9 est retinere ea q̄
appꝛhēsa sūt ꝑ estimationē.vn̄ sic se hz ad estimatiuā
sicut imaginatio ad sensum cōez.sicut.n.sensus cōis
appꝛhēdit q̄ sibi redunt̄ a sensibilib9 ꝑticularib9.ꝛ nō
retinet aliqd nisi forte ꝑ modicū tp̄s vel q̄zdiu est in
actu sentiēdi.imaginatio aūt illa retinet ꝛ ꝯseruat.simr
vis memoratiua retinet ꝛ ꝯseruat ea q̄ in estimatiua
nō remanēt nisi q̄zdiu ē in actu appꝛhēdēdi.ꝛ h̄ dicit
Auic.sexto nālium caplo sexto.libro pmo.¶ Ex pdictꝭ
pz euidēter q̄ ois cognitio sensitiua iterior orit̄ a sen
su exteriori.¶ Sed circa pdicta ē vnū dubiū.nā Ari.
libro de somno ꝛ vigilia vult q̄ primū sensitiuū qd̄
vocat sensum cōem ē situ ī corde:eodē ēt libro oñdit
q̄ oēs sensus radicant̄ in corde.pbat.n. q̄ motus ꝛ
sensus in aīali hn̄t pncipiū a corde.ꝛ tn̄ organa oīuz
sensuū assignata sunt mō esse in cerebro. Lz de h̄ sint
multe opiniones tn̄ pn̄t ꝯcordari. Jccirco dicenduz
q̄ oēs sensus sunt a corde radicalr̄ ꝛ originalr̄ vt dic̄
Ari.tn̄ formalr̄ ꝛ q̄si subiectiue sunt in organis situa
tis iuxta cerebrū mō pexposito.sicut ēt ipse Ari.con
cedit de visu.auditu.odoratu.d̄ sensu ꝛ sensato.libro
pmo.caplo.2.lz de tactu ꝛ gustu asserat hēe organū
circa cor.¶ De cognitiōe itellectiua pz ēt q̄ orit̄ a sen
su.siue sit hita ꝑ iuētionē siue ꝑ doctrinā. De habita
ꝑ iuentionē pz.de habita ēt ꝑ doctrinā pz idē.lz aliq
dicāt ꝯriū.nā adiscens nō pt cognoscere nisi cogno
scat ad qd̄ istituta sunt signa q̄ ꝓpōit docēs.ꝛ illa ap
ꝑhēdit ꝑ aliquē sensum.vn̄ si cecus a natiuitate doce
ret ab aliquo de colorib9:nunq̄z hēret de eis habituz
sciētificū.sed tm̄ habitū fidei vel credulitatis.q2 pos
set credere docēti q̄ color ē tale ens.vel forte nō hēret
tex.cō.33. nisi ꝯceptū nois.vel habitū vocalē.ꝛ iō dicit Ari.ꝑ
poste.q̄ deficiēte sensu deficit scia q̄ hr̄ d̄ sensibilib9
illi9 sensus q̄z īpossibile ē accipe.ois ḡ scia orit̄ a sen
su.nā si illa scibilia sunt sensibilia:pz.si aūt nō sint sen
sibilia:puta subē imāles ꝛ itentiōes nō sensate ꝛ hm̄
tūc ēt talia ꝯcipiunt̄ ab itellu pmo actu itellect9 non
sine appꝛhēsione sensibiliū ex qbus cognoscunt̄.vel ꝑ
discursum.vt forte suba.vel q2 multiplicāt spēm suā
cū spēbus sensibiliū.vt intētiones nō sensate ꝛ suba
ꝺm aliā opinionē.ḡ nullo actu itell̄s cognoscit ali
qd a nobis nisi pcesserit cognitio sensitiua in sensu.

Quantū ad 2m pncipale notandū q̄ ois
cognitio itellectiua.vel ē princi
pioꝝ.vel ē ꝯclonū.ꝛ vtroq̄ mō diuidit̄.q2 vel ē no

titia icōplexa puta de terminis pncipij vl̄ ꝯclusiōis.
vel ē notitia cōplexa.de cōplexione.s.h9 vel illius.

His dictis Rn̄deo ad q̄ōnē.ꝛ sit ista p
ma ꝯclo:q̄ ad hn̄dāz noti
tiā icōplexā de pncipijs q̄ ē de terminis simplicib9
necia ē cognō sensitiua seu expimētalis. h̄ pz ex pdi
ctis.nā ex pexite cognitiōe ꝑticulari sensitiua gn̄ant̄
ꝯsiter cognitiōes posteriores in sensu cōi. ꝑ fantasia
dī.ꝛ sic vlteri9.ꝛ qr illud qd̄ existit in virtute fantasti
ca:vt ibi existit:ē īproportionatū ad mouēdū itellm̄
possibilē ꝺm q̄sdā.iō attribuit̄ sibi aliq̄ forma ab in
tellectu āgēte abstrahēte q̄cqd sit illa forma ꝟtute c9
pt mouere itellm̄ possibilē.ꝛ sic itelligit terminos in
cōplexos.¶ Scda ꝯclo sit ista.ad hn̄dū d̄ pricipijs
notitiā cōplexā.nō ē necia simplr̄ cognitio sensitiua
seu expimētalis:hn̄ tn̄ ē vtilis ꝛ coadiuuās.vt cōple
xiōi pricipij citi9 assentiat̄. Pria ps ꝯclonis declarat̄
sic.nā ipse itell̄s ꝯcepꝭ mō pexposito termis simpli
cib9 pt ꝟtute ꝓpria ipsos cōponere vel diuidē.ita q̄
ꝯcept9 tales cōplexi si sint pricipioꝝ pmoꝝ cognoscū
tur eē vi lumine nāli itell̄s q2 pn̄ cognoscim9 inq̄ztū
tex.cō.6. termios cogn̄scim9.ꝑ poste.ꝛ iō cognitio sensitiua vl̄
expimētalis nō ē simplr̄ necia ꝑ tali cōplexa cognōe
de pricipijs hn̄da.2a ps declarat̄ sic. q2 tales ꝯcept9
cōplexi pn̄t cogn̄sci q2 vi sunt ex frequēti cognōe sen
sitiua ꝛ mēoratiua ꝛ expimētali.q̄tm9 ꝑ eas cogn̄sci
m9 terminos talis pricipij ī suis singularib9.ī re esse
ꝯiūctos.sic sensus frequēt̄ videt hāc totalitatē ꝛ hāc
maioritatē cōiūgi.ꝛ ex h̄ itell̄s citi9 assentit huic prici
pio oē totū mai9 ē sua pte.sic ḡ pz ex pdictꝭ q̄lr cognō
expimētal̄ valet ad cogn̄scēdū illō q̄ ē pn̄m arꝭ ꝛ scie:
tex.cō.viii. de q̄ hī 2o.posterioꝝ:q2 ꝛ ꝑꝑ cognitionē simpliciuz q̄
cognōne sensitiua appꝛhēdunt̄.ꝛ ꝑꝑ cognōnē ꝟitatꝭ ī
cōpōne mō pexposito.¶ Notādū tn̄ ad maiorē de
clarationē ꝟitatꝭ duaꝝ cōclonū dictaꝝ q̄ q̄ztū ad co
gnōnē terminoꝝ de pricipijs nō ē cognō expimētal̄
seu frequēs acceptio sēsibiliū necia.sz aliq̄ appꝛhēsio
sensibiliū ē ita necia q̄ sin̄ illa īpoīe ē ab itellu cōcipi
vel appꝛhēdi q̄ ē termin9 pricipij vel ipm̄ cōpositū
q̄ ita veꝝ ē de cōclone sic de pn̄:vt dicet̄ q̄ztū aūt ad
cognōnē cōplonis pricipij iuuat cognō expimētalis
vt citi9 assentiat̄ pricipio affirmatiuo si ꝑ sensum co
gnoscat̄ cōiūctio extrēoꝝ in singularib9.ꝛ negatiuo:
si in sensu sit disiūctio.sz non ē simplr̄ necia nec ipsa.
nec aliq̄ sensitiua.lz.n.nunq̄z ꝑ aliquē sensum videat̄
cōiūctio vl̄ sepatio ī re sz tm̄ ex sensib9 appꝛhēdūt̄ ter
mini ꝛ itellect9 cōponat vl̄ diuidat ipe ꝓpa ꝟtute as
sentiet imo vbi sēsus pcipit cōiūctiōez singulariū ter
minoꝝ ī re:adhuc certi9 adhereret pncipio ꝑ lumē nā
le itell̄s q̄z ꝑꝑ aliq̄z appꝛhēsiōez sēsus:si.n.ī appꝛhēsiōe
sensus eēt error adhuc itell̄s circa illō pn̄m n̄ erraret
q̄ztū ad ꝟitatē cōpōnis.ꝛ iudicaret ēt sensū errare cir
ca h̄:nō obstāte q̄ a sensu errāte acciperet notitiā sim
plicū.ꝛ illa cōponeret ex sua ꝟtute. ¶ Tertia cōclo
sit ista.ad hn̄dā notitiā incōplexā de cōclone q̄ ē no
titia terminoꝝ necia ē cognō sensitiua seu expimēta
lis.Jsta declarat̄ sicut pma.ꝛ ei9 ꝓbatio pz ex pcedē
tib9:q2 nihil est in itellu qn pri9 fuerit in sensu aliquo
mō.q2 vel ꝑ se vt color.vl̄ ꝑ ptes suas vt mōs aure9.
vel ī suo remisso vt albedo icēsa.vel in suo sili.vt anti
xp̄s.vel ī suo effcū.vt itelligētia.vel aliquo alio mō.
¶ Quarta ꝯclo sit ista.ad hn̄dā d̄ ꝯclone notitiā cō
plexā iuuat cognō sensitiua ꝛ expimētal̄.n̄ tn̄ ē necia
simplr̄. Hoc sic pz.nā cognō expimētalis iuuat ex fre
quēti mēoria genita q̄ .s.cōclo ista va ē.q2 ꝑ sensum
vī ꝯiūctio ꝯclonis in terminis singularib9.vlteri9 cū
itell̄s assentit ꝯcloni q2 vera est ex frequēti cognōne
sensibiliū

sensibiliū.ꝛ cognoscit illud cui assentit nō eē per se no tū: nec eē pmū pn^m. cognoscit illud eē verū. ꝛ hoc qꝛ bȝ cām. ꝛ sic icitat ad ingrendū ppter qd illi^9 veri: vñ experti de ꝯclone: qꝛ ē vident se hēre circa illā sic admirātes adhuc cās ei^9 ꝙ cognoscūt qꝛ verū est. ꝛ ex hoc icipiūt phophari ꝛ cām ingrere. pȝ in lra. sed drīa ē inter admirationem ꝛ experimētū: qꝛ admiratio min^9 ē qꝫ cognitio expimētalis. qꝛ admiratio pt eē ex vnico actu sentiēdi. ꝛ expimētū nō. ¶ Ex pdictis pȝ dictus qōis. qꝛ ex expimētis gñat ars. siue quo ad principia: siue qꝫ ad ꝯclones. qꝛ cognō expimētal' seu notitia sēsitiua qꝫtū ad notitiā ꝯplexā nō ē total' cā nec necīa simplr. verūtñ ē vtil' ꝛ coadiuuās mō pdicto. ē tñ necīa simpliciter qꝫtū ad notitiā incōplexā. Sic ad qōnem.

c.4. **Ad argumēta** Ad pmū cū dr̄ ꝙ ex multis nō pōt ꝯcludi ois. dī vno mō ꝙ sm Ari. 8. thopicoꝝ. īducenti in multis singularib^9 oȝ vle ꝯcedere. vel īferre istātiā. alio gn pterit rñdēs. exptus āt bȝ notitiā de multis. ꝛ i nullo īfert istātia. ergo pōt accipe ꝙ sic ē de oīb^9. ¶ Sȝ ꝯ. qꝫuis ꝯcludat rñdēti dyalectice sm artē nūc dictā tñ scia nō gñat p h. nā lȝ ita sit i multis. nō tñ necē ē ita eē in oīb^9: lȝ nesciat qs iferre istātiā: ꝛ qꝫdiu nō ē necesse ē ita eē in oīb^9 nō est firma adhesio ꝙ sit ita i oīb^9. ¶ Alr ergo dicēdū ꝙ argumētū bñ pbat ꝙ cognitio expimētalis qꝫtūcūqꝫ frequēs nō īfert necio ita eē in oīb^9 sed tm̄ pbabilr. ꝛ ex h sequit ꝙ nō est. sufficiens cā ad cāndū artē vel sciam. sȝ tm̄ coadiuuās ꝛ occasionalis. qd ꝯcessū ē in corpe qōnis. ¶ Ad scdȝ cū dī ꝙ ex cognitōe: qꝛ nō īfert cognitio ppter qd: dicēdū vt pri^9 ꝙ ex expimēto nō seqt ppter qd notitia sciētifica. sȝ ex expimēto cognoscēti qꝛ ē dat occasio ingrēdi cām. ꝛ sic iuestigādi ppter qd. ꝛ p ꝯñs ꝙ ita sit in oīb^9. nā expt^9 p singularia arguit p sile ꝙ sic ē ī vno singulari. ita ē de plurib^9. ꝛ sicut ē de mult: sia ꝛ de oīb^9. ex mltis. n. singularib^9 cū hac ppōne: nā agit vniformiter vt in plurib^9 nisi ipediat. seqt vlis. ꝛ si nō sic cā ipediēs seqtur simplr ꝙ sic sit i oīb^9. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ ly ex. pt ibi notare cām efficiētē nō pricipalē: sed instrālē. nec talē qlis ē notitia pricipioꝝ respcū ꝯclonis. sȝ minorē: qꝛ occasional' mō per positio. efficiēs āt pricipale in oī acqsitiōe scie tā h qꝫ ēt ꝯclonū ex pricipijs ē iste: itells virtute lumis nālis. ppō do allegata de efficiēte ꝙ vel ē pfecti^9 effectu: vel nō minus pfectū. vera ē de cā pricipali. ꝛ totali. sm cōme. xij. metha. ¶ Ad qrtū nego ans. qꝛ scia nō iest nobis a nā. Ad pbationē platōis dico ꝙ plato docuit puerū in illa iterrogatiōe sic ꝛ oēs alij docētes. nihil. n. pt docēs facē qꝫ ad assensum pbēdū cōplexis: nisi debito ordie pponere pricipia nota discipulo. ꝛ alia sequētia ex illis in illo ordine quo sequunt. ꝛ ipse discipulus ppria virtute itells acqescit illis sic ordinate ppositis qꝛ syll's pfect^9 nulli^9 idiget. ex p poꝝ.

tex.c.1. ¶ Ad qntū de plurib^9 expimētis ꝛc. dcm̄ ē i corpe qōnis quō cognō sēsitiua suffic ad notitiā pricipij si vltra itells abstrahat ꝛ cōponat. Ad notitiā āt ꝯclonis pl^9 valēt multe mēorie. ꝛ plura expimēta vt faciētes cognoscē qꝛ ꝛ ingrē ppter qd. cū āt dr̄ ꝙ multa accnā eiusdē spēi nō pnt eē simul i eodē: dico ꝙ nō ē verū vliter nec i pposito. Ad Ari. dicet i qnto quō intelligēd^9 sit.

q.2. ¶ Ad vltimū Augusti. dicēdū ꝙ nō oia sēsibilia sūt ꝯtinue mutabilia nec i fieri vt dicet i qrto h^9 ꝯ heraclitū. Sed ad auctātē Aug. saluādā pt dici ꝙ sincera vitas non cognscit a sensu. ita ꝙ sensus cognscat imutabilitatē vitatis nec obm in qꝫtū sit imobile nisi pñs ꝛ dū ē pñs. n āt sp ē pñs posito ēt ꝙ sp cōtinuaret visio mea circa obȝ aliqd qd sit. a. sic i h istāti nō pcipio imutabilitatē. a. p sensū qꝛ p tūc nō pcipio nisi quō. a. se hȝ vt tūc qꝛ nō pcipio ipm nisi vt ē tūc pñs. illa ēt i tota visiōe qꝫtūcūqꝫ ꝯtinua nūqꝫ pcipiā imutabilitatē. a. sȝ p oīnūc pcipiā quō se hȝ. p tē. n sic ē ī itellu qꝛ possū itelligē rē sm ꝙ ipa imutabil' ē ꝛ ipsā rei imutabilitatē. Alr dr̄ ꝙ a sensib^9 n ē expectāda sincera vitas tāqꝫ a cā pricipali effectiua: tñ a cognōe sēsitiua tāqꝫ ab occasiōe acqrit sincera vitas ꝛ imutabil': qꝛ oīs nra cognō icipit a sēsu sȝ ab eo n hēat totalē cāulitatē. Alr dr̄ ꝙ aug. loqt ī qdā cognōe supiori i diuinis vl' rgul' etnis i qb^9 solū vī pscē verū. ꝛ ad istā n attigit cognō sēsitiua.

¶ Ad agere qdē igr expiētia nihil ab arte differre vr̄. sȝ ꝛ exptos magis pficere videm^9 sine expientia rōnem hñtibus. c.1. q.6.

Queritur Utrū verū sit ꝙ exptus nō hñs artē certi^9 opet artifice inexpto. vī ꝙ nō: qꝛ sic prudētia ē habit^9 cognitiu^9 circa agibilia. ita ars circa factibilia. ex. 6. ethi. sȝ null^9 certi^9 agit circa agibilia qꝫ prudens. ergo nec circa factibilia qꝫ artifex. tex.c.5. & 6. ¶ Pt agēs p cognitionē qꝫto certi^9 cognoscit. tāto certi^9 opat. sȝ artifex certi^9 cognoscit qꝫ exptus ex lra qꝛ cognoscit cāȝ ꝛ ppter qd: expt^9 tm̄ qꝛ ē ꝛc. ¶ Pt q. pfecti^9 scit qditatē alicuius pfecti^9 scit illud. sed artifex pfectius scit qd ē sanare qꝫ exptus. ergo pfecti^9 scit sanare. pbatio mioris. qꝛ qditas sanatiōis ē vl' ꝛ p se ēt respicit obm vle. vle aūt magis scit ab artifice qꝫ ab expto. ergo. ¶ Cōtra Aristo. in lra.

Respōdeo planū ē ꝙ expt^9 certi^9 opat artifice inexpto. c^9 rō ē quā ponit phs qꝛ cognitio expimētalis ē p se singularis circa qd p se ē opatio. cognitio āt artis ē vlis primo ꝛ p se. qꝛ si ē singularis h est ex ꝯñti ꝛ p accñs. qꝛ ergo exptus pfectius cognoscit opabile qꝫ artifex ideo pfectius opat: ꝛ h est qd ait Arist. hic in lra. si igit sine expimēto qs rōnē hēat. ꝛ vle qd cognoscat. in h aūt singulare ignorat: multotiēs qdē in curatiōe peccabit.

Ad argumēta ad pmū dicēduȝ ꝙ sic aliq ē similitudo. s. ꝙ sicut prudētia ē hit^9 cognitiu^9 circa agibilia. ita ars circa fcibilia: sȝ ē dissimilitudo i alio qꝛ prudētia nō gñat in nobis nisi ex actib^9 nris. id null^9 ē prudēs qn fuerit expt^9. ars āt nō gñat solū p expimentū. sȝ ēt p doctrinā sine expimētis. pȝ. ꝛ id pt aliqs hēre artē q nō ē exptus. qre min^9 certe cognoscit opabile p se qꝫ exptus. ꝛ id certi^9 opabit qꝫ expt^9. ¶ Cōtra h dicit Ari. ꝙ ars gñat ex expimēto. nō ergo pt gñari p doctrinā sine expimēto. ¶ Rñdeo. dcm̄ phi nō ē vlr verū. sic. n. ē verū ꝙ ex expimēto gñat ars: sȝ nō ois ars. ¶ Alr pt dici ꝙ expimētū duplr pt sumi. vno mō p cognitione expimētali adhibito ope exteriori alio mō nō adhibito opere exteriori exercitato. scdo mō ois ars gñat ex expimēto. p mō nō oȝ. nō sic de prudētia qꝛ oȝ exercere act^9 prudētie si hō debeat eē prudēs: sic āt logt i pposito. ¶ Ad scdȝ d agēte p cognitionē dicēdū ꝙ argumētū pcederet si artifex certi^9 cognsceret singulare circa ꝙ ē opatio p se quā exptus. qd falsuȝ est. qꝛ artifex certius cognoscit vle. exptus aūt certi^9 singulare circa ꝙ est opatio p se. ¶ Cōtra. qꝛ tunc vī seq ꝙ artifex non cognoscit particularē qd est ꝯ multos: vel si sic. tūc argumentū pcedit. qꝛ tūc cognoscit pticulare propter quid: sicut vle. qd non facit exptus ꝛ per ꝯñs certius cognoscit operabile. ꝛ tūc illud ꝙ prius. ¶ Rñdeo qcqd sit de cognitōe pticulari vtrū p se possit itelligi ꝛ cognosci: forte dicet septimo hui^9 tñ cōcedat p nūc. tūc ad formā rōnis dr̄ vno mō ꝙ q.13.c. 25.

artifex ex hoc solo est artifex pfectus qꝛ hȝ habitũ pfectũ in vli quẽ hr̃e pt non applicãdo ad pticulare. cõuenit.n. scire in vli ignorãdo in pticulari scdo priorũ. tex.cõ.20. Pos̃e est igit artificẽ eẽ pfectũ ⁊ tñ nõ p se cognoscere pticulare circa qd̃ est opatio. Expertũ at̃ est ipos̃e eẽ pfecte expertũ nisi pfecte cognoscat singulare. qꝛ cognitio experimẽtalis p se est ipsi⁹ singularis artifex. g̃ ex eo ꝙ artifex nõ oȝ ꝙ ita cognoscat opabile sicͭ expert⁹: tñ ex hoc non sequit q̃n pos̃e sit artificẽ ita p se ⁊ pfecte cognoscere singulare sicͭ expertũ si applicet cognitionẽ vlem quã hȝ ad ipm singulare. Est g̃ intelligẽdũ dcm̃ Ari. õbis habitib⁹ pcise ɔsideratis i respectu ad illa quorũ sunt pricipia cognoscẽdi ex se. nõ at̃ de his q̃ pñt cognosci p applicatõeȝ horũ hituũ ad alia. ¶ Alr̃ dȝ ꝙ i singulari circa qd̃ ẽ opatio p se sũt mlta pter nãȝ cõem q̃ multũ diuersificãt actionẽ. nã alr̃ opȝ agere circa hũc ifirmũ in hoc loco. ⁊ hoc tpe. q̃ȝ circa illũ ifirmũ eadẽ ifirmitate i spẽ laborãtẽ in alio loco ⁊ i alio tpe. Ista at̃ ãnexa cognoscit expert⁹ ex mlta frequẽtatiõe ⁊ cognitione singulariũ ⁊ q̃ȝtũ ad se ⁊ q̃ȝtũ ad ãnexa q̃ nõ oȝ cognoscere artificẽ vt artifex est. qꝛ lȝ in singulari possit cognoscere p se pp̃ter qd̃ si applicet. n̄ tñ cognoscet ãnexa p habitũ artis. iõ expert⁹ certi⁹ operat. ¶ Alr̃ dr̃ q̃cq̃d sit de cognitiõne artis ⁊ experimẽti ꝙ expert⁹ c⁹ est frequẽter agere hȝ habitũ i po⁰ motiua q̃ exequit operationẽ vel forte i mẽbro quo agit aliũ ab habitu potẽtie experimẽtatiue interioris sensitiue vt cithared⁹ hȝ quẽdã habitũ in manu q̃lẽ nõ hȝ artifex inexpert⁹. ⁊ qꝛ iste habit⁹ multũ facit ad expedite agẽdũ. iõ expert⁹ hñs talẽ habitũ expeditius ⁊ certi⁹ operat. ¶ Ad tertiũ cũ dr̃ g pfecti⁹ scit ⁊c. dicẽdũ ꝙ maior ẽ va de scire speculatiuo. ⁊ mi. silr̃. sȝ ɔclo non pt sumi nisi p scire pctico. qꝛ li scire cõstruit cũ ifinitiuo sanare. qd̃ ex cõi mõ loquẽdi significat opationẽ. ideo rõ nõ valet qꝛ ɔclo pctica non sequit ex pmissis speculatiuis. ¶ Sȝ ɔ qꝛ artifex inq̃ȝtũ talis nihil cognoscit speculatiue. cũ ars sit habit⁹ practic⁹. g̃ maior ẽ vera de cognitione pctica. maior at̃ de vtraq̃. qꝛ q̃cũq̃ cognitõe siue practica siue speculatiua pfecti⁹ cognoscit qd̃ est aliquid: eadẽ perfecti⁹ cognoscit illõ. g̃ ɔclo ẽ va de cognitione practica. ¶ P. scia practica. cũ sit habit⁹ itell͂s est circa obm vle qd̃ est obȝ itell͂s. g̃ magis est circa obiectũ vle q̃ȝ circa pticulare. ⁊ tũc sequit ppositũ. ꝙ pfectiorẽ sciaȝ practicã hȝ q p se cognoscit vle. cuiusmodi est artifex ⁊ per ɔñs perfecti⁹ operat. ¶ Rñdeo. ad pmũ dico ꝙ scire practicũ est duplex. s. scire operari. ⁊ scire ordinatiuũ ad operari. primũ ppꝛie est practicũ. ⁊ stricto modo. 2m̃ vo min⁹ ppꝛie ⁊ cõiter dr̃ practicũ. primũ scire ẽ experti q im̃ediate operat. 2m̃ est artificis c⁹ ẽ ordĩare põm exequẽtẽ opationẽ: ⁊ ideo artifex mediate ⁊ remote opatur. hic vo imediate. oĩs g̃ artifex scit practice. nõ pmõ. sed scdo mõ. Scire at̃ scdo mõ pt dici speculatiuũ respectu pmi. cũ aliq̃liter recedat a ppꝛijssime scire practico. ⁊ sic accedit ad speculatiuũ. qñ.n. sunt duo extrema opposita: qñ aliq̃d recedit ab vno: vr̃ accedere ad aliud. Sic g̃ intelligẽda est solutio data. qꝛ ɔclo rõnis est ppꝛijssime practica. minor at̃ est practica. sȝ nõ ppꝛie. ⁊ ideo est speculatiua respcũ ɔclonis. ɔclo at̃ pctica nõ sequit ex ãbab⁹ pmissis speculatiuis. ¶ Ad scdm dicendũ ꝙ scire pcticũ pmõ est per se circa singulare ⁊ nũq̃ȝ acquirit nisi ex expientia. vñ est eiusdẽ potentie c⁹ ẽ cognitio expimentalis. puta cogitatiue forsan. sed scire practicũ scdo mõ pt esse circa vle. ⁊ ẽ in intellectu extendente cognitionem ad vle operabile circa qd̃ non est operatio actualis.

¶ Actus autẽ ⁊ omnes gñatiões circa singulare sunt ⁊c.

Uerit Utrũ hoc sit verũ. ¶ Et vr̃ ꝙ nõ. qꝛ si sic. g̃ act⁹ itellect⁹ est circa singulare. ɔñs est falsũ. g̃ ⁊ añs. falsitas ɔñtis pȝ. qꝛ act⁹ itelligẽdi non est circa singulare: sȝ circa vle p se. nã ex scdo de aĩa. singulare dũ sentit. vle dũ itelligit. tex.cõ.60. pbatio ɔñtie. qꝛ act⁹ itelligẽdi est ppꝛi⁹ actus artis ⁊ scie. g̃ aliq̃s act⁹. ¶ P. si sic. g̃ singulare est per se sbm mot⁹ ⁊ gñatõis. ⁊ taliũ passionũ. ɔñs ẽ falsũ. g̃ ⁊ añs. ɔña pȝ. sed ꝙ ɔñs sit falsũ pbo. qꝛ tũc tales passiões cũ per se isint singulari. non poterũt demrãri de subiecto in aliq̃ scia. cũ singulare non sit p se sbm alicui⁹ artis vel scie. nã singularia reliquẽda sunt ab arte sȝ porphyriũ. ¶ P. si sic. g̃ ex nãali distĩctiõe obiectorũ sequit nãalis distinctio potentie. ɔñs ẽ falsũ. qꝛ eodẽ visu videm⁹ hoc albũ ⁊ illud. pbatio ɔñe. sicut ex vnitate per se obiecti vel diuersitate est vnitas vel diuersitas act⁹. ita ex vnitate vel diuersitate act⁹ est vnitas vel diuersitas potẽtie. g̃ si singulare est per se obiectũ act⁹: sequit ꝙ alius est actus circa singulare hoc ⁊ illõ. ⁊ per ɔñs alia po⁰. sic g̃ est ali⁹ ⁊ ali⁹ act⁹ q̃ vr̃ hoc albũ. ⁊ illud. sic alia ⁊ alia po⁰. ¶ P. arguit logice sic. sortes per se sanat. sortes per se est hõ. g̃ hõ per se sanat. sȝ hõ non est per se singulare. g̃ nõ oẽs act⁹ sunt per se circa singularia. ¶ P. si sic. aut circa hoc singulare tãtũ. aut circa singulare abstractũ ab hoc ⁊ ab illo. si pmũ. g̃ ita circa hoc ꝙ non circa illud. quare potẽtia visiua ita erit circa hoc albũ ꝙ non circa illud qd̃ est absurdũ. si scdm detur. g̃ circa vle. qꝛ abstractũ ab hoc ⁊ ab illo est vniuersale. ¶ Contra arist. hic in lra ⁊c.

Respõdeo Duplex ẽ act⁹ vel operatio. vna trãsiens in exteriorem mãm. sicͭ edificare. alia est manẽs in agente. sicut itelligere. ⁊ velle. de quo dicendũ est ampli⁹ alias. ¶ His pmissis dicendũ p̄ ꝙ ppõ Aristo. va est de actib⁹ trãseũtib⁹. ⁊ hoc sm ꝙ existunt ex̃ıa reb⁹ ⁊ hñt esse extrĩte. non sȝ ꝙ considerant ab itellectu ⁊ hñt eẽ cognitũ. Itaq̃ duo dicunt i glosãdo ppõnẽ phi. Primũ dictũ ẽ. ꝙ ppõ phi est itelligẽda de actu trãseũte i mãȝ ex. 2m̃ dictũ est. ꝙ ppositio nõ est intelligenda de actu imanẽte. Primũ dcm̃ pbat sic. nullũ singulare existit in subo vli sed singulari. sed act⁹ trãsiẽs ex̃ est p se singularis ⁊ existit in aliquo sicͭ in sbo. cũ sit accñs. g̃ illud in quo existit est necẽio aliq̃d singulare ⁊ nõ vle. sed illud est subiectũ vel obiectũ circa qd̃. g̃. ¶ Sed ɔ qꝛ oĩs actio est in agẽte vt in subiecto. sȝ obiectũ act⁹ nõ est agẽs. g̃ act⁹ non est in eo. q̃re rõ nihil cõcludit. Rñdeo. duplex est actio. actio respect⁹. ⁊ actio apta. pma vtiq̃ est in agẽte. q̃ nõ dicit aliud q̃ȝ respcm̃ quẽdã agentis ad passum. vt trãsmutãtis ad transmutatũ. ⁊ᵃ actio ẽ ipse mot⁹ vel forma q̃ terminat motũ ⁊ pducit p motũ. ⁊ ita ẽ in passo. sicͭ ⁊ mot⁹ i mobili. ex 3. phycorũ. de ⁊ᵃ loqmur. nõ d pma. q̃re tenet rõ. Dixi at̃ vt existũt in reb⁹ ex̃. ⁊ nõ sm ꝙ ɔsiderãt ab intellu. tex.cõ.18. qꝛ act⁹ vlis ⁊ ɔsideratus ab itellectu respicit obiectũ vle: vt iferi⁹ dicet: q̃cunq̃ sit act⁹ ille. Secundũ dcm̃ pbat per oppositũ: nã actus imanens existit in agente sicut in subiecto. ⁊ non in obiecto. sicut itellectio lapidis est subiectiue in itellectu. nõ in lapide. ⁊ ideo talis actus est singularis qꝛ existit i subiecto singulari. sicͭ pȝ de itelligere. lȝ obiectũ circa qd̃ ẽ sit p se vle.

Ad argumẽta Ad primũ pȝ ꝙ pcedit de actu imanẽte. de q̃ nõ itelligit ppõ. ¶ Ad scdm di ꝙ q̃lȝ moueri exñs in nã i aliquo pticulari. tñ ab hoc moueri ⁊ ab illo pt abstrahi vnũ cõe moueri. ⁊ pt eẽ passio p se p̄

demrabilis

demõstrabilis de aliq̃ subo cõi in aliq̃ scia. cuiusmodi ẽ
sbm nãlis phie. pbatio hu°. qr qđ iest multis vniuoce ᵹ
nõ vni p alteꝝ oꝫ q̄ ħ isit vni cõi illis p c° nãm istr ill
multis. oĩs. n. act° vt vlis ꝛ in ↄsideratiõe itellẽs extra
ẽ circa obm vle ꝛ nõ singulare. vt pdixi. Ad tertiũ ne
go ↄñam. Ad pbatione dico q̄ nõ ex q̃cũqꝫ vnitate
vel diuersitate obiecti vel act° seqtur vnitas vl diuer
sitas potẽtie. sed ex vnitate vel diuersitate sm gen°.
Cõfirmaꝛ a silĩ. nã sicut potẽtia receptiua mãe respe
ctu formaꝝ ẽ eadẽ respectu oĩuꝫ formaꝝ eiusdẽ gñis
physi. sic ꝛ potẽtia cognitiua respcũ obiectoꝝ. Confir
tex.cõ.27. maꝛ. 2°. p Ari. 2°. poste. dicẽtẽ q̄ sẽsus ẽ vlis. vt hois
nõ callie hois. sẽtire ẽo singularis. Cõtra hãc rõ
nẽ arguit. nã sequunt tria icõueniẽtia. pmũ q̄ si sic. ᵹ
aliqd sꝫ rõnẽ vlis eẽt p se obctũ sẽsus. pbatio ↄñe qr
obctũ hꝫ vnitatẽ gñis ẽ p se vle. falsitas ↄñtis pbaꝛ.
p̄ de aia.c.8. qr tũc nõ distinguerẽt sẽsus ꝛ itellect° penes obcta sm
rões formales: qr vtraqꝫ po° eẽt circa obiectũ vle. 2m qr
si sic. vlitas pcedẽt oꝫ actũ intellect° qđ ẽ ↄ pmẽta. q
vult q̄ itellect° faꝛ vlitatẽ i reb°. pbatio ↄñe. qcqd ẽ p
us pore ẽ pus posteriore: sꝫ act° sensus pcedit actũ in
tellect°. obm ãt sẽsus pcedit actũ. sẽsus ᵹ ꝛ pcedit actũ
itellect°. si ᵹ obiectũ sẽsus hꝫ vnitatẽ gñis vt tu dicis.
cũ ista vnitas sit vnitas vlis seqꝛ q̄ vlitas pcedit actũ
itellect°. 3m qr si sic. ᵹ potẽtie cognitiue puta sensus ẽ
aliqđ p se obm sm aliquã rõnẽ sm quã ipossibile ẽ
illi potentiã illud p se obꝫ cognoscere. ↄñs ẽ euiden
ter falsum pbatio ↄñtis. qr sensus nihil cognoscit ni
tex.cõ.27. si sentiendo. sentire est soli° singularis p se vt cõcedit
ẽt misor ex. 2°. poste. Rñdeo sicut pbabiꝛ in septio
oꝫ dare pter vnitatẽ vlis in actuali qꝫ vnitatẽ realeꝫ
minorẽ vnitate nũali q̃ est prior ex nã rei vnitate vlis.
a qua mouet intellẽs ad causanduꝫ aliqđ cõe abstra
ctũ ab h singulari ꝛ illo eiusdẽ spẽi. magis qꝫ diuersa
rũ. aliter vle eẽt pura fictio. ꝛ pbaꝛ ẽt vnica rõne pro
nũc. qr circũscripto oi intellũ hec albedo magis cõ
uenit cũ hac albedine qꝫ cũ aliquo alteri° spẽi vel ge
neris. ista cõuenientia cũ sit de prio mõ relatiuorum
fundaꝛ sup vnũ. ᵹ ista vnitas est realis: qr relatio rea
lis non põt fundari supra ens rõnis tm̃ sed hec vni
tas nõ est nũalis. pꝫ. ᵹ erit aliq̃ minor. Un̄ dicẽdũ q̄
istud vnũ reale pcedẽs actũ itellẽs nõ ẽ vnũ in multis
q̃ꝫtũ est de se. sed est vnuꝫ pter multa vel de multis p
intellm̃ abstrahẽtẽ ꝛ pdicãtem illud de multis. ꝛ tũc
est actu vle. ꝛ nõ pri°. qr ambe cõditiões reqruntꝛ ad
tex.com.ii. vle. p̄ poste. Dicẽdũ ᵹ ad iconueniẽtia adducta q̄
vnitas obiecti sensus quã dixi vnitatẽ gñis nõ est ali
qua vnitas vlis in actu de q̃ cõcludit. sed est aliquid
vnũ vnitate priore q̃ est vnitas realis. minor tñ vnita
te nũali. Sed ↄ illud vnũ est aptũ natũ pdicari de
plurib°. ᵹ est actu vle. Pterea illud vnũ vel ẽ vle
vel est singulare: qr non est dare mediũ. nõ est vle per
te. ᵹ singulare: ꝛ tũc redit argumẽtũ. qr respectu di
uersoꝝ singularium sunt vel erunt diuerse potentie.
Rñdeo. ad primũ dico q̄ illud vnũ reale est aptũ
natũ pdicari de plurib° aptitudine remota. sed sit ap
tũ aptitudine ppinqua p intellm̃. pma aptitudo nõ
sufficit ad vle actu. sed scđa est necessaria cũ prima. ꝛ
iõ illud vnũ reale nõ est vle actu. Ad 2m dico sm
Auicen. 5°. metha. q̄ equitas tm̃ est equitas: nec ẽ vna
nec plures. nec est vle nec pticulare ꝛc̃. sed abstrahit
a q̃cũqꝫ tali ↄditione. ꝛ ideo est mediũ iter vle ꝛ par
ticulare p abnegationem vtriusqꝫ. Notãdũ tñ q̄
Aui. nõ negat vnitatẽ simplr de q̃ditate cũ ait q̄ nõ
est vna neqꝫ plures. sed negat vnitateꝫ numeralem ꝛ
multitudinẽ sibi oppositã. ad qꝫ quiditas ẽ de se idif
ferens ꝛ de se ad neutrum determinaꝛ nec ad vle nec

ad singulare. ꝛ vt sic in se consideratũ sine vtroqꝫ illo
rũ est obm sensus. hꝫ tñ sp vnitatẽ sibi cõpetentẽ. naꝫ
oẽ vnũ est vnũ vnitate sibi ppria. hec ẽ vnitas minor
vnitate nũali aut prior vnitate vlis in actu vt pdictũ
est. Ad 4m pncipale q̄ est argumẽtũ logicũ rñdet
q̄ accepit duas singulares ex qb° nihil seqꝛ sicut ex
duab° idefinitis. Aliter dr̃ q̄ argumẽtũ est in 3a fi
gura. vbi sp est ↄclõ pticularis. cũ igiꝛ ↄcludiꝛ. q̃ hõ
p se sanaꝛ. li hõ hꝫ supponere p pticulari ꝛ sic nihil ↄ
ppositũ imo magis p. Cõtra. li hõ eodẽ mõ sup
ponit in ↄclõne quo pdicaꝛ in minori. sed ibi pdicaꝛ
vt vle cũ dr̃ sortes p se ẽ hõ. ᵹ silr in cõclõne. Rñ
deo nego maiorẽ nã alr ex vlib° non posset cõcludi
particulare in tertia figura. qđ est falsum. pꝫ in h ꝛ in
scđo mõ. non ᵹ oꝫ q̄ eodẽ mõ supponat in ↄclõne q̃
pdicaꝛ i pmissa. Aliter dr̃ q̄ lꝫ ex necessarijs nũqꝫ
seqtur nisi necessariũ. sicut ex veris nõ nisi veꝝ. tñ ex
p se pt seq non p se. Ratio primi est. qr añs non pt
eẽ necessariũ nec veꝝ nisi ẽt tale sit ↄñs. aliogn posset
eẽ veꝝ sine illo. pmisse ãt se hñt vt añs: ↄclõ vt ↄñs.
Ratio scđi est. qr añs est separabile a ↄñte q̃ꝫtum
ad cãlitatẽ. qr añs pt eẽ cã ↄñtis. non ecõuerso. ista ãt
cãlitas. ẽ i ppositiõib° ẽis per se: qr subiectũ pt hẽre
cãm in se q̃re pdicatũ sibi isit. nõ ãũt ecõuerso. ꝛ iõ p
põ per se nõ ↄuertiꝛ i per se ex p̄ poste. alias vlis affir tex.com.9.
matiua per se eẽt simplr cõuertibilis. qr ppõ per se
eqpollet vli i argumẽto. ergo est fallacia accñtis. qr nõ
valet si duo ↄueniũt in vna cã. ᵹ vnũ ẽ cã alteri° sic in
pposito. ista ergo cõclusio seqtur q̃ est per accñs. ᵹ
hõ sanaꝛ. Ad vltiuꝫ dico q̄ h act° ẽ circa h singla
re ꝛ act° singularis i cõi est circa singulare in cõi. ꝛ ac
tus sm nãm circa obiectũ sm nãꝫ. ꝛ actus vlis circa
obiectũ vle. ꝛ p tanto est verũ illud scđi post. sensus ẽ tex.cõ.27.
vlis: sentire singulare. qr qlibet vn° actus sentiendi ẽ
circa vnuꝫ singulare tm̃. multi ãũt circa multa: ꝛ oẽs
illi actus sunt ab eadẽ potẽtia. ex q̃ cõcludiꝛ q̄ nullũ
vnũ singulare ẽ pmũ obm potẽtie. sꝫ aliquid vnuꝫ in
multis qđ est qđdã vle mõ exposito. licet ãt qđlibet
sentire sit tm̃ circa singulare nõ tñ vt circa primũ ob
iectũ. sed est circa illud vnũ reale qđ est i singulari. de
quo amplius in septimo ꝛ in qõne sequente.

Amplı° ãũt sensuũ neqꝫ vnu sapiaꝫ eẽ capi.i.
põim°: cũ his singloꝝ cognitiões maxie
pprie sint: sed pp̃ter qd de nullo dicunt. q.8.

Queritur vtrũ obm p se sen
sus sit aliqd sub rõ
ne singularitatis ita q̄ singularitas sit
formalis rõ obiua sensus. vr̃ q̄ sic. nã di
cit phs p̄ meth. q̄ cognitiões singlariũ Jn plo.c.i.
sunt maxie ppe sensib°. Ꝑ. 2°. de aia singulare duꝫ
sentiꝛ vle dũ itelligiꝛ. Cõfirmaꝛ qr alr idem sꝫ eã tex.cõ.60.
dẽ rõnẽ erit obꝫ sensus ꝛ itellẽs. nã si singularitas nõ
ẽ rõ obiectiua sensus erit ipa nã subiecta singlaritati:
sꝫ nã tal ẽ obm itellẽs. quõ ᵹ põeꝛ dria sensus ꝛ itellẽs
cũ diuersaꝝ potẽtiaꝝ diuersa sint oba: nõ vr̃. Ꝑc°
ẽ act° ei° ẽ potẽtia sꝫ Arist. p̄ ð somno ꝛ vigilia iuxta c.i.
pn̄m. sꝫ sentire ẽ ipsi° singularis vt singulare ẽ. ᵹ ꝛ ipe
sensus pbatio mioris sꝫ phꝫ scđo poste. sentire ẽ sin
gulare. Sꝫ ↄ Ari. scđo poste. sensus ẽ vlis vt hois vbi supra.
sẽtire ẽo singlare. Ꝑ. sic se hꝫ po° receptia mãe re
spcũ formaꝝ. sic po° cognitiua sensitiua respcũ oboꝝ.
sꝫ po° receptia mãe ẽ eadẽ respcũ oium formaꝝ eius
dẽ gñis physi. qr iter oẽs formas tales ẽ trãsmutatio tex.com.ii.
ex nono metha. trãsmutatio ãt nõ ẽ nisi iter formas
q̃ hñt idẽ susceptibile ꝛ idẽ gen° physi. q̄ idẽ ẽ. ᵹ idẽti
tas po° sensitiue iudicabiꝛ respcũ vnitatl obiecti sm

genus. ⁋ Preterea. singularis vt sic ē eiusdē rōnis in
colore ⁊ i sono ⁊c̄. g̃ singularitas nō ē foralis rō obie
ctia. pbatio pñe. q: p foralē rōnē obiectiuā distiguū
tur potētie vt ōndunt eē distīcte. ergo si sic eadē potē
tia eēt respectu soni ⁊ coloris. qδ ē manifeste falsum.
⁋ Preterea. vel hec singularitas ē foralis rō subiua
vel abstracta ab hac ⁊ ab illa. nō pmo mō. q: tunc ali
qδ singulare nō sentiret. si scδo mō illa singularitas
est communis ⁊ vniuersalis.

Respōdeo ⁊ dico q singlare sb rōe sin
gularitatis nō ē obiectū p se
ipi⁹ sēsus sz obiectū p se ipi⁹ sēsus ē aliqδ reale vnū p
us vnitate vlis ⁊ nun⁹ vnū q̃z vnū nūo vt pdixi iam.
⁋ Ubi notādū q i singulari ē duo ɔsiderare. s. ipsaz
singlaritatē q̃ pt vocari hecbeitas. ⁊ nāz subctā singu
laritati q̃ de se ē idifferēs ad eē h. ⁊ vt sic idrnς pcedit
ipsaz singlaritatē. ⁊ i illo suo pori q̃ pcedit hz illā idif
ferētiā ⁊ vnitatē realē minorē vnitate nūali. cū g̃ sētit
singlare ipa nā subcta singlaritati ē foral rō obiecti
ua: sz totū singlare sētiat vt q. ⁋ Si q̃ras quδ se hēat
ipa singlaritas vl hecbeitas ad obm cū nō sit rō foral
obiecti. Dico q se hz ad modū q̃ cā sine q̃ nō. Sic itel
ligēdo q ipa ppetas idiuidual nō ē rō agēdi sz bn ē
ɔditio agētis. ipa. n. nā ē rō mouēdi ⁊ agēdi i sēsu. sed
nō sine singlaritate obz. g̃ sensus est ipa nā idifferens
nō tn̄ sentit sine singlaritate. vt pz in sili q color n̄ vr
nisi sb q̃ztitate sz q̃ztitas nō sit formalis rō ipsius ob
iecti. est tn̄ ratio sine qua non.

Ad argumēta Ad pmū dicēdū q
p tāto cognitōes sin
glariū dr ppe sēsi h⁹ q: rō singularitatis est reqsita
ad actū sensus. nō vt rō formalis obiecti. sed vt causa
sine qua nō. ⁋ Ad illud scδo de aia p idē. ⁋ Ad ɔfir
mationē de distinctiōe sensus ⁊ itellect⁹ p obiecta. di
co q si sm vnā opinionē vniuersale i actu eēt p se ob
iectū itellect⁹ possibilis. ⁊ cāret ab itellectu agēte. tūc
nō seq̃ret icōueniēs. q: nā q̃ est obiectū sensus nō est
actu vle. Si vero dicat sm aliā opinionē q itellect⁹
agēs nō causat vle. sz itellect⁹ possibilis ɔsiderās istā
qditatē limitatā causat in eā vniuersale. ita q vniuer
sale. actu nō est p se obiectū itellect⁹ sed ɔseqtur etiaz
actionem pmam intellect⁹ possibilis. ita q quiditas
sm se sicut est obiectum sensus vt ɔcessum est ita ⁊ in
tellectus. si sic dicat. tūc argumentum haberet appa
rentiam. Si potentie distinguant p obā. tunc rn̄deo
q potentiaz q̃dam sunt disperate. q̃dā subordinate.
Si dispate tūc dico q ēt habēt obiecta dispata. exē
plū. potētie sēsitiue pticlares. id vn⁹ sensus puta visus
nō pt i obiectū alteri⁹ puta auditus. si sūt subordiate
vel sunt eiusdē gnīs. puta si ābe sūt cognitiue. vel alte
ri⁹ gnīs. puta si vna eēt cognitiua altera appetitiua. si
sunt subordinate eiusdē gnīs hnt etiā obiecta distin
cta subordinata sm cōmunius ⁊ minus cōe ⁊ tn̄ po⁹
supior pt i oē i qδ pōt ⁊ iserior. ⁋ Exēplū sēsus cōis
⁊ sensus particularis. q: sensus cōis est po⁹ supior ⁊
hz obiectū cōi⁹ vn̄ pt i oē illδ i qδ pt visus ⁊ adhuc
tex.cō.45. pl⁹ pz scδo d aia. Silr de potētijs subordiatis alteri⁹
gnīs. nā si po⁹ cognitiua ē cōior q̃z appetitiua. habe
bit obiectū cōius. si sint eq̃lis ambit⁹ vt i qδcūq pōt
vna pt ⁊ reliq̃. tūc habent idē obiectū ābe ⁊ sb eadem
rōne q̃ztū est ex pte obiecti sic hnt se vt credo itellect⁹
⁊ volūtas de q̃ alias. ⁋ Ad ppositū. itellect⁹ ⁊ sensus
sunt potentie subordiate ⁊ eiusdē gnīs q: ābe cogni
tiue distiguūt. g̃ penes obm̄ communi⁹ ⁊ min⁹ cōe. vn̄
i qδcūq pt sensus pt ⁊ itellect⁹. sed nō ɔuertit. eadē
g̃ nā idifferens ⁊ nōdū actualr vlis poterit cog̃sci ab
vtraq ⁊ nihil mali seqt. ⁋ Ad illδ de somno ⁊ vigi

lia c⁹ est act⁹ eius est potētia dr vno mō q. vez ē subie
ctiue. nō obiectiue. ita q cui⁹ subiectiue est po⁹ ei⁹ sub
iectiue est act⁹. ex hoc. n. pbat Ari. ibi q sic. act⁹ senti
endi est ɔpositi. ita ⁊ potentia. ⁊ nō aie tm̄. ⁋ Pōt eēt
az dici i pposito q eiusdē est act⁹ ⁊ potētia ē obiectiue
ita q sic potētia sensitiua habet p obiecto illā nām
sic idifferētē: sic ⁊ act⁹. qδ pbat: tū q: alr nō eēt idem
obiectū potētie ⁊ act⁹: tū: q: alias potētia sensitia hrēt
aliqd p se obctū sm aliquā rōnē sz q̃z ipossibile esset
illā potētiā cognoscē actu obiectū illδ. qδ ē absurdū
⁊ q sensus cognoscat obiectū sm nām cōez ⁊ n̄ hz sin
gularitatē pbat sic. q: ois po⁹ cognitia cog̃scit obie
ctū sub illa vnitate q̃ distiguit ipz ab oi alio. qδ nō ē
vnū ista vnitate. sz sēsus puta visus actu vidēs obctū
nō distiguit ipz ab oi alio qδ nō est vnū vnitate nūa
li ⁊ singulari. g̃ non cognoscit ipm sub vnitate nūali
vel singulari. ergo sub aliqua alia. illa est vnitas nāe
realis mior vnitate nūali. pbatio minoris. q: sz radi⁹
i medio ɔtinuo mouet. ⁊ sit alius ⁊ alius numero. vi
sus tn̄ nō distiguit sed iudicat ipm quasi vnū ɔtiue p
manentez. Silr si p diuinā potentiā fierent duo cor q.16.
pora sibi i eodem loco eiusdem q̃ztitatis ⁊ coloris. nū
q̃z sensus distingueret iter illa sz iudicaret vnū corp⁹
nūo se sentire: h ē vna rō ad pbādū illā vnitatē iter il tex.cō.45.
las potētias. 7. met. ⁋ Sic g̃ negādū ē de po⁹ sensiti
ua q sit p se ⁊ p circa singulare. ita negādū ē de actu.
Cū dr. 2⁹. poste. sentire ē singulare. ⁊ q̃cūq sitia addu
cunt eādē hnt vitatē q̃ten⁹ singlaritas ē rō sine q̃ nō.

⁋ **Itaq primum existimamus sapientē** c.1.
oia maxime scire vt contingit ⁊c̄.

Ueritur vtrū ad metha. iqz
tum talis p se ptineat
cognoscere oēs qditates rez in pticula
ri. ⁊ vr q sic. nam sm philosophū sexto tex.cō.1.
huius iuxta pncipium. nlla alia scia facit
cōsideratiōem de ipo qδ quid ē. g̃ ista hz cognoscere
oēs qditates. ɔña pbat: q: qditates rerū sūt note.
si g̃ i nulla alia scia seqt q i ista. ⁋ Preterea cognitio
tn̄ i vniuersali ē iperfecta eo q cōfusa ⁊ idistīcta. g̃ si
metha. nō cognoscit qditates rez i pticulari sz tm̄ in
vli. eēt imperfecte sciēs ⁊ alij pfecte. q est ɔtra phm h
in plogo. ⁋ Preterea a sili. sicut ē in potētijs ordina
tis sicut est in habitib⁹. sed sic est in potentijs ordina
tis q potētia supior pōt oēm rōnē apphēdere quaz
pōt iferior. ergo habit⁹ supior cognoscet oia que co
gnoscuntur i habitibus iferioribus. sed habitus in
feriores cognoscunt in particulari: ergo ⁊ superior.
metha. est habitus supremus. ergo ⁊c̄. ⁋ Contra. si
sic. ergo oēs alie supfluerēt. q est absurdum dicere.

Respōdeo dr q sic. sz sūt duo modi di
cendi. vn⁹ modus est q ad
metha. ptinēt cognoscere qualibet qditatē sz q qdi
tas ē ⁊ sz q h qditas. n̄ tn̄ sz oēz rōnē cuiuscūq accn̄
tis huic qditati. sz h ptinet ad alas scias. ⁋ Pro isto
mō arguit p sic. qditas h ē pore cognitiōe diffōe ⁊ tpe
motu ⁊ q̃ztitate. ⁊ q̃cūq alio accnte. ex septio h⁹. g̃ pt tex.cō.4.
ɔsiderari absq ill accntib⁹: q: i suo pori n̄ ɔpēdet a
suo posteriori. n̄ q̃ztū ad eē n̄ q̃ztū ad cog̃sci. alr iā n̄
rēēt pius. sz qditas vt sic n̄ ɔsiderat i scia nāli. q: illa n̄
abstrahit a motu. nec i mathēatica: q: illa n̄ abstra
hit a q̃zto. g̃ relinqt q i methaphica. ⁋ P. si h qditas
pticularis n̄ ɔsiderat a metha. g̃ ab aliq̃ alio. ɔñs ē fal
sū. pbatio. q: illa scia q̃cūq sit erit subalterna metha
phice. q: cū metha. ɔsideret qditatē i cōi. si illā cōside
ret in particulari. habet subiectum sub subiecto qδ
est diffinitio scientie subalterne. ⁋ Preterea. si non.
ergo superius ⁊ inferius p se ad eandem scientiam
nō ptinebunt

nō ptīebūt.ꝯñs est falsū.qꝛ eiusdē scie ē ꝯsiderare nu
merū ⁊ binariū.triāgulū ⁊ isochelē.⁊c̄.ꝯñtia pꝫ:qꝛ h
qditas ē iferior ad qditatē icōi.℄ P.pma cognitio
de re ptinet ad methaphycū.qꝛ ē pm⁹ sciēꝝ.sꝫ pma co
gnitiōe de re cognoscit sua qditas.ğ ⁊c̄.minor pbat
qꝛ illō qō ē ō re oīno iostēsibili cognoscit de re pma
cognitiōe.hō est qditas ppria q̄ habet p diffōnē.ꝑꝫ il
tex.cō.69. lō septimi methaphyce.ca.vltio.q̄rere eni q̄re hō est
hō.nihil est q̄rere.Un̄ ibi oñdit Ari.ꝙ qd ē rei hꝫ rō
nē cāe ⁊ pncipij idemrabiliꝫ.nec pt de eo formari qō
pp qd.℄ Ali⁹ mod⁹ dicēdi tenēs eandē ꝯclōnē ē.ꝙ
qditas hec ⁊ pticularis ē pōr accn̄tibus.⁊ accn̄tia p
se respectu illi⁹ qditatꝭ sūt pora accn̄tib⁹ p accn̄s.sꝫ ğ
qditas ꝑm ꝙ hec pticularis.⁊ ēt q̄ztū ad p se accn̄tia
ptieat ad meth.tn̄ iq̄ztū mobile vl huiusmodi q̄ sī ac
cidētia p accn̄s.f.vt formalr itellecta sub aliq̄ accn̄te: p
accn̄s ptinet ad aliā sciaꝫ.qꝛ sic est posterior seipa itel
lecta sine illis accn̄tib⁹ q̄ sūt accn̄tia p accn̄s.Ambo
isti modi cōueniūt i h ꝙ alie scie nō ꝯsiderāt qditatē:
nec hāc qditatē i se sed tn̄ accn̄tia sibi.Sed differūt
qꝛ pm⁹ mod⁹ dicit ꝙ methaphyca cōsiderat quidita
tē.⁊ hāc qditatem tantū vt qditas est.Scd̄s modus
dīc ꝙ methaphyca ꝯsiderat qditatē.⁊ hāc qditatē: n
tn̄ vt qditas est.sed etiaꝫ quātū ad per se accidentia.
℄ Sꝫ ꝯ illō i q̄ ꝯueniūt arguit.qꝛ si sic.ğ oēs alie scie
tex.cō.4. ꝯsiderant de ente p accn̄s.ꝯñs ē falsū.⁊ ꝯtra. Ari.sex
to meth.ğ ⁊ añs.ꝯñtia est euidēs.qꝛ qditas cū accn̄te
tex.cō.7. p accn̄s ꝯstituit ens p accn̄s.ꝑꝫ pꝫ 5° methaphyce.c.
ō ente ⁊ vno.Caueāt ğ illi q̄ dicūt ꝙ de corpe mobi
li iq̄ztū mobile ē scia nālis:⁊ mobilitas sit formalis
rō subiectia.ne habeāt ꝯcedere ꝙ nālis scia sit ō ente
p accn̄s.ō q̄ alias.f.i pma qōne libri phycoꝝ pluriꝫ
tex.cō.2. recolo me dixisse.℄ Cōfirmat rō.qꝛ necc̄ ē pcog̃sce
re de subo.qd est.ex h posterioꝝ.sꝫ ens p accn̄s nō hꝫ
tex.cō.5.6. qd.qꝛ oē hn̄s qd vl ē gen⁹.vl i gn̄e.sꝫ ensꝫ p accn̄s nō i
z.7. gn̄e.imo distiguit ꝯ oia gn̄a.sexto meth. ℄ Cōtra il
lō in q̄ scd̄s mod⁹ distiguit a p arguit sic.qꝛ si sic .ğ
oēs alie scie erūt scie methaphyce subalterne.ꝯñs est
falsū.vt ēt ipi dicūt.ğ ⁊ añs.pbatio ꝯñe.qꝛ tūc nulla
passio remanet cōsiderāda i alijs sciētijs.qꝛ sola me
thaphyca ꝯsiderat ppas ⁊ pmas passiones.alia aūt
accn̄tia p accn̄s ⁊ p ꝯñs nulla alia demrat pmā pas
sionē iesse.sꝫ psupponit demōstrari i alia.sꝫ ꝯclō vbi
demonstrat pma passio ē pn̄m i iferiori scia. vbi de
mr̄at posterior passio.vel aliqd aliō.sꝫ hec ē cōditio
scie subalternātis ⁊ subalterne.ğ oēs alie scie sūt sub
alēnate scie methaphyce. ℄ Alr ğ dicendū ꝙ ad me
thaphycā iq̄ztū tal nō ptiet ꝯsiderare oēs qditates i
pticulari: sꝫ vlī tn̄ ⁊ sub rōne entis.⁊ h pbat rō fa
cta.qꝛ alr oēs alie supfluerēt.Un̄ ⁊ Ari.mltū tempa
te dic sic decet ⁊ vt ꝯuenit:qꝛ sapiētis nō ē scire oia q̄
cūqꝫ mō sꝫ vt ꝯtigit.i.i cōi ⁊ i vlī.nec rōnes alterius
opionis cogūt.℄ Ad pmū dico ꝙ q̄lꝫ qditas nō est
pōr oi accn̄te.sꝫ solū qditas sb̄e.nō āt qditas q̄ztitatꝭ.
vel q̄litatis. qꝛ si sic:eēt prius seipo. ℄ Cōtra.adhuc
stat argm̄.qꝛ qditas ignis ē pōr oi motu ⁊ q̄ztitate.ğ
vt sic nō ꝯsiderat a nāli nec a mathēatica.ğ a metha
phyca.⁊ hr̄ ppom̄.℄ Rn̄deo.mobilitas nō ē forma
lis rō subiua subi nālis.vt alias dixi.Cui⁹ vna est rō
p nūc.qꝛ sbꝫ sb rōe sbi.pus est nāliter passiōe.ğ i suo
pori passio nō ē foral rō cognoscēdi ipꝫ ex q̄ posteri
us ē.mobilitas āt ē passio i scia nāli.℄ Dicēdū ğ ꝙ
qditas ignis cū illo ꝙ approprat ipꝫ qcqd sit illō vt
ppiuꝫ sbꝫ mot⁹ ꝯsiderat i scia nāli.ğ tal qditas vt qdi
tas ꝯsiderabit a philosopho nāli.illō vō qō appro
prat ipꝫ vt sit sbꝫ mot⁹ nō ē mot⁹ qꝛ pri⁹ nālr hꝫ rōeꝫ il
lā:q̄ꝫ sit subm̄ mot⁹.℄ Ad 2m̄ cū iferē ꝙ illa ē subal

ternata methaphyce.dico ꝙ pt reduci ꝯ eos.nā ꝑm
eos illa hꝫ sbm sub subo.⁊ vltra adderet differentiā
accn̄talē ad subm̄ methaphyce.nā qditas ꝑꝫ te q̄ztū
ad accn̄tia p accidēs ꝯsiderat ab alia scia.hec ē autē
vna de cōditionib⁹ scie subalterne.ꝙ addat dr̄iā acci
dētalē.℄ Ad formā.pcedit ab isufficiēti.Ad c⁹ euidē
tiā notādū.ꝙ vna ꝯditio scie subalterne ē.ꝙ suū sbm
sit sub subo scie subalternātis.Alia ꝙ sciat qꝛ vbi su
perior scit pp qd.⁊ a superiori accipit sua pncipia ad p
bādū ꝯclones.Alia ꝙ subm̄ addat dr̄iā accidētalē.si
cut son⁹ addit nūero.⁊ visuale linee.Ad ppositū sꝫ nā
lis ⁊ mathematica habeāt subm̄ sub subo metaphy
ce:qꝛ illa ꝯsiderat qditatē in cōmuni.iste qditatē i pti
clari.i.in spāli.nō tn̄ addūt dr̄iaꝫ accn̄talē:sꝫ eēntialē:
puta hāc qditatē:sup qditatē.℄ Ad tertiū dicēdum
ꝙ ad eādē sciaꝫ ptinet ꝯsiderare supi⁹ ⁊ iferi⁹.gen⁹ ⁊
spēm ꝑm rōnē superioris.sic pꝫ i exēplo qō adducit.qꝛ
arismetic⁹ ꝯsiderat de nūero ⁊ binario ꝑꝫ rōeꝫ nūeri.
⁊ sic methaphyca ꝑm rōnem entis i cōi cōsiderat de
oi ente.tn̄ de superiori ⁊ iferiori pt eē alia ⁊ alia scia ꝑꝫ
aliā ⁊ aliā rōnē ppriā. vnde si binari⁹ hr̄et aliqꝫ pas
siones pprias demr̄abiles de ipo.nō p rōnē nūi eiuꝫ
ꝯsideratio ptineret ad aliā sciaꝫ ab arismetica sic di
cēdū i pposito.℄ Ad vltiuꝫ dicēdū ꝙ prīa cognitio
de re vel ē vlis.vel ē pticlaris.prīa vlī cognoscit illō
qō p iest sibi i vlī.sic ens ⁊ hō.pma vō pticlari cog̃sci
tur p qō sibi iest i pticulari.f.sua ppa qditas.metha
phyca āt nō ē prīa scia pticulariꝫ de hoie in pticulari
sꝫ prima vlis de ipo inq̄ztū ens vel substantia.

Ad primū pncipale de 6° meth.dico ꝙ solū itēdit ꝙ nlla alia scia cō
siderat qd i cōi nisi metha.℄ Ad ꝑꝫ qn̄ dr̄ ꝙ cogni
tio i vlī.ē ipfectior ⁊c̄.dr̄ vno mō ꝙ sꝫ pfectior sit co
gnitio scie i pticlari vt pticlare icludit vle.q̄ꝫ i vlī tn̄
tn̄ vbi pticlare nō ꝯcludit vle:vle n̄ ē ipfecti⁹.℄ Ali
ter dr̄ ꝙ sꝫ aliq̄ mō cognitio pticularis sit pfectior in
se supta pcise.tn̄ cognitio vlīꝫ de ppo cognoscibili ē
certior ꝑꝫ pportionē.q̄ꝫ cognitio pticlaris de suo co
gnoscibili:qꝛ pl⁹ dat cognoscere vle q̄ztū cognoscibi
le ē q̄ꝫ pticlar.℄ Ad 3m̄ de silī ō potētijs ordiatꝭ dico
ꝙ n̄ ē silē ō potētijs ⁊ hītib⁹ qꝛ ex q̄ superior po⁹ hꝫ ma
iorē ꝯtutē.si spēs pluriū hꝫ: pt illa plā cognoscere.sꝫ
habit⁹ nō ē rō cognoscēdi nisi repn̄tādo rē. habit⁹
āt vlis nō ē repn̄tatiu⁹ illoꝝ pticulariū.pbatio qꝛ cō
tigit scire i vlī ignorādo i pticulari.habitꝰ ğ vlī non
cognoscunt q̄ sunt habit⁹ iferioriꝫ.potētia aūt superior
⁊ hꝫ ꝯtutē maiorē ⁊ pōt recipere alias species.

℄ Fere āt ⁊ difficillia sī hoib⁹ ad cog̃scen c.1.
dū q̄ maxie sī vlia.nā a sēsib⁹ sī rēotissima q.10.

Ueritur Utrꝫ magis vlia sint difficiliora: ad
cog̃scēdū:⁊ vr̄ ꝙ n̄.nā inata ē nob via
pcedē ex notiorib⁹ nob ex p phyſi.⁊ in tex.cō.2.
tēdit.ibi.vt pꝫ p l̄raꝫ ꝙ vliora sint no tex.cō.3.
bis magis nota ⁊ singularia min⁹ no tex.cō.4.
ta.℄ Cōfirmat qꝛ ꝯfusa ⁊ ideterminata sī nob magiꝫ
nō vt dr̄ ibidē.℄ Itē totū ē magꝭ notū q̄ꝫ ptes.sed
vlia sūt magꝭ ꝯfusa ⁊ ideterminata q̄ꝫ singlaria. vle
ē ēt totū.ğ vlia sūt nob magiꝫ nō.℄ Preterea.illa ci
ti⁹ occurrūt itellectui q̄ꝫ singlaria occurrūt citi⁹ sēsui. p phyſi. tex.
sꝫ singlaria magis vlis citi⁹ sētiuntur.ğ vlia pri⁹ itel cō.5.
ligunt.pbatio minoris.qꝛ pueri p oēs hoies appel
lāt pr̄es ⁊ oēs feminas mr̄es ⁊c̄.pꝫ ēt in expimento
Aui.qꝛ si aliqd videat a remotꝭ pri⁹ cog̃scit ꝙ sit corp⁹
q̄ꝫ aial.⁊ pri⁹ aial q̄ꝫ hō.⁊ hō q̄ꝫ sortes.℄ P.ꝑm Aui.
p metha.ca.5°.cōissima vt ē ens ⁊ res pma impſſiōe

ꝓximunt i aia. ꝗ ꝓ cognoscunt. ¶ Pꝫ ꝙ minus vlia magis cognoscant ⁊ sunt magis nota nāe. arguit sic. vnūqͦdqꝫ ē magis notū qͦd ē magis pfectū ⁊ magis ens qꝛ sic res se hn̄t ad entitatē. ita ē ad cogn̄scibilitatē: sꝫ minꝰ vle ē pfectiꝰ ens q̄ꝫ magis vle ꝙ addit. ꝰ. magis vle aliq̄ꝫ pfectōēꝫ. ꝗ ē magis notū. ¶ Cōtra Ar. i textu

Respōdeo Prio p̄mittā vnā distīctio nē. scdo ostēdā mltiplicē cō clonē. ¶ Quantū ad p̄mū dico ꝙ q̄ꝫtū ꝓ nūc suffic duplr ē vle. s. in cāndo ⁊ in p̄dicādo. vle aūt i cāndo attēdit penes ābitū ⁊ extēsionē ꝯtutis vt illō dicat vlius isto mō cꝰ virtus ad plures effectꝰ se extēdit. sicut cā p̄ma q̄ tn̄ i se est singularis vt opponit vli in p̄dicādo cū n̄ p̄dicet ꝺ pluribꝰ singularibꝰ. vle āt i p̄dicādo ē illō qͦd diffinit p̄ poste. qͦd ē vnū in multis: ⁊ de multis. qͦd. s. est aptū natū de pluribus p̄dicari.

tex.cō.ii.

Quātū Ad sꝫ. si q̄rat de vli sꝫ causalitatēꝫ sit ista p̄ma ꝯclo. magis vle ꝑm cāsalitatē ē nobis minus notū q̄ꝫ minꝰ vle. hāc ondo sic. q̄ꝫto aliqd ē minꝰ sēsibile tāto ē minꝰ notū nobis. sed magis vle ꝑm cālitatē est minꝰ sensibile. ꝗ ⁊c̄. maior pꝫ de itelligētijs sepatis a mā q̄ qꝛ minꝰ sēsibilia minus nota sunt nobis. ꝓbatio minoris qꝛ vliora i cāndo sunt pfectiora. sꝫ pfectiora sunt minus sensibilia. ¶ Notādū tn̄ ꝙ ista ꝯclusio nō ē itelligēda de pricipijs cōplexis. nā cāe vl p̄nᵃ cōplexa q̄ꝫto vliora ēt in cāndo tn̄ sūt notiora. Un̄ ⁊ prima p̄nᵃ simplr sunt sicut locus ianue ex scdo metha. ¶ Si aūt q̄rat de vli ꝑm p̄dicationē. aut magis vle cōparat ad singulare simplr: aut ad minꝰ vle sic genꝰ ꝯparat ad spēm. si p̄mo mō distiguēdū ē de cognōne. qꝛ cognitio pōt sumi duplr. vno mō vt ē cōlꝰ ad sensitiuā ⁊ itellectiuā q̄ dr̄ cognitio i gnāe. alio mō sumit determinate ꝓ cognitione vel sensitiua seorsuꝫ vel itellectiua seorsum. si ergo cōparet vle magis ad singulare simplr penes cognitionē cōem in gnāe sit ista scda ꝯclo. Singulare simplr ē nobis notiꝰ q̄ꝫ vle. hāc ondo sic. Illō ē notiꝰ nobis simplr qͦd est notius in cognitōe p̄ma i nobis. sꝫ singulare simplr ē hmōi. ergo ⁊c̄. ꝓbatio minoris cognitio p̄ma in nobis ē sensitiua. singulare aūt notiꝰ ē nobis cognitōe sensitiua q̄ꝫ vle. patet. ¶ Si aūt magis vle nō cōparet ad pticulare vel singulare simplr quātū ad cognitionē in gnāe: sed quātū ad hāc vl illā seorsuꝫ. Si q̄ꝫtū ad sensitiuā. sit ista tertia cōclusio. singulare ē nobis notius q̄ꝫ vle. hāc ondo sic. illō est notiꝰ cognitōe sensitiua qͦd sentit p̄ se q̄ꝫ qͦd sentit p̄ accn̄s. sꝫ singulare p̄ se sentit. vle aūt p̄ accn̄s: qꝛ iq̄ꝫtū ē in singulari. pꝫ ꝗ ꝙ singulare est notiꝰ q̄ꝫ vniuersale cognitōe sensitiua. ¶ Si aūt magis vle cōparet ad singulare quātū ad cognitionē itellectiuā. vel singulare nō est itelligibile p̄ se sꝫ p̄ accidens ꝑm vnam opinionem. vel potest p̄ se intelligi ꝑm aliam opinionē. Si prima opinio teneat: sit ista cōclusio 4ᵃ. Vle est prius notū q̄ꝫ singulare. hāc ondo sic oē p̄ accn̄s

tex.cō.66.

est posteriꝰ eo qͦd est per se. 2ᵒ phyſi. capitulo de fortuna. sed ꝑm primā opinionē vle p̄ se itelligit. singulare aūt per accidens. ergo. ¶ Si aūt scda opinio teneat sit ista quita cōclusio. singulare est notius q̄ꝫ vniuersale. hāc declaro sic cōclusio nō cognoscit nisi p̄ principia que sunt magis nota ꝑm Aristotelēꝫ. primo po

tex.cō.5.

steriorū. pricipia aūt ꝑm eum sumunt p̄ iductionē. inductio aūt est ex singularibꝰ. ꝗ totiꝰ iste ꝓcessus incipit a cognitiōe singulariū. ⁊ p̄ ꝯn̄s ista sunt nota p̄us. ¶ Si aūt cōparet magis vle ad minus vle vt q̄n vtrunqꝫ est simplr vle. hoc pōt esse dupliciter. qꝛ aut āmbo ꝯparant ad itellectū aut singularia eoꝝ cōparātur adinuicē. ¶ Si scdo mō sit ista. 6ᵃ ꝯclusio. Singulare magis vlis. ē nobis notiꝰ q̄ꝫ singulare minꝰ vlis. hꝫ apparet. tū qꝛ illō ē ꝯfusius iō p̄ꝰ notū. tū a signo qꝛ pueri p̄ꝰ vocāt oēs hoies p̄res. tū a remotis qꝛ prius videt aliqd eē aial q̄ꝫ hō ⁊c̄. vt supius dicebatur. ¶ Si aūt vtrūqꝫ vle cōparet ad itellectū. hoc ꝯtigit duplr qꝛ vel ipm superiꝰ ꝯsiderat vt est qd indistinctū. plura ꝯtinens cōfuse. vel est qͦddā distictū diffiniens. ¶ Si primo mō sit ista 7ᵃ cōclusio. Magis vle est p̄ꝰ nobis notū hāc ꝓbāt prie q̄tuor rōnes p̄ꝰ facte i opponēdo. ¶ Cōtra. qꝛ ꝓpinquꝰ simplr tali est magis tale 3ᵒ thopi. sꝫ singulare est nobis simplr magis notū ex scda cōclusione ⁊ minꝰ vle ē ꝓpiquꝰ singulari q̄ꝫ magis vle. pꝫ. ꝗ ē magis notū. ¶ Rn̄deō. regula ista de tertio thopi. est sic itelligenda. si sit ꝓpiquꝰ illi i eo qͦd tale. singulare aūt est nobis magis notū qꝛ sēsibile. illō ꝗ qͦd ē ꝓpiquꝰ singulari vt sensibile est nobis notiꝰ. sed i hꝫ magis vle est ꝓpiquꝰ q̄ꝫ minꝰ vle. nō ꝙ vniuersale vt sic sit sensibile sed vt existit i suppositis. qꝛ singulare magis vlis ē nobis notiꝰ q̄ꝫ singulare minꝰ vniuersalis vt dictū est. ¶ Si scdo mō sit ista octaua ꝯclusio. Diffinitū ē nobis magis notū cognitōe tn̄ idisticta. qꝛ p̄ꝰ cognoscit diffinitū idisticte q̄ꝫ diffiniēs. hāc ondo sic. ꝯposita sīt nobis magis nō q̄ꝫ simplicia ex p̄ phyſi. ꝙ itelligēdū ē cognitōe idisticta ibi. n. dī ꝙ totū qͦd ē cōpositū est notiꝰ q̄ꝫ ptes: sꝫ minꝰ vle cōponit ex magis vli. ꝗ est nobis magis notū cognitiōe idisticta. ¶ Cōtra. sexto thopicoꝝ dr̄ ꝙ diffinitū est minꝰ notū q̄ꝫ diffiniētia. sꝫ diffiniētia sūt magis vlia q̄ꝫ diffinitū. ꝗ ⁊c̄. ¶ Cōfirmat qꝛ diffinitū ē p̄ simplr p̄ora ex sexto thopicoꝝ: sꝫ p̄ te alia sīt minus nota nob. ꝗ p̄ora sīt nob minꝰ nota ꝙ vr̄ absurdum. ¶ Rn̄ᵒ ꝙ diffiniētia iq̄ꝫtū diffiniētia sīt nob magis nota ⁊ p̄ora q̄ꝫ diffinitū ⁊ hꝫ q̄ꝫtū ad distictā cognitionem diffiniti qualis est cognitio diffinitiua. de tali loquitur Aristoteles. 6. thopicoꝝ.

Adargumēta ad pꝰᵃ q̄tuor pꝫ ex p̄cedētibꝰ. nā arguūt de cognitōe ꝯfusa magis vlis ꝯpati ad minꝰ vle ⁊ faciūt ꝓ 7ᵃ ꝯclone. ¶ Ad vltimū p̄ qͦd ꝓbat minus vle esse magis notū nob. dicēdū ꝙ verꝫ ē ꝺ cognitōe ꝯfusa ⁊ idisticta. ¶ Ad illō i oppositū dico ꝙ Ari. hꝫ i lrā loqtur ꝺ magis vlibꝰ ꝑꝫ cālitatē ⁊ tale vniuersale ē minꝰ ⁊ difficilr nobis notuꝫ. vt pꝫ ex prima cōclusione. ¶ Ex hꝫ pꝫ itētio huiꝰ textus de q̄bus hic in pte ista intēdit Ari. qꝛ de primis causis ⁊ principijs incomplexis cuiusmodi sunt substātie separate.

¶ Opꝫ enim hāc primorum principioꝝ ⁊ causarum esse speculatiuam. c.i.

Queritur Utrꝫ meth. sit scia p̄ctica vel speculatiua: ⁊ vr̄ ꝙ practica. nam ois scia q̄ ordinat ad bonū moris ē vere practica. meth. est hmōi qꝛ est vt boni fiamus. ordinat eni imediate ad felicitatē q̄ est summū bonū nostrū. ꝗ est de practica. ¶ Preterea ordinare est actꝰ scie practice. sꝫ metha. ordinat alias vt pꝫ hic in lrā p̄cedēti caplo. Sapiētis ē ordinare ex sexta cōditōe sapiētis. ꝗ methaphica ē practica. ¶ Preterea sic sehꝫ theologia ad p̄ficiēdū nos i esse supnāli: sic methaphyca ad p̄ficiēdū nos i esse nāli. sꝫ illa pōit p̄ctica. qꝛ p̄ficit nos p̄ amorē caritatꝫ q̄ est eē supnāle. ꝗ methaphyca ē p̄ctica q̄ nos p̄ficit i eē nāli. ¶ P̄. methaphyca ē cōis ad practicaꝫ ⁊ speculatiuā. qꝛ vlis respectu oīuꝫ. ꝗ nec est speculatiua: nec practica. ¶ Cōtra Aristo. hic in littera. q.ii. in p̄hemio c.i.

Respōdeo In ista qōe suppono vnū ꝙ ab oibus gnālr ꝯcedit. s. ꝙ

bit⁹ seu scia p̃ctica aliq̃ mõ extendit ad p̃xim. sic ⁊ ipse
tex.cõ.9. itell̃s iux̃ illõ tertij de aĩa. itellect⁹ extẽsiõe fit practic⁹
h̃ supponẽdo sic ꝓcedã. Primo declarabo qd sit p̃xis
ad q̃z dr̃ extẽdi scia practica: ⁊ q̃ dr̃ practica. Scdõ
qualiter cognitio seu scia practica extẽdit a praxim.
Tertio dicet ad q̃õnẽ. ¶ Quãtũ ad p̃mũ pono talẽ
rõez. Praxis ad q̃z dr̃ extẽdi scia pratica ẽ act⁹ alteri⁹
us potẽtie q̃z itellect⁹: nãliter posterior intellectione.
nat⁹ elici ꝯformiter itellectui recto. ad hoc q̃ sit rect⁹
act⁹. Quattuor ponunt i d̃scriptiõe. Pria ꝯditio ẽ qd̃
est act⁹ alteri⁹ potẽtie q̃z itellect⁹. hoc pz. quia stando
p̃cise in actib⁹ itellect⁹ nõ est extẽsio itell̃s. q̃z extẽdere
est ex̃ se tendere. sic aũt itellect⁹ nõ ex̃ se tẽdit. act⁹. n. in
tell̃s vt est eius nõ respicit actũ alteri⁹ potentie. Si
dicas vnũ actũ itell̃s extẽdi ad aliũ quem dirigit sicut
act⁹ cognitiõis logice dirigit i actib⁹ discernẽdi ⁊ ar
gumẽtãdi: q̃ ẽt sũt act⁹ itellect⁹. dico q̃ nõ pp h̃ scdõ
act⁹ est praxis. vt mõ loq̃mur de praxi. a qua. s. dr̃ scia
practica. nec p ꝯñs p̃m⁹ erit cognitio practica. ¶ Ex
his ꝯcludo correlariũ q̃ logica vl̃ rhetorica nõ ẽ scia
practica. ¶ Sz ꝯ istõ correlariũ arguit Aureolus p
sex rõnes q̃ logica sit scia practica. Prio sic. oĩs habi
t⁹ actiu⁹ ẽ p̃ctic⁹. sed tã logica q̃z rhetorica sũt habit⁹
actiui. g̃ p̃ctici. maior videt̃ ṽa. sed minor pbat̃. p̃mo
de rhetorica q̃z h̃ ethicoꝝ vocat eã philosoph⁹ quãdã
ṽtutẽ. vbi cõmẽ. eustachi⁹ dicit. q̃ est q̃dã virt⁹ ⁊ q̃daz
tex.cõ.2. po⁹. Et de logica ꝓbat̃. q̃z rhetorica ẽ assecutiua dya
lethice. si g̃ rhetorica ẽ bit⁹ actiu⁹: multo pl⁹ logica ⁊
dyaletica. ¶ Scdõ sic. habit⁹ qui nõ caret respectu
prioritatis ⁊ cõformitatis actiuitatis ⁊ directiuitatis
nõ est simplr̃ speculatiu⁹. q̃z iste videnṫ ꝯditiões bit⁹
practici: sz logica ẽ huiusmodi. g̃ ñ ẽ spec̃latiua. mĩor pz
2.meth.tex. de p̃oritate. q̃z icõueniẽs ẽ sil̃ q̃rere sciaz ⁊ modũ scie
cõ.15. di. i. logicã. ⁊ iõ logica p̃cedit notitiã oĩuz aliaꝝ sciaꝝ.
De ꝯformitate ⁊ alijs pz. q̃z oẽs alie vtunt̃ ⁊ reglant̃ p
logicã. ¶ Scdõ tertio sic. habit⁹ cuius finis ppri⁹ nõ est
act⁹ ꝓpri⁹ est habit⁹ practic⁹. logica ẽ huiusmodi. g̃
⁊c̃. mĩor pz. q̃z ordinat̃ ad alias scias. ¶ Preterea q̃r
to. bit⁹ q̃ extẽdit ad act⁹ alteri⁹ habitus ẽ practic⁹: sed
logica est huiusmodi. ergo ⁊c̃. maior pbat̃: q̃z itell̃s
extensione fit practicus. ¶ Preterea q̃nto. habitus:
qui diuidit in docẽtẽ ⁊ vtẽtẽ est practicus. exẽpluz
de medicina. logica est huiusmodi. ergo ⁊ cetera.
¶ Preterea nullus habitus speculatiuus fac̃ obie
ctum suuz. sz logica fac̃. ergo ⁊c̃. maior pbat̃ ex diffe
rẽtia que est inter hitus speculatiuos ⁊ actiuos posi
tos 6⁰. metha. minor pbat̃. q̃z logica facit orõnes ꝯce
tex.cõ.1. ptuũ expssiuas ⁊ syllogismos ⁊ huiusmodi q̃ sũt s̃b
iectũ in logica. ¶ Ex his oĩb⁹ isert regulã talẽ. oĩs il
le hitus ẽ practicus q̃ nõ solũ hz p fine actũ quẽ elic̃
sed etiã actũ quẽ dirigit i q̃zcũq̃z potentiam. ¶ Sed
iste rõnes que oẽs ex vna radice ꝓcedũt nihil cõclu
dunt. sicut patebit rñdendo: ⁊ reducẽdo eas. ¶ Ad
p̃mam reduco eã sic. oĩs habitus actiuus est practi
cus. hec ẽ maior. sed oĩs habitus itellectualis ẽ acti
u⁹. ergo oĩs talis ẽ practic⁹. qd̃ ẽ falsũ euidẽter. q̃z tũc
tex.cõ.4. nulla scia eẽt spec̃latiua. mĩor pbat̃ sic tua. q̃z oĩs tal̃
bit⁹ ẽ facilitas ⁊ q̃dã virtus s̃z Aristo. sexto ethico. q̃
sapiaz ⁊ sciaz enumerat iter ṽtutes intellectuales.
¶ Ad formã dico q̃ maior ẽ ṽa si sit bit⁹ directiu⁹ in
p̃xi. ⁊ tũc minor falsa. q̃z nec logica nec rhetorica diri
gũt i p̃xi. sz solũ i actũ itell̃s vl̃ spec̃latõis qd̃ idẽ est.
Cõfirmat̃. q̃z vz fallacia ꝯñtis. ẽ ṽt⁹. g̃ practica. sunt
n. ṽtutes multe speculatiue vt dictũ est. ¶ Ad s̃m di
cẽdũ q̃ maior ṽa ẽ. si ille habit⁹ sit directiu⁹ i opatio
nẽ q̃ est praxis ⁊ alteri⁹ gñis a speculatiõe. ⁊ sic mĩor ẽ
falsa. q̃z logica ñ ẽ hmõi. ñ. n. dirigit nisi i actũ rõis. q̃
nõ est ṽa p̃xis de q̃ loq̃mur. ¶ Ad tertiũ p idem: q̃z
maior ẽ ṽa si hẽat p fine actũ alteri⁹ gñis a spec̃latio
ne ⁊ sic minor ẽ falsa. ¶ Alr̃ dr̃ q̃z minor ẽ falsa sim
plr̃ q̃z q̃cq̃d fit de logica vtẽte: tñ logica docẽs vt sic
vĩ habẽt actũ ꝓpriũ p fine. ¶ Ad 4ᵐ p idẽ q̃z si logi
ca extẽdat̃ ad actũ alteri⁹ hit⁹ nõ tñ ad actũ q̃ ẽ p̃xis.
de q̃ nũc loq̃mur: ⁊ sic rõ nõ valet. ¶ Ad 5ᵐ reducit̃
a s̃upra maiori addo mĩorẽ. sz meth. diuidit̃ i docẽtẽ
⁊ vtẽtẽ. g̃ est p̃ctica. ꝯclusio est euidẽter falsa. g̃ maior
q̃z mĩor etiã ꝯcedit̃ ab ip̃o. pbat̃ etiã q̃z oẽs alie scie
vtũt̃ meth. sp̃aliter quãtũ ad p̃ncipia cõia q̃ s̃t digni
tates q̃s accipiũt oẽs scie a meth. s̃m phz. li. b⁹. c. 4.
¶ Ad sextum. mĩ. est falsa. q̃z quicquid sit de logica
vtẽte. tñ logica docẽs p̃supponit obz suũ. puta dicibi
le icõplexũ. i libro p̃dicamẽtoꝝ. ⁊ sic de alijs. ¶ Alr̃.
data maiore ⁊ miore ꝓcedit ab isufficiẽti. q̃z illõ non
suffic̃ ad sciaz p̃cticã nisi sit directiua ṽe p̃xis. n̄ ĩ h̃
stat sciaz esse p̃cticã vt dicet̃. qd̃ de logica nõ p̃t dici.
¶ Ad illã regulã q̃z isert dico q̃ ẽ falsa: tũ q̃z isufficiẽ
ter docet cognoscere praxi. pz. tũ q̃z si q̃libet tal̃ extẽ
sio sufficeret ad hitũ p̃cticũ: p̃ncipiuz in speculatiuis
eẽt p̃cticũ cũ extẽdat̃ ad hitũ ꝯclonũ: qd absurdius?
Stat g̃ p̃ma ꝯditio q̃ p̃xis sit act⁹ alteri⁹ potẽtie q̃z itel
lect⁹ vel qd̃ idẽ est alteri⁹ gñis a speculatione. ⁊ p ꝯñs
nec logica nec rhetorica est scia p̃ctica. vadant g̃ iste
rõnes vias suas q̃z ꝯ ꝓpositũ nõ faciũt. ¶ Scdã ꝯdi
tio est q̃ est nãlr̃ posterior itellectiõe. h̃ pz. n̄ã act⁹ non
hñtes ordinẽ ad itellectũ vt ordinabiles ⁊ regulabi
les. cuiusmodi s̃t act⁹ vegetatiui vel ẽt nãlr̃ p̃cedẽtes
itellectionẽ. vt actus sensitiui nõ dicunt̃ praxes: nec
ad eos extẽdit̃ practica: cognitio vt s̃t p̃ores itellectio
ne. Simil̃r act⁹ potẽtie appetitiue sensitiue q̃ẽn⁹ p̃ce
dit actũ itell̃s nõ est p̃xis nec respectu ip̃oꝝ actuũ est
cognitio p̃ctica nisi p quãto ẽ aliq̃ mõ moderatiua:
istoꝝ actuũ. ⁊ isti act⁹ sequũt̃ itellectionẽ moderatiuã
vt p ip̃az sũt moderati. ¶ Ex duabus cõditiõib⁹ su
pradictis seq̃t̃ correlariũ q̃ praxis ad q̃z extẽdit̃ hit⁹
practitus nõ est nisi act⁹ voluntatis elicit⁹ vl̃ impat⁹.
nam nullus alius actus a volitione est posterior eẽn
tialiter intellectione. q̃z q̃cũq̃z alius actus det̃ aliq̃s
eiusdem rõnis cũ isto posset eẽ prior sicut pz discur
rendo per actus oĩum potẽtiaꝝ. ¶ Sz ꝯtra. q̃z aliq̃
intellectio est actus imperatus a volũtate. ergo erit
praxis. qd̃ est cõtra p̃mã conditionẽ. añs patet q̃z vo
lũtas imperat etiã intellectui. ¶ Respondeo. argu
mẽtũ peccat per fallaciã ꝯñtis. hoc. n. veꝝ est q̃ oĩs
praxis est actus volũtatis elicitus vel imperatus:
sed non conuertitur. licet g̃ aliq̃ intellectio sit impata
a voluntate. ex h̃ nõ sequitur q̃ sit praxis. ¶ Tertia
condititio est q̃ praxis est actus aptus natus confor tex.cõ.3.
miter elici intellectui recto. hoc pbat̃ tũ ex sexto ethi
coꝝ vbi dr̃ q̃ electio recta necẽario req̃rit rõnẽ rectã
⁊ si hoc est veꝝ de electione q̃ est act⁹ elicitus volũta
tis pari rõne de actu iperato. Tũ ex dcõ August. q̃n
to de trinitate capitulo p̃. q̃ intellectus intelligit sibi
⁊ alijs. sic ergo p̃ot iudicare de actu suo ita ꝯ actib⁹
aliaꝝ potẽtiaꝝ q̃ sũt posteriores. ⁊ p ꝯñs si recte iudi
cet oz ip̃suz actũ q̃ est praxis ꝯformiter elici si d̃beat
eẽ rect⁹. ¶ Ex duabus ꝯditionib⁹ vltimis ip̃i⁹ p̃xis se
q̃tur q̃ actus ipat⁹ a volũtate nõ ẽ p̃mo praxis: sz q̃si
p accñs. qd̃ patet ex hoc q̃z nõ est p̃ posterior intelle
ctione nec p̃ natus elici ꝯformiter rõni recte: oportet
g̃ aliũ actũ esse p̃mo praxi. iste nõ est nisi actus elicit⁹
volũtatis q̃ est volitio: q̃z p volitionẽ habet dictas cõ
ditiones actus iperatus. ⁊ ip̃a nõ per aliã. Et h̃ est rõ tex.cõ.11.
ci⁹ qd̃ est esse p̃ ex p̃ poste. capitulo de vñ. ¶ Tũc vl
tra q̃ñ aliq̃d ẽ p̃mo tale cõiũctũ cũ aliquo posteriori

adhuc esset tale si posset ab illo separari. ergo si actus vo
lūtatis posset separi ab actu alteri⁹ potētie erit prīs
ēt ab illo separatus. separat aūt circa quodcūq3 obiectuz
circa qd pt ēē act⁹ volūtatis ꝛ nō act⁹ alteri⁹ potētie
īferioꝝ. cuiusmodi sūt oīa īmaterialia. ergo circa oē tale
sol⁹ act⁹ elicit⁹ volūtatis ē praxis. ¶ Quarta cōditio
ē talis. ꝙ praxis ē act⁹ q pōt recte ꝛ nō recte elici. ꝛ hoc si
gnificat cū dr̄ ad hoc ꝙ sit rect⁹. nā si nō posset recte
ꝛ nō recte elici frustra poneret respectu eius scia pra
ctica directiua. nō enim indigeret directiuo.

Quātū Ad sc͂3 pncipale dico. ꝙ ista extēsio:
scie pctice ad prxi vt regule ad regu
latū consistit in duplici respectu vel rōne aptitudi
nali. s. ɔformitatis ꝛ prioritatis nālis. de prioritate p3 p
tex. cō. 3. illō sexto ethico. ꝙ electio recta reqrit rōnē rectā. nō
āt rectio eā reqreret nisi ēēt prior. ¶ De conformitate
habet ēt ibidē ꝙ veritas ɔsideratiōis practice ē ɔfes
se sehn̄s appetitui recto. Dixi aptitudiali: qꝛ neutra
relatio reqrit actualis: ꝙ. n. praxis actualr̄ sequat cō
siderationē cui sit ɔformis. hoc oino accidit ɔsideratio
ni. n ā si ab actuali extēsiōe diceret pctica nlla scia cēt
necessario practica. sed eadē qn̄q3 practica quādoq3
speculatia: qd ē ipossibile. suffic ergo duplex extensio ap
titudinal. Ex his ɔcludo correlarie. ꝙ nulla scia ē de
pctica nisi sit directia alic⁹ de praxis mō pexposito.

Quātū Ad tertiū dico ꝙ methaphysica ē
scia speculatiua: nō practica. Pro
in phemio bat. tum ex auctē Ari. hic in lr̄a ꝛ 6°. metha. Probat
c. i. tex. cō. 2. ēt p rōnem. oīs scia practica ē directiua alicui⁹ vere
praxis s̄m duplicez respectū pdictū. s3 methaphyca
non est hmōi. ergo ꝛc. maior p3 ex pcedētib⁹ minor
pbat. qꝛ cognitio entis iquātū ens nō est nata dirigē
i aliquē de praxi. p3 discurrēdo p act⁹ oiu3 potētiaꝝ
q pn̄t ēē praxes s3 dscriptōe3 positā i p articlo qōis.

Adargumēta Ad pmū data maio
lo. ethi. c. io. re: ad miorē dico ꝙ
s3 opionē Ari. felicitas cōsistit i speculatiōe dei q̄ nō
ē praxis. vt p3 ex p articulo. ꝛ id l3 meth. ordiet ad fe
licitatē: tn̄ hoc nō ē cēsenda pctica. qꝛ ex hoc nō extēditur
ad prxi. ¶ Si dicat ꝙ ēt methaphyca ordiat ad amo
rē vltimi finis. Dico ꝙ nō ordinat ad aliquē amorē q
sit act⁹ elicit⁹ volūtatis. maxie s3 ph̄3 q respectu vlti
mi finis nō posuit aliq3 praxi. s3 ille amor ē q̄dā dile
ctio nālis vl̄ amor nālis q sp rectio est rect⁹. ꝛ p ɔn̄s
nō ē praxis. qre metha. q ad talē amorē ordinat. nō p
pter hoc erit practica. ¶ Ad z^m ɔcedo ꝙ ordinare i ra
tiōe directiui vl̄ regulati ē scie practice. s3 sic mior ē
falsa. cū dic̄ ꝙ metha. ordiat ꝛ sapiētis ē ordinare. di
co ꝙ verꝝ ē in rōne finis. ꝛ sic itelligit Aris. s3 hoc nō suf
ficit ad praticā scia3 scia. n. practica nō solū ordiat in
rōne finis. s3 ētiā in rōe efficiētis. ¶ Alr̄ dr̄ ꝙ si dirigit
ēt effectiue nō tn̄ in praxi. qꝛ act⁹ aliaꝝ sciaꝝ in qbu3
dirigit nō sūt alteri⁹ gn̄is a speculatiōe. ergo nec praxis.
¶ Ad 3^m ꝙ est sili dico ꝙ nō currit q̄tuor pedib⁹: qꝛ
licet sit sile in hoc ꝙ sic theologia supnālis perficit nos
in ēē supnāli: ita metha. i ēē nāli tn̄ ē dissile: qꝛ theo
logia dīna pficit nos in amore caritatis q̄ e act⁹ elici
tus volūtatis. ꝛ p ɔn̄s ē praxis meth. āt pficit nos in
actu amoꝛ nālis q n̄ ē praxis cū sit rectio act⁹ rect⁹. ꝛ
nō pt recte ꝛ n̄ recte elici. qre reliqt ꝙ illa sit pratica.
ista do nō. ¶ Ad 4.^m dicēdū ꝙ l3 meth. sit cōis oi scie
rōe sbi ꝙ ē ens cōe oi ēti tn̄ mod⁹ ɔsiderādi nō ē cōis
sed ppri⁹. s. speculatiuus. nec in modo cōsiderādi ab
strahit ab vtraq3. sed solū quātum ad subiectum.

**Maxime vero pricipalis sciaꝝ ꝛ magis
pricipalis sub seruiēte est que cognoscit**

cui⁹ causa sūt āgēda singula. ꝛc.

Ueritur Utꝝ speclatia sciē q. i2.
tia sit nobilior pra
ctica. ¶ Uꝫ ꝙ n̄. nā c⁹ finis nobilior ē. 2°. huius
illa scia ē nobilior. s3 finis pctice ē bo tex. cō. z.
nū ēē. finis speculatie verꝝ scire. pm āt
nobili⁹ ē. 2°. p3. ergo pctica ē nobilior spe
culatia. ¶ P. scia ordiatia alteri⁹ ē nobilior ordjata:
s3 scia ciuilis q̄ est practica ordinat speculatiuam. vt
dicitur pmo ethicorum. ergo ꝛc. ¶ Cōtra Arist. hic in tex. cō. 2.
littera. sed expssius ꝛ. 6. ꝛ. xi. metha.

Respōdeo Scdꝫ viā ph̄i. oi pctica est in phemio
aliq̄ speclatiua nobilior. ꝛ tex. cō. 2.
iō speclatia ē simplr̄ nobilior pctica. pbatio h⁹. qꝛ p c. 6.
ctica ē grā vsus. speclatia āt grā speculādi verꝝ. s3 s3
ē nobili⁹ p. pbatio. illō ē nobili⁹ p qd ɔiūgim⁹ cū no
bilissimo. s3 p itellectōe3 ꝯitatis ɔiūgim⁹ cū subiis se
patis q̄ sūt entia nobilissima. n̄. n. faciūt sic nos: nec
agūt aliq̄ cōia nobiscū. ergo ꝛ speclatia ē nobilior. hoc aūt
itelligo: nisi pctica excedat speclatia3 i nobilitate obi
ꝙ dico pp ꝯa3 theologiā: tenēdo ꝙ sit pctica. ¶ Cō
tra. theologia supnālē nobilior meth. ꝛ tn̄ illa ē de p
ctica. vt suppono tāq3 verꝝ. ¶ Rn̄deo. verꝝ ē. qd ergo di
cet ad Ari. dr̄ ꝙ methaphyca est nobilior oibus sciē
tiis humanit⁹ adinuentis. de talib⁹. n. loquitur.

Adargumēta Ad pmū. ergo dicēdu3
ꝙ bonū simplr̄ n̄ ē
finis pctice. d q̄ Ari. loqt. s3 bonū opis. nobili⁹ āt est
bonū speclatiuū. q3 bonū opis. scia. n. pctica ē vt bo
ni sim⁹ nō simplr̄ s3 s3 ꝯtutes. ꝛ illō nō ē bonū simplr̄
qꝛ s3 ph̄3 ordiat ad magis bonū nr̄3. s. vt speclemur
subas separatas ꝛ getemur i speclatōe eaꝝ. ista āt specu
latio ē sūmū bonū nostꝝ. qꝛ ē felicitas s3 Ari. decio
ethicoꝝ. ¶ Ad z^m nego miorē ad pbationez dico ꝙ
aliō ē ordiare scia3 i se. aliō ordiare qs eā legē dbeat
vl̄ docere vl̄ audire. ciuil āt ordiat nō istā: s3 qs audi
at aut doceat istā. z^m ptiet ad pcticū. pmū nō. Un̄ ali
ud ē ordiare vsū alicuius. ꝛ qs d3 legere ꝛ exercere.
qd fac ciuil. aliō ē ordiare ip3 scia3 i se. qd nō fac p
ctic⁹ ciuilis. Exercitiū ergo ciuilis sic ordinātis ē me
lius nō simplr̄: s3 i aliq̄ sēsu ꝛ s̄m qd mō pexposito. q
re rō non cōcludit. ¶ Et hec de pmo methaphyce. li. z.

¶ **Quare sic vr̄ habere: vt pverbialiter;** tex. cō. i.
dicimus in foribus quis delinquet. ꝛc. q. i.

Jrca initiuz
scdi libri methaphyce.
Querit pmo. Utrum pma
pn⁹ complexa. sic. De q̄l3 af
firmatio ꝛc. ꝛ omne totu3 ē
mai⁹ ꝛc. sint nob nāliter co
gnita. Et videt ꝙ sic. nā cō
mē: 2°. metha. cōmento p su
p illō. null⁹ ignorat locū ia
nue i domo. dic̄ ꝙ p⁹ pn⁹ sūt nob nāliter cognita in q
libet genere entium. ¶ Preterea prima principia cō
plexa nō sūt nobis cognita p iuētōe3. nec p doctrinā.
ergo sūt nālr̄ nō. ɔn̄a p3. qꝛ n̄ sūt pl'es modi cogscēdi q3
isti duo. pbatio ant. qꝛ oē cognitū p doctria3 vl̄ p in
uētōe3 cogscit p aliqd p⁹ notū p illō p post. oīs doctri tex. cō. i.
na ꝛ oīs disciplia ꝛc. s3 pm pncipiis nihil ē p⁹ notū. ergo
n̄ sūt cognita p doctria3 nec p iuētōe3. ¶ Cōtra ph̄3 3°. tex. cō. i4.
de aīa dic̄. ꝙ aīa de se ē sic tabula rasa i q̄ nihil depi
git. ergo s3 suā naturā ꝛ ex se nullā habet cognitionem.

Respōdeo ꝛ dico duo. Primū ꝙ noti
tia priorꝝ pncipiorꝝ nō inest

nobis

nob a nā. Probō h° qꝛ oīs nr̄a cognō itellectia hꝫ oꝛ
tū a sēsu. ꝛ p ↄn̄s n̄ iest a nā. sꝫ cognō prioꝝ pricipioꝝ
ē itellectia. pꝫ vn̄ respcū prioꝝ principioꝝ pōit bit° q
dr̄ itell's: ḡ ec̄. maioꝛ declat. qꝛ aīa nr̄a nullā hꝫ cogni
tioné nālē ex nā sua nec simpliciū nec ↄplexoꝝ: sꝫ oīs
cognitio ei° orit a sēsu. ꝓ. n. motus mouet sēsuꝫ ab obo
simplici nō ↄplexo. ꝛ a sēsu moto mouet itell's ꝛ itel.
ligit simplicia q ē p̄m° act° itell's. deīde post apphen
sioēꝫ simpliciū seqt ali° act° q ē ↄpōere simplicia ad i
uicē. ꝛ post istā ↄpōnē hꝫ itell's ex lumie nāli vt assen
tiat illi vitati. ↄplexe. ꝑ illō ↄplexū sit p̄mū principiū.

Secūdū dem̄ ē. q notitia p̄moꝝ pricipioꝛū dr̄ nob icē nālr. q̄tē° ex lumie
nāli itell'ꝫ st̄ i nob nota bitā notitia simplici t'mioꝝ qꝛ
p̄n° cogn̄scim° iq̄tū termios cogn̄scim° ex p̄mo poste.

tex.co.16. Ad arguméta Ad illō cōmētatoriꝫ dicēdū q p tāto di
cunt nob nālr nota p q̄to scā ↄpōne t'mioꝝ simpli
ciū: stati ex lu'e nāli itell's adhēt illi vitati. tn̄ cognitio
t'mioꝝ acqrit ex sēsib° vn̄ hit° pncipioꝝ q̄ adherem°
p̄mis pricipijs d' itellect°. ¶ Cōtra: ꝑ sic. tunc oēs
hoies illis principijs eq̄lr assentirēt. ↄn̄s est falsum.
ḡ ꝛ añs ↄn̄a pbat. qꝛ qō ↄsequit hoiēꝫ vel itellectum
nr̄ꝫ s'm nām suā eq̄lr repit in olb° hoib° vel in oibuꝫ
hn̄tib° itellectū: falsitas ↄn̄tiꝫ pꝫ p ↄmēta. q sup scdo
phycoꝝ in pricipio dic. q aliq ꝓpter ↄsuetudinē ne
gauerūt p̄ma pricipia. ꝛ exēplificat de xp̄ianis q ne
gāt illō: ex nihilo nihil fit. ¶ Dicēdū q rn̄sio data in
telligēda ē d' pricipijs simplr p̄mis cuiusmōi st̄. Im
pōle est idē st̄ eē ꝛ nō eē. oē totū ē mai° sua pte: ꝛ hō.
circa q̄ ipōle est errare. s'm pħm q̄rto h° nō aūt pce
dit de his q̄ pn̄t esse ↄcl'ones ꝛ respcū prioꝝ pricipio
rū. talib° .n. pt vn° magis q̄ꝫ ali° assentire. ꝛ de talib°
loqt ↄmētatoꝛ vbi. s̄. ¶ Ad 2m pricipale dicēdū q co
gnitio pricipioꝝ q̄ꝫtū ad simplicia acqrit ex sēsib° ꝛ
sic aliq̄lr sūt nota ex p̄exiti cognitōe: cū āt dr̄ q nō
st̄ nota p doctrinā nec p iuētōēꝫ dico q veꝝ ē q̄ꝫtū ad
cognitionē ↄplexā. ꝛ ista diuidūt acq̄sitionē scie q̄ fit
p p̄i° nota. nō sic aūt est de itellectu q pōit habit° pri
cipioꝝ. ꝛ hoc nō est dare tertiū modū cognoscēdi.

tex.co.1. q.2. ¶ Forsitā aūt ꝛ difficultate duob° modis
existēte nō i reb°: sꝫ i nobis est eius causa.

Queritur Utꝝ difficltas cogn̄scēdi res sit ex p
te itell's nr̄i cogn̄scētis. vl' ex pte reꝝ co
gnoscibiliū. ¶ Et vꝫ q sit ex pte reꝝ.
n̄ q̄ res st̄ cogn̄scibiles iq̄ꝫtū st̄ i actu: ꝛ
certe i se ꝛ determiate. sꝫ pħꝫ. nono h°
capitulo vltimo: sꝫ multe res sunt de se potentiales.
vt mā. ꝛ mlte icerte. vt tp̄s ꝛ mot° multe indetermia
te. vt ifinitū. ḡ difficultas cogn̄scēdi tales res est ex pte
ipsaꝝ reꝝ. nō ex parte itellect° nr̄i. ¶ Cōfirmat p cō
mētatorē scdo metha. caplo ꝓ: q difficltas itelligēdi
formas mālēs est ex pte ipsas formaꝝ. ꝛ nō ex pte itel
lect° nr̄i. ¶ Ꝓ. sic se mā summe disposita ad suscepti
onē forme ita itell's sūme dispositus se hꝫ ad intelle
ctionē rei. sꝫ qn̄ mā est summe disposita ad susceptiōēꝫ
forme nō est difficultas recipiēdi formā ex pte māe.
sic pꝫ de lumine in medio. qꝛ. n. mediū q̄ꝫtū est de se ē
sūme dispositū: iō difficultas recipiēdi lumē non est
ex pte medij. ḡ silr se hēbit itellect° summe dispositus
ad intellectionem rei. sꝫ itellect° noster est summe di
sposit° de se ad cognoscendū res. cū in eo nō sit nisi so
la p̄uatio cognitōis. ꝛ nō aliqd ↄriū cognitōi reꝝ. qꝛ
sic i pte itellectia esset ꝓpria alteratio. qō negat pħs
tex.co.20. q̄nto ꝛ septio phycoꝝ. ¶ Itē p h̄ differt sēsuꝫ ab itel

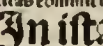
lectu. qꝛ sēsus corrūpit ab excellēti sensibili. itell's aūt tex.co.7.38
magis habilitat ꝛ ↄfortat ab excellēti itelligibili. C° aia.r.i.c. 8
rō ē. qꝛ sēsus ē po° orgāica. nō aūt itell's. ḡ si itell's nō
pt itelligere: iste defect° erit ex pte reꝝ. ¶ Cōtra ē pħs
hic q dicit. q difficultas vel cā difficultatis nō est in tex.co.1.
reb°: sed in nobis. qō pbat. qꝛ sicut oculi noctue. ec̄.

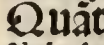
Respōdeo Una opinio ē ↄmētatoris. q reꝝ q̄dā st̄ mālēs. ꝛ q̄daꝫ c.1.
imālēs. Dic̄ ḡ q ex pte itell's nr̄i ē difficltas cogn̄scēdi
subas sepatas ꝛ nō ex pte eaꝝ sꝫ i itellectōe sube mā
lis ē difficltas ex pte rei. C° rō assignat. qꝛ vnūqōqꝫ ē
cognoscibile s'ꝫ q ē i actu. qꝛ ḡ sube imālēs sunt oīno
actu. mālēs ꝯo nō sunt simplr i actu. icirco nō hn̄t
imālēs de se q difficulter cogn̄scant. materiales autē
hn̄t de se difficltatē cogn̄scēdi. ¶ Sꝫ ↄ h̄ qō dr̄ d' sbiꝫ
mālibus arguit sic. ꝑ in reb° materialib° ē difficltas
ex pte eaꝝ. ḡ h̄ idē erit ↄparādo illas res ad oēꝫ itell'ꝫ
ↄn̄s ē falsū. sic̄ pꝫ respcū itell's diuini. ḡ ꝛ añs. pbatio
ↄn̄e. qꝛ da oppositū. s. q difficltaꝫ cogn̄scēdi n̄ sit respe
ctu cuiuscūqꝫ itell's. sꝫ respcū itell's alic°. s. nr̄i. ec̄ sic. cū
iste sube sint eedē ad quēcūqꝫ itell'ꝫ ↄparent seqt q n̄
ē difficltas ex pte eaꝝ. sꝫ ex pte itell's nr̄i cui ↄparāt.
¶ Alr ḡ dicēdū q tota difficltaꝫ cogn̄scēdi rē ē tm̄ ex
pte itell's nr̄i. vt̄ Arī. q videt inuere duos mōs istiuꝫ
difficultatꝫ locut° ē dubitatiue. qꝛ dic̄ forsan. iō sbdit
q̄si determinādo se q nō i reb° sꝫ i nobiꝫ ē cā hui° dif
ficultat. ¶ Si q̄ras. q̄re. ḡ pfecti° cogn̄scit vna reꝫ quā
alia. Rn̄deo q difficltas n̄ ē ex pte rei. sꝫ pfectio co
gnitiōis pt itelligi dupl'r. vl' s'ꝫ ꝓportioaē. vl' simplr.
ꝓ mō ita. pfecte itelligūt res mālēs sicut imateriales
ꝛ vna res sic alia. nā s'ꝫ ꝓportionē ita pfecte mouent
itell'ꝫ res hn̄tes paꝝ de entitate. sic hn̄tes mltū. exem
plū. paru° ignis s'ꝫ ꝓportionē sue ↄtutis ita pfecte
cōburit cōbustibile: sicut magn°. Sꝫ scdo mō nō eq̄
pfecte cogn̄scūt oēs res. sic magn° ignis pfect° cōbu
rit q̄ꝫ paru° simplr loquēdo ꝛ ceteriꝫ parib°. Ratio
hui° est qꝛ cogn̄scibilitas seqt entitatē. vel rē. s'm q reꝫ
est ens. qꝛ p idē est ens ꝛ cognoscibile. nā sic res se hꝫ
ad eē: ita ad cognoscibilitatē ꝛ veritatē. ex scdo hui°.
Cōcedo ḡ q difficultas cognoscēdi. vel q̄ꝫtū ad ma
terialia vl' q̄ꝫtū ad imaterialia est ex pte itell'ꝫ nr̄i. ma tex.co.4.
terialia. n. nō st̄ eque in actu sic imaterialia. iō simplr
nō ita pfecte cogn̄scunt. cognitio tn̄ q̄ pt de illis habe
ri eque facilr habet s'm ꝓportionē: sicut de imateria
lib° qꝛ ita facilr mouet itell'ꝫ materiale sic imateriale
s'ꝫ cognoscibilitatē suā. nō tn̄ eque. itelle simplr loquē
do. sic exēplificatū ē d' igne magno ꝛ pūo q̄ꝝ vterqꝫ
s'ꝫ ꝓportiōēꝫ caloꝛꝫ sui eq̄ facilr calefac. sꝫ nō simplr.

Ad arguméta Ad p̄m dico q vnū
qōqꝫ cogn̄scit inq̄ꝫtū
ens. illa ḡ q̄ st̄ ipfectiora i entitate n̄ hn̄t ita pfectā co
gnitionē simplr. tn̄ cognitio eaꝝ ꝓportiōata ita faci
liter est de eis q̄ꝫtū est ex pte sui sic de qbuscūqꝫ alijꝫ
q̄ꝫtū ex pte ipoꝝ nec plus cōcludit rō. ¶ Ad s'ꝫ dico
q minor ē falsa cū dicit q itell's noster ē sūme dispo
situs ad itellectionē rei. Ad pbationē dicēdū q ista
idispō nō est ꝓpter ↄriū. sic oculus noctue nō hꝫ ↄri
uꝫ lumini solis. sꝫ h̄ est ꝓp debilitatē ↄtutis sue in cō
ꝓhēdēdo. ¶ Ad tertiū de dr̄ia iter sensū ꝛ itellectum
dicēdū q difficltas ista nō ē i itellectu qꝛ d'bilitat p
organū. sꝫ qꝛ ↄtus itellectus debilis ē i cogn̄scēdo: sen
sus āt hꝫ vtrūqꝫ ipedimētū. s. tā ex pte orgāi ad c° cor
ruptionē d'bilitat. q̄ꝫ ex pte d'bilitati i ↄtute cognitia.

¶ Sicut eniꝫ nocticoracū ocli ad lucē di
ei se habēt: sic ꝛ aīe nostre itell's ad ea q̄ tex.co.5.
sunt oīuꝫ nature manifestissima.

q.3. Ueritur Utrū sbe imateria/
les possint cogsci:
p3 suas qditates ab itellectu viatoris.
cōmēto.i. ℂ Uī ꝙ sic.pmo p cōmētatorē.q i lo
co illo dīc sic.ꝙ h exēplū Aristo.nō de
mōstrat res abstractas itelligere eē ipossibile nobis.
sic est ipole vespilliōi aspicē solē.q: si ita eēt nā ocio
se egisset.q: fecisset illud qd in se nāliter ē intelligibi/
le nō eē itelligibile ab aliquo intellectu sicut si fecisset
solē nō apphēsum ab aliq visu.ℂ P.itellectus nihil
intelligit nisi sub ratione immaterialis.ex tertio de
tex.cō.16. aia.g maxime itelligit simplr imālia.ōña p3.q: vbi
maxie est rō formalis obi:illud est maxie apphēsibi
le a potētia.pbatio antecedētis.q: pp h actio intell's
agētis pōit vt ob3 māle fiat aliq mō imāle vt sic fiat
natū ad mouēdū itellēm possibilē.Cōfirmat q: cōmē
cō.30.z.35. tator tertio de aia recitat opinionē Auēpe.q vult ꝙ
itell's pōt abstrahē formale a māli.z sic qditatē sbe
mālis a singularib'.qd si in qditate sic abstracta ad
huc remāet aliqd māle adhuc pōt vlteri' abstrahere
formali a māli quousqz tādē deueniat ad qditatē sim/
plr imālē.z hāc cognoscit:q: hāc abstrahit a singula
tex.cō.2. rib'.ℂ P.de subs demrātōis opz eē notū qd est.ex
tex.cō.30. p posle.s3 d substātiis abstractis mlta a phis demrān
tex.cō.36. tur.sicut p3 duodecimo hui' de itelligētia prima.s.ꝙ
tex.cō.39. sit sempitna.z ꝙ moueat sic appetibile z itelligibile
tex.cō.41. n mota.z ꝙ ē vita z ꝙ sp actu itelligit.z ꝙ seipāz itel
tex.cō.48. ligat sic obm p'.ita et pbat nū3 itelligētiaꝝ iux nū3
tex.cō.i. orbium celestiū mobiliū.ergo qditates oīum istoꝝ
phi cognouerūt.ℂ Cōtra ari.h in lra.Sic se h3 ocu
lus no ticoracis ad lucē diei.sic itell's noster ad ea q
sunt māifestissima i nā.cuiusmodi sunt sube separate
sed primū ē impole.g z 2m.ℂ P.plus distat itelligi
bile icreatū ab itell'u creato:qz intelligibile creatu3 a
sensu.s3 itelligibile creatū non pōt apphēdi a sensu.g
mlto min' itelligibile icreatū ab itell'u creato.ℂ P.
nō plus se extēdit potētia passiua qz potētia actiua si
bi corrñdēs.sed potētia actiua itellect' q est itellect'
agēs nō se extēdit vltra fantasmata z sensibilia.g nec
itell's posis:q ē potētia passiua.ℂ P.si sic.g hō pos
set nālr ad beatitudinem attigere.ōña est falsu3.g e
añs.ōña pbat ex decio ethicoꝝ vbi dicit phs ꝙ feli
tex.cō.io. citas consistit in speculatione istaꝝ substātiaꝝ.

 In ista qōe sic pcedā.Pmo pmittā vnā opi
nionē.scdo subiūgā ei' iprobatiōe3.
Tertio dicā alr ad qōnē.ℂ Quātū ad pmū ē opio
ꝙ aia ōiūcta corpori nō pt itelligere subaꝝ abstracta
rū qditates.Cuius motiua sunt duo.Primū est.qd
aia ōiūcta corpori nihil itelligit nisi abstrahēdo a fā
tasmatib':s3 sube separate nō faciūt fantasmata nec
pnt cogsci ex his q faciūt fantasmata.g zc.pbat ma
ior.q: leso orgāo fātasie.intell's impedit ab adiscēdo
incognita:z a speculādo cognita.qd nō eēt:nisi vtra
qz opat de fantasmatib' idigēt.tū q: cū volum' aliqd
tex.cō.30. itelligē sorani' nob idolū q id aspicim':vñ tertio de
aia dr ꝙ sic se hnt fantasmata ad intellēm:sic sensibi
lia ad sensū.minor h3 duas ptes.pma pbat sic:q: fā
tex.cō.36. tasia est mot' fcūs a sensu.s3 actū.ex scdo de aia.s3 sbe
separate nō st sēsibiles.g nec fantasiabiles.2a ps pbat.
Tū q: effect' q nō adeqt potētiā cāe nō iduc in cogni
tionē qditatis cāe.q: qditas tal' cāe excedit effectum
illū.s3 sube sepate si cogscant p illa q faciūt fantasma
ta in nob tm cogscunt p effect' hōi.q.s.nō adequāt po
tētiā sue cāe.g zc.Tū q: finiti ad infinitū nulla est p
portio.g nec alic' effect' sēsibilis ē pportio ad qdita
tē dei.si g qditas dei q ē pma cā effect' nō pt cogsci p
effectū.mlto min' qditas alteri' sube sepate.cū qlibet
alia min' cāt qz pma.sm pmā ppositionē de causis.
ℂ 2m motiuū ē:ꝙ q: qditas sube mālis ē ppriū obm
intell's nri posis.g nihil poterit p se intelligi a nobis
qd nec est mālis qditas.nec cogscibile p talē qditatē
s3 sube sepate st h'ōi.g zc.pmū māifestū ē de qditate
subaꝝ imāliū.2m pbat.vt pzi' p inadeqtōem z ipro
portionē.maior ondit q: ob3 pportōat po'c' ē.intel
lect' at ē po'a exñs in mā:nō tm opat mediāte orgāo.g
obm ei' erit exñs in mā.nō aūt ōsiderat inqztū exñs
in mā.talis aūt ē qditas sube mālis abstracta p intel
lectū agentem.Cōfirmat.q: nisi qditas mālis esset
obm intellect' posis nō videret nece ponere actiōe3
intellect' agentis circa obm intellectus posis.

 Quātū ad 2m.ō istā opionē arguit p qnqz c.i.
rōes.ℂ Pmo sic.oēs hoies scire ō
siderāt ex p metb.g maximā sciā3 maxie ōsiderabūt.
sic et in plogo arguit phs.maxima aūt scia est circa
maxime scibilia.cuiusmodi sūt pme cāe q sunt sube
sepate.g scia pmaꝝ cāꝝ maxime desiderat ab hoie
nālr:s3 desideriū nāle nō est ad ipole;ex p metha.nā
alias eēt frustra.g pole est hoi hre scia3 de pmis cau
sis:q sunt sube abstracte vel separate.ℂ P.scdo:q:
phs.io.ethico.pbat.ꝙ felicitas hois ōsistit i specula c.io.
tōe vitatis.z ōcludit i fine capituli ꝙ sapiēs erit vti
qz felicissim'.z sm ip3 i.6.ethico.sapia ē circa altissi
mas cās.g i speculatōe altissimaꝝ cāꝝ ōsistit felicitas
hois.ad felicitatē at hois.cū sit finis pp' hois nō ē tex.cō.8.
ipole hoi ptigere.nā vt dr scdo hui'.null' conat ad
terminū nō futur' venire.ℂ Itē nā dedit hoi necia
ad attigēdū huc finē sic pt pbari a sili de stellis.sicut tex.cō.50.
pōit scdo de celo z mūdo.ꝙ si stelle p se moueri pos
set motu pgressiuo:nā ōdidisset eis istrumēta z organa
ad motū.ℂ Rñdet ad istas duas rōes ꝙ pole est hōi
scire scia3 maxie scibilē.qztū ad pmā rōnē.z speclari
altissimas cās qztū ad scdā3 n tm i hac vita.sic oēs ō
siderāt i hac vita beatitudinē.s3 Au.13.d trinitate,ad
qz nō possum' ptingere i hac vita.ℂ Cōtra.felicitas c.io.
de q loquit Ari.decimo ethicoꝝ.haberi pōt i hac vi
ta.dic eni sic.qre erit vtiqz felicitas speclatio qdā op'
at erit z exteriori psperitate.nō.n.p se sufficiēs nā:ad
speculari.s3 oz corp' sanū eē z cibū z relliquū famula
tū existere zc.sed certū est ꝙ illa nō habētur nisi i hac
vita.Cōfirmat q: nō est certū.tū ex intētiōe phi ꝙ po tex.cō.21.
nat aliā vitā eē.q: i diuersis locis.vt in scdo de aia z tex.cō.17.
iz h'.vr loq dubitatiue.sed certū est s3 ipm felicita
tē eē finē hois.z p ōñs possibilē attingi.g hoc d3 pōi
in aliq statu quē certū sit illū certitudinalr posuisse.
ℂ P.ōtra respōsionē in se arguit pmo sic:potentia
iproportionabilis alicui obiecto nō pōt p aliquē ha
bitū aduenientē sibi cognoscere p se illud obm.g si
potētia itellectiua aie ōiūcta corpi sit iproportiōabi
lis qditati sbe separate:p nullū habitū quem reciper
cū eadē remāebit sepata poterit fieri pportiōabilis.
g itell's sepat' nō cogscet illas subas separatas.sicut
nec ōiūct'.pbatio maioris:q: ois habit' receptibil' i
aliq po'a.vel respicit p obiecto ppriū obiectum illi'
potētie.puta.si sufficiat ad eliciēdū oē3 actū illi' potē
tie in rōe primi pncipij z formalis eliciriui.vl respic
p obiecto ppriū aliqd pticulare contētū sub obiecto
po'e.sicut patet de diuersis habitib' potētie itellecti
ue.Exm primi.habit' methaphysic' forsā.exēplū scdi
habit' geometric' vel arismetic'.nunqz tm habitus
respiciēs p obo aliqd iproportionabile potentie po
terit recipi in tali potētia.ℂ P.si itellectus separat'
cognosceret aliqd obiectum per se ꝙ mō non potest
cognoscere.puta.quiditatē taliū substantiaꝝ.g non
esset eadē potētia tūc z mō.q: eiusdem potētie est idē
obiectum

tex.cõ.33. obiectũ.ex scđo de aĩa.¶ Ꝓ.tertio ad principale sic.
tex.cõ.8. phs scđo hꝰ arguit sic.si fines eẽnt ĩfiniti nullus esset
agẽs ꝑ itellectũ.ↄña illa nõ valet nisi agẽs ꝑ itellꝫ itẽ
deret nõ solũ finẽ primũ.sꝫ oẽs fines essentialr ordia
tos.nullũ aũt agẽs ꝑ itellm itẽdit agere ꝓ finẽ quẽ
nõ cognẽscit.ğ agẽs ꝑ itellm cognẽscit non solũ finẽ ꝓri
mũ:sꝫ ẽt oẽs eẽntialr ordinatos in vltimũ.si ergo nõ
posset illũ vltimũ cognẽscẽ nõ est agẽs ꝑ intellectũ ꝙ phꝫ
negaret.¶ Ꝓ.q̃rto sic.in scđo huius arguit phs sic:
si cãe eẽnt ĩfinite:nihil ↄtigẽt cognẽsci illa ↄña nõ valet
nisi ad cognitionẽ cuiuslꝫ oporteat cognẽscẽ oẽs cãs.si
ğ nõ ↄtigit intelligẽ ꝑmã cãꝫ q̃ est maxima cã cuiuslꝫ
tex.cõ.13. effectꝰ:nullũ effectũ ↄtigit itelligere.¶ Ꝓ.q̇nto sic ꝟi
tas rei aut est ↄformitas rei ad ꝓpriã mẽsurã.aut nõ
est sine illa ↄformitate.ğ si ↄtigat itelligẽ ꝟitatẽ alicꝰ:
rei nãl poẽ erit itelligẽ ↄformitatẽ illiꝰ rei ad ꝓpriaꝫ
mẽsurã.illa mẽsura est ꝓpe idea in mẽte diuia.sꝫ ↄfor
mitatẽ ad ideã ñ ↄtigit itelligẽ nõ itellecta idea.cũ re
spectꝰ nõ itelligit sine termio.ğ si est aliq̃ ꝟitas a nob
itelligibil.ꝑ ↄñs ꝛ idea.¶ Rñdet ad oẽs istas q̇nqꝫ
rõẽs ꝙ ñ ↄcludũt nisi ꝙ cognẽscimꝰ de sbstãtijs sepatiꝫ
qꝛ sũt vel iq̃ꝫtũ sũt cãe oĩuꝫ istoꝝ iferioꝝ.nõ aũt ꝓpter
q̇d cũ effectꝰ deficiẽs nõ sufficiat causandũ notitiã de
q̇d est cãe.¶ Alr rñdet ꝙ cognoscimꝰ de illis sbstã-
tijs ꝙ nõ sũt.qꝛ.s.nõ sũt aliq̇d istoꝝ iferioꝝ.ꝑ hoc.n.co
gnoscimꝰ ipãs eẽ cãs excedẽtes respectu hoꝝ nõ aũt
cognoscimꝰ q̇d sunt.ꝛ h̃ ↄcludũt dicte rõẽs.ꝛ nõ plꝰ.
tex.cõ.28. ¶ Sed ↄ.h̃ ↄ vtrãqꝫ solutionẽ simul.nã ẜm phm q̃r
to huiꝰ.rõ quã facit nomẽ est diffinitio.diffinitio ãt
exꝑmit q̇d rei.ergo vbicũqꝫ intelligimus rõnem q̃ꝫ si
gñat nomẽ.ibi possumꝰ itelligere q̇d est res.sꝫ vbicũ
qꝫ ipõimꝰ nomẽ ad significãdũ ibi possumꝰ itelligẽ
rõnẽ q̃ꝫ signat nomen.nullus.n.signat ꝑ vocem:qđ
nõ itelligit.sbstãtijs aũt abstractis vel separatis ipõi
mꝰ noĩa ꝓpa significatiua ipaꝝ.qđ pꝫ qꝛ de nĩlo sũt oĩa
illa q̃ de deo affirmant:nisi de illa substantia separa-
ta cui h̃ nomẽ iponimus.ergo possumꝰ intelligẽ q̇d
sũt.¶ Scđo ↄ ꝑmã rñsionẽ specialiter arguit sic.nã
tex.cõ.8. ẜm phm scđo posterioꝝ.capitulo illo.Jteꝝ ãt specu
lãdũ.vbi tractat de cognitiõe si est ꝛ q̇d ẽ.vult exꝑsse
ꝙ qñ cognoscit si est ꝑ se.tũc cognoscit q̇d ẽ.qñ ãt co
gñscit si est ꝑ accñs.nec cognẽscimꝰ si est.neqꝫ q̇d est.cũ ğ
de sbstãtijs separatis cognoscimus si est ẜm ꝟꝛ.nõ tñ
ꝑ accñs.qꝛ hoc nõ est cognoscere si est.sequit ꝙ de ip
sis possumus cognoscere q̇d est.maxime de deo vbi
idẽ est si est.ꝛ q̇d est.¶ Preterea.ipoẽ est cognoscere
cõpositionẽ aliquoꝝ nisi cognitis terminis vel extre
mis.qꝛ ẜm phm ꝑ periermenias.caplo de ꝟbo.esse
significat quãdã cõpositionẽ:quã sine ↄpositis nõ est
itelligere.sꝫ eẽ imediate iest q̇ditati illaꝝ subaꝝ.ergo
si cognoscimꝰ subas eẽ.ꝛ ↄñs eẽ q̇ditati eaꝝ iesse seq
tur de necessitate ꝙ cognẽscimꝰ q̇ditates eaꝝ.¶ Ter
tio ↄ respõsionẽ scđaꝫ arguit specialr sic.qꝛ in omni
ꝓpõne negatiua est aliq̃ ꝓpõ affirmatiua ꝑoꝛ:ğ si cog
scat de suba sepata q̇d non est oportet cognẽscere q̇d est
añs pꝫ.ex scđo ꝑyerm.caplo vltimo.vbi dicit phs:
ꝙ illa ꝓpõ.bonũ nõ est malũ.est vera.qꝛ hec affirma
tex.cõ.16. tiua prioꝛ est vera.bonũ est bonũ.ꝛ quarto huius di
cit phs.notioꝛ itaqꝫ est dictioꝛ q̃ꝫ opposita negatio.
stãt ergo dicte rõnes improbãtes dictã opinionem.

Quãtũ Ad ↄm est dicendũ ad q̇õnẽ ꝙ subẽ separate pñt itelligi ẜm quiditates
proprias ab intellectu viatoris secundum modum:
qui dicet.Cõclusio ista patet.tum ex iprobatione di
tex.cõ.22. cte opinionis.tũ ex nono huiꝰ caplo vltimo.vbi di
cit ꝙ ignorãtia de illis nõ est in nobis sicut cecitas:
sꝫ talis est in nõ hñtibꝰ intellectũ.tũ qꝛ si effectꝰ ducis

in cognitionẽ cãe.ğ magis i cognitionẽ magis cãe.qꝛ
magis depẽdet ab illa.magis.n.ducẽ i cognitõeꝫ effi
ciẽtis q̃ꝫ mãe.qꝛ deꝰ posset facere illũ sine mã.nõ aũt
posset facere sine efficiẽte.magis etiã ducẽ i cognitõeꝫ
efficiẽtis remoti.qꝛ minꝰ ꝑt fieri sine illo.¶ Ad vidẽ
dũ ãt q̃ mõ iste sbe a nobis cognẽscant.notãdũ ẽ ꝙ sex
sũt gradus cognitõis sẽsitiue qbꝰ corñdẽt.alii sex g̃
dus cognitiõis itellectiue.Pria cognitio ẽ ituitiua q̃
respicẽ obiꝫ vt pñs est.2ꝰ est abstractiua.q̃.s.ẽ ꝑ spẽꝫ nõ
ituitiuã.sꝫ ꝑt eẽ in absentia obi.Tertia ẽ ꝑ accñs cor
rñdẽs ꝑme cognitõi.s.ꝑ ꝑuationẽ ꝑ se cognẽscibil.pu-
ta cognitio obi pñtis oppositi obo ꝑ mõ.Quarta ẽ
cognitio ꝑ accñs.s.ꝑ ꝑuatiõeꝫ cognoscibil ꝑ se scđo
mõ.puta cognitio alicuiꝰ obi oppositi obiecto secũ-
de cognitõis.qđ in eiꝰ absentia cognoscit ꝑ spẽꝫ tñ ge
nitã ab opposito.Quita ẽ cognitio ꝑ ↄpositõeꝫ spẽꝝ
diuersoꝝ sensibiliũ.Sexta ẽ cognitio alicuiꝰ ꝑ accñs.
puta alicꝰ cui accidit obiectũ ꝑ se.Exẽplũ primi visus
videt colorẽ.Exẽplũ scđi.fantasia imaginat colorẽ vi
sũ.Exẽplũ tertij.visus videt tenebrã.Exẽplũ q̃rti.fã
tasia imagiat tenebrã.Exẽplũ q̇nti.fãtasia imaginat
mõtẽ aureũ.Exẽplũ sexti.hõ vĩ ꝑ figurã ꝛ colorẽ ꝛ ce
tera alia q̃ sibi accidũt.¶ Silr ẽt correspõdẽter di-
cunt sex gradꝰ cognitionis itellectiue.Pria cognitio
est ituitiua q̃ dĩ notitia visionis q̃ est de obo pñti:vt
pñs est in sua existẽtia.Scđa cognitio ẽ abstractiua q̃
est obi pñtis in sua spẽ genita ab obiecto qđ põt esse
absens in sua existẽtia.Tertia ẽ cognitio obi opposi
ti obo primi modi.Quarta ẽ cognitio obi oppositi
obo scđi modi.Quita est cognitio alicꝰ ex ↄceptibus
aggregatis.Sexta est ꝑ accñs.cũ aliq̇d cognẽscit ꝑ spẽꝫ
illiꝰ qđ sibi accidit.Exẽplũ ꝑmi.cognitio beatoꝝ in
pria ꝛ illa cognitio visiõis ẽ nob forte ipossibilis ꝑ
statu isto.de q̃ alias.Exẽplũ secũdi.cũ itelligo rosam
absentẽ.Exẽplũ tertij.cũ itelligo aliqđ oppositũ ↄrie
vel forte priuatiue obo ituitiue viso.vt cũ itelligo nõ
visum obiectũ ituitiue.Exẽplũ quarti.cũ itelligit op-
positũ ↄtrarie vel priuatiue obiecto abstractiue co-
gnito.puta cũ itelligo nõ rosam abstractiue cognitã.
Exẽplũ q̇nti.cũ itelligo aliq̇d esse ens infinitũ necessa
riũ sempiternũ.Exẽplũ sexti.substantia intelligit:ꝑ
spẽm accñtis:ẜm vnã opinionẽ.¶ Ad ꝓpositũ dico
ꝙ q̇ditas substãtiaꝝ separataꝝ nõ itelligit nec primo
nec secũdo nec tertio nec quarto:sed q̇nto modo.s.in
ↄceptu aggregato.ꝛ qualiter sexto modo.s.ꝑ effectꝰ
suos.sube enim separate cognoscunt ꝑ hoc ꝙ multa
apphẽsa simul cõcipiunt.que oia nunq̃ꝫ alibi inueniũ
tur.ꝛ nulli alij ↄueniunt.ꝛ iste est ↄceptus aggregatꝰ
puta de deo.ꝙ est ens infinitũ necessarium ꝛ primũ.
ꝛc.que oia nulli ↄueniũt simul accepta nisi deo.ꝛ sic
de alijs itelligẽtijs.¶ Et sic patet ad questionem.

Adargumẽta Ad ꝑmũ fundamentũ cũ dĩ ꝙ nihil intel
ligimꝰ nisi abstrahẽdo a fantasmatib.ꝰ aut itelligit ꝙ
nihil itelligimus nisi cuꝰ cognitionẽ accipimꝰ a fan
tasmatibꝰ.aut itelligit ꝙ nihil itelligimꝰ nisi cuius
spẽs ẜm se prius fuit in fantasia.ꝑ mõ dẽt maioꝛ sed
mioꝛ ẽ falsa.sic.n.de sbijs separatis possumus intelli
gere q̇d sunt.sicut pꝫ ex ꝑcedẽtibus.si intelligit scđo
mõ.sic illa maioꝛ est falsa.qꝛ tũc nihil eẽt ꝑ se intelligi
bile nisi ꝑ se sensibile.qꝛ nihil aliđ fac ꝓpriã spẽꝫ i fã
tasia.qđ ẽ falsũ.ꝛ ↄ oẽs.nã aĩa multas reꝝ q̇ditates
itelligit q̃ nõ faciũt ꝓpriã spẽꝫ in fantasia vt icorpo-
rea.Jtẽ aĩa seipsã cognẽscit.Unñ aĩa diffinit scđo đ aĩa tex.cõ.6.
cognoscit etiã suas potẽtias ꝛ suos actus.ꝛ itẽtiões
scđas.ꝛ multa alia.quoꝝ nullum facit propriaꝫ spe-
ciẽ in fantasia.patet etiã q̇ꝛ omnia intelligimus ꝑ
abstractiones

abstractionē a fantasmatib⁹ q: nec in tertiā nec i q̄rtā
nec in q̄ntā nec i sextā cognitionē veniret itell'a. nisi p̄
eēt p̄ma vl' scd̄a. tm̄ mlta n̄ cog̃scit p̄ mō n' scd̄o mō.
ꝛ ita nō abstracta. sꝫ cog̃scit ea p abstracta. qꝛ cog̃scit
ea alijs modis seq̄ntib⁹. ¶ Ad illō de lesioni orgāi
dico ꝙ cā ibi nō est eq̄litas oboꝝ vtriusqꝫ po'. sꝫ cā ē
ordo nālis potētiaꝝ p statu isto. qꝛ itell's nihil p̄t itel
ligē nisi fātasia p̄i⁹ fantasiet circa illō. ¶ Ad illud de
idolo formato. bn̄ veꝝ ē ꝙ ide icipit cognitio sꝫ vltra
itell'ꝫ p̄gredit ad nō h̄ntia idola respuēꝫ idola. ¶ Ad
illō. qd̄ adducit de indeq̄tōe effect⁹ dico ꝙ nō pl⁹ cō
cludit nisi ꝙ effect⁹ sb̃e sepate nō ducūt i cognitionē
pfectā sue cāe. sꝫ hō nō obstāte p̄nt ducere in cognitio
nē aliq̄ꝫ ipfectā. ¶ Ad illō qd̄ addit de iproportōe fi
niti ad ifinitū. dico ꝙ lꝫ finiti ad ifinitū nō sit aliq̄ pro
portio ꝯmēsuratōis. p̄t tn̄ eē pportio cog̃scētis ad co
gnitū. q̄ pportio magis req̄rit dissilitudinē q̄ꝫ silitu
dinē: vt dicet. ¶ Ad 2ᵐ fūdamētū opionis dicēdū ꝙ
illa pbatio. s. q̄ditas mālis est p se obm̄ itellect⁹ est fal
sa. si itelligit obm̄ primū. sub c⁹ rōne oia alia itelligū
tur. qꝛ oñsum est multa alia p se ꝛ s̄m suā q̄ditatē i
telligi a nob. quoꝝ nullū est sub ba mālis. ¶ Ad pba
tionē de pportōe obi ad potētiā. dico ꝙ illa pportio
ē mouētis ad mobile q̄ magis req̄rit dissilitudinē
q̄ꝫ silitudinē qd̄ pbat. qꝛ al'r itell's āgelic⁹ q n̄ ē itell's
in corpe nec i mā s̄m eos nō posset itelligere q̄ditatē
sb̃e mālis: que ē in mā. Itē itellect⁹ noster nō posset
itelligere q̄ditatē rose ipsa nō existēte cū talis q̄ditas
nō sit tūc mālis. ¶ Itē s̄m Auicēnā p̄ metha. ens ꝛ
res p̄ma ipressione iprimūtur i aia. q̄ tn̄ nō sunt q̄di
tates māles. ꝛ sic de multis alijs posset dari istātia.
¶ Dicēdū ḡ ꝙ iter obm̄ ꝛ potētiā nō req̄rit pportio
in esse nec in mō eēndi. nec in nā vel eēntia. qꝛ tūc ocu
lus corruptibilis quo mō videret solē icorruptibilē:
ꝛ q̄re stella vel luna nō cognoscit solē: req̄rit ḡ ppor
tio dissimilitudinis q̄ est iter motiuū ꝛ mobile. si aūt
corpus potest mouere intellectū. ḡ multo magis in
corporeū. cuiusmodi sunt substantie separate.

Ad primū p̄ncipale. de illa silitudie ad vespilionē pꝫ qd dicēdū sit s̄m expositionē cōmētatoris positā in opponēdo. qꝛ
illō exēplū Ari. nō demr̄at res abstractas intelligere
eē ipossibile nob. sic ispicē solē eē ipoīe vespilioi. qꝛ
si ita eēt nā ociose egisset. qꝛ fecisset illud qd̄ de se nā
liter est itelligibile: nō eē ab aliquo itellectu itelligibi
le. ¶ Sꝫ ꝯ rōnē cōmētatoris dr̄ satis pbabil'r ꝙ in
suo argumento est fallacia ꝯntis. nō. n. seq̄t. si nā fe
cisset itelligētias nō intelligibiles a nobis. ergo nec
ab aliquo. Est etiā alius defectus in argumento: qꝛ
frustra dr̄: qd̄ ad finē ordinat ad quē nō pōt ptigere.
tex.c.62. sic habet scd̄o phycoꝝ. caplō de casu ꝛ fortuna. sed
sb̃e sepate s̄ꝫ suā itelligibilitatē nō ordinant ad itelle
ctionē nr̄aꝝ vt ad finē: ḡ nō sūt frustra itelligibiles. lꝫ
nō possint itelligi a nob. Exēplū. sol n. nō ē frustra. lꝫ
nō possit videri a vespilioe. ¶ Jō dr̄. al'r ꝙ silitudo
illa itelligit de po' recipiēdi ppriā spēꝫ obi genitā ab
obo p q̄ꝫ fit scd̄a notitia q̄ dr̄ abstractia. ꝛ tūc est im
poīe vtriqꝫ: sꝫ in vespertilioe ē ipoītas simpl'r. in no
bis aūt nō simpl'r. sꝫ s̄ꝫ istū statū i q̄ tm̄ recipim⁹ spēꝫ
a sensibilib⁹. ¶ Al'r dꝫ ꝙ silitudo itelligēda ē ō q̄nto
gradu notitie itell's. q̄ꝫtū ad difficl'tatē. nō q̄ꝫtū ad i
poītatē s̄ꝫ cōmēta. ¶ Ad 2ᵐ cū dr̄ ꝙ pl⁹ ditat itelli
gibile icreatū. ꝛc̄. dicēdū ē ꝙ veꝝ ē i eē. nō tm̄ i cog̃sci
bilitate nec i pportione obi. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ vno modo
ꝙ maior est falsa de illa po' actiua q̄ tm̄ est vni⁹: passi
ua aūt est ꝯtrioꝝ. nisi loq̄mur de potētia actia p̄ma.
¶ Al'r p̄t dici ꝯcessa maiore ꝙ itell's i actu potis nō
dicit ampli⁹ passiu⁹. ꝛ vt factus i actu circa effectus
subaꝝ imāliū q̄ꝫ apph̄ēdit p sensus q̄rit vlt'ri⁹ caꝝ co
gnitionē mō p̄posito. ¶ Ad 4ᵐ cū dr̄ ꝙ hō posset
nāl'r attigē btitudīeꝫ. nego ꝯñāꝫ. c⁹ rō ē. qꝛ beatitudo
ꝯsistit i notitia iuitia caꝝ. q̄lis nō h̄r a nobis p statu
isto. vt dem̄ est. ō. ¶ Cōtra. eiusdē potētie circa idem
obꝫ. ē eadē actio spē. ḡ cognitio nr̄a p nūc nō differt
spē ab illa visiōe. ꝛ tūc oēꝫ eēm⁹ beati. lꝫ illi q sr̄ i p̄ria
eēnt beatiores. sic ēt iter eos vn⁹ beat⁹ clari⁹ q̄ꝫ ali⁹ vi
det deū. añs pꝫ. qꝛ siue actio specificet ab obo siue a
po'. si vtrūqꝫ ē idē ꝛ actio ē eadeꝫ spē. ¶ R̄ndeo illa
cognitio differt spē a nr̄a cognitōe: ad pbatōeꝫ dicē
dū ꝙ veꝝ ē q̄n po' ē eadē ꝛ obꝫ idē. ꝛ s̄m eūdē modū
agūt. ꝛ adiuicē se h̄nt. al'r posset actio specifice varia
ri. Exēplū. aq̄ idē obꝫ ifrigidat ꝛ h̄uectat. q̄ sr̄ actōes
alteri⁹ spēi. ignis ēt cōburit lignū ppe positū: ꝛ n̄ re
motū. sꝫ tm̄ calefacit. Itē ista variatio pōt eē pp me
diū. exēplū. al'r videt visus p aquam. ꝛ al'r p aerē. eti
am sol videt al'r in mane q̄ꝫ in meridie ppter mediū
vaporosum. Itē ista variatio pōt eē ppter lumē. naꝫ
al'r videt obm̄ aliqd̄ in lumine cādele: ꝛ al'r in lumie
solis. Itē etiā variatio pōt eē pp rōnem cognoscen
di. nā al'r videt aliqd p spēm ppriā rectā al'r p refle
xū. vt pꝫ de obo viso in speculo reflectēte. Ad ppo
sitū. ista visio q̄ est in via. ꝛ illa q̄ est in p̄ria h̄nt diuer
sa lumia rep̄ntatiua obiecti. q̄ adiuicē spē distiguunt.

¶ Et manifestū est ꝙ res h̄nt principiū: ꝛ ꝙ cāe reꝝ entium non sunt infinite. ꝛc̄. tex.c.5. q.4.

Queritur Utrū sit ponē statū i oi gn̄e cāꝝ. ¶ Et
vr̄ ꝙ nō. qꝛ motus nunq̄ꝫ icepit maxie
circularis. ex. 8. phycoꝝ. ꝛ si hoc. ergo tex.c.1.
nec gn̄atio vnq̄ꝫ incepit ex scd̄o de ge tex.c.36.
neratione. ꝛ p ꝯñs fuerunt infinite generationes: sed
q̄libet generatio hꝫ ppriā causam efficientē. primū
finē ꝛ mālē in his que generant per ppagationeꝫ. ḡ
oēs cause fuerūt ifinite. ¶ Preterea. inter p̄muꝫ effi
ciēs ꝛ q̄libet efficiēs. ꝛ sic de alijs causis māli forma
li ꝛ finali ē distātia ifinita. ḡ p̄nt accipi media infinita
añs patet specialiter de p̄mo efficiēte qd̄ est infinitū.
ꝛ alio efficiēte finito: sꝫ iter finitū ꝛ ifinitū ē ifinita di
stātia. ḡ ꝛc̄. pbatio ꝯsequentie. quāto aliqua magis
distāt. tāto iter illa possunt esse pl'ra media. ḡ si distāt
in infinitū. infinita possunt esse media iter illa. ¶ Cō
tra philosophus hic in littera.

Respōdeo In ista q̄ōe p̄ aliq̄ distictiones p̄mittent. scd̄o ꝯclōneꝫ
aliq̄ adducent. ¶ Quātū ad p̄ᵐ sit ista p̄ma distictio
ꝙ cāꝝ q̄dā sūt p se. q̄dā p accn̄s. Uoco cām per se: q̄
s̄ꝫ ppriā nām causat. ꝛ nō s̄m aliqd sibi accn̄s. sꝫ cāꝫ
p accn̄s voco q̄ nō s̄m nām ppriā sed s̄m aliqd sibi
accn̄s causat. exēplū p̄mi. edificator edificat. ꝛ homō
hoieꝫ gn̄at. exēplū scd̄i. musicū edificat. ꝛ albū gn̄at.
¶ Scd̄a distictio sit illa. ꝙ causaꝝ quedā sunt essen
tialiter ordinate. ꝛ q̄dā accn̄taliter. Exēplū primi: vt
hō ꝛ sol sunt cāe essential'r ordinate hominis genera
ti. Exēplū scd̄i. pater ꝛ auus sūt cause filij. ¶ Differt
aūt ista distinctio causaꝝ a prima. nam aliud est loq
de causis p se ꝛ p accidens. ꝛ aliud est loqui de causis
essent aliter ordinatis. ꝛ accidentaliter ordinatis. nā
in primo est tantum comparatio vnius ad vnū scili
cet cause ad causatum. in scd̄o est comparatio dua
rum vel plurium causarum inter se. inq̄ꝫtum ab eis
est causatū. ¶ Notandū aūt ꝙ cause essentialiter or
dīate differūt a causis accidētaliter ordinatis tripl'r.
P̄ria dr̄ia est qꝛ in causis essential'r ordinatis. scd̄a
inq̄ꝫtum

inq̄ztū causat dependet a prima.lz non inesse. vnde
cā scḋa nō agit nisi in ṽtute pme.sed in accn̄talr ordi
natis scḋa nō depēdet a pma inq̄ztū cā.lz depēdeat
inesse suo.vel i aliquo alio.pz de filio q pt gn̄are pre
mortuo. Scḋa dr̄ia est.q in cāis eēntialr ordinatis ē
cālitas alteri⁹ ordis ⁊ alteri rōis:q: superior semp
ē pfectior.lz i accn̄talr ordiatis nō est sic. Ista dr̄ia se
quit ex pma.nā nulla causa depēdet eēntialr i cāndo
a cā eiusdē rōnis:q: i causatōe alicui⁹ sufficit vnum
vni⁹ rōnis. Ex ista dr̄ia sequitur manifeste q cāe eēn
tialr ordinate sunt alterius ordinis ⁊ spēi:cāe aūt ac
cidentalr ordinate eiusdē spēi. Tertia dr̄ia est q oēs
cāe essentialr ordinate simul necīo cōcurrunt ⁊ req̄
runt ad cāndū. Alioqn aliqua p se cālitas deesset effe
ctui.sed in accidentalr ordinatis nō necīo requirit si
multas oīum in cāndo.⁊ hec tertia dr̄ia ex prima ⁊
secūda sequitur:si bene attendatur.

Quātū ad scḋm oñdam tres ɔclusiones.
¶ Prima cōclō sit ista. In causis
essentialr ordinatis ē ipossibilis simplr infinitas. Hāc
ɔbo sic. Causa vt cā hz rōnem primi. si ḡ cāe sint infi
nite:nō est dare primā.⁊ p ɔn̄s nec vltimā. ⁊ sic oēs
erunt medie.tota ergo vlitas causatoꝝ essentialiter
ordinatoꝝ est cāta.vel ergo ab aliq̄ sui ordinis ⁊ vni
uersitatis.vel ab aliqua cā q̄ nō est aliqd sui ordinis
⁊ vniuersitatis.nō primo mō.q: tūc illa eēt cā sui.cū
tota illa vniuersitas ponat cāta.ergo est scḋo mō.nā
tota vniuersitas dependentiū depēdet nō ab aliquo
illius vniuersitatis.illa ḡ cā a qua depēdet erit pma
⁊ ēt essentialr ordinata ⁊ sic hēo ɔpositū. ¶ Itē si in
causis essentialr ordinatis est ɔcessus in infinitū.er
go dabit infinitū in actu.ɔn̄s est falsum qḋ nullus po
nit.ɔn̄a pz ex 3ª dr̄ia supradicta.q: oēs cāe eēntialr
ordinate sunt simul ⁊ cōcurrūt ad effectū. ¶ Itē prīcipiū
ē qḋ est ɔpinquo.p ex.5.metha.caplo de prori. ḡ vbi
nullū ē pmū:ibi nihil ē eēntialr pri⁹. si ḡ cāe eēntialr
ordinate eēnt ifinite nulla eēt prior ⁊ eēntialr ordiata:
qḋ ē dr̄e oppositū in adiecto. ¶ Itē.in eēntialr ordi/
natis semp superior ē pfectior i cāndo.ex 2ª dr̄ia supra
dicta.ḡ si in ifinitū ē superior in infinitū ē pfectior.⁊ p
ɔn̄s ifinite pfectiōis in cāndo.ḡ nō cāns ṽtute alte
ri⁹.q: qōlibet cāns ṽtute alteri⁹ ē depēdēs ab alio ⁊
impfecte cāns. illa ḡ q̄ ē ifinite pfectiōis ē simplr p⁹
⁊ habet ɔpositū. ¶ 2ª ɔclo sit ista.in causis accn̄talr
ordinatis ē ipoīs ifinitas.nisi ponat stat⁹ in eēntia
liter ordinatis. Hāc oñdo sic.q: accn̄talis ifinitas si
ponit hē erit nō sil lz successiue tm̄.vt alteꝝ post alteꝝ.
Tūc sic.ois ifinitas successiua hz cāz ppetuātē ipsā.ḡ
cā in ifinitū durat. Illa cā ppetuāś nō pt eē aliqd illi⁹
successiōis.q: ois successiua st eiusdē rōnis.ḡ ē aliqd
pri⁹ eēntialr.⁊ alteri⁹ ordinis a q̄ depēdet q̄libet cā il
lius successiōis. Et tūc illa cā erit p⁹ ⁊ eēntialr ordia
ta.⁊ hr̄ ɔpositū. Maior ɔbat.q: nulla difformitas p
petuat nisi ṽtute alic⁹ pmanētis q nihil ē illi⁹ diffor
mitatis vel illi⁹ successiōis. ¶ 3ª ɔclo sit ista.q si neget i
cāis eēntialis ordo:adhuc ifinitas i cāis ē simplr im
possis. Hāc oñdo sic.certū ē q i entib⁹ aliqd ē effm̄.ḡ
a se vel ab alio.vl a nullo.nō a se.q: sm Aug.p ḋ tri
nita.nihil ē qḋ seipm gignat vt sit.nec erit a nullo.q:
a nullo nihil ē effectiue.ḡ ab alio.illud aliḋ erit pria
cā.⁊ p ɔn̄s in illa erit stat⁹. Si dicat q illa agit i ṽtu
te alteri⁹ prioris. Cōtra.q: erit eēntialr ordinata.qḋ
negabas.sic ḡ pz ad qōnem qḋ ifinitas in causis eēn
tialiter ordinatis est impossibilis simpliciter.

Ad argumēta Ad pmū cōcedit q
posita gn̄atiōe ifini
ta q cāe sunt ifinite.sed iste sunt accn̄talr ordinate.vt
pdictū est. ¶ Sed ē dubiū de cā mālī.vtrū māe sint
ifinite. Rn̄deo.posito q mae eēnt plres:forsan nō eēt
icōueniēs ipsas eē ifinitas successiue.sic ɔcedit ḋ alijs
cāis accn̄talr ordiatis.tenēdo tm̄ cū pho q tm̄ vna est
mā oīuz forāꝝ.vt pz p phycoꝝ.⁊ p de gn̄atiōe. Dico tex.c.82.
tūc q nō st ifinite.lz manet vna mā nūero i gn̄ato ⁊ tex.c.50. vel
corrupto.q: gn̄atio vni⁹ ē corruptio alteri⁹ ⁊ ecōuer circa ⁊
so. ¶ Cōtra.sēptio hui⁹ dr̄ q generās gn̄at aliud pp tex.c.21.
māTm. ¶ Rn̄deo q itelligit q alia est mā in gn̄ante.⁊ tex.c.28.
genito.tm̄ cū h pōt stare q sit eadē successiue in gn̄ato
⁊ icorrupto.⁊ h in ifinitū. ¶ Ad 2m dicēdū q duplex
est distātia.q̄dā dimēsiua ⁊ q̄dā pfectiua. si loq̄mur
de distātia pfectiua.sic ɔcedo añs.q iter pmū efficiēs
⁊ qōlibet aliḋ est ifinita distantia.sed tūc nego ɔn̄am
sic pz de ɔrijs q̄ maxie distāt tali distātia.⁊ tm̄ aliq̄ st
ɔria ñ hn̄tia mediū.ad ɔbatiōez ɔn̄e pz q ɔcedit de
distātia dimēsiua.ḋ q̄ añs ē negādū.sic pz ḋ se:q: iter
deū ⁊ creaturā nō ē distātia dimēsiōalis.lz pfcōalis.

¶ Sed si infinite eēnt pluralitate species
causarum non esset ita cognoscere. tex.cō.13.

Queritur Utrū ifinitū possit co- q.5.
gnosci a nob. ¶ Et vr̄
q sic.nā de⁹ ē ifinit⁹.lz deum possumus
cognoscere.sic̄ ɔbatū est superius .ergo q.3.
infinitū cognoscitur a nobis. Cōfirmat
q: cognitio rei est p oēs cāe.sm phm hic in scḋo.er
go p pmā cām.sed pma cā est ifinita.ḡ ifinitū cogscit tex.c.4.⁊.13.
a nobis. ¶ Preterea.illud cui⁹ diffinitio ⁊ passiōes
assignant a nob ⁊ ei nom ipōim⁹ itelligit a nobis:sed
ifinitū ē hm̄.sic pz tertio phycoꝝ.caplo ḋ ifinito.ḡ ⁊c̄. tex.c.63.
¶ Itē.oēs spēs quoꝝcūqꝫ generꝝ sūt itelligibiles a
nob q: diffinibiles.lz spēs nūeri ⁊ figure sūt ifinite:q:
vltra vnā spēz datā pt accipi alia.⁊ sic i ifinitū. ḡ pn̄t
cogsci. Si dicas q iste nō sūt vere spēs q: nō existūt.
Cōtra.spēs rose est vē spēs.lz rosa nō existat. ¶ Pre
terea Ari.q̄rto phycoꝝ caplo de vacuo arguit sic. si tex.c.76.
duo corpa pn̄t eē sil.ḡ ⁊ ifinita.ḡ a sili si due spēs pn̄t
eē sil itellu.vt claꝝ ē q sic.ḡ ⁊ ifinite q̄libet ē pricipi
uz cognoscēdi.ergo ifinita pn̄t cognosci a nob. ¶ Cō
tra.scḋo huius.si cause formales eēnt ifinite nihil cō tex.c.10.⁊.11.
tingeret scire. Idē dicit pmo phycoꝝ ɔtra Anaxago tex.c.41.
rā ponentē principia ifinita.q: tūc nihil eēt cognosci
bile.rō phi nō valet si infinitū possit cognosci.

In ista qōne p pmittā vnā opionē.scḋo di
cā alr ad qōnē. ¶ Quātū ad pm dr̄
q ifinitū ñ pt itelligi a nob sz intētionē phi in litera.
¶ Pro q̄ opione arguit sic.obm ɔpriū intellect⁹ nr̄i
est qditas rei mālis.ḡ nihil ē nobis cognoscibile nisi
sb rōe qditatis rei mālis.lz ifinitū nō est aliqd māle
nec cōtentū sub qditate māli.ergo nō est a nobis co
gnoscibile. ¶ Preterea si infinitū posset itelligi a no
bis.vel hoc esset vnica itellectōe:vel pluribus sed neu
tro mō est a nobis cognoscibile.vt ostēdaz.ergo ⁊c̄.
maior pz a sufficiēti diuisiōe.mior ɔbat.q: nō vna.
q: tūc cognosceret p speciem vnā genitā ab obiecto.
Tunc sic.omne agēs agit sm q est ens.ḡ qḋ cāt vnā
spēz est vnū in actu.oē aūt tale habet vnā formā.in
finitū aūt nō habet formā.q: forme est terminare.in
finitū aūt nō terminat. ¶ Secūdo ɔbat q ifinituz
nō posset pluribus intellectōibus cognosci. q: si sic
tūc eēnt in intellectu plures species simul.sed plures
spēs intelligibiles sunt plures forme eiusdē rōis.⁊ p tex.c.3.
ɔn̄s sunt icōpossibiles i eodē.ex qnto hui⁹.nō ḡ pos
sūt simul pficere intellectū.ḡ ⁊c̄. ¶ Preterea.obm ⁊
potētia ɔportionant.lz iter finitū ⁊ ifinitū nō ē ɔpor
tio.ḡ itellect⁹ noster cū sit finitus in eēndo.⁊ p ɔn̄s in

operādo nō poterit itelligere īfinitū. His pmissis rñ
det fm istā opinionē ad rōnes in opp^m. ¶ Ad pmū
de deo dr̄ ꝙ vtiqȝ de' ē īfinit'. z pt cognosci a nobis
nō tñ sub rōe īfiniti. qd pbat. qr de' nō cognoscit nisi
p effectū. null' āt effect' adequat ei. z p ɔñs nō pt du
cere in cognōnē ei' fm ꝙ īfinit'. ¶ Ad ɔfirmationez
p idē. qr lȝ pria cā sit īfinita nō tñ cognoscit a nobis
fm ꝙ īfinita. ¶ Ad aliō dr̄ ꝙ mulā iponim' noia q̄
tñ nō sunt itelligibilia. Exēplū significam'. n. nihil. z
tñ nihil nō ē itelligibile. Cū āt dr̄ ꝙ īfinitū diffinim'.
zc. dr̄ ꝙ diffō ē duplex q̄dā ē diffō qd rei. q̄dā vo qd
nois. pria bñ arguit diffinitūȝ eē cognoscibile. sȝ z^a
nō. qr pt eē tā entis q̄ȝ nō entis. z tñ nō ens nō ē itelli
gibile. talis. n. diffō īfiniti ē posita tertio phycorum.
¶ Ad aliud cū dr̄ de spēb' nūi z figure. Rñdet ꝙ so
le ille spēs q̄ in suis singularib' pñt p sensū apphēdi
sūt a nobis cogscibiles. tales āt sūt finite. ¶ Ad vlti
mū cū arguit a sili. dr̄ ꝙ nō ē sile h z ibi. qr loc' ē ter
min' corpis. z hȝ rōnē forme inq̄ȝtū tminās ipm cor
pus. corp' āt locatuȝ ē sic mā. forme. n. ē terminare z
mãe termiari. spēs vo itelligibiles hñt respcū itell's
modū forme ifomātis z pficiētis. itell's vo moduȝ
mãe z pfectibilis. nūc āt si vna forma pt terminare z
iformare duo. pari rōe īfinita. qr termiatio z ifoma
tio ē a pte ei'. iō seqt ꝙ si vn' loc' pt terminare z reci
pere duo corpa pari rōne īfinita. z pp h illud añs est
ipole. sȝ si mā pt pfici a duab' formis nō oppositis.
nō pp h seqtur ꝙ ab īfinitis. qr hoc argueret ipsius
mãe īfinitā capacitatē. lȝ g itell's possit ifomari a dua
b' spēb' sil. nō pp h seqt ꝙ ab īfinitis. ¶ Alr dr̄ ꝙ ɔñā
phi ē itelligēda qñ ē tāta repugnātia respcū pauco
rū: q̄ȝta ē respū pluriū. sic ē i pposito phi. qr ē tāta re
pugnātia ex pte loci ꝙ in eodē loco sint duo corpa:
q̄ȝta si sint plra. iō seqt ꝙ si duo corpa possint eē sil:
g īfinita. nō āt sic ē de spēb'. qr nō ē tāta repugnātia
eē sil duas spēs in itellu. sic plures vel īfinitas ¶ Cō
tra istas solones arguit. z p ɔ pmā. cū dr̄ ꝙ de' nō pt
cognosci a nobis fm ꝙ īfinit'. Cōtra. qr nos itelligi
m' deū vt creatorē. sȝ vt ē creator ē īfinit': qr potētia
creatiua ē īfinita. g itelligim' eū vt īfinitū. ¶ Itē. deus
itelligit a nobis vt ē finis vltim'. sȝ vt sic ē īfinitus. g
tex.c.8.z.9. itelligim' eū vt īfinitū. pbō maioris: qr vt in h scdo
a.l.esset dr̄. oē agēs p itellm cognoscit vltimū finē. vt vltim'
ē. arguit. n. ibi sic. si fines eēnt infiniti. g nullū agēs p
itellm ē. qr oē tale cognoscit finē vltimū pp quē agit
pbō minoris. qr oi bono finito ɔtigit itelligere aliō
magis bonū. si g de' fm ꝙ vltim' finis nō sit bonuȝ
īfinitū. g possum' itelligere maius bonū deo fm ꝙ
vltim' finis. g aliqd aliō pter deū erit vltimior finis.
qd est hereticū z absurdū. ¶ Itē. ois cognō cōplexa
psupponit cognitionē terminoꝝ. sȝ īfinitū attribui
m' deo z remouem' a creatura. dicēdo ꝙ de' est īfini
tus z creatura nō. g cognoscim' ipm infinitū fm ꝙ ē
alterū extremū illius cōplonis. z vt sic attribuit deo:
z remouet a creatura. ¶ Cōtra scdaȝ cū dr̄ ad argu
mētū qd nihil significat. z tñ nō ē itelligibile. Arguit.
qr voces sunt signa reꝝ mediātib' ɔceptib'. g nihil si
gnificat qn pu' pcōcipiat z pintelligat. añs pȝ p pe
cap.pmo. yermēias. voces sūt signa passionū q̄ sūt in aīa. z ibi
dē dī qd sic voces sunt signa passionū. sic passiōes sūt
tex.cō.28. signa reꝝ. Cōfirmat. qr q̄rto h' dī. ꝙ si nihil itelligit
vel circa. nihil significat. ¶ Itē. ipole ē intelligē dr̄iam extrēo
rū: nisi ipsa extrema itelligant. sȝ nos itelligim' drīā
z h' tex.cō. inter ens z nihil. g cognoscim' ens z nihil. Cōfirmat
23. rō eadez qr puatiōes z negōes sūt itelligibiles. cū de ipsis for
ondit rē z p ment aliq̄ ppōnes. z tñ puatiōes z negōnes sunt for
uationē. malr nihil. ¶ Cōtra tertiā solonē de spēb' nūi. vr̄ ꝙ

possum' itelligere nūeros īfinitos. qr p spēm vnius
vnitatis pt itelligi alia vnitas. sic vult Aug. ꝙ p spēȝ
vni' solis possum' itelligē quot volum' soles. p spēȝ
g vni' vnitatis pñt itelligi nūi īfiniti p replicationez
vnitatis. nō dico sil sed successiue z h sufficit. ¶ Cō
tra solonē q̄rtā lȝ. n. silitudo nō valeat oino. tñ nō vr̄
eē aliq̄ repugnātia ex pte itell's qn possint īfinite spe
cies eē itellu in actu p. sic cētrū pt terminare īfinitas
lineas. pt. n. itell's vt vr̄ scire īfinita in habitu si esset
q ipmeret īfinitas spēs in ipso. veꝝ ē tñ ꝙ itell's nō
pt nālr īfinitas spēs acqrere. Cui' rō ē. qr oȝ ꝙ acq
reret illas spēs ex actib' suis. z p ɔñs ꝙ pcederēt ac
tus īfiniti. qd ē ipole. tñ ꝙ itell's hēat infinitas spēs
p ifusionē nō vr̄ incōueniēs. sic forte hñt aīa xpi. de
quo alias. qr magis ē alterius negotij. nec rōnes fa
cte p opiniōe cogūt. ¶ Et iō ad pmā cū dr̄ ꝙ ppriū
obm intell's nri est q̄ditas rei mālis. dico ꝙ falsum
ē. sic ondsum ē supra. q̄ōne de cognōne subaꝝ sepataꝝ
pōt tñ p nūc ondi vnica rōne sic. nullus habit' potē
tie pt aliqd hre p obo cōius obo illi potētie. qr nun
q̄ȝ habit' excedit potētiā cuius ē. sȝ hñs metha. hȝ
p obo ens inq̄ȝtū ens. vt ipsemet ɔcedit q ē alterius
opiniōis. ens āt inq̄ȝtū ens ē cōius q̄ditate māli. g q
ditas mālis nō ē obȝ adeq̄tū itell's. ¶ Ad z^m rñdeo
ꝙ īfinitū pt itelligi vnica itellectione. Ad pbōnē cuȝ
dr̄ ꝙ hret cogsci p vnā spēȝ. ɔcedo ꝙ pt cogsci p vnā
spēȝ. nō tñ genitā ab eo. sic pbō pcedit. vl dato ꝙ gi
gneret vnā spēȝ: nō seqt ex h ꝙ īfinitū eēt terminatū.
qr forma termiat illud in q̄ ē. illa āt spēs genita ab in
finito nō eēt in īfinito. sȝ in ipso itellu finito cogno
scēte. ¶ Cōtra illud āt qd dr̄ ꝙ nihil itellr a nobis
vnica itellectiōe nisi p vnā spēȝ. arguit sic. oē qd pōt
eē vnū extremū vni' ɔpōis apud itellȝ pt itelligi vni
ca itellectiōe simplici. sȝ pole ē aliq̄ duo q̄rū due spēȝ
sunt in itellu eē vnū extremū vni' ɔpōnis apō itellȝ.
g zc. maior pbat. qr itell's tñ illō apphēdit simplici
apphēsione p qd cōponit cum alio. pbō minoris. qr
mons aure' nō itellr vna spē. cū nihil vnū tale sit i re
eē qd vnā spēm facit i sensu. z p ɔñs nec i itellu. z tñ
cōstat ꝙ mons aure' ē extremū vni' cōpōnis. vt si di
cat ꝙ mōs aure' ē figmētū. vel aliqd tale. ¶ Itē. mul
ta possum' sil scire. g sil intelligere. ɔñā pȝ. qr cuiuslȝ
sciti in actu ē spēs in itellu in actu. añs pbat. qr si cō
sidero vnā ɔclonē p spēm in actu. z cognosco p pole
alias duas ɔclones i habitu. si nō hēo spēs illaꝝ dua
rū in actu: oȝ g me inq̄rere spēs illaꝝ ɔclonū. sed po
no p pole ꝙ singulare nō sit eē in re qd possit facere
spēȝ in sensu. z p ɔñs nec in itellu. vel tūc nunq̄ȝ itel
ligā illā ɔclonē. vel hēo illā spēȝ i actu. sic de pma cō
clone. nec ex vtute fantastica pt abstrahi spēs illi' cō
clonis. qr ibi nō pñt eē sil due spēs fȝ te. sic in itellu.
nec ē icōueniēs plura accña z plres spēs eiusdē rōis
z gñis fm eē itētionale eē in eodē subo sil: sic duo lu
mina sunt in eadē pte medij. de q̄ dicet ampli' q̄rto
h'. ¶ Ad z^m de pportiōe obi ad potētiā dicēdū sic
pri'. z pt sic argui ɔcū. q̄ro de q̄ pportiōe loq̄ris. qr
vl d pportiōe nūali. vel de pportiōe pfectiōis. vl de
pportiōe finiti ad finitū. prio mō nō pt. qr eadē po
tētia nūo pōt in plura obiecta nūo. scdo mō non vr̄
itellr pportio pfectiōis qd aliquotiēs sūptū reddit
aliud. visus. n. i īfinities sumptus nō reddet solē qr est
alteri' rōis. tertio mō nō. qr pportio po' z obiecti ē
pportio mouētis z moti. z tñ si aliqd mouet a finito
pt āt moueri ab īfinito. sic celū pt moueri a deo ꝙ nō
mouet ab āgelo. Ad formā iā supl' dcm ē ꝙ illa p
portio cū sit motui ad mobile magis req̄rit dissilitu
dinē q̄ȝ silitudinē. ¶ Opinio g pdcā nō cogit q̄ȝtū ad
rationes

rationes nec valet q̄ztū ad responsiones.

Quātū Ad s̄z p̄ncipale p̄ p̄mittā q̄sdaʒ di
stinctōes. scđo ondā aliq̄s ɔclones.
⁋ Quātū ad p̄mū sit ista prima distinctio q̄ infinitum
p̄t triplr̄ accipi. s. negatiue: p̄uatiue: ⁊ ɔ̄rie. p̄ mō dr̄ in
finitum qđ non est aptum natum finiri sʒ repugnat
tex.cō.34. sibi eo modo quo dr̄ tertio physi. q̄ p̄uctus est infini
tus sicut vox ē inuisibilis. Infinitū priuatiue dr̄ qđ
priuat finē vel finitatē i apto nato finiri. ⁊ hoc sonat
vocabulū. Infinitū ɔ̄rie est qđ negat finitatē ponen
do eiꝰ oppositū. ⁊ isto mō loqtur Ari. ⁊ boetius sup
p̄dicamēta. caplo de qualitate: vbi dicit sic ph̄s. q̄li
tati iest h̄re ɔ̄riū sicut iniusticia ɔ̄riaṙ iustitie. iniustus
.n. cōtrarie dr̄ eo q̄ hēt hitū ɔ̄riū ex actibꝰ gn̄atū. sic
infinitū ɔ̄rie negat finitatē cū positione ɔ̄rij: puta ifi
tex.cō.25. nitū extēsum sine terminis. ⁊ sic loqtur ph̄s p̄ physi.
ɔ̄ parmenidē ⁊ melissuʒ. Istud ifinitū ɔ̄rie dictū pōt
dupl̄r itelligi. vno mō q̄ sit actu extēa sine terminis.
alio modo q̄ sit in potētia q̄ diffinit ph̄s tertio phy
tex.cō.63. si. s. ifinitū ē cuiꝰ q̄ztitatē accipiētibꝰ semp est aliquid
ex̄ accipere. ita q̄ q̄ztūcūq̄ʒ accipiaṫ sp̄ ē aliq̄d ex̄. si tñ
eē priuatiue vel negatiue nō sp̄ eēt aliq̄d ex̄ accipere.
ḡ infinitū duobꝰ modis vltimis. s. p̄uatiue ⁊ ɔ̄rie sp̄ ē
in q̄ztitate molis vel v̄tutis. q̄ztitas āt ois dicta pro
prie vel methaphorice est magnitudo vel multitudo
dicta p̄prie vel methaphorice. ḡ ois ifinitas talis ē i
magnitudine vel multitudine p̄pria vel methapho
rica. ⁋ Scđa distinctio sit ista q̄ ifinitū pōt dupl̄r ac
cipi. vno mō p̄ rōe ifinitatis in se. alio mō p̄ substra
to rōni ifinitatis. ⁊ p eo qđ subest tali rōi. aliđ ē. n. q̄
rere de rōne ifinitatꝭ i se. ⁊ aliđ de eo qđ subest tali rōi
ifinitatis. sic aliđ est q̄rere de ente p accn̄s. aliđ est q̄re
tex.cō.4. re de eo qđ subest vel ē sub ente p accidēs. ph̄s. n. sex
⁊.65. to huius p̄bat. q̄đā de ente p accn̄s. ex q̄ seqtur q̄ de
ente p accn̄s p̄t eē scia. ⁊ tñ ibi p̄bat q̄ de ente p acci
dens nō pōt eē scia. p̄mū itelligiṫ de rōne entis in se.
scđm de illo cui iest. sic in p̄posito dr̄ de infinito.

De secūdo declarabo. 8. ɔclones. p̄ma
cōclusio sit ista. Infinitū ɔ̄
rie in magnitudine vigoris vel p̄fectiōis a nobis est
itelligibile. hāc ondo sic. Deꝰ ē ifinitus ɔ̄rie in magni
tudine p̄fectionis. sed deꝰ est a nobis itelligibilis. ḡ
⁊c. maior p̄z. q̄ꝛ deus est ifinitus ⁊ nō negatiue nec p̄
uatiue. ergo ɔ̄rie. minor est ostēsa supius. ⁋ Scđa cō
clusio sit ista. Infinitū ɔ̄rie in multitudine nō pōt co
gnosci a nobis simul tanq̄ʒ vnū obm̄. hāc ondo sic.
intell̄s q includit ɔ̄dictionē ē ipossibilis. sed intell̄us
itelligens ifinitū ɔ̄rie in multitudine ē hō. ḡ ⁊c. maior
ē euidens. sed minor p̄z ex p̄cedētibꝰ. tum q̄ꝛ nō ē da
re infinitū in re in actu. tū q̄ꝛ infinita multitudine sūt
itelligibilia infinitis actibus: qđ repugnat itellectui
nr̄o. ⁋ Tertia cōclusio sit ista. Infinitū ɔ̄rie in multi
tudine non pōt itelligi a nobis successiue. puta itelli
gēdo vnū post aliud. hāc ondo sic. Si ifinitū in mul
titudine pōt intelligi successiue. ḡ cōtingit infinitū p
trāsire. ɔ̄ns e euidēter falsū. ḡ ⁊ añs. p̄bo ɔ̄nie q̄ꝛ si ɔti
gerēt itelligere ifinitū in multitudine successiue opor
teret totā istā multitudinē ptransire. ⁋ Notādū aūt
est q̄ ista conclo vr̄ ire ad mentē phi: ⁊ certū est q̄ de
actibus intell̄s actu infinitis siue simul siue successi
ue. q̄ꝛ virtus nō sufficit ad tot actiones hn̄das simul
siue successiue ⁊ hoc mō loquiṫ ph̄s. habitualr̄ āt in
telligi infinita p spēs p̄prias nō q̄dē nālr̄ acq̄sitas sʒ
a deo ipressas forte nō ē ipole. de quo alr̄. ⁋ Quar
ta ɔclo sit ista. ifinitū ɔ̄rie in magnitudine q̄ātitatis
molis nō p̄t itelligi a nobis. hāc ondo sic. itell̄s q in
cludit ɔ̄dictionē ē ipolis. sʒ itelligere infinitū in tali
magnitudine icludit ɔ̄dictionē p q̄zto nō ē dare ta
le ifinitū in re. ḡ ⁊c. ⁋ Quinta ɔclo sit ista. ifinitū pri
uatiue in magnitudine molis nō p̄t itelligi a nobis.
ista p̄baṫ sicut p̄cedēs. q̄ꝛ nō ē dare aliquā talem ma
gnitudinē q̄ sit apta nata finiri. ⁊ nō sit actu finita. ⁊
iđ intell̄s intelligēs tale ifinitū repugnat rei. ⁋ Sex
ta ɔclo sit ista. ifinitū priuatiue in multitudine nō p̄t
itelligi a nobis. h̄ p̄z sicut p̄cedēs. q̄ꝛ nulla ē multitu
do q̄ sit apta nata finiri. ⁊ nō actu finita. q̄re itell̄s in
telligēs multitudinē ifinitā repugnat rei. ⁋ Aduer
tēdū q̄ oēs p̄dicte ɔclusiones accipiūt infinitū p re
substrata ⁊ q̄ subijcit rōni infinitatis. ⁋ Si āt q̄raṫ
de ifinito accepto p rōne ifinitatis in se. sit ista septia
ɔclusio. s. q̄ ifinitū isto mō p̄t intelligi a nobis: quaʒ
sic ondo. ipole ē aliq̄d itelligere inesse vel non inesse
alteri nisi ipm̄ prius app̄hendaṫ ab intellu simplici;
sʒ ifinitū oi mō dictū possumꝰ cognoscere alicui iesse
vel nō inesse. ḡ necio ipm̄ ifinitū vt sic priꝰ ē apprehē
suʒ ab intellu. Ex oibꝰ p̄dictis ɔcludo correlatiue q̄
infinitū acceptū p re substrata sic ē ipole itelligi vel
ñ itelligi. sic ē pole eē vel nō eē ex pte rei. vñ ifinitū p
fectiōe sic ē deꝰ ē itelligibile a nobis. Infinituʒ āt in
magnitudie molis vel i multitudine sʒ actū nō. Iteʒ
ifinitū i eēntialr̄ ordiatꝭ vel i actu vel i potētia seu p̄
uatiue seu ɔ̄rie ñ p̄t itelligi a nob. cꝰ rō ē q̄ꝛ repugnat
rei. ifinitū āt siue i multitudie siue i magnitudie: siue
i q̄buscūq̄ʒ accn̄talr̄ ordiatis sit i poꝰ accipiaṫ p̄t itel
ligi a nob. ⁊ h̄ potētialr̄ acceptū. vt sic sp̄ itell̄s cōfor
meṫ rei. ⁋ Octaua ɔclo sit ista. Infinitū negatiue p̄t
itelligi a nob. h̄ p̄z. q̄ꝛ p̄ūctꝰ vel vnitas p̄t itelligi a no
bis. sʒ ipsa sūt ifinita negatiue. ḡ ifinita negatiue p̄nt
a nobis cognosci. Ex p̄dictꝭ p̄z q̄d sit dicēdū ad q̄ōnē.

Ad argumēta Ad p̄mū ⁊ ad cōfir
mationē p̄z q̄ verū
ɔcludūt. q̄ꝛ arguūt de ifinito i magnitudie p̄fectōis
qđ ē deꝰ. vñ Damasce. q̄rto sniaꝝ. q̄ h̄ solū possumꝰ
scire de deo q̄ ē ifinitꝰ ⁊ icōp̄hēsibilis. ⁋ Ad aliud
cū arguiṫ q̄ ifinitū p̄t diffiniri ⁊ passiōes đ eo dm̄ra
ri. dicēdū q̄ p̄bat de ifinito accepto nō p re substra
ta sed p rōne ifiniti i se. ⁋ Ad aliud de ifinitate spē
rū nūi ⁊ figure. dico q̄ oēs sūt itelligibiles a nobis
ñ sil̄ sʒ successiue: tñ ñ ɔtigit ptrāsir̄. ⁋ Ad vltimū cū
arguiṫ q̄ si duo corpa ⁊c. dicñē q̄ ifinite spēs p̄nt eē
sil̄ i itellu actu p̄. ñ nālr̄. sʒ si a đo ifundanṫ sic supiꝰ trā
ctū ē. ⁊ tñ ñ seqṫ q̄ itell̄s i actu ho possit itelligere ifi
nita. ⁋ Ad auctes phi i oppꝰ dico q̄ itelligit q̄ ifini
tas i mltitudie q̄ itellr̄ p diuersas spēs ñ p̄t itelligi a
nob ēo q̄ itell̄s hēt ifinitas spēs apđ se. q̄ꝛ ñ posset
elicē sil̄ ifinitos actꝰ ⁊ opōnes. nec posset itelligē vnū
pꝰ aliđ: q̄ꝛ nō posset ea ptrāsire. ⁋ Et h̄ đ 2°. metha. tex.cō.5.

⁋ **Amplīꝰ āt multis existiuʒ nō isūt oibꝰ
oia. quo nāq̄ʒ mō pole ē vnde p̄ncipiū eē
in imobilibꝰ. aut boni naturaʒ. ⁊c.**

q.i.

CIrca tertium
librū metha. ⁋ Queriṫ verū i
imobilibꝰ sit cā efficiēs ⁊ fina
lis. ⁊ vr̄ q̄ sic. nā mediū dm̄ra
tiōis reducit ad genꝰ cāe effici
entꝭ. sʒ scie mathe. q̄ sūt de imo
bilibꝰ v̄e demr̄ant. ḡ i imobili
bꝰ ē v̄e iuēire rōnē efficiētꝭ. ma
iorē nota ex 2°. physi. vbi ph̄s
tex.cō.69. p̄nᵃ demr̄atōis enūerat iter cās efficiētes rōe medij.
tex.cō.5. ⁋ Itē p̄ post. dic̄ q̄ p̄nᵃ demr̄atōis sunt cāe ɔclonis
mediū āt ñ ē cā malis: q̄ꝛ ñ itrat ɔclonē. nec ē cā for

mollo nec finat. relinqt. ĝ sit cā efficiēs. ¶ ꝓ imobi-
lia sūt ētia. ĝ bñt rōnē finis. añs pȝ. sȝ ꝯña ꝓbat. q꞉ ꝙ
bȝ rōnē entis bȝ rōnē bōi. cū bonū ⁊ ens ꝯuertant. fi-
tex.cō.3. nis āt ⁊ bonū sūt idē. vt dr̄ h. ¶ Cōtra Ari. h in lra.

Respōdeo ad qōnē. ꝓ pmittā aliq̄s di-
stictiōes. scđo dicā ad qō-
nē. ¶ Quātū ad pmū sit ista pma distictio ꝙ imo-
bilia sūt i duplici gnē. qdā sūt imobilia mouētia vt
de⁹ ⁊ itelligētie. qdā q̄ nō mouēt nec mouēt vt ma-
thematica. ¶ Scđa distictio sit ista ꝙ duplex ē effici-
ens. qđdā dās eē sine motu. qđdā dās eē cū motu. exē-
plū pmi. de⁹ q n̄ agit iteruenīēte motu. exēplū scđi. oē
agēs physicū. 3ª distictio sit ista. ꝙ duplex ē finis. qdā
q attigit mediāte motu. qdā q attigit sine motu pm⁹
finis corrñdet ho efficiēti. scđs finis pº. ¶ 4ª distictio
sit ista. ꝙ mot⁹ repit in aliq̄ tripl'r. s. vl' effectiue. vl' sub-
iectiue. vl' terminatiue. exēplū pmi. de⁹ ⁊ itelligētie. ex^m
scđi. celū ⁊ qđlibet mobile. exēplū tertij. albedo ⁊ q̄li-
bet forma motū terminās. ¶ Quita distictio sit ista:
ꝙ finis repit in aliq̄ dupl'r. vno mō q꞉ ipȝ ē finis. alio
mō q꞉ ordinat ad finē. exēplū pmi. de⁹ q ē finis oiuȝ.
exēplū scđi. creatura ois q̄ ad deū vt ad finē ordiat.

Quātū ad fm vidēdū ē ꝓ de efficiēte. 2º de
fine. de ꝓ si sit sermo de imobilib⁹ ꝓ
mō q̄. s. sunt imobilia mouētia. sic dico duo. pmū est
ꝙ de⁹ ē efficiēs imobile sine motu. scđm dcm̄ est. oē
efficiēs imobile aliud a pma cā ē efficiēs p motū. Si
āt sit fmo de imobilib⁹ scđo mō. q̄. s. nec mouēt nec
mouent vt sūt mathe. sic dico ꝙ nullo mō repit i eis
realr̄ loquēdo rō efficiētis. nec cū motu nec sine mo-
tu. nā mathe. vt talia n̄ bñt eē aliqđ reale. ¶ De scđo
q̄ztū ē de fine si sit sermo de imobilib⁹ ꝓ mō: q̄. s. sunt
mouētia sic dico duo. pmū ē ꝙ loquēdo de fine pmo
mō q ē ipm qđ est finis. sic finis repit in pma cā q̄ ē
olum finis. 2^m dcm̄ ē ꝙ loquēdo de fine scđo mō ꝓ-
ut finis repit in aliq̄ q꞉ ipm ordinat ad finē. sic dico
ꝙ finis repit in oi creatura siue mobili siue imobili.
¶ Si āt sit sermo d imobilib⁹ scđo mō sic ꝑt dici ꝙ
in eis nō ē finis aliquo mō realr̄ loquēdo. Uel posȝ
dici ꝙ in eis ē finis scđo mō vt finis repit in aliquo
fm ꝙ ipm ad finē ordinat. nā mathe. eodē mō quo
sunt aliqd circa primā cām ordinant ad ipsaȝ ad q̄ȝ
oia entia vt ad finem naturalr̄ ordinantur.

Sed dic ē vnū dubiū vtrū i imobilib⁹ possit
mot⁹ repiri. ¶ Dicēdū ꝙ de motu subiecti-
ue alr̄ ēt fm viā phi. alr̄ fm viā theologi. nā fm phȝ
nec de⁹ nec itelligētie pñt eē subm mot⁹ sȝ sūt simpl'r
imobiles. ¶ Sȝ fȝ viā theologoꝝ oēs itelligētie ꝓ-
ter pmā pñt moueri ēt localr̄. q꞉ moueri de loco ad
locū nō repugnat āgelo. ¶ De imobilib⁹ āt mathe.
pȝ ꝙ in eis nullo mō ē mot⁹ subiue realr̄ loquēdo.
Si āt loq̄mur d motu terminatiue simpl'r. negādū est
motū in imobilibus esse. de eo qdē pȝ. q꞉ est oino in-
terminabilis. de intelligētijs ēt pȝ. q꞉ lȝ sint ꝓducibi-
les in esse nō tñ p motū. q꞉ deus a quo ꝓducte sūt nō
ꝓducit aliqd p motū. De mathema. āt pȝ. q꞉ nō ꝓdu-
cunt in eē p motū. ¶ Si āt loq̄mur de motu effectiue
sic dico ꝙ tā in deo q̄ȝ in itelligētijs ē repire motuȝ.
q꞉ oēs mouēt vt mouere pñt. De mathe. aūt pȝ. quia
nec mouēt nec mouent realr̄ loq̄ndo. sic ĝ. pȝ ad qō-
nē. ¶ Ad pᵐ in oppᵐ dicēdū ē ꝙ lȝ mediū respcū cō-
clonis dicat hr̄e rōnē efficiētis n̄ tñ ē h realr̄ loq̄ndo
p motū. sic loqt h phs. ¶ Cōtra q꞉ discursus d'm̄rati-
uus vr̄ ē qdā mot⁹. ¶ Rñdeo. ꝙ nō ē mot⁹ realis. q꞉
fit p itell'z. ¶ Ad fȝ dōm ꝙ n̄ oē bonū hȝ rōnē finis
nisi illđ a d ꝙ oia alia ordinat. mathe. āt lȝ aliq̄l'r pos-
sint dici eē ordiata ad finē extrīsecū. n̄ i eis n̄ ē fis ad

quē aliđ ordiat. ita ꝙ vnū sit finis alti⁹ ꝓpe loq̄ndo. tex.cō.10.
¶ Nō aūt ē possibile gen⁹ existētiū vnum
esse: neq꞉ vnū: neq꞉ ens. nā necesse dr̄ias
cuiuslibet gnīs eē ⁊ vnū eē quālibet. ipos-
sibile ē aūt ꝑdicari: aut spēs gnīs de pro-
priis differētiis aut gnīs sine suis spēb⁹.
Quare si est vnum genus: aut ens: nulla
differentia: nec vnum: nec ens erit. ⁊c. q.2.

Queritur vtrū gen⁹ ꝑdicet d dr̄ia
p se. Et vr̄ ꝙ sic. naȝ hō p
se ē rōnalis. ĝ rōnale p se ē hō. ĝ rōnale p
se ē aial. ꝯña pª ꝓbat. q꞉ ppō necīa ꝯuer- c.3.
tit i necīū. ex ꝓ poꝝ. ĝ p se i p se. 2ª ꝯña ꝓ-
bat. q꞉ hō p se ē aial. si ĝ rōnale p se ē hō seqt ꝙ p se ē
aial. ¶ ꝓ hō p se ē aial. hō p se ē rōnalis. ĝ rōnale p
se ē aial. ista illatio ꝓbat. q꞉ sic ex pmissis necījs seqt
cōclō necīa. ita ex p se p se. ¶ ꝓ septio hui⁹ dr̄: ꝙ qñ tex.cō.43.
aliqd de alio ꝑdicat p se ꝓ mō. vnū ꝑdicat de alio. et
in abstracto. ĝ iste sunt ve. humanitas ē rōnalitas. ⁊
hūanitas ē aialitas. q꞉ iste sunt p se in ꝓ mō. hō ē rō-
nalis. hō ē aial. ĝ seqt ꝙ rōnalitas ē aialitas. ⁊ tūc cō-
cretū ꝑdicabit de ꝯcreto p se ꝓ mō. dicēdo ꝙ rōnale
ē aial. ¶ ꝓ. si gen⁹ p accñs ꝑdicat de dr̄ia. ĝ p accñs
ꝑdicat d spē. ꝯñs ē falsum. ĝ ⁊ añs. ꝓbatio ꝯñtie. q꞉
qñ aliqd ꝑdicat de aliquo p accñs: ꝑdicat p accñs d
quocūq꞉ in q̄ illud formalr̄ icludit. dr̄ia āt formalr̄
icludit in spē. ĝ si gen⁹ ꝑdicat p accñs de dr̄ia. ꝑdicat
⁊ de spē p accñs. ¶ Cōtra. q꞉ si sic. ĝ vnū aial erit mul-
ta aialia. ꝯñs ē falsum. ĝ ⁊ añs. ꝓbatio ꝯñe q꞉ aial ⁊
rōnale icludunt i ꝯceptu spēi. puta hois. aut ĝ idem
aial iportat p gen⁹ ⁊ dr̄iā. aut aliđ ⁊ aliđ. si pᵐ. ĝ erit
nugatio in diffōne hois. si 2ᵐ. habet ꝓpositū ꝙ ho-
mo erit duo animalia.

Respōdeo ꝙ gen⁹ non ꝑdicat p se de
dr̄ia. qđ pȝ p Auicēnā q̄nto metaphyce dicētē. ꝙ lȝ c.3.
gen⁹ ⁊ dr̄ia ꝑdicēt de toto. i. de spē n̄ tñ signāte totū
p se. sȝ gen⁹ signat mal'e. dr̄ia āt formale vtrūq꞉ aūt si-
gnat ptē spēi p modū toti⁹. ⁊ sic mal'e ē extra formale
sic cōceptus gnīs est extra cōceptū differētie.

Ad argumēta Ad pmū negādā est
ꝯña. sȝ ē fallacia ꝯñ-
tis. pseitas āt signat cāȝ ꝑdicati eē in subo. supi⁹ āt n̄
hȝ cām q̄re iferi⁹ sibi isit. sȝ magis ecōuerso. i subo ĝ
ꝑt eē cā iherētie ꝑdicati. lȝ i ꝑdicato nō sit cā ꝙ subȝ
sibi isit. Ad ꝓbōnē dico ꝙ nō valet silitudo de ꝓpō-
ne p se ⁊ necīa. Rō h⁹ est: q꞉ añs nō pōt eē veꝝ vel ne-
cessariū: nisi ēt ꝯñs sit veꝝ vel necessariū. alioq̄n pos-
set eē veꝝ sine illo. ppō. ĝ ꝯuersa n̄ ꝑt eē va seu necīa
q̄ se hȝ vt añs: nisi ppō ꝯuertēs q̄ se hēt vt ꝯñs sit va
seu necīa. verūtñ añs pōt hr̄e cām q̄re ꝑdicatum vel
ꝯñs sibi insit. lȝ nō ecōuerso vt dictum ē. alioq̄n vlis
affirmatiua ꝯuerteret simpl'r. q꞉ p se ꝓsupponit de
oi. ppō ĝ p se nō necīo ꝯuertit in p se. ¶ Ad 2ᵐ per
idē. q꞉ lȝ ex pmissis necarijs q̄ se hñt vt añs in syllo
nō possit seq ꝯclo nisi necessaria que se hȝ vt ꝯsequēs
aliōqn pmisse possent eē vere sine ꝯclusiōe. tamen ex
pmissis p se pōt sequi cōclusio p accñs. lȝ necessaria.
¶ Cōtra. ꝓ posterioꝝ dr̄. ꝙ si p accidēs. ergo non ne- tex.c.15.2.
cessariū. Rñdeo. illud est veꝝ de accñtib⁹ ꝯpatis ad
subm ꝑdicatio enim p accidēs gnīs de differētia: nō
est aliqs mod⁹ p accidēs q oppōit ad necessariū. de
quo p accidēs habet pmo posterioꝝ. qñ. s. predicat
accidens de accidente. vel accidēs de subiecto vl' sub-
iectū de accidēte. ⁊ de tali veꝝ ē ꝙ si p accidēs. ergo
nō necessariū. dr̄ia aūt nō est proprie accidens gnīs.

nisi accipiēdo accñs alicuiꝰ quod est ex ꝯceptū qdita
tiuū ꝛ formalē. ꝛ ideo talis ꝑdicatio ꝑ accidēs potest
simul stare cū necīo. ℂ Ad tertiū dicendū ꝙ ꝑmisse
sunt false. s. hūanitas ē aīalitas. ꝛ silr hūanitas ē rō
nalitas. Ad ꝓbationē ē sciēdū ꝙ duplex ē ꝯcretio. ꝛ
duplex est abstractio. vna ꝯcretio est ad subm. puta
qñ aliqd denoīat aliud qđ est extra suā essentiā. alia
ē ad suppositū. puta qñ aliqd significat aliqd ꝑ mo
dū denoīantis aliqd ꝓprie nāe. exēplū primi. albū ꝙ
denoīat subm. exēplū scđi. vt hec albedo est albedo.
silr ē duplex abstractio corrñdēs. vna a subiecto. alia
a supposito ꝓprio. exēplū primi. cū albedo abstrahi
tur ab hoīe. exēplū scđi. cū albedo abstrahit ab hac
albedine. ꝛ homo ab hoc hoīe. ℂ Ad formā ergo rō
nis dico ꝙ dictū phī septimo huiꝰ verū est de ꝯcre
tis ꝛ abstractis scđo modo. sed nō ꝓ modo. vñ si hec
est vera. hic homo est homo: hec est vera. hec huma
nitas ē humāitas. nō tñ sic se hʒ in ꝯcretis ꝛ abstra
ctis ꝓ mō. non. n. valet, si hō est albus. ḡ hūanitas est
albedo. Rō hꝰ est. qꝛ in ꝑdicatiōe ꝑ se ꝓmo mō est ꝑ
dicatio rōe qditatis. qñ aūt ꝑdicatū est ītra qditatē
sbi: ꝑscīso quocūqꝫ alio adhuc ē: de itellecta subi. sꝫ
si sit ꝯcretū ad subm: subm est ex. nec ꝑdicatū ē idēꝫ
subiecto. Ad ꝓpositū dico ꝙ rōnale in ꝯcreto iō ꝑ
dicaꝭ de hoīe. qꝛ rōne suppositi significat ꝑ modū to
tiꝰ. in abstracto āt auferꝭ iste modꝰ: ꝛ significat ꝑ mo
dū ꝑtis. pars aūt nō ꝑdicaꝭ de toto. ꝗre iste ambe sūt
false. hūanitas ē aīalitas. humāitas ē rōnalitas. Ad
ꝗrtū nego ꝯñtiaꝫ. ad ꝓbationē dicēdū ꝙ ista maior
ē vera: si illō dat intelligere ꝛ facit vnū ꝑ accñs cū alio
dr̄ia aūt cū gñe nō facit vnū ꝑ accñs. sed vnum ꝑ se.
ℂ Aliter dr̄ ꝛ est idē ꝙ si genꝰ ꝑdicaꝭ ō dr̄ia ꝑ accñs
ꝓprie nō ē ꝑdicatio ꝑ accñs. qꝛ nō ē in aliquo istoꝝ
tex.cō.17. triū modoꝝ q ponunꝭ ꝓ poste. sed est ꝑ accñs largo
mō. eo ꝙ ꝑdicatū est extra rōnem subiecti. ꝛ sic ꝑ acci
dens diuidiꝭ ꝯtra ꝑ se primo vel scđo modo.

ℂ Silr āt se hʒ circa nūc ī tpe. nō. n. ħ ꝯti
git fieri ꝛ corrumpi: attamen vr̄ aliquid
q.3. semꝑ eē. nō substātia aliqua existēs. ꝛc.

Queritur Utrū idē nūc vlꝭ in stans sit ī toto tpe.
ℂ Et ē vna opinio satis cōis q̄ oriꝭ ex
ħ tertio. ꝛ ēt ex ꝗrto phycoꝝ. caplō de
tex.cō.104. tpe. ꝙ est idē ꝯm subam in toto tpe: lꝫ
sit aliud ꝛ aliud ꝯm esse. Qđ oñdiꝭ sic. suba ipsiꝰ nūc
corrñdet sube ipsius mobilis. variatio aūt ipsiꝰ nūc
ꝯm eē corrñdet variatiōi motus. vñ ꝯm decursū mo
tus variaꝭ nūc scđm esse. lꝫ maneat idē ꝯm subam ꝓ
pter identitatē mobilis in toto motu. ℂ Sed ꝯ istaꝫ
opinionē inquatū verba videnꭓ sonare arguiꭓ ꝑ du
tex.cō.92. as rōnes phī ꝗrto phycoꝝ. ꝓmo sic. illa dr̄r simul q̄
sunt in eodē nūc indiuisibili. si ergo idē est nunc in to
to tpe. ḡ illa q̄ fuerunt in millesimo anno: ꝛ q̄ sūt ho
die erūt simul. qđ ē falsum euidēter. ℂ Rñdeꝭ ꝙ oīa
ꝑñt eē in eodē nūc realr. sicut vnū mobile realr ꝑ su
um motū hʒ esse in oibꝰ ꝑtibꝰ spacij. non tñ oīa sunt
in eodē nūc ꝯm rōnē sicut nec est idē mobile ꝯm rō
nē. vt hʒ esse in diuersis ꝑtibꝰ spacij. ℂ Ꝯtra vnifor
mitas simultatis accipiēda est corrñdenter idētitati
ipsiꝰ nūc. vt q̄ sunt in eodē nūc realr sint simul realr ꝛ
q̄ sunt in eodē nūc ꝯm rōnē: sint simul ꝯm rōnē. si ḡ ī
toto tpe ē idē nūc realr. ꝛ alteꝝ ꝯm rōneꝫ. seqtur ꝙ il
la q̄ fuerunt in millesimo anno ꝛ q̄ sunt hodie erunt
simul realr ꝛ ꝯm veritatē. lꝫ nō sint simul ꝯm rōnem.
qđ nullus sane mētis diceret. ℂ Ꝓ scđo. cuiuslꝫ ꝯti
nui sunt duo termini distincti. sed tps ē qđdā ꝯtinuū
cꝰ termini sunt ipsa nūc. ḡ ipsa nūc sunt disticta. Ista
rō declaraꭓ. qꝛ ī ꝑm nunc ꝯm subam ē aliqđ īdiuisibi
le de gñe q̄ntitatis. tūc q̄ro cuius ꝯtinui sit terminꝰ
vel cuius discreti sit ps: qꝛ oē indiuisibile qđ est ꝑ se
de gñe q̄ntitatis vel ē terminus ꝯtinui. vel ps discre
ti. si poniꭓ ps discreti. ḡ tps poniꭓ discretū. qđ phus
non ꝯcederet ꝓprie loquēdo. Si poniꭓ terminꝰ ꝯti
nui oꝫ ḡ ꝙ sit aliud ꝛ aliud ꝯm ꝙ terminat aliā ꝛ aliā
ꝑtem ꝯtinui. qđ est ꝓpositū. Rñdeꭓ ꝙ vnū ꝛ idē nūc
ꝯm rem pōt terminare aliqđ tps ex vtraqꝫ ꝑte sicut
vnū ꝛ idē mobile ꝑ suū motū terminat aliqđ spaciū
ex vtraqꝫ ꝑte. qꝛ ꝑrius existēs in principio alicuiꝰ spa
cij sit postea ꝑ motū in fine illius spacij. ℂ Contra.
qꝛ illa esse accidunt illi nūc eidē ꝯm subam ꝛ ꝯm rē.
qꝛ ꝑ te illud nunc manet idē sub diuersis eē. ꝛ ꝑ ꝯñs
illa esse accidunt sibi. ergo nunc tpis non ꝑ se sed ꝑ ac
cidens ē terminus tpis. qđ est falsum. nā oē īdiuisibi
le de gñe q̄ntitatis ꝑ se termīat q̄ntitatē vel ē pars di
screti. ꝗre seqꭓ ꝙ tale idē nūc nō sit īdiuisibile ꝑ se de
gñe q̄ntitatis. ℂ Ꝓ illa eē q̄ro cuius gñis sint si sunt
īdiuisibilia ō gñe q̄ntitatis. ḡ sufficiūt ad terminādū
ꝓpriū ꝯtinuū absqꝫ illo nūc ꝯm subam. qđ nullꝰ dice
ret. Si āt sint alteriꝰ gñis. puta q̄litatis. ḡ q̄litas ꝑ se
ē rō terminādi ꝯtinuū in gñe q̄ntitatis. qđ ē falsuꝫ. vi
denꭓ ḡ rōnes phī stare. nec ipse eas aliqñ soluit. ℂ Ꝓ
ad ꝑncipale. si idē nunc ꝯm subaꝫ flueret ꝑ totū tps.
ḡ totus eius fluxus cōponereꭓ ex īdiuisibilibus. ꝛ ꝑ
ꝯñs tps cū ꝯm eos nunc fluens causet tempus. ꝯñs
est manifeste falsum. ergo ꝛ añs. ꝓbatio ꝯñe. qꝛ nunc
indiuisibile non posset fluere nisi scđm esse diuersa q̄
necessario sunt indiuisibilia. probat autem phs sexto
physi. ꝙ indiuisibile nō pōt moueri. qꝛ tunc motus tex.cō.23.
eius componereꭓ ex indiuisibilibus. qꝛ prius ꝑtran
siꭓ minus vel equale q̄ꝫ maius. ergo tps esset cōposi
tū ex indiuisibilibus. ꝙ est ꝯ phꝫ. ℂ Ꝓ oīs mutatio tex.cō.4.
hʒ aliquā mensurā. si ergo idē nunc ꝯm subam mu
taꭓ ꝯm diuersa esse. oꝫ ipsius vel suoꝝ esse q̄rere ali
quā mensurā. illa vel erit tēpus vel erit nunc. ꝛ sic in
infinitū. ℂ Dicēdū ḡ aliter ꝙ nūc est aliud ꝛ aliud ꝯꝫ
subam in toto tpe. sicut ē alius ꝛ alius pūctus in to
ta linea. sed ad saluādū phm q prima facie vr̄ dicere
oppositū est notandū ꝙ nō est intētio phī ꝙ idē nūc
maneat in toto tpe: sed quodcūqꝫ vnū nunc de pluri
bus ꝯsideratū ꝯm se est idem. ꝛ ħ est dicere eē idē ꝯm
subam. ꝯsideratū aūt in ordine ad tps ꝑteritū ꝛ fu
turum non. sed cū sit terminus ꝑteriti ꝛ ꝑncipiuꝫ fu
turi dr̄ distingui ꝯꝫ esse. qꝛ alia est rō finis ꝛ ꝑncipij.
vt sic. vnū ergo nunc hʒ identitatē ꝯm subam. i. a se ꝛ
ꝯm se ꝛ hʒ diuisionem esse respectu partiū tpis. ꝛ nō
est tāta identitas instātis in toto tpe cum sint infini
ta instātia q̄nta est identitas vnius istantis. ḡ in toto
tpe necesse est esse aliud ꝛ aliud nūc ꝯm subaꝫ. ℂ Et
ad hoc valet declaratio phī quā isti addunt ꝓ se de
mobili ꝙ manet idē. non qdem mobile vt absolute
ꝑcedit mutationē. qꝛ ħ mō nō est tps mēsura eiꝰ nec
aliqd ꝑtinens ad tps. sed forte vt sic euū est mensura
eius de quo alias. sed mobile vt est sub vna mutatio
ne est idē ꝯm subam. i. ꝯm esse illius mutationis ꝯsi
derate in se vel ꝯm se. est aūt aliud ꝯm eē. idest vt sub
illa mutatione terminat ꝑteritum ꝛ initiat futurū. ꝛ
ꝯm hoc dr̄ alibi ꝛ alibi esse non qdem actu sed in eo
dē vbi medio iter extrema inq̄ntū illō terminat mo
tum ꝯm prius vbi. ꝛ icboat motū ꝯm posterius vbi
dr̄ aūt alibi ꝛ alibi esse quatenus mutari est aliquid
vtriusqꝫ extremi. ℂ Et hec de tertio methaphysice.

ℂ Ens autem multis modis dicitur. sed tex.cō.2.
ad vnum ꝛ ad vnam aliquam naturam:
sed non equiuoce ꝛc.

q.1. Circa quartū librum methaphysice. Querit. Utrum ens vniuoce pdicet de
c. de spē. oībus entib⁹. vr̄ q̄ non. p porphyriū. Si q̄s igr̄ oīa entia vocet equoce nūcupabit. ¶ Confirmat. q: nihil vnū pdicat vniuoce de oīb⁹ pp īfinitatē entiū in nā. ¶ Contra phs b lr̄a. d. gens multiplr̄ dr̄ nō tm̄ equoce. ergo vniuoce si vniuocum ⁊ equiuocum sunt immediata.

Respōdeo In ista qōe p̄ recitabo vnā opinionē. scđo dicā alr̄ ad qōnē. ¶ Quātū ad p̄m sciēdū est q̄ ē vna opinio antiqua quā ēt sequunt aliq̄ moderni tenētes ptem ne
tex.cō.2. gatiuā. p q̄ arguit multiplr̄. p auctoritatibus. nā 4⁹ b⁹ dicit phs q̄ ens dr̄ de entib⁹ sicut sanū de sanis. ⁊ q̄ metha. ē vna scia non q: oīa illa de q̄bus ē dicant ƀm vnū sed ad vnū. i. nō vniuoce sʒ analogice. ḡ sbm
tex.cō.14. metha. qđ est ens nō ē vniuocū sʒ analogū. ¶ p̄ 7⁹ b⁹ dr̄ q̄ q̄litates ⁊ cetera accñtia sunt entia sicut logici dn̄t nō ens eē ens ⁊ nō scibile eē scibile. ⁊ sic vas
tex.cō.13. dr̄ salubre ⁊ corp⁹: sʒ in oīb⁹ istis nō ē vniuocatio ei⁹ qđ dr̄ de plurib⁹ pʒ. ḡ ⁊c̄. ¶ p̄ p̄ phy. dicit phs q̄ p̄ncipiū pcedēdi ꝯ Parmenidē ⁊ Melissum ē q̄m ens dr̄ multiplr̄. Arguit ēt p rōnes ⁊ p̄ sic. si ens ē vniuo
tex.cō.10. cū ad oīa entia. ḡ ens ē gen⁹. ꝯñs ē falsum. ⁊ ꝯ phs 3⁹ metha. ḡ ⁊ añs. pbatio ꝯñe. q: tūc ens diceret in q̄d d̄ plurib⁹ dr̄ntib⁹ spē. qđ ē ppriū gn̄l. ¶ Cōfirmat rō. q̄ si ens ē h⁹. ḡ pdicat de entib⁹ ƀm rōnē alic⁹ vl̄is. n̄ drie. q: nō pdicat in q̄le. nec pprij. nec accñtis. q: h̄ sit eē ēentiā ei⁹ de q̄ dr̄r. nō sic ens. nec ēt pdicat vt spēs vt pʒ. ḡ relinq̄t q̄ pdicat vt gen⁹. ¶ p̄ si ens ē vniuocū ad decē gn̄a. ḡ descēdit i illa p aliq̄s drias. sint. a. ⁊. b. aut ḡ. a. ⁊. b. icludūt ens aut nō. si sic. ḡ in cōceptu cuiusʒ gn̄is gn̄alissimi includeret bis ens. ⁊ p ꝯñs nugatio. Si nō. ḡ. a. ⁊. b. nō sunt entia. ⁊ tc̄ nō ens erit de itellu entis. nā. a. ⁊. b. icludunt in ꝯceptib⁹ decem generꝝ. ¶ p̄. illa q̄ sunt totalr̄ ⁊ imediate sub extrēis ꝯdictiōis nihil ē cōe vniuocū. sʒ de⁹ ⁊ creatura. sb̄a ⁊ accñs sunt h̄mōi. nā sūt sub istis extrēis ꝯdictiōis. d̄ pēdere ⁊ nō depēdē. cātū ⁊ nō cātū. eē ab alio ⁊ n̄ eē ab alio: pʒ ḡ q̄ nihil ē eis cōe vniuocū. pbat maior. q: oīs ꝯcept⁹ cōis ē neuter respcū illoꝝ q̄b⁹ ē cōis. sʒ nullus ꝯcept⁹ respcū ꝯdictorioꝝ ē neuter. sʒ est nec̄io alter illoꝝ. aliogn ꝯdictoria hr̄ent mediū. ¶ p̄. q̄ sūt p̄ diuersa in nullo ꝯueniūt: sʒ de⁹ ē p̄ diuersus a creatura ⁊ vnū pdicamētū ab alio. ḡ nec deus ⁊ creatura nec decē gn̄a cōueniūt i aliq̄. nec p ꝯñs i aliq̄ ꝯceptu cōi vniuoco. maior ē euidēs. sʒ p̄a ps minoris de deo ⁊ creatura pbat. q: aliogn de⁹ hr̄et q̄ ꝯuēiret ⁊ q̄ differret a creatura. ⁊ ita nō eēt simplr̄ simplex. 2⁹ ps d̄ decē gn̄ib⁹ pbat. q: alr̄ n̄ eēt negatia imediata q̄ñ negat vnū gen⁹ gn̄alissimū ab alio. ꝯñs ē falsū. ⁊ ꝯ phs
tex.cō.31. p̄ post. pbō ꝯñe. q: tc̄ extrēa illi⁹ negatie ꝯueniūt i aliq̄ toto. puta i ēte. q̄ nō pt̄ eē i ppōne imediata negatiua. sic dr̄ p̄ post. vbi. ā. ista ḡ negatia q̄ʒtitas n̄ ē sb̄a nō ēt imediata. ¶ p̄ vbi tm̄ ē vnitas attributiōis n̄ pt̄ eē vnitas vniuocatōis. sʒ oīa ētia attribuūt ad sb̄az i rōe ētis: vt dr̄ i b̄ q̄rto. Itē creature ad deū i rōe entis oꝫ ponē vnitatē attributōis. ḡ ēs n̄ ē vniuocū pdicm̄.

Quātū ad ƀm alia est opio q̄ʒ teneo tanq̄ʒ verā. q̄ ens ē vniuocū deo ⁊ creature. sub̄e ⁊ accñti: ⁊ gn̄alr̄ oīb⁹ entib⁹ de q̄b⁹ pdicat. ¶ Ad c⁹ euidētiā p̄ p̄mittā vnā distictionē. 2⁹. oñdaʒ triplicē ꝯclonē. ¶ De p̄ sciēdū ē q̄ vniuocatio ē triplex. q̄dā ē vniuocatio phyca. q̄dā logica. ⁊ q̄dā metha. vniuocatio phyca ē vnitas nāe ex nā rei circūscri
pto oī ope itellˀ: d̄ illa vniuocatōe loq̄t phs 7. physi. tex.c.24.
q̄ñ dic̄. q̄ i spē spālissima ē ppē ꝯpatio ⁊ n̄ i gn̄e. q̄ te n⁹ spēs dic̄ vnā nāʒ ⁊ vniuocā. nō āt gen⁹. sʒ latēt equiuocatiōes i gn̄ib⁹. gen⁹. n. dr̄ equocū equocatiōe oppo⁹ vniuocatiōi phyce eo q̄ nō corrñdet sibi vna nā vel hipostasis eē. sʒ plures ƀʒ q̄ dic̄ cōmē. ⁊ themisti⁹ sup p̄m de aīa. vniuocatio ista solū ē i spē spālissima q̄ re dic̄ vnā nām vnitate reali: mior tm̄ q̄ʒ sit vnitas n̄ualis. sic d̄clarabit i. 7. ¶ Uniuocatio logica ē vni q.16.
tas alic⁹ realitatꝫ vel itētōis p̄me sub vna itētiōe logi supra tex.c.
ca ꝯcepte. vbi gr̄a. sub itētiōe gn̄is vel drie vl̄ alic⁹ al 45.⁊.46.
teri⁹ scđe itētiōis. Logic⁹. n. ꝯsiderabit h̄ itētiōes scđas adiūctas p̄mis. Ex q̄ ꝯcludo correlarie p̄ q̄ aliq̄d trāscēdēs ē ppē vniuocū vniuocatōe logica. q: lʒ nulla scđa itētio i gn̄e puta gen⁹ ⁊ dr̄ia ꝯpetit alicui trāscēdēti ⁊ exñti eē gen⁹. sic pʒ. aliq̄ tm̄ ꝯpetit sibi: puta itētio vl̄itatꝫ q̄ ē logica ⁊ 2ᵃ itētio. ¶ 2⁹ ꝯcludo q̄ aliq̄d eē vniuocū vniuocatiōe logica ⁊ equocū equocatiōe phyca nō repugnat. pʒ. n. ex pdictꝫ q̄ gen⁹ ē equocū equocatiōe phyca. ⁊ tm̄ ē vniuocū vniuocatiōe logica. ¶ Uniuocatio methaphysica ē vnitas alic⁹ p̄me itētiōis abstrahibilꝫ p itellm̄ a plib⁹ ex nā rei circūscripta q̄cūq̄ʒ itētiōe 2ᵃ vl̄ logica. ⁊ h̄ mō trāscēdētib⁹ n̄ repugnat vniuocatio. vt dicet. ex q̄ ꝯcludit correlarie q̄ aliq̄d ē vniuocū metha. qđ n̄ ē vniuocū ppriē phyce loq̄ndo. ¶ De 2⁹ sit ista p̄ᵃ ꝯclo. Ens cōit sūptū n̄ ē vniuocū oīb⁹ ētib⁹ vniuocatōe phyca. hāc oñdo sic. ꝯceptui ētis cōit sūpti nō rñdet vna nā i re eē. ḡ ꝯcept⁹ ētis n̄ ē vniuoc⁹ vniuocatiōe phyca. añs ē euidēs. q: ꝯceptui ētis i cōi subsūt oīa entia d̄ q̄b⁹ certū ē q̄ n̄ dn̄t aliq̄ʒ vnā nāʒ. ꝯñā ēt pʒ ex pcedētib⁹. ¶ 2ᵃ ꝯclo sit ista. ens cōit sūptū ē vē vniuocū oīb⁹ ētib⁹ vniuocatiōe logica. hāc oñdo sic. illđ q̄ dic̄ aliq̄ʒ vnā realitatē vl̄ p̄mā itētiōeʒ ꝯceptā sb̄ aliq̄ itētōe logica eē vniuocū vniuocatōe logica: sʒ ens cōit sūptū ē h̄. ḡ ⁊c̄. maior pʒ ex diffōne vniuocatōis logice posite sup⁹. mior ēt ē euidēs. q: lʒ ēs cōit sūptū n̄ ꝯcipiat sub itētiōe gn̄is vl̄ drie vl̄ alic⁹ alteri⁹ ƀe itētōis i gn̄e ꝯcipit tm̄ vel pt̄ ꝯcipi sub itētiōe vl̄is q̄ vtiq̄ʒ ē itētio scđa vel logica. ¶ 3ᵃ ꝯclo sit ista. ēs cōit sūptū est vē vniuocū oīb⁹ ētib⁹ vniuocatōe meth. sic itelligēdo q̄ ēs dic̄ aliquē vnū ꝯceptū realē abstrahibilē ab oīb⁹ ētib⁹ pticipātib⁹ ēs q̄ditatie. sʒ quē ꝯceptū ēs ē pdicabile d̄ oī ēte vniuoce ⁊ realr̄. ⁊ igr̄ hāc oñdo sic. oīs itellˀs cert⁹ d̄ vno ꝯceptu ⁊ dubi⁹ d̄ duob⁹ i q̄b⁹ ille cert⁹ q̄ditatie icludit. hʒ ꝯceptū illū d̄ q̄ ē cert⁹ aliū a ꝯceptib⁹ d̄ q̄b⁹ ē dubi⁹ ⁊ vniuocū ill'. sʒ itellˀs hoīs pt̄ eē cert⁹ d̄ aliq̄ q̄ sit ens dubitādo vtrū sit de⁹ vl̄ creatura: sb̄a vl̄ accñs. ⁊ sic d̄ alijs i q̄b⁹ ꝯcept⁹ ētis q̄ditatiue icludit sic pʒ: ḡ ꝯcept⁹ ētis ē ali⁹ a ꝯceptib⁹ dubijs ⁊ vniuoc⁹ eis ita q̄ ex se ē neutꝝ ⁊ icludit i vtroq̄ʒ istoꝝ. maior pbat. q: ipōle ē eūdē ꝯceptū eidē itellˀui sil eē certū ⁊ dubiū. ḡ. vl̄ ē ali⁹ ⁊ h̄ ppo⁹ᵐ. vel null⁹. ⁊ tc̄ n̄ ē certitudo d̄ aliq̄ ꝯceptu. ē ḡ ali⁹. ⁊ n̄ q̄ditatie icludit i illis: seq̄t q̄ n̄ tm̄ ē ali⁹ sʒ ē vniuoc⁹. mior declat: p̄ d̄ deo ⁊ creatura: q: q̄lʒ phs āntiqu⁹ fuit cert⁹ illđ q̄ pōebat p̄ᵐ p̄n⁹ᵐ eē ens. puta vn⁹ q̄ posuit ignē p̄n⁹ᵐ: alius aquā q̄lʒ. n. erat cert⁹ ignē vl̄ aq̄ʒ eē ēs. erat tm̄ dubiū vtꝝ eēt ens creatū vl̄ icreatū. p̄ᵐ vel nō p̄ᵐ. nō. n. erat certus q̄ eēt ens p̄ᵐ. q: tūc fuisset cert⁹ de falso falsū āt nō ꝯtigit scire. nec erat cert⁹ q̄ eēt nō p̄ᵐ. q: tūc nō posuisset opp⁹ᵐ. ¶ 2⁹. pbat de sub̄a ⁊ accñte. Nā phi diuersi diuersimode opinati sunt de lumine q̄rū vn⁹ pōit q̄ sit accñs. alius q̄ sit corp⁹ ⁊ sub̄a: ⁊ ille q̄dē q̄ pōit q̄ ē sb̄a ē cert⁹ q̄ ē ens. sʒ nō ē cert⁹ qđ sit sub̄a: q: tc̄ eēt cert⁹ d̄ falso. nec qđ nō est sub̄a q: opp⁹ᵐ ponit. ¶ Rñdet q̄ q̄libet talis phs habuit duos cōcept⁹.

in itellu suo ppinquos q pp ppinqtatē analogie vi
dent esse vn⁹ cōcept⁹. ⁊ pp istā ppinqtatē q̄ videntur
vn⁹ cōcept⁹ vr̄ eē cert⁹ de vno ꝗ est de illis duob⁹ du
bie cōceptis. ¶ Cōtra. qr ex ista euasione vr̄ destrui
ois via pbādi vnitatē vniuocā alic⁹ cōceptus. Si. n.
dicis hoiez hr̄e vnū ꝯceptū cōez ad sorte ⁊ platonē. ne
gabit tibi ⁊ dicet tibi ꝙ sūt duo ꝯcept⁹. sed vr̄ vn⁹ pp
magnā ppiqtatē ⁊ silitudinē. ¶ Cōfirmat rō pnci-
pal. qr ois ꝯcept⁹ p̄dicabil' d plib⁹ ꝑ3 vnū nom̄ ⁊ vnā
rōnē ē vn⁹ vnitate vniuocatōis. h̄ .n. ē descriptio vni
uoci i āteꝑdicamtis. s3 ꝯcept⁹ entis ē h⁹ .nā p̄dicat in
qd ⁊ icludit qditatie i entib⁹ iferiorīs de qb⁹ dr̄ ꝙ p3
⁊ p ꝯñs p̄dicat: ꝑ3 nom̄ ⁊ diffōnē. ḡ ꝯcept⁹ entis ē vni
uoc⁹. ¶ P̄. p̄ma dignitas seu p̄mū p̄n̄m nō ē multiplex
ḡ nec ens. ⁊ p ꝯñs vniuocū. añs p3. qr p̄mū p̄n̄m nō ē
distiguēdū cū sit notissimū ⁊ firmissimū ex 4°. h⁹. ꝯña

tex. c. 8. ⁊. 9. pbat. qr p̄mū p̄ncipiū ꝯstituit ex ente. q̄re si primuz
p̄ncipiū nō est multiplex. ḡ nec ens ex q̄ ꝯstituit. ¶ P̄
pbat spālr ꝙ sit vniuocū ad sbam ⁊ acciñs sic. si ens
nō est vniuocū sube ⁊ accñti. ḡ itells nr̄ nō p̄t hr̄e cō
ceptū qditatiuū de sba. ꝯñs ē euidēter falsuz. ḡ ⁊ añs.
pbatio ꝯñe. qr suba nō imutat imediate intellectū nr̄3
ad itellectionē sui cū ñ itelligit p statu isto nisi p spēs
accñtis sensibilis. sed nullus ꝯceptus qditatiu⁹ sube
p̄t hēri p imutationē accñtis sensibilis nisi possit ab
strahi a ꝯceptu accñtis: ⁊ ille nec̄io sic abstract⁹ ē vni
uoc⁹ alias nō eēt abstrahibilis. talis āt ꝯcept⁹ maxi
me vr̄ eē ꝯcept⁹ entis. nā null⁹ ali⁹ eēt qditatiu⁹ maior
p3. qr qcqd p̄sens ⁊ imediate imutat itellectū illi⁹ ab

tex. co. 138. sentia p̄t nālr ab itellectu cogñsci qñ nō imutat. sic ap
pet i 2° de aia. ꝙ visus ē pceptiu⁹ tenebre qñ lux nō ē
p̄sens nec visus imutat. ḡ si itellect⁹ imutat a suba ime
diate ad actū circa ip̄3 seq̄ret ꝙ qñ suba nō eēt p̄sens
posset ei⁹ absētia nālr cogñsci. ⁊ ita posset nālr cogñsci i
hostia ꝯsecrata nō eē suba3 pāis. qd est māifeste fal
sum. nullus ḡ cōceptus qditatiu⁹ hr̄ de suba nāliter
imediate a suba cāus: sed tm̄ cāus ⁊ abstract⁹ p̄ ab
accñte. ⁊ talis nō est nisi ꝯcept⁹ entis. ¶ P̄. signū di
stributiuū ñ distribuit terminū equocū p suis signi
ficatis. qr termin⁹ equocus nō h3 vnū ꝯceptū q sit di
uisibilis i plures. sed signū distributiuū additū enti
ip̄3 ens distribuit p suis iferiorib⁹. seqtur. n. oē ens.
ḡ sba. ḡ acciñs. ḡ ens nō ē equocū. ¶ P̄. vni⁹ potētie ē
vnū p̄mū obm̄. sed p̄mū obm̄ itells est ens vt cōe
oib⁹. ḡ ens sic cōe ē aliqd vnū. ⁊ p ꝯñs vniuocū. ma
ior p3. qr potētia mouet ab obo ꝑm formā obi. ⁊ nisi
hēat vnā formā nō mouebit. ⁊ iō dr̄ q̄rto h⁹ ꝙ itells

tex. co. 10. q nō itelligit vnū: nihil itelligit. pbatio minoris. qr il
lud ē p̄mū obiectū itells sub c⁹ rōne oia itelligunt.
sic p3 de obo visus. s3 nec rō sube nec accñtis: s3 sola
rō entis repit in oib⁹ itelligibilib⁹. ḡ ens ē p̄mū obm̄
itells nr̄i. ¶ Pro ista ꝯclone faciūt oēs rōnes addu
cte p p̄ma ⁊ 2ª ꝯclonib⁹ prime qōnis isti⁹ scripti posi
te i p̄. ⁊ iō iste rōnes sufficiāt. l3 multe possēt adduci.

Ad argumēta alterius opinionis.

¶ Ad illō q̄rti me
tha. de sano ⁊c̄. dico ꝙ ph̄s q̄rto metha. ꝯcedit ordi
nē eēntialē iter spēs eiusdē gn̄is. nā ibi vult ꝙ in q̄l3
gn̄e ē vnū p̄mū qd ē mēsura oiu3 alioꝝ. mēsurata āt
hn̄t ordinē eēntialē ad mēsurā. ⁊ tm̄ nō obstāte tali at
tributiōe nullus negat ꝯceptū gn̄is eē vnū. qr p̄dicat
i qd de plurib⁹ drn̄ib⁹ spē. Si. n. gen⁹ nō hr̄et vnu3
ꝯceptū aliū a ꝯceptib⁹ spēꝝ: null⁹ ꝯcept⁹ diceret i qd
de plurib⁹. s3 ql3 de seip̄o. ⁊ sic idē p̄dicaret de eodē.
⁊ nō gen⁹ de spē. ¶ Cōfirmat. qr ph̄s septio ph̄ycoꝝ. vt

tex. co. 24. iā allegatū ē dic̄. ꝙ in gn̄ib⁹ latēt equocatiōes pp ꝙ
nō pōt eē cōpatio ꝑm gen⁹. nō tm̄ ē ibi equocatio in

gn̄e q̄3tū ad logicū. s3 q̄3tū ad realē phȳm. qr nō ē ibi
vnitas nāe. oēs ḡ auctes q̄ eēnt de illa mā. siue in me
tha. siue i ph̄yca posset expōi pp diuersitatē realē illo
rū i qb⁹ ē attributio cū q̄ diuersitate stat vnitas ꝯce
pt⁹ abstrahibilis ab eis sic p3 de gn̄e. ꝯcedo ḡ ꝙ acci
dēs h3 attributionē eēntialē ad sba3. ⁊ p ꝯñs ꝙ ens ē
analogū ad ea. ⁊ tm̄ ab h̄ ⁊ ab illo p̄t abstrahi vn⁹ ꝯce
pt⁹ cōis vniuoc⁹. nā analogia realr vniuocatio me
thaphysical: realr ñ repugnāt i eodē ꝯceptu. ¶ Ad
illō ꝙ adducit d. 7°. metha. dicēdū ꝙ arg^m de sili nō
ꝯcludit. p tāto ē vez ꝙ accñtia sūt entia sic logici di
cūt nō ens eē ens. ⁊c̄. q̄ten⁹ iter sba3 acciñs ē analogia
ꝑm pfecti⁹ ⁊ ipfecti⁹. cū q̄ tm̄ stat ḋa vniuocatio. vt di
ctū ē. vn̄ ibidē dic̄ Ari. ꝙ talia nō drn̄r equoce. sed ad
vnū. ¶ Ad aliō de p̄ phȳcoꝝ ꝯ pmenidē ⁊ melissuz.
dicēdū ꝙ ph̄s logt de multitudine suppositoꝝ. q̄ nō
repugnat vniuocatiōi. vt ē dcm̄ i exponēdo lr̄a3. p̄ri
cipiū. n. ꝯ oēs ē accipe. ꝙ ens multiplr dr̄. nō equoce
s3 multiplr. i. de multis ad igrēdū de q̄ itelligūt. sic si
diceret oia eē vnū aial. ꝯ eoꝝ eēt distiguēdū d aiali. ⁊
q̄rere de q̄ aiali itellr. i. q̄reret. vtrū oia eē sit vn⁹ hō
vel vn⁹ asin⁹. ¶ Ad p̄mā pbōnē nego ꝯñtia3. ꝙ ens
eēt gen⁹. Ad pbōnē. dicēdū ꝙ pcedit ab insufficiēti.
nā aliqd deficit ēti rōne c⁹ nō p̄t eē gen⁹. s. ꝙ ens de
aliqb⁹ cōib⁹ drn̄is p̄dicat. de illis. s. q̄ sumūt ab alia
re q̄3 sit res a q̄ sumit gen⁹: raiōa. n. drīa sic est sorte rō
nale icludūt ens qditatiue. s3 h̄ ē ꝯ nām gn̄is p̄dicari
. s. qditatiue de drn̄ia. ¶ Ad ꝯfirmationē de illis qnq3
vlib⁹ posit̄ a pōphyrio. dd3 ꝙ pōphyri⁹ ordiat libꝝ
suū ad p̄dicamēta Ari. sic ipsemet pmittit i phemio.
logt ḡ de illis vlib⁹ q̄ aliq̄ mō iueniūt i linea p̄dica
mētali. s3 p̄ter illa ē aliqd vl̄e ꝙ ē trāscēdēs. qd nō p̄ti
net ad aliqd p̄dicamētū. ḡ ens ē vl̄e trāscēdēs p̄dica
tū i qd. nec tm̄ ē gen⁹ nec spēs. n̄ ppriū. ⁊c̄. ¶ Ad aliō
ꝯcedo ꝙ ens dscēdit i decē gn̄a p aliq̄ ꝯtētia q̄ ppe
nō sīt drīe. cū āt q̄rit. aut icludūt ens. aut nō. dico ꝙ ñ
icludūt ens formalr. sic nec passiōes entꝭ. nec vltime
drīe. vt iferi⁹ ondā. ⁊ tm̄ nō sūt nihil. cū ḡ arguit ꝙ nō
sūt ētia. dicēdū ꝙ nō sūt ētia. formalr: sīt tm̄ ētia realr
⁊ eēntialr. ꝙ āt illō ꝙ nō ē ens formalr dūmō sit ens
realr sit d itellu entꝭ nullū ē icōueniēs. sic rōale qd ñ
ē aiai foialr ē tm̄ d itellcū hois: q ē de aial. ¶ Ad aliō
d extrēis ꝯdictiōis. ⁊c̄. aut itelligit ꝙ illa sīt sb extrēis
ꝯdictiōis totalr. h̄ ē. ꝙ illa p̄cise sīt extrēa ꝯdictōis. ⁊
sīc mior ē falsa. qr de⁹ vel sba ñ ē p̄cise h̄ qd ē eē nō ab
illo accipiēdo pportionabilr. qñ illa nec̄io dī eēt de
chimera. sic nec creatura ē p̄cise illa nec̄io nō necesse
eē. qr h̄ ēt ꝯuenit chimere. s3 tā de⁹ q̄3 creatura. tā sba
q̄3 acciñs ē aliqd cui cōuenit alteꝝ extremū ꝯdictōis.
si ḡ sic accipias ma. ꝙ qbuscūq3 cōueniūt extrēa ꝯdi
ctiōis: ipsa nō vniuocāt in aliq̄ cōi illa maior ē falsa
nā oia diuidētia p se aliqd cōe sunt talia ꝙ de ipsis
drn̄r extrēa ꝯdictōis. ⁊ tm̄ vniuocāt i ipso cōi diuiso.
Silr i pposito de⁹ ⁊ creatura. sba ⁊ acciñs p̄nt recipe
p̄dicatōe3 ꝯdictōis. ⁊ tm̄ hn̄t aliqd substractū cōe ill'
extrēis ꝯdictōis. rōe c⁹ p̄nt hr̄e aliqd cōe. ¶ Ad aliō
dcm̄ fuit i p̄ª rōe pncipali h⁹ scripti d deo ⁊ creatura
l3 sint p̄ diuersa i realitate. qr i nl'la realitate ꝯueniūt. ñ
tm̄ sīt p̄ diuersa i ꝯceptu reali. q̄ mō āt possint eē ꝯueniē
tia i ꝯceptu r'ali ⁊ ñ i realitate dcm̄ fuit ibi. Qd āt dr̄
ꝙ negatiai q̄ negat vnū gen⁹ gn̄alissimū ab alio ñ eēt
imediata. nego ꝯñtiā. Ad pbōnē cū dr̄ ꝙ extrēa eēnt
i aliq̄ toto: dico ꝙ nō sunt i aliquo toto ꝙ possit esse
mediū i aliq̄ figura sillogistica rēouēdo vnū ab alio.
cū de vtroq3 affirmatiue ip̄m ens p̄dicat. p3 h̄ cuil3
sciēti artē syllogizādi. ¶ Ad vltimū de attributōe di
co ꝙ attributio sola nō ponit vnitatē vniuocatōis.

q2 vnitas attributiōis minor ē vnitate vniuocatiōis
minor āt vnitas nō arguit maiorē.tm̄ minor pt stare
cū maiori.sic q̄ sunt vnū gnē:sunt vnū spē.lʒ vnitas
gnīs sit minor vnitate spēi.Silr i pposito dico φ lʒ
vnitas attributiōis nō arguat vnitatē vniuocatōis.
tm̄ cū vnitate attributiōis stat vnitas vniuocatōis.lʒ
vna nō sit alia formalr.Exēplū.spēs eiusdē gnīs hnt
cēntialē ordinē z attributionē ad pmū in illo gnē ex
decio methaphice.z tm̄ cū h stat vnitas vniuocatōis
ɔcept9ipsi9 gnīs respcū spēꝝ.Silr i pposito i rōe en
tis i q̄ ē vnitas attributiōis ipa attributa hnt vnita
tē vniuocatiōis.¶ Ad argm i oppm de ppositiōe di
vno mō φ ipse allegat aliū dicēdo.Si quis.zc.ita φ
nō vl log fm itennonē ppriā.¶ Alr di φ verū ē ac
cipiēdo equocū sicē accipit apud physicū reale.sic ēt
gen9realr dr equocū.z de tali equocatiōe logr por
phyri9.¶ Cōtra.ipe fuit logic9.z ita logice vl loquu
tex.cō.12. tū fuisse.¶ Rn̄deo φ multa dr̄r i logica nō logice.
sicē in.2°.metha.φ in oi moto ē mā.z tm̄ hoc cōsidera
tex.cō.2. re magis ptinet ad physicū:q̄ʒ ad methaphisicū.

¶ Quedā eni dr̄r entia q2 sunt substātie
z q̄dā entia q2 sunt passiones: z q̄dā acci
q.2. dentia: z q̄dā q2 sunt vie ad substātiā aut
ad relationē: aut q2 sunt nō ens. zc.

Queritur Utrū negatio hēat distinctā forma
litatē ab affirmatōe cui oppōit.¶ Et
vr̄ φ nō.n.i qō hʒ distictā itelligibilita
tē nō hʒ distictā formalitatē.sʒ negatio
ē hmōi.g̃ zc.pbatio mioris.q2 nō ens nō ē obm itel
lect9.z p ɔn̄s nō pōt distincte itelligi.ens.n.ē obʒ ade
quatū itell'o.illud g̃ qō subterfugit rōnē entis subter
fugit rōnē obi intell'o.sed negatio nō est ens.g̃ nō pt
itelligi distincte.¶ Cōfirmat.q2 priuatio cognoscit p
habitū.z negatio p affirmatiōē.fʒ doctrinā phi.vñ
affirmatio itelligit in negatiōe.¶ P.iter affirmatio
nē z negationē nō ē dare mediū.cū sint ɔdictoria.sʒ si
negatio posset distincte cōcipi.qō oʒ ɔcedere si hēat
distictā formalitatē.tūc affirmatiōi z negatiōi eēt ali
qō cōe z mediū.s.posse ɔcipi.¶ P.ois formalitas ē
aliqd positiuū.q2 act9 itell's cū sit positiu9 nō vl pos
se terminari ad obm qō nō ē positiuū.sʒ negatio nō
ē aliqd positiuū.g̃ n̄ hʒ ppriā formalitatē.¶ Cōtra.
illa dr̄r hr̄e distictas formalitates ex nā rei:quoꝝ vnū
manet in aliq̄ altero nō manēte:sʒ illa negatio māet
i hoie ex nā rei:hō nō ē asin9.c9 opposita affirmatia
s.hō ē asin9.nō māet in hoie sicē pʒ.g̃ illa affirmatio z
negatio opposita distictas hnt formalitates ex nā rei.

Respōdeo Prio pmittam aliq̄ necessa
ria.z°.dicā ad qōnē.¶ Quā
tū ad primū p pmittā rōnē formalitatis.q̄ʒ describo
sic.Formalitas ē rō obalis in re apphēsa ab intellu
ex nā rei quā nō oʒ sp mouere itellm dūmō actū itel
lect9 possit termiare.Qō dico p tāto q2 lʒ aliqd pos
sit termiare actū itell's nō tm̄ sp pt itellm ad sui itelle
ctionē mouē.sicē cōiter dr̄ φ relones nō mouēt itell'ʒ
rōne depēdētie.z q2 n̄ sūt aliqd absolutū. z tm̄ termi
nāt actū itell's.Silr ppetates idiuiduales ex eo φ n̄
hnt rōnē qd iō nō mouēt itellm.z tm̄ termināt actū
ei9.silr negōnes termināt lʒ nō moueāt itellm: q̄ꝯn9
nō sūt entia.Itaqʒ tria reqrūt ad h φ aliqd moueat
itellm.pm.φ sit ens.2m φ sit absolutū.tertiū φ hēat
rōnē qd.vel eētie.pp pm remouēt negōnes.pp 2m re
latiōes.pp 3m ois ppetas hipostatica.vl' ppetas p
sonalis i diuis.z ppetates idiuiduales:q̄ oia:lʒ actū
itell's terminēt.nō tm̄ mouēt itellm.¶ Ex ista descri
ptiōe ɔcludo correlarie.φ q̄cūqʒ pnt distincte cōcipi
p itellm hnt distictas formalitates ex nā rei.¶ Sʒ ɔ
vltimū positū i descriptiōe.s.φ aliqd posset termiar
actū itell's:qō nō pt mouere itell'ʒ istat.nā visus vr
moueri a relone quā dicis nō posse mouere itellm.
nā ex alio z alio ordie oboꝝ fit alia z alia visio.qō n̄
eēt:nisi ille ordo moueret visū.ordo āt ē relatio.si g̃
rela°.pt mouere visū.pari rōne z itellcm.¶ P.vnius
potētie.z act9 vni9 rōnis:ē vna rō obiectal' z vni9 rōis
sʒ oēs act9 itellect9 sūt vni9 potētie.z sūt act9 vni9 rōis
i rōe tal' act9.g̃ eoꝝ ē vna rō i obo.sʒ h n̄ pt eē rō ter
miatia distīcta a motia.q2 sic eēnt alie z alie rōes oba
les.g̃ ille rōes n̄ st sic distīcte qn oē obʒ terminās itel
lcm moueat ēt itellcm.¶ P.si rō termināndi suffiē ad
obʒ itellect9.g̃ vbi aliqd termiabit actū itellect9 ex nā
rei:illō eēt obʒ reale itell'o sʒ 2e itētōes termināt actū
itell'o:z tm̄ null9 diceret φ sūt obʒ reale itell'o.¶ Rn̄
deo ad pm ille ordo n̄ mouet visū lʒ extrēa illi9 ordis
q̄ hnt rōnē absoluti.lʒ ille ordo sit q̄dā rō ɔncta z si
ne q̄ nō.vñ ordo ille.cū n̄ sit obʒ ppriū nec cōe sens9.
iō nō solū nō mouet sensū.sʒ nec ēt termiat.vñ cogni
tio ei9 ptiet ad altiorē potētiā q̄cūqʒ sit illa.siue sēsus
cōis siue itell's.vel dato φ ille ordo aliq̄ mō pcipiat
a sēsu.dico φ ex h n̄ seqt φ moueat sensū:sʒ suffiē φ
termiet actū ei9.¶ Ad 2m dico φ rō obi n̄ ē pcise mo
uē.sʒ accidit:sicē pʒ i po9 nutritia z augmētatiua. z i
alijs potētijs mere actiuis.hnt.n.obʒ n̄ motiuū po9
sʒ tmiatiuū tm̄ act9 po9.cū g̃ i oi obo sit rō tmiatiua.
seqt φ obʒ vt obʒ hʒ rōnē tminādi n̄ mouēdi cui al
ludit nom̄ obi.nā obʒ vr̄ signāre illō φ obijcit po9z
circa qō tmiat act9 alic9.¶ Ad aliō de scdis itētōib9
dico φ 2e itētōes n̄ termināt ex nā rei.nā ipe fabricāt
p actū itell'o negotiātis.iō n̄ frustra posui φ formalitas
sit rō repta i re ex nā rei.¶ 2m φ pmitto ē h.φ disti°
formalis siue p formalitates iportat nō idētitatē aliqꝝ
q̄ꝝ vnū excludit aliō a suo ɔceptu formali i p mō dicē
di p se.vt oē illō dr̄ distingui ab alio formalr φ nō ē
idē sibi i p°.dicēdi p se.¶ Tertiū qō pmitto ē h:φ ne
gatio cōpat ad duas affirmatōes q̄ꝝ vnā icludit z p
suppōit.aliā vō destruit z excludit.ēxi.grā.hō n̄ ē asi
n9 respiē affirmatiuā istā.hō ē asin9.z ista hō ē hō.p
mā dstruit sicē pʒ.scdāʒ suppōit z icludit ɔtualr i suo
sbo.nā p tāto ista ē va.hō nō ē asin9 p quāto hō ē hō:
nega°.āt distiguit z plificat fm distictionē z plificatō
nē affirmatiōis q̄ʒ dstruit.z sic ē vna vni9.sʒ.p.h p
tar.q2 vni affirmatōi vna ne°.oppōit.n̄ āt sic hʒ affir c.5.
matōeʒ q̄ʒ icludit.qnimo vni9 affirmatōis sūt plēs
negōes.vñ illi9 hō ē hō.st ille negatie.hō n̄ ē asin9.hō
n̄ ē lapis.z sic d alijs qbuscūqʒ i qb9 negat aliqd de
homine

Quātū Ad 2m rn̄deo ad qōnē sʒ duas con
clones.¶ Pria ɔclo ē ista.negatio nō hʒ distictā for
malitatē ab affirmatōe q̄ʒ icludit z suppōit.Hāc orñ
do sic.φ nō hʒ distictā ɔceptibilitatē ex nā rei a ɔce
ptibilitate alteri9:nō hʒ distictā formalitatē a forma
litate illius.sed negatio est hō respectu affirmatiōis
quā icludit z suppōit.g̃ z c.maior pʒ ex pcedētib9.p
batio mioris.nihil ē distīcte ɔceptibile ab eo φ iclu
ditur in rōne sua itrīseca:sed negatio icludit i sua rōne
affirmationē q̄ʒ suppōit:nā de rōne negōnis ē nō tm̄
pdicatū negatū.sʒ ēt subm.φ est ɔtualr ipa affirma
tio supposita.¶ Cōfirmat.q2 ipole ē itelligere nega
tiuā hāc:hō n̄ ē asin9.nisi itelligat hō q subijcit i illa
ppōne negatia.itelligēdo āt hoieʒ:itelligit ɔtualr φ
hō est hō.qre negatio illa non pōt itelligi sine illa af
firmatiua q̄ʒ supponit.¶ 2a ɔclo sit ista.negatio hēt
distictā formalitatē ab affirmatōe q̄ʒ dstruit z excludit
hāc ostēdo

bãc oñdo sic.illa quoq; vnũ dicit pfectionẽ simplr.⁊ aliud imperfectionez ex natura rei habent distinctas ꝯceptibilitates ⁊ formalitates.ſ3 deum nõ eẽ asinuz dicit pfectionẽ simplr.⁊ sua affirmatio quã excludit dic̃ iperfectionẽ ex nã rei.s.deũ eẽ asinũ. ⁊ h̃ ex nã rei. sicut p3.ğ negatio ⁊ affirmatio hñt distinctas formalitates.¶ Silr̃ pt poni exẽplũ in creaturis.nã ista negatiua:hõ nõ est asin⁹.dicit pfectionẽ i hoie.affirmatiua aũt opposita dic̃ iperfectionẽ.s.hõ ẽ asin⁹.¶ P̃ illud.qd nõ ẽ idẽ alteri in h̃ mõ dicẽdi p se distinguit ab eo formalr.⁊ p ꝯñs h3 distinctã formalitatẽ.ſ3 negatio est h⁹.respectu affirmationis quam excludit.ğ ⁊c̃.maior p3 ex p̃cedẽtibus.minor etiam p3:q: nulla negatio includit in cõceptu affirmationis.nec est sibi idem in primo modo.

Ad argumẽta Ad p̃mũ dico q; minor ẽ falsa.Ad pbationẽ dico q; ens ẽ obm adeq̃tũ itell̃s ſ3 totũ ambitũ analogie sue q3 h3 ſm ordinẽ entiũ ad p̃mũ ens.⁊
tex.cõ.1. hec est itẽtio phi in h̃ q̃rto.vbi ponit subm metaphy
tex.cõ.2. ce:ens vt ens.⁊ oñdit h̃ debere itelligi ſ3 analogias entiũ ad p̃mũ ens.iter q̃ enumerat negatões ⁊ p̃uationes.q̃ dicunt entia ſ3 aliq3 reductionẽ ad p̃mũ ens.¶ Ex quo p3 q; scia methaphyce extẽdit se nõ tm̃ ad entia positiua.ſ3 ẽt ad negatiua ⁊ p̃uatiua.q: ens q; est ei⁹ subm extẽdit se ad vtraq3.Q: si iferi⁹ phs distiguit
t.cõ.8.t.9. ens a nõ ente.vbi loq̃t de h̃ p̃ncipio.q: ipoĩe est idez eẽ ⁊ nõ esse.itelligẽdũ est q; loq̃t de ente vt determinatur ad ens positiuũ.sic.n.ens ⁊ non ens se excludunt.¶ Ad ꝯfirmationẽ dicẽdũ q; si phs dic̃ negatõez cognosci p affirmatõez.⁊ p̃uatõez p hitũ.h̃ ẽ verũ p quãto p spẽz hit⁹ cog̃scit p̃uatio.⁊ p spẽz affirmatõis cog̃scit negatio.nihilomin⁹ tm̃ nõ seq̃t q̃n possint distĩcte cog̃sci.De negatõe võ posset dici spãlr q; ipa cog̃scit p affirmatõez q3 icludit.⁊ ab illa ñ cog̃scit seorsũ.¶ Ad aliõ dico q; iter ꝯdictoria realr ñ ẽ mediũ reale.ſ3 est eis aliq̃ rõ cõis.⁊ itẽtio rõis q̃ dici pt d̃ vtroq3.s.posse ꝯcipi ex pte obi.nec h̃ ẽ icõueniẽs.cũ nec ẽ sit ꝯcedẽ ꝯdictoria posse itelligi.quocũq3 mõ ponatur.¶ Ad aliõ dr̃ vno mõ q; ñ oz ñ act⁹ itell̃s sit positiu⁹:q; illõ q; termiat sit positiuũ.¶ Cõtra.q: act⁹ specificat ab obiẽ.Rñdeo.ſ3 act⁹ arguant distigui ex obis:tm̃ ñ specificant:q: nihil specificat formalr p illud qd est sibi extrinsecũ.vel dicã q; specificant ex obiectis motiuis solũ.¶ Alr dr̃.q; formalitas attẽdit penes ipm cõcipi abstracte sumptũ:⁊ illud est q̃d positiuũ.licet ipm subtractũ huic qd ẽ ꝯcipi sit positiuũ vl̃ negatiuũ.ita q; i re q̃cq̃d ꝯcipit.vl̃ ẽ positiuũ.vl̃ negatiuũ.ſ3 h̃ qd dico ꝯcipi penes qd attẽdit formalitas abstrahit ab vtroq3.sic ens ꝯsideratũ a metaphyco ẽ ens positiuũ ⁊ tm̃ est cõe saltez cõitate analogie enti positiuo ⁊ ne
tex.cõ.2. gatiuo.q: vt habet hic i lr̃a methaphic⁹ ꝯsiderat negatões ⁊ p̃uatões.q; nõ esset veꝝ nisi ꝯtinerẽt sub ente q; est subm methaphysice:alias obm nõ esset adeq̃tũ scie.¶ Ex quo ꝯcludo correlarie.q; q: obm hitus nunq3 excedit obm potẽtie.icirco obm itellect⁹ extẽdit se ad ens positiuũ ⁊ negatiuũ.q̃re negatões ⁊ p̃uatões poterũt vtiq3 distĩcte ꝯcipi ab itellectu cũ nõ subterfugiãt obm ei⁹.ꝯcedo.ğ q; ois formalitas ẽ aliq̃d positiuũ.⁊ tm̃ negatio est itelligibilis:nõ itellecta affirmatõe.q: cũ ex nã rei ab ea distiguat.iõ cogit intell̃s ad eã distĩcte ꝯcipiẽda.¶ Ex oib⁹ dictis p3:q; sub3 metha.⁊ ob3 itellectus ⁊ formalitas sũt eq̃lis ambit⁹ ⁊ extẽdẽtia se ad oẽ ens tã positiuũ q3 negatiuũ.

tex.cõ.3. ¶ Si igit ens ⁊ vnũ idẽ ⁊ vna natura:eo q; se adiuicẽ ꝯsequunt sic p̃ncipiũ ⁊ cã:ſ3 nõ vt vna ratione ostensa.n̄ l aũt differt: nec si silr suscipiam⁹ ſ3 ⁊ p̃opere magis. idẽ.n.⁊ vnus hõ.⁊ hõ.⁊ ens hõ: ⁊ nõ diuersuz aliquid ostendit ſm dictionem repetitã. hõ.⁊ ens hõ.⁊ vnus homo. q.3.

QUerit Utrũ vnũ ⁊ ens significent eãdẽ nã3.¶ Et vr̃ q; nõ: q: si sic.ista erit va.tm̃ vnũ ẽ ens.ꝯñs ẽ fal
suz.ğ ⁊ añs falsitas ꝯñtis p3.ex h̃ phycoꝝ tex.cõ.13.
vbi i pbat pmenides q posuit tm̃ vnũ eẽ.pbatio ꝯñe q̃ñ aliq̃d p̃dicat de aliquo ꝯuertibilr.p̃dicat d̃ eo cũ dictõe exclusiua.sic si hõ ⁊ risibile ꝯuertunt:veꝝ ẽ q; hõ tm̃ ẽ risibilis.¶ Preterea.diuidẽs nõ significat eãdẽ nãm cũ diuiso.ſ3 vnũ diuidit ens.ergo non significat eandem naturam cum ente.probatur maior:quia da oppositũ.tunc vnũ diuidẽs ex q̃ opponit ꝯdiuidẽti nõ pticiparet diuisuz.si.n.rõnale dr̃et eãdem nãm cum aiali irrõnale nõ participaret aial.Silr̃ i p̃posito.cũ vnũ ⁊ mlt̃a diuidãt ens.si vnũ significaret eãdẽ nãm quã ens.ğ mlt̃itudo esset nõ ens.⁊ sic vnũ ⁊ mlt̃a nõ eẽnt dr̃e entis. Preterea. vnũ est determinati gñis ens aũt nõ est determinati gñis.ğ nõ significãt eãdẽ nãm.pbatio maioris.q: ei⁹
spẽs oẽs sunt determinati gñis:ipm est determinati tex.cõ.3.
gñis.sed oẽs spẽs vni⁹.s.sile ⁊ dissile eq̃le ⁊ ineq̃le.sunt detmiati gñis.q: de gñe relatõis.¶ Cõtra phs i lr̃a q dic̃ q; ens hõ:⁊ vn⁹ hõ idẽ significãt.Qd pbat duplr.tũ q: nõ sepant i gñatõe ⁊ corruptiõe:tũ q: ens ⁊ vnũ p̃dicãt eãdẽ nã3 ⁊ eẽntiã cuiusl3 p se.⁊ ñ p acc̃ñs. ğ significãt eandẽ naturã.

In ista qõne sic procedã.p̃ q̃dã opio p̃mit 7.met.c.1.
tet.scdo ei⁹ iprobatio appo net.3° ad qõnẽ alr dicet.¶ Quãtũ ad p̃m scieñdũ ẽ q; ẽ vna opinio Aui.cuius ꝯclo ẽ.q; ens ⁊ vnũ sig̃ñant aliã nãm.¶ In sua autẽ põne dic̃ tria.Primũ dcm̃ ẽ.q; ens ⁊ vnũ p̃dicant de oib⁹ entib⁹.2m q; nõ sunt idẽ p3 nãm,licet sint idẽ subiecto.sic passio ⁊ subm q̃ st idẽ subõ.3m dcm̃ ẽ q; vnũ determiati.gñis.s.de gñe q̃ttitatis.⁊ p ꝯñs nõ cõuertit cũ ente.¶ Primũ dcm̃ suppõit tãq3 veꝝ.2m dcm̃ pbat tripl̃r.tũ q: si vnũ ⁊ ens sig̃ñant eãdẽ nã3.ğ mlt̃itudo nõ ẽ ens.ꝯñã pbat sic pri⁹ i oponẽdo:tũ scdo q: dicẽdo ens vnũ eẽt nugatio.q; est falsuz ꝯñã p3:q: tũc idẽ bis diceret:tũ 3° q: q; sig̃ñat idẽ alicui p̃dicat de eo i q̃d.ſ3 vnũ nõ p̃dicat i q̃d de ente.ſ3 tm̃ denomiatiue.ğ ⁊c̃.¶ Tertiũ dictũ pbat sic. ois vnitas ẽ de gñe q̃ttitatis.ergo vnũ nõ ẽ ꝯuertibile cũ ente:nec dic̃ eãdẽ nã3 cũ eo.añs pbat.q: ois vnitas q̃ cũ alia ꝯstituit nũ3 est de genere q̃ttitatis sicut ipse numerus ꝯstitut⁹.nã si ꝯstitutũ est in genere q̃ttitatis.sequit q; ꝯstituẽtia sunt in gñe q̃ttitatis:ſ3 q̃cũq3 vnitas ẽ h⁹. ergo ⁊c̃.ꝯñã p3.q: ens est trãscendẽs.q: nihil qd ẽ determinati generis est conuertibile cum ente.

Quãtũ Ad 2m sciẽdũ est q; ꝯtra Auicẽnã arguit suus emulus cõmẽtator ꝯmentõ tertio.Si vnũ nõ dicit eãdẽ nã3 cũ ente.sed aliq̃d additũ accipio iste q; hõ est vn⁹ vnũq̃dq3 aũt est vnũ sua vnitate.tũc sic:aut hõ est vn⁹ p se.aut p accñs.si p se.habet p̃positũ.q: hõ.q est qddã ens est vn⁹.nõ p aliqd additũ.si hõ est.vnus p accñs.ergo p aliq̃d additũ.⁊ tũc q̃rã de illo addito.q: vel est vnũ p se.vel p aliud.si p se.pari rõne stãdũ est in primo.si p aliud q̃rã de illo alio sicut prius:⁊ sic vel erit p̃cessus in infinitũ.vel stabit in aliquo qd est vnũ p se ⁊ nõ p aliq̃d additũ.Sed q̃cq̃d sit de ꝯclone.ista rõ tm̃ nõ ꝯcludit ſ3 peccat duplr.p̃ p fallaciã figure dictõis:mutando quo in q;.sicut homo est albus.per se vl̃ per accidẽs.

si ꝑ accidens.ergo per aliud.⁊ tūc q̄rā de illo alio vtꝝ sit albū ꝑ se vl' ꝑ accñs.si per accidēs.ergo per aliud ⁊ tūc querā de illo alio.⁊ sic ꝓcedendo vt pri⁹ q̄re se quit ꝙ homo sit albus per se. Iste mod⁹ arguēdi nō valet.q2 cōcludit euidēter falsū.3 mutat.n.quo in qd.nā albedo est ꝑncipium quo hō.est alb⁹.nō tñ h3 rōnē qd.q2 albedo nō est alba ꝓprie loquēdo.idō dato ꝙ hō sit alb⁹ ꝑ aliud.q2 ꝑ albedinē ñ tñ d3 vlteri⁹ q̄ri vtrū albedo sit alba ꝑ se vl' ꝑ accñs.nisi mutet q̄ i ꝙ. Silr' in ꝓposito ipm vnū dato ꝙ sit aliud ab ente.ñ pōt q̄ri.vtꝝ sit vnū ꝑ se vel ꝑ aliud.sed mutat quo in qd.nā ipm vnum sic hēt rōnē.quo ens est vnū ꝙ nō ꝑt hrē rōnē qd vnitas.n.ñ ē vna ꝓprie loquēdo.secū do peccat rō ꝑ equocationē.nā sic ꝑ se d̄r dupl'r.s.ꝑmo mō.⁊ scd̄o.ita etiam ꝑ accñs d̄r dupl'r.vno mō.vt opponit ꝑ se.ꝑ mō.alio mō.vt opponit ꝑ se scd̄o mō.ens.ḡ denoiatū ab vno ē vnū ꝑ accñs.vt opponi tur.ꝑ mō ꝑ se.nō tñ vt opponit scd̄o mō.nā vnū cū sit passio entis ꝑdicat de ente ꝑ se scd̄o mō. ¶ Si ḡ i ferās.si ꝑ accñs.ḡ ꝑ aliud. Rñdeo.ꝙ ꝑ aliud d̄r dupl'r vno mō ꝑ aliud ab vtroq3 extremo.alio mō ꝑ aliud ab altero extremo tñ.ens ḡ ē vnū ꝑ aliud.nō ꝑ mō.sed scd̄o mō.sic hō ē risibilis.nō ꝑ aliud ab ipso hoie.s3 ꝑ aliud a risibili.q2 ꝑ formā ꝓpriā q̄ est aliud a risi bili.⁊ nō aliud ab ipso hoie.ita d̄r i ꝓposito. ¶ Dimis sa ḡ ipugnatōe cōmēta.Alr' arguo ꝯ Aui.⁊ ꝯ ꝑmū dcm̄.cū.n.dicit ꝙ ens ⁊ vnū ꝑdicant de oib⁹ q̄ro an ꝑdicant de oib⁹ vniformiter aut diffomiter.nō vni formiter.q2 vnū semꝑ ꝑdicat denoiatie.cū sit passio. ens aūt ꝑdicat qditatiue.licet forsa3 aliqñ possit de noiatiue ꝑdicari. Si dicas ꝙ ꝑdicat dfformiter sic i telligēdo ꝙ ens ꝑdicat qditatiue de oib⁹ vnū v̄o de oib⁹ denoiatiue.Cōtra ꝑmū instat ⁊ arguit.ꝙ ens nō ꝑdicat qditatiue d̄ vltimis drñijs.qd ꝓbat dupl'r.ꝑ sic.Sit due drñe.a.⁊.b.tūc vl'.a.⁊.b.icludūt ip3 ens qditatiue.vl' nō.si nō habet ꝓpositū q2 ens nō predi cat de eis in qd.Si v̄o icludūt ipm ens.cum nō sint oino idēiter se hñt q̄ ꝯueniūt.⁊ q̄ differūt.ḡ.a.⁊.b.nō erūt ꝑ diuersa nec vltime drñe.s3 drñtes.ḡ differunt alijs drñijs.sint ille alie.c.⁊.d.tūc arguit de istis.sic de ꝑorib⁹ q2 vl' icludūt ens qditatiue.vel nō.⁊ sic ꝓcedē do.vl' erit ire in ifinitū i drñijs.vl' stabit ad aliq̄s oino nō icludētes ens qditatie.ꝙ ē ꝓpositū.q2 sole ille erūt vltie. ¶ ꝑ scd̄o ꝓbat idē a sili.sic ē i ꝯpōne reali:ita ē i ꝯpōne ꝯceptuū.q2 sic ens.ꝯpōit ex actu ⁊ po^a i re: ita ꝯcept⁹ ꝯposit⁹ ꝑ se vn⁹ ꝯpōit ⁊ ꝯceptu potētiali.⁊ actuali.seu determinabili ⁊ determinātē.Sic ḡ reso lutio entis ꝯpositi stat vltio ad simpl'r simplicia.s.ad actū vltiu3 ⁊ potētiā vltia3 q̄ sit ꝑ diuersa.ita ꝙ nihil vni⁹ icludit aliqd alteri⁹ aliogn nec h̄ eēt ꝑ act⁹ nec il lō eēt ꝑ po^a.nā qd icludit aliqd potētialitatis.nec est ꝑ act⁹ nec ecōuerso. Sili o3 ēt i ꝯceptib⁹ ꝙ ois ꝯce pt⁹ ꝯposit⁹ ꝑ se vn⁹ resoluit i ꝯceptū determiabilē ⁊ d̄ terminātē.ita ꝙ illa resolutio stat ad ꝯcept⁹: simpl'r simplices.s.ad ꝯceptū determiabilē tñ q nihil d̄ter minans icludit.⁊ ad ꝯceptū determinātē tñ q nihil determiabile icludit ꝯcept⁹ ille detmiabilis ē ꝯcept⁹ entis.ꝯcept⁹ aūt determinās ē cōcept⁹ vltime drñe.isti.ḡ cōcept⁹ erūt ꝑ diuersi.ita ꝙ vnus nihil icludit alte rius.⁊ sic ens non poterit ꝑdicari in qd de vltimis drñijs. ¶ Si aūt loquit Auicēna de ꝑdicatōe a p̄te: entis siue sit qditatiua siue denoiatiua forte veꝝ dic. ¶ Cōtra 3^m dcm̄ arguit sic.q̄cūq3 sūt idē real'r dicūt eādē nām.sed ens ⁊ vnū subm ⁊ passio sunt idē real'r ḡ ⁊c̄.ꝓbō miorē.illa q̄ꝝ sepatio icludit ꝯdictiōe3 sūt idē real'r.s3 ēs vl vnū sub3.⁊ passio st h̄o.q2 eoꝝ sepa tio icludit ꝯdictionē.ḡ ⁊c̄.maior p3.q2 sicut ex separa tione aliquoꝝ arguit distictio realis aliogn cōtigēt eidē siml' eē ⁊ nō eē.qd est opositū ꝑmi principij.ita ecōtrario ex ipoli separatiōe aliquoꝝ siue ꝯdictōe ꝓbat eoꝝ idētitas real' ꝓbat mior ex quarto h⁹ d̄ vno ⁊ ente.q̄ se cōsequūt i gñatiōe ⁊ corruptōe. ¶ Pro bat ēt general'r de oi passione.nā si ꝓpa passio esset separabilis a subiecto:tunc inesset sibi cōtingenter. ⁊ ꝑ ꝯñs cū scia sit de necessarijs.syll's cōcludēs pas sionē de subiecto nō esset scientificus.qd est māifeste falsum. ¶ Contra tertiū dictū arguit multipl'r.Pri mo sic.Si vnitas eēt de gñe q̄ztitatis.ergo q̄ztitas erit posterior oib⁹ alijs ꝑdicamētis.ꝯñs est falsum.tum q2 quātitas ponit prior oib⁹ ꝑdicamētis accñtalib⁹ tū q2 imediatius inest sub̄e q̄z aliqd aliud ꝑdicamē tū.ꝯña ꝓbat.q2 quicqd est pri⁹ priori:ē pri⁹ posterio ri.sed cū vnū sit passio oiu3 ꝑdicamētoꝝ.⁊ passio sit nāl'r posterior quocūq3 subiecto.sequit ꝙ oia alia st priora ipso vno.vnū autem ponit pri⁹ ipsa q̄ztitate. cū sit pricipiū in gñe q̄ztitatis.q̄re sequit ꝙ alia ꝑdi camēta sunt priora q̄ztitate. ¶ ꝑ.sb̄a por est oi acci dente.ex septimo h⁹.sed prius in suo priori ē cogno scibile sine posteriori.ḡ sub̄a in suo priori ē intelligi bilis sine q̄ztitate.⁊ itelligit vt vna.q2 idiuisa a se.⁊ di uisa a quocūq3 alio.talis ḡ vnitas est sine quātitate. tex.cō.3.

tex.cō.4.

¶ ꝑ.nullū transcendens est determinati generis.s3 vnū est trāscēdens.q2 cōuertit cū trāscendente.s.cu3 ente.ergo vnū non erit alicuius determinati generis ¶ Preterea nihil vnius ꝑdicamenti est passio alte rius ex illud ꝑdicamentū.sed vnitas ē passio ois en tis.ḡ non est alicuius determinati ꝑdicamēti. maior p3.q2 passio est eadē real'r cū subiecto.ꝑdicamēta au tem sunt real'r distincta ⁊ impermixta.ergo ⁊c̄.

Quātū ad tertium principale sic ꝓcedā.ꝑmo ꝑmittā aliquas distinctiones. scd̄o oñdā aliquas cōcl'ones. ¶ De primo sit hec pri ma distinctio.ꝙ vnū dupl'r d̄r.qdā est.n. vnū qd ē pricipiū numeri.⁊ qdā qd ꝯuertit cū ente.primu3 vnū est in gñe q̄ztitatis.scd̄3 vnū est trāscēdēs ⁊ pas sio entis.Et q2 qdlibet vnū est pricipiū alicuius nūe ri:ideo sit ista scd̄a distinctio.ꝙ numerus est duplex. vnus de genere q̄ztitatis.alius trāscēdens.ꝑm⁹ nūe rus causat ex diuisione cōtinui.scd̄s nūerus cāur ex diuisione seu distictiōe eētiaꝝ.pricipiū primi nūeri est vnū de genere q̄ztitatis.pricipiū secūdi est trāscē dens.qd cōuertit cu3 ente.⁊ ideo prim⁹ numerus est q̄ztitatū.scd̄s est qditatū. ¶ Tertia distinctio sit ista. ꝙ vnū qd cōuertit cu3 ente ꝑt accipi dupl'r.vno mō cōiter large ⁊ simpl'r.⁊ sic ē.passio vnica entis ꝯuerti bilis cū ente simpl'r.Alio mō ꝑt accipi stricte.detmia te ⁊ s̄m qd.⁊ h̄ mō opponit multitudini.⁊ est passio entis nō vnica.sed disiūcta.⁊ ē passio ꝯuertibilis cū ente nō simpl'r.sed cū disiūctione. ¶ De scd̄o sit ista pria ꝯcl'o.ens ⁊ vnū nō dicūt eādē nā3 ꝯuertibiliter. si vnū accipiatur ꝓprie.stricte ⁊ s̄m qd.si āt accipiat vnū cōiter ⁊ simpl'r.sic vnū ⁊ ens dicūt eādē nām cō uertibil'r.Prima ps cōcl'onis ꝓbatur sic.q2 si ens ⁊ vnū sic acceptū dicerēt eandē nām cōuertibiliter.de q̄cunq3 ꝑdicaret vnū ⁊ alteꝝ.sed ens ꝑdicat de mul titudine.ḡ ⁊ vnum.qd est falsum de vno sic accepto. Scd̄a ps ꝯclusiōis sic p3.q2 de quocūq3 ꝑdicat ens. d̄ illo ꝑdicat vnū large ⁊ cōiter sumptū.⁊ h̄ mō mul titudo ē vnū sic ens. ¶ Scd̄a ꝯcl'o sit ista ens.⁊ vnu3 nō dicūt eādē nām qditatiue ⁊ formal'r.Hanc oñdo sic.tū primo.q2 eēt nugatio dicēdo ens vnū.sic quā do dicimus homo aial.vel ecōtra.tum scd̄o:q2 ꝑdi carent de se in abstracto.⁊ sic ista eēt vera.entitas est vnitas.qd est falsum.consequentia patet.q2 que sunt

idem

idē quiditatiue videntᵲ de se in abstracto ꝑdicari ad inuicē. vt forte verū est dicere. humanitas est aialitas. nō curo de exēplo. exēpla enī ponimus ⁊c. ꝓ prioꝝ. tū tertio. qꝛ ens ⁊ vnū nō ꝑdicātur de seiuicē in q̄d. ḡ nec dicūt eādē naturā q̄ditatiue ⁊ formaliter. ꝯn̄a pꝫ ſꝫ an̄s ꝓbaᵲ. qꝛ cū vnū sit passio entis ꝑdicaᵲ de ente ꝑ se. i 2°. mō. ens autē de vno ꝑ se nullo mō: ſꝫ ꝑ accidens ꝑdicaᵲ. qꝛ ſꝫ phm primo posterioꝝ. ꝑdicatōes ꝑ se nō ꝯuertuntur. tum quarto. qꝛ illud quod nō cōtineᵲ i aliq̄ eoꝝ q̄ diuidūt ens sufficiēter ⁊ icludūt ipꝫ q̄ditatiue: nō includit ens q̄ditatiue: sed vnuꝫ ⁊ alie passiones entis sunt hm̄ōi: ḡ vnū ⁊ alie passiones entis n̄ icludūt ens q̄ditatiue maior pꝫ. ſꝫ mīor ꝓbaᵲ. qꝛ ens sufficiēter vr̄ diuidi tāq̄ꝫ i illa. q̄ icludūt ipꝫ q̄ditatiue in ens icreatū ⁊ i decē gn̄a. ⁊ in ꝑtes eēntiales decē generꝫ. sed vnū ⁊ passiones entis nō ē aliq̄d decē generꝫ. vt patet. nec etiā ens ex se icreatū. qꝛ ꝯuenit enti, hꝰ creatis. nec ē sp̄es i aliquo gn̄e. vel ꝑncipiū eēntiale alicꝰ gn̄is. qꝛ oē tale icludit limitationē. nullū autē trāscēdēs de se ē limitatū. aliogn repugnaret enti infinito. nec posset d̄ ipo dici formalr̄. qd̄ ē falsuꝫ: qꝛ oīa trāscēdētia dicūt ꝑfectionē simplr̄. ⁊ ꝯueniūt deo in summo. tū q̄nto. qꝛ si vnū icludit ens q̄ditatiue vl̄ icludit ipꝫ ꝑcise. vl̄ addit aliq̄d aliō. nō ꝓ mō. qꝛ tūc illō ens eēt passio suijpsiꝰ. si 2°. mō illō aliō qd̄ addit sit. a. ḡ. a. icludit ens. vl̄ nō. si icludit. ḡ vnū includit ens bis. ⁊ sic eēt ꝓcessus i infinitū. vl̄ vbicūq̄ꝫ steᵲ illō erit vltimū qd̄ erit de rōne vnīꝰ. si nō icludit ens. voceᵲ. a tūc sic. vnū rōne entis nō est passio. qꝛ idē nō ē passio sui. ḡ illō aliō iclusuꝫ qd̄ ē. a. ē passio entis ꝓ. ⁊ est tale qd̄ nō icludit ens q̄ditatiue. pꝫ ḡ ex ꝑdictꝫ ꝙ ens. ⁊ vnū nō sign̄ant eādē nāꝫ formalr̄ ⁊ q̄ditatiue. silr̄ estꝫ de aliꝭ passiōibꝰ entꝭ. ¶ 3ᵃ ꝯclō sit ista. ens ⁊ vnū dn̄t eādē nāꝫ realr̄. lꝫ distiguanᵲ formalr̄. vt on̄suꝫ ē i ꝑcedēti ꝯclone ista. ꝯclo pꝫ ꝑ phm i ista. tū qꝛ nō sepanᵲ q̄ꝫ tū ad gn̄ationē ⁊ corruptionē. tū qꝛ sunt idē realr̄ in tertio de q̄ ꝑdicanᵲ ꝑ se. nō ꝑ accn̄s. ḡ iter se sunt idē realr̄. ¶ 4ᵃ ꝯclo sit ista. vnū qd̄ ē passio entis dic formalr̄ aliq̄d positiuū. ¶ Ad cꝰ euidētiā sciēdū ꝙ q̄dā doctor tenet oppositū: dicens. ꝙ vnū vt distictū formaliter ab ente: nō dicit formalr̄ aliq̄d positiuū. sed dic formalr̄ duplicē negationē. ꝑma negatio ē suijpsiꝰ seu a seipo idiuisio. ⁊ hec negatio fundaᵲ sup̄ idētitatem eiusdē a se: q̄. s. ipm̄ ē ipm̄. Scd̄a negatio ē diuisio a q̄cūq̄ꝫ alio qd̄ nō ē ipm̄. ⁊ ħ negatio p̄t dici nō idētitas alteri. ita ꝙ prima negatio est negatio diuersitatis. ⁊ 2ᵃ identitatꝭ. ¶ Pro ista ꝯclone sua arguiᵲ ꝓ sic. illō positiuū qd̄ dicit formalr̄ ipm̄ vnū ſm̄ te vt distiguitur ab ente. vel ē vnū. vl̄ n̄ vnū. nō ē dicēdū ꝙ n̄ vnū. ḡ vnū. tūc sic. vel ē vnū positiue seipo. vel aliq̄ alio si aliq̄ alio d̄ illo q̄raᵲ. ⁊ sic i infinitū. si seipo. ḡ sua vnitas non addit aliq̄d supra seipm̄. ḡ silr̄ dicā de ente. s. ꝙ seipo positiue est vnū. ⁊ ꝑ ꝯn̄s vnū vt formalr̄ distinguiᵲ ab ente nō dic aliq̄d positiuū. ¶ Preterea. ens vt ſm̄ suā rōnē formalē distinguiᵲ ab vno. vel ē vnū. vel nō. ⁊ opꝫ dicere ꝙ ē vnū. aliogn ſm̄ suā rōnē formalē n̄ distigueret ab altero. tūc vt pꝰ. si illa vnitas dicit aliq̄d positiuū. quero de illo. ⁊ sic in infinitū. vel stādū ē in ħ ꝙ ens positiue seipo ē vnū. ḡ vnitas nō addit supra ens aliq̄d positiuū. ¶ Preterea. q̄cūq̄ꝫ in creaturꝭ formalr̄ distiguunᵲ ⁊ q̄libet ē positiuū distiguiᵲ realr̄. ḡ si vnū ⁊ enꝭ formalr̄ distiguunᵲ ⁊ q̄libet ē positiuū: distiguiᵲ ēt realr̄. sed ħ ē falsuꝫ. ḡ illud ex q̄ sequiᵲ. maior pꝫ qꝛ cū neutrū istoꝝ positiuoꝝ sit infinitū itēsiue nō icludit ꝑ idētitatē realitatē alterius. Et ꝯfirmaᵲ: qꝛ alr̄ hō nō eēt vnꝰ ſm̄ subāꝫ. vt dicit ħ ſra. ¶ Sed ꝯ hāc opionē arguiᵲ. ⁊ ꝓ ꝯ ꝯclonē i se. secūdo reduco rōnes i cōtrariū. Cōtra ꝯclonē sic nl̄la negatio ē idē realr̄ alicui ꝑ se positiuo ſꝫ vnū ꝑ te est idē realr̄ ipsi enti. ḡ vnū nō ē negatio formalr̄ maior ꝓbaᵲ. qꝛ alr̄ idē eēt realr̄ positiuū ⁊ realr̄ negatiuuꝫ. qd̄ vr̄ iplicare ꝯdictionē. Scd̄o reduco rōeꝭ ꝯ eū ꝓ sic ſꝫ te vnū. ō. ens addit duplicē negatōeꝫ. accipio eaꝫ. ⁊ tūc sic. vel illa vnitas siue duplex negatio ē vna seipa vl̄ alio. si seipa: pari rōe stādū erit i ꝓ. s. ꝙ ens sit vnū sine duplici negatōe. ⁊ sic aliq̄d eēt formalr̄ vnuꝫ sine vnitate. qd̄ vr̄ absurdū. si ē vnū aliq̄ alio. q̄rā d̄ illo ⁊ sic vl̄ ꝓcedeᵲ i infinitū vl̄ stabiᵲ i aliquo alio qd̄ ē vnū seipso sine illa duplici negtōe: qd̄ ē manifeste falsum. ¶ R. illa rō peccat ꝑ fallaciā figure dictōis. mutando quo in qd̄. Un̄ r̄ñdeo ad formā. ⁊ dico ꝙ vnū addit supra ens aliq̄d positiuū. qn̄ dr̄ illud vl̄ est vnū seipso: vel aliquo alio. dico ꝙ vnū cū sit ꝑnᵐ quo nō dꝫ dici ꝓprie vnū. qꝛ sic hr̄et rōnē qd̄ sic albedo nō ē alba. lꝫ illō sit quo aliq̄d ē albū. qn̄ ḡ dicis ꝙ eodē mō erit de ente. nō valet ille modus arguēdi. mutādo q̄ i qd̄. dicā n. ꝙ illō positiuū qd̄ dic vnū formalr̄ nō est vnū formalr̄: nec formalr̄ nō vnū. ſꝫ est illō q̄ enꝭ ē vnū. ¶ Scd̄am rōnē reduco sic. qꝛ q̄rā d̄ illo negatio sic pꝰ ⁊ ꝯcludeᵲ ꝯ te. ¶ Ad formā r̄ñdeo ꝙ ens vt distictū formalr̄ ab vno nō ē vnū formalr̄. nec nō vnū: ſꝫ abstrahit ab vtroq̄ꝫ. si tñ nō vnū accipiaᵲ positiue vel ꝯrie. nō ꝑuatiue solū vl̄ negatiue. nā vtiq̄ꝫ ens vt sic formalr̄ acceptū ē nō vnū: sic ꝯceptꝰ entis dr̄ eē finitꝰ vel īfinitꝰ formalr̄ positiue. sed est nec finituꝭ nec infinitus. ¶ Alr̄ p̄ōt dici ꝙ ens si accipiaᵲ vt distiguiᵲ ab vno ⁊ q̄raᵲ verū sit vnū vel nō vnū. p̄t dici ꝙ ly vt: vel accipiᵲ reduplicatiue. vel specificatiue. si ꝓ mō. sic ly: ens vt distiguiᵲ ab vno. nec ē vnū vel nō vnū ꝯrie vt dc̄m ē. si specificatiue. sic ens vt distiguiᵲ dr̄ eē vnū. ⁊ ē sensus ꝙ enꝭ qd̄ distiguiᵲ formalr̄ ab vno ē vere vnū: ſꝫ ex ħ nihil habes. ¶ Tertiā rōnē reduco sic ſm̄ te enꝭ ⁊ illa duplex negatio differūt formalr̄. ḡ ⁊ realr̄ qd̄ ē ꝯ te. ꝯn̄a ꝓbaᵲ ſm̄ te. qꝛ cū neutrū sit infinitū itēsiue nō icludit ꝑ identitatē realitatem alteriꝰ nec refert dicere vtrum sint ambo positiua vl̄ non. sed hoc accidit dūmodo neutrum extremoꝝ sit infinitum intensiue: qꝛ per te illa est causa ꝑcisa. qꝛ q̄cūq̄ꝫ differūt formalr̄: differūt ⁊ realr̄. ¶ Ad formā: dr̄ maior. si itelligatur realiter. i. ex natura rei nō tñ sic realr̄ distiguūᵲ sicut res ⁊ res. ⁊ tunc cōcedo argumētū. ⁊ sic eēt in ꝓposito. ¶ Alr̄ posset dici ꝙ rō nō ē ad ꝓpositū. qꝛ arguiᵲ de his q̄ sunt in creaturis. ens āt ⁊ vnū cū sint trāscēdētia abstrahūt a creato ⁊ increato. ⁊ repiunᵲ in vtroq̄ꝫ. ¶ Dimissa ḡ hac opinione: ꝓbaᵲ q̄rta ꝯclo ꝓposita. ꝑmo sic. qꝛ vnū dicit ꝑfectionē simplr̄. sed negatio nō dicit ꝑfectionē simplr̄ de se formalr̄. ḡ ipm̄ vnuꝫ nō est pura negatio. maior pꝫ. qꝛ in quolibet melius ē ipm̄ q̄ꝫ nō ipꝫ. ⁊ hec est descriptio ꝑfectōis simplr̄. quā ponit Ansel. monologion 3°. ⁊ ꝑꝑ ħ summa vnitas attribuiᵲ primo enti. cui nulla cōpetit iperfectio mīor pꝫ. qꝛ ꝑuatio hꝫ rōnē mali. vt sic. ⁊ silr̄ negatio. ¶ Preterea. nunq̄ꝫ in priuatiōibꝰ aliq̄ reducunᵲ ad ꝑmū tale. qꝛ nō est dare summū malū. sed sic oīa bona reducūtur ad summū bonū: ita oīa vna ad ꝑmuꝫ vnū. ergo vnū nō hꝫ formalr̄ rōnē priuatiōis. ¶ R. nulla priuatio suscipit magis ⁊ minus. sed vnū suscipit magis ⁊ minꝰ. qꝛ simplex ē magis vnū q̄ꝫ cōpositū. ḡ vnū nō dicit solā priuationē. ¶ Preterea negatio nō hꝫ rōnē mēsure. sed opꝫ mensurā eē aliq̄d positiuum. vnū aūt hꝫ rōnē mensure in quolibet gn̄e. ex decimo huius. ḡ ⁊c. ¶ R. ipōle est aliq̄d positiuum cōponi intrīsece ex priuatiōibꝰ. sed numerus ē aliq̄d positiuū qd̄ cōponiᵲ itrisece ex vnitatibꝰ. ḡ vnitates

nō sunt formalr̄ priuatiōes. Sed doctor q̄ est alteri⁹ opinionis r̄ndit ad istas rōnes dicēdo q̄ vnū ⁊ ꝑ ꝯñs numer⁹. duo dicit. s. aliqd positiuū qd̄ est ipsum ens vl̄ pl'es entitates. ⁊ dicit aliquid negatiuū. s. ipsaȝ vnitatē vel plures vnitates. quaꝝ quelibet dicit formaliter duplicē negationē. ita q̄ vnum licet formaliter: dicat negationē: tamē dicit fundamētū positiuū. s. ipsum ens. cui est idē realiter. ¶ Dicitur. ergo q̄ vnuȝ est perfectio formaliter. nō simpliciter. sȝ rōe fundamēti q̄ȝtū ad p̄mā rationē. ⁊ dicit q̄ pl'ra reducūt ad sūmū vnū. nō formaliter: sed rōne fundam̄ti q̄ȝtū ad scd̄aȝ rōnē. ⁊ q̄ vnū suscipit magis ⁊ minus. non formaliter: sed rōne fundamēti: q̄ȝtū ad tertiam rōnem. ⁊ q̄ vnū hȝ rōnem mēsure. non formalr̄. sȝ rōe fundamēti. q̄ȝtū ad q̄rtā rōnē. ⁊ q̄ numer⁹ q̄ȝtū ad illd̄ q̄ dicit positiuū ꝯpōit ex vnitatib⁹ rōe fūdam̄ti. i q̄ȝtū vo dicit aliqd negatiuū ꝯpōit ex vnitatib⁹ vt dicūt formaliter aliqd negatiuū q̄ȝtū ad q̄ntā rōnē. ¶ Sȝ ꝯ istaȝ r̄nsionē iȝ videat apparēs arguit. nā vnū ē v̄a passio entis vl̄ rōe fundamēti. vel rōne alicuius additi sup̄ ens. nō p̄ mō q̄z idē foret passio suimet. si scd̄o mō. vl̄ illud additū est positiuū ⁊ sic habeo ꝓpositū. vl̄ est negatiuū. ⁊ tūc ꝯ. tū q̄z nulla negatio vel priuatio est idē realr̄ cū positiuo. q̄z vt. s̄. argutū est idē esset realr̄ negatiuū ⁊ positiuū. sȝ passio q̄ est vnū est idē realr̄ cū subo qd̄ est ens. tū q̄z negatio est realr̄ ⁊ formalr̄ nihil. si ḡ vnū ē negatio sequit q̄ nihil ⁊ nō ens ē realr̄ passio entis. ⁊ sic q̄ idē ē realr̄ ens ⁊ realr̄ nō ens ⁊ nihil. q̄ vident absurda. stat ḡ ꝯcl'o q̄ vnū addit aliqd formalr̄ positiuū. s̄. ens. ¶ Ad rōnes Auicēne in oppositū. Ad p̄mā. nego ꝯñaȝ. cui⁹ falsitas pȝ ex tertia distinctiōe: ⁊ p̄ma ꝯcl'one. nā equocat de vno sumpto simplr̄ vel s̄ȝ qd. ¶ Ad scd̄aȝ nego ꝯñaȝ ad ꝓbatiōeȝ dicēdū q̄ nō repetit oīno idē bis. q̄z cū idētitate reali stat diuersitas formalis vel distictio formalis ex nā rei. q̄ tollit nugationē: ⁊ iō dicēdo ens vnū nō est nugatio. ¶ Ad tertiā. negat maior. dūmō stricter illa distictio formal' ⁊ ex nā rei: ꝓp q̄ȝ distinctiōem. passio nō p̄dicat in qd de subo. ⁊ silr̄ dico in ꝓposito. ¶ Ad q̄rtuȝ nego añs. Ad ꝓbationē dicēdū q̄ duplex est numerus. sic patet ex scd̄a diuisiōe. vnitas ergo que est p̄n^m numeri causati ex diuisione ꝯtinui: vtiq̄ȝ est de gñe q̄ȝtitatis. sȝ de tali vno nō loqmur nūc. sȝ de vno qd̄ ē p̄ncipiū numeri causati ex diuisione eēntiaꝝ. Si iferas. ḡ ois vnitas est de genere q̄ȝtitatis. est falsa ꝯñtia.

Ad argumēta p̄ncipalia. cū ifert. ḡ tm̄ vnū ē ens. ꝯcedo accipiēdo vnū ꝓportōabilr̄ cū ente. s. si cōiter. cōiter si p̄ticl'ariter. p̄ticlariter. nā cū vnū sit passio entis vniformiter accipit sic ipȝ ens. Cū dr̄. q̄ h̄ ifert ꝯ p̄menidē p̄ phycoꝝ. dicēdū q̄ parmenides posuit oia entia vnū significatū ⁊ p̄ticulare simplr̄ ⁊ s̄m rem. ꝯ quem hn̄ valet improbatio ph'i. sed ego nō pono sic. ¶ Ad 2^m dicēdū q̄ vnū diuidēs ip̄m ens est vnū sumptuȝ s̄m qd ⁊ determiate. ⁊ de h̄ arguit rō. de q̄ ꝯcessuȝ est i p̄ma ꝯcl'one q̄ nō dic̄ eādē nām ꝯuertibilē cū ente. sed h̄ nō obstāte vnū sumptū simplr̄ qd̄ ē passio entis dicit eādē nāȝ ꝯuertibilē cū ente. ¶ Ad 3^m dicēdū q̄ vnū nō est determinati generis. cū sit trāscēdens. Ad ꝓbationē dicēdū q̄ minor est falsa. q̄z iȝ idē sile ⁊ eq̄le dicant relatiōes ⁊ videant esse de gñe relatōis: tm̄ p̄nt accipi trāscēdēter. q̄ten⁹ omne ens omni enti cōparatū. vel est idē: vel diuersum. vel sile vel dissile. eq̄le vel inequale. ¶ Et sic patet ad questionem.

¶ Hoc autem omnium firmissimum est
tex.cō.8.z.9 principiorum.

Queritur Ut'ꝝ istud p̄ncipium. Impoſe est idē sil' eē ⁊ nō eē: sit firmissimū ⁊ notissimū. ¶ Et arguit q̄ nō triplici via. tū q̄z ē falsū. tū q̄z ē aliq̄d eo noti⁹. tū q̄z ꝯtigit dubitare de eo. ⁊ p̄ ꝯñs errare. q.4.

¶ Ex prima via arguit sic. q̄z aliqua opposita possunt eidē inesse. ḡ ⁊ contradictoria. ꝯñs pȝ. q̄z ꝯdictio includit in q̄libet specie oppositionis. cū sit prima ⁊ oppō. ex q̄rto h⁹. añs ꝓbat duplr̄. p̄ de ꝯrijs q̄ p̄nt eidē iesse. q̄z cuicūq̄ȝ iest gen⁹ iest aliq̄ spēs eius. sed scutū c⁹ vna medietas est alba ⁊ alia medietas ē nigra tex.cō.27. est coloratū. ḡ denoiat ab aliq̄ spē coloris. q̄ aūt rōne denoiat ab albedie: pari rōe a nigredine. ḡ simul erit albū ⁊ nigrū. q̄ sunt ꝯria. scd̄o p̄ōat idē añs de relatiue oppositis. q̄z idē est duplū ⁊ dimidiū. sequit. n. si aliqd est duplū ad h̄. ḡ est duplū. q̄z opp^m ꝯñtis non stat cū añte. silr̄ seqt. si ē dimidiū ad h̄. ḡ est dimidiū. ḡ ē duplū ⁊ dimidiū. ¶ Ex 2ª via arguit sic. ꝓpō affirmatia. ē notior negatia: q̄z notior ē affirmatio q̄ȝ opposita negatio vt dr̄ i h̄ q̄rto ifra. sȝ istd̄ p̄n^m ē ꝓpō tex.cō.16. negatia. vt pȝ. ḡ aliqd ē noti⁹ isto p̄n°. ¶ P̄. i syll'o ex oppositis ꝯcl'o dȝ eē notior p̄missis i falsitate. sȝ in p̄missis accipiunt opposita ꝯdictorie. i ꝯcl'one aūt negat idē a se. Exēplū. hō ē aial. hō nō ē aial. ḡ aial nō ē aial. ḡ aliqd i falsitate est noti⁹ q̄ȝ sit oppositū p̄mi p̄ncipij. ⁊ p̄ ꝯñs aliqd est noti⁹ in v̄itate p̄mo p̄ncipio. s. oppositū illi⁹ falsi notioris. ¶ Ex tertia via arguitur sic. ois n̄ra cognitio icipit a sensu: sed circa oēȝ cognitionem sensitiuā cōtigit errare. ḡ circa itellectiuā: sed illd̄ p̄ncipiū cogn̄scit cognitiōe itellectiua. pȝ. ergo ⁊c̄. ¶ Preterea. ꝯtigit scire i vl'i ⁊ ignorare in p̄ticulari. ex scd̄o prioꝝ. itaq̄ cōtigit opinari in p̄ticulari oppositū vl'is. sed illud p̄ticulare est ꝯdictoriū vl'is sciti. vt tex.cō.20. omneȝ mulā esse sterilem ⁊ hāc nō. ḡ ꝯtigit ꝯdictoria opinari. ¶ Contra. philosophus hic in littera. tex.cō.8.z.9

Respōsio Dicēdū ē cū ph'o q̄ h̄ primum p̄n^m ē firmissimū. ex eo q̄ ꝯueniūt sibi ꝯditiōes p̄ncipij firmissimi. tū q̄z circa ip̄m nō ꝯtigit errare nec dubitare. tū q̄z nō ē ꝯditiōale: tū q̄z nec̄e est venire i mētē hn̄ti terminos ipi⁹. Iste āt sūt tres ꝯditōes p̄ncipij firmissimi. ¶ Pria ꝯditio ꝓbat. s. qd̄ nō ꝯtigit circa ip̄m dubitare. q̄z si sic tūc posset opinari ꝯria inesse eidē. vt q̄ idē sit calidū ⁊ frigidū: sic. n. arguit ꝯmēta. ⁊ ph's i textu. ¶ Sed ꝯ istā rōnē arguit. ⁊ vr̄ q̄ peccat. nā ois rō ad ipoſe c⁹ ꝯcl'o nō ē i falsitate notior q̄ȝ p̄missa iterimēda peccat. ⁊ sic ē i cōmēto.9. ꝓposito. q̄z ꝯñs nō ē magis icōueniens q̄ȝ añs. nā si aliqs opiat ꝯdictoria eē sil'. multo magis ꝯria. ¶ R̄ndet duplr̄. p̄ q̄ ꝯñs ē magis ipoſe s̄m sensū. nā ph's tex.cō.25. dic̄ i fine h⁹ q̄rti. q̄ nulli⁹ sensus dic̄ idē sil' eē ⁊ nō eē. ¶ Alr̄ r̄ndet q̄ ph's h̄ nō arguit ꝯ negātes p̄mū p̄ncipiū. sȝ ad recipiētes ipȝ ꝓbādo q̄ sit firmissimū. noti⁹ ē āt i falsitate q̄ ꝯrie opiniōes de ꝯrijs sūt sil' i aia q̄ȝ q̄ p̄mū p̄ncipiū s̄ȝ itellectū ē noti⁹. noti⁹ ē. n. mihi s̄ȝ itell'm q̄ ꝯrie opiniones nō p̄nt sil' eē in aia mea q̄ȝ q̄ istud p̄ncipiū sit firmissimū. q̄re nō oȝ fugē ad aliqd̄ noti⁹ s̄ȝ sensuȝ. Un̄ notādū q̄ ph's ⁊ cōmētator nō ducūt ad h̄ icōueniēs qd̄ aliqs opinet ꝯrie opposita: sȝ q̄ ꝯrie opiones sint in aia eius. sic̄ opiniōes ꝯdictorioꝝ: iȝ cōmētator magis videat ire ad ipsa opposita. ¶ Scd̄a ꝯditio ꝓbat ex h̄ qd̄ oēs ꝓpōnes reducūt ad istā. q̄re nō ē ꝯditiōal'. ¶ Pȝ tertia ꝓbat ex h̄ qd̄ ē pria dignitatū. q̄re nō p̄t acq̄ri p̄ aliū. ḡ statim cogn̄scit notis terminis. sic̄ dictū ē in exponēdo l'ram.

Ad argumēta i oppositū. ¶ Ad p̄mū d̄ pria via negādo añcedens

do antecedēs.cū dicit φ aliqua opposita possunt eis
dē inesse. ¶ Ad pmā pbationē de 9rijs dicendū qd
illa 9ria nō insunt scuto simplr: sed sm qd. cū eniz dr
φ cuicūq3 inest genus τ aliqua species. dico φ verū ē
φ iest aliqua eius species vel simplr. vel secundū qd:
sic est in pposito. qz scuto inest albedo τ nigredo secū
dū aliā τ aliam partē. isto modo etiā scilicet secundū
quid inesse eidē 9dictoria nō est ipossibile. sicut dicet
inferi' in h eodē q̄rto. sic enim nō insunt secundū idez.
¶ Ad secūdā pbationē de relatiuis dicēdū p idē φ
nō est secūdū idē: nā mons dicit magn' τ puus. τ idē
duplū τ dimidiū nō ad idē sz ad diuersa. īferre. ḡ idē
eē simplr magnū τ paruū: duplū τ dimidium. ē igno
c. de q̄titate rantia elenchi. Consequentie tamen ille que sunt Ari
stoteles. in predicamentis. s. φ si aliquid est duplū ad
h. ergo duplū. τc̄. sunt bone. per hoc enim pbat phs
magnum τ paruū nō esse 9ria. qz dicuntur de eodez.
nō tn̄ simplr. sed sz qd. qz icomparatiōe ad diuersa.
¶ Ad pmū de scda via dico φ illud principiū ē re
alr τ formalr affirmatiuū. q̄uis sz vocē sit negatiuū.
sic τ ista ppō. nō ipole est hoiez currere. vn̄ vz. istam
pole ē hoiez currē. seqt ēt illō pncipiū. ipole ē idē sil
eē τ nō eē. idē vz φ ista. neē est idē nō siml' eē τ nō eē:
q̄ ē affirmatia de mō. τ tali negatiua nō ē necessariū
aliq̄z affirmatiuā eē notiorē. ¶ Ad aliō ð eadē via di
cēdū φ phs i libro poꝝ docet mltos syllos ex hipo
thesi p q̄s nō 9tigit aliqd pbare. docet. n. syllogizare
ex falsis. sm quē modum nunq̄z aliqd pbat. silr de
syllo circulari. sz quē nihil 9tigit pbare. imo eo ipo
φ ē circlaris nihil pbat. silr dicet i pposito ð syllis
ex opposit. ¶ Alr dr φ noti' ē ipole eē aliqd silr eē
τ nō eē. q̄z negatio eiusdē de se que concludit in syllo
ex oppositis: vn̄ lz forsan aliqs negaret φ idē sit ipm
tn̄ nūq̄z 9cedēt φ idē sit ipz τ nō ipz. vn̄ noti' ē i falsi
tate φ idē sit ipz τ nō ipz. q̄z φ idē n̄ sit ipz pria rnsio
ē melior. ¶ Ad aliō ð 3ª via dicēdū φ oīs deceptio
q̄ pt fieri. ex p sensū nō falsificaret pmū pncipiū. nūq̄z
n. aliqs sensus indicat φ h sensibile sit τ nō sit i eodē
istāti. vl' dato φ sensus erraret circa ipz: tn̄ p intellm
t. cō. 3. τ. 4. tāq̄z p potētiā nobiliorē corrigeret erroꝛ sēsus. ¶ Ad
vltimū dicēdū φ verū est φ 9tigit scire i vli ignorādo
in particulari. cui' cā est. qz nō ptractat minoꝛ cū ma
ioꝛi. vn̄ sz phm p posterioꝝ. maioꝛ pt sciri pri' tpe q̄z
minoꝛ vl' 9clō qn̄. s. mioꝛ nō applicat. cū maioꝛi si tn̄
applicet eodē tpe scit τ mioꝛ τ maior τ 9clō. ¶ Ad
formā cū dr φ 9tigit ignorare i pticulari τ scire i vli
dico φ verū est pp h qz nescit illud pticulare. cōtineri
sub illo vli. sz pp h nō sciūt 9dictoria n̄. n. opinoꝛ 9di
ctionem nisi opiner hāc mulā esse 9tentā sub mula. τ
h nō facit vt supponit: qd si opinarer hāc mulā cōti
neri sub mula ipole est igāre hāc mulā esse sterilem.
nā applicata maioꝛi cū minoꝛi stati scit vt dictū est.

tex. cō. 9. ¶ Natura nāq3 principium τ aliarum
dignitatum hec omnium τc̄.

q. 5. Queritur Utrū h pn̄m. ipossibile est idem simul esse. τ
nō esse simplr sit primū: τ videt φ non:
qz est resolubile in alia pncipia poꝛa. s. in
terminos pprios q sunt principia incō
plexa. vnū qdq3. n. resoluit i ea ex qb' cōponit. ¶ Cō
tra. phs h in lr̄a q dicit ipm eē primū oiuz dignitatū.
Respōdeo p pmittā q̄dā vtilia. scdo di
cā ad. qōnē. ¶ Quātū ad p
mū sit istud primū dcm̄. φ q̄dā ppōnes sūt affirma
tiue τ q̄dā negatiue. ppō affirmatiua vocat idētidi
ca. i. dicēs τ notās identitatē pdicati ad subm siue sit
idētitas accn̄talis siue eēntialis. Exēplū primi hō ē
alb'. Exēplū scdi hō ē aial. ppō negatia vocat diuer
sidica. i. dicēs vl' notās diuersitatē pdicati ad sbz. Exē
plū. hō nō ē asin'. ¶ Scdz dcm̄ sit istō. qd i ppōnib'
istis siue sint affirmatie siue negatie ē ordo i pmitate.
nā q̄dā ē p pma. τ q̄dā scdo pma. q̄dā tertio pma. τ
sic p ordinē: sz φ pl' vl' min' accedūt vl' recedūt ad p
pōnē p pmā. Exēplū i affirmatiuis: hō ē hō. ē p pria
hō ē aial rōnale ē scdo pria. hō ē aial ē tertio pria. hō
ē risibilis ē i q̄rto gradu. hō ē alb' ē i qnto gradu. τc̄.
pz. n. φ iste hn̄t ordinē pmitate. si 9sideret idētitas ex
trēoꝝ. silr ē dare ordinē i negatiuis. nā poꝛ ē ista. hō
nō ē equ'. q̄z ista hō nō est hinibilis. Tertiū dcm̄ est
φ idem in compatōe ad diuersa eē pri' τ posteri' nō ē
icōueniēs: sic pz i linea pdicamētali. nā gen' subalter
nū ē pri' respcū spēi spālissime. τ posteri' gn̄e gn̄alissi
mo. Silr i pposito ppō scdo pma ē poꝛ respcū ppō
nis q̄ ē tertio. pma. τ posterioꝛ ppōne q̄ est p prima.
Quātū ad sz dico φ istō pn̄m ipole ē τc̄. n̄
ē p'm simplr. i. p pmū. h pbo sic. qz il
lud pn̄m cui' termini nō sunt p pmi nec vltimo vltimi
nō est simplr p pmū. sz hoc principiuz est hō. ḡ τc̄. ma
ioꝛ patet. qz ista duo sunt de rōne principij simplr p
mi. qd sit p primum in essendo. τ vltimo vltimū. in
resoluendo. minoꝛ pbat τ p de termino subo qd est
idē. 9cept'. n. ille nō est p prim' cū sit resolubilis in du
os alios 9cept'. q̄ꝝ vn' est absolut' alter respectiuus.
9cept' aūt silis icludēs absolutū τ respectiuū nō est
eq̄ pri' sic 9cept' iclusi i q̄s resoluit. iste aūt 9cept' idē
ens ē hō qz li idē dic 9ceptū respectiuū. li ens dic cō
ceptū absolutū vel saltē neutrū τ idifferētē ad absolu
tū τ respectiuū. pbat ēt mioꝛ de termino pdicato q ē
eē τ nō eē. ille aūt 9cept' est aggregat' ex affirmatio τ
negatio. ḡ ē resolubilis. ḡ nō ē p primus nec vltimo
vltim'. ¶ It. nulla ppō modalis est p prima. qz est
resolubilis i aliā de iesse: sed istud pncipium impole
ē τc̄. est ppō modalis. ḡ nō est p prima. ¶ Sic ḡ q̄rat
qd est primū cōplexū simplr. τ primo primū. dico qd
istud ens est ens: istud. n. pncipiū hz terminos primo
pmos: τ vltimo vltimos. τ p 9ns q nō sunt resolubi
les in aliq̄s prioꝛes. imo oīs resolutio 9ceptuū stat
ad 9ceptū entis vt ad simplr primū iter 9cept' qdita
tionis. ¶ Ad argumētuz i oppositū dicēdū qd phs
vocat istō pncipiū pmū nō qd sit simplr primū: sz qz
est primū respcū istoꝝ. s. de quolibet affirmatio vl' ne
gatio. oē totū τc̄. τ si ab eq̄lib' τc̄. respcū istoꝝ h est p
mū. τ dr dignitas dignitatū. sicut. n. totū τ pars. eq̄le
τ inequale nō itelligunt nisi itellecto ente. ita nec hoc
pncipiū. oē totū τc̄. de quolibz τc̄. τ sic de alijs nō in
telligunt nisi itellecto hoc pncipio cuius itellect' de tex. cō. 27.
pēdet ex itell'u entis ex quo componitur.

¶ At vero nec 9tradictionis mediuz ni
hil eē cōtingit. sed necessarium. aut dice q. 6.
re. aut negare vnum de vnoquoq3.

Queritur Utrū inter 9dictoria sit dare mediū tex. cō. 7.
τ vr̄ qd sic. nā esse τ nō eē sunt cōtradi
ctoria: sz iter eē τ n̄ eē ē mediū ipa gn̄a
tio. vt dr 2° hui'. ḡ τc̄. ¶ Preterea q̄n
to magis extrēa distāt tāto sūt pla me
dia inter ipa. ergo si infinite distāt ifinita erūt media
inter ipsa. sz 9dictoria distāt in infinitū. ḡ τc̄. pbatio
minoris. qz oi finito cōtigit intelligere maius. sed nō
cōtigit itelligē maiorē distātiā q̄z q̄ ē iter cōtradicto
ria: qz q̄cūq3 daret illa caderet sb 9dictōe. ḡ τc̄. ¶ It.
inter oīa relatiua mediū ē relatio sz 9dictoria adiuis

eē referunt. nā opponunt ꝛ oppō ē q̄dā relatio: ḡ iter ꝫdictoria ē media rlatio. ℂ P̄. iter ꝫdictoria ē mediū p abnegationē vtriusqꝫ extrēi. nā scutū c⁹ medietas ē alba ꝛ medietas nigra. nec ē albū nec nō albū. ℂ P̄. si iter ꝫdictoria nō ē mediū. ḡ de q̄libet vā affirmatio vel negatio ꝯñs vꝫ falsū. nā ambe iste videntꝛ false. oīs hō est alb⁹: ꝛ oīs hō nō ē alb⁹. ḡ añs ē falsū ex q̄ seqꝛ. tex.cō.7.

Respōsio Cōtra pho hic in littera. i ista q̄ōe p̄mittā duplicē disti ctōez. ℂ Scđo dicā ad q̄ōez. ℂ Quātū ad p̄ᵐ sit ista p̄ma distictio ꝙ mediū iter aliq̄ p̄t eē duplex. s. vl' ſm formā vl' ſꝫ sbꝫ. Exēplū p̄mi i ꝫrijs mediatis. croceū n. ē q̄dā media sōra iter albū ꝛ nigrū. Exēplū scđi. i p̄uatie opposit. lapis. n. nō ē vidēs neqꝫ cec⁹. ℂ 2ᵃ di stictio sit ista ꝙ mediū p̄t ēt ꝛ alio mō accipi duplr. vt hr̄ i textu h⁹ capli'. s. positie ꝛ negatie. Exēplū p̄mi. ru bedo ē mediū iter albū ꝛ nigrū. ꝛ h̄ mediū ē eiusdem gñis cū extrēis. Exēplū scđi. mediū ſꝫ ꝙ accipiꝛ p ab negōnē vtriusqꝫ extrēi. vt ꝙ nec ē egrū nec sanū. ſm medicos. n. pōiꝛ aliq̄ sōra siue dispō q̄ ē media inter egritudinē ꝛ sanitatē q̄ dr̄ neutralitas. ℂ Tertia di stictio sit ista. ꝙ alio mō accipiꝛ mediū duplr. q: qōdā ē mediū iterpōnis. qōdā p̄suppōnis. Exēplū p̄mi clau⁹ ꝯiūgēs duos postes. ꝛ viscus seu glutē. Exēplū scđi. q̄ꝫtitas isto mō. mediat iter formā sbalē ꝛ mate riam. forma. n. sbalis reqrit ꝛ p̄supponit māꝫ quā tam ꝛ dispositā. nō ꝙ q̄ꝫtitas mediet inter formaꝫ ꝛ mām. q̄si qdā clauus ꝛ viscus: cū forma sbālis atti git imediate mām. sed solū dr̄ mediuꝫ p quāto p̄exi giꝛ ꝛ p̄supponiꝛ ad introductionē forme in mām.

Quātū ad scđm dico istā ꝯclōnē. ꝙ inter ꝫdictoria nō est mediuꝫ quocunqꝫ mō sumptū. Hoc pbo sic. qñcūqꝫ aliqd inest alicui p se eius oppositū nullo mō inesse pōt. nec p se nec per accñs. pꝫ iducēdo. sed carere medijs inest ꝫdictorijs p se. ſm illud pbi primo posterioꝝ. ꝫdictio est oppo sitio c⁹ nō est dare mediuꝫ ſm se. ḡ ꝫdictio nullo mō hꝫ mediū. ℂ Sꝫ ꝫ diffōnē illā p̄mi posterioꝝ argꝛ. q: n̄ vr̄ ꝓpria. q: cōueniꝛ ꝫrijs imediatis. q̄ non hñt mediuꝫ ſm se. saltē ſꝫ formā. ℂ Rñdeo. dicēdū ē ꝙ diffō data est multiplex. eo ꝙ negatio pōt cadere sup ly ſm se. vel p se. vt sit negatio p̄seitatis. vel pōt esse ecōuerso. vt ly p se cadat sup negationē. vt sit p̄seitas negationis. p̄ mō non accipiꝛ in illa diffinitione. sed scđo mō. ꝛ est sensus ꝙ p̄seitas affirmaꝛ ꝛ cadit sup negationē. vt sit ꝫdictio sit oppositio cuius p se nō ē mediū. ex quo sequiꝛ ꝙ nullo mō hꝫ mediū ex quo carere medio p se inest sibi. sed primo mō prout p̄sei tas negaꝛ: ꝛ est negatio p̄seitatis: sic carere medio p̄t cōuenire ꝫrijs imediatis. ꝛ ēt priuatiue oppositis. q̄ tenus carēt medio ſm formā. tñ hoc nō obstāte hñt mediū p accñs. s. ſm sbm. nā carere medio nō inest eis p se vt ly p se cadit sup ly non hēre mediū. ꝛ est p̄ seitas negōnis: ꝛ iō nō repugnat eis hr̄e mediū saltē p accñs: mō p̄expositо. ℂ Ad p̄mū in oppositū: cuꝫ dr̄ ꝙ esse ꝛ nō eē sunt ꝫdictoria. dicēdū ꝙ eē pōt du pliciter accipi. vno mō eē simplr. alio mō ſm qd. ꝛ silr nō eē pōt accipi duplr. vno mō simplr. alio mō ſm qd. mō inter eē simplr ꝛ non eē simplr hñ est me diū: esse ſm qd. vt gñatio. ꝛ dico eē simplr eē p̄fectū. ꝛ eē ſm qd eē in fieri. vel sic. eē accipiꝛ vno mō ꝓ esse gñalr. put includit eē simplr: ꝛ ſm qd. ꝛ nō esse ꝓ nō eē simplr: ꝛ isto modo sunt ꝫdictoria nec est mediuꝫ iter ipsa. scđo vero modo nō sunt ꝫdictoria. sed hñt mediū. s. ipm fieri vel eē imp̄fectū. nā iter nō ens sim pliciter. ꝛ ens in actu. ꝛ p̄fectū esse est mediū ens sine eē imp̄fectū. ꝛ hoc scđo mō loqtur pho scđo metha.

vñ dicit sic. ꝙ sicut semꝑ est mediū iter eē ꝛ nō esse. s. gñatio: ita exñtis ꝛ nō exñtis. i. entis ꝛ non entis est mediū qđ fit. ꝛ pꝫ p exēpla sua q̄ ponit ibi. s. ꝙ ex adi scēte fit sciens. ꝛ ex puero vir. isto ergo mō nō ꝫdicūt eē ꝛ nō esse. ℂ Sꝫ ꝫ. oīs p se mutatio mediat iter p se terminos. sꝫ termini generatiōis sūt ꝫdictorij. s. eē: ꝛ nō esse. ḡ iter eē ꝛ nō esse q̄ sunt ꝫdictoria vere est me diū. pbatio minoris. nā generatio est a nō sbo i sb iectū. ꝛ corruptio ecōtra. vt dr̄ qnto phycoꝝ. ibidē ēt dr̄ ꝙ gñatio ꝛ corruptio sūt ꝫdictoria. ℂ Cōfirmaꝛ q: h̄ i textu vt appꝫt paꝝ añ pho ꝓbās ꝙ nō sit me diū iter ꝫdictoria. s. iter ens ꝛ nō ens. arguit sic q: . si sic. ḡ ē aliq̄ mutatio media iter gñatōez ꝛ cōruptiōez sꝫ illa ꝯñā n̄lla eēt nisi termini gñationis ꝫdicerent. ℂ Rñdeo. ꝙ termini gñationis non sunt contradi ctorij. sed se hñt sicut habit⁹ ꝛ priuatio. ꝛ isti sunt ter mini primi non solū in gñatione. sed ēt in quacunqꝫ alia mutatione. ℂ Ad illud qđ dr̄ de qnto phycoꝝ dicendū ꝙ phs accipit p nō sbm priuationē forme p sbm habitū vel formā. ℂ Ad illud qđ addiꝛ. ꝙ ge neratio ꝛ corruptio sunt ꝫdictoria. p ꝫdictoria intelli gunꝛ priuatiue opposita. nā priuatiue opposita sunt cōtradictoria circa sbm aptū natū qđ ē sbm mu tationis. ℂ Ad cōfirmationē de q̄rto huius dicēdū ꝙ argumētū est a minori. s. ꝙ si est mediū iter ꝫdicto ria: multo magis iter q̄cūqꝫ alia opposita. ꝛ ita inꝛ p̄ uationē ꝛ formā. ꝛ ideo est mutatio aliq̄ media inter illa q̄ terminātur ad formam q̄ est gñatio ꝛ illa que terminanꝛ ad priuationem q̄ est corruptio. ℂ Sed ꝫ istā rñsionē arguiꝛ. primo. q: vr̄ cōcedere ꝓpositum. nā ſm te priuatio ꝛ forma sunt termini gñationis: sꝫ priuatio ꝛ forma sunt ꝫdictoria circa susceptibile. ēt p te. si ḡ iter p̄uationē ꝛ formā sit mediū: seqꝛ ꝙ inter ꝫdictoria sit mediū. ℂ Preterea. ꝫria imediata sunt ꝫdictoria circa sbm pari rōne sic priuatiue opposi ta. ḡ sicut iter p̄uationē ꝛ formā ē gñatio ꝛ corruptio ſm te. ita posset eē iter ꝫria imediata. ℂ Rñdeo ad primū. qđ termini gñatiōis p̄nt cōparari vel ad sbꝫ vel ad ipsam gñationē. si p̄ mō sic hñt rōnē ꝫdictio nis. nec hñt mediū isto mō. nā sbm vel nec̄io ē sub forma. vel sub priuatione. si scđo mō. sic non hñt rō nē ꝫdictionis. ꝛ iō hñt gñationē mediā. sicut dictū ē. ℂ Ad scđm dicēdū qđ de rōne ꝫdictiōis sunt duo. s. qđ alteꝝ necessario insit. ꝛ qđ alteꝝ nihil ponat. ꝫria aūt imediata circa sbm aptū natū hñt vnā ꝯditio nē. s. qđ alteꝝ nec̄io inest. sꝫ deficit scđa ꝯditio. q: vtrū qꝫ est aliqd positiuū. ꝛ illa duo reqrunꝛ ad gñationē ꝛ corruptionē. vtraqꝫ aūt ꝯditio ē in priuatiue oppo sitis. pꝫ. q: nō est sile de his ꝛ ꝫrijs imediatis. ℂ Ad scđm pⁱcipale dicēdū. qđ distātia est duplex. q̄dā est dimensiua. ꝛ illa est ꝓprie distātia q̄ est de gñe q̄ꝫtita tis ꝛ q̄dā ē distātia p̄fectiua seu p̄fectiōis. ꝛ illa ē trā sumptiue dicta. ꝛ trāsferꝛ ad alia. vt ad opposita. cū ḡ dr̄ qđ q̄ꝫto magis distāt extrema: tāto sunt plura media. dicēdū qđ illa maior ē vera de distātia dimē siua. ꝛ tūc minor ē falsa. q: ꝫdictoria nō sic distāt. ma ior aūt est falsa de distātia p̄fectiua ꝛ trāsumptiue di cta. qđ pꝫ. q: ꝫria imediata maxie distāt isto mō. ꝛ tñ nullū hñt mediū. ꝫdictoria. ḡ hñt distātiā priuatiuā. p q̄ꝫto vnū ꝫdictorioꝝ ē priuatio alterius. nō āt hñt distātiā dimēsiuā. de q̄ ꝓcedit rō. ℂ Ad illud qđ ad diꝛ in minori qđ ꝫdictoria distant in ifinitū. dicēdū qđ ibi nō reqriꝛ distātia ifinita. qđ ꝓbaꝛ. q: q̄ꝫtūcun qꝫ aliq̄ paꝝ distant: pōt eē ꝫdictio inter ipsa. q: de q̄ libet est veꝝ alteꝝ ꝫdictorioꝝ. q̄ꝫtūcūqꝫ ergo distat modicū aliqd ab vno ꝫdictorio: de eo p̄dicaꝛ aliud ꝫdictoriuꝫ. cū ergo dr̄. distātia ꝫdictionis est ifinita.

tex.cō.7. (beside "gñatio: ita exñtis…")

tex.cō.7. (beside "iectū. ꝛ corruptio ecōtra…")

glosanda ē

glosanda ẽ ꝓpõ ĩfinita.i.idetermiata. q2 q̃cũq3 minima distãtia sufficit: ⁊ maxia ẽt ĩ ĩfinitũ pt eẽ. Vñ ꝯdictio minimã distãtiã ponit: ⁊ pmittit maximã. primã dic̃ positie. scdaz ꝟo pmissiue. vñ nõ seq̃r ⁊ ibi sit ĩfinita distãtia positiua. pt tñ ibi eẽ gra mãe alic⁹. puta si alter extremũ sit ĩfinitũ positiue: vt deus. ⁊ nõ de⁹. vñ sic dictũ ẽ ꝯdictio minimã distãtiã reqrit ⁊ maximã pmittit. ita ꝙ idifferenter q̃ztũ ẽ de se saluat ĩ q̃cũq3. ℂ Ad 3ᵐ cũ dĩ. ꝙ iter oĩa relatiua ẽ mediũ relatio. dicẽdũ ꝙ ver ẽ de itẽtõib⁹. sic enim est media relatio. ⁊ ꝟm mõ oĩa opposita sunt in genere relationis. q̃ten⁹ oppositio q̃est gen⁹ eo ẽ in gñe relatõis. ⁊ sic ꝯdictoria ꝟm istã ĩtẽtionẽ hñt vtiq3 mediã relationẽ ipsam. loq̃ẽdo tñ de reb⁹ substractis intẽtioni nõ ẽ ver ꝙ referant. nec p ꝯñs ꝙ habeãt mediã relationẽ. nã hõ ⁊ nõ hõ nõ referunt adiuicẽ. ℂ Ad 4ᵐ de illo scuto dr̃ vno mõ ꝙ nõ est icõueniẽs illõ scutũ eẽ albũ. ⁊ nõ albũ: q2 ꝟ nõ est ꝟm idẽ. nam vnũ ꝯtradictoriũ iest ꝑ vna pte. ⁊ alter ꝑ altera. iõ neutr iest simplr̃. sed vtrũq3 ꝟ3 qd. ℂ Cõtra. q2 tũc mediũ ita est iter ꝯtradictoria sic ẽ iter ꝯria imediata. ℂ Rñsio. ĩ ꝯriis imediatis dat ꝟ3 mediũ cui neutr iest neq3 simplr̃. neq3 ꝟ3 qd: lapis. n. neq3 est sanus. neq3 est eger: neq3 cecus. neq3 videñs. sed inter ꝯdictoria nõ põt dari aliqd mediũ vel subm cui neutrũ isit vl̃ simplr̃. vel secũdũ qd: q2 de quocũq3 dicit alter ꝯdictorio: vel simplr̃. vel secundum qd. vt in ꝓposito de scuto. In ꝯriis ãt imediatis ⁊ ẽt ĩ ꝓuatiuis ẽ dare aliqd sub3 cui neutr iest nec simplr̃: nec ꝟ3 qd. vt p3 ĩ exẽplo ꝑdicto de lapide. ℂ Alr̃ rñdet ꝙ cũ q̃rit vtr tale scutũ sit albũ vel nõ albũ. neutrũ est dãdũ: q2 nihil denoiat ab accñte: nisi simplr̃ insit: vñ scutũ illud nõ est albũ simplr̃ neq3 est nigr simplr̃. ℂ Cõtra. si hoc scutũ nõ ẽ simplr̃ albũ. nec simplr̃ nigrũ. ⁊ sic de aliis. ergo nõ est coloratũ. ꝯñs ẽ euidenter falsũ. g̃ ⁊ añs. ꝯñtia probat: q2 qcqd denoiat a gñe: denomiat ab aliq̃ ei⁹ spẽ. ex 2⁰ thopicor. ℂ Rñsio ꝯñs nõ v3. Ad ꝓbatiõez dicẽdũ. ꝙ ad distructionẽ cuiuslʒ iferioris nõ seq̃r distructio supioris: in ꝑdicatõe denoiatiua nisi destruat qdlʒ iferi⁹: nõ solũ in se: ꝟ3 ẽt ĩ cõiunctione cũ alio oppo⁰. vt dicẽdo sic. nõ ẽ albũ. neq3 nigrũ. neq3 albũ ⁊ nigrũ simul g̃ nec coloratũ. sic exponit illa ꝯsideratio. sed in ꝓposito nõ est sic. q2 licet qdlib3 inferi⁹ destruat in se nõ tñ in ꝯiunctione ad aliõ oppositũ. tale eni scutũ ẽ albũ ⁊ nigrũ sil. ⁊ neut seorsũ. Vl̃ pt exponi alr̃ sic dnoiatũ a gñe o3 dnoiari a spẽ aliq̃. vtrũ est aliq̃ illa dnominationũ de qb⁹ est sermo ibi: sic ꝙ ẽ albũ vl̃ h3 albedinez. vel huic iest albedo ꝑmus modus nõ ẽ verus in ꝓposito. vt scutũ illud dicat albũ vel nigrũ. s3 duo alii modi sunt veri ĩ ꝓposito. nã ver ẽ dicere ꝙ illud scutum h3 albedinẽ ⁊ sibi iest albedo. silr̃ est de nigredine. ℂ Aliter dicit ꝙ hec ẽ simplr̃ ꝟa. ꝙ scutũ nõ ẽ coloratũ. q2 nullo colore. nõ. n. est album vl̃ nigrũ sic duo hñtes vineã: neuter h3 vineã. sic dĩ sexto thopicor. ℂ Ad vltimũ ꝑncipale. dr̃ ꝙ ꝯdictio nõ est in terminis icõplexis. ⁊ iõ neutrũ predicatur de quolʒ
tex.cõ.15. in talib⁹. ℂ Cõtra. q2 qnto hui⁹ dĩ ꝙ alter ꝯdictoriorũ dĩ de quolibet. s3 ꝓpõ cõplexa de nullo ꝑdicat. g̃ cõtradictio h3 accipi ꝟm termios incõplexos. ℂ ꝓ. hõ. ⁊ nõ hõ. sunt opposita nõ ꝯrie. tũ q2 alter nihil dicit positiue tũ3 q2 in suba non est ꝓprie ꝯtrarietas.
c. de suba. vt dr̃ in ꝑdicamentis. nec opposita ꝓuatiue. q2 nõ hõ dr̃ de eo qd nõ est natũ eẽ hõ. puta de lapide. ꝓuatio ãt nõ sic. nec opposita relatie. p3. g̃ relinq̃t ꝙ ꝯdictorie opponãt. ℂ Aliter ergo dicẽdũ ꝙ ꝯtradictorio sp alterũ dr̃ de vnoquoq3 in icõplexis. dũmõ termin⁹ de q̃ dĩ nõ accipiat distributiue. Rõ hui⁹ est q2 vni supposito põt iesse vnũ. ⁊ alteri alter. vñ neutra istarũ est ꝟa. oĩs hõ est alb⁹. oĩs hõ est nõ albus. ℂ Sciendũ ẽt ꝙ ꝯdictoria nõ est necesse ꝑdicari de quolibʒ cum reduplicatõe. vñ vtraq3 ista est falsa. hõ inq̃ztũ homo est albus hõ inquãtũ homo est non albus. q2 tũc de necessitate vel omnis hõ esset alb⁹ vel nullus homo esset alb⁹. ℂ Et hec de quarto methaphysice.

ℂ Accidit autem multotiens dictis causis ⁊ multas eiusdem esse causas: non ꝟ3 accidens. vt statue. ⁊c̃. tex.cõ.2.

Circa quintũ librum methaphysice. q.1.

Queritur primo. Utrum eiusdem effectus sint plures per se cause. ℂ Videtur quod non: quia si vna sufficit alia: superfluit. sed quelibet per se causa: videtur sufficere in suo genere sine alia. ergo ⁊c̃. ℂ Contra. phs hic in littera.

Respõdeo In ista questione primo ꝑmittam aliquas distinctiones. 2⁰ ostendam aliquas conclusiones. Quãtum ad primum sit ista prima distinctio. qd causarum q̃daz sunt eiusdẽ ordinis quedã sunt alteri⁹ ordinis. Ille dicunt esse eiusdẽ ordis q̃ sunt in eodẽ gñe eq̃ ꝓ. ⁊ eiusdẽ spẽi. Sed dicũt alteri⁹ ordis q̃ ĩ eodẽ gñe st eẽntialiter ordiate ꝟm pri⁹ ⁊ posteri⁹ ⁊ sunt alteri⁹ spẽi. Exẽplũ primi. duo hoies eq̃ ꝓ trahẽtes naui. exẽplũ scdi hõ ⁊ sol. ĩ gñatõe hoĩs. ℂ Scda distictio sit ista. ꝙ cãrũ eiusdẽ ordis q̃dã st totales. q̃dã ptiales. Dĩ ẽt cã total' q̃ ĩ illo gñe cãe nõ idiget ad suã cãlitatẽ aliq̃ cã eiusdẽ ordis secũ ꝯcausante. s3 sola ꝑ se sufficit. Sed dĩ cã ptialis q̃ ĩ illo gñe cãe. nõ sufficit ad cãndũ effectũ: s3 idiget alia cã eiusdẽ ordinis secũ concausante. exemplum primi. ignis generãs ignem. exemplum scdi. duo homines trahentes nauem: q̃rum alter de se nõ sufficeret ad tractionem. ℂ Tertia distinctio sit ista: ꝙ causarum quedã sunt eiusdẽ gñis. ⁊ q̃dam alteri⁹ generis. exẽplũ ꝑmi. omnes cãe efficientes: ⁊ formales. ⁊ huiusmodi. exemplum scdi. si accipiant cãe diuerse vna mãlis. altera efficiens ⁊c̃.

Quãtũ Ad 2ᵐ sit ista pria ꝯ ꝙ eiusdẽ effect⁹ pñt eẽ plẽs cãe alterius: ⁊ alterius generis. ⁊ totales. Hec patet per phm ĩ littera: q2 eo ⁊ forma statue. ⁊ factio ipsi⁹ sunt cãe statue q̃r quelibet in suo ordie ẽ cã totalis hui⁹ statue: ꝟ ẽt hr̃ expsse tex.cõ.3. tertio huius 2ᵃ qõne vbi dicit phs. ꝙ cõtigit eidem inesse oẽs modos cãr. vt dom⁹. vñ qdem mot⁹. i. cã efficiẽs est ars ⁊ edificator c⁹ ꝯo cã. i. cã finalis ẽ opatio. i. vsus. puta hãbitatio ⁊ mã. i. cã mãlis sũt terra lapis ⁊ ligna spẽs. i. foia ẽ rõ. i. ꝓportio siue ꝯpositio dom⁹. ℂ Scda ꝯ⁰ sit ista. ꝙ eiusdẽ effect⁹ pñt eẽ plẽs cãe eiusdẽ gñis ⁊ totales si sint alteri⁹ ordis. ꝟ p3 ꝑ exẽplũ: q2 de⁹ sol ⁊ hõ ꝓducũt hoĩez q̃r qdlibet ẽ cã totalis ⁊ sufficiẽs ĩ suo ordine ⁊ qdlibet est de gñe cãe efficiẽtis. ℂ Tertia ꝯclo sit ꝟ. ꝙ eiusdẽ effcũs pñt eẽ plẽs cãe eiusdẽ gñis ⁊ eiusdem ordis. si sint cãe partiales. Hoc p3 ꝑ exẽplũ. sic eni plures trahentes nauẽ sunt cã tractus nauis. Item pr̃ ⁊ mater sunt isto mõ cãe ꝑtiales. Quarta ꝯclo sit ista. ĩpoĩe est plures cãs eẽ eiusdem gñis ⁊ eiusdem ordinis ⁊ totalis eiusdẽ effect⁹. Hãc ꝓbo sic. q2 si sic. g̃ effect⁹ nõ depẽdet eẽntialr̃ ab aliq̃ hax causar. ꝯñs est falsum. g̃ ⁊ añs. probatio cõsequentie. Sint. a. ⁊ b. totales cãe ipsius. c. patet ꝙ. c.

nō depēdet ab.a.q2 pōt eē sine.a.nā sufficienter hʒ eē
p.b.qđ pōit totalr cā ei⁹.⁊ p idē pt hri ꝙ nō depēdet
eēntialr ab ipo.b.q2 hʒ eē sufficiēter p ipʒ.a. ꝙ pōit
totalr cā ei⁹.ḡ ipʒ.c.nō d̄pēdet nec ab.a.nec.ab.b.eēn
tialr.Sʒ h rō nihil vʒ ꝯ̄ scđaʒ ꝯclonē.q2 cāe alteri⁹ or
dis ⁊ totales nō supfluūt.q̄tenⁿ rōne ordis eēntialis
oēs simul reqrunt ⁊ sunt alterius rōnis . qđ nō ē in
ꝓposito.❡ Ad argumentū i oppositū pʒ ꝙ sciṗʒ sol
uit.arguit.n.de causis totalib⁹ eiusdē gn̄is ⁊ ordinis.
aliter nō ꝯcludit .❡ Ad illud in oppositū pʒ ex dict.

❡ Quapropter ⁊ natura principiū ⁊ ele mentū: ⁊ mens: ⁊ volūtas: ⁊ substātia: ⁊ qđ cuius cā: multorū.n. ⁊ cognitionis ⁊ motus principiū est bonū ⁊ malum.

tex.cō.1. (margin, beside line "qđ cuius cā")

q.2.
Queritur
Utrū finis sit pricipiū.❡ Arguit ꝙ nō.
q2 de rōe p̄ncipij ē eē primū.vt pʒ in.c.p̄
tex.cō.21. cedēti.sed de rōne finis ē eē vltimū.vt hr̄
in caplo de pfecto.ḡ finis nō ē p̄nm.q2 p̄
tex.cō.1. mū ⁊ vltimū opponūtur.❡ Cōtra.phs h in lr̄a in fi
ne capli p̄cedētis.❡ Juxta h q̄ro 2⁹.vtrū finis sit cā.
Et vr̄ ꝙ nō.q2 vel eēt cā s̄m ꝙ ens.aut s̄m ꝙ nō ens
nō scđo mō:q2 nō ens nulli⁹ ē cā. finis aūt ponit cā
enti.nec p̄ mō:q2 finis nō est cā nisi s̄m ꝙ mouet effi
cientē ad agendū.sed qn̄ finis ē nō mouet efficiēs.sed
cessat ab actiōe.q2 habitib⁹ p̄ntib⁹ cessat motus p̄ de
tex.cō.55. gn̄atiōe.❡ Cōtra phs hic in lr̄a.❡ Juxta h q̄rit 3⁹
vtrū finis sit cā efficiētis.vr̄ ꝙ nō.q2 si sic seq̄ret tria
icōueniētia.❡ Primū ꝙ idē respectu eiusdē erit cā
⁊ cātū:⁊ p ꝯn̄s pri⁹ ⁊ posteri⁹ nalr.qđ pʒ ex h q2 etiā
s̄m efficiēs ē cā finis sicut ecōuerso vt dr̄ hic i textu.
❡ Scđm icōueniēs ē.ꝙ idē eēt cā sui ⁊ pri⁹ seipo.
qđ pʒ sic.q2 qcqd ē cā cāe ē cā cāti.⁊ qcqd ē p̄us p̄ori
ē pri⁹ posteriori.si ḡ finis ē cā efficiētis.⁊ efficiēs ē cā
finis.seqr ꝙ finis ē cā finis.silr pt argui d̄ p̄ori sic pʒ.
❡ Tertiū icōueniēs ē ꝙ i demr̄atiōe eēt circul⁹ ꝙ pʒ
sic.nā demr̄atio pp qđ est p cām.ḡ cū efficiēs sit cā fi
nis poterit demr̄are finē.ḡ etiā si finis sit cā efficiētis
ḡ p finē poterit demōstrari efficiēs.⁊ sic erit circulus.
tex.cō.2. ❡ Cōtra phs hic in lr̄a.❡ Juxta h q̄rit 4⁹. vtrū fi
nis sit maxime cā.⁊ vr̄ ꝙ nō .naʒ finis ē cā extrīseca.
ḡ nō ē maxime cā.ꝯn̄a pʒ:q2 mā ⁊ forma sunt cāe in
trinsece.intrīsecū aūt vr̄ magis conferre ad eē rei q̄ʒ
extrīsecū .ergo mā ⁊ forma erunt magis cāe q̄ʒ finis.
❡ P̄ si finis eēt maxīe cā:tūc nobilissima cāta hn̄t
illā cām.ꝯn̄s est falsuʒ.q2 imobilia sunt nobilissima
tex.cō.3. cāta:⁊ tn̄ non hn̄t cāʒ finalē.vt dicit phs 3⁹.h⁹. vbi as
signat cām ex h ꝙ finis ē alicuius actiōis.actio aūt ē
in motu.sʒ imobilia nō hn̄t motū. ❡ P̄.si finis esset
maxime cā.tūc maxime certa cognitio eēt p finē.ꝯn̄s
ē falsum.nā maxīe cognoscim⁹ qđ ipm ē p formā.nā
phs vbiqʒ circūloqtur qđ p formā. ❡ Cōtra cōme
cō.p̄mo. tator caplo de pricipio ⁊ fine dicit expresse hoc.

Respōdeo
Circa istas qōnes sic proce
dā.p̄ distictiones aliq p̄mit
tent.2⁹.ad qōnes dicet.❡ Quātū ad primū sit ista p̄
tex.cō.35. ma distictio ꝙ finis est duplex.vt hr̄ 2⁹.de ala.s.finis
gr̄a cuius ⁊ finis quo.dr̄ aūt finis gr̄a cuius:ipʒ obʒ
qđ p opatione attingit vt de⁹ q attigit a beatis p ac
tū itell's ⁊ volūtatis.sed finis q dr̄ ipsa opatio q obʒ
attingit puta ipsa volitio seu itellectio.❡ Scđa di
stictio sit ista ꝙ finis gr̄a c⁹ aliqn̄ p opat onē iesse p
ducit.aliqn̄ nō sʒ p̄suponit.exēplū primi de forma nā
tex.cō.5. li q p motū vel gn̄atione ꝓducit. vn̄ qnto h⁹ . caplo
de nā dr̄ ꝙ finis gn̄atiōis ē forma.⁊ ille finis ē obm
qđ attingit actiōe siue opatione trāseūte.p quā ꝓdu
cit inee .exēplū scđi.de⁹.⁊ iste finis ē obm qđ attigit
opatione seu actiōe imanēte.puta p actū intell's ⁊ vo
lūtatis.h ēt scđo mō se hʒ obiectū sensus ad sensuʒ.
❡ Tertia distictio sit ista q ponit ab Auic.qnto me
tha.caplo qnto.ꝙ res dr̄ eē cāta dupl'r.nā res dr̄ ali
qn̄ cāta in sua cālitate.aliqn̄ in suo esse. p̄mo mō cā
finalis p̄cedit oēs alias in cālitate.q2 mouet agētē:⁊
agēs ex appetitu finis mouet ad agēdū:vt attigat fi
nē.efficiēs ēt hʒ rōnē cāti respectu finis nō q̄ʒtuʒ ad
suū eē.pʒ.sed q̄ʒtū ad cālitatē.scđo aūt mō ipse finis
est cātus.sicut forma cāri dr̄ q̄ʒtū ad suū eē patet.

Quātū
Ad s̄m dico ad oēs q̄ttuor qōnes:
⁊ teneo ptē affirmatiuaʒ q ꝓbat p̄ li.5.c.5.
auctoritatib⁹.nā Aui.vbi.s.caplo eodē circa finē.di
cit ꝙ si de vnaq̄qʒ cārū eēt scia.de cā finali eēt nobili
or.⁊ ipsa eēt sapia ⁊ nobilior alijs ptib⁹ illi⁹ scie. vn̄
s̄m eū cā finalis eēt cā cārū. Jtē cōmētator in fine ca
pituli de p̄n.dic ꝙ illud p̄nm.s.finale itēdit ad sciēdū
i hac scia.⁊ illō ē cā finalis oēs ēt cāe nō sūt pricipia tex.cō.89.
nisi pp illud. Jtē Ari.2⁹.phy.dic ꝙ sic ē p̄nm in specu
latiōib⁹ sic finis i agibilib⁹.vn̄ oēs cālitates reducū
tur ad cālitatē finis vt ad p̄mū.nā extrīseca pri⁹ cānt:
q2.n.extrīseca cānt.iō ⁊ intrīseca cānt ⁊ nō ecōuerso.
extrinsecoꝝ ēt pri⁹ cāt finis.q2.n.ille mouet efficiētēʒ
rōne amat.iō agēs agit ⁊ nō ecōuerso.❡ Si vō q̄ras
q cālitatū istaꝝ.s.māe ⁊ forme sit p̄or. dicēdū ꝙ cāli
tas forme.qđ.n.ꝓpinquis ē p̄ ē pri⁹: sʒ cālitas forme
ē h⁹ q̄ten⁹ ē ꝓpinqor efficiēti ⁊ fini.ē ḡ iste ordo ꝙ p̄
ma cālitas ex nā rei ē finis.2ª ē efficiētis.3ª ē forme.
4ª māe.❡ Arguit ēt rōe ad ꝓpositū sic.oē p se agēs
agit pp finē.ḡ finis hʒ rōnē pricipij.sic itelligēdo ꝙ tex.cō.3.
finis ē cā cāꝝ vt p̄dcm ē.nā p̄ vēit i mēte agētis sb rō
ne boni appetibil.nā ē bonū ⁊ optimū alioꝝ vt dr̄ in
lr̄a.agēs ēt motū a fine ꝓducit formā q ꝓducta cōi
cat māe ⁊ vltro seqr qđ mā sustētet formā.ex qb⁹ pʒ:
qđ i toto isto ꝓcessu finis hʒ rōnē p̄ncipij.aūs rōnis
ꝓbat sic.q2 oē agēs i c⁹ actōe pt accidē error agit pp
finē.sʒ oē agēs p se ē h⁹.ḡ oē agēs p se agit pp finē . ⁊
dico agēs p se ad remouēdū casū ⁊ fortunā cum oē
agēs p se siue agat nalr siue a ꝓposito agit pp finē.vt
ꝓbat 2⁹ physicoꝝ.ꝓbatio maioris.nā 2⁹. physicoruʒ tex.cō.49.
dr̄ illa actio frustra eē q nō ꝯseqr finē itētū.si ḡ null⁹
finis sit itēt⁹ nullū agēs agēt frustra nec erraret.ḡ oē
agēs qđ pt errare agit pp finē.tale aūt ē agēs nāle ꝙ
pōt errare ⁊ hoc ēt est veꝝ de agente per itellectum .

Sed ē
dubiū cū finis ꝓduct⁹ ab efficiente
hēat i nobili⁹ eē extra eē in re q̄ʒ exi
stēs ex̄ i itell'u tm̄.nā p̄mū ē eē reale.2m itētiōale.vr̄ ꝙ
magis sit cā p̄ mō q̄ʒ scđo mō.nā nobili⁹ est eē cāe in
quātū cā q̄ʒ cāe inq̄ʒtū cāti. ❡ Dicēdū ꝙ eē nobili⁹
pt intelligi.s.vel simpl'r vel s̄m qđ.p̄ mō eē rei facti
bilis nobili⁹ ē in mēte artificis q̄ʒ in se.sic lapis no
bili⁹ hʒ eē i mēte dei simpl'r q̄ʒ in ꝓpria nā.silr archa
in mēte artificis.nā primū eē est imāle ⁊ icorpale rō
ne eius in quo ē:sed 2m ē māle ⁊ corpale.sic pʒ.Si ve
ro loq̄mur de eē s̄m qđ.sic lapis vel archa hʒ nobili
us eē i se ⁊ in sua nā q̄ʒ in mēte cuiuscūqʒ artificis:q2
vt i se hʒ reali⁹ ⁊ veri⁹ eē lapidis vel arche q̄ʒ in mēte
dei vel artificis.Ad ꝓpositū.finis vt hʒ eē in itellu ⁊
in mēte agētis hʒ nobili⁹ eē simpl'r q̄ʒ i re ex̄ ⁊ vt i se.
n̄ tn̄ eē s̄ʒ qđ:vt arguit rō.sʒ ḡ p̄mū eē hʒ rōnē cāe ⁊
sic nobili⁹ eē simpl'r r̄ndet fini vt ē cā q̄ʒ fini vt ē cātū
⁊ ꝓductū.❡ Ex p̄dictis colligit ps affirmatia cuiuslʒ
illaꝝ qōnū lʒ mixti sit posita q̄dāmō vitas illaꝝ.

Ad argumēta
Ad p̄m pʒ ex p̄dictis.
nā finis ē p̄mū s̄ʒ ꝙ
ē in mēte artificis.⁊ vltimū s̄m ꝙ ē i re ex̄.p̄ mō ē p̄
mum

mū pn^m.scđo mō nō:sȝ magis ē pncipiatū.¶ Ad 2^m p scđa qōne dico q finis ē cā fm q est ens pītatū i mēte siue itētiōe agētis.sic.n.mouet agēs sub rōne di ligibilis.¶ Ad illud pmi de gnatiōe dico q phs lo gtur d termīo mot^9 qñ ē realr pñs ⁊ pduct^9 iā p mo tū.tc̄.n.cessat mot^9.ñ tñ vt ē pñs in ītētiōe.finis aūt vt ē cā bȝ eē i mēte.⁊ nō i re ex̄.¶ Ad 3^m p tertia:qōe nego pñaȝ ad qōlȝ illoꝝ triū icōuenietiū q̄ iferūt.cū .n.iferr̄ p q idē respcū eiusdē eēt cā ⁊ cātū pri^9 ⁊ po sterī^9.dicēdū q ille q̄ttuor cāe sūt eq̄ p i suo gñe.⁊ tñ vna pt eē poralia sic̄ i alijs gñalissima sunt pria gña simplr:⁊ tñ vnū pdicamētū ē pri^9 alio:vñ porītas in cāis ē equoca sic̄ cālitas.⁊c̄ ad formā dico q nō ē in cōueniēs idē eē pri^9 ⁊ posteri^9 cā ⁊ cātū prioritate ⁊ posterioritate ⁊ cālitate diuersimode dcā. In eodem tñ gñe cālitatis ⁊ poritatē ipoſe.vñ efficiēs ē cā finis. ⁊ p pñs p^m i rōe cāe efficiētis.finis āt ē cā efficiētis:⁊ p pñs por i rōe finis ⁊ desiderabil̄. ¶ Cū vō infert scđo q idē eēt cāsui ipsi^9.dicēdū q cuȝ dr̄ q qcqd ē cā cāe ⁊c̄.in illa ppōne accipiūt tres cāe sȝ tñ variat̄ cā pma respectu medie.⁊ media respcū vltie: q̄re cō mittit̄ fallacia accñtis.p.n.cā accipitur i gñe cāe ef ficiētis.cū dr̄ qd qcqd ē cā cāe.sed scđo sumit̄ i gñe cāe final̄.ē cā cāti.vñ i talib^9 sic variat̄ nō ē ppō va. Si vero vna cā sit pma respcū scđe in gñe cāe efficie tis:⁊ illa 2ª respcū tertie i eodē gñe cāe tūc ē ppō ve ra.¶ Ad illud de poritate dicēdū p idē.cuȝ n. dr̄ qd idē eēt prius seipso.non valet.q: mutat̄ prioritas sic̄ pri^9.cū iferr̄ tertio qd eēt circulus in demr̄atione.ne go pñaȝ. Ad pbatiōem dicēdū qd nō est circul^9 i de mr̄atiōe nisi qñ est vtrobiq̄ȝ idē genus demr̄ationis qd nō ē in pposito.nā sic̄ cā ē equoca sic ⁊ demr̄atio nes.oȝ g̃ ad circulū demōstratōis qd idem gen^9 pp qd sit i vtraq̄ȝ demr̄atione.nā aliter non erit circul^9. ¶ Aliter pt dici ad argumētū q finis nō est cā final̄ efficiētis sed effectus.vñ cū dicit̄ q agēs agit pp finē nō est itelligēdū ppter finē suū:sed pp finē sui effectus ⁊ tūc pȝ q tūc nihil mali seqtur ex pdictis.¶ Sȝ cō tra phs h i littera dicit q efficiēs ⁊ finis sīt sibi iuicē cāe.¶ Rñdeo veꝝ est i cāndo vel fm cālitatē nō fȝ id qd sūt.q:.n.efficiēs amat finē.iō efficit effectū: illd tñ qd ē finis nō ē cā ei^9 qd ē efficiēs.nec ēt sufficiēs ē sp cā ipsius finis saltē respcū finis gr̄a c^9 q: ille psup ponit̄ nec pducit̄ ab efficiēte.¶ Ad p^m q̄rte qōnis cū dr̄ qd cāe itrīsece sūt magis cāe.dicēdū qd falsū ē.q: illa q̄ ē pma cālitas oīum ē verior.talis est cālitas fi nis.nā oēs alie cālitates depēdēt a fine vt posteꝰ ē. vñ veꝝ ē q effect^9 ē a causis itrīsecis imediatis.⁊ pri mis tñ nō magis simplr.¶ Ad 2^m pcedo qd nobilissi ma cāta habēt finalē cāȝ.cū āt adducit̄ phs tertio h^9 dicēdū qd illa auctoritas nō mltū cogit:q: ibi i ter tio pcedit mō disputatiuo vt ibi declaratū fuit i scri pto ⁊ determiatū q̄lr i imobilib^9 iueniat̄ rō finis.⁊ effi ciētis.⁊ cū pbat̄ qd ois finis ē finis alic^9 actōis.dicē dū qd duplex ē actio.s.imanēs ⁊ trāsiēs.lȝ g̃ negēt ad imobilib^9 rō finis q attigit̄ actōe trāseūte q ppe hēt rōnē mot^9 sic loqt̄ philosophus.nō tñ negat̄ finis q attigit̄ actōe imanēte.¶ Ad tertiū cū iferr̄ qd maxie certa cognitio eēt p finem.dicit̄ vno modo qd veꝝ ē vñ oēs cāe possunt per finē.demōstrari.ideo potissi ma demōstratio ⁊ certissima est per finem.q: sicut pncipiū in speculatōibus ita finis i agibilib^9.ergo si cut pma sunt certissima.sic ⁊ finis.cum ergo dicitur qd maxime cognoscimus per formā i pm qd qd est: dico qd falsū ē.nā qd qd est rei ⁊ diffinitio pt accipi ab oi cā. ¶ Alr dr̄ qd cognitō rei pōt accipi duplr s.simplr ⁊ fȝ pportionē.vt dictū fuit in scđo ⁊ in p.

tex.cō.3.

q.2.q.l.

dico g̃ q aliq̄ certius cognoscunt̄ fm pportionē co gnoscētis:⁊ tñ nō sunt notiora simplr.sic̄ mālia sunt notiora nobis fm pportionē q̄ȝ imālia :⁊ tñ imālia sūt notiora.simplr.¶ Silr i pposito cognitio p finē ē simplr notior.tñ cognitio de illa re fm pportionē suā ē notior p formā:q: forma ē primior cā q̄ȝ finis. vñ p posterioꝝ.dicit̄ q cognitio p cām propinq̄ȝ est ppter qd.sed p remotā q:. ¶ Ex oib^9 pdictis patet vnū correlariū.s.q finis est cā cārum q̄ȝrum ad cāre. ⁊ vt bȝ esse in mente:sȝ efficiēs q̄ȝtū ad eē reale extra. t.c.30.⁊.42.

¶ Differūt aūt in tm̄ q agētia qdē ⁊ sin gularia simul sunt ⁊ nō sunt:⁊ ipsa:⁊ quo rum cause.⁊c̄. tex.cō.3.

Queritur Utrū cā pticularis ⁊ in actu simul sit ⁊ nō sit cū effectu pticulari.⁊ vr̄ q nō. q: si sic. g̃ in principio mot^9 cessat motus .pñs est euidenter falsum . g̃ ⁊ añs.pbatio pñtie. habitib^9 psentibus cessat motus.p de gnationi.acci piat̄.g̃ aliqd efficiēns p motū.certū ē q in pn^o mot^9 ē efficiēs in actu.g̃ ⁊ effectus erit in actu. sed exñte effe ctu i actu cessat motus.ergo cessat in pncipio.¶ P. mouēs nāliter prius est moto.⁊ si adinuicē referant̄ ni hil min^9 vt dr̄ quarto hui^9.g̃ mouēs pōt eē sine mo to sicut pri^9 sine posteriori.g̃ cā i actu sine effcū i actu. ¶ Preterea scitū i actu est cā scie in actu.sed scitum in actu pōt esse sine scia.ergo cā i actu sine effectu in actu.pbatio minoris.q: referunt̄.3° imō relatiuoꝝ vbi nō est eēntialis.ordo nec mutua depēdētia:q: sci entia depēdet a scito vl̄ scibili.⁊ nō ecōuerso.¶ Pre terea de^9 ē sp cā i actu.si g̃ cā i actu ⁊ effect^9 i actu sil̄ sīt seqt̄ q effect^9 dei sp fuisset in actu.⁊ sic mūdus ab et̄ no ē.qd ē hereticū.q āt de^9 sit sp cā in actu pȝ.q: si p̄ us fuisset cā in po^a ⁊ postea in actu:p pñs mutaret̄. ¶ Cōtra.phs h ⁊ 2°.physicoꝝ.¶ Juxta h̄ q̄rit̄ 2°. vtrū cā in potētia sit sil̄ cū effectū in potētia.vr̄ q sic nā relatiua sil̄ sūt ⁊ nō sīt.sȝ cā in po^a ⁊ effect^9 in potē tia referunt̄ scđo mō relatiuoꝝ vt calefactū ⁊ calefa ctibile i quo mō est mutua depēdentia:eēntialis sic̄ i primo.⁊ per hoc distinguūtur a tertio mō.ergo cau sa in potentia ⁊ effectus in potentia simul sunt ⁊ non sunt.¶ Contra.phs hic in littera.

q.3.

tex.cō.55.

tex.cō.25.

tex.cō.3.

tex.cq.37.

tex.cō.3.⁊.2°. phy.t.c.37.

Respōdeo Circa istas duas qōnes: p q̄ȝdā opiōnē ptractabo. se cūdo alr rñdebo.¶ Quātū ad p^m ē vna opio q̄ vir egidij sup scđo physicoꝝ.q cā efficiēs p motū hȝ du plicē effcm̄.vnū imediatū.s.ipȝ fieri.aliū mediatū. s. factū eē.¶ Ex h̄ dic̄ ad qōnem duo.pmū dictū ē q ista ppō est va de cā i actu ⁊ de effectu imediato.s.ip so fieri.hoc pbat̄.q: quando.cā est in actu tūc mouet ⁊ quando mouet ipsum fieri tūc est imobili.⁊ ideo si mul sunt cā mouēs ⁊ ipsum fieri siue moueri. ¶ Se cūdū dictū est q ista ppositio nō est vera de cā i actu ⁊ effectu mediato.qd pbatur sic.q: si sic oīa eueniret̄ de necessitate.supposito illo q oia haberent cās per se.pñs est falsuȝ.vt pȝ sexto hui^9.pseqūētia pbatur sic. Sit aliqd.faciēdū tertia die ⁊ vocet̄.a.si.a.fiet ab ali q̄ p se.cā sit illa cā.b.si.b.hēat aliā cām sit.c.⁊ sic redu cēdo ad aliqd.quod nūc est.sit.d.qd ē causa ipsius.c. tūc sic.si.d.est.cā in actu ⁊ eē necīa.⁊ ipsuȝ.c. ē necessa rio i actu ex hipothesi. ⁊ si.c.g̃.b.⁊ si.b.g̃.a .g̃ oia ne cessario eueniret̄.Sic enim arguit phs sexto hui^9 ca pitulo tertio.vñ iste due ppositiones nō sunt simul vere.s.q cuiuslȝ fiendi sit dare aliq̄ȝ per se cām:⁊ qd posita cā in actu necessariū sit ponere effectū in actu. nā ex his duab^9 ppositōibus seqt̄ pclusio ipossis mō

tex.cō.7.

ꝑdicto.s.ꝙ oia erunt de necẽitate.nõ ꝓpter primã ꝓ-
positionẽ qꝛ ꝯcessa illa tanq̃ȝ vera adhuc ꝯclõ seq̃ret
ꝓpter secundã.ḡ scõa ẽ ipoĩis. ¶ De scõa q̃õne dr̃
ab istis ꝙ cã in potẽtia nõ opȝ ꝙ sit sĩl cũ effectu.rõ ẽ
qꝛ cã in potẽtia est prior effectu qꝛ põt eẽ sine eo. Sȝ
ꝯ istã opinionẽ arguit̃ reducẽdo rõnẽ primaȝ ꝯ eos
de fieri qð ponit effectũ imediatũ.nã posita ꝑma ꝓ-
positione quã cõcedũt ⁊ hãc quã ipsi dicũt ꝙ posita
cã in actu necessario sit ipȝ fieri i actu:arguo vt pri⁹.
qꝛ.d.exñte i actu neẽe ẽ.c.fieri:⁊ ex.c.b.⁊.ex.b.a.fieri.
ḡ oia futura fierent de necessitate. ¶ Ħ ꝯ ipm dictuȝ
in se vt opponit̃ non vr̃ ver̃.s.ꝙ cã ꝑticularis ⁊ effe-
ctus imediatus sint sĩl.qꝛ ponamus ꝙ sint multe cãe
agentes nõ ꝑ motũ:si cã existẽte in actu necesse ẽ ime
diatũ effectũ eẽ in actu.ḡ oia ꝓducibilia a talib⁹ cau
sis de necessitate euenirẽt.qð falsum est:qꝛ pñt illa cõ
tingẽter cãre sicut cãe agẽtes ꝑ motuȝ.⁊ magis ẽt vt
pȝ de mobilitate ꝑ volũtatẽ. Ad formã rõnis dicen-
dũ ꝙ ibi ẽ fallacia ꝭm qd ⁊ simplr̃.ꝯcedo.n.ꝙ q̃ñ cã
i actu cãt necẽio seq̃t ꝙ effect⁹ ẽ i actu. Si ãt iferam⁹.
ḡ necessario est effect⁹:nõ valet.qꝛ cã est in actu cõtin
gẽter:vñ ꝯñia nõ valet effect⁹ necẽio necessitate ꝯñe
est in actu.si cã sit in actu.ḡ effect⁹ necẽio est.nisi pone
ret̃ ꝙ eẽt cã necessario in actu.nunq̃ȝ.n.ex necẽitate cõ
ditionalis seq̃tur necessitas ꝯñtis:nisi añs sit necessa
riũ.sȝ nõ est ita in ꝓposito si sit cã in actu ꝯtingenter.
¶ Cõtra illð ad qð dicũt q̃ȝtũ ad scðam q̃õnẽ de cã
i potẽtia ⁊ effectu in potẽtia.vr̃.n.ꝙ sĩl sint ⁊ nõ sint.
qꝛ referunt̃ scðo mõ relatiuorum q̃ mutuo depẽdẽt.

Quãtũ Ad ꝭm dico tria.primuȝ est ꝙ illa
dr̃ia iter cãs in actu ⁊ in potentia
respectu effectuȝ ꝓportionabilr̃ acceptoꝝ nõ est ac-
cipiẽda q̃ȝtum ad ipsas rel̃ones cãe ad effectum.qꝛ
sic simul est cã in potentia ⁊ effectus in potẽtia sicut
cã in actu.⁊ effectus in actu.nam oia hec referuntur
vno gñe relatiuoꝝ.s.scðo modo. Sed veritas huius
dicti accipiẽda est in fundamẽtis relationũ vt sit sen-
sus ⁊ relatio cãe in actu ⁊ effectus in actu nõ pñt fun
dari nisi in ente i actu.⁊ iõ sicut rel̃ones simul sunt ⁊
nõ sunt:ita ⁊ fundamenta eoꝝ.sed relationes cãe in
potẽtia ⁊ effectus in potẽtia nõ req̃runt fundamẽta
in actu.⁊ iõ non oȝ fundamẽta eoꝝ sĩl eẽ lȝ relatiões
simul sint:nã si rel̃o cãe in potẽtia fundaret̃ in ente i
actu sicut iste edificator est nõ oȝ relationẽ effectus in
potẽtia sibi cõrñdentẽ fundari in aliquo ente i actu:
nõ.n.opȝ simul exister̃ edificatorẽ ⁊ edificabile.qꝛ edi
ficabile põt fundari in ente in potẽtia. ¶ Scðm dcm̃
est ꝙ illa dr̃ia nõ ẽ itelligẽda de fundamẽtis relatio
nũ in q̃ȝtũ fundamẽta sunt.qꝛ sicut vtreq̃ȝ rel̃ones sĩl
sunt ita ⁊ fundamẽta simul sunt.i.in actu sunt in quã
tũ fundamẽta. Ħ est actu sunt sub illis rel̃onib⁹. Sed
ẽ intelligẽda de fundamẽtis cõparatis ad existẽtiã.qꝛ i
cã ⁊ effectu in actu si vnũ fundamẽtũ existit in actu ⁊
aliud nõ sic de cã ⁊ effectu in potẽtia. ¶ Tertiũ dcm̃
ẽ.ꝙ illa dr̃ia nõ est itelligẽda de fundamẽtis absolu
te acceptis:sȝ sub rel̃onib⁹.nõ.n.seq̃t ꝙ si vnũ funda
mẽtũ existat.s.cãe in actu:ꝙ fundamẽtũ effect⁹ i actu
existat:qꝛ funda^m absolute existẽ ꝑt in actu sine rel̃o-
ne.sȝ si fundamẽtũ cãe in actu ẽ sub rel̃one in actu:fũ
damẽtũ rel̃onis effect⁹ existit sub rel̃one in actu. Est
ḡ in summa dr̃ia sic accipiẽda hic idẽ.nõ q̃dẽ iter re
lationes.qꝛ sic vtriq̃ȝ necẽio sĩl sunt.nec iter fundamẽ
ta rel̃onũ in q̃ȝtũ fundamẽta.qꝛ ẽt illa vtriq̃ȝ necẽario
sĩl sũt.cũ sine illis vt sic ñ sint rel̃ones.nec iter ea ḡ sĩt
fundamẽta ꝭm se cõsiderata.qꝛ sic neutrobiq̃ȝ necẽio
sunt sĩl i actu.nec necẽio sĩl i potẽtia. Sȝ itelligit̃ dr̃ia
de fundamentis actu existẽtib⁹ sub rel̃onib⁹.cõpat̃

ad existẽtiã qð ñ absolute sint ad existẽtiã sub rel̃onib⁹.
vt sit sensus.ꝙ si est cã i actu:illa relatio ẽ in actu.ḡ ne
cesse ẽ aliq̃d existere in quo fundat̃ relatio cãe in actu
⁊ effectus in actu.sȝ si est cã in potẽtia.sic edificator:
nõ oȝ aliqð ens i actu eẽ in quo fundet̃ illa rel̃o i po
tẽtia.sȝ sufficit hẽre aliqð fundamẽtũ ens in potẽtia.

Ad argumẽta Ad primũ dicendũ
ꝙ ꝯñtia ñ tenet. Ad
ꝓbationẽ dico.ꝙ eo mõ quo agẽs ꝑ motũ ẽ in actu
effectus ẽ in actu.s.modo preexposito. Sed dũ mot⁹
est ipm agens nõ est cã in actu ipsius facti eẽ vsq̃ȝ ad
vltimũ instãs accipiẽdo tñ effectũ respectu cuius est
mouẽs actu ille effect⁹ ẽ in actu.s.ipȝ fieri.qꝛ dũ mo-
uet nõ ẽ cã in actu nisi ipsi⁹ fieri.sȝ in vltimo istanti ẽ
cã in actu facti eẽ.⁊ tũc cã ⁊ effectus sunt sĩl in actu.
vñ si cã est in actu in fieri:sĩl erit effect⁹ in fieri.si ẽ ac-
tu in facto eẽ.erit simul effect⁹ in facto esse.q̃ñ ḡ dicit̃
ꝙ habitib⁹.p.c.motus.dicẽdũ ꝙ pñte habitu fine ef
fectu in facto eẽ cessat mot⁹.ñ aliter ⁊c̃.sic aũt est tñ
pñs i fine mot⁹. ¶ Ad 2^m de q̃rto hui⁹.dicẽdũ ꝙ mo tex.cõ.25.
uẽs ẽ sĩl natura cũ effectu.accipiẽdo ista vt sunt sub
relatiõib⁹ mõ ꝑdicto.tamẽ res subiecta mouẽti est ꝑ
or re in q̃ fũdat̃ relatio effect⁹.phs ãt loq̃t̃ de fũda
mẽtis.nõ õ relatiõib⁹.vñ ibidẽ dr̃.ꝙ sẽsibilia possũt
eẽ nõ existẽtib⁹ sensib⁹.qꝛ sensibilia ⁊ sensus.dr̃r relati
ue tertio mõ. dictũ ẽ ãt ꝙ dr̃ia illa itelligẽda ẽ:nõ de
fũdamẽtis absolute sȝ vt sũt sub relatiõib⁹ ¶ Ad ter
tiũ dicendũ.ꝙ scitũ in actu.⁊ scia in actu sĩl sunt.⁊ nõ
sunt.cũ dr̃.ꝙ referunt̃ tertio mõ.dico ꝙ falsum ẽ.ni-
si accipiẽdo sciam in actu.⁊ scibile nõ scitũ.vñ sciẽdũ
ꝙ scibile ꝭm se ⁊ eẽntialr̃ refert̃ ad sciam in potẽtia.
⁊ scia in potẽtia ⁊ scibile sĩl sunt ⁊ nõ sunt nec accidit
sibi qð sciat̃ in po^a.accidit tñ lapidi.sicut accidit ioã-
ni qð sit pr̃.nõ tñ accidit prĩ qð sit pr̃.vñ sicut scia in
po^a eẽntialr̃ depẽdet a scibili:ita ecõuerso.⁊ scia i ac
tu depẽdet a scito in actu.⁊ ecõuerso.q̃ñ ergo dr̃ qð
accidit scibili qð sciat̃:ẽ itelligẽdũ de re subiecta.s.la
pide vel ligno.ꝓbatio h⁹.qꝛ scibile nõ est scibile nisi
qꝛ eius ꝑt eẽ scia.nã si eẽt scibile ⁊ eius nõ eẽt scia in
potẽtia:eẽt scibile ⁊ non scibile.ḡ in rõne scibilis vt
scibile ẽ icludit̃ scia in potẽtia sicut suũ ꝑ se correla
tiuũ:De Ħ ampli⁹ in caplõ de ad aliq̃d. ¶ Ad q̃rtũ
õ deo.negat̃ añs.qꝛ de⁹ semꝑ fuit.nõ tamẽ semꝑ fuit
cã in actu.quãdo dr̃ qð eẽt mutat⁹.dico qð nõ vȝ.qꝛ
agẽs volũtariũ cuiusmodi ẽ de⁹:volũtate antiq̃ non
mutata ꝑt cãre q̃ñ sibi placet:sine mutatiõe sui. Exẽ
plũ.sic si ego vellẽ mõ sedẽ cras:sine mutatõe volũtat̃
mee possẽ sedere cras. Silr̃ de deo.qꝛ q̃cq̃d fac̃ vł fa
ctur⁹ ẽ:⁊ sciuit ⁊ voluit se facturꝫ volũtate antiq̃ ⁊ ab
eterno.⁊ iõ facit q̃cq̃d facit sine mutatiõe sui.scd̃ solũ
mutatiõe ex ꝑte effect⁹. Ħ ãt determinare quõ se hẽat
magis ꝑtinet ad negociũ theologicũ.sed Ħ ꝓ nũc suf
ficiat.qꝛ effectus nouus ꝑt esse cã nõ mutata. ¶ Ad
argumentũ pro secunda q̃õne pȝ quid dicendũ sit ex
his que dicta sunt in corpore questionis.

¶ Horũ quidẽ vtiq̃ȝ altera cã essendi ne
cessaria: horum aũt nulla: sed ꝓpter hec tex.cõ.6.
alia sunt ex necessitate. ⁊c̃.

Ueritur Utrũ necẽia hẽant q.4.
cãm sui esse. ¶ Ur
qð nõ ꝑ Aui.ꝑ metha.caplõ sexto.cui⁹
rõ ẽ ista.oẽ habẽs cãm amota vel cir-
cũscripta cã ꝑt nõ eẽ.ḡ seq̃t̃ qð null⁹ ef-
fect⁹ sit necessari⁹.qꝛ posse nõ eẽ repugnat necessario.
¶ Ħ.cã efficiens est ꝑn^m vñ mot⁹.scd in imobilibus
nõ est motus.ergo imobilia q̃ sunt necessaria nõ hñt

causam

tex.cō.3. tex.cō.4. cām efficientē. ꝛ p ꝯñs nec aliquā aliā cāz. Cōfirmaẗ q: tertio hᵘ dr̃. ꝙ in imobilibᵘ nō est efficiens neq₃ finis. ℭ Contra. scđo huius dr̃. ꝙ necessarioꝝ ꝛ sempiternoꝝ sunt cāe. Idem dicit hic in littera.

Respódeo In ista q̄ōne primo q̄sdam distictiōes p̄mittā ꝛ declarabo. 2° quoddā dubiū tāgā ꝛ remouebo. tertio dicā ad q̄ōnem. ℭ Quantū ad p̄mum sit ista prima distinctio. ꝙ nec̄ia sunt in duplici gñe. q̄dā sunt ꝯplexa. q̄dā incōplexa. Exēplū primi. ꝓpō necessaria. siue sit pricipiū. siue ꝯclo. exēplū scđi. deᵘ ꝛ itelligētie ſꝫ viā p̄hoꝝ q posuerunt ea nec̄ia eē. ℭ Scđa distictio sit ista. ꝙ nec̄itas ē duplex. q̄dā ē necessitas simpl̄r q̄dā ſm q̄d. prima dr̃ nec̄tas ꝯñtis. puta qñ tam añs q̄₃ ꝯñs sunt in se nec̄ia. exēplū. si hō est aīal nec̄io ē sensibilis. scđa vocaẗ necessitas ꝯñe. puta qñ ꝯñs nō ē necessariū nisi posito añte. sic tñ ꝙ tā añs q̄₃ ꝯñs sunt i se ꝯtingētia. exēplū. si hō currit hō moueẗ. ℭ Tertia distictio sit ista. ꝙ ad h ꝙ effectᵘ sit necessarius: oꝫ cāz eē nec̄iam in essendo ꝛ in cāndo. q: altero istoꝝ deficiente: pōt effectus nō eē. Exēplū sit. a. cā. b. si. a. non est nec̄ium in cāndo. nec. b. eius effectus erit necessariᵘ. nō cānte. a. nō erit. b. silr̄ si. a. nō est nec̄iū i eēndo: nec ip̄m. b. q: non exñte. a. nō erit. b. vtrūq₃ istoꝝ ē icōplexis. p̄nᵃ. n. i se sunt nec̄ia. ꝛ nec̄io cānt conclusiōes: q: rō cause nec̄io causantis ē ꝙ ōstructo effectu illa destruatur. sic ē de p̄ncipijs respectu ꝯclonis. q: ad falsitatē cōclusionis arguiẗ falsitas p̄missarū.

Quātū Ad 2ᵐ est vnū dubiū. Utrū in rebᵘ sit aliqs effectᵘ nec̄ius. ℭ Rñdeo ꝛ dico ꝙ sic. ſm viā p̄hoꝝ. nā ſm eos agente scđa cā: p̄ma cā nec̄io agit. posuerūt. n. ordinē ꝛ ꝯnexionē cāꝝ eē nec̄iam. Tūc sic. in causis eēntialr̄ ordiatis vna necessario cānte alia nec̄io cāt. sed cāe reꝝ sunt eēntialr̄ ordinate. ꝛ aliq̄ cā in rebᵘ nec̄io cāt. ḡ ꝛ oēs alie. ꝛ per ꝯñs prima cā. maior p₃. q: hec ē vna dr̄ia iter cās eēntialr̄ ordinatas. ꝛ accn̄talr̄ ordinatas. vt dictū fuit 2° hᵘ. ꝙ cāe essentialr̄ ordinate silr̄ cōcurrūt ad cāndū. ꝛ nō sic accn̄talr̄ ordinate. minor p₃ q̄tū ad primā partē ex hypothesi physicoꝝ. 2ᵐ veꝝ ē. q: multe sunt cāe eēntialr̄ ordiate. 2ᵃ ps minoris ꝓbaẗ ex dr̄ia iter cās nāles. ꝛ a ꝓposito. q: cā nālis nec̄io causat. sed causa a ꝓposito: ꝯtigenter. ℭ S₃ tenēdo viā theologoꝝ di i icōplexis de qbᵘ nūc ē sermo nō est effectus simpliciter necessarius. ꝓbatio hᵘ. q: in cāis eēntialr̄ ordiatis p̄ma cā cānte cōtingēter: oēs alie cānt ꝯtigenter. sed p̄ma cā q̄ est deᵘ causat ꝯtingēter. q: ois actio dei ad ex est cōtingēs. ḡ oēs alie causant cōtingenter. maior p₃. sed minor ꝓbaẗ. nā effectus necessariᵘ req̄rit cām necessariā. ꝛ q̄tū ad cāūitatē ꝛ quātū ad eē. vt dcm̄ ē. sic ꝙ ōstructio effectu cā destruiẗ. si ergo p̄ma cā cāret aliquē effectū necessariū. ad destructionē effectus nec̄io arguiẗ destructio cāe prime. ꝛ ita eius entitas nō eēt oino indepēdēs ꝛ absoluta. qđ est absurdu₃. ℭ Pro ista ꝯclone sunt multe alie rōnes. ꝛ ēt ꝓ opinione p̄hoꝝ. q̄ cā breuitatis ꝓ nūc dimittanẗ. sunt. n. ꝓlixioris ꝛ altioris negocij: nec rō posita a p̄his cogit. nā scđa pars minoris est falsa. cū dr̃ ꝙ aliq̄ cā cāt nec̄io. cu₃ ꝓbaẗ ex dr̄ia cāe nālis ad cām a ꝓposito. ℭ Dicēdū ꝙ necessitas ē duplex. s. nec̄itas simpl̄r. ꝛ necessitas ſꝫ q̄d. cā ḡ nālis nec̄io cāt necessitate ſꝫ q̄d ꝛ sub ꝯditionē. puta si cā sit. ꝓ eo ꝙ cā ꝓria nālis ex nāli colligātia ad effectū nec̄io dum est causat illū. s₃ illa causatio ē ꝯtingēs simpl̄r: sic̄ ꝛ illa cā ꝯtingenter est. ignis ḡ dū ē nec̄io callefacit. tñ q: ignis ꝯtigēter ē ideo simpl̄r cōtingēter cāt. sed nec sic ē necessitas in p̄ma cā. q: tūc eēt simpl̄r necessitas. cū illa conditio sit simpl̄r nec̄ia. s. ꝙ deᵘ sit: ꝙ. n. necessarium est ex suppositiōe nec̄ia. ē simpl̄r nec̄iū. hoc. n. est nec̄itas ꝯñtis. illđ aūt suppositū i alijs causis nālibᵘ nō est simpl̄r necessariū. ꝓ illā ergo necessitatē conditionatā ꝛ ſm q̄d differt cā nālis a cā a ꝓposito. q: agens a ꝓposito supposito ꝙ sit: non seq̄tur ꝙ nec̄io agat. sed pōt nō agere. ex eo ꝙ agit ex libertate voluntatis.

Quātū Ad 3ᵐ dico ꝙ nec̄ia cōplexa puta ꝯclones hñt cāz sui eē. vt dc̄₃ ē. ſm ēt p̄hos multa nec̄ia icōplexa. puta corpora celestia ꝛ itelligētie. ꝛ alia a p̄ma forsan ſm eoꝝ mētē habēt cām sui eē. s₃ ſm viā vero theologorum aliter sit dicendum. vt patet ex p̄dictis aliqualiter.

Ad ratiōes i oppositū. ℭ Ad p̄mā dicēdū ꝙ duplex est nec̄iū. s. nec̄iū effectie ꝛ nec̄iū formalr̄ ꝛ ꝑ se nec̄iū. Effectiue dr̃ qđ ꝑ se excludit oēm aliā p̄orē cāz efficiētē a q̄ producaẗ. ꝛ sic solᵘ deᵘ ē necessariᵘ effectiue. seu in gñe cāe efficiētis. s₃ necessariū ꝑ se ꝛ formalr̄ nō excludit: qn ab alia possit eē effectie seu p̄ncipiatie. sic̄ dicimᵘ de ꝑsōis ꝓducti i diuis. nā v̄bū diuinū l₃ sit q̄ddā necessariū formalr̄. nō tñ excludit quin sit ab alio puta a p̄re p̄ncipiatiue. ℭ Ad auic. ḡ dicēdū ē ꝙ loq̄tur d̄ nec̄io effectie. cū ḡ arguiẗ ꝙ amota vl̄ circūscripta cā: cātū nō eēt nec̄iū ex se. veꝝ ē i gñe cāe efficiētis. tñ q̄ effectᵘ necessariᵘ req̄rit cāz nec̄iā. ñ tm̄ i cāndo s₃ ēt i eēndo. iđ posito tali effectu nūq₃ posset eiᵘ eē realiter circūscribi. talis ḡ effectᵘ eēt necessariᵘ de se formalr̄ s₃ depēderet ab alio efficiēter vel effectie. ℭ Ad. 2ᵐ dico. ꝙ nō ē simpl̄r de rōne efficiētis ꝙ sit p̄nᵐ vñ motᵘ: q: accidit efficienti ſꝫ ꝙ hō. ꝙ agat ꝑ motū. q: efficiēs pōt agere sine motu. tñ q: i nālibᵘ cōiter est verum ꝙ efficiēs agit ꝑ motū. iđ dr̃ ꝙ illa descriptio efficiētis q̄ dr̃ p̄nᵐ vñ motᵘ ē a posteriori ꝛ a notiori q̄ ad nos i imobilibᵘ. ḡ ē p̄nᵐ efficiēs nō tñ vñ motᵘ. ꝛ ꝑ h̄ idē pōt rñderi ad ꝯfirmationē q̄ adduciẗ. ℭ Ad argumētū in oppositū qđ videẗ facere ꝯtra opionē theologoꝝ. dr̃ vnoᵒ. ꝙ p̄hs 2° huiᵘ loq̄tur de nec̄ijs ꝯplexis. de qbᵘ cōcessu₃ ē ꝙ pñt habere cām sui eē. s₃ ista rñsio nō ē tenēda. q: ꝯriū fuit ibi dcm̄. ℭ Dico ḡ alr̄ ꝙ loq̄ẗ via p̄hoꝝ q̄ nō ē mō recipiēda i ꝓposito cū repugnat veritati theologie. ℭ Aduertēdū tñ ꝙ l₃ incōplexis nō sit aliqs effectᵘ simpl̄r necessariᵘ. nec ꝑ ꝯñs necessaria cā simpl̄r: tñ sic̄ ē effectᵘ necessariᵘ ſꝫ q̄d ita sꝫ cāe nec̄ie ſm quid. vt dictum fuit. ꝛ h̄ mō dici posset ꝙ incomplexis necessaria hñt cām sui. eē eo mō tex.cō.12.
quo sunt nec̄ia. s. nō simpl̄r. s₃ ſm quid.

ℭ Numero quidem quoꝝ materia vna. q.5.

Queritur Utꝝ mā q̄ est altera ps cōpositi sit cā idiuiduationis. ℭ Et arguiẗ ꝙ sic. nā q̄nto tex.cō.12.
methaphyce. di illa sūt vnū nūo q̄ꝝ mā ē vna. ℭ S₃ ꝯ illā opionē arguiẗ: q: si mā est cā indiuiduatōis: vbi eadē ē mā ibidem est indiuiduū: s₃ eadem est mā i gñato ꝛ corrupto. ḡ gñatu₃ ꝛ corruptū erūt idē idiuiduū. qđ ē falsū. ℭ Cōfirmaẗ. si p̄ ex aq̄ gñeẗ ignis. ꝛ 2° ex igne gñeẗ aq̄ p₃: ꝙ aq̄ p̄ gñata. ꝛ 2° corrupta hñt eādē mām ꝛ sūt eiusdē spēi. ḡ aq̄ prius corrupta ꝛ scđo gñata erūt vna nūo. qđ ē fl̄m. q: tūc ꝑ nāz corrupta possent redire eadē nūo ꝙ ē ꝯ Ari. vbiq₃. ℭ P̄. qđ ē cā ididuatōis ē cā distictio tex.cō.49.
nis. s₃ mā nō ē cā distictionis. q: actᵘ ē q distiguit. ex tex.cō.3.
7° hᵘ mā āt nō ē actᵘ. ḡ ꝛc. ℭ P̄. mā ē de eēntia spēi vt t.cō.6.ꝛ.14.
ꝓbaẗ septio ꝛ octauo huᵘ. s₃ ꝙ ē cā spēi nō ē cā idiuiduatōis. q: tūc spēs eēnt idiuidua. ḡ nō est cā indiuiduatōis. ℭ Cōfirmaẗ. q: ꝯtractiuū est eẍ nāz illiᵘ qđ ꝯhit: sed mā ē de rōne spēi. ḡ spēs seu nā specifica nō

pōt p mām ꝫbi ad hāc idiuiduatione seu hecheita tē. nec auctas hic posita cogit. nā equiuocat de mā. ℂ Ad cº euidētiā ē sciēdū. ꝙ mā ꝛ forma opponunt relatiue ex 2º physico. ꝑquot āt modis dr̄ vnū corre
tex.cō.26. latiuoꝝ: tot modis dr̄ ꝛ reliquū. ex ꝑ thopicoꝝ. Forā āt q̄ztū spectat ad ꝓpositū dupl'r accipit. s. vel p forma ptis. vel p forma toti⁹. q̄ ē ipsa qditas. Silr mā correspōdēter dr̄ dupl'r. qꝛ q̄dā ē mā q̄ opponit forme ptis. ꝛ hꝰ ē mā q̄ est principiū eēntiale rei ꝯstituēs rez cū forma ꝛ vnū ens p se. q̄dā ē mā q̄ opponit forme toti⁹ ꝛ ipsi qditati. ꝛ p ꝯñs ē ex rōne qditatꝭ formal'r: ꝛ hꝰ ē mā q̄ ē drīa seu ꝓprietas idiuidualis q̄ ē cā ꝓpria hecheitatis ꝛ idiuiduatiōis. q̄ dici pōt hecheitas. ℂ Cū g̃ dicit phs. ꝙ illa sūt idē numero q̄ꝝ mā ē vna. loqt de mā nō ꝑ mō dc̄a. sz scdo⁹ q̄ ꝓprie ꝛ cōgrue voacat mā q̄ten⁹ ꝯstituit re i eē vltio subijcibili ꝛ māli. nō aūt inee fo2ali. qꝛ vt dc̄m ē nō ptinet formal'r ad formalē qditatē rei ꝛ. ista expositio ꝯsonat littere phi. Subdit eni ꝙ illa sunt vnū specie quoꝛuz ratio est vna. ratio quidez sumitur pro quiditate que dicitur forma totius respectu esse indiuidualis.

ℂ Ampli⁹ autē alia secūduz numerū sūt
tex.cō.12. vnuz. alia secūdū speciē: alia secūdum genus: alia secūdum analogiam.

q.6. Queritur Utrū scdā diuisio vnius q̄ dr̄ logica q̄ tāgit i littera sit ꝯueniēs. ℂ Uidet ꝙ nō. qꝛ vl' est eadē cū ꝑma. vl' nō eadez. quia eēt isufficiens. cū p2ia hēat qnqꝫ mēbra ꝛ illa q̄ttuo2 tm̄. nec ē alia. qꝛ duo mēo2abili⁹ diuisionis coicidūt cū duob⁹ alteri⁹ diuisionis. s. vnū gn̄e. vnū spē. ℂ ꝑ. illa diuisio vni⁹ vl' ē diuisio vni⁹ vniuoci vl' equiuoci. ñ ē diuisio vniuoci: qꝛ tūc multū qd̄ sibi opponit nō diceret tot modis q̄t ipz vnū. cui⁹ oppositū pz ꝛ inuit i lr̄a. ꝯñs ꝓbat. qꝛ qñ aliqd vniuocū dr̄ multis modis: nō oz suū oppositū tot modis ꝛ eq̄lib⁹ dici pz de rōnali ꝛ irrōali q̄ ñ diuidunt i eq̄lia: qꝛ de pluribus dr̄ irrōnale q̄z rōnale. nec ē diuisio equoci. tum qꝛ ois ꝓpō in q̄ poneret vnū vel multa eēt distiguenda. tū qꝛ ad vnū mēbrū nō posset seq aliud. cº oppositū dr̄ in lr̄a. s. ꝙ vnū mēbrū diuisiōis ꝯuenit oibus mēbris. nā in eodē caplo dr̄ ꝙ vnū eē ē pricipiū nūi eē. g̃ vnū eē: est principiū nūeri. ex quo pz. ꝙ vnū nūero qd̄ ē vnū mēbrū illius diuisiōis: est cōe oib⁹ membris. ℂ ꝑ. ꝯ partes diuisiōis arguit. nā dr̄ vnū nūero eē cuius mā ē vna nūero. qd̄ si sic nullū imateriale eēt vnū nūero. ꝯñs est falsū. qꝛ sic vnitas ꝑo2 isert vnitatē posteriorē. vt dr̄ in lr̄a. ita p oppositū ō multitudine. qꝛ multitudo posterio2 isert priorē. sed in immālib⁹ est multitudo specifica. g̃ ꝛ multitudo nūeralis. ꝛ p ꝯñs vnū nūero. ℂ ꝑ. seqret ꝙ ꝯrīa eēnt vnuz
tex.cō.12. numero: qꝛ eoꝝ materia est vna nūero ex p2io de gn̄atione. ℂ Contra phs hic in littera.

tex.cō.51. Respōdeo In ista q̄stione duo dico. ℂ Primū dc̄m ē. ꝙ illa secūda diuisio ē ꝭm intētiones logicas ꝛ fundamēta itētionalia. ꝑma āt diuisio ē ꝭm fundamēta realia. ꝛ iō modi scdē diuisiōis fundant sup modis ꝑme: eo mō quo intētiones fundant in reb⁹. ꝛ iō prima diuisio dr̄ realis. ꝛ scdā logica. ℂ 2m dc̄m priuz ad sufficientiā scdē diuisionis declarandā. q̄ sic hēri pōt. qꝛ intellect⁹ intelligēs aliqd sub rōne vni⁹: aut itelligit illud sub rōne incōicabilis. aut sub rōne cōicabilis ꝛ ꝓdicabilis de plurib⁹. si ꝑ mō. sic ē ꝑmus modus. s. vnū nūero. si 2º. aut est cōicabilis plurib⁹ differētib⁹ nūero. ꝛ tūc ē vnitas spēi. aut plurib⁹ differētib⁹ spē. ꝛ tūc ē vnitas generis: vltra aūt illā vnitatē vel silr. qd̄ dico ꝓp cōitatē entis. qd̄ nō ē ꝓprie spēs neqꝫ genus. nō ē inuenire aliquē cōceptū vnū ꝓdicabilē de plurib⁹ ꝓdicatiōe qditatiua tn̄ cōparādo vnū conceptū cōissimū alijs cōissimis si silr se hēant respectu suoꝝ iferioꝝ i ꝓdicādo in qd de eis iuenit vnitas ꝓportiōis siue analogie. ꝛ sic diuisio ē sufficiēs. ℂ Sz ꝯ primū dictū istat sic. qꝛ si scdā diuisio dat ꝭm intētiones seu fundamēta intētionalia: tot eēnt vnitates quot fundamēta. ꝛ ecōuerso. sz hꝰ est falsum. qꝛ plura sunt fundamenta intentionalia q̄z alia q̄ttuo2. s. gen⁹ drīa ꝓpriū ꝛ accidēs. ℂ ꝑ. si sic. g̃ ille vnitates erūt nihil. qd̄ vr̄ falsum ꝓbatio ꝯñe. qꝛ oē minus ens ente itentiōis est oino nō ens. sed passio fundata i ente rōnis ē min⁹ ens ipso ente rōnis. qꝛ ois passio ē mino2is entitatis q̄z sit subm. g̃ ille vnitates fundate sup fundamēta itētionalia erūt nō ens ꝛ nihil. ℂ Cōtra scdm dc̄m arguit ꝙ repugnat ꝑ dicto. nā duo membra nō sunt accepta ꝭm fundamēta itētionalia. vnuz ē q̄ztū ad primū modū ꝭm ꝙ dr̄ ꝙ vnū nūero ē cui⁹ mā ē vna. sz mā nō ē i ꝯsideratiōe itell'̄s sz ē ens reale ꝭm mēbrū ē quātū ad q̄rtū modū: qꝛ aliq̄ ē ꝓportio nō existe itell'u. nā tūc silr se hērent octo ad q̄ttuo2 sic sex ad tria. g̃ vnitas ꝓportionis nō cātur ab intell'u. ℂ Sz ille istātie nō cogūt. ℂ Ad primū dicēdū vno mō ꝙ illa diuisio vni⁹ dat ꝭm ꝙ vnitas itētionalis fundat i q̄cliqꝫ ꝯsiderato vt qd. sz ꝓdicata i qd nō sūt nisi q̄ttuo2 enūerata. illa āt alia de qb⁹ istat ꝓdicant i q̄le. ℂ Alr dr̄ qd̄ illa diuisio assignat ꝭz qd̄ vnitas cuiusl3 itell'r i se. nō vt ꝯpat ad alia. ꝛ ꝭz diuersos grad⁹ vnitat. p ꝑmū excludit ꝓpriū ꝛ accñs. qꝛ si in se ꝯsiderent: reducunt ad vnū spē vl' gn̄e. qꝛ oē ꝓpriū vt sic ē idē gn̄e vel spē. Sil'r ē de accidente. per 3m excludit vnitas diffōis ꝛ drīe. q̄ vt vr̄ ꝭz diuersos g̃d⁹ ꝯpant ad illa de qb⁹ dn̄r. Pria tn̄ rn̄sio melio2 vr̄. ℂ Ad secūdaz istātiā dōm ꝙ sic ē dare grad⁹ in entib⁹ realib⁹ ita i entib⁹ rōis. ꝛ iō maio2 ē falsa nō. n. oz ꝙ qcqd ē min⁹ ens ente rōis sit nō ens. nā lz illa res rōis q̄ subijcit alteri rei rōis sit magis res aliq̄ mō. nō tn̄ seqt qd̄ res fūdata sit nihil. ℂ Ad aliō ꝯ 2m dc̄m exponit mēbrū ꝑm de q̄ istat sic. qd̄ dr̄ vnū nūo non ꝓdicat de plib⁹. ꝛ hꝰ ē vnitas singularis ꝛ sic fundamētū eius ē singl'are qd̄ ē fundamētū itētionale. ꝓbō hꝰ. qꝛ vl'e ꝛ singl'are referunt adiuicē. sz vl'e ē itētionale. g̃ ꝛ singulare qꝛ sūt sil' nā. res āt p2ie itētiōis ꝛ scdē nō sūt sil. ℂ Cōfirmat ista expō p illō qd̄ hr̄ tertio hꝰ. qd̄ eē tertia. sz vnū nūo dicat aut singulare: nihil differt dicē. ℂ Ad aliud de ꝓportione dicēdū. ꝙ dupl'r accipit ꝓportio. vno mō ꝭz fūdamēta realia. sic i nūis. Alio mō ꝭz fūdaª itētiōalia. sic ꝓdicati ꝛ subi. prima pōt eē sine intellectu. ꝛ de illa arguit rō. scdā non pōt eē sine itellectu. cū ꝓdicari ꝛ subijci ptineant ad actū intelle ctus. ꝛ de illa loqt hic phs. qꝛ ꝓdicata hn̄t hāc ꝓpo2 tex.cō.12.
tionē in ꝓdicando in quid de contentis sub se.

Ad primū pricipale dr̄ ꝙ scdā diuisio est alia a p2ia. nec coincidūt. qꝛ nec scdā diuisio nec pª didit vnū ꝭm rōnē vni⁹. s. ꝭz rōnē idiuisiōis. sz ꝭm fundamēta sup q̄ pt̄ vnitas fūdari. ꝛ tūc hec diuisio dr̄t a ꝑma ꝭm fūdamēta diuersa. qꝛ p2ia fūdamēta sūt realia. 2ª āt sūt itētōalia. ℂ Cōtra. nā res p2ie itētiōis nō fundant in reb⁹ scdē itētiōis. sz vnitas q̄ ē i gn̄e q̄ztitatis. puta vnū ꝯtuitate ē vnitas p2ie itētiōis. ꝛ sic ō alijs vnitatib⁹. g̃ tal' vnitas ñ pt̄ fūdari sup fūdam itētiōale. vt vr̄ dicē rn̄sio suppo nēs vt vr̄ rōnē vni⁹. vt vnū ē eē reale ꝛ p2ie itētōis. fūdaª āt posse eē nc̄ realia. nūc itētiōalia. ℂ Alr g̃ dī ꝙ vnitas dīsa ꝑ ē real'. sz 2ª dīsa ē rōis. ꝛ silr se hn̄t fūdª

carum

tap cōuñdēter. tūc p3 q duo mēbra. s. vnū gñe. z vnū spē nō coīcidūt nec ꝯuētūt h̄ z ibi. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā notādū. q sic iā dc̄z ē i h̄ libro z i septi° ꝯplius dicet ois vnitas cāta ab itellectu h3 vnitatē i re a q̄ origināt. sic ignis gñat ignē sibi silē z i spē. nullo ēt itellectu
q.7.q.16.
existēte. z ꝓ tāto illa generatio ꝓcedit vniuoca. z ex illa vnitate i re mouet itellꝰ ad iueniēdū vnitatē itētioīlē q̄ i illa vnitate reali fūdat. z h̄ vnitas realꝭ ē i ꝑmis mēbris ꝑme diuisiōis. vnitas āt rōis q̄ fūdat i tali vnitate ē i scd̄a diuisione. ¶ Ad 2ᵐ posset dici q vnū h̄ diuisū equoce dr̄ ab vno pñᵒ diuiso. nī istō vnū in se z illud in se nō sunt equoce dcā quo ad suos modos l3 vnitas h̄ in suis modis z ibi in suis differāt s3 magis z minꝰ. cū ḡ arguit q multū nō sic dr̄. dico q falsum ē qr sic vnū dr̄ s̄m magis z minꝰ de aliqbꝰ sic z suū oppoᵐ qd̄ ē multū dr̄ tot modis. nō tñ o3 oppᵐ diuidi in tot iferiora sic aliō oppᵐ sic tu arguis de rōali z irrōali. qñ ḡ dr̄ h̄ thopicoꝝ q q̄t mōis dr̄ vnū
c.12.
oppositoꝝ zc̄. nō ē itelligēdū de multitudine suppositoꝝ s3 significatoꝝ. cū ḡ dicebat q tūc ꝓpō in q̄ pōitur vnū cēt multiplex z distiguēda: ꝯcedo accipiēdo vnū qd̄ est cōe vtriqꝫ diuisioni. nō āt vt accipit seorsū i hac diuisiōe vl' illa. ¶ Ad aliud pricipale dr̄ vno mō a ꝯmētatore q ē dr̄ia iter vnū nūo z vnū qd̄ est ꝑnᵐ nūoꝝ: qr vnū nūo ē i mā. z iō tale vnū nō ē in rebꝰ imālibꝰ. sed vnū qd̄ est prinᵐ nūeroꝝ nō ē in mā. z iō tale vnū ē in imālibꝰ. ¶ S3 ꝯ h̄ qd̄ dr̄ q vnū qd̄ ē principiū nūeroꝝ nō est in mā. qr illud dcm̄ vel equipollet vl' negatiue vl' pticlari negatiue. si h̄ mō. ḡ nullū vnū prinᵐ nūeroꝝ erit in mā qd̄ est falsū. pbatio qr aliqs nūerꝰ est in mā: q. s. cātur ex diuisiōe ꝯtini. ḡ z aliqd ꝑncipiū nūeri ē in mā. qr qd̄libet diuisum est vnū nūo. si āt nullū vnū ꝑnᵐ nūeri cēt in mā. ḡ nullꝰ nūerꝰ cēt in mā. Si eqpollet pticlari negatiē. ita q loquat de vno qd̄ cōuertit cū ente qd̄ ponit cē aliō ab vno qd̄ est pricipiū nūeri. Contra qr illō vnū nō tm̄ ꝓprie ē in rebꝰ imālibus. sed ēt in mālibꝰ qr pbatū est vnū nūero cē in mālibus. ḡ in oibus pōt cē ꝑnᵐ nūeroꝝ. ¶ Itē arguit de 2° mēbro. qr aut dr̄ia quam pōit mā ē: aut h3 itelligi q oē vnū numero ē in mā s3 est falsū: nā in imālibus est aliq̄ vnitas maior vnitate spēi. s3 nulla alia ē maior q̄ vnitas nūeralis. ḡ vnum nūero ē in rebꝰ imālibus. maior p3. qr aliqs angelꝰ ē ita vnꝰ q nō ꝑdicat de pluribꝰ. puta gabriel. ḡ ē magis vnū q̄ vnū spē. ¶ Alr̄ exponit qdā expositor q vnitas nūeralis cātur ex vna mā s3 q substat dimēsionibus terminatis. z iō negat in mālibꝰ pl'itatē īdiuiduoꝝ sub vna spē. Silr̄ ꝑ h̄ rn̄det ad aliō de ꝯrijs qr ꝯria nō hn̄t vnā mām talē sil'. ¶ Sed ꝯ primū arguit. qr nō soluit qr in imālibus ēt s̄m eū est vnū nūero. z tñ ibi nō ē talis mā q̄ substet talibꝰ dimēsiōibꝰ terminatis. ¶ Cōtra 2ᵐ. qr si simultas hn̄t vnā materiā reqrit: illa erit simultas tꝑis. z tunc abstracta a tꝑe nō poterūt hēre illā vnitatē. sed h̄ ꝯn̄s est falsum. qr mathematica sunt abstracta a tꝑe: z tñ i mathematicis sunt multa nūero eiusdē spēi vt dcm̄ fuit h̄ z s̄o
a.l.3.t.cō.18.
bº. ¶ Aliter dr̄ q vnitas nūeralis nō diffinit ꝑ hoc q dicat q ē illa cꝰ mā est vna nūero. qd̄ pbat qr ens scd̄e intētionis q̄lis ē ista vnitas vt dcm̄ ē nō diffinit ꝑ ens prime itētionis cuiusmodi ē mā ēt accepta ꝓ dr̄ia idiuiduali q̄ ē ꝓpria cā vnitatis nūeralis z indiuiduatiōis. nec ē circūlocutio ꝑ ꝯuertibilia. accipiendo mām q̄ ē altera pars cōpositi ēentialis. nā multa sunt vnū nūero q̄ carēt tali mā puta imālia. s3 accipiēdo sic mām erit q̄dā exēplificatio ꝑ exēplū magis manifestū. qr manifestior ē nobis vnitas mālium q̄ imālium. nō tñ excludit qn vnitas nūalis sit ēt in imālibus. ¶ Sed tñ iuxta mentē phī prius dictā accipiēdo mām ꝓ illa hecheitate seu dr̄ia idiuiduali. dicēdum q l3 illa notificatio nō sit ꝓprie diffinitio. ē tñ descriptio q̄dam seu circūlocutio ēt ꝑ conuertibilia. nā oē vnū nūero h3 talē mām z ecōuerso. ¶ Ad illud ēt de ꝯrijs dicendū ē q l3 habeant eandē materiam successiue accipiēdo materiā ꝓ subō motus vl' mutationis. nō tñ hn̄t eandē hecheitatē seu dr̄iā idiuidualē. nec ꝑ ꝯn̄s erunt vnū nūero vt p3 ex ꝑdictis.

¶ Secundū se vero dicunt cē quecunqꝫ significant figuras ꝑdicationis: quotiēs tex.cō.14.
.n. dicitur totiens esse significat zc̄.

Querit Utrū ens distinguat in q.7.
decē ꝑdicamenta s̄m diuersos modos ꝑdicādi. vr̄ q sic. nā ens nō pōt ꝯhi ad aliqd̄ determiatū ꝑ dr̄ias sicut genꝰ ꝯhit ad spēs. nā vt arguit tertio hꝰ. ille dr̄ie cēnt nō ens z nihil cū nulla dr̄ia pricipet suū genus vel cꝰ est dr̄ia diuisiua seu ꝯtiua. si ergo ens non ꝯhit ad diuersa gñā ꝑ dr̄ias: relinquit q ꝯhitur s̄m diuersum modū ꝑdicādi q ꝯsequit diuersum modū essendi. Cōfirmat ꝑ phm̄ in lr̄a q dicit q
quotiēs diuidit ens totiens cē significat z ꝓp hoc ea a.l.df.
in q̄ diuidit primo ens dn̄r ꝑdicamēta. qr distinguūtur s̄m diuersum modū ꝑdicādi. ¶ Contra. qr modus ꝑdicādi sequit modū essendi. ergo distictio per modos ꝑdicādi nō est prima de qua querit questio.

Respōdeo Dic est vna opinio tenens ptem affirmatiuā ꝓp rōes positas in pede. dicit.n. q ꝑdicatum pōt se hēre tripliciter ad subm̄. vno mō vt est idē qd̄ est subm̄ vt dicēdo sortes ē aial. z h̄ ꝑdicatū significat subam. scd̄o mō vt ꝑdicatum sumat ab eo qd̄ est in subiecto qd̄ qdē vel inest ei absolute vt ꝯn̄s materiā: z sic ē q̄ntitas vel vt ꝯn̄s formā: z sic est q̄litas. vel inest ei nō absolute s3 in respectu ad aliud. z sic ē relatio. tertio mō. vt ꝑdicatū sumat ab eo qd̄ ē ex̄ subiectū. qd̄ ē dupl'r vno mō vt sit extra subiectum oīno. qd̄ qdem si non sit mensura subiecti ꝑdicat ꝑ modū habitus: vt sortes est calciatus. si aūt sit mēsura eius extriseca vel ē tꝑs vel est locus. ex pte tꝑis est qñ. ex pte loci est ipꝫ vbi nō ꝯsiderādo ordinē partiū in loco. quo cōsiderato erit ꝑdicamētū situs. Alio mō vt illud a quo sumit ꝑdicatio scd̄m aliqd sit in subiecto de quo ꝑdicat. z si qdem s̄m pricipium sic est agere. nā pricipiū actionis in subiecto ē agere. si aūt s̄m terminū. sic ꝑdicabit vt pati. nā passio terminat in subm̄ patiēs. z h̄ mō assignat ꝑdicamētoꝝ distinctionē. ¶ Sed ꝯ illam opinionē arguit. nā ꝑmi modi ꝑdicādi simpl'r nō sūt nisi duo. s. i qd z in q̄le. nec sūt nisi q̄ttuor ꝑdicata ex h̄ thopicoꝝ. nec sūt nisi qnqꝫ vl'ia. s3 porphy c.3.z.6.
riū. ḡ penes modū ꝑdicādi nō pn̄t distigui ꝑdicamēta: ponēdo q sunt decē. ¶ Itē. si sic. cū cē q signat ꝑ c.de gñe.
dicationē alicꝰ de aliq̄ s̄m te significat totiēs quotiēs sunt ꝑdicata ēentialr̄: seqtur q in oi ꝑdicatiōe ē nugatio. qr ꝯpositio tenet se ex pte ꝑdicati. z sic idē bis diceret. s. ipm ꝑdicatū qd̄ signat cē aliqd̄ z ipꝫ cē cōpōnis: qd̄ est ex pte ꝑdicati. ¶ Itē. cē significat quādā cōpositionē quā sine extrēis nō ē itelligere. ex h̄ ꝑiarm̄.
sed illa ꝯpositio cātur ab itellꝰu. ḡ z illō cē. z ꝑ ꝯn̄s cē c.de verbo.
significat aliqd scd̄e intētionis. sed ens scd̄e intentionis non diuersificat ꝓpter distinctionem rerum prime intētōis. nec econuerso. ergo ꝑdicamenta q̄ sunt prime intētōis nō distinguunt s̄m distinctionē talis cē vel modi ꝑdicādi. q est res scd̄e intentiōis. pbatio assūpti. qr genꝰ qd̄ est scd̄a intētio s̄m eādē rōnē dici-

tur de suba.ꝛ de q̃litate:q̃ sunt reꝝ pme itentionis.ğ
scõa intẽtio nõ variat ad variationẽ reꝝ prime intẽ-
tionis.Silr aial ꝙ ẽm se est res prime itẽtõis:nõ va
riat ad variationẽ gñis vl' spẽi q̃ sibi attribuunt ab
itellu.put ponit gen' subalternũ.q: est gen' respectu
inferioꝝ.ꝛ spẽs respectu supioꝝ.ꝛ sic pꝫ ꝙ res prime
intẽtionis nõ variat pp variationẽ reꝝ scõe itẽtõis.
¶ Rñdet ꝙ modus pdicãdi ẽ duplex.qdã intentio
nalis.ꝛ qdã q se tenet ex pte rei.Dicũt ğ ꝙ non qlibet
modus itentiõalis pdicãdi distinguit pdicamẽta.sꝫ
illi soli q sunt modi ipsaꝝ reꝝ pdicamẽtoꝝ.q: aliuꝫ
modũ pdicãdi hñt quãtitas ꝛ q̃litas ex nã rei'.puta
q: q̃litas pdicat p modũ iformãtis.ꝛ quãtitas p mo
dũ mẽsurãtis.tu aũt arguis de mõ intẽtionali.puta
de ipso eẽ siue cõpositiõe ppõnis.q̃ est scõa intẽtio.
¶ Cõtra.si diuersus modus pdicãdi ex nã rei ponit
distinctionẽ pdicamẽtoꝝ.ğ in quolibet gñe vno erũt
duo gña gñalissima.pbatio ɔñe.q: alius modus p
dicãdi ẽm istũ modũ ẽ abstracti.alius cõcreti.qð pꝫ.
q: modi itẽtionales pdicãdi quos excludit nõ cau-
sant falsitatẽ in ppõne.sed isti modi abstracti ꝛ con-
creti faciũt falsitatẽ in ppõne dicẽdo:albũ ẽ albedo.
illa aũt est vera.albedo est albedo.ğ isti modi duo st
ex pte rei.¶ Pꝫ.diuersus modus pdicãdi realis ẽ in
diuersis gñalissimis accñtiũ.ꝛ tñ nõ cõpetit sibi nisi
in cõparatione ad sbaꝫ.q: cõparãdo eas ad ppias
spẽs ꝛ ad ppria iferiora:vniformẽ modũ hñt pdicã
di.s.in qd.si ğ pdicamẽta distiguunt penes modos
pdicandi:illa q̃ diuersimode pdicant de suba erunt
pdicamẽta diuersa.sed hᵒ sunt accñtia in cõcreto.q:
accidens in abstracto nõ pdicat de suba.ergo ipꝫ q̃-
le erit pdicamẽtũ ꝛ nõ q̃litas.qð est falsum.ꝛ ꝫ Arist.
tertio meta.sue.caplo scðo.vbi probat ꝙ si aliqd hꝫ
rõnẽ gñis inqꝫtũ pdicat in qd.ergo qð veri' pdicat
in qd verius ẽ genus sed talia sunt abstracta.¶ Pꝫ.
si diuersi modi pdicandi distiguerẽt gña.aut illa di-
stinctio sola sufficit.aut cũ h reqrit diuersitas eoꝝ q̃
pdicant.si prima sufficit ¶ Cõtra.tũ q: pdicamẽta
nõ erũt diuersa entia realr:ꝛ p se.tũ q: negatiua in q̃
negabit vnũ pdicamẽtũ de alio nõ erit prima nega-
tiua.ɔñs est falsum.ꝛ ꝫ phm p poste.caplo figurarũ.
tex.cõ.3. aũt pbatio ɔñie.veritas negatiue est ex diuersitate
extremoꝝ.sicut veritas affirmatiue ex idẽtitate.vbi
ergo maior diuersitas:ibi verior negatio.sed diuersi
tas q̃ est in re est maior qꝫ diuersitas in mõ pdicãdi
soluꝫ.sed ista:hõ non est asinus:est diuersitas in re.ğ
ipsa erit verior prior ꝛ imediatior qꝫ ista.suba non ẽ
qꝫtitas.vbi ẽm te est tñ diuersitas in modo pdican
di:¶ Si det aliud mẽbrũ.s.ꝙ cuꝫ diuersitate in mo
do pdicandi reqrit diuersitas reꝝ q̃ pdicant.seqtur
ꝙ distinctio pdicamentoꝝ ẽm diuersos modos p-
dicandi nõ erit prima.ꝙ est ꝫ phm.ẽt ꝫ eos.pbatio
huius.q: res q̃ predicat est prior qꝫ modus pdicãdi.
ğ aliqd distinguit ipsa gña pri' qꝫ modus pdicandi.
¶ Ex pdictis colligit ꝙ oẽs vie diuisiue ad oñden-
dũ sufficientiã pdicamentoꝝ vident duplr peccare.
tũ primo.q: oñdunt oppositũ pposiri.s.ꝙ diuisio en
tis in decẽ gña nõ sit prima.Si.n.pri' fiat diuisio in
ens p se.ꝛ in ens nõ p se.ꝛ vltra vnũ mẽbrũ subdiui-
dat vl' ambo.erũt multe diuisiões subordinate.ꝛ sic
ens nõ imediate diuidit in decẽ gña.tũ 2°.q: nõ pro
bãt diuisionẽ illã sic debere fieri:ꝛ nõ alr.oꝫ.n.pba-
re ꝙ diuisuꝫ sic diuidit.ꝛ ꝙ diuidentia sic cõstituant
gñalissima.ꝛ ẽt ꝙ pcise sic diuidit ꝛ nõ alr.¶ Dicẽ-
dũ ğ ꝙ tenẽdo diuisionẽ eẽ sufficientẽ:ipsa diuisio en
tis in decẽ gñalissima est pma.nec est alia trimẽbris
aut bimẽbris prior ea.ita ꝙ ens descẽdit in decẽ gña
nõ p diuersos modos pdicãdi.sꝫ p modos eẽndi di
stictos ex nã rei.quoꝝ qlibet hꝫ rõnẽ ꝫctiui respectu
entis ꝛ cõstitutiui respectu alicuius pdicamenti.naꝫ
sicut ens prima sui diuisione simplr descẽdit p fini-
tum ꝛ infinitũ in ens creatũ ꝛ increatuꝫ tanqꝫ p mo
dos intrĩsecos.sic ens finitũ ꝛ creatũ cuius ẽ diuisio
in decẽ gñã:ꝫbit ꝛ descẽdit pma ꝛ imediata diuisio-
ne in decẽ gña p proprios modos essendi.sint.a.ꝛ.b.

Ad argumẽta pncipalia.¶ Ad p-
mũ dicẽdũ.ꝙ lꝫ non
ꝫbat p dñas proprie suptas ꝫbit tñ p aliq̃s modos
eẽndi:q largo mõ:lꝫ iproprie pñt dici q̃dã dñe.cũ in
fert.ꝙ eẽnt non ens.ɔcedo formalr loquẽdo.q: sem-
p ꝫctiuũ est eẽ rõnẽ formalẽ ꝫbibili.si vltra iferas.ğ
erũt nihil.nego ɔñam.q: erũt ens realr.lꝫ nõ forma
liter.ẽ.n.dare mediũ iter ens formalr.ꝛ nihil.s.qð est
ens realr.sed nõ formalr.nec nihil.sicut ẽt fuit decla q.3.
ratũ q̃rto hᵒ.de passionib' entis.ꝛ de vltimis diffe-
rẽtijs.¶ Ad aliud de pho dicẽdũ.ꝙ eẽ ẽ equocũ.s.
ad eẽ pme itentiõis.ꝛ scõe intẽtiõis.eẽ aũt qð pre-
dicat est eẽ prime itẽtiõis dicẽdo hõ est.i.hõ ẽ extñs.
eẽ aũt qð est secũde itẽtiõis.s.qð est eẽ vniẽs seu esse
ppõnis:nõ pdicat.cũ ğ dicit phs ꝙ quotiẽs diuidi tex.cõ.14.
tur ens totiẽs eẽ significat.dicẽdũ ꝙ illud eẽ nõ ẽ eẽ
ppõnis qð ẽ ɔpositio.sꝫ eẽ prie itẽtiõis dcm̃ denoia
tiue ab ente.ꝛ illð eẽ significat idẽ vnicuiqꝫ cathegori
ce.nã ens non diuidit in decẽ gña q̃ sunt decẽ pdica
menta entiũ.sicut vox in significatiões:cũ ens non sit
equocũ ad decẽ gña.vt ostensum fuit quarto hui'.

¶ Quecumque in eadeꝫ substantia entia tex.nõ hñt
differentiam habent. cometũ.

Ueritur Utruꝫ possibile sit q.8.
duo accñtia dña
tñ nũero eẽ in eodẽ subo.¶ Ur ꝙ sic:
nã multe spẽs eiusdẽ spẽi sunt in eadeꝫ
pte medij:ꝛ in eodẽ oculo.sed ille sunt
q̃dã accñtia.ergo ꝛc.¶ Cõtra.phs hic in littera.

Respõdeo Ut appeat qualr ppositio
quã phs hic in lr̃a ponit sit
itelligenda:declarabo quqꝫ cõclones.¶ Prima cõ-
clusio sit ista.nõ iplicat ꝫdictionẽ duo accidẽtia intẽ-
tionalia dña solo nũero eẽ in eodẽ.Hãc oñdo p rõ-
nẽ positã in pede sic.ꝙ q: i eadẽ pte medij.ꝛc.q̃ dñt
solo nũero.ğ duo accidẽtia itentionalia dña solo nu
mero eẽ in eodẽ nõ icludit ꝫdictionẽ.ɔña est euidẽs.
q: hᵒ spẽs sunt entia intẽtionalia ẽm cõem modũ lo
quendi.añs pbat.q: si ponant multa alba in medio
oculis extñs in quocũqꝫ pũcto medij poterit videre
ipsa.ğ põt hñe spẽs eoꝝ.ꝛ distincte videt ea.ğ hꝫ di-
stinctas spẽs.Silr in virtute imaginatiua sunt due
spẽs eiusdẽ spẽi vel rõnis.qð pbat p eandẽ rationẽ.
¶ Rñdet ꝙ non in eadẽ pte medij sunt spẽs hᵒ albi
ꝛ illi'.ꝛ silr de oculo.ꝙ sunt i diuersa pte oculi.¶ Cõ
tra.ponat hic vnũ albũ tñ.s.ouuꝫ.spẽs illius erit i
toto medio illuminato qꝫtũ durat virt' ei'.ponat ẽt
aliud albũ.tũc spẽs ei' erit i eadẽ pte medij cũ spe al
teri' albi.aut sequit ꝙ illud aliud nõ videbit ab ocu
lo disposito.cũ ẽꝫ te nõ possit gignere spẽm suã qð ẽ
ꝫsensum mãifeste.aut ꝙ erũt i eadẽ pte.¶ Sꝫ dices
ꝙ gignẽdo spẽm suã corrũpit spẽm alteri' albi.Cõ-
tra.q: pono ꝙ sit debili' alio.aut ğ erit sil' spẽ ei' cuꝫ
spe alteri'.aut corrũpet.vt dicis.sꝫ nõ pt corrũpẽ cũ
sit debili'.ex hipothesi.ꝛ sic pꝫ ꝙ ille spẽs erũt i eadẽ
pte medij.Silr pbat ꝙ sint i eadẽ pte ocli vl' fñtasie.
nã si ñ organũ visus vl' fantasie.cũ sit satꝫ puũ qꝫtitate
cito eẽt occupatũ spẽb'.puta duab';vel trib'.ꝛ tunc
nõ posset

nō posset sentire de nouo aliqđ obm nouiter reprñta
tum.cū spēs eius nō possit recipi in orgāo visus vel
fantasie:sed illud ꝯñs est māifeste ꝯ̄ sensuz.ḡ falsuz ē
illud ex quo sequit̄.℄ Alr rñdet̄.ꝙ due spēs ꝑ cōpa
ratione ad obiecta quoꝝ sunt effect⁹ sunt due.rōe ƀo
medij in q̄ sunt subiectiue sunt vnū.℄ Cōtra duplr.tuz
q: talis spēs si est vna:ē itēsior altera seorsuz.⁊ ꝑ ꝯñs
illa talis vna spēs i medio vel i oclo nō ducet i albe
dinē remissam q̄ multiplicauit vnā spēz.⁊ eadē rōne
nec i alterā.q: illa spēz ꝯposita ex vtraqꝫ ē iproportio
nabil̄ vtriqꝫ.repñtabit.ḡ aliqꝫ itēsiorē ⁊ ꝑfectiorem:
vtraqꝫ istaꝝ.⁊ sic ille albedies nll̄o⁹ videbūt ab ocu
lo.tū q: ex q̄ illa spēs ꝯposita ē vna nūo.nō repñsenta
bit duas albedies distīcte:sꝫ aliqđ vnū itēsi⁹ vt ꝑus.
℄ Cōfirmat̄.q: distīcta actio ē distīcti entis.si ḡ spēs
repñsentēt duo distīcta obā.seqt̄ ꝙ erūt distīcte.⁊ non
vna. Scđa ꝯclo sit ista.nō ē ipossibile duo accidētia
realia respectiua differētia solo nūo esse in eodē. Dāc
oñdo sic:iste vn⁹ pater hēt multos filios.ḡ i eodē sūt
mlt̄e relatões reales.puta plēs pr̄nitates q̄ sūt eiusdē
tex.c5.20. spēi.ꝓbatio ꝯñe.pater dr̄ q: genuit ex q̄nto hui⁹.ca
pitulo de ad aliqd.ḡ si multis actib⁹ genuit multis pa
ternitatib⁹ ē pater.℄ Rñdet̄ ꝙ nō sunt mlt̄e pater
nitates simul sꝫ pater eadē paternitate refert̄ ad mul
tos filios.vñ pater nō ē pater:q: gēuit hūc filiū signa
tū sꝫ q: genuit filiū i cōi. Silr fundamētū pr̄nitatis n̄
ē iste act⁹ signat⁹.sed act⁹ in cōi.⁊ sic ē vna pr̄nitas :ꝑ
se.ꝙ aūt sunt plēs filii ħ accidit.℄ Cōtra.q: pr̄nitas
in isto pr̄e ad hūc filiū signatū dicit maiorē vnitatez
q̄z sit vnitas spēi.aliogn non esset maior vnitas pr̄
nitatis cū seipsa q̄z cū aliqua alia.puta cuz pr̄nitate
platonis.qđ euidēter apparet falsuz.sed maior vni
tas vnitate spēi nō est nisi vnitas ꝑticularis.s.hec pr̄
nitas.ḡ in isto patre ad hūc filiū est hec pr̄nitas. sꝫ ꝑ
hāc non refert̄ ad plures filios.ꝓbatio h⁹.q: destru
cto ħ filio destruit̄ hec pr̄nitas.si ꝑ eandē ad aliū fili
um referat̄:illo alio filio exñte existit hec pr̄nitas.nā
relōnes mutuo simul sunt ⁊ nō sunt.ḡ hec pr̄nitas si
mul erit.⁊ nō erit.qđ ē ꝯ̄dictio manifeste.℄ Ꝓ.rñsio
supponit falsum.ꝙ actus gñandi sit fundamētū pr̄
nitatis.q: in eo qđ non est nō pōt aliqd fundari. sed
illo actu trāseūte paternitas manet.ḡ ⁊ē.de hoc ēt di
cet̄ infra:caplo de ad aliquid.℄ Tertia cōclusio sit
ista.nō est ipossibile duo accñtia realia absoluta nō
educta de potētia māe:differētia solo numero eē in
eodē. Dāc oñdo sic.nā sꝫ pħm in ꝓhemio.ex multis
c.l. memorijs fit ⁊ gñatur vnū expimentū.sed ille multe
memorie sunt cognitiões eiusdē spēi.q: de singulari
bus eiusdē spēi.ƀm ipm in lr̄a.⁊ sunt accñtia realia
⁊ absoluta.sicut pꝫ.ergo nō ē ipossibile talia accñtia
solo nūero dr̄ia eē in eodē. Nec posset dici ꝙ ille plu
res cognitiones sint in diuersis ꝑtibus organi. vel
potētie.dato.n.ꝑ ipossibile ꝙ spēs obiectorū singu
lariū essent in alia ⁊ in alia ꝑte organi:tñ cognitio est
i tota potētia cognoscētis dato ꝙ ꝑ formā q̄ hꝫ esse
in ꝑte cognoscat. ℄ Ꝓ.memoria ē ex diuersis spēb⁹
simul in memoria sensitiua.sed ille plures memorie
sunt plura accñtia realia ⁊ absoluta.pꝫ ēt ꝙ sint eius
dē spēi q: supponit̄ ꝙ sint de singularib⁹ eiusdē spēi.
ḡ ⁊c.ꝓbatio maioris.si nūc memoror vel imaginor
de illo albo prius viso:hēo spēm ⁊ cognitionē ei⁹ in
memoria.stati ēt imagior de alio albo viso.ḡ habeo
spēm ⁊ cognitionē illi⁹.sed cū hac spē i cognōne ma
net prior spēs vel cognitio albi ꝑoris.aliogn nō pos
sem iterū imaginari de priori albo.nisi iterū viderem il
lud.⁊ sic acqrerē spēm illius.cu⁹ oppositū expimur q̄
uidie.ḡ oꝫ ꝙ maneāt sil.℄ 4ª ꝯclo sit ista nō ē ipoſſe

duo accñtia realia ⁊ absoluta educta de potētia māe
si nō ꝑ motū educant̄ dr̄ia solo nūero eē i eodē. Dāc
oñdo sic.duo lumina distīcta sunt i eadē ꝑte medij.
sꝫ duo lumina distīcta sunt accñtia realia absoluta:
educta de potētia māe:nō ꝑ motū sic pꝫ.q: in istanti
mediū illuminat̄ ab vtroqꝫ.ḡ plura talia accñа nō ē
ipoſſe eē in eodē sil̄.ꝓbat̄ maior ponant̄ due cādele.
vna hic.⁊ alia ibi.ponat̄ ēt corp⁹ mediū dēsum.fient
due vmbre.si ḡ amoueat̄ illō corp⁹ mediū:lumē vtri
usqꝫ cādele icedet i ꝓcessu directo vsqꝫ ad locuz vbi
fuerit corp⁹ dēsuz.⁊ ita erūt duo lumia in eadē ꝑte.nā
vmbra ē priuatio luminis.ḡ amoto obstaculo lumē
vtriusqꝫ cādele erit vbi vmbra ꝑfuit.q: habit⁹ ⁊ ꝑua
tio circa idē fiūt.℄ Rñdet̄ ꝙ duo lumina ꝑ cōpara
tionē ad subm.s.ad mediū:sunt vnū lumē.⁊ duo per
cōparationē ad cādelas a q̄b⁹ sunt effectiue. ℄ Cō
tra.q: si illa lumina eēnt vnū subo ⁊ duo ꝑ ꝯparationē
⁊ ꝓcessū a cādelis.seqt̄ ꝙ isti duo radij essent geome
trici ⁊ nō visuales.nā ƀm rōnē linee eēnt ibi duo ra
dij.sed nō ƀm aliquā q̄litatē nālē supadditā linee vi
suali.⁊ tūc ꝯclones ꝑspectiue de itersecatiōe radioꝝ
⁊ ꝯsiles q̄ depēdēt ex diuersitate radioꝝ eēnt tm̄mō
vē ƀm geometricā ꝯsiderationē nō ƀm ꝑspectiuam.
q: ꝑspectiu⁹ ꝯsiderat vt ē i mā sensibili.℄ 5ª ꝯclo sit
ista.ipoſſe ē duo accñа realia absoluta educta de po
tētia māe ꝑ motū nālē dr̄ia solo nūo eē in eodez.hāc
oñdo sic.q: mot⁹ nō ē nisi i mobili disposito siue dis
positiōe opposita forme iducēde vt ꝯ̄ria vel media.
nā ois mot⁹ ē iter ꝯ̄ria vl̄ media.ex q̄nto phẏcoꝝ.sed t.cõ.18.7.19.
si agēs ieniat i mobili formā eiusdē spēi forme sue
nō iuenit ipm sub dispōne opposita.ḡ nō mouet ipz
simplr iducēs aliā formā.sꝫ augebit ꝑexñtē i mobili.
℄ Ꝓ.⁊ ē q̄si idē argm̄.q̄cūqꝫ forma nō ē iducibilis ni
si post aliā formā icōpossibilē tūc corruptā ipsa tm̄
pōt eē vnica i vno susceptiuo.sꝫ ois forma iducibilis
ꝑ motū vel mutationē necio terminās motū. necio
ad sui iductionē ꝓexigit i susceptiuo formā icōpossi
bilē tūc corruptā.ḡ q̄cūqꝫ tal̄ forma ē vnica in vnico
susceptiuo.ꝓbō maioris.q: illa forma iducta manē
te nō ducet̄ alia postq̄z illa ē iducta si sit eiusdē spēi.
illā scđam nō ꝓcederet alia icōpolis.iā.n.iductione
ꝑme q̄libet icōpolis ē expulsa. ℄ Itē nec due tales
neqꝫ siles sil̄ iducerent̄ q: vl̄ ħ eēt ab eodē agēte vl̄ a
diuerso nō ab eodē.q: si efficiēs ē vnū ⁊ mā vna effe
ct⁹ erit vn⁹.vt hētur q̄rto hui⁹.nec a diuersis:q: si illa
sint approxiata diuersis ꝑtib⁹ mobilis puta vn⁹ ignis
ad caput:ali⁹ ad pedes agūt i diuersas ꝑtes ꝓ ⁊ iducēt
vnā foꝛaz.ꝙ ꝓbat̄.q: itēsiorē q̄z alter solū induceret
qñ n̄ sil̄ agūt: Silr si pōant̄ i eodē situ respcū eiusdē ꝑ
tis passi iducerēt vnā foꝛaz itēsiorē sic pri⁹ ꝓbatio mi
noris.q: ois mot⁹ nālis ē iter termios icōpossibiles
ita ꝙ ad aduētū termini ad quē corrūpit̄ foꝛa ꝯ̄ria q̄
fuit termin⁹ a q̄.ita ꝙ nll̄ū agēs nāle mouet vl̄ mutat
mutatōe termināte motū aliqđ nisi hñs foꝛaz sue for
me icōpossibilē:⁊ iō n̄ pñt plēs eiusdē spēi sil̄ eē per
motū nec ꝑ mutationē ꝑ se tminānte motū .℄ Cōtra
ꝑncipale q: duo ꝯ̄ria pñt eē silr i eodē sbo i eē rmisso.
ḡ ⁊ duo accñа eiusdē spēi ēt educta ꝑ motū.añs ē eui
dēs sꝫ ꝯña.pꝫ a miori.q: min⁹ repugnant duo accñа
eiusdē spēi q̄z duo ꝯ̄ria ēt remissa.℄ Rº.nego ꝯñaz
ad ꝓbatōēz n̄ vꝫ.nā repugnās n̄ ē cā i ꝓposito icōpoli
taſ duoꝝ accñtiū eiusdē spēi.sꝫ ē cā q: ꝑ motū iducū
tur vt ꝓostensum ē iō.agens inducēs scđam formā
intendit ꝑmam.⁊ sit vnica intensior.sed ꝯ̄ria manēt
simul in eē remissio distincta ex eo ꝙ ex duabus for
mis ꝯ̄rijs n̄ apta nata fieri itēsior vna.manēt āt sil̄ ex
ꝫo ꝙ vnū ꝯ̄riū agēs nō hꝫ plenū dñiū.s.aliud. ⁊ iō

remittūt se inuicē et nō totalr se corrūpūt. ¶ Ad argumētū i oppositū dico q intētio phi. ē fm hāc cōclōnez gnrā. nā p motū nō pnt iduci forme due eiusdē spēi. vñ oēs forme hñtes vriam i subo eodē si inducant p motū necio differāt spē. tñ de alijs nō iductis per motū nō intēdit phs. nec est necium mō dicto in qtuor cōclonib⁹ pmis. ¶ Argumentum ad aliam ptē cōcludit p pma cōclone sicut. pz. sic ḡ pz. ad qōnem.

tex.cō.16. ¶ Priora et posteriora dicuntur qdā quidē tanq̄ existēte aliquo primo et pncipio i vnoquoq̄ gñe: q propiqui⁹ qdem pncipio aliq determinato: aut simplr: aut natura: aut ad aliud aut vbi: aut ab aliquib⁹: vt hoc quidē fm locum in existendo propiquius: aut natura alicui loco determiato: vt medio: aut vltio. aut sic euenit.

q.9. Queritur Utrum hec sit rō cōis et ppie assignata de priori. s. prius est qd ē principio ppinquius. vr q nō. nā in tpe ē dare prius et posterius cū tps sit nūerus motus fm prius et posterius ex quar

tex.cō.101. a.Lingnatus to physi. sed in tpe nullū est pnm fz phm. ḡ et. ¶ Cōfirmat. qz in gñationib⁹ p ppagationē vnū gñans ē prius alio dato q gñatio fuerit sine pmo. ḡ prius nō dicit qd ē principio ppinquius. ɔña tenet. qz ibi nullū est pricipiū posita hipotesi. añs pz. qz adhuc auus esset prius gñans q̄ pr et pr q̄ filius. ¶ Itē. si prius

tex.cō.16. est qd est primo ppinquius. ḡ pricipiū nō est prius pricipiato: ɔñs vr falsum. ɔña pbat. qz si principiuz est prius. h erit respectu alicuius pricipij. ḡ principiuz erit principij p te. et sic in infinitū qd est ipole. ¶ Itē. hētur hic in lra q aliqd dr prius. qz remotius a pñti nunc. vt in pteritis. et tunc vtimur pñti nūc vt p. vt dr in lra. ḡ non oē prius est pricipio ppinquius sed aliqñ posterius. ¶ Contra. phs hic in lra.

Respōdeo et dico q illa rō seu diffinitio cōis prioris est bñ assignata et ɔueniens tñ est aduertēdū q alr ɔuenit prioribus eēntialr ordinatis. alr accidētalr ordinatis. nā in essentialr ordinatis est vera depēdentia posterioris ad primū simplr. vñ in causis essentialr ordiatis nihil cāt sine pmo simplr. nō sic est in accñtalr ordiatis. qz accidit huic reuolutioni celi. q alia pcesserit. nā potuit fuisse et p ipossibile si pma ñ fuisset. ¶ In eēntialr ḡ ordinatis dr prius in respectu alicuius pmi simplr. sed in accñtalr ordinatis p cōparationez ad aliqd primū nō simplr sed scdm qd. vt respectu illius qd pōit eē prius et h accidit pp qd pz. q vtrisq̄ ē pus et posterius in cōparatione ad aliqd pmū. vl simplr vel scdm qd. et sic intelligēdo ɔueniēs ē diffo siue rō prioris. ¶ Ad pm i opp⁹ pōt dici q ptes tpis sunt accñtalr ordinate. accidit. n. dici pñti q hesterna pcesserit: vt dcm ē. iō in tpe nō ē principiuz simplr sz fm qd. ita q prius in tpe et silr principiū sunt ex assignatione nra. et non simplr dato q tps eēt eternum: vt pbat rō. ¶ Contra. qz si sic. ḡ tps nō eēt in gñe q̄

c.de qūtitate. titatis: ɔñs est falsum et ɔ phm in pdicamētis. ɔña tz qz tūc tps nō eēt reale ens. cū prius et posteri⁹ in tpe depēdeāt ab aia et ab assignatiōe nra. ¶ Itē sequeretur tūc q vel pmus motus eēt sine tpe vel q ille motus

tex.cō.131. depēderet ab aia: quoz vtrūq̄ ē falsum. primū qdē

tex.cō.133. qz tps est passio primi motus ex q̄rto phycoz. fm ēt. qz est ens reale et ex aiam. ¶ Rñdeo qdaz sunt entia pure realia. vt sunt entia nāe. qdā pure rōnis vt scde

intētionis. qdam partim sic et partim sic: vt vlia q̄ includunt aliqd rei et aliqd rōnis. tale est tps. nā tēpus mālr est ens reale. cū sit idē qd motus mālr q ē ens

reale. formalr tñ et vt hz rōnē nūeri fm prius et poste tex.cō.101.

rius. ex q̄rto physi. hz eē ab aia. Si ḡ accipit tps mā tex.cō.131.

liter: sic vtiq̄ ē in gñe q̄titatis sicut et motus. scdz fo et.132.

q dicit ɔpositionē ex māli et formali nō est in gñe cū sit qdā ens cōpositū p accñs ex re et itētione. ¶ Sic ḡ est itelligendū. q in tpe est aliqd pricipiū nō tñ sine aia: nō q sit simplr pmū sed respectu alicuius prioris et posterioris: puta ista dies icipit a mane: et pma hora dr ppe mane. et alia hora est scda. et sic deinceps cōparādo vnā ptē tpis ad aliā. ¶ Cōtra. si in tpe fz se nō est pricipiū sz in aliq̄ pte eius respcū alterius ptis tūc tps nō hz fm se prius et posterius. sed solum respectu aliq̄rū prium. sed h est icōueniens. qz diffo cōuenit p se toti: ptib⁹ aūt p accñs. sz diffo tpis ē q tps ē nūerus mot⁹ fm prius et posterius. ¶ Preterea tps ē cōtinuū. ḡ nō est ibi aliqd nūc in actu de se qd est prius respectu c⁹ dicat alia ps posterior. sz solū in potētia q̄tū est ex pte tpis. probatio ɔñe. qz si sic eēt de se discontinuū. ¶ Rñdeo ad primū q si li fm se accipiat p toto tpe verū est q fm se nō hz pri⁹ et posterius. sed ex h nō sequitur qn tpi insit prius et posterius. qz scdm ptē hz prius et posteri⁹ ex assignatione nra. ¶ Ad aliud bñ ɔcludit q in tpe nō sit aliqd nūc in actu q̄tū ē de se et sine ɔsideratiōe nra. Sic. n. ē idē qd mot⁹ et p ɔñs cōtinuū. tñ in ɔsideratiōe aie hz rōnē numeri et p ɔñs discōtinui: et discreti. et h mō ē ibi dare aliqd tūc in actu fm nram cōsideratiōnē. et sic prius et posteri⁹ mō pdicto. ¶ Ad ɔfirmationē nō plus ɔcludit nisi q nō eēt ibi pricipiū simplr. eēt tñ scdm qd et in respectu. nā tres gñantes accñtaliter ordinati hñt q̄rtū p pricipio respectu cuius drr inter se priores et posteriores. ¶ Ad aliud vno mō cōcedit ɔñs s. q pricipiū nō ē prius sed ē pmū absolute. diffo āt dcā dat d priori nō d p. ¶ Alr dr. q illa rō seu descriptio seu diffo ponit de illis q̄ sunt post pricipiū et nō ppie d pricipio. ¶ Ad vltimū dicēdū q h nūc pñs nō est pricipiū respectu c⁹ dicat prius et posteri⁹ in pterito nisi mediāte aliquo nūc pterito priori. qz ē aliqd nūc prius respectu c⁹ illa in pterito dicant priora vel posteriora. vt qd est ppinquius illi dicat pri⁹ et qd ē remotius dicat posterius. nō est ergo simplr prius et posterius in pterito respectu pñtis nisi vt respicit

nunc precedēs. et sic intelligenda est lra phi. tex.cō.18.

¶ Quātū uo dicit quod est diuisibile in ea q̄ isunt: quoz vtrūq̄ aut singulū vnuz aliquid: et hoc aliquid natum est esse et. q.10.

Querit Utrū ppria rō q̄titatis fm q est gñalissimuz sit diuisibilitas. vr q nō: qz si sic. ḡ ptes p⁹ diuisiones differūt iter se. ɔñs est falsuz. qz quero qualr. aut. n. differūt formalr. aut p accñs. nō p accñs: qz q̄titas eēt diuisibilis per accñs. idē. n. ē principiū diuisionis et distinctionis partium diuersaz. nō formalr: qz dña formalr ē specifica. ḡ ptes diuise differēt specifice. q est falsū inquātū sunt ptes q̄titatiue. ¶ Itē. ppria rō gñis equalr ē in oib⁹ spēb⁹: sicut genus equalr pdicat de oib⁹: sed diuisibilitas nō est hmōi in pposito. ḡ et. pbatio minoris. qz q̄titas cōtinua est diuisibilis i potētia. discreta aūt diuisa in actu. nā si ē actu senari⁹ duo ternarij.

sunt actu ptes. et p ɔñs ipse senari⁹ ē diuisus actu. vñ tex.cō.32. et

ēt infra in caplo de colobō. dr q numerus hz ptes c.c. de dimi

aliquo mō diuisibiles sicut q̄narius binariū et terna- nutione.

riū. ex

tinū.ex q̃ p3.vt videt̄ q̄ nūer⁹ non sit tm̄ ex vnitatibus
⁊ iō idem qḋ pri⁹. Ħ idē habet̄ septimo euclidis pro
pōne qnta.vbi dr̄ q̄ ois numer⁹ minor est pars ma-
li.c.i. ioris.¶ Preterea c⁹ est potētia ei⁹ ē act⁹ libro de som
no ⁊ vigilia.si ḡ diuisibilitas ē ṗpa rō q̄ātitatis ɔuēit
oī q̄ātitati.ḡ actu diuidi ɔuenit oī q̄ātitati qḋ falsū ē.
q: diuidi i actu repugnat ɔtīuo.nā qḋ diuidit̄ nō ē i
actu ɔtīnū.¶ Ħ.si sic.ḡ indiuisibilitas ɔuēit oī q̄āto.
ɔn̄s ē falsū.q: ē dare minimū.gn̄atū.i q̄ātitatib⁹ nāli
b⁹.s.minimā carnē ⁊ minimū os.ex ꝑ phycoꝝ.ḡ añs
tex.cō.36.⁊ inde. ē falsū ex q̃ seqt̄.¶ Ħ.si sic.ḡ cuicūq̄ iesset diuisibili-
tas illḋ eēt p se spēs q̄ātitat̄.ɔn̄s ē falsū.ḡ ⁊ añs.ɔn̄a
p3.s3 falsitas ɔn̄tis apparet.tū q: loc⁹ nō nūat̄ Ħ iter
spēs q̄ātitat̄:tū q: tp̄s ⁊ mot⁹ sūt q̄dā diuisibilia. ⁊ tm̄

In ista ponūt̄ Ħ iter spēs q̄ātitatis p accidēs.
q̄ōne. ꝑ vna opio recitabit̄. scḋo ad
q̄ōnē alr̄ dicet̄.¶ Quātū ad ꝑ⁼ ē vna opio q̄ diui-
sibilitas nō ē ṗpa rō q̄ātitatis s3 magis rō mēsure. nā
sic q̄litas ē dispō substātie ita q̄ātitas ē mēsura sub-
stātie.¶ Pro ista opione arguit̄.q: dr̄ in ṗdicamētis
q̄ orō ē q̄ātitas ⁊ mēsurat.n.sillabas.ḡ mēsurare est p
pria rō q̄ātitatis.¶ Ħ.pbat̄ q̄ sit magis ṗpa rō q̄ā
diuisibilitas.nā illḋ ex c⁹ distictōe assignat̄ distictio
i spēb⁹ q̄ātitatis ē magis ṗpia rō q̄ātitat̄.s3 rō mēsu-
re ē h⁹.⁊ nō diuisibilitas.ḡ ⁊c̄.pbatio minoris q: sup
ficies ⁊ loc⁹ sūt distīcte spēs q̄ātitatis q̄rū⁹ distīguun
tur i rōe mēsure.q: loc⁹ ē mēsura extrīseca supficies i
porphyrius in cōitatib⁹. trīseca.nō tm̄ distīguunt̄ i rōne diuisibilitatis sic p3.
Cōtra istā opinionē arguit̄.nā rō generis eq̄ue ꝑ iest
oīb⁹ spēb⁹ .nā genus eq̄lr̄ de oīb⁹ dr̄:sed rō mensure
nō iest eq̄lr̄ ɔtīnuis ⁊ discretis:sed discretis magis:
ɔtīnuis aūt nō nisi inq̄ātū pticipāt rōnē discreti:vel
tex.cō.2. nūi: sic dr̄ in .x⁹.h⁹.caplo scḋo. ḡ rō mēsure nō ē ṗpa
rō generis q̄ātitat̄.¶ Preterea si sic.qḋ maxie hēbit
rōnē mēsure p se maxime erit q̄ātitas sed vnitas.ma
xime h3 rōnē mensure.ex decimo huius.caplo eodē.
ḡ vnitas p se maxime erit spēs q̄ātitatis qḋ ē euiden
ter falsū.q: nō est i gnē nisi p reductionē.¶ Preterea
rō mēsure ɔuenit oī gnālissimo.q: i oī genere ē vnū
primū qḋ est mēsura oīū ⁊ illi⁹ gn̄is.ex decimo hui⁹.
ḡ nō est ṗpria rō q̄ātitatis.¶ Dices duplex ē mēsura
q̄dā mēsura mēsurās p replicationē q̄ aliq̄ties ducta
reddit suū totū.q̄dā est mēsure ꝫm pfectionē ⁊ cogni
tionē. quō albedo mēsurat colores ⁊ illud qḋ ducit i
cognitionē alteri⁹ dr̄ mēsurare illud.prima mēsura
ē ṗprie q̄ātitatis .scḋa v̄o nō.sed ɔpetit alijs generi
bus.¶ Cōtra.q: adhuc stat prima rō:q: mensura p
replicationē nō eq̄lr̄ ɔuenit ɔtīnuis ⁊ discretis.nā in
discretis ē simplr̄ minimū reddēs p replicationē to-
tex.cō.3. tū.nō sic i ɔtīnuis.vt habet̄ decimo hui⁹ q: nihil ē ibi
minimū nisi pūctū.q̄ nūq̄ reddit totū p replicatōes.
ḡ rō mensure nō erit rō ṗpria q̄ātitatis cum nō ɔue-
niat eq̄lr̄ oīb⁹ spēb⁹. ¶ Nec rōnes pro ꝑpria opione
cogūt.solū.n.pbāt rōnē mēsure cōpetere q̄ātitati nō
tm̄ q̄ sit ṗpria rō dicta eq̄liter de omnibus specieb⁹.

Quātū Ad 2ᵐ declaro tres ɔclusiōes.prima
sit ista.diuisibilitas i ptes eiusdē rō
nis nō est essentialis rō q̄ātitatis.hāc ostēdo sic null⁹
respectus formalr̄ est essentialis rō alicuius absolu
ti.sed diuisibilitas est formalr̄ respectus.q: dicit q̄ā-
dā aptitudinē ad diuisionē.ḡ nō erit eēntialis rō q̄ā
tex.cō.27. titatis qḋ est ens absolutū.maior p3.ex q̄rto huius.
vbi phs ponētes oīa apparētia v̄a ducit ad Ħ icōue
niēs q̄ oīa tūc eēnt formalr̄ ad aliqḋ . ¶ Preterea .
potētia ⁊ act⁹ sunt eiusdē generis ⁊ eiusdē eēntie q: di
uidūt oē ens.sed actu diuidi nō est eēntiale q̄ātitati.
q: ois q̄ātitas eēt actu diuisa.ḡ nec potētia ad diui-
di est de eius eēntia.eē āt diuisibile dic̄ potētiā ad di
uidi.¶ Cōtra hāc ɔclusionē istat̄.nā illa rō ꝑ3 q̄ā est
distinctio specifica v̄r essentialis generi:sed diuisibili
tas ē h⁹.vt p3 i lr̄a.vbi ꝫ3 diuersū modū diuisibilita
tis.puta ꝫ3 vnā diuisionē vel ꝫm duas.⁊c̄.pōit phs
diuersas spēs q̄ātitatis.¶ Preterea i ṗdicamētis dr̄
q̄ q̄ātitas ɔtīua est cui⁹ ptes copulātur ad vnū termi
nū cōmunē.discreta v̄o cuius partes nō copulātur.
ergo de ratione vtriusq̄ est habere partes.sed omne
habens partes est diuisibile.ergo ⁊c̄.

Respōdeo ad primū diuisio gn̄is ali-
q̄n sit p dr̄ias ṗprie dictas
aliq̄n p passiōes circūloquētes dr̄ias eēntiales q̄ sūt
ignote nob̄.exēplū primi.aīal diuidit̄ p rōale ⁊ irra-
tōale.exēplū scḋi.ens diuidit̄ p potētiā ⁊ actū.nūer⁹
p par ⁊ ipar q̄ nō sūt dr̄ie s3 magis positōes.sic ē i ṗ-
posito.nā diuisibilitas ē passio q̄ātitat̄ ⁊ sic ꝫ3 diuer-
sum modū diuisibilitat̄ distīguit phs diuersas spēs
q̄ātitat̄.¶ Ad 2ᵐ hn̄ ɔcludit q̄ eēntiale ē q̄ātitati hr̄e
ptes nō tm̄ diuisibilitas q̄ ɔsequtur hr̄e ptes vt q̄dam
passio q̄ nō ē eēntialis rō q̄ātitatis.¶ Scḋa conclo
sit ista.q̄ diuisibilitas i ptes eiusdē rōis ē ṗpria pas
sio q̄ātitatis.hāc ostēdo sic illḋ qḋ iest alicui p se ꝑ ⁊ ꝫ3
q̄ ipz vr̄ eē ṗpria ei⁹ passio.s3 diuisibilitas inest q̄āti
tati.isto mō.ḡ ⁊c̄.minor p3.q: diuisibile eē iest oī q̄āti-
tati:ipi q̄dē q̄ātitati iest p se ꝑ.s3 spēb⁹ p se nō ꝑ cuicū
q̄ et iest diuisibilitas i ptes eiusdē rōis Ħ ē p q̄ātitatē
vn̄ si sb̄a corporea hēat ṗprias ptes eiusdē rōis l3 ha
beat eas de se extēsas ⁊ diuisibiles i potētia: tm̄ actu
extēsas ⁊ diuisibiles hēt p q̄ātitatē.¶ Ex Ħ cōcludo
correlarie q̄ ista ṗpō.q̄ātitas ē diuisibilis ē p se scḋo
mō.sic iste color ē visibilis.vn̄ sic visibilitas ē respe-
ct⁹ q̄dā i colore p cōparatiōez ad visū sic diuisibilitas
est respect⁹ in q̄ātitate ⁊ dic̄ habitudinē ad diuisionē.
vn̄ notificatio phi de q̄ātitate posita in principio h⁹
capli est notificatio p ṗpriā ⁊ primā passionē eius:
⁊ nō ē ṗprie diffinitio.¶ 3ᵃ ɔclo sit ista.diuisibilitas
in ptes eiusdē rōnis ē ṗma passio q̄ātitatis.¶ Ad c⁹
euidētiā ē sciēdū q̄ q̄ātitatis a phō assignant̄ q̄ttuor
passiōes.pria ē diuisibilitas i ptes eiusdē rōis:scḋa ē
eē finitū vel ifinitū:⁊ hec supponit priaz.nā qḋ est fi-
nitū ṗsuppōit aliqḋ q̄ d3 finiri.⁊ illud nec̄io ṗintelli
git̄ diuisibile:tertia ē eq̄le ⁊ ieq̄le q̄ ɔseqt̄ ⁊ ṗsuppōit
scḋam.s.finitū ⁊ ifinitū.sic p3.q̄rta ē mēsure q̄ etiā ṗ-
supponit tertiā.nā ois mēsura ṗintelligit̄ eq̄lis vl̄ ie-
q̄lis mēsurato.q:.n.ē eq̄le vel ineq̄le ideo mēsurat :⁊
nō ecōuerso ¶ Vn̄ ex his p3 ordo istaꝝ passionū q̄ā-
titatis q̄ diuisibilitatis est prima passio simplr̄ :prie
due cōpetūt q̄ātitati i se:s3 alie due i respcū ad aliō p3
de se.de pria passione habet̄ hic in lr̄a. ⁊ tertio phy tex.cō.35.⁊.
coꝝ caplo de infinito.ō scḋa habetur ꝑ phycoꝝ.vbi c.15.c.de q̄ā-
dr̄ q̄ finitum ⁊ ifinitū soli q̄ātitati ɔgruit. ō tertia ha titate.t.cō.2.
bet̄ in ṗdicamentis.vbi dr̄ q̄ ṗpium est quantitati
ꝫ3 eam eq̄le vel ineq̄le esse de q̄rta habet̄ plane decio
huius capitulo secundo.sic ergo ad questionem.

Ad primū in oppositū dr̄ q̄ ptes q̄ātitat̄
diuise differūt p accn̄s.q: s.
p ptes sb̄e i qb⁹ sūt.¶ Cōtra.q: q̄rit̄ de ptib⁹ sb̄e. vel
differūt p se vl̄ p accn̄s:si p se ⁊ forālr̄.ḡ specifice.qḋ
falsū est.si p accn̄s.ḡ p aliud.⁊ sic i ifinitū q̄ illḋ aliḋ
nō pt eē q̄ātitas. q: sic eēt circulus.¶ Ħ.rō stat. q: si
partes diuise differūt p accn̄s.ḡ totū fuit diuisibile p
accn̄s vt arguebā.¶ Dicēdū.ḡ alr̄ q̄ ptes q̄ātitatis
diuise differūt seipsis formalr̄ p pria idiuiduatiua ō
gn̄e q̄ātitatis.ergo illa pars est hec ⁊ silr̄ illa est Ħ per
suū primū idiuiduās:⁊ tm̄ nō sequit̄ q̄ differāt speci-
fice:nā nō ois dr̄ia forālis est specifica nisi eēt p diffe

rētias specificas ⁊ eēntiales. ¶ Ad 2ᵐ dicendū ꝙ mi
nor ē falsa. Ad ꝓbōnē dicēdū ꝙ q̄ztitas discreta nō ē
diuisa actu sicut nec ꝯtinua s; solū in potētia. nec ac
tu duo ternarij sunt p̄tes senarij: s; solū i potētia alias
ex distinctis specie ⁊ actu distinctis specie fieret vnū
tex.cõ.32. ⁊ huius. specie. qð est falsum. nā eadē rōne binarius ⁊ ternari
us essent p̄tes quinarij. dico ergo ꝙ partes numeri
sunt vnitates. cū ergo adducit̄ euclides ⁊ philoso. in
fra caplo de colobon. sūt sic glosandi ꝙ nūerus mi
nor est pars maioris. i. vnitates in nūero minori sūt
p̄tes māles in numero maiori. vt sic partes numeri
dicant̄ diuisibiles ꝑ q̄zto p̄t accipi pars maior ⁊ mi
nor in numero: puta q̄ h; duas vnitates: ⁊ q̄ h; tres
vnitates. ¶ Ad 3ᵐ cū dr̄ ꝙ cuius ē potētia eius est ac
tus. dicendū ꝙ duplex est potētia: q̄dā abijciens ac
tum. q̄dā simul stans cū actu. Exēplū pmi. corrupti
bile est in potētia ad corruptionē: ⁊ tn̄ nunq̄z illa po
tentia simul est cū actu. q: adueniente actu subm̄ ē in
corrupto eē ⁊ non in potētia ad corrūpendū. Exem
plū scđi. hō est risibilis. nā si actu ridet nihilomin⁹
est aptus ad ridendū. q: illa aptitudo q̄ est risibilitas
est propria passio hōis ⁊ passio nunq̄z derelingr̄ sub
iectū. ¶ Ad ꝓpositum. cōtinuum est diuisibile in ꝑ
ma. p̄mo mō. qñ actu diuidit̄ iam nō est cōtinuū. cu
ius ergo est potētia eius est actus. successiue q̄dē pri
mo mō simul aut scđo mō. ¶ Ad q̄rtuz dr̄ cōiter ꝙ
q̄ztū dupl̄r pōt intelligi. q: vel inq̄ztuz mathematicū
vel inquantū nāle. p̄mo mō est diuisibile in infinituz
nec est dare minimū. scđo mō est dare minimū qua
tenus forma nālis reqrit subm̄ determinatū. qð si vl
tex.cõ.15. terius diuidat̄ nō p̄t ibi reseruari forma nālis. s; cor
rūpet̄ incōtinēs. b̄ mō loqtur p̄hs p̄mo physicorū. h̄
aūt loqtur de q̄zto vt q̄ztū ē. ¶ Ad qntū dr̄ ꝙ locus
nō est in gn̄e q̄ztitatis ꝑ se. tū q: non est diuisibilis ꝑ
se. sed ꝑ accñs. s. ad diuisionē supficiei. nā locus māl̄r
est ipsa supficies. tū q: est ens ꝑ accñs cōpositū ex su
tex.cõ.39. c. q̄ztitatis. pficie: ⁊ quodā respectu imobilitatis. Sic. n. diffinit̄
quarto phy. ꝙ locus continentis vltimū imobile ꝑ
mū. ¶ Cōtra. i p̄dicamētis ponit̄ in sp̄e quātitatis.

Respōdeo ꝙ illa q̄ p̄hs dicit in p̄dica mētis nō sūt oīno vera. nec
loqtur s̄m intētionē ꝓpriā sed famose s̄m opinionē
alioꝝ. ¶ De motu vero ⁊ de tp̄e dr̄ a quodā ꝙ sunt
quāta ⁊ diuisibilia ꝑ accñs: q: motus est formal̄r q̄z
tex.cõ.18. tus ꝑ magnitudinē. ⁊ tp̄s ꝑ motū. vt vr̄ dicere p̄hs h̄
in l̄ra. tunc sic. sunt q̄zta ꝑ aliud. ergo ꝑ accñs. ¶ Cō
tra. q: illud qð h; p̄tes eiusdē rōnis distictas real̄r a
p̄tibus alterius h; ꝓpriā diuisibilitatē aliā a diuisi
bilitate alterius. sed motus ⁊ tp̄s ⁊ magnitudo sunt
h̄ꝯ iter se. ergo ⁊c̄. ꝓbatio minoris. tum q: p̄tes tp̄is
⁊ motus sunt p̄tes q̄ nō p̄nt esse simul cū sint de gn̄e
successiuoꝝ. p̄tes āt magnitudinis in oi instāti simul
sunt: cū magnitudo sit de gn̄e ꝑmanentiū. tū q: p̄tes
tp̄is ⁊ motus sunt prius ⁊ posterius. s; p̄tes magni
tudinis sunt oēs simul. ḡ diuisibilitas hec ⁊ illa non
erit eadē. ¶ P̄. hic in l̄ra dr̄ ꝙ ꝓpria passio q̄ztitatis
est magis ⁊ minus. tūc sic. qð h; ꝓpriuz magis ⁊ mi
nus aliud a maiori ⁊ minori ⁊ alterius h; ꝓpriā di
uisibilitatē ⁊ distinctā a diuisibilitate alterius. s; mo
tus est h̄mōi respectu magnitudinis. ḡ ⁊c̄. ꝓbatio mi
noris: q: magnitudine existēte tanta pōt motus esse
maior si transit mobile tardū: ⁊ minor si trāsit mobi
le velox. ¶ P̄. cōtinuū est cuius p̄tes copulant̄ ad ali
quē terminū cōez. tūc sic. cuius p̄tes copulant̄ ad ali
uz terminū cōem h; aliā cōtinuitatē. sed ad aliud idi
uisibile copulant̄ p̄tes motus. s. ad mutatū esse. p̄tes
aūt magnitudinis ad punctū. ḡ alia est ꝯtinuitas h⁹

⁊ illius. ¶ P̄. arguit̄ sic ꝯ rōnem eoꝝ. cū dicunt sunt
quāta ꝑ aliud. ergo ꝑ accidens. primo ꝯ añs sic: q: si
sunt quāta ꝑ aliud. aut illud aliud est ip̄m mobile vl̄
termin⁹ mot⁹ vel spaciū. non est ipsum mobile vt dr̄
plane in l̄ra. nec est termin⁹ mot⁹ q: tūc alteratio nō
esset cōtinua. cū forma q̄ est termin⁹ alterationis non
sit quāta vel diuisibilis nisi ꝑ accñs. ex septimo phy
si. nec est spaciū q: vt dr̄. qnto physi. sup spaciū discō
tinuū p̄t eē mot⁹ cōtinuus. sicut p; ex motu facto su
ꝑ cordas cithare pulsate. Scđo ꝯ ꝯñam ꝙ nō valet.
arguo. n. sic. musca ē musca ꝑ aliud. q: ē suba ab alio
effectiue. ḡ musca est ꝑ accñs in gn̄e substātie. ꝯñs ē
euidēter falsum. ¶ Dicēdū ḡ ꝙ l; musca sit ab alio
effectiue suba. est tn̄ formal̄r suba s̄m se. Sil̄r est in ꝓ
posito mot⁹ est effectiue quāt⁹ a magnitudine ⁊ for
mal̄r de se. ꝯcedo ḡ ꝓpter tres rōnes supradictas ꝙ
motus est formal̄r quāt⁹ nō quātitate magnitudis
⁊ ꝙ mot⁹ ⁊ tp̄s sunt formal̄r quāta a seipsis. ¶ Sed
l; coꝝ ꝯña nō valeat: op; tn̄ saluare añs ꝑ p̄hm qui
hic dicit ꝙ mot⁹ ⁊ tp̄s sunt quāta ꝑ aliud. ⁊ ad aliō
qð arguit ꝯ añs dicēdū ꝙ de rōne cōtinui sunt duo.
vnū est diuidi in semꝑ diuisibilia. aliud est ꝙ habeat
vnitatē ex h̄ ꝙ p̄tes copulant̄ ad terminū cōez. quo
ad primū pōt cōcedi qð mot⁹ ꝯsequit̄ magnitudinē
ita ꝙ mot⁹ diuidit̄ ad diuisionē magnitudinis. ⁊ tp̄s
ad diuisionem mot⁹. ⁊ sic intelligit p̄hs. sed quo ad
vnitatē non op; q: nō reqrit̄ tāta vnitas in magni
tudine sicut in motu. q: mot⁹ pōt eē cōtinu⁹ ⁊ vn⁹ l; ma
gnitudo sit discōtinua vt arguebat̄. q: ergo mot⁹ nō tex.cõ.18.
ē diuisibilis de se s; ꝑ aliud. iō pōit̄ q̄ztitas ꝑ accñs.

¶ Hec aūt vt motus ⁊ tp̄s. etenī; huius
modi quāta quedā dicunt̄ ⁊ cōtinua: eo
ꝙ illa diuisibilia sunt quoꝝ sūt he passio
nes. Dico aūt non quod mouetur sed ꝙ
motum est. nam per esse quātum illud ⁊
motus est quantus: tempus vero per ip
sum motum. ⁊c̄. q.ii.

¶ Uiso ꝙ mot⁹ h; aliq̄z quātitatē ⁊ di
uisibilitatē formal̄r a q̄ztitate magnitu
dis: restat dubiū cōpando tp̄s ad motū.

Queritur ḡ. Utrū tp̄s sit idem cū motu real̄r. sic ꝙ
quātitas qua mot⁹ est quāt⁹ formal̄r sit ip̄m tp̄s.

Dicendū ꝙ tp̄s est idē māl̄r qð motus. distictū tn̄ formal̄r. ⁊ ꝑ ꝯñs q̄z
titas q̄ mot⁹ est quāt⁹ formal̄r est ipsum māl̄r: non
tn̄ formal̄r. ¶ Cōtra. nā cuius p̄tes copulant̄ ad ali
um terminū h; formal̄r aliā cōtinuitatē ⁊ quātitatē.
sed ad aliū terminū copulant̄ p̄tes tp̄is ⁊ p̄tes mot⁹.
q: p̄tes tp̄is ad nūc: p̄tes āt mot⁹ ad mutatū eē. ¶ P̄.
qð h; ꝓpriū magis ⁊ minus aliud a maiori ⁊ mino
ri alteri⁹ h; distinctā cōtinuitatē ⁊ q̄ztitatē ab alia. s;
tp̄s est h̄mōi respectu mot⁹: q: in minori tp̄e ē maior
motus si mobile sit velox ⁊ in maiori minor si sit tar
dū mobile. ¶ P̄: relatiua realia differūt real̄r. s; tp̄s
⁊ motus sunt h̄mōi. ḡ ⁊c̄. ꝓbatio minoris. q: mēsura
⁊ mēsuratū differūt real̄r. sed tp̄s ē mensura mot⁹. ḡ
quātitas mot⁹ nō ē tp̄s real̄r. ¶ P̄. oīs mot⁹ ē de se
formal̄r successiuus. sed nō oīs mot⁹ h; in se temp⁹.
sed solū prim⁹ motus. ḡ successio cuiuslibet mot⁹ nō
ē tp̄s. ¶ Uidet̄ ḡ ꝓpter istas rōnes ꝙ quātitas qua
motus est quātus est alia nō solū a magnitudine sed
ēt a tp̄e. ita ꝙ tres sunt sp̄es quātitatis ꝑmanētis. s.
corpus. supficies. ⁊ linea. ⁊ due successiue. s. motus ⁊
tp̄s. sed ille rōnes nō cogūt. ¶ Ad 1ᵘ euidētiā p̄mit
to tres

to tres distinctiões.pma ē φ duplex est mot᷑.s.cōis
ꝛ pm᷑.s.mot᷑ pmi mobilis.ali᷑ est mot᷑ spālis ꝛ scōa
tex.cō.21.vel circa. ri᷑.puta oēs alij a pmo.¶ 2ª distictio sit ista φ tps ē
duplex.s.cōe ꝛ spāle.de ꝓ tractat q̄rto phycoꝝ.caplo
de tpe.vbi dicit φ idē est tps oīum in celo ꝛ in terra.
ꝛ in mari.ꝛ illō rñdet motui pmo ꝓ mēsura.de scōo
pt intelligi qō ibidē dr̄ φ tps est nūerus motus.lꝫ ꝟ
sit cōe vtriqꝫ tpi.ꝛ tale tps spāle ē ꝓpria mēsura mo
tus iferioris.ita φ q̄t sunt motus pticulares tot sūt
tpa hmōi spālia.¶ 3ª distictio sit ista.φ duplex ē mē
sura q̄dā itrīseca.q̄dā extrīseca.Exēplū pmi.q: dura
tio rei ꝛ vltia supficies corpis.Exēplū scōi.locus.

Tunc ad pmū.dico φ minor ē falsa.ꝛ lō dicē
dū φ sic̄ tps est idē realr̄ cū motu ita
ꝛ nūc cū mutato eē.tn̄ cū illa identitate reali stat aliq̄
distīctio ex nā rei.vel saltē ꝓm rōnē ꝓꝑ quā diuersa
noīa sortiunt.¶ Ad 2ᵐ dico φ minor ē falsa.si mot᷑
ꝛ tps vniformiter accipiant.s.mot᷑ prim᷑ ꝛ tps cōe.
motus iferior ꝛ tps spāle.rō tn̄ accipit tps cōe.ꝛ mo
tū aliquē inferiorē.sic.n.verꝫ ē φ ꝓm velocitatē ꝛ tar
ditatē mobilis i maiori tpe erit minor mot᷑:ꝛ in mi
nori maior.ꝛ sic nō plus cōcludit nisi φ tps cōe qō ē
passio pmi mot᷑ distinguit realr̄ a motu iferiori.qō
cōcedo tn̄ ꝟ nō obstāte qōlibet tps ē idē realr̄ cū pro
prio motu cuius est passio ꝓpria ꝛ mēsura.¶ Ad ter
tiū cū dr̄ φ mēsura ꝛ mēsuratū differūt realr̄.dico φ
verꝫ est de mēsura extrinseca:ꝛ sic cōparādo tps cōe
ad motus iferiores quoꝝ ē mensura extrīseca differt
vtriqꝫ ab eis realr̄:tn̄ si tps cōe cōparet ad motū pri
mū cuius ē mēsura itrinseca non differt ab eo realr̄
nec sic refert realr̄ ad ipm.Silr̄ ē de tpe in spāli si cō
parat ad motū iferiorē c᷑ ē intrīseca mēsura.¶ Ad
q̄rtū dicendū φ lꝫ nō oīs mot᷑ hēat in se tps cōe.sed
solū primus motus:nihilominus qlibet motus hꝫ
suū tps ꝓpriū qō ē ꝓpria ꝛ intrīseca mēsura.Ex his
pꝫ ad q̄rtū argumētū φ motus ꝛ tps nō ponuntur
quātitates ꝑ se.q̄tenus hn̄t diuisibilitatē ꝑ aliud:q:
motus ꝑ magnitudinē ꝛ tps ꝑ motū mō ꝓposito.

tex.cō.20. ¶ Ad aliquid dn̄r alia ꝑ se:vt dupluꝫ ad
dimidiū:ꝛ triplū ad tertiā ptem.ꝛ totalr̄
multiplicatū ad multiplicati partē:ꝛ cō
tinens ad contentū. Alia:vt calefactiuuꝫ
ad calefactibile ꝛ sectiuū ad secabile:ꝛ oī
no actiuum ad passiuū. Alia vero vt mē
surabile ad mensuram:ꝛ scibile ad scien
tiam ꝛ sensibile ad sensum.

q.12. **Ueritur** Utrū phus cōue
nienter assignet ꝛ
sufficienter tres modos relatiuoꝝ.ꝛ
vr̄ φ nō.nā isti tres modi fundantur
sup diuersa gn̄alissima.ḡ nō sunt rela
tiones vni᷑ gn̄is.sꝫ in diuersis gn̄alis
simis sunt.qō vr̄ absurdū.ꝓbatio oñe.q: relatio est
idē cū fundamēto:vel aliud.si idē habet ꝓpositū.q:
sicut fundamēta sunt:diuersis ꝓdicamētis ita relatio
nes.si relatiōes sunt aliud a fundamēto tn̄ cū accipi
ent spēm ꝛ distinctionē a fundamētis tāta erit disti
ctio in relōnibus q̄ta ē in fundamētis distinguēti
bus.sed fundamēta distiguunt gn̄e.ergo ꝛ relōnes.
¶ ꝓ.aliq̄ sunt ꝑ se relatiua q̄ nō ꝯtinent sub aliquo
istoꝝ modoꝝ.ergo isti modi isufficiēter sunt assigna
ti.ꝯña ē euidēs.sed ꝓbat añs.q: multa sunt relatiua
ꝓm gen᷑ sicut medicina refert q: scia.ꝛ sunt relatiua
ꝑ se.q: qcqd est de intellectu generis est de intellectu
spēi.Si ḡ genus depēdet ad aliqō seqt φ silr̄ ꝛ spēs.
hmōi aūt relatiua ꝓm genus nō cōtinent sub aliquo
istoꝝ trium modoꝝ.¶ Contra phs hic in lr̄a. tex.cō.2?.

Respōdeo φ isti tres modi sunt bn̄ ꝛ
sufficiēter assignati.vbi sci
endū ē φ q̄zuis relationes hēant distictiones specifi
cas ꝓm ꝓprias dr̄ias sicut ꝛ alia.tn̄ q: latent nos ꝛ
sunt ignote nobis accipim᷑ distictiōes eaꝝ ꝑ funda
menta ꝑ q̄ circūloqmur eaꝝ dr̄ias specificas.q̄ forte
ꝓꝑ earū modicā entitatē latēt nos:ita φ ex fundamē
tis inotescit nobis distinctio earū relationū siue effe
ctiue siue materialr̄ ita φ illa distinctio sit extrīseca.

Ad primū in oppositū.nego ꝯñaꝫ.Ad
ꝓbationē.dicēdū φ relatio
nō est idē cū fundamēto realr̄.lꝫ sit verꝫ de qbusdam
de quo alias.cū ergo arguit φ tāta ē distictio i rela
tionib᷑ quāta in fundamētis:dico φ falsū ē ex eo φ
fundamēta sunt distinguētia extrīseca in qbus nō ē
verꝫ φ equalis sit distinctio in disticto sicut in distin
guēte.exēplū.aīa ꝛ vermis distinguunt iter se nō tn̄
sicut sol ꝓducēs vermē effectiue.ꝛ deus creans aīaꝫ.
Silr̄ ēt nec ē necessariū loquēdo de distiguētibus in
trīsecis:nā due spēs spālissime distinguunt:nō tn̄ se
totis:q: ꝯueniūt in gn̄e.ꝛ tn̄ dr̄ie specifice distinguūt
se totis.Silr̄ i ꝓposito fundamēta pn̄t distigui gn̄e.
relōnes tn̄ erūt eiusdē gn̄is.vn̄ sicut vnitas pt funda
ri in re cuiuslibet gn̄is.ita nō repugnat qn̄ sup duo
disticta gn̄alissima possit fūdari relatio eiusdē gn̄is
imo eiusdē spēi.¶ Ad 2ᵐ dicendū qō añs est falsū.
Ad ꝓbationē dico qō relatiua ꝓm genus lꝫ nō cōti
neant directe sub istis modis:tamē reducunt ad ali
quē istoꝝ.Aliter dr̄ φ est q̄si idē qō phs loqtur de re
latiuis ꝑ se pmo.illa vero q̄ referunt rōne gn̄is non
referunt ꝓ sed solū ꝑ se.ꝛ pꝫ q̄t genus qō refert ꝑ se ꝓ
cōtinet sub aliquo istoꝝ triū modoꝝ sic̄ pꝫ de scia q̄
refert tertio mō.vn̄ ad ipsum genus cōe qō sic refer
tur reducunt ipsa relatiua ꝓm genus.sic pn̄t ptinere
ad eundē modū:lꝫ nō eq̄ pmo.q̄liter āt tertiuꝫ mod᷑
distiguat a pmo ꝛ scōo ꝛ scōs a primo:dicet infra. tex.cō.20.

¶ Dn̄r aūt pma quidē ꝓm numeꝝ aut
simplr̄ aut determinate ad ipsos:aut ad
vnū vt duplū quidē ad vnū vt numerus
determinat᷑. Multiplex vero ꝓm nume
rū ad vnū nō determinatū:aut vt hūc:aut
hūc.emioliū āt ad subemioliū hꝫ nūeꝝ ad
nūeꝝ determiatū:sup particlare āt ad sub
supparticulare hꝫ ideterminatos:vt mul
tiplex ad vnū.alias ad numerum.ꝛc̄.

Ueritur Utꝝ pm᷑ mod᷑ re
latiuoꝝ fuerit bn̄ q.13.
assignat᷑ vr̄ qō nō.nā idē nō refert ꝑ se
ad diuersa q: alias idē diceret bis.vt
dr̄ ifra.sꝫ idē cōtinēs refert ad mlta cō
tēta.pꝫ.q̄ ꝛ cetera.¶ ꝓ.oīa relatiua sūt opposita vt
pꝫ in ꝓdicamētis:ꝛ silr̄ in ꝟ eodē q̄rto.sed cōtinens
ꝛ ꝯtētū nō sunt opposita.ḡ ꝛc̄.ꝓbatio minoris.q: i ꝓ
dicamētis.caplo de quātitate:dicit φ ꝑuū ꝛ magnū
respectu diuersoꝝ nō opponunt.Silr̄ duplū ꝛ dimi
diū.q: idē ē duplū ad ꝟ.ꝛ dimidiū ad aliud.¶ Pre
terea.idētitas ē relatio rōnis.ḡ nō est vā relatio.añs
pꝫ q: ꝓꝫ phꝫ caplo q̄rto.idētitas ē vna qn̄ itellr̄ vtit
vno vt duob᷑.ḡ est relatio rōnis.nec ꝑ ꝯñs ē in eodē
gn̄e cū relatiōe reali.¶ ꝓ.idē sile ꝛ eq̄le fundat sup
vnū ꝛ sup ptes vni᷑.vt dr̄ h l lr̄a.sed in oī gn̄e ē vnū.
ḡ idē sile ꝛ equale est in oī gn̄e.male ḡ dicit φ vnū in

rētias specificas ꝛ eētiales. ¶ Ad zᵐ dicendū ꝙ mi
nor ē falsa. Ad pbōnē dicēdū ꝙ q̄ʒtitas discreta nō ē
diuisa actu sicut nec ↄtinua sʒ solū in potētia. nec ac-
tu duo ternarij sunt pꝫe senarij: sʒ solū i potētia alias
ex distinctis specie ꝛ actu distinctis specie fieret vnū
tex.cō.32. specie. qꝺ est falsum. nā eadē rōne binarius ꝛ ternari
3 huius. us essent ptes quinarij. dico ergo ꝙ partes numeri
sunt vnitates. cū ergo adducit euclides ꝛ philoso. in
fra caplo de colobon. sūt sic glosandi ꝙ nūerus mi
nor est pars maioris. i. vnitates in nūero minori sūt
ptes māles in numero maiori. vt sic partes numeri
dicanť diuisibiles ꝑ q̄ʒto pt accipi pars maior ꝛ mi
nor in numero: puta q̄ hʒ duas vnitates: ꝛ q̄ hʒ tres
vnitates. ¶ Ad 3ᵐ cū dr̄ ꝙ cuius ē potētia eius est ac
tus. dicendū ꝙ duplex est potētia: q̄dā abijciens ac-
tum. q̄dā simul stans cū actu. Exēplū pꝛimi. corrupti
bile est in potētia ad corruptionē: ꝛ tn̄ nunq̄ʒ illa po
tentia simul est cū actu. qꝛ adueniente actu subm ē in
corrupto cē ꝛ non in potētia ad corrūpendū. Exem-
pluʒ scōi. hō est risibilis. nā si actu ridet nihilomin⁹
est aptus ad ridendū. qꝛ illa aptitudo q̄ est risibilitas
est pꝛopꝛia passio hois ꝛ passio nunq̄ʒ derelinqt sub
iectū. ¶ Ad ꝓpositum. cōtinuum est diuisibile in ꝑ-
ma. ꝑmo mō. qꝛ actu diuidiť iam nō est cōtinuū. cu-
ius ergo est potētia eius est actus. successiue q̄dē pꝛi-
mo mō simul aut scōo mō. ¶ Ad q̄rtuʒ dr̄ cōiter ꝙ
q̄ʒtū dupl'r pōt intelligi. qꝛ vel inq̄ʒtuʒ mathematicū
vel inquantū nāle. ꝑmo mō est diuisibile in infinituʒ
nec est dare minimū. scōo mō est dare minimū qua-
tenus forma nālis reqrit subm determinatū. qꝺ si vl
tex.cō.15. terius diuidať nō pt ibi reseruari forma nālis. sʒ cor
rūpeť incōtinēs. h̄ mō loqtur pħs ꝑmo physicorū. h̄
aūt loqtur de q̄ʒto vt q̄ʒtū ē. ¶ Ad qntū dr̄ ꝙ locus
nō est in gn̄e q̄ʒtitatis ꝑ se. tū qꝛ non est diuisibilis ꝑ
se. sed ꝑ accn̄s. s. ad diuisionē sup̄ficiei. nā locus māl'r
tex.cō.39. est ipsa sup̄ficies. tū qꝛ est ens ꝑ accn̄s cōpositū ex su
c. q̄ʒtitatis. p̄ficie: ꝛ quodā respectu imobilitatis. Sic. n. diffiniť
quarto phy. ꝙ locus continentis vltimū imobile ꝑ
mū. ¶ Cōtra. i p̄dicamētis poniť in sp̄e quātitatis.

Respōdeo ꝙ illa q̄ pħs dicit in p̄dica mētis nō sūt oino vera. nec
loqtur ꝺm intētionē ꝓpꝛiā sed famose ꝺm opinionē
alioꝝ. ¶ De motu vero ꝛ de tp̄e dr̄ a quodā ꝙ sunt
quāta ꝛ diuisibilia ꝑ accn̄s: qꝛ motus est formal'r q̄ʒ
tex.cō.18. tus ꝑ magnitudinē. ꝛ tp̄s ꝑ motū. vt vr̄ dicere pħs h̄
in l'ra. tunc sic. sunt q̄ʒta ꝑ aliud. ergo ꝑ accn̄s. ¶ Cō
tra. qꝛ illud qꝺ hʒ ptes eiusdē rōnis distictas real'r a
ꝑtibus alterius hʒ ꝓpꝛiā diuisibilitatē aliā a diuisi
bilitate alterius. sed motus ꝛ tp̄s ꝛ magnitudo sunt
h⁹ inter se. ergo ꝛc̄. ꝓbatio minoris. tum qꝛ ptes tpis
ꝛ motus sunt ptes q̄ nō pn̄t esse simul cū sint de gn̄e
successiuoꝝ. ptes āt magnitudinis in oī instāti simul
sunt: cū magnitudo sit de gn̄e ꝑmanentiū. tū qꝛ ptes
tpis ꝛ motus sunt pꝛius ꝛ posterius. sʒ ptes magni
tudinis sunt oēs simul. ĝ diuisibilitas hec ꝛ illa non
erit eadē. ¶ P̄. hic in l'ra dr̄ ꝙ ꝓpꝛia passio q̄ʒtitatis
est magis ꝛ minus. tūc sic. qꝺ hʒ ꝓpꝛiuʒ magis ꝛ mi
nus aliud a maiori ꝛ minori ꝛ alterius hʒ ꝓpꝛiā di-
uisibilitatē ꝛ distinctā a diuisibilitate alteriuſ. sʒ mo
tus est hm̄oi respectu magnitudinis. ĝ ꝛc̄. ꝓbatio mi
noris: qꝛ magnitudine existēte tanta pōt motus esse
maior si transit mobile tardū: ꝛ minor si trāsit mobi
le velox. ¶ P̄. cōtinuū est cuius ptes copulanť ad ali
quē terminū cōeʒ. tūc sic. cuius ptes copulanť ad ali
uʒ terminū cōem hʒ aliā cōtinuitatē. sed ad aliud indi
uisibile copulanť ptes motus. s. ad mutatū esse. ptes
aūt magnitudinis ad punctū. ĝ alia est ↄtinuitas h⁹

ꝛ illius. ¶ P̄. arguiť sic ↄ rōnem eoꝝ. cū dicunt sunt
quāta ꝑ aliud. ergo ꝑ accidens. pꝛimo ↄ añs sic. qꝛ si
sunt quāta ꝑ aliud. aut illud aliud est ip̄m mobile vl'
termin⁹ mot⁹ vel spaciū. non est ipsum mobile vt dr̄
plane in l'ra. nec est termin⁹ mot⁹ qꝛ tūc alteratio nō
esset cōtinua. cū forma q̄ est termin⁹ alterati ōis non
sit quāta vel diuisibilis nisi ꝑ accn̄s. ex septimo phy
si. nec est spaciū qꝛ vt dr̄. qnto physi. sup̄ spaciū disco
tinuū pt eē mot⁹ cōtinuus. sicut pʒ ex motu facto su-
ꝑ cordas cithare pulsate. Scōo ↄ ↄn̄am ꝙ nō valet.
arguo. n. sic. musca ē musca ꝑ aliud. qꝛ ē suba ab alio
effectiue. ĝ musca est ꝑ accn̄s in gn̄e substātie. ↄn̄s ē
euidēter falsum. ¶ Dicēdū ĝ ꝙ lʒ musca sit ab alio
effectiue suba. est tn̄ formal'r suba ꝺm se. Sil'r est in ꝓ
posito mot⁹ est effectiue quāt⁹ a magnitudine ꝛ for-
mal'r de se. ↄcedo ĝ ꝓpter tres rōnes supꝛadictas ꝙ
motus est formal'r quāt⁹ nō quātitate magnitudīs
ꝛ ꝙ mot⁹ ꝛ tp̄s sunt formal'r quāta a seipsis. ¶ Sed
lʒ eoꝝ ↄn̄a nō valeat: opʒ tn̄ saluare añs ꝑꝑ pħm qui
hic dicit ꝙ mot⁹ ꝛ tp̄s sunt quāta ꝑ aliud. ꝛ ad aliꝺ
qꝺ arguiť ↄ añs dicēdū ꝙ de rōne cōtinui sunt duo.
vnū est diuidi in semꝑ diuisibilia. aliud est ꝙ habeat
vnitatē ex h̄ ꝙ ptes copulanť ad terminū cōeʒ. quo
ad pꝛimū pōt cōcedi qꝺ mot⁹ ↄsequiť magnitudinē
ita ꝙ mot⁹ diuidiť ad diuisionē magnitudinis. ꝛ tp̄s
ad diuisionem mot⁹. ꝛ sic intelligit pħs. sed quo ad
vnitatē non opʒ qꝛ nō reqriť tāta vnitas in magni-
tudine sic̄ in motu. qꝛ mot⁹ pōt eē cōtinu⁹ ꝛ vn⁹ lʒ ma tex.cō.18.
gnitudo sit discōtinua vt arguebať. qꝛ ergo mot⁹ nō
ē diuisibilis de se sʒ ꝑ aliud. iō pōiť q̄ʒtitas ꝑ accn̄s.

¶ Hec aūt vt motus ꝛ tp̄s. etenim huius modi quāta quedā dicunť ꝛ cōtinua: eo ꝙ illa diuisibilia sunt quoꝝ sūt hec passiones. Dico aūt non quod mouetur sed ꝙ motum est. nam per esse quātum illud ꝛ motus est quantus: tempus vero per ipsum motum. ꝛc̄. q.ii.

¶ Uiso ꝙ mot⁹ hʒ aliq̄ʒ quātitatē ꝛ di-
uisibilitatē formal'r a q̄ʒtitate magnitu
dis: restat dubiū cōparando tp̄s ad motū.

Queritur ĝ. Utrū tp̄s sit idem cū motu real'r. sic ꝙ
quātitas qua mot⁹ est quāt⁹ formal'r sit ip̄m tp̄s.

Dicendū ꝙ tp̄s est idē māl'r qꝺ motus. distictū tn̄ formal'r. ꝛ ꝑ ↄn̄s q̄ʒ
titas q̄ mot⁹ est quāt⁹ formal'r est ipsum māl'r: non
tn̄ formal'r. ¶ Cōtra. n. cuius ptes copulanť ad ali
um terminū hʒ formal'r aliā cōtinuitatē ꝛ quātitatē.
sed ad aliū terminū copulanť pteſ tpis ꝛ ptes mot⁹.
qꝛ ptes tpiſ ad nūc: pteſ āt mot⁹ ad mutatū eē. ¶ P̄.
qꝺ hʒ ꝓpꝛiū magis ꝛ minus aliud a maiori ꝛ mino
ri alteri⁹ hʒ distinctā cōtinuitatē ꝛ q̄ʒtitatē ab alia. sʒ
tp̄s est hm̄oi respectu mot⁹: qꝛ in minori tp̄e ē maior
motus si mobile sit velox ꝛ in maiori minor si sit tar
dū mobile. ¶ P̄: relatiua realia differūt real'r. sʒ tp̄s
ꝛ motuſ sunt hm̄oi. ĝ ꝛc̄. ꝓbatio minoris. qꝛ mēsura
ꝛ mēsuratū differūt real'r. sed tp̄s ē mensura mot⁹. ĝ
quātitas mot⁹ nō ē tp̄s real'r. ¶ P̄. oīs mot⁹ ē de se
formal'r successiuus. sed nō oīs mot⁹ hʒ in se temp⁹.
sed solū pꝛim⁹ motus. ĝ successio cuiuslibet mot⁹ nō
ē tp̄s. ¶ Uideť ĝ ꝓpter istas rōnes ꝙ quātitas qua
motus est quātus est alia nō solūa magnitudine sed
ēt a tp̄e. ita ꝙ tres sunt sp̄es quātitatis ꝑmanētis. s.
corpus. sup̄ficies. ꝛ linea. ꝛ due successiue. s. motus ꝛ
tp̄s. sed ille rōnes nō cogūt. ¶ Ad ↄ⁹ euidētiā p̄mit-

to tres distinctiões.pma ē q̄ duplex est mot⁹.s.scōs ⁊ pm⁹.s.mot⁹ pmi mobilis.ali⁹ est mot⁹ spālis ⁊ scōa
tex.cō.31.vel circa. ri⁹.puta oēs alij a pmo.¶ 2ª distictio sit ista q̄ tps ē duplex.s.cōe ⁊ spāle.de p tractat q̄rto phycoꝝ. caplo de tpe.vbi dicit q̄ idē est tps oīum in celo ⁊ in terra. ⁊ in mari.⁊ illō rn̄det motui pmo p mēsura.de scōo pt itelligi qd ibidē dr̄ q̄ tps est nūerus motus .lʒ h̄ sit cōe vtriqʒ tpi.⁊ tale tps spāle ē ppria mēsura motus iferioris.ita q̄ q̄t sunt motus pticulares tot sūt tpa hmōi spālia.¶ 3ª distictio sit ista.q̄ duplex ē mēsura q̄dā itrīseca.q̄dā extrīseca.Exēplū pmi.q: duratio rei ⁊ vltia supficies corpis.Exēplū scōi.locus.

Tunc ad pmū.dico q̄ minor ē falsa.⁊ iō dicēdū q̄ sic tps est idē realr cū motu ita ⁊ n sic cū mutato eē.tn̄ cū illa identitate reali stat aliq̄ distictio ex nā rei.vel saltē sm̄ rōnez pp quā diuersa noia sortiunt.¶ Ad 2ᵐ dico q̄ minor ē falsa.si mot⁹ ⁊ tps vniformiter accipiant.s.mot⁹ prim⁹ ⁊ tps cōe. motus iferior ⁊ tps spāle.rō tn̄ accipit tps cōe.⁊ motū aliquē inferiorē.sic.n. veꝝ ē q̄ sm̄ velocitatē ⁊ tarditatē mobilis l maiori tpe erit minor mot⁹:⁊ in minori maior.⁊ sic nō plus cōcludit nisi q̄ tps cōe qd ē passio pmi mot⁹ distinguit realr a motu iferiori.qd cōcedo tn̄ h̄ nō obstāte q̄dlibet tps ē idē realr cū pprio motu cuius est passio ppria ⁊ mēsura.¶ Ad tertiū cū dr̄ q̄ mēsura ⁊ mēsuratū differūt realr.dico q̄ veꝝ est de mēsura extrinseca:⁊ sic cōparādo tps cōe ad motus iferiores quoꝝ ē mensura extrīseca differt vtiqʒ ab eis realr:tn̄ si tps cōe cōparet ad motū primū cuius ē mēsura itrinseca non differt ab eo realr nec sic refert realr ad ipm.Silr ē de tpe in spāli si cōparat ad motū iferiorē c⁹ ē intrīseca mēsura . ¶ Ad q̄rtū dicendū q̄ lʒ nō ois mot⁹ hēat in se tps cōe.sed solū primus motus:nihilominus q̄libet motus hʒ suū tps ppriū qd ē ppria ⁊ intrīseca mēsura.Ex hiis pʒ ad q̄rtū argumētū q̄ motus ⁊ tps nō ponuntur quātitates p se.q̄tenus hnt diuisibilitatē p aliud:q: motus p magnitudinē ⁊ tps p motū mō ꝑposito.

tex.cō.20. ¶ Ad aliquid dr̄ alia p se:vt dupluʒ ad dimidiū:⁊ triplū ad tertiā ptem . ⁊ totalr multiplicatū ad multiplicati partē: ⁊ cōtinens ad contentū. Alia:vt calefactiuuʒ ad calefactibile ⁊ sectiuū ad secabile:⁊ oīno actiuum ad passiuū. Alia vero vt mēsurabile ad mensuram:⁊ scibile ad scientiam ⁊ sensibile ad sensum.

q.12. **Queritur** Utrū phus cōuenienter assignet ⁊ sufficienter tres modos relatiuoꝝ.⁊ vr̄ q̄ nō.nā isti tres modi fundantur sup diuersa gn̄alissima.ḡ nō sunt relationes vni⁹ gn̄is.sʒ in diuersis gn̄alissimis sunt.qd vr̄ absurdū.pbatio ꝯn̄e . q: relatio est idē cū fundamēto:vel aliud.si idē habet ppositū.q: sicut fundamēta sunt:diuersisq̄ pdicamētis ita relationes.si relatiōes sunt aliud a fundamēto tn̄ cū accipient spēm ⁊ distinctionē a fundamētis tāta erit distinctio in relōnibus q̄ta ē in fundamētis distinguētibus.sed fundamēta distiguunt gn̄e.ergo ⁊ relōnes. ¶ P.aliq̄ sunt p se relatiua q̄ nō ꝯtinent sub aliquo istoꝝ modoꝝ.ergo isti modi isufficiēter sunt assignati.ꝯn̄a ē euidēs.sed pbat an̄s.q: multa sunt relatiua sm̄ gen⁹ sicut medicina refert q: scia.⁊ sunt relatiua p se.q: q̄cq̄d est de intellectu generis est de intellectu spēi.Si ḡ genus depēdet ad aliqd seq̄t q̄ silr ⁊ spēs.

hmōi aūt relatiua sm̄ genus nō cōtinent sub aliquo istoꝝ trium modoꝝ.¶ Contra phs hic in lra. tex.cō.2.

Respōdeo q̄ isti tres modi sunt bn̄ ⁊ sufficiēter assignati. vbi sciendū ē q̄ q̄uis relationes hēant distictiones specificas sm̄ pprias drias sicut ⁊ alia . tn̄ q: latent nos ⁊ sunt ignote nobis accipim⁹ distictiōes eaꝝ p fundamenta p q̄ circūloq̄mur eaꝝ drias specificas.q̄ forte pp earū modicā entitatē latēt nos:ita q̄ ex fundamētis inotescit nobis distinctio earū relationū siue effectiue siue materialr ita q̄ illa distinctio sit extrīseca.

Ad primū in oppositū.nego ꝯn̄aʒ. Ad pbationē.dicēdū q̄ relatio nō est idē cū fundamēto realr.lʒ sit veꝝ de q̄busdam de quo alias.cū ergo arguit q̄ tāta ē distictio i relationib⁹ quāta in fundamētis:dico q̄ falsū ē ex eo q̄ fundamēta sunt distinguētia extrīseca in q̄bus nō ē veꝝ q̄ equalis sit distinctio in disticto sicut in distinguēte.exēplū.aīa ⁊ vermis distinguunt iter se nō tn̄ sicut sol pducēs vermē effectiue.⁊ deus creans aīaʒ. Silr ēt nec ē necessariū loquēdo de distiguētibus intrīsecis:nā due spēs spālissime distinguunt : nō tn̄ se totis:q: ꝯueniūt in gn̄e.⁊ tn̄ drie specifice distinguūt se totis.Silr i pposito fundamēta pn̄t distigui gn̄e. relōnes tn̄ erūt eiusdē gn̄is.vn̄ sicut vlitas pt fundari in re cuiuslibet gn̄is.ita nō repugnat q̄n sup duo distincta gn̄alissima possit fūdari relatio eiusdē gn̄is imo eiusdē spēi.¶ Ad 2ᵐ dicendū qd an̄s est falsū. Ad pbationē dico qd relatiua sm̄ genus lʒ nō cōtineant directe sub istis modis·tamē reducunt ad aliquē istoꝝ. Aliter dr̄ q̄ est q̄si idē qd phs loq̄tur de relatiuis p se pmo.illa vero q̄ referunt rōne gn̄is non referunt p sed solū p se.i pʒ āt genus qd refert p se p cōtinet sub aliquo istoꝝ triū modoꝝ sic pʒ de scia q̄ refert tertio mō.vn̄ ad ipsum genus cōe qd sic refertur reducunt ipsa relatiua sm̄ genus.sic pn̄t ptinere ad eundē modū:lʒ nō eq̄ pmo.q̄liter āt tertius mod⁹ distiguat a pmo ⁊ scōo ⁊ scōs a primo:dicet infra, tex.cō.20.

¶ Dr̄ aūt pma quidē sm̄ numeꝝ aut simplr aut determinate ad ipsos : aut ad vnū vt duplū quidē ad vnū vt numerus determinat⁹. Multiplex vero sm̄ numerū ad vnū nō determinatū: aut vt hūc:aut hūc.emioliū āt ad subemioliū sʒ nūeꝝ ad nūeꝝ determiatū:sup particlare āt ad sub supparticulare sʒ ideterminatos:vt multiplex ad vnū.alias ad numerum.⁊c̄.

Queritur Utꝝ pm⁹ mod⁹ relatiuoꝝ fuerit bn̄ assignat⁹ vr̄ qd nō:nā idē nō refert p se ad diuersa q: alias idē diceret bis . vt dr̄ ifra.sʒ idē cōtinēs refert ad mlta cōtēta.pʒ.q̄ ⁊ cetera.¶ P.oīa relatiua sūt opposita vt pʒ in pdicamētis:⁊ silr in h̄ eodē q̄rto.sed cōtinens ⁊ ꝯtētū nō sunt opposita.ḡ ⁊c̄.pbatio minoris. q: i pdicamētis.caplo de quātitate:dicit q̄ puū ⁊ magnū respectu diuersoꝝ nō opponunt.Silr duplū ⁊ dimidiū.q: idē ē duplū ad h̄.⁊ dimidiū ad aliud. ¶ Preterea.idētitas ē relatio rōnis.ḡ nō est vā relatio. an̄s pʒ q: sʒ phz caplo q̄rto. idētitas ē vna q̄n itellcs vtit vno vt duob⁹.ḡ est relatio rōnis.nec p ꝯn̄s ē in eodē gn̄e cū relatiōe reali . ¶ P.idē sile ⁊ eq̄le fundat sup vnū ⁊ sup ptes vni⁹.vt dr̄ h̄ i lra.sed in oi gn̄e ē vnū. ḡ idē sile ⁊ equale est in oi gn̄e.male ḡ dicit q̄ vnū in q.13.

ſba deſmlate ē idē ⁊ ſic ꝺ alijs. ¶ Cōtra phs hī lra.

tex.cō.20. **Reſpōdeo** Ad qōnē ē dico qꝺ pmus modus bñ ē aſſignat⁹ vbi notādum eſt ꝙ ſicut fuit dictū relationes pmi modi fundant ſuper rem de genere quātitatis ⁊ principalr ſup numeꝝ: ⁊ inde fundant ſup cōtinua inquātum hñt aliqualiter rōnem numeri inter ſe.

Ad primū Argumentū poſſet negari maioꝛ. qꝛ idē pōt referri ad diuerſa p ſe ſꝫ nō p ſe ꝓ. vt dr̄ i lra. cōceſſa tñ illa maioꝛ dicēdū ē ad minoꝛē. ꝙ ꝯtinens pt accipi duplr .ſ. mālr vel ſubiectiue. alio mō formalr ⁊ ſub rōe formali ꝯtinētis. ꝓ mō idē cōtinens pt referri ad diuerſa ꝯtenta. ſicut idē pr̄ ſubiectiue ad multos filios, tñ ꝯtinētia formalr dñr multiplr q̄tiēs multiplr dr̄ aliud extremū. ⁊ ſic idē cōtinēs formalr nō refert p ſe pmo niſi ad vnū cōtētū. ¶ Ad 2ᵐ dicēdū ꝙ relatiua ꝯſiderāt duplr. vno mō vt ꝯpata ad ſe inuicē. alio mō vt idē ꝯpat ad diuerſa. ꝓ mō ſt oppoſita: ꝯo mō nō. nā idē eſt gñans ⁊ genitū, vt pr̄ hñs filiū ⁊ prēꝫ. pr̄ nō refert ad ſeipm patrē. ſꝫ ad patrē ei⁹. ⁊ illo mō pr̄ ⁊ fili⁹ ſunt oppoſita. vt .ſ. ad ſe iuicē referunt ⁊ nō aliter ſic in ppoſito de duplo dimidio. phs āt in p̄dicamētis vult pbare ꝙ magnū ⁊ paruū nō ſunt ꝯ-

c.ꝺ q̄titate. ria abſolute. ſꝫ ſolū in reſpectu. alioqn oppoſita eēnt ꝟa de eodē. p quāto idē mons ē magn⁹ reſpectu hu⁹ ⁊ puus reſpectu illi⁹. ¶ Ad tertiū pt dici ꝙ ſic vnū ē multiplex .ſ. vnū nūero ſpē gñe ⁊ ꝓportiōe: ſilr ⁊ idētitas. ſꝫ ergo idētitas nūalis ſit relatio rōnis eo ꝙ relatiuū eē eſt ad aliud ſe hre. idē aūt nūero nō pōt ad aliud eē niſi ad aliud rōne inq̄tū itelle vtit vno ſimpliciter vt duob⁹. tñ idētitas gñe ſpē ⁊ ꝓportiōe eſt relatio realis. ⁊ ꝟe ē in gñe relonis p q̄to hꝫ ꝯditiones relonis realis. ¶ Ad q̄rtū dicēdū ꝙ ſic ens dicit multiplr ita vnū. ꝯcedo ḡ ꝙ vnū iuenit in oi gñe ſicut ens cū ḡ dr̄ ꝙ relatio idētitatis non erit pciſe in gñe ſube. ⁊ ſic de alijs duob⁹. dico ꝙ ſuba pt ſumi duplr. vno mō vt ē res determiati gñis. alio mō p eſſentia rei q̄ eſt cōis oi gñi. Silr q̄ntitas pōt ſumi duplr. vel put ē res determinati gñis q̄ pt dici q̄ntitas molis. vel p q̄ntitate pfectiōis ⁊ grad⁹ eēntialis rei. ⁊ ſic ꝯuenit oi gñi. Silr q̄litas pt ſumi vt ē res determinati gñis. vel p q̄litate eēntiali eo mō q̄ dr̄ia ſpecifica dr̄ q̄litas. accipiēdo ḡ illa ꝓ mō. put dñt res determiati gñis ſic idētitas fundat ſup vnū in ſuba ⁊ nō ſuper vnū in alijs gñib⁹. ¶ Silr itelligēdū ē de eq̄litate ⁊ ſilitudine. Sꝫ accipiēdo ſcꝺo mō. vtrūq3 idētitas pōt fundari ſup vnū in ſuba cuiuſlꝫ gñis. ⁊ ſilr eq̄litas ⁊ ſilitudo. ꝓ.n. mō oē ens oi enti cōparatuꝫ eſt idē vel

tex.cō.20. diuerſum: ſimile vel diſſile. eq̄le vel inequale.

¶ Actiua vero ⁊ paſſiua: ſm potētiā actiuam ⁊ paſſiuā: ſunt ⁊ actiones potētiarum. vt calefactiuū ⁊ calefactibile. qꝛ pōt ⁊ iterū calefaciēs ad id qꝺ calefit. ⁊ ſecās ad id qꝺ ſecatur tanq̄ꝫ agentia.

q.14. **Queritur** Utrū ſcꝺs mod⁹ relatiōis ſit bñ aſſignatus. vr̄ ꝙ nō. nā relatiuū nō ē fundamētū relonis. ſꝫ potentia actiua ⁊ paſſiua referūt. ḡ relo nō fundat ſup potētiā actiuā ⁊ paſſiuā. pbat maioꝛ. qꝛ cū relatiuū ſit relatiuū relatione eēt pceſſus in infinitū in relonib⁹ ſi relatio ſup relatiua fundat. mi. pꝫ. qꝛ po^a actiua refert ad paſſiuā. ¶ ꝓ. idē nō pt referri p ſe ad diuerſa. ſꝫ ſi ſm potētiā actiuā aliqd dicat relatiue ꝓ erit ad dm̄ ſꝫ potētiā paſſiuā. cū ḡ po^a actiua p ſe referat ad agere ſeqtur ꝙ idē p ſe dicet ad duo .ſ. ad ipm agere ⁊ ad potentiam paſſiuam. ¶ Contra phs hic in littera. tex.cō.20.

Reſpōdeo ꝙ mod⁹ ē bñ aſſignat⁹. Ad pᵐ i op^m dico ꝙ ma. ē dubia qꝛ rlatio vi poſſe fūdari ſup aliā relatōeꝫ. ⁊ p ꝯñs ſup relatiuū. ſic ꝓportōalitas ſup ꝓportōeꝫ. nec tñ eſſet tūc pceſſus i ifinitū. qꝛ erit deuēire ad aliq̄ꝫ p^am relatōeꝫ c⁹ fūdamētū nō erit alia relatio nec p ꝯñs relatiuū. ¶ Alr pt dici data maiori. ꝙ po^a actia ⁊ paſſiua duplr pñt accipi. vno⁹ circūſcripta rlatōe potētialitatis. alio⁹ icludēdo ipaꝫ. ꝓ⁹ ñ ſt actu relatia. ⁊ vt ſic fundāt rlatōes ſcꝺi modi. 2⁹. ſūt relatia actu ⁊ tc̄ ñ fūdāt ſꝫ ſt qd ꝯpoᵐ ex fūdamēto ⁊ rlatōe. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ ſic fuit dcꝫ iā idē referri ad plā p ſe ꝓ ipoſſe ē. ſꝫ p nō ꝓ ñ ē icōuēiēs. Sic ē i ꝓpoſito. qꝛ po^a actia refert p ſe ꝓ ad potētiā paſſiuā tm̄. ſꝫ ad ipſum agere p ſe ſꝫ nō ꝓ. tex.cō.20.

¶ Alio ꝟo vt mēſurabile ad menſurā. ⁊ ſcibile ad ſciaꝫ: ⁊ ſenſibile ad ſenſum. .q.15.

Uerit Utꝝ terti⁹ mod⁹ ſit bñ aſſignat⁹ vr̄ ꝙ ñ. nā ambo relatia ſt eiuſdē gñis: alioqn rlatio eēt duo gñaliſſima. ſꝫ relatia dcā tio mō ñ ſt i eodē gñe. ḡ nihil refert ſꝫ iſtū mōꝫ. mi. pbat ex .10. h⁹ caplo .9. vbi dr̄ tex.cō.22. ꝙ iter relatiua nō ē mediū. qꝛ nō ſūt i eodē gñe ⁊ ponit exēplū de ſcia ⁊ ſcibili q̄ ſt relatia 3⁹ mō. ſic patet. ¶ ꝓ. oē qꝺ hꝫ eē i gñe relatōis ꝓpriū illi⁹ eē ē eē ad aliꝺ ſiue ſit ꝯcretū dnoīatiuū ſiue ſit foꝛa. ſꝫ eē ſcibile nō ē ad aliꝺ ſe hre. qꝛ nō depēdet ad ſciaꝫ. ḡ ſcibile nō eſt in gñe relatōis. ¶ Cōtra. phs hic in littera.

Reſpōdeo dicēdo ꝙ mod⁹ eſt bñ aſſignat⁹. ¶ Ad pᵐ i oppoᵐ dicēdū ꝙ mi. ē falſa. Ad pbatōeꝫ dicēdū ꝙ phs i .10. h⁹. logt ꝺ gñe phyſico. q̄le ē idē oppoſita q̄ hñt adiuicē trāſmutationē vbi pus aliqd mutat ad mediū q̄ꝫ ad extremū. ⁊ iō talia oppoſita hñt mediū. relatia āt nō ſt talia oppoſita q̄ adiuicē hñt trāſmutatōeꝫ. ⁊ iō carēt medio: nec ſūt i eodē gñe phyſico. ſꝫ ꝓ nō obſtāte ſunt in eodē gñe logico de q̄ nūc ē ſermo. ¶ Ad 2ᵐ dicēdū ad mio. qꝺ ſcibile ⁊ ſcia pñt accipi duplr .ſ. vniformiter vt ambo i actu. vl ambo i po^a pñt 2⁹. mō accipi diſſormiter. puta. vnū i actu. alteruꝫ i potentia. ꝓ mō hñt mutuā depēdētiā ſic relatia alioꝝ modoꝝ. ⁊ ſic eē ſcibile ē ad aliꝺ ſe hre ⁊ ecōuerſo. nā ſcibile: vt ſcibile ē ſꝫ ſe. ⁊ eēntialr refert ad ſciaꝫ i po^a. nec accidit ſcibili qꝺ ſciat i po^a. nā ſcibile nō ē ſcibile niſi qꝛ ei⁹ pōt eē ſcia. qꝛ ſi eēt ſcibile. ⁊ ei⁹ nō eēt ſcia i po^a eēt ſcibile ⁊ nō ſcibile. ⁊ iō i rōe ei⁹ icludit ſcia i po^a ſicē ſuuꝫ p ſe corrᵐ. vt nō ſolū ſcia ꝺpēdeat a ſcibili: ſꝫ ēt ecōuerſo. Silr ē ꝺ ſcia i actu ⁊ ſcibili i actu. 2⁹. āt mō accipiēdo ipꝫ nō hꝫ mutuā depēdētiā. nā ſcibile i pō nō depēdet a ſcia i actu. qꝛ pt eē ſcibile i pō c⁹ nō erit ſcia i actu. ¶ Cōtra. qūo ḡ ille mod⁹ diſtiguitur ab alijs duob⁹ ſupdictis. nā phs p ꝓ diſtiguit iſtū modūꝫ ab illis. qꝛ i illis ē mutua ꝺpēdētia. i iſto āt nō. ¶ Rñ⁹. qꝺ i illo 3⁹ mō. ē ſic i alijs mutua depēdētia. ſꝫ non eſt mutua depēdētia realis. ſꝫ i vno extrēo ē realr. ⁊ i alio rōnis. ſcia.n. realr refert ad ſcibile. ſcibile āt ad ſciaꝫ ſꝫ rōnē. eſt igr̄ dr̄ia qꝛ i pmis duob⁹ ē oio mutua depēdētia realr. i 3⁹. nō. ⁊ pp ꝓ dr̄ qꝺ relatio iter deuꝫ ⁊ creaturā: ē i tertio mō q̄ten⁹ creatura ad deū realr refert. deus aūt ad creaturam non niſi ſm rationem.

¶ Scꝺm numerū quidē igr̄ ⁊ potētiaꝫ dicta ad aliquid oīa ſunt ad aliquid: eo ꝙ ipm qꝺ eſt alterius dicit: ipm quidem. ſꝫ tex.c.20.

non eo q aliud ad id. mensurabile vero:
z scibile: z intellectuale eo q aliud ad ip/
sum dicit ad aliquid dicunt zc.

q.16.
Ueritur Utrum tertius modus distiguitur a duobus pmis. arguitur q nõ. z spãlr a pmo. nã mẽsura z mẽsuratũ referunt tertio mõ. referunt ẽt pmo mõ. g tertius nõ distiguit a pmo. pbatio
minoris. qz cõtinẽs ẽ mẽsura cõtenti. z duplũ mẽsurat
dimidio q sunt relatia pmi. g zc. ¶ Ite q nõ distiguat
a scdõ arguit sic. nã sẽsus z sẽsibile ponunt relatiua
tertij modi. sz sẽsus z sensibile referunt sz potẽtiã acti
tex.cõ.25. uã z passiuã. qz se hñt sic mouẽs z motũ. ex qrto huius.
vbi dr q sẽsibile ẽ motiuũ sẽsus. z mouẽs ẽ prius mo
tex.cõ 51. to. g sẽsus z sẽsibile referunt scdõ mõ z p cñs tertius:
nõ distiguit a scdõ. ¶ Cõfirmat. qz sẽsus ẽ i po passiua. scdõ de aia. g fũdat relatõz scdi modi. sensus ẽt
tex.cõ.zo. põit r latiuũ tertij modi. g zc. ¶ Ite. scia ẽ p se i gñe q
litatis. g nõ refert ad scibile. vt dr hic in lra. añs pz.
qz qlitas cũ sit absolutum nõ dependet zm se ad aliõ.
¶ Cõtra. pbs hic in littera.

Respõdeo hic ẽ vnus modus dicẽdi q fuit tractatus. s. exponẽdo lrãz
q ille tertius modus sic distiguit a pmo. nã mẽsura ẽ duplex
qdã qntitatiua. z illa ptiet ad pmũ modũ. qdã pfectio
nis. z illa ptiet ad tertiũ modũ. alr nõ differret a pmo: sic
itelligẽdo q i pmo mõ relatia se hñt sic excedẽs z exces
sũ. ita q excessũ aliqtiẽs sũptũ redit ipz correlatiuũ
qd ẽ excedẽs. Addit ẽt q mẽsura pfectõis q ptiet ad
tertiũ modũ fũdat sup ẽntiã oẽz. qtenus oĩs ẽntia: ẽ
sẽsibil z scibilis potẽs actiue mẽsurare sensũ vel sciaz.
Sz mẽsurari passiue fũdat sup ipz hitũ sciẽtificũ q ẽ
de gñe qlitat. ¶ Cõtra pmũ dictũ argũit sic. tũ. qz nõ
oẽ cõtẽtũ mẽsurat cõtinẽs qntitatiue. añs pz de qbusdã
nũis. nã qnarius nõ mẽsurat qternario. lz cõtieat ipz. g
excedẽs z excessũ nõ se hñt pmo mõ vt dicebat. ¶ Ite. tps
mẽsurat motũ mẽsura qntitatiua ptinẽte ad pmũ mo
dũ. tñ tps nõ excedit motũ nec aliqtiẽs sũptũ reddit
ipz. si motus sit ifinitus sz viã pbi. ¶ Cõtra illõ qd addit appropriãdo istũ modũ obo z hitui cognitio. arguit. nã i oĩ gñe ẽ aliqd pmũ q ẽ mẽsura oĩuz i illo gñe
t.cõ.3.vel.4. ex.10. huius. g circũscripto oĩ alio hitu de gñe qlitatis ẽ
aliqd i gñe sube q mẽsurat ẽntiã oĩuz illius gñis. silr ẽ
i alijs gñib. ¶ Dicẽdũ. g alr. q tertius modus distiguit
sic a pmo. qz relatões pmi modi fund. ir pcise. s. rẽ d gñe
qntitat. relões vo scdi mõi fũdãt sup rẽ d gñe actõis
z passiõis. z sup pñ agẽdi z patiẽdi q pñt eẽ i multis
gñib z nõ solũ d gñe sube. nã oẽs fore pñt eẽ actiue p
ter qz qntitas z for relatia. relatões ãt tertij modi fũ
dant i oĩ re cuiuscũqz gñis. ẽt sup ideã i mẽte diuia
p qñto ẽ mẽsura z pfectio ideati pñt ẽt fũdari sup res
diuersoz gñez. p quãto oĩs res cuiuscũqz gñis ẽ in
telligibil z scibil. z pt mẽsurare hitũ cognitiuũ q ẽ d
gñe qlitat. Pz. g ex dictis quõ tertius modus distiguit a
duobus pmis. nã nõ distiguit ab eis p mutuã depen
dẽtiã vl nõ mutuã. vt dcm ẽ. sz p fũdamẽta. qz pmus mo
dus fũdat pcise sup rẽ de gñe qntitat. Scdõs ãt sup rẽ d
gñe actõis z passiõis. vl sup pñ agẽdi vl patiẽdi: q
st po actia vl passiua. tertius vo sup rẽ cuiuscũqz gñis
p qñto i oĩ gñe ẽ dare vnũ pmũ qd ẽ mẽsura oĩuz alio
rũ pt ẽt fũdari sup res diuersoz gñez. mõ pexposito.

q.11.
tex.cõ.58.
Sed ẽ vnũ dubiũ. qliter scia mẽsuret a scibili. Ubi ẽ sciẽdũ q scia ẽ duplex. qdã specla
tiua. qdã pctica. pctica ẽt ẽ duplex. vt dcm fuit i pmo libro
z ẽt hr 3 d aia. ca. d mouẽte. qdã ordiatiua ipius opari z
h ẽ pctica vlis. qdã ẽ opatiua imediate. z h ẽ pctica p
ticlarij. puta scia artificial: loqndo d scia pctica z spe
culatiua pmo mõ ipz scibile mẽsurat scia p qnto talis
scia cãtur a rebus. sz loqnẽdo d scia opatiua ibi ipz sci
bile hz rõnẽ mẽsurabil. z ipa scia rõnẽ mẽsure. ex eo
q artificialia cãnt a scia pctica q ẽ ars. vt dcz fuit ter tex.cõ.2.
tio huius. z. s. i eodẽ qnto. ca. d cã. lz mõ se hñt oĩa nãlia
ad sciam dei: sic artificialia ad scientiam nostram. qz
scia dei est causa rez sicut mensura.

Adprimũ i oppositum pz ex dcis q mẽsura z mẽsuratũ alr se hñt i pmo.
qz i 3o. ¶ Ad 2m dicẽdũ. q sẽsus ẽ equocus ad ipaz po
tẽtiã nãlẽ sẽsitiuã. z ad ipz actũ sẽtiẽdi. sẽsus pmo fũdat
relatõez scdi modi. z sic pcedit rõ ad oppositum z sua cõ
firmatõ. sic. n. ẽ põ passiua. sẽsus ãt 2o. fũdat relatõez
tertij modi. silr itelligẽdũ ẽ de itellcũ z sic sẽsus mẽsu
rat a sẽsibili: z itellcs ab itelligibili. ¶ Ad aliõ. cõce
do q scia ẽ i gñe qlitatis z nõ p se i gñe relatõis. qz di
uersoz gñm z nõ zc. nihilomĩ scia q est hitus est pri
fundamẽtũ relationis tertij modi. z sic est in gñe rela tex.cõ.zo.
tionis denoiatiue. sic qternarius q est de genere qnti
tatis fundat duplicitatẽ q est in gñe relationis.

¶ Nõ ẽ ãt itellectio ad hec cuius ẽ itellcs. bis
n. idẽ dictũ vtiqz erit. silr ãt z alicuius visus
ẽ visus z nõ cuius est visus: quãuis h verũ
sit dicere: sz ad colorez aut ad aliqd tale il q.17.
lo vero mõ bis idez diceret zc.

Ueritur Utrum idẽ referat ad duo vl ad plã p se. Ur q sic. nã idẽ cõtinẽs dr ad mlta cõ
tẽta. sic vnus nũerus cõtiet mltos. silr vna
potẽtia actiua refert p se ad ipz agẽ z ad
potẽtiã passiuã. silr idẽ pr dr p se ad plez filioz. ¶ Ite
ad qcqd dpẽdet vl refert genus ad idẽ depẽdet vl re
fert spẽs. g spẽs refert ad suũ ppriũ correlatiuũ. z ad
relatiuũ gñis. z ad vtrũqz p se. Exm. duplũ qd ẽ spẽs
mltiplicij refert ad suũ submltiplex qd ẽ correlatiuũ
mltiplicis. z ad dimidiũ qd ẽ ppriũ correlatiuum.
¶ Ite. spẽs p se refert ad genus. sm porphiriuz sz spẽs
p se refert ad ididua. g idẽ p se refert ad plã. pbatio
minoris. spẽs p ididua diffinit dr cũ spẽs ẽ q pdi
cat d plibus drntibus nũo. i. d ididuis. qro vl ididua po
nunt i diffõe spẽi sic genus. vl sic sbz vl sic correlatiuũ. tex.cõ.zo.
non vt genus vl subz. pz. g sic correlatiuũ. ¶ Cõtra. qz
tũc idẽ bis diceret. qd pbs hz p icõueniẽti hic in lra.

Respõdeo In ista qõe pmo pmittã vnã distictõez. 2o. pñdã triplicẽ cõ
clonẽ. ¶ Quãtũ ad pmũ sciẽdũ q aliqd cõuẽire alicui
cõuẽit duplr. vno mõ p se. pmo alio mõ p se nõ pmo Illõ cõpetit
alicui p se pmo qd cõpetit ei p suã spẽz z ppriã rõnẽ spe
cificã. Sz illõ cõpetit alicui p se nõ pmo qd cõpetit sibi p
cãz i se: nõ tñ ppriã rõnẽ specificã. z hic ẽ q illõ q in
est p se z pmo inest adeqte z sm q ipm. nõ aũt qd inest
p se nõ pmo. Exẽplũ pmi hñe tres inest sic triãgulo. exẽ
plum scdi. habere tres inest sic isocheli.

Quãtũ Ad 2m sit ista pma cõclo. Jmpole ẽ idẽ referri ad plã p se pmo. Hãc oñdo
sic. qz si sic. g vna relatio ẽ ẽntialr plés. cñs ẽ falsuz.
g z añs. pbatio cñe. qz nõ ẽ eadẽ hitudo p se pmo ad
plã. sz relatio ẽ hitudo sm se. g relatio q ẽ ẽt rõ referẽ
di vnũ ad plã p se pmo. ẽ ẽt necio plés ẽntialr. ¶ Di
ces q ẽnt plés relatiões. ita q refert ad plã distictis
z ppriijs relatõib: z ad qdlibet p se pmo. Cõtra qz
vnũ relatiuũ ẽ vnica relatiõe relatiuũ. sic vnũ albũ
ẽ vnica albedine albũ. g si pl̃es tales relatões. iã nõ
erit idẽ relatiuũ. nisi mãlr z subiue. ¶ Ite. ad pncipa

le.q2 si sic.tunc idē hr̄et plēs diffōnes ppas.ɔn̄s est falsū.ḡ ⁊ añs.pbō ɔsie.q2 ēt p vtrūq3 correlatiuū eq̄ ꝑ diffinireť:nā ꝭm porphi.i relatiuis o3 in vtroūq3 c.de spe.
rōnib⁹ vtrisq3 vel.falsitas ɔn̄tis ē euidēs.⁊ pbať.q2 tūc posset cognosci p vnā diffōnē.⁊ nō p aliā.℄ ꝧ.si sic.vł idē relatiuū ē plura relatiua.vł idē sił erit ⁊ nō erit.ɔn̄s ē euidēter falsū q̄ʒtū ad vtrāq3 ptē. pbatio ɔn̄e dat q̄ c.referať ad.a.⁊ ad.b.ad vtrūq3 p se ꝑ.tūc destructo.a.ꝑt referri ad.b.⁊ destructo .b.ad.a. q2 ḡ correlatiua sił sunt ⁊ nō sūt.vel dabis q̄ ipm.c.ē duo relatiua.vel q̄ destructo.a.ē ⁊ nō ē.nā destrueť dstructo.a.⁊ manebit manēte.b.℄ Scōa ɔclō sit ista nō ē ipoƚe idē referri ad plura p se:n̄ ꝑ. Hoc appet p duo vltia argumēta posita i pede.nā ad dimidiū3 referť duplū p se ꝑ.vt ppriū correlatiuū.s3 ad correlatiuū3 sui gn̄is.s.ad submultiplex referť p se nō ꝑ. sil̄r spēs referť ꝑ ad gen⁹ vt ad pumū correlatiuū.s3 ad indiuidua p se nō ꝑ.sic.ḡ itelligēda ē ista ɔclō.q̄ idē ꝑt referri ad diuersa nō ꝑ.q2 ꝑ ⁊ p se ad correlatiuū ppriū3.⁊ p se nō ꝑ ad correlatiuū sui gn̄is vł ad aliō.℄ Tertia ɔclō sit ista.qn̄ referť idē ad duo:ad vnū p se ꝑ.ad aliō p se n̄ ꝑ.posito illo ad qō referť p se ꝑ:necio ponił correlatiuū p se nō ꝑmo.nō tn̄ est necessariū econuerso.s3 ꝑt eē p se correlatiuū sine ꝑ correlatiuo. Hāc ɔñdo sic.q2 si nō.ḡ vnū extremū correlatiuū sił ē ⁊ n̄ ē.ɔn̄s ē falsū3.ḡ ⁊ añs.pbō ɔn̄tie.correlatiua sił sē ⁊ nō sunt.referať ḡ.a.ad.b.p se ꝑ:puta duplū ad dimidiū.⁊ ad.c.p se nō ꝑmo.puta ad submultiplex . tunc exn̄te.b.i.dimidio:necio ē.a.i.duplūx⁹ ē p se pzio correlatiuū.s3 destructo.c.i.submultiplici qō ē p se correlatiuū dupli.⁊ nō ꝑ^m dstruiť.a.i.duplū.si ḡ.b.i.dimidiū posset eē nō exn̄te.c.i.submltiplici.sił eēt ⁊ n̄ eēt ipm.a.i.duplū.q2 eēt ad eē dimidij.⁊ destrueret p se ad destructionē p se correlatiui qō ē submultiplex.⁊ sō nō ꝑt eē.b.destructo.c.verūtn̄ q2 ipm.c.i.submultiplex qō ē p se correlatiuū pōit tn̄ eē gn̄is ⁊ nō ponit necio aliqd posteri⁹ ipso gn̄e.sō ipsum.c.i. submultiplex.qō est p se correlatiuum pōt esse non existente.b. idest dimidio.qō est pumū correlatiuum.

Ad pumū in oppositū de cōtinēte ⁊ cōtento ⁊ de potētia actiua in cōparatione ad passiuā ⁊ agere.de patre dcō ad plures filios.p3 ex his q̄ dcā sunt supius.nā ɔtinēs l3 sit idē mālīter ⁊ subiectiue ad plura ɔtēta ad q̄ referť p se ꝑ ē tn̄ plura ɔtinētia formalr:nā ppu̾ij3 ⁊ distictiꝫ relatiōib⁹ ɔtinētie referť ad qōl3 illoꝝ.Silr dicēdū est ꝺ pr̄e dcō ad plures filios.de potētia āt actiua dcm̄ ē q̄ referť ad potentiā passiuā p se.ꝑ.sed ad agē p se nō ꝑmo.⁊ ꝭ nō ē icōueniēs.vt p3 ex scōa ɔclone.Ad aliud p idē.nā vt p3 ex ꝑdictꝭ.spēs referť p se pzio ad suū ppriū correlatiuū vt duplū ad dimidiū.s3 referť ad correlatiuū sui gn̄is p se nō ꝑ .s.ad submultiplex. ℄ Ad tertiū dicēdū p idē.q̄ spēs referť p se ꝑmo ad gen⁹.s3 ad idiuidua p se nō ꝑmo.℄ Ad aliō i oppositū de pbo dicēdū.q̄ si itellꝰ p se eq̄ ꝑmo diceret ad intelligentē ⁊ ad itelligibile:idē bis diceret.vel dato q̄ referať ad vtrūq3.nō tn̄ eque ꝑmo.vel nō relatiōe eiusdē gn̄is.nā respectus quo accñs depēdet ad sb3: est respectus extrinsecus adueniens . vt dr̄ in septio huius.nec est respectus de genere relatiōis scōm se.
q.i. ℄ Et hec est de qnto methaphisice.

℄ Quoniā3 ꝰo physica scia ē circa gen⁹ qōdā entis:natura circa talē ē substāciā3 in qua ē pzicipiū motus ⁊ stat⁹ i ea palā3
tex.com.i. q2 nec actiua nec factiua ē.factiuaꝝ.n.i faciēte pzicipiū:aut itellꝰ:aut ars:aut potētia q̄da3:actiuarū vero q̄ in agēte p ꝓhe resis:idem.n.agibile ⁊ eligibile.⁊c̄.

Circa librum q.i.lib.6.
sextū methaphysice.℄ Queriť ꝑmo.Utrū scia ꝑctica sortiať suū eē ꝑcticū ex ordine ad finē q̄ ē ꝑxis vel ex obō.℄ Uideť q̄ ex fine.na3 tertio de aīa tex.cō.49.
dr̄.q̄ itellꝰ extēsione fit practicus:⁊ differt a speculatiuo fine.℄ ꝧ.ꝑmo h⁹ dr̄ q̄ practi i plogo.c.i.
ca ē min⁹ nobilis q̄3 speculatiua.q2 ē grā vsus:ꝭ aūt arg^m nō valet nisi vsus eēt p se finis practici habit⁹. ℄ ꝧ.2⁹h⁹ dr̄.q̄ finis speculatiue ē vitas.practice vero op⁹.℄ Cōtra.pho ꝭ in lr̄a.q distiguit sciā3 ꝑcticā tex.cō.3.
tā actiuā q̄3 factiuā:a speculatiua penes obm vł sb3.

Respōdeo In ista qōne ꝑmo aliq̄ supponenť.2° ad qōnem diceť. q.ii.
℄ Quātū ad ꝑmū o3 ꝭ supponere aliq̄ q̄ in pzio sūt ońsa.in ꝓlogo h⁹.⁊ ēt in qnto.℄ Pumū ē qd sit praxis.2^m ē.q̄ duplex est finis.s.finis grā c⁹.⁊ finis quo. de quo dcm̄ ē in qnto libro.℄ Silr tertio.q̄ extēsio q.2.
q̄ scia practica extēdiť ad praxim stat in duplici relōne vel respēctu aptitudīali.s.in respectu ꝑoitat nālis ⁊ i respcū cōformitatis.℄ Quarto o3 ꝑsuppōere q̄ scia cāťur ab obō ⁊ a po⁹ mediāte actu vt a duabus cāis ꝑtialib⁹ itegrātib⁹ vnā totalē cām effectiuā.

Quātū Ad 2^m ē vna opio q̄ dicit q̄ illud a quo scia dr̄ ꝑctica ē finis.q ē ipsa ꝑxis.Pro q̄ opione arguiť p auctoritates positas i pede.℄ ꝧ p rōnē sic.scia nō dr̄ practica ex obō.ḡ ex fine.ɔn̄a est euidēs.pbatio añtis duplr̄.ꝑmo.q2 itellꝰ extēsione fit practicus.3° de aīa.qō non ē verꝫ.nisi de eodē itellꝰu pri⁹ speculatiuo ⁊ postea extēso ad opus. tex.cō.49.
ḡ circa idem obm ꝑt esse consideratio speculatiua ⁊ practica.⁊ p ɔn̄s nō erit ꝑctica ex obiecto .℄ Scōo sic.q2 medicina diuidiť in practicā ⁊ speculatiuam.⁊ tn̄ ipsa est de aliquo eodē subiecto sic vel sic accepta s.de sanitate vel corꝑe sanabili. ℄ Alius doctor p eadē opinione arguit sic.rō qditatiua rei accipiť a p se cāis eius ex qb⁹ h3 esse p se ⁊ essentialr̄.sed finis p se notitie practice ē p se cā eius.ḡ rō qditatiua notitie ꝑctice accipiť a p se fine ei⁹.q ē opus seu praxis. ex 2° h⁹.℄ ꝧ.notitia practica ē illa q̄ cōformiter se h3 ap tex.cō.3.
petitui recto.ex sexto ethicoꝝ.ergo rō notitie practi c.3.
ce accipiť ex appetitu recto.sic̄ ex regula . appetitus rect⁹ est appetitus finis vt intēti ⁊ amati.℄ Contra istā opinionē arguiť sic.si scia dr̄ practica pp extēsionē ad finē q̄ro.aut pp extēsionē actualē.aut aptitudinalē.nō pp actualē:q2 tūc eadē scia aliqn̄ eēt practica aliqn̄ non cū aliqn̄ extendať.aliqn̄ non:tum q2 faber nō intēdens opari vel nō operans actu non hr̄et cognitionē practicā.qō est falsum.ergo erit practica ꝓpter extensionē aptitudinalē.tunc sic. nūq3 aptitudo conuenit vni nature ⁊ repugnat alteri nisi pp aliqō absolutum in tali nā intrinsecū.q2.n.hec nā est talis. ideo conuenit sibi talis aptitudo.ergo ꝑsupponiť in ipsa scia aliqua cōditio intrinseca ꝓpter quā conuenit sibi aptitudo talis.ista aūt cōditio scie est ab aliq̄ cā eius priore.cāe aūt priores eius sunt intellectus ⁊ obiectū.ergo practicū esse conuenit scie ab obiecto ⁊ ab intellectu.nō ergo a fine.℄ Contra.q2 finis est cā pzima.ꝭm Auicen.sexto metaphysice.ḡ a fine pōt c.vltimo.
scia eē talis nāe vt ei ɔueniat talis aptitudo.℄ Respondeo.

deo .finis non est cā nisi inq̄ztū amatus ꝛ desideratꝰ
mouet efficiēs ad agēdū. aptitudo aūt dicta cōuenit
scie siue finis sit amatus siue nō. nā pōt esse in intelle
ctu dicta scia q̄litercūq̧ volūtas se hēat. et si volūtas
p ipossibile nō esset cōiuncta intellectui. exēplū. scia
scribēdi adhuc ē practica. siue volūtas amet opus.
siue nō. talis ergo aptitudo nō cōuenit scie a fine tan
q̄ȝ a finali cā. qꝛ nihil est ab aliq̄ cā illa cā non cānte.
¶ Diceo q finis est aptus amari anteq̄ȝ aptitudo
ista insit scie practice. ita q illa practicabilitas ē a fine
nō vt amatus. sed vt amabilis. ¶ Cōtra effectꝰ non
hȝ a cā aliqd inquātū ipsa est apta nata cāre nisi ac
tu causet. sed finis vt amabilis tm̄ ē in aptitudie cān
di. ḡ nō cāt aliqd nisi vt actu amatus mouet efficiēs
ad agēdū. ¶ P̄. ad p̄ncipale sic. si finis facit sciam eē
practicā vel h̄ ē vt elicitus est. ꝛ habitꝰ in re eē. vel vt
ē cognitus. vel vt ē itentus. nō vt elicitus ꝛ habitus
iam in re eē. qꝛ sic ē posterior scia ꝛ effectꝰ eius aliquo
mō. effectus aūt nō distinguit nec specificat suā cām.
si vt cognitꝰ: habet ppositū. qꝛ sic hȝ rōnem obiecti. si
aūt vt intentus. h̄ iam improbatū est. qꝛ nāliter anq̄ȝ
finis intendat. iam scia est talis. s. practica. nec rōne s
hꝰ opinionis cogit. ¶ Ad auctoritatē tertij de aia.
tex.cō.49. dicendū q loqtur de fine vt cognito. nā intellꝰs rōci
nans ppter aliqd. rōcinat ppter finē cognitū a quo
sumit p̄ncipium demrātiōis practice. sic āt finis hȝ rōnem
c.i. obiecti. ¶ Ad aliud de p̄ methaphysice dicēdū. q p̄
ctica nō est grā vsus vt p se finis. hȝ tm̄ aliquā aptitu
dinē ad vsum. s̄m q vsus ē p se obm eius. vel aliqd
virtualr includēs vsum. q̄le phs nō posuit eē aliqd
eius: nisi eius ad finē. oē aūt tale obm est ignobiliꝰ obo
speculabili. ꝛ iō talis ordo ad praxim arguit ignobi
litatem practice respectu speculatiue. ¶ Ad aliō de
tex.cō.3. 2°. methaphyce dicēdū. q speculatiua ꝛ practica hñt
diuersos fines. loq̄ndo ēt de p se fine lr̄a genꝰ cogni
tionis. tm̄ illi fines nō p̄ distinguunt ipsas. sed p̄or di
stinctio sciarū ē ab obis. ¶ Ad p̄mā rōnē nego añs
cū pbat q itellꝰs extensione fit practicus. dico q itel
lectus speculatiuꝰ ꝛ practicꝰ nō sunt circa idē obȝ. nec
itellꝰs speculatiuꝰ q̄cūq̧ extēsione fit practicus. Arist.
āt ponit tres gradꝰ itellꝰs. quoꝝ primus ē cōsiderare
tm̄ speculabilia. scōs ē cōsiderare agibilia in vl̄i non
dictādo psequi vel fugere: tertiꝰ est iā pseq vel fuge
re vel dictare psecutionē vel fugā in p̄ticulari. itellꝰs
ergo extēs in scōo gradu in quo ē impfecte practicꝰ
extēdit se ad tertiū ꝛ fit pfecte p̄cticus. dicēdo se velle
pseq vel fugere. ita q illa extēsio est intellꝰs impfecte
practici ad ɔsiderationē pfecte practicā. puta ab ap
p̄hensione terribiliū ad dictamē cōpletuȝ de eis: p̄ci
piēdo fugā vel psecutionē. dato q ēt itellꝰs specula
tiuus fiat practicꝰ. nō est ad ppositū. qꝛ speculatiuuȝ
ꝛ practicū sunt dr̄ie accn̄tales intellꝰs. sed sunt eēntia
les scie in cōi. sicut dicet i sequēti qōne. ꝛ iō scia specu
latiua nō extēdit nec fit practica. ita q ipoſe est circa
idē obm eē sciam practicā ꝛ speculatiuā. ¶ Ad aliaȝ
pbationē de medicina. dicendū. q qñ accipit aliqd
mediū iter duo extrema quāto plus recedit ab vno
extrēo: tāto plus accedit ad aliud extremū. tunc scia
pure speculatiua ꝛ scia pure practica q̄ imediate na
ta est eē cōformis praxi eliciēde q̄ ē practica p̄ticula
ris. sunt q̄dā extrema iter q̄ est media scia p̄ctica vl̄is
q̄. s. nō est nata eē imediate cōformis praxi elici ēde. ꝛ
ideo pōt dici aliquo mō speculatiua respectu scie p̄
ctice p̄ticularis q̄ imediate dirigit in praxim elicien
dā ita in pposito pōt distingui medicina in theoricā
seu speculatiuā. q̄. s. ē de vl̄ibꝰ causis ꝛ curis. ꝛ in pra
cticā: q̄ est de p̄ticularibꝰ ppinqoribꝰ praxi. tm̄ hȝ ve

ritatē illa vl̄is q̄ respectiue dr̄ speculatiua ē practica
simplr̄ qꝛ virtualr̄ icludit p̄ticularē ꝛ ē directiua pra
xis lȝ mediate. ¶ Ad p̄mā rōnē alteriꝰ doctoris re
ducit ɔcū. nā assūpta maiori addā minorē sic. sȝ finis
p se notitie speculatiue est scire. ḡ rō q̄ditatiue notitie
speculatiue accipit a p se fine q est scire. ꝛ nō ab obo.
q nullus sane mētis diceret ꝛ ipse tenet oppositum.
¶ Ad formā. dico q finis q̄. nō est cā finalis. sȝ finis
grā cꝰ qd est ipm obm est cā finalis. ꝛ ipse ē q cāt no
titiā practicā. nō āt finis quo: nisi q̄tenus hȝ rōnē ob
iecti ꝛ vt ē cognitus. ¶ Ad aliud nō valet. non. n. ē in
telligendū sicut vr̄ accipe argumētū q scia practica
se hēat ad appetitū rectū cōformiter passiue. sed se hȝ
cōformiter actiue. nā hȝ rōnē directiui ꝛ regulatiui.
iō non valet. Sȝ ē alia opinio quā teneo. s. q scia pra
ctica sit practica ex obo. Qd probat auctē phi sexto c.2.
ethicoꝝ. vbi distiguit rōcinatiuum a sciētifico penes
obm necessariū ꝛ cōtingens. ¶ P̄. tertio de aia assi tex.cō.49.
gnat phs obiectū practicū bonū: nō qdcūq̧ sȝ agibi
le ꝛ cōtingens. ḡ scia ē p se practica ex obiecto. nō er
go ex praxi vt ex fine. ¶ P̄. arguit rōne sic. illō a quo
scia p̄ctica hȝ duplicē respectū. s. p̄oritatis nālis ꝛ cō
formitatis est illud a quo ē scia practica obiectū est
hmōi. ḡ eē. maior est euidēs. nā eē practicū stat in du
plici respectu vt ostēsum fuit in p̄ hꝰ. minor pȝ. p̄mo
de cōformitate. nā ipsam hȝ ab obo. qꝛ obm vel ē re
ctitudo praxis. vel aliqd virtualr̄ includēs ipsam re
ctitudinē. ideo. n. ipsi scie practice ē praxis ɔformabi
lis vt sit recta. qꝛ scia p̄ctica ē talis obi. Scōo decla
rat minor de respectu p̄oritatis. hunc. n. respectū hȝ
scia practica. nō solū ex rōne potētiaꝝ ordinataꝝ nā
liter q̄tenꝰ itellꝰs ē p̄or volūtate. ꝛ praxis est actꝰ volū
tatis elicitus vel iperatus. sed h̄ hȝ ab obo. eo q nō
semp illa scia ꝛ itellectio p̄or est practica. nisi sit deter
minatiua rectitudinis ipsius praxis formalr̄ vel vir
tualr̄. ꝛ h̄ hȝ ex obo. ¶ Cōfirmat. qꝛ a quo res hȝ eē
effectiue ab illo hȝ tale esse proprium. sed scia hȝ eē
effectiue ab obo. ergo ab obo hȝ eē q sit practica vl̄
speculatiua. non dico formalr̄. sed effectiue. prima. n.
diuisio sciarum est ex obiectis. Sic ad questionem.

Ad auctoritates in oppositū: rñsum est rñdēdo ad argumenta prime opinionis.

¶ Quare si ois scia aut actiā: aut factiua: aut theorica: physica theorica q̄dā est ꝛc̄.

Queritur Utrū practicū ꝛ spe q.2.
culatiuū sint dr̄ie es
sentiales scie in cōi. ¶ Ur̄ q nō. qꝛ affir
matio ꝛ negatio nō sunt dr̄ie essentiales
alicuius positiui: sed practicū ꝛ specula
tiuū se hñt sicut affirmatio ꝛ negatio. nā practicū di
cit extēsionē ad praxi. sȝ speculatiuū negat illaȝ. ḡ ꝛc̄.
¶ Cōtra phs h̄ i lr̄a. vbi diuidit sciam p̄ꝰ diuisiōe p p̄ tex.cō.1.
cticū. ꝛ speculatiuū. sȝ p̄ꝰ diuisio vr̄ eē p dr̄ias eēntiales.

Respōdeo Primo p̄mittā vnā distin
ctionē. 2°. oñdā duplicē ɔclu
sionē. ¶ Quātū ad p̄mū dico q practicū ꝛ speculati
uum duplr̄ pñt accipi. vno mō vt practicū accipiat
pro esse aptitudinali directiuo seu p illo duplici re
spectu aptitudinali de quo dcm̄ ē supra. ꝛ speculati
uum accipiat p negatione illius duplicis respectus
seu extensibilitatis ad praxim. Alio mō pōt accipi p̄
cticū siue praxibilitas p rōne quādā siue ɔditiōe in
trinseca ipsi notitie. q̄ qdem est sibi rō fundandi talē
respectum ꝛ aptitudinē. speculatiuū āt vel speculabi
litas pro ista rōne itriseca pro qua repugnat tali no
titie aptitudo seu respectus aptitudinalis p̄dictus.

impossibile eni ē aliquā aptitudinē ꝯuenire vni nāe ꝛ repugnare alteri nisi alicui⁹ ꝯditiōis intrinsece.

Quātū Ad 2ᵐ sit ista ꝓma ꝯclusio. speclatiuū ꝛ ꝓcticū ꝓ mō nō sunt differētie essentiales scie i cōi. ℂ Hāc ondo sic null⁹ respectus formaliter vel negatio respect⁹ ē dria cēntialis alicuius absoluti. sȝ scia ē qōdā ens absolutū. qꝛ q̄litas. ꝓcticū āt pimo modo dicit formaliter respectū. speculatiuū s'o negatōeȝ ei⁹. ḡ practicū ꝛ speclatiuū ꝓ mō nō sūt drie cēntiales scie i cōi. ℂ Si q̄ras. qd ḡ erūt? Dicēdū ꝙ sūt q̄dā passiōes disiūcte scie i cōi: eo mō q̄ dicim⁹ par ꝛ ipar eē passiōes disiūctas nūi. Sic eniȝ nūer⁹ ē par vl' ipar. sic scia ē practica vel speculatiua. ℂ Scda ꝯ sit ista. practicū ꝛ speclatiuū scdo mō dcā sūt differētie cēntiales i cōi. Hāc psuadeo sic. illa q̄ faciūt differre cēntialr spēs ꝯtētas sub gnē sunt drie essentiales ei⁹. sed speculatiuū ꝛ practicū sunt hmōi respectu scie in cōi. ḡ ꝛc. mioꝛ pȝ. qꝛ ex quo practica ꝛ speculatiua sunt due spēs ꝯtente sub scia in cōi. vt sb gnē oȝ dare differētias cēntiales qb⁹ distiguunt. illas voco ꝯditōes seu rōes itrisecas eaꝝ ꝑ q̄s vni cōuenit duplex respect⁹ predictus. ꝛ alteri repugnat.

Ad rationes in oppositū dicēdū ꝙ ꝓcticū ꝛ speculatiuū ꝓ mō dicta se hn̄t sicut affirmatio ꝛ negatio. ꝛ hoc mō nō sunt drie cēntiales. ꝛ tūc ad argumētū ꝯcedit. ꝛ facit ꝓ ꝓma ꝯclusione. Si aūt practicū ꝛ speculatiuū sumant scdo mō: vtrūqȝ est aliqd positiuū. ꝛ tunc argumentū nihil facit: qꝛ accipit minorem falsam.

tex.cō.2. ℂ **Quare tres erunt philosophie theoricē: mathematica: physica: theologia.**

43. **Q**ueritur Utrū timēbris diuisio speculatie scie. q̄ est in phycā. mathematicā. ꝛ diuā: sit ꝯueniens. ℂ Ur ꝙ nō. tū qꝛ diminuta ꝛ insufficiēs. tū qꝛ sugflua. Pro p̄ᵃ via argr sic. Logica ē scia speclatia. ꝛ tn̄ nō cōtinet sb aliq̄ istaꝝ. pȝ ḡ ꝙ ista diuisio sit diminuta. ꝯn̄a ē euidēs. an̄s pbat. qꝛ logica nō ē circa factibilia. nec circa agibilia. ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō est practica. ḡ speculatiua.

tex.cō.14. ℂ Itē. ens eq̄lr diuidit l dece gn̄a. ex gnero hui⁹. ḡ cuȝ vnū diuidēs. s. q̄ztitas facit sciam spālē. puta mathematicā. eadē rōne ꝛ qōlibet alioꝝ. ꝛ sic erūt plēs quā tres. ℂ Itē. suba corporea facit sciam spālem. ḡ ꝛ incorporea. ḡ erūt plures q̄z tres. an̄s pȝ. qꝛ de suba corpea ē scia spālis. scȝ phyca ꝛ nālis. i q̄ ꝯsiderāt ꝓprie passiōes ei⁹ pbatio ꝯn̄e. qꝛ suba icorpea hȝ ꝓpetates ꝛ passiones alias a passionib⁹ entis. sic ꝛ corporea. hȝ ēt pfectiores passiōes. q̄ten⁹ ē ens pfecti⁹. ḡ si de suba corpea ē scia spālis ꝓter metḃ. mlto magis de suba icorpea. ℂ Ex 2ᵃ via arguit sic. metḃa. ꝯsiderat q̄ditates oiuȝ entiū. ḡ ꝛ oiuȝ passiōes. ꝛ ꝑ ꝯn̄s nlla est alia scia ab illa. qꝛ supflueret. ꝯn̄a ē euidēs. pbatio an̄tis

tex.cō.1. pȝ ꝑ phȝ i littera h i ꝓncipio sexti. nulla lq̄r alia scia rōnē fac̄ de q̄ō qd ē subi. sȝ psuppōit q̄ō qd ē sui subi vel. s. vel. s. ex sensu. vel accipit aliūde. ℂ Itē. d q̄ztitate nō tm̄ tractat mathematic⁹. sȝ ēt metḃ. ꝛ nālis. vt pȝ

t.c.16. ꝛ inde. ex 2ᵒ phycoꝝ. ḡ metḃēa. nō distiguit ab eis. ꝛ ꝑ ꝯn̄s

tex.cō.2. supfluit. ℂ Cōtra Ari. h in lr̄a. ꝛ Auicen. ꝓ metḃ. sue.

c.1. **Respōdeo** In ista q̄ōe ꝓ iq̄uirā d sciarū distictōe. 2ᵒ. de Ari. itētione. 3ᵒ. de q̄ōis solutōe. ℂ Quātū ad ꝓmū ē vna opio

tex.cō.5. ꝙ cū scia sit hit⁹ ꝯclonis. ex ꝓ post. tot erūt scie distincte specifice q̄t sūt ꝯclones demrabiles. ℂ Pro q̄ opione arguit sic. hit⁹ inotescūt ꝑ act⁹. sȝ respcū diuersarū ꝯclonū sūt diuersi act⁹ sciēdi distīcti specifice. ḡ hit⁹ sūt diuersi spē. minor ꝓbat. qꝛ act⁹ sciēdi circa diuersas ꝯclones sūt distīcti plusq̄z nūo. ḡ specifice. ꝯn̄a pȝ. qꝛ dria maior q̄z dria nūalis ē specifica. pbatio an̄tis. qꝛ si nō. ḡ tales act⁹ circa diuersas ꝯclones nō pl⁹ distiguēt: q̄z act⁹ sciēdi circa eādē ꝯclonē freq̄nter elicit⁹. nā oīs dria nūalis ē cōlis. ℂ Sȝ ꝯ. qꝛ si sic. ḡ ipa geometria vl' q̄cūqȝ alia scia nō ē vna nisi vnitate aggregatōis ex mltis sciētiis. ꝯn̄s ē falsū. ꝛ ꝯ Ari. ꝓ ꝛ 2ᵒ. po

ste. ꝯn̄a pȝ. qꝛ geometria ꝯtiet mltas ꝯclones specifice drntes. ℂ Cōfirmat. qꝛ si sic. scia metḃ. ꝛ nālis possent dici i vna scia aggregatōe. sȝ h ē icōueniēs. s. ꝙ tāta vnū atem hēant iter se scientie q̄ ponunt simplr diuerse: quantam habet vna earum in se. tex.cō.43.

Alia ē opio q̄ dic̄ ꝙ scia ē vna specifice. q̄ ē circa sbȝ vnū ad q̄ō oīa attribuunt. hn̄s vnā rōnē formalē ꝯsiderādi oīa q̄ ꝯsiderat. ꝛ tn̄ scia ē vna nūo i vna aīa ex mltis actib⁹ itelligēdi gn̄ata. eo mō q̄ i vno appetitu ē vna tēpantia ex mltis actib⁹ gn̄ata. differūt tn̄ h ꝛ ibi. qꝛ forā recipiēs magis ꝛ min⁹: aliq̄n iducit vno actu vl' plurib⁹ ꝯformib⁹ vt tēperātia. aliq̄n iducit plib⁹ difformib⁹: vt scie. i q̄ꝝ gn̄atōe talē ꝓcessum ponūt. s. fȝ ordinē acq̄rēdi sciaȝ. ipa. n. gn̄at ꝓ ex actib⁹ cogscēdi ꝓᵐ ꝓnᵐ vni⁹ scie. ꝛ tc̄ hr̄ totū eē illi⁹ hit⁹ sciētifici. lȝ i ḡdu ifimo. ꝛ tūc ille habit⁹ dr̄ eē itellect⁹ illi⁹ ꝓncipij. vlteri⁹ cognoscēdo alia ꝓnᵃ augeť ille hit⁹. ꝛ dr̄ itell's plriū ꝓncipioꝝ. Ulteri⁹ ex ꝓncipijs d̄ducēdo ꝯclones ampli⁹ augeť. ꝛ dr̄ eē scia istaꝝ ꝯclī. nō sp tn̄ idē hit⁹ manēs nō hn̄s driā nisi tm̄ rōis. Hoc pbat sic. qꝛ ꝓnᵐ pfecti⁹ cognoscit q̄n ex ipo ꝯ d̄ducit. q̄ō nō eēt nisi hit⁹ ꝓncipij itēderet. ḡ nō gn̄at ali⁹ sȝ augeť ꝓexn̄s. ℂ Sȝ ꝯ hāc opionē arguit. nā fȝ ipos act⁹ nālr sit gn̄atiui hit⁹: ꝑ h ꝙ nālr reliquūt suȝ silitudinē i passo fȝ agētiū differētiū specifice fȝ ꝓ ꝓas rōes sūt reales silitudies specifice distīcte. ḡ act⁹ distīcti spē. cuiusmōi sūt itellectōes diuersoꝝ ꝓncipiorū ꝛ diuersaꝝ ꝯclonū n̄ gn̄abūt eūdē hitū spē. ℂ Cōfirmat. qꝛ vbi ē eadē cā ē idē effcs. sȝ act⁹ drntes morales vt tēperātie ꝛ iustitie gn̄ant diuersos hit⁹ spē: ex eo ꝙ fȝ ꝓꝑas rōnes specificas iprimūt potētie silitudies nāles differētes specifice. ḡ silr erit i ꝓposito. vr̄. n. ex rōnē. ꝙ q̄daȝ hitus gn̄at ex actibus vniformib⁹ ꝛ q̄dā ex difformib⁹. poterit. n. dici eadē rōe ꝙ nō sit nisi vna ꝟt⁹ moralis q̄ gn̄at ex q̄cūqȝ actu. ꝛ deīde augeť nō tm̄ per act⁹ siles. sȝ ēt ꝑ disformiores. ℂ Itē. Aristo. 6ᵒ ethicoꝝ distiguit intell'm a scia sicut

habitū aliū spē. lȝ sit eiusdē gn̄is ꝓpingorie q̄z sit alteꝝ eoꝝ cū opioe ꝛ prudētia. ℂ Cōfirmat ista rō: qꝛ veꝝ iq̄ztū euidēs ē aptū natū cāre. i itellectu habitū cognitiuū sui. sȝ simplr alia ē rō euidētie in ꝓncipio ꝛ in ꝯclone. qꝛ i ꝓncipio ꝓpter se ꝛ ex termis. i ꝯclone āt ꝓpter aliō ꝛ ꝑ discursū. ḡ ali⁹ erit hit⁹ i itellectu q ē ꝯclonis ab illo q ē ꝓncipij. nec rato opposita cogit. Cū eni dr̄. ꝙ ꝓncipij magis cognoscit q̄z ꝯclo q̄ ex ipo deducit. h si veꝝ est nō ꝯcludit q̄n sit ali⁹ hit⁹ ꝯclusiōis. nā lȝ sit alius habit⁹ tamē ꝓncipij intedit ꝓpter speculationē ꝓncipij i se. ℂ Alia est opinio iter istas mediās q̄z teneo. Dr̄. n. ꝙ cū hit⁹ intell's sit q̄dā q̄litas generata ex frequēti ꝯsideratione vel ex vnica pfecta iclināɜ intell'm ad ꝯsimilē respcū cōplexi speculādi: ꝓt poni duplex habit⁹. Un⁹ ꝓpri⁹ q formalr iclinat ad speculationē ei⁹ tanq̄z nālis similitudo ex eius cōsideratiōe derelicta. Alius cōis q ꝟtualr iclinat ad speculationē alteri⁹ i q̄ tale ꝯplexū alteꝝ ꝟtualiter ꝯtineť. ꝓ mō ꝓt ꝯcedi pꝛia opio ꝙ tot sint scie q̄t sunt scibilia isto mō h mō ꝓbat ratio adducta ꝑ ista opinione. scdo aūt mō ꝓt eē vnus habit⁹ respectu cōplexoꝝ mltoꝝ. cū. n. ꝯclones sint in ꝓncipijs ꝟtualr

ꝛ ꝓncipia

ↄ ꝑncipia sunt virtualr̄ in subiecto. siam termin⁹ qui ē subiectū icludit predicatū in p̄mis pricipijs. ꝛ hoc vel eēntialiter si sint p se p̄ mō. vel v̄tualiter si sint p se secūdo modo. qꝛ inq̄ntū sic ē. sequitur ꝙ in subiecto incōplexo qditatiue cognito virtualr̄ ↄtineantur principia ꝛ ↄclusiones de tali subiecto. ꝛ sic tota notitia q̄ de tali subiecto nata ē haberi: ꝛ ēt vlteri⁹ que nata est haberi de alijs per rationem eius. siue sint inferiora cōtenta sub illo. siue sint aliqua attributa ad ip̄m vt ad primum: oīa virtualr̄ ↄtinent in ipso subiecto. ita ꝙ habitus q iclinat formalr̄ ad speculandū tale sb̄m rōnem qditatiuā: inclinat ēt virtualr̄ ad oīa cōplexa p̄dicta. sed p̄mo ad ↄsiderandū de subiecto ipso. p se āt. sed nō p̄mo ad cōsiderādū de alijs p rōnē eius. ꝛ ita respectu oium istoꝝ ē vnus habit⁹ v̄tualr̄. P̄ma ergo distinctio sciaꝝ scđm cōclones scitas pōt esse scđm spēs spālissimas. sed illa q̄ est scđm virtualem cōtinentiā pōt poni distinctio scđm gn̄a prima. sic itelligēdo ꝙ in vna notitia subiecti oēs scie p̄mo mō dicte virtualr̄ cōtente sunt vnius gn̄is tm̄. sed notitia cōtinēs est vna spe. sicut ꝛ sb̄m cuius est. ꝛ h̄ mō

tex.cō.4.3. pōt intelligi illud primi posteri. ꝙ vna scia q̄ est vnius gn̄is subiecti. sit vna. vel vnitate specifica. vel vnitate gn̄is primi. mō p̄expositio. ¶ Ultra sciam scđo mō dictā est minor vnitas scie q̄ ē respectu multorū veroꝝ cōplexoꝝ ad q̄ nō iclinat virtualr̄ vn⁹ habit⁹ subiecti nec primo nec p se vt dicebat in scđo mō. s; tm̄ in po⁰ ꝛ in vl̄i. sicut bitus iclinās formalr̄ ad cōsiderandū aliqđ sb̄m cōe iclinat ad cōsiderādū ꝓpria iferiora de ipsis tm̄ in vl̄i q. v;. sciēda sūt p ꝓpas rōnes iferioꝝ ꝛ nō p nām cōis. ꝛ ista vnitas mīma pōt dici vnitas gn̄is remoti. itelligēdo sīl̄i mō vt expositū ē i scđo mō de scia virtualr̄ q̄ in se ē vna spē. s; scie oēs formalr̄ in ista v̄tualr̄ ↄtēte sūt vna gn̄e remoto.

Quātū ad 2ᵐ pricipale dico tria. ¶ Primū est. ꝙ phs loqtur de scia speculatiua reali q̄ considerat intentiones primas abstractas a singularibus realib⁹ ꝛ dictas de illis in qd. p ꝙ excludit logica: q̄ est de scđis intentionibus q̄ de nulla re prime intentionis p̄dicant in quid. ¶ Scđz dictū est. ꝙ loqtur de scia speculatiua stricto mō dicta. q. s. ex nā sui ꝛ sui subiecti ordinat tanq̄ ad finē ad scire tm̄. ꝛ nō q̄ ordinat ad scire directiuum in aliquā operationē q̄ non est essentialr̄ speculatiua. p ꝙ excludit practica vl̄is. que largo mō dr̄ speculatiua: eo mō quo medicina vl̄is theorica vocat. ¶ Tertiū dictū est. ꝙ Aristo. loqtur de scia speculatiua possibili acqri ab hoie ex lumine nāli itell's. s. ex principijs

t.c.l.t.43. cognitis via sensus. qꝛ cognitio nr̄a oritur a sensu. h̄ poste. p qđ excludit speculatiua cognitio de substātijs sepatis qūītum ad propria ipsarū. vt dicet infra.

Quātū ad tertiū p̄ncipale dico istā conclusionē ꝙ scia speculatiua cū triplici determinatiōe p̄dicta sumpta: sufficienter diuidit ꝑ a pho in tres ptes. s. sic itelligēdo ꝙ illa diuisio sit primaria q̄. s. est ↄtēta imediate sub diuiso. qđ sic p;. naꝫ talis diuisio nō pōt esse in scias hn̄tes vnitatē p̄ mō. qꝛ ille sunt spēs spālissime ꝛ remotissime a diuiso. ḡre oꝫ ꝙ sit in hn̄tes vnitatē scđo vel tertio mō. s; istarū vnitatū vtraq̄ corrn̄det vnitati subi ↄtinēs totā sciam. vt dc̄m fuit supra. ḡ sequr ꝙ sm̄ distictionē taliū suboꝝ ē diuisio taliū sciaꝝ. Hāc ↄclonē sic expositā ꝓbo sic. subiecta ꝓpria prīa ꝛ speculabilia ꝛ realia de qb⁹ pn̄t aliq̄ sciri via sensus sūt tm̄ tria. ḡ tm̄ sunt tres scie speculatiue ꝓprie reales ꝛ scibiles nālr̄ via sensus. ↄn̄a est euidens ex p̄dictis. an̄s ꝓbat sic. nā ab oib⁹ speculabilibus realibus pōt abstrahi vnū cōe qđ est ens hn̄s ꝓprias passiōes. ex q̄rto h⁹. vt sunt oīa trāscēdentia denoiatiua. puta vnū, bonū. act⁹ potētia. ꝛc. ḡ de ente ē aliq̄ scia possibilis quātū ad tales passiōes. ꝛ ēt necīa. qꝛ cognitio nr̄a procedit a cōib⁹ ad ꝓpria. ex p̄mo phycoꝝ. ens aūt ē sb̄z reale. nā p̄dicat de reb⁹ in qd ꝛ est subm̄ ꝓprie speculabile. qꝛ circa ens inq̄ntū ens nō est nata eē speculatio directiua i aliq̄ opatiōe q̄ sit vere praxis ꝛ alteri⁹ gn̄is a speculatiōe. Iteꝝ passiōes eius pn̄t ostēdi de ipso ex pricipijs cognitis via sensus. habem⁹ ḡ vnū subm̄ primū qđ h; oēs conditiones p̄dictas. ꝛ sic p; vna ps an̄tis. ¶ Ulteri⁹ qꝛ habit⁹ i vl̄i nō ē respectu ꝓprioꝝ nisi in potentia tm̄ ꝛ sm̄ qd: ad hoc ꝙ itell's circa alia speculabilia pficiat oꝫ descēdere iferi⁹ ꝛ q̄rere subiecta spālia. ¶ Notandū ergo ꝙ sub ente occurrunt p̄mo decē gn̄alissima de qbus ex pricipijs notis via sensus nō sunt demr̄abiles alie passiones q̄z trāscēdētes. ꝛ iō nullū istoꝝ est subm̄ alterius scie a methaphysica. ¶ Ulteri⁹ si oꝫ diuidere ad inueniendū sub; alicuius scie: nō oꝫ ꝓcedere diuidēdo aliqđ genus accn̄tis. nā qđlibet illoꝝ ꝛ q̄libet spēs cuiuslibet illoꝝ in aliq̄ spē sube mediate vel imediate v̄tualiter cōtinet. ꝛ ita qđcūq; istoꝝ ponet pro subo l; forte hēret aliā passionē scibilē de se non tm̄ eēt primū subm̄. ḡre nō accipiet prima distinctio sciaruꝫ penes aliqd istoꝝ. opꝫ ergo diuidere subam p̄cise: vt subm̄ p̄mū habeat alteri⁹ scie: aliud a subiecto methaphysice. diuisa aūt suba p corporeā. ꝛ incorporeā alteruꝫ mēbrum. s. incorporea dr̄ ad metha. ptinere. Cuius rō est hec. qꝛ ꝛ si suba incorporea hēat passiones sibi p̄mo inherētes: non tm̄ nobis scibiles via sensus. sed sic sunt note de ipsa sole passiones entis. vn̄ veruꝫ est ꝙ illa suba est sub; scie speculatiue possibilis intellectui potenti cognoscere ipsam sub propria ratiōe. s; non nobis. ¶ Restat ergo suba corpea cui absolute cōsiderate inest p̄mo quātitas cōtinua. ꝛ scđo quātitas discreta. ꝛ mediante quātitate oīa q̄ cōsequuntur quātitatē. vt sunt relationes fundate sup quātitatē. ꝛ ēt q̄litates q̄rte spēi. ꝛ ille passiōes sūt de ipsa cognoscibiles ex pricipijs cognitis via sensus. ḡ ipsa pt eē ꝛ ē sub; scie speculatiue possibil' nob. ꝛ alti⁹ a methaphysica. ꝛ h̄ noiat mathematica. q̄ q̄uis dicat eē de quātō vel de q̄ntitate iō ē: qꝛ mathēatica nō multū cōparat q̄ntitatē ad subam corporeā. s; posteriores passiōes ad q̄ntitatē q̄ ē p̄ma passio. ꝛ qꝛ ipsa nota ē iesse subo. iō q̄si supponit vt formalis rō subi. tm̄ sm̄ veritateꝫ primū sub; virtute ↄtinēs oīa ē suba corpea. ꝛ sic p; scđa ps an̄tis. ¶ Ulterius eadē suba corpea. non ↄtracta ad inferiora. sed alio mō cōsiderata. inquantum. s. hn̄s formā q̄ ē p̄n^m determinate opatiōis ꝛ mot⁹ ꝛ gentis h; multas passiōes sic sibi iherētes ꝛ scibiles sm̄ viā sensus. ḡ quo ad istas passiōes ē alia tertia speculatiua. q. dr̄ phyca: seu nālis. ꝛ sic p; tertia ps an̄tis. ¶ Preter istas tres non pōt inueniri aliqua alia sciētia speculatiua: q̄ non contineat sub istis. vel sub aliqua istarū. puta si sit de aliq̄ sba inferiori. vl̄ aliq̄ istaꝝ includit. puta si sit de aliq̄ accidēte. ḡ tm̄ sunt ille tres diuidētes sciam speculatiuā penes tria subiecta hn̄tia conditiones superius exp̄ssas. ꝛ sic p; totū antecedens. ¶ Et sic patet ad questionem.

Ad primū In oppositū. p; ex scđo articlo. ꝙ logica l; sit speculatiua: n̄ tm̄ ē realis. ꝛ iō nihil ad ꝓpo^m q̄ ea. ¶ Ad 2ᵐ dicēdū ꝙ supponit falsū. sc; ꝙ quātitas sit sb; mathēatice sic dictū ē i 2° articlo. ¶ Ad tertiū dictū ē i tertio articulo. qꝛ l; ꝙ sba icorpea sit possibil' aliq̄ scia speculatiua. n̄ tm̄ est nob cognoscibil' nālr̄ via sensus. ꝛ iō nihil facit ad

q.3. ꝓpositū. ℂ Ad q̄rtū. dictū fuit i pmo libro. ⁊ ēt i vno notabili exponēdo litterā. ančedēs eni ē falsū. nā methaphyca nō ɔsiderat diuꝫ qditates. nisi tm̄ in vlī. ⁊ mō perposito. ℂ Ad vltimū dicēdū. ꝙ lꝫ methaphysica. mathematica. ⁊ phyca. tractāt ð quātitate. differēter. tn̄ qꝛ methaphbica iquātū ē ps entis ⁊ bꝫ rōnem entis. physica aūt vt potest esse subiectū motus. mathematica vero sub ratione propria quantitatis.

tex.cō.4. ℂ Qm̄ itaqꝫ multipl'r dicit ens: pmū de eo qð bꝫ accn̄s ē dicēdū ꝙ nl'la ē circa illð speclatið signū āt: nl'a scia. n. neqꝫ actia neqꝫ factia studiosa ē ð eo. neqꝫ theorica ⁊c̄.

q.4. **Queritur** Utrꝫ de ente p accn̄s p mō possit esse scia. ℂ Uidet ꝙ sic. nā de quocūqꝫ pt esse demōratio pōt eē sciētia. qꝛ demōstratio est syllo⁹ faciēs scire pmo poste. sꝫ de ente p accn̄s pmo mō demōstrat hic Aristo. aliq̄. sic pꝫ. ḡ ⁊c̄. ℂ Pᵒ. scia subalternata ē de ente p accn̄s prio mō. ḡ de tali ente p accn̄s pōt eē scia. ɔsequētia est euidēs ⁊ ančedēs pbat. tū iducēdo i pspectia. musica. ⁊ astrologia. nā de linea visuali multa pbat pspectiu⁹: q̄ p solā rōnē linee nō isunt. alioqn pspectia eēt pure geometria. silr ondit mlra q̄ p solā rōnē visualitatis nō insunt. alr eēt pure nāliš. ḡ ꝙ qd ē subi ei⁹ icludit ambo. que qdē nō costituūt nisi vnū p accn̄s. tū qꝛ q̄libꝫ talis scia subalternat duabus. qꝛ vtriusqꝫ conclusiones ptinent i ea p pncipijs. qð nō eēt: nisi subꝫ includeret suba ambaꝝ. ℂ Cōtra phs hic in lr̄a.

tex.cō.4. **Respōdeo** In ista qōe p pmittā aliq̄s distictiones: 2° ondā aliq̄s cōclusiones. ℂ Quātū ad pᵐ sit illa pria distictio ꝙ ens p accn̄s dr̄ vno mō. vt ly p accn̄s priuat pseitatē i entitate rei p se accepta. Alio⁹. dr̄ vt ly p accn̄s priuat pseitatē i ētitate rei ñ i se sꝫ i ɔpatōe ad aliqꝫ cāꝫ. pter cui⁹ itētōeꝫ cuenit mō pdcō i exponēdo lrāꝫ. ℂ 2ᵃ distictio sit ista. ꝙ eē sciaꝫ de aliquo dr̄ dupl'r. s. ppie ⁊ stricte. ⁊ large siue cōiter. Propie qdē de illo dr̄ esse scia de q̄ aliqd scit. sic ē subm de q̄ scit passio. Large aūt ⁊ cōiter dr̄ eē scia de illo qð scit. vt de ɔclone seu de passiōe scita de subō. tūc. n. magiꝫ ppe diceret scia ei⁹ q̄ꝫ de ipō. ℂ 3ᵃ distictio sit ista. ꝙ scia pt distigui vl' sꝫ vnitatē spēi spālissime. vl' gn̄lꝫ itermedij ⁊ ppinq. vel etiā generis remoti sic dcm̄ fuit in qōne pcedēti.

Quātū ad 2ᵐ pma ɔclo sit ista. de ente p accn̄s p mō accipiēdo de q̄. ppie nō pōt eē scia p se vna vnitate spēi. hāc ɔclonē ondo sic vni⁹ scibilis isto mō est vna p se cā. sed talis entis p accn̄s nō pōt eē vna cā p se ⁊c̄. pbatio minoris. quia cū totū illud nō sit aliqð vnū ens non poterit eē p se cā alicui⁹ vni⁹ passiōiꝫ. ⁊ ideo ð tali nihil demrat nisi p alteꝝ ɔceptū quē icludit: ⁊ iō illi ɔceptui p se inest: tale demratū. nō aūt toti ɔposito nisi p accn̄s. ḡ scia vna spē q̄ ē ɔclonis demrate nō est p se nisi de altero ɔceptu i tali ente ɔplexo. ℂ 2ᵃ ɔclo sit ista de ente: p accn̄s p mō accipiēdo nō ppe sed cōiter. nō pōt esse scia vna vnitate spēi pse. B apparet silī rōne: qꝛ de tali nō pōt accipi pprium mediū ad ipꝫ demrandum nisi p ɔceptū alteri⁹: ⁊ ita nō scit nisi p accn̄s. ℂ 3ᵃ cōclo sit ista ꝙ de ente p accn̄s p mō accipiendo ppie pt eē scia vna vnitate gn̄is primi vl' remoti. hāc ondo sic. vni⁹ itelligibilis plēs passiones ptinētis pt eē scia vna vnitate gn̄is primi vl' remoti. sꝫ enꝫ p accn̄s pᵐ mō. ē hmōi. ḡ ⁊c̄. pbatio minoris. nā tale ens ē aliq̄ mō. vnū itelligibile vnico actu itelligendi. non tn̄ ita simplici ⁊ p se vno actu ɔcipiēdi ɔcipit hō alb⁹ sic hō

tali ḡ enti nat⁹ est corn̄dere hit⁹ p se ex talib⁹ actibuꝫ gnat⁹. lꝫ ille hit⁹ nō sit ita vn⁹ sic ille q eēt alteri⁹ ptis tm̄. tale qdē totū pōt mltas passiones icludere q̄s sit neutra ps p se icludit. nisi rōne alteri⁹ ptis vt dcm̄ ē supra. ḡ hitꝫ ppri⁹ istius toti⁹ ɔtualr iclinat ad oēs istas passiones sciēdas de illo toto. q̄re oēꝫ iste scie ɔtualr ɔtinent i hitu q ē p se corn̄dēs enti p accn̄s: ⁊ ita hn̄t vnitatē i gn̄e primo. licet nō tātā sic illi q includūtur i hitu corn̄dente vni ɔceptui quiditatiuo. ℂ Dices ꝙ linea visualis nō ē itelligibilis aliq̄ vno actu sꝫ diuersis ex qb⁹ diuersi hit⁹ relinquunt alter line alter visualitatis. q̄ꝝ vterqꝫ ɔtualr iclinat ad speculādū illa de suo ppo obo: q̄ i illo obo ɔtualr icludunt. vt sic. sic nec vna scia ē de toto nisi p accn̄s. sic nec vn⁹ hit⁹ ɔtualr icludit illas scias q̄ sunt de vna pte ⁊ alia. ℂ Cōtra: qꝛ si sic dicat non video q̄lis vnitas possit assignari scie subalterne. vt musice vl' pspectiue nisi vnitas aggregatiōis. qð vr̄ icōueniēs ⁊ pt caueri si via suprapposita de scia vna genere teneatur.

Adprimū in oppositū dicēdū ꝙ ens p accnꝫ pt vno mō accipi p cōceptu quē p se iportat B qð est ens p accn̄s. alio mō p illa re substrata cui iest ⁊ de q̄ denoiatiue predicat. 2° mō accipiēdo itelligēdū ē dcm̄ Arist. nō p mō. argumētū aūt nō pcedit nisi p mō accipiēdo. exēplū a silī. si ondat ꝙ de infinito ⁊ de vacuo nō ē scia. B non intelligit de ɔceptu iportato. nā de infinito ⁊ de vacuo multa demōstrat Arist. 3° ⁊ 4°. physi. sꝫ itelligi pt de illo substrato qð itelligit denoiari a tali cōceptu. c. proprija. ℂ Ad 2ᵐ pꝫ ex solutōe qōiꝫ quō ð ente. p accnꝫ p mō pt eē scia eo mō q̄ ibi expositū est. ⁊ alr neq̄qꝫ auc̄as Ar. ad ppositū fac. nā itelligit sꝫ pmā ⁊ scōaꝫ ɔclonē.

ℂ Qð āt scia ñ ē accn̄tis palam. scia nāqꝫ ois aut ē ei⁹ ꝙ sp: aut ei⁹ ꝙ sm magis ⁊c̄. tex.cō.6.

Queritur Utrꝫ possit eē scia de ente p accidēs 2°°. dcō vr̄ ꝙ sic. nā de q̄cūqꝫ pt eē demratio ⁊ scia. qꝛ demratio fac scire. ex p post. sꝫ ð ente p accn̄s scōo mō: demrat Arist hic aliq̄ sic pꝫ. ḡ ⁊c̄. ℂ Pᵒ. qð bꝫ cām determinatam pōt per illam sciri. sꝫ ens p accn̄s 2° mō. est hmōi. ḡ ⁊c̄. pbō minoris. qꝛ sm phm hic i lr̄a tale ens p accn̄s puenit a cā nāli q̄ ē vt in plurib⁹ ⁊ nō a cā q̄ ē ad vtrūlibꝫ. sꝫ cā nālis est determinata cū pducat ex necītate ⁊ p B distiguit a volūtate. ḡ ens accn̄s bꝫ cāꝫ determiatā. ℂ Pᵒ. qcqd vēit a cā iuariabili ē necīū. ⁊ p ɔn̄ꝫ scibile. sꝫ ens p accn̄s ē hᵒ. ḡ ⁊c̄. ma. pbat. qꝛ ñ vꝫ effect⁹ q̄n qꝫ eueīr ⁊ q̄nqꝫ ñ nisi qꝛ cā q̄nqꝫ se hꝫ sic vl' alr ad ipꝫ qð nō videt posse eē sine mutabilitate cāe. si ḡ cā sit imutabilis. ⁊ effect⁹ erit immutabilis ⁊ necessari⁹ ⁊ p ɔn̄s scibile. pbatio mi. qꝛ a pmo ente puenit qlibet effect⁹ positiuus ⁊ p ɔn̄s ens p accn̄ꝫ scilicet respectu ei⁹ nō sit ens p accn̄s. pmū aūt ens est immutabile ex octauo physi. ℂ Contra Aristoteles. hic in littera. tex.cō.45.⁊ inde. tex.cō.6.

In ista qōne pmo pmittā aliq̄s distictōes. scōo ondā aliq̄s ɔclones. ℂ Quantū ad pmū supponēdo tres distictōes positas i pcedēti qōe. sit ista q̄rta distictio. scia pt dupl'r accipi. vno mō p hitu ɔclonis put. s. ē notitia hita p cāꝫ necessariā: alio mō accipit p q̄cūqꝫ determiata notitia p cāꝫ p se licet nō necīā. ℂ Quita distictio sit ista. ꝙ aliqd pōt sciri dupl'r vel absolute vel reduplicatiue.

Quātū ad 2ᵐ sit ista pᵃ ɔ̄. ð ente p accnꝫ 2°: accepto. s. reduplicatiue. s. iq̄ꝫtū ens p accn̄s nō pt eē scia. B appet p rōnē Ari. qꝛ oē illð ð q̄ ē scia ē semp vel vt frequēter. sꝫ ens: p accn̄s nūq̄ꝫ / tex.cō.6.

tum per

tũ p accñs nõ ẽ hõ.g rc̃.maior pz. qr ens p accñs 2° mõ.vr̃ in cõparatõe ad aliá cãz ꝑter cui⁹ itentionem euenit qñqz nõ tñ semp nec frequẽter:τ iõ vt sic :tale ens p accñs nõ est scibile.℄ 2ª ꝯclo sit ista.de ente p accñs scdõ⁹ non reduplicatiue sũpto sz absolute ꝑt eẽ scia.hãc oñdo sic.oẽ illud qd̃ hz cãm determinatã a q̃ euenit semp vel frequenter est scibile p illaz cãm. sz ens p accñs scdõ mõ.nõ inq̃ztũ ens p accñs.sz ab solute sumptum ẽ hõ.g rc̃.pbatio minoris.licet.n.ex comparatione solis ad ʒodiacũ nõ possit sciri q plu at sub cane.qr sic nõ habet cã pluuie.tñ ex cõparatio ne alterius planete ad solẽ vel ad aliũ planetá vel ad stellas fixas.vl' respcũ lune sic eleuate in comparatio ne multoꝝ sil'.pñt sciri hec q̃ sunt ꝯcurrentia :τ sunt cause pluuie vt in plib⁹.τ sic gñalr in alijs.nullũ.n.ẽ ens p accñs.respcũ alicui⁹ qd̃ nõ sit p se effect⁹ respcũ alicui⁹ alteri⁹ vel alioꝝ ꝯcurrentium.

Ad primũ i oppositũ rñsuz fuit i ꝑcedẽ ti q̃one distiguẽdo de ente p accñs sz q ꝑt accipi p ꝯceptu quẽ iportat h̃ qd̃ ẽ ens p accñs.vl' p re substrata de q̃ ille ꝯcept⁹ denoiatiue ꝑdicat.scdõ mõ nõ est scia de ente q accñs inq̃ztũ: p accñs.sed ꝑt eẽ h̃ mõ de ente p accñs.g scdõ mõ.qd̃ est ens casuale τ fortuitũ si aliqd hic demonstrat ab Ari.p rõnẽ casualis sciet de illo cõceptu importato. ℄ Ad 2ᵐ dico q mi.est falsa.℄ Ad pbationẽ dicen dũ q lz tale ens ꝯueniat a cã nãli tñ qr euẽit ꝑter ei⁹ itẽtõez.iõ tal' cã nõ ẽ determiata nec vt i plib⁹ respcũ talis effcũs.lz sit determiata vt frequẽter respcũ effe ct⁹ ꝓprij quẽ itẽdit.℄ Ad 3ᵐ dicẽdũ q ma.ẽ v̾a d' cã ꝓpria.mi.v̾o de cã remota.iõ argumẽtũ nõ cõcludit qr equocat.℄ Sz ꝯ.qr ma.ẽ v̾a d' cã remota qd̃ pbo sic.nã si pma cã necio cãt mediate.a.necio mouet ipz b.τ.a.necio motũ necio mouet.b.τ sic vsqz ad primã cãz.cũ posterior nunq̃z moueat nisi mota a ꝑori .Si g sola pria cã ꝯcedat mouẽs necio.seqt q oẽs necio mouebũt.τ sic stabit argumẽtũ.℄ Alr g dicendũ q ma.ẽ falsa.Ad pbatõez dico q cã volũtaria sine : sui mutatõe ꝑt alr se hr̃e ad effectũ p solã mutationẽ al teri⁹ a q̃ effect⁹ depẽdet:ita q solũ ex pte effect⁹ sit mu tatio.agẽs aũt volũtariũ p volũtatẽ antiq̃z ẽ cã effe ct⁹ noui.exẽplũ. si volo nũc me sedere cras.tali volũ tate exñte vniformi sedebo cras.ita q ẽ effect⁹ nou⁹ a volũtate antiq̃ nõ mutata.sic dicẽdũ ẽ de h̃ ente q ipm volũtate antiq̃ τ eterna vult qcqd vult.ita q ab ei⁹ volũtate imutabili eueniũt effectus noui q̃tidie. Aristo. ad oppositũ itellexit ꝑm primã ꝯclusionem.

tex.cõ.8. ℄ Cũ aũt ꝯplexio:τ diuisio ẽ i mẽte τ nõ i reb⁹:q aũt ita ens alteꝝ ens a ꝓpriis rc̃.

q.6. Queritur Utꝝ ens veꝝ de beat separi a cõsi deratiõe meth.vr̃ q nõ.nã metha.est scia τ cõissima.g maxie vr̃ eẽ circa p ͫ obz scibile τ intelligibile.sed primum obm scibile τ intelligibile videt eẽ ve rũ.g rc̃.mior pz.qr nõ.vr̃ aliqd posse poni nisi veꝝ q ꝯueniat omnib⁹ intelligibilibus si sit distinctum obz ꝯ oba aliaꝝ potentiaꝝ.

tex.cõ.3. ℄ Cõfirmat.qr scdõ hui⁹ vr̃ q vocari phi.veritatẽ sciaz recte se hz.τ loqt ibi de me tha.g ipsa erit de vo.℄ ꝑ.vnũqdqz sic se hz ad eẽ sic

tex.cõ.4. se hz ad v̾itatẽ ex 2° hui⁹.g veꝝ ꝯuertit cũ ente. sz me tha.ẽ de ente.g τ de v̾o.℄ Preterea.si veꝝ excludit a ꝯsideratõe.metha.h̃ nõ est vt vr̃ nisi qr dic̃ aliqd di minutũ.sz h̃ ẽ falsum.nã q̃ diminuũt de ꝑfectiõe en

tex.cõ.4. tis nõ attribuunt h̃ enti.vt pz de cãto τ finito τ hõ.sz veꝝ attribuit deo i summo.vñ vr̃.2° huius.q ꝑncipia sempiternoꝝ necẽ ẽ semp eẽ verissima.g veꝝ nõ dz ex cludi a ꝯsideratõe metha.℄ Cõtra.pho hic in l̃ra. tex.cõ.8.

In ista q̃õe ꝑ ꝯtractabo opiõnẽ vnã. scdõ rñdebo alr ad q̃õez.℄ Quãtũ ad ꝑmũ ẽ vna opio q̃ põit duo.ꝑmũ ẽ q veꝝ ẽ ꝑmũ obz itell's:qd̃ pbat sic.obz potẽtie ꝓpriũ dtermiat ad po tẽtiã cui⁹ est obm.sed veꝝ ẽ hõ respcũ itellect⁹. g veꝝ ẽ obm ꝑmũ itellect⁹.maior pz.qr obm appetit⁹ vt bo num determiat ens ad appetitũ.g a sili vr̃ i alijs po tẽtijs.puta de intellectu q obz itell's determinat ens ad itellectũ.minor declarat qr ꝑter ens nõ vr̃ aliõ de terminãs ipm ad itellectũ.nisi verum :qr ens vt ens d' se ẽ idifferẽs a sensibile τ itelligibile.℄ Scdõz dcm ẽ q ens veꝝ nõ ẽ de ꝯsideratione meth.qd̃ pbat vno dcõ sic.nullũ distrahẽs τ diminutũ est de cõsideratõe metha.cũ metha.sit maxima scia.sed ens veꝝ ẽ hõ. g rc̃.pbatio minoris.qr cũ itellect⁹ tẽdat i obm iq̃ztũ i itellectu ẽ.seqt qd̃ veꝝ cũ sit obz itell's dicet rõnẽ entis i itellectu:τ iõ rõnẽ entis diminuti τ distracti.nã eẽ in i tellectu diminuit ab ente τ abstrahit.℄ Cõtra ꝑmũ dcm arguitur sic.ꝑmũ obm potẽtie ꝑm suã rõnem formalẽ ẽ pri⁹ simplr ipsa potẽtia vl' saltẽ actu poten tie.sz veꝝ cũ ꝑm te dicat rõnẽ entis i itellectu nõ ẽ nã liter pri⁹ ipõ actu.nã nõ ꝯtigit cognoscere seu itelligẽ rõnẽ entis i itellectu vt cogniti.nisi itelligẽdo actũ itel ligẽdi p quẽ sic ẽ in itellectu.g ens veꝝ ꝑm te nõ ẽ ꝑ mũ obz itellect⁹.℄ ꝑ.illud nõ ẽ ꝑmũ obm itellect⁹ qd̃ nõ itelligit actu directo sz reflexo tñ.sz veꝝ ꝑz te ẽ hmõi.g rc̃.maior pz.qr act⁹ direct⁹ ꝑcedit nãlr actũ reflexũ.cũ g i q̃lz actu iueniat formal' rõ obi:ipoẽ ẽ illõ qd̃ cogscit tãtũ actu reflexo eẽ ꝑmũ obz potẽtie. mior pz.qr ꝑm te veꝝ itelligit sicut rõ itelligibilis q̃ hz itelligi phusqz obm.puta si lapis fuerit itellecõs re flectẽdo sup rõnẽ obi. ℄ ꝑ etiã vr̃ ꝯ scdõm. ipoẽ ẽ obiectũ habitus excedere obiectũ potẽtie cui⁹ ẽ hit⁹ sed obm metha.est ens.ergo cũ rõ entis sit ꝑor rõne v̾i ipoẽ est q veꝝ sit ꝑmũ obm.itellect⁹ alioqn aliqd esset subz meth.qd̃ nõ hz rõnẽ itelligibilis iq̃ztũ tale. ℄ ꝑ.illud qd̃ ꝑm ꝓpriã rõnẽ põt itelligi nõ inq̃ztũ i cludit aliud ita ẽ p se itelligibile sic illud aliud.τ per ꝯñs eque erit ꝑmũ obm itellectus:sed bonũ inq̃ztuz distinguit ꝯtra veꝝ τ vt nõ icludit eius rõnẽ.ita est p se itelligibile ꝑm suã ꝓpriã rõnẽ.sic ecõuerso veꝝ iq̃z tum veꝝ nõ includit bonũ.ergo bonũ eque erit ꝑmũ obm itellectus sicut veꝝ.qd̃ est ꝯtra te τ ꝯtra veritatẽ qr tũc vnius potentie essent duo obiecta prima. pba tio mi.tum qr itellectus itelligẽs dñias boni inq̃ztũ bonũ:τ veri inq̃ztũ veꝝ cognoscit eq̃ ꝑfecte ex vtra qz pte.ergo ẽt cognoscit extrema.cũ hec dñia nõ ꝯueni at bono nisi ꝑm ꝓpriã rõnẽ τ vt differt a v̾o.tũ qr si nõ itelligeret bonũ nec aliqd aliud nisi vt icluderet veꝝ:seqt q nec bonũ.nec qditas rei itelligeret nisi p accñs.cũ per accidẽs includit verũ.Et ita intelligit p accidẽs:τ nõ simplr.sic corrusc⁹ non cognoscit sim plr si cognoscit inq̃ztũ veniẽs.℄ Propter istas rõ nes ꝯcedẽdũ est.q p ͫ obm itellectus nõ põt eẽ aliqd nisi formalr vel saltem realr τ eẽntialr includat.i q̃ cũqz p se intelligibili.sicut obm visus nõ ẽ nisi qd̃ eẽn tialr includit in quolibet p se visibili.puta lux vel co lor.cũ aũt vnũqdqz ens sit p se itelligibile.τ nihil pos sit in quocũqz ente sic includi nisi ens.seqtur q pri mũ obm intell's est ens.vñ Aui.primo metha.caplo qnto.dicit q ens prima impressione ipmit in ani ma.oẽs aũt i rões trãscẽdẽtes q̃ sũt passiões entis.puta veꝝ bonũ rc̃.sũt posteriores h̃ obo:τ q̃lz eaꝝ ẽ eq̃ p se itelligibil'.nec vna hz magi rõnez obi itellect⁹ q̃z alia. ℄ Improbatio ꝑi dicti:pz ex iprobatõe ꝑmi.qr ex eo

segtur q2 ꝓluppōit illud. ¶ Nec rō ꝑ pmo dicto cogit. nā sic̄ fuit dcm̄ in pmo libro potētiaꝝ aīe q̄dam sunt disperate ⁊ taliū sunt obiecta simplr diuersa. q̄dā sunt subordinate queādmodū se hn̄t oēs potētie sensitiue respcū intell'o. ⁊ taliū sunt silr obiecta subordinata. vn̄ sic̄ potētia est sub potētia: ita ob3 sub obo. obm̄ ḡ intell'o est cōissimū ⁊ abstractissimū ⁊ ista abstractio ⁊ cōitas ē determinatio talis obiecti. nec o3 q̄ determinet ꝑ aliqd posterius ente. Supponit etiā rō vt credo vnū falsū. s. q̄ bonū determinet obm̄ appetitus q2 sicut ens sub rōne entis est primū obiectū intell'o: ita ⁊ voluntatis de quo alias.

Quātū ad 2m. ꝑ pmittā aliq̄s distictiōes. 2°. addā aliq̄s ↄclones. ¶ De p̄ sit ista pma distictio. q̄ vitas ē duplex. q̄dā ē in reb9. q̄dā intell'u. ¶ 2a distictio sit ista. q̄ vitas ī reb9 sumit duplr. vno mō absolute fm̄ rē. alio mō ꝑ ↄpationē ad itelligētē ⁊ cognoscētē. p̄ mō sumit triplr. vno mō vt dic̄ absolute ↄformitatē ꝓducti ad ꝓducēs. alio9 vt dic̄ determinate cōformitatē ꝓducti ad ꝓducēs. s3 imitationē. tertio mō. vt supra istā imitationē addit adeq̄tionē. pm9 mod9 istoꝝ triū l3 videat eē cōis scd̄o ⁊ tertio idē si nomē iponat ad significādū q̄ocūq3 istoꝝ triū fm̄ ꝓpriā rōnē eēt equocū. Scd̄s mod9 īuenit in creatura q̄ imitat exēplar diuinū vl' creatū. q2 illi a q̄ ꝓducit assimilat aliq̄ mō. Terti9 īuenit ī filio dei q̄ ē vitas ī q̄ ē sūma silitudo ad pmū ꝓducēs fm̄ Aug. hec ē ↄformitas cū adeq̄tiōe. ¶ Scd̄o aūt mō pricipali. s. vt ē vitas ī reb9 ꝑ ↄpatiōnē ad itellm̄ dr̄ res vā triplr. vno mō. inq̄ztū ē de se māifestatiua sui cuicūq3 itellectui potēti manifestationē cogscere. alio mō q2 ē assi'latiua itell'o sibi assi'labilis: puta mediāte actu vl' aliq̄ spē: q̄lis nō ē nisi itell'o creat9. alio mō. q2 fcā māifestatiōe vl' assi'latiōe. res ē ī itellecū sicut cognitū ī cogscēte. ¶ Et ē sciēdū q̄ iste scd̄s ternari9 distiguit a p̄. q2 h̄itudo ad ꝓducētē ⁊ ad itelligētē alia ⁊ alia ē. l3 q̄n̄q3 idē sit itelligēs ⁊ ꝓducēs. pn̄t. n. separi. nā si ꝑ ipole de9 eēt ꝓducēs alic9 ↄsilio ⁊ ecl'is s3 imitationē ⁊ nō eēt itelligēs. eēt pm9 mod9 triplr tuz sine scd̄o. silr ecōuerso. sic eēt ali9 de9 itelligēs creturas ⁊ nō ꝓducēs. q̄uo ēt distiguant ptes vtriusq3 ternarij iter se p3 ituēti. ¶ 3a distictio sit ista. q̄ vitas in itell'u ē duplex s3 ei9 duplicē opationē. q̄rū vtraq3 natura ē cōformari obo vt mēsuratū mēsure ex. 5. h9

tex.cō.20. caplo de ad aliqd. vna vitas dr̄ icōpleta. alia cōpleta. ē aūt iter istas vitates dr̄ia vna. q2 vitati incōplete nō opponit falsitas. s3 ignorātia tm̄. ⁊ sic itelligit il

tex.cō.26. lō tertij de aia q̄ itell'o circa qd qd ē sp ē ver9. sic sēsus circa ꝓpriū obm̄. ⁊ itelligēdū ē p̄cise circa ↄceptū simplr simplicē. q2 circa ↄceptū nō simplr simplicez. l3 nō possit eē formalr falsus. tm̄ pt eē vtualr falsus: apphēdēdo aliqd sub determiatiōe sibi nō couenie

tex.cō.34. te. vn̄ gnto h9 caplo de falso. dr̄. q̄ ē aliq̄ rō ī se falsa nō solū de aliq̄ falsa. ⁊ tm̄ ista rō in se falsa ē itelligibilis simplici apphēsione. l3 ipsa nō expmat aliqd qd nisi forte qd nois. scd̄e āt vitati. s. ↄplete oppōit ignorātia puatiue ⁊ falsitas ↄrie. q̄n̄. s. vniunt q̄ ī re nō sūt vnita. ¶ 2a dr̄ia ē ī mō eēndi vitatis ī hac opatiōe ⁊ illa. l3. n. ī vtraq3 opatiōe itell'o sit ꝓprie vitas. pma tm̄ nō ē ibi obiue: s3 formalr. scd̄a āt ē ibi formalr ⁊ obi

ue. neutra. n. ē in itell'u obiue nisi reflectēte se sup actū

a. l. fm̄ q̄ru3 vtrāq3 nata est confirmari obo sic h3 scot. in sua metaphi. suū cōparādo illū ad obm̄. q̄ reflexio. s. ī cognoscēdo q̄ act9 talis ē silis vel dissilis obo nō ē nisi in icōpositiōe ⁊ diuisiōe. ¶ Ad cuius maiorē euidētiā ē notādū q̄ vitas icōpleta ē h̄itudo ↄformitatis ⁊ silitudinis act9 simplicis ad obm̄ simplex itelligibile. vitas aūt cōpleta ad obm̄ cōplexū. vitas pma subiectiue ⁊ formalr ē in actu simplici. scd̄a vō ī actu cōplexo q̄ ē cōpositio ⁊ diuisio. neutra aūt ē ī itell'u obiue nisi in intellectu se reflectēte sup actū suū: ⁊ cōparāte ipm̄ ad ob3. vtrū sit sibi silis ⁊ ↄformis vl' nō. ⁊ tc̄ cogscit istā ↄformitatē ⁊ silitudinē q̄ ē formalr ipa vitas. h̄ āt reflexio: ⁊ cōparatio nō ē sine cōpositione ⁊ diuisiōe. q̄re segtur q̄ in sola operatione cōpleta est vitas obiue.

Dubiū tm̄ ē vtꝝ hec vitas ⁊ illa sit relo realis vel rōnis. ¶ De vitate icōpleta dicēdū q̄ cū sit de tertio mō relatiuoꝝ q̄ sit realis ex pte opatiōis. q2 opatio ista eēntialr depēdet ex obo vt mēsuratū ad mēsurā. s3 ē rōis ex pte obi. tū q2 ob3 vt sic h3 eē diminutiuū. nā eē cognitū distrahit ab ēte. tū q2 ob3 ē mēsura q̄re n̄ depēdet eēntialr ab opōne mēsurata. ¶ De veritate cōpleta dicēdū ē eodē mō. si ipsa sit illa ↄformitas opatiōis ad obm̄ vt p̄dictū ē. si āt vt qdā dn̄t vitas cōpleta sit ↄformitas iter ptes obi. puta iter p̄dicatū ⁊ subm̄ tūc vtrūq3 erit relatio rōis. q2 extrema vt sic sūt entia rōis sup q̄rū h̄itudinē fundat ista ↄformitas q̄ ē vitas formalr. ¶ Si aūt dēt vtraq3 opinio. rn̄dendū ē sic p3 ex p̄dictis.

De scd̄o pricipali sit ista pma ↄclo. vitas ī intellectu fm̄ opationē cōpletā nō est de ↄsideratione metha. rō h9 ē. q2 talis veritas vel est relo realis vel solū rōnis fm̄ duas opiniones. si est realis ptinet ad cōsiderationē libri de aīa vbi agit de potētijs aīe. ex nā. n. actus itell'o cogscit quō est fundamētū talis relatiōis. ¶ Si est relatio rōnis s3 aliā opionē tūc ptiet ad ↄsiderationē logici. cui9 ē ↄsiderare veꝝ ⁊ falsū possibile ⁊ ipole. ⁊ oēs alios modos ↄpositionis. silr dicēdū est de vitate icōpleta itell'o. ¶ 2a ↄclo sit ista. vitas ī reb9 p̄ mō sūpta. s. ꝑ ↄpationē ad ꝓducētē ptiet ad ↄsiderationē metha. h̄āt oñdo sic. illō reale veꝝ qd nō ↄhit ens ad q̄ztū nec ad motū: ptiet ad ↄsiderationē metha. sed veꝝ reale dcm̄ isto mō ē h̄o. ḡ ⁊c. ꝓbatio minoris. q2 vt p3 ex p̄dictis tale veꝝ iuenit ī diuinis vbi nec ē mot9 nec q̄ztitas. ¶ 3a conclo sit ista. veꝝ reale sūptū ꝑ cōparationē ad cognoscētē p̄ mō illoꝝ triū ptinet ad cōsiderationē metha. ꝓbo h9. nā tale veꝝ ↄuertit cū ente. ergo ptinet ad metha: sicut ⁊ ens cū q̄ ↄuertit. aūs p3. q2 oē ens q̄ztū ē de se ē māifestatiuū sui cuicūq3 itellectui potēti cognoscere ipm̄. ¶ Quarta ↄclo sit ista. veꝝ reale sūptū ꝑ cōparationē ad cognoscētē scd̄o ⁊ tertio mō istoꝝ triū nō ptinet ad cōsiderationē metha. rō ꝑ scd̄o mō ē. q2 tale veꝝ nō cōuertit cū ente. p3. nā ↄhit ad actū determinatū vt p3. ḡ nō ptinet ad metha q̄ determiat d̄ ente. ¶ Rn̄sio ꝑ tertio mō ē: q2 tale ens ē veꝝ diminutū ⁊ ↄctū ad ens logicū. vn̄ oēs scd̄e itētiones de tali ente p̄dicant. ⁊ iō ꝓpe vt sic excludit a metha9. cōuertit tm̄ cū ente aliq̄lr. q2 logic9 considerat oīa aliq̄lr vt metha. s3 mod9 ↄsideratōis ē ali9. s. ꝑ qd reale ⁊ ꝑ intētionē 2am. sic ēt ē ↄuertibilitas entis simplr ⁊ dimiuti. q2 neutꝝ alteꝝ excedit ī cōitate. nā qcq̄d ē simp' ēs pt eē ens diminutū. q̄cūq3 oē ens pt eē cognitū aut itellm̄.

Ad argumēta ī opp̄m l3 pmū supponit falsū ī minori: vt p3 ex p̄ articulo. pt tm̄ rn̄deri ad oīa sil' q̄ nullū est ↄ dicta. arguit eni de vo reali mō p̄ꝑposito. dcm̄ āt p̄hi p̄cise excludit a cōsideratione metha. veꝝ in itellectu cōplexo qd ē in cōpositiōe ⁊ diuisiōe. sic̄ expsse p3 in lra eius. ¶ Cōtra. a quo nō excludit cōsideratio cāe nec effectus. sed illa vitas in itell'u ē effectus entitatis realis. iuxta illō in p̄dicamētis ī eo q̄ res ē vel nō ē dr̄ oro vera vel falsa. ¶ Rn̄deo maiorē ē va de cā totali. non sic est in ꝓposito. nā vitas triplex exclusa oino a metha. depēdet ab itell'u. ita q̄ res esse

non est sufficiēs causa alicuius istarū.sʒ ad illā requiritur vt pbat auctas allegata:ita q̧ li i eo.nō dicit cāʒ pcisaʒ vitatis in itellectu.sed requirit itellꝰ cōponēs pdicatū cū subo.¶ Et hec de sexto methaphysi.

tex.cō.3. ¶ Nihil enī ipoꝝ est:nec secūdū se aptū

.q.1. natū:nec separare possibile a substantia.

Circa librū septimum. ¶ Querit. Utrum inherentia sit de eēntia accidētis.videt q̧ non.nam essentia passionis pcognoscit in demōstratione cum sit mediū in de-

tex.c.8. monstratione vt dicit.2.poste. sed inherentia eiꝰ non pcognoscit sed concluditur in demonstratione.ergo inherentia non ē de essentia passiōis. ¶ Preterea.si sic.ergo dicendo accidens inherens puta albedo inherens:esset nugatio .consequens ē falsum.ergo ⁊ antecedens.probatio consequentie.qꝛ addere aliquid ei de cuiꝰ essentia ē:ē nugatio.¶ Cōtra.qꝛ si non.ergo inherentia alia driās ab accidente vl' esset substātia vl' accidens.nō substātia.patʒ.nec accidens vt videt:qꝛ tunc inhereret.⁊ sic eius eēt aliq̄ inherentia driās.⁊ sic in infinitum.¶ Confirmat.qꝛ

In ista ſ ſʒ boetiū accn̄tis esse est in esse. qōne pmo pmittā aliq̄s distinctiones.scdo oñdā aliq̄s pclōnes. ¶ Quātū ad pmū sit ista pma distinctio q̧ cū h nomen accn̄s sit nomē cōcretū.pōt dupl'r sumi sīc qōlibet nomen cōcretum. vno mō p p se significato nois q ē ɔceptꝰ quē accn̄ꝭ nālr ipoztat q ē ipa accn̄talitas siue ipa accn̄a:qō vr sinonomū cū h qō dicit inherētia.alio mō pt sumi p illo substrato qō denoiat h ɔcretuʒ accn̄s.qō ē aliqd ens decē pdicamentoꝝ siue sit absolutū siue respectiuū:puta q̄ntitas vel q̄litas vel relatio ⁊c̄.¶ 2ª distinctio sit ista.q̧ iherētia est duplex.s.actualis ⁊ aptitudinalis.actualis est ipsa vnio accn̄tis exn̄tꝭ i ipo subo exn̄te vt qdā actꝰ ⁊ pfectio.cū potētiali pfectibili. Inherētia aūt aptitudinalis est ipsa depēdētia siue eēntialis ordo accn̄tis sm suā qditatē ad subm sʒ suā qditatem.differūt aūt hec iherētia ⁊ illa.nā q̄ est actualis circūscribit a demr̄atōe.demr̄atio.n.abstrahit ab exn̄tia ⁊ ɔn̄tibꝰ rē iq̄ztū existit.alioqn nō eēt neciorꝝ. 2ª aūt iherētia.s.aptitudinalis q̄ est passiōis ad subm demr̄at.ex q̄ pʒ.q̧ illa scōa est alia a pma. nā ista pma ē exn̄tia vl' ɔditio ppie exn̄tie.vn̄ pꝰa n̄ sp iest accn̄ti.2ª vō sp iest siue subo exn̄te siue non exn̄te. ¶ 3ª

distinctio sit ista.q̧ aliud est aliqd eē de eēntia alicuiꝰ puta.a.⁊ eē eēntialr vl' realr idē ipi.a.pmū qdē infert

.p.62.⁊ā 2m:sed nō ecōuerso.qꝛ de eēntia pcise ē illud qō icluditur in ɔceptu qditatiuo.a.⁊ iō ponit i rōne eiꝰ qditatiua nō vt additū sīc aial ē de eēntia hoīs:ƥt āt aliqd eē idē realr ⁊ eēntialr alicui:licet sit ex̄ eiꝰ cōceptū formalē ⁊ qditatiuū.puta vnitas ⁊ ꝟitas ⁊c̄.q̄ sunt passiones entis.hec.n.sunt ex̄ ɔceptū formalē entis. ⁊ tn̄ nō dnt aliā rē ab ente.vt pbatū fuit q̄rto huiꝰ.pma ē idētitas formalis.2ª est idētitas realis ⁊ essentialis.

.q.2. Quātū ad 2m sit ista pma pclo.neutra iherētia ē de eēntia accn̄tis 2ª mō sumpti.s.accipiēdo accn̄s p eo qō h noīe denoiat:⁊ h siue sit accn̄s absolutū siue respectiuū.hāc oñdo.p q̄ztū ad pmā ptē spāl'r sic.nullus respectꝰ ē de eēntia absoluti.sed vtraqʒ inherētia ē formalr respectus.g ⁊c̄. ma.pʒ.qꝛ alr oīa eēnt formalr ad aliqd.qō tāq̄ʒ icon

tex.cō.26. ueniēs ɔcludit phs 4ª hꝰ ʒ opponētes de vitate ap-

parētiū.¶ P̄.q̄ztū ad scōaʒ ptē arguit sic.qꝛ fūdamētū respectꝰ ē aliqd ƥter respectū.qꝛ nihil fūdat seipʒ. vn̄ sʒ Aug.li.de tri.oē qō relatiue dr̄ est aliqd ƥter relationē.g iherētia nō est de eēntia accn̄tis 2ª mō sumpti in quo fūdat.¶ P̄.qꝛ si sic.g q̄ntitas q̄litas ⁊ relatio.⁊ sic de alijs.nō erūt gn̄alissima.ɔn̄s ē falsuʒ.g ⁊ añs.pbatio ɔn̄e.qꝛ iherētia vr̄ eē eiusdē rōis i q̄ntitate q̄litate ⁊ alijs accn̄tibꝰ.g si ē de eē vtriusqʒ pōt ab vtroqʒ abstrahi ɔceptꝰ cōis dictꝰ in qd de eis.iferiorꝭ qdē ɔcepta ētis ⁊ supiores eis.oīs tal' ē ɔceptꝰ gn̄ꝭ ⁊ ita q̄ntitas ⁊ q̄litas ⁊c̄.nō erūt gn̄alissima.qꝛ hr̄ent aliqd .s.se veniens genꝰ.pꝰ rō pbat p accn̄te absoluto.due aūt p vtroqʒ.¶ 2ª pclo sit ista.iherētia 2ª.s.aptitudinal' ē idē realr vel eēntialr accn̄ti.2ª mō sūpto siue sit absolutū siue respectiuū.hāc oñdo sic:qꝛ nl'la aptitudo nālis alicuiꝰ distinguit realr ab illo ente cuius ē aptitudo.sʒ iherētia aptitudinalis est q̄dā aptitudo nālis tal' accn̄tis.g ⁊c̄.¶ P̄.passiōes ētis dicte de iferiorib' nō dicūt aliō realr ab ēte i eis.sʒ eē i se ens ⁊ eē iherēs sūt q̄dā passiōes entis dicte de iferiorib'.s.de sba ⁊ accn̄te.g nec eē i se ens dic̄ aliō a suba.nec eē iherēs aliō ab accn̄te.pbat mioꝝ:qꝛ eē i se ⁊ eē iherēs p eodē accipio:sic eē pus ⁊ posteriꝰ pus āt ⁊ posteriꝰ diuidūt ens vt passiōes.¶ 3ª pclo sit ista.iherētia actualis nō ē idē realr accn̄ti scōo mō sūpto.q̧ ē absolutū.nec p ɔn̄s ē de eēntia eiꝰ hāc oñdo sic.ipol'e ē q̧ idē realr māeat ⁊ corrūpat.alias eēt ⁊ nō eēt sil'.qō ē oppositū p pncipio.sʒ manēte ⁊ exn̄te accn̄te absoluto nō māet iherētia actualis.g ⁊c̄.minor pʒ in sacramēto eucharestie vbi accn̄a separata erūt sine iherentia actuali alias si illa māeret.maneret suba p.s.qō est falsū.¶ Sʒ ɔ.istā triā pclōnē spāl'r istat mlt̄iplr.p sic. illō q accn̄s ē formalr ens ē sibi realr idē. sʒ accn̄s ē formalr ens p iherētiā ad subm.g talis iherētia est si- tex.cō.2.

bi idē realr ⁊ eēntialr.pbatio mi.qꝛ h i l'ra dr̄ q̧ ac-

cn̄a sūt entia i eo q̧ sūt talr entia.g formal' rō entitat' tex.cō.2.

i accn̄te est iherere realr enti.i.sube.¶ Cōfirmat. qꝛ quarto huiꝰ dr̄ q̧ ens dicitur de suba ⁊ accn̄te sīc sanū de sanitate i aial ⁊ i vrina.sʒ nihil formalr dic̄ sanū de vrīa nisi hitudinē ad aial sanū.g nec ens dcm̄ d accn̄te dic̄ aliqd nisi hitudinē ad subaʒ.g accn̄s non erit ens formalr nisi p iherētiā ad subaʒ.¶ P̄.si iherētia nō ē de eēntia accn̄tis ē aliō ⁊ iheret ipi accn̄ti. qꝛ accn̄s dr̄ iherēs foralr.q̄rit g de illa iherētia scōa q pꝰa iherētia iheret accn̄ti aut ipa ē eadē ipi accn̄ti. vl' pꝰe iherētie.aut ē aliō.Si ē eadē pari rōe stādū fuit i p si ē aliō erit pcessus i ifinitū.¶ P̄.respectꝰ accn̄tꝭ ad sbʒ nō ē minus idē accn̄ti q̄ʒ respectꝰ creature ad deū ē idē creature.sʒ ille ē idē creature put nunc suppono.g respectꝰ accn̄tis ad subaʒ q ē iherētia est idē realr accn̄ti.maioꝛ pʒ.qꝛ creatura nō diffinit p ipaʒ eēntiā diuinā additā i sua diffōe.qꝛ tūc nihil haberet diffōnē i suo gn̄e cū deꝰ sit ex̄ genꝰ accn̄ꝭ tn̄ pp suū respectū ad sbʒ necio diffinit p sbʒ.vt dr̄ ifra i h eodē septio.g ille respectꝰ accn̄tis ad subaʒ nō minꝰ ē idē sibi q̄ʒ respectꝰ creature ad deū.¶ P̄.si iste respectꝰ accn̄tꝭ ad subaʒ eēt aliō ab accn̄te.g erit posterioꝛ accn̄te.ɔn̄s ē falsū.g ⁊ añs.ɔn̄a pʒ.qꝛ respectꝰ ē posterioꝛ fūdamēto.falsitas ɔn̄tꝭ pbat.tū qꝛ accn̄s nō requirit sbm nisi pp ipm respectū quē hʒ ad ipm : sed si ille respectꝰ ē posterioꝛ pōt accn̄s manere illo respcū circūscripto.⁊ p ɔn̄s pōt nō dependere ad sbm.qō ē falsū.tū qꝛ si accn̄s est pꝰꝰ illo respcū.g pōt ɔplete cōcipi sine illo respcū.⁊ p ɔn̄s ɔplete diffiniri sīc pꝰꝰ sine posterioꝛi.sed nō requirit subm nisi pp respectum quem hʒ ad ipm.g pōt diffiniri sine subo.qō est con- tex.cō.16.

tra phʒ.in h septio.¶ P̄.si inherētia ē aliud ⁊ poste- ⁊ inde.

tior accidẽte saltẽ vr̃ eẽ ꝓpria ei⁹ passio qꝛ nihil videt̃
imediati⁹ iherere accn̄ti q̄ȝ hitudo ad subm̄.sed subꝫ
p se esse sine ꝓpa passiõe icludit ꝯdictionem.ꝰ impos
sibile est accidens eẽ sine ꝓpa iherentia.⁊ p ꝯñs nõ
differũt realr̃.ꝓbatio mino.qꝛ aliogn nulla conclõ
esset simplr̃ scibilis.qꝛ quecũqꝫ ꝯclõ ꝓbat passionẽ
de subo si āt prima passio posset separari a subiecto
nulla talis ꝯclõ eẽt simplr̃ necia:sȝ ꝯtigẽs nec p ꝯñs
scibil.¶ ꝶ.ñ⁹:tenẽdo dictas ꝯclones dicẽdo ꝙ neu
tra iherẽtia q̄ accñs iheret subo est de eẽntia accñtis
puta albedis.⁊ lȝ iherẽtia aptitudinalis sit idẽ realr̃
accñti.tamẽ iherẽtia actualis distiguit̃ realr̃.

Ad primũ data maio. dico ꝙ minor est
falsa cũ ꝓbat̃ p Ari.hic in lr̃a
dico ꝙ ꝓbatio peccat ex equocatõe hui⁹ vocabuli in
eo ꝙ nõ.n.semp̃ i eo ꝙ ẽ nota cãe formalis illi⁹ qd ꝓ
tex.cõ.23. cedit.nã vt dr̃.5⁹.hui⁹.caplõ de ſm ꝙ vel in eo ꝙ.ãti
ens dr̃ cã totiẽs dr̃ i eo ꝙ vl' ſm q ipm.ꝰin eo ꝙ ꝑt
eẽ nota cuiuscũqꝫ cause illi⁹ qd ꝓcedit.⁊ iõ cũ suba vt
ꝓdictũ ẽ exponẽdo lr̃am sit aliq̄ cã accñtis.lȝ nõ ꝺ es
sentia ei⁹.iõ accñs ẽ ens.i eo ꝙ ẽ talr̃ entis.i.tal' cãe ⁊
i tali ordie cãndi.nec tñ illa hitudo ad q̄ȝcũqꝫ cãs:est
ens formale vl' eẽntiale i cãto:qꝛ tc̃ nullũ cãtũ eẽt for
tex.cõ.2. malr̃ absolutũ.¶ Ad ꝯfirmatiões de q̄rto h⁹ dicẽdũ
ꝙ sic iã dcm̃ fuit ibidẽ ꝙ illõ sile nõ currit sup q̄tuo
or pedes.dcm̃.n.ẽ ꝙ i exẽplis ẽ ꝯsiderare sile ⁊ dissile.
nã qd i oib⁹ est sile idẽ vtriqꝫ ẽ ⁊ nõ exẽplũ vt ait Da
mascen⁹.est ꝰ sile i ꝓposito.qꝛ sic est ordo eẽntial' vrie
ad aial i eo qd sanũ.ita est hitudo eẽntial' itr ſbm ⁊
accñs i hñdo entitatẽ.sȝ ẽ dissile:qꝛ ille ordo eẽntialis
ad ſbm nõ est.de eẽntia accñtis:sic rõ signi est eẽntia
liter sanũ vt dr̃ de vria.i vria.n.nõ est aliq̄ forã abso
luta a q̄ dicat̃ sana:in accñte aũt est aliqd absolutũ ꝓ
pter qd foralr̃ dr̃ ens:lȝ sup illõ absolutũ fũdet̃ ordo
ad aliõ.s.ſbm.¶ Ad aliõ ꝯcedo ꝙ iherẽtia iheret ac
cñti.puta albedini.aliogn albedo nõ eẽt formalr̃ ihe
rẽs.⁊ cũ q̄ris de illa scõa iherẽtia dico ꝙ illa ẽ realr̃
eadẽ pme.⁊ ita est ibi stat⁹:qꝛ illa relatio ẽ eadẽ fũda
mẽto sine q̄ fundamẽtũ eẽ icludit ꝯdictionẽ.hmõi ẽ
illa iherẽtia iherẽtie:qꝛ ꝯdictio est iherẽtiã albedis ad
supficiẽ eẽ in actu vel aptitudie ⁊ nõ ihrere actu vel
aptitudie.sed ꝑp rõnẽ oppositã nlla iherẽtia fore ab
solute est sibi eadẽ.qꝛ nõ est simplr̃ repugnãtia forã
absolutã simplr̃ eẽ ⁊ tñ nõ icẽ.¶ Ad aliõ.nego ma.⁊
cũ ꝓbat̃ p relationẽ creature ad deũ:dico ꝙ nõ ẽ sile
cũ arguit̃ de diffõne.dicẽdũ ꝙ idẽtitas respect⁹ ad
fundamẽtũ:vl' nõ idẽtitas nec depẽdẽtia eẽntialis ⁊
nõ eẽntialis nõ est rõ ꝙ termin⁹ talis respect⁹ vl' dpẽ
dẽtie cadat in diffõne fundamẽti depẽdẽtis.qꝛ tunc
de⁹ magis poneret̃ in diffõne cuiuscũqꝫ creature q̄ȝ
suba in diffõne accñtis.sed cã est qꝛ nulla forma põt
hre ꝯceptũ ꝑfectũ q̄etatiuũ ⁊ q̄ditatiuũ nisi cointel
ligat̃ illud cui⁹ est forma.diffõ aũt exꝑmit ꝯceptũ ꝑfe
ctũ diffiniti ⁊ q̄ȝtũcũqꝫ eẽntialia forme exꝑmerent̃ si
ne illo c⁹ est.⁊ q̄ditas ei⁹ idicaret̃.nõ tamẽ est cõcept⁹
ꝑfectus q̄etãs intellectũ.iõ nec diffinio.sed creatũ qd
est in se qdã cõpositũ subsistẽs si ꝯcipiat̃ i se itellect⁹
q̄escit ibi nõ reqrẽs aliud coitelligere.¶ Ad aliõ cõ
cedo ꝙ ille respect⁹ ẽ posterior accñte.⁊ cũ dicis ꝓ ꝙ
tc̃ accñs ñ necio reqrit terminũ respect⁹.nego ꝯñaȝ.
hñ.n.põt aliqd depẽdere a termino respect⁹ ⁊ tñ non
dependere a respectu.si respect⁹ sit posterior eo.⁊ cũ
di ꝙ nõ reqrit terminũ nisi ꝓpter istũ respectũ dico
ꝙ verũ est ꝓpter istũ respectũ vt ꝯtinẽti necio nãȝ fun
damẽti:sed nõ tñ vt reqsitũ ad nãm fundamẽti tan
q̄ȝ prius ipso.qd aũt sic est ꝓpter aliud nõ oportet
ꝙ in eodẽȝ ordine reqrat̃ in quo termin⁹ respectu⁹.

¶ Cũ dicis scõo ꝙ posset ꝯcipi sine illo respectu ⁊c̃.
dicẽdũ ꝙ accñs posset vtiqꝫ itelligi q̄ȝtũ ad qd̃ lȝ ꝙ p
se ꝓ includit̃ in ꝯceptu formali accñtis.nihil omnino
nõ itelligẽdo de illo respectu.¶ Sȝ dicens.ꝰ ꝑt diffi
niri p sua eẽntialia.dico ꝙ hñ põt assignare aliq̄ rõ
idicãs totã eẽntiã accñtis.sȝ illa nõ eẽt diffõ.qꝛ nõ es
set exꝑssiua ꝑfecti ꝯcept⁹ itellect⁹.n.hñs illũ ꝯceptũ
sp depẽdẽt ad aliqd aliõ terminãs depẽdẽtiã illi⁹.⁊
cum dr̃ si respectus ille nõ necessario cointelligitur.
ergo terminus respect⁹ requirit̃ ad ꝯceptuȝ accñtis.
nego ꝯñam loquendo de cõceptu q̄etante intellectũ.
ad illũ.n.reqrit̃ coitelligentia termini.nõ tñ respect⁹
ad terminũ talis respectus.siue depẽdẽtie.¶ Ad ali
ud dicẽdũ ꝙ illa iherẽtia actualis nõ est p se passio ac
cñtis.sed est accñs p accñs ⁊ respectus ẽt extrisec⁹ ad
ueniẽs saltem cuicũqꝫ absoluto.Et cũ dr̃ ꝙ imedia
te iheret.dico ꝙ est falsuȝ:imo si accñs.puta albedo
hȝ aliq̄ȝ ꝓpriã passionẽ.illa imediati⁹ inheret sibi q̄ȝ
illa iherẽtia.illa.n.passio sit.a.a.necio.iest albedini si
ue ꝯiũcte subiecto siue separate.iherẽtia aũt iest ꝯtin
gẽter ⁊ nõ ex nã albedis.sed a cã extrisica.albedo.n.
nõ.facit seipsam iherere sȝ ipȝ agẽs albificãs.¶ Pos
set addi q̄rta ꝯclõ ꝙ illa inherẽtia actualis est eadeȝ
realr̃ accñti relatiuo scõo mõ sumpto hãc ostẽdo sic:
illa relatio est eadẽ fundamẽto sine q̄ fundamẽtũ eẽ i
cludit ꝯdictionẽ.sed iherẽtia actualis accidẽtis rela
tiui est hmõ.ergo ⁊c̃.ꝓbatio mino.qꝛ respect⁹ est realr̃
habitudo iter duo extrema:⁊ iõ sic tolleret terminũ
ad quẽ ipsi⁹ respect⁹ est destruere respect⁹:ita tollere il
lud cui⁹ est respect⁹ est destruere respcũ ⁊ rõnẽ respe
ctus.⁊ p ꝯñs ꝯdictio est respcũ nõ iherere:qꝛ.n.respe
ctus est respectus:ideo reqrit necessario subm vl' fũ
damentũ cui actualiter iheret. Sic ad questionem.

Ad primũ i oppositũ dõȝ ꝙ esto ꝙ ihe
rẽtia aptitudialis sit ſm rea
liter vl' eẽntialr̃ accñti iux̄ scõaȝ ꝯclonẽ:tñ qꝛ nõ ẽ de
essentia eius iuxta primam ꝯclonẽ ali⁹ ⁊ ali⁹ ꝯcept⁹
formalis ⁊ q̄ditatiuus sufficit ad ꝓcognosci ⁊ conclu
di.¶ Ad 2ᵐ facit ꝓ pma ꝯclone.nã cũ iherentia disti
guat̃ ab accñte ex nã rei.nõ est nugatio dicẽdo accñs
iherens.sicut nec dicendo ens vnũ.⁊ sic ꝯcedo ꝙ in
herentia nõ est de essentia accñtis.¶ Aliter forte pos
set dici.ꝙ essentia passionis ꝓcognoscit̃ q̄ȝtuȝ ad qd
nois.sed demonstrat̃ q̄ȝtum ad qd rei.⁊ ideo non ob
stat ꝯtra scõam ꝯclusionem.¶ Ad pmum pro parte
opposita responsum est in corpore qõnis.nã inherẽ
tia illa differẽs ab accñte vtiqꝫ inheret nõ qdeȝ alia
iherẽtia sed eadem sibi realr̃.ita ꝙ standũ est in scõo.
¶ Ad aliud de boetio dico ꝙ intelligit ꝙ accñs hȝ
de nã sua ꝙ insit saltẽ i aptitudine.non tamẽ ꝙ inhe
rẽtia talis sit de ꝯceptu eius intrinseco ⁊ formali.

¶ Quare primũ ens ⁊ non aliqd ens: sȝ tex.cõ.4.
ens simplr̃ substãtia vtiqꝫ erit. multiplici
ter q̄d ẽ igitur dicitur ipsum primuȝ Sed
substãtia omnuȝ primũ rõne ⁊ notitia ⁊ tpe. q.2.

Queritur Utrum sit verum ꝙ sub
stãtia sit pmũ omniuȝ ac
cidentium tempore.videt̃ qd nõ.nã eter
no nihil est prius tẽpore.sed aliqua acci
dẽtia sunt eterna sicut motus:ex octauo tex.cõ.i.
phy.ergo tali accidẽte nõ est substantia prior tẽpore.
¶ ꝓ. si sic.ergo substãtia ꝓcedit tp̃s tpe.ꝯsequens ẽ
falsum.qꝛ esset tp̃s ante tp̃s in infinitũ.ꝯsequẽtia pȝ.
qꝛ tp̃s est accidẽs qddã.¶ Cõtra.phs hic in litera. tex.cõ.4.
In ista questione.primo excludã multiplicẽ
opionẽ.secũdo dicã aliter ad qõneȝ.
¶ Quantum

¶ Quantū ad p̄mū est vna opinio cōmēta. q̄rto hu
a.l.cō.4 .hu ius. cuius sñia stat in hoc q̄ si accidens aduenit cor
ius .7. sic.n. pori postq̄ est corpus vt accidēs separabile. tunc ē
hʒ scot.i sua prius tpe oī tali accn̄te adueniente. si vero nō ē acci
metā. dēs adueniēs sed iseparabile ⁊ semꝑ sił cuꝫ eo. tunc
suba cōposita nō p̄cedit accidēs tpe. sed p̄cedit a mā
sube cōposite. ¶ Sed ꝯ hoc arguit. tū q̄ hec opinio
nō est ad mētē phi. tū q̄ in se est falsa. et p̄ma via ar
tex.cō.4. guit. nā phs supra eodē libro ꝓbat q̄ suba est primū
ens ⁊ q̄ualr sit p̄mū ens. puta tpe. sed primū nō ē ve
rū de mā. ꝓbat.n. subam eē p̄mā q̄ p̄dicat simplr in
qd. ⁊ q̄ alia sunt entia q̄ sunt taliter entis. sed neutrū
tex.cō.12. est veꝝ de mā. primum nō. q̄ 7. metha. dr̄ q̄ mā p̄di
cat denoīatiue de māto ⁊ nō in qd. 2m̄ et nō ē veꝝ de
mā. nā accidētia nō dicunt entia q̄ materie. q̄ non
sunt i mā vt i subo saltē accn̄a pfecta. q̄ ḡ dr̄ de accn̄
tib⁹ iseꝑabilib⁹. q̄. s. mā p̄cedit ea nō ē de itētōe phi.
¶ P̄. de eodē ꝓbat phs p̄mitatē tpis cognitōis ⁊ dif
finitōis. sꝫ mā n̄ p̄cedit cognitōe. q̄ ē scibilis p analo
tex.cō.69. giā ad formā ex p̄ phycoꝝ. ⁊ q̄ act⁹ ē p̄oꝛ cognitiōe q̄ꝫ
tex.cō.13. po^a. ex. 9 metha. mā āt ē i po⁹ respcū accn̄tis. silr nec
p̄cedit diffōne. q̄ suba ꝯposita cadit i diffōne accn̄tis.
tex.cō.17. ⁊ nō mā. n. i. 7. meth. dr̄ q̄ accn̄a copłata hn̄t diffō
nē p ꝓpriū sbꝫ. ¶ Et 2ª via arguit sic. Si mā p̄cedit
accn̄s tpe aut h̄ ē veꝝ de mā h̄ꝫ se aut vt ē sb aliq̄ for
ma. nō p̄ mō: q̄ vt sic nō ē sb tpe cū sit igñabił ⁊ icor
ruptibił. ex p̄ phyſi. nec 2° mō. q̄ vt sic aut est sb forma
accn̄tali. ⁊ sic nō ē p̄oꝛ tpe. q̄ vt ē sub forma nō ē p̄oꝛ
forma. aut vt ē sub forma subali: ⁊ tc̄ habet ꝓpositū.
q̄ suba ꝯposita ē p̄oꝛ. ¶ P̄. si sic. sequit q̄ sint accn̄
tia q̄ nō p̄cederent ab aliq̄ suba. s. accn̄a ꝓpa corpoꝝ
c.2.⁊ inde. supcelestiū q̄ ē ꝯ phꝫ ꝓbatio ꝯn̄e. q̄ i celo vł ē mā vł
nō. si nō vt dic̄ cōmē. i de suba orbis. tūc talia accn̄a
nō p̄cedunt. q̄ mā nō p̄cedit. nec p̄t dici q̄ p̄cedant a
suba ꝯposita: q̄ illa accn̄a sꝫ iseꝑabilia. si āt sit ibi mā
illa nō p̄cedit tpe subaꝫ ꝯpositā cū suba celi sit igñā
p̄ celi.t.c.20 bilis ⁊ eterna h̄ꝫ phꝫ. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō p̄cedit accidētia.

Alia ē opio q̄ dicit q̄ suba duplr̄ cōsideratur vno mō iq̄ꝫtū hec. ⁊ sic nō p̄cedit necio ac
cn̄s tpe. alio mō inquantum suba cōiter. ⁊ sic ē p̄oꝛ
accn̄te tpe. ꝓbat sic. nā illō q̄ ꝯuenit spēi n̄ repugnat
gn̄i nec alicui iferiori rōne gn̄is. nā si hr̄e aīas ꝯuēit
sui nō repugnat aīali hr̄e aīas. nec alicui inquantuꝫ
aīal. sꝫ aliqua suba p̄cedit tpe oē accn̄s. s. p̄ma cā. ḡ sb
stātie inq̄ꝫtum. substātia non repugnat p̄cedere oē ac
cn̄s tpe ⁊ duratione. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō repugnat alicui sub
stātie inq̄ꝫtū substātia est. ¶ Cōtra istā opinionē sunt
rōnes ꝓbātes cōmēta. expositionum nō eē ad mētē
phi. pꝫ. tū q̄ nō sequitur. deus q̄ ē simplr̄ pri⁹ prece
dit. ḡ suba q̄ est posterior p̄cedit. modo videtur pec
care ḡm ꝯn̄s. tū q̄ deus nō ē in aliq̄ gn̄e. vt vr̄ rō opi
nionis supponere in mi. Itē saltem deus nō p̄cedit
tēpore tempus vt superius arguebatur.

Alia ē opio q̄ dicit q̄ ꝓpō phi est vera ꝑ se ⁊ fal
sa ꝑ accn̄s. ⁊ ꝯsiles ꝓpositiones inueniunt
tex.cō.15. a pho frequēter. vn̄ i. 6. phy. suppōit phꝫ q̄ in mobi
tex.cō.76.⁊ li sit accipe motū velociorē ⁊ tardiorē in infinitū. ⁊ tn̄
inde. in octauo dicit q̄ aliq̄s mot⁹ ita velox est q̄ null⁹ sit
velocior. sicut mot⁹ primus. illa. n. ꝓpositio vera ē ꝑ
se. s. rōne motus in se accipiendo mouētia ꝓportiona
bilia motui. ē tn̄ falsa per accn̄s. vt. s. cōtrahit ad ta
lē motū vel talē. silr i ꝓposito sube iq̄ꝫtū est de se nō
repugnat p̄cedere oē accn̄a tpe ex q̄ nō dependet ab
aliq̄ accn̄te: nā ꝯcept⁹ cōplet⁹ ⁊ q̄ditatiu⁹ pōt de suba
hēri circūscripto oī accn̄te. repugnat tn̄ alicui sube.
sꝫ h̄ accidit. ⁊ iō ꝓpō phi est vera ꝑ se ⁊ falsa ꝑ accidēs
t.cō.15.⁊.17. ¶ Cōtra. q̄ si sic. ḡ ꝯclo demonstratiōis nō est ꝑ se
necīa. ꝯn̄s ē falsum ex p̄ poste. q̄ demōstratio ē neces t.c.15.⁊.17.
sarioꝝ ⁊ eoꝝ tn̄ q̄ sunt ꝑ se. ꝓbatio ꝯn̄e. q̄ necīū ē q̄ tex.cō.9.
nō ꝯtigit alr̄ se hr̄e. ex. 5 metha. caplo de necīo. sed ꝑ tex.cō.6.
te subm pōt eē sine passione. q̄re ꝯtingit alr̄ se hr̄e q̄ꝫ
q̄ passio insit subo. ¶ Cōfirmat. q̄ q̄ro vn̄ sit illa ac
cn̄talis. nō ex pte passionis. q̄ semꝑ iest subiecto. nec
ex pte subiecti q̄ ipm est cā necīa passionis. quō ergo
est falsa per accidens illa ꝓpositio.

Quātū ad 2m̄ dico tria. p̄m̄ ē q̄ qn̄ suba dr̄ p̄
oī tpe nō accipit h̄ tpꝰ vt diffinit. 4 tex.cō.101.
phy. nā p̄mitas tpis ē ipi⁹ sube iq̄ꝫtū suba ē. sꝫ tpꝰ nō
ē mēsura nisi mot⁹ ⁊ q̄etis ⁊ eoꝝ q̄ sunt i motu ⁊ q̄ete.
sba āt h̄ꝫ se n̄ ē aliqd tale. sꝫ abstrahit a motu ⁊ q̄ete. ḡ
⁊c. ¶ 2m̄ dcm̄ ē. q̄ nō accipit h̄ tpꝰ ꝑ q̄cūq̄ duratōe
vł mēsura extrīseca successiua alia ab eēntia rei. nā d̄
illa eēt q̄ō. q̄ tūc suba posset illā p̄cedere cū sit ei ac
cn̄s. ⁊ sic p̄cederet illā duratiōnē. ⁊ tūc q̄rat d̄ illa du
ratōe. ⁊ sic in infinitū. ¶ 3m̄ dcm̄ est. q̄ pri⁹ tpe hic acci
pit sic pꝫ i lr̄a. q̄d pōt sepati eē sine alio. ⁊ aliud nō si
ne ipo. ⁊ isto mō suba ē p̄oꝛ oī accn̄te vno mō. ⁊ alio
mō nō. ¶ Vn̄ sciēdū ē. q̄ pri⁹ tpe vt dcm̄ est. est posse
hr̄e sine alio exn̄tiā actualē ⁊ p̄orē q̄ꝫtū est de se: ita. s.
q̄ sibi nō repugnat. eo q̄ i nihilo depēdet ab eo. ⁊ ta
le pri⁹ tatis p̄t dici pri⁹ na. nihil. n. est pri⁹ nā q̄ nō sit et
illo mō pri⁹ tpe. q̄ āt aliqd possit p̄cedē alio illo mō
p̄t eē duplr̄. vno mō. q̄ n̄ depēdet ab illo. alio mō q̄
nō ē cā necīa illi⁹ q̄ō ꝓbat ꝑ oppositū. q̄ si nō p̄t ab
illo separi. h̄ ē vł q̄ depēdet ab illo. vł q̄ ē necīa cā il
li⁹. ¶ Ad ꝓpositū. dico q̄ sba ꝯpata ad accn̄a seꝑabi
lia ē p̄oꝛ tpe vtroq̄ mō ꝯpata autem ad accidens in
seꝑabile: puta ad ꝓpriā passionem. est p̄oꝛ vno mō.
q̄. s. non dependet. sed nō alio mō. q̄. s. est cā. immo
hꝫ cām necīā respcū passionis. iō nō est p̄oꝛ isto mō.
p̄mo ergo mō est separabilis mō p̄expositō. ⁊ vt sic
nō repugnat sube existere sine quocūq̄ accn̄te.

Ad primū p̄ncipale pꝫ ex dictis. nā eq̄
uocat de tpe. lꝫ. n. nihil sit p̄⁹
motu eīno. accipiendo tpꝰ p̄ mō. tn̄ tali motu p̄t esse
sba p̄oꝛ tpe. puta suba mobilis. q̄ non dependet ab
eo q̄ꝫuis forsā nō possit separi iq̄ꝫtū cāt necio. ¶ Ad
2m̄ dr̄. q̄ tpꝰ ꝯsiderat duplr̄. vno mō vt ē passio p̄mi
mobił. alio mō vt ē mēsura. p̄ mō p̄cedit tpe a p̄ mo
bili. sꝫ nō scđo mō. ¶ Cōtra. q̄ oē q̄d p̄cedit tpe ab
alio nō est tūc qn̄ p̄cedit. si ḡ tpꝰ vt passio p̄cedit tpe
⁊ nō vt ē mēsura. seq̄t q̄ illō tpꝰ realr̄ fuerit ⁊ nō erit
q̄ tpꝰ vt passio nō ē qn̄ p̄cedit. ⁊ tpꝰ vt mēsura ē q̄ n̄
p̄cedit. sꝫ tpꝰ passio. ⁊ tpꝰ mēsura sꝫ idē realr̄. ḡ ideꝫ
realr̄ ē ⁊ n̄ ē sił. ¶ Alr̄ ḡ dicēdū sic pri⁹. q̄ nō accipit
h̄ tpꝰ ꝓpe vt ē nūer⁹ mot⁹ suba. ḡ p̄cedit tpꝰ ꝓpe dcm̄
tpe ī proprie dicto q̄ten⁹ non dependet a tpe.

¶ Sed substātia omnium p̄mum rōne. tex.cō.4.

Queritur Vtꝝ suba sit p̄muꝫ q.3.
oīuꝫ accn̄tiū diffōe
ita q̄ suba cadit in diffōne cuiuscunq̄
alterius. Videtur q̄ nō nā diffō ꝓpria
⁊ sufficiēs ꝯstituit ex gn̄e ꝓpo. ⁊ dr̄ia: sꝫ
oē accn̄s hꝫ gen⁹ ꝓpriū. ⁊ ꝓpriā dr̄iā. ḡ diffō ꝓpria ⁊
sufficiēs pōt hēri de accn̄te sine suba. maior patet. ex tex.cō.26.⁊
8°. metha. vbi. dr̄ q̄ in diffōne est qd ⁊ q̄le. s. ꝯceptus t.c.29.inde.
generis q̄ est q̄ditatiu⁹. ⁊ ꝯcept⁹ differentie q̄ est q̄lifi 6.thopicoꝝ
catiu⁹. minor pꝫ. q̄ diuersoꝝ generꝝ ⁊ nō subalterna c.a.4.
ti positoꝝ sūt diuerse spēs ⁊ dr̄ie. substātia autēꝫ ⁊ ac
cn̄s sunt i diuerso gn̄e. ¶ P̄. rō q̄ꝫ signat nomē ē dif tex.cō.28.
finitio ex q̄rto metha. sed nomē accn̄tis nō significat
subam. ḡ suba nō dꝫ poni i ei⁹ diffōe. ¶ P̄. si sic. ḡ erit
nugatio dicēdo. nasus sim⁹ ꝯn̄s ē falsū. ḡ ⁊ an̄s ꝓbatio
ꝯn̄e. q̄ ad videdū nugatiōeꝫ ponēda ē rō ꝑ noīe: sed

posita rōne siml q̄ est ꝓm te nasus cauus:pꝫ ꝙ dicen
do nasus simus.est dicere nasus cauus. ℂ ℗.accn̄s
pōt esse sine subō.ergo subm nō debet poni in diffō
ne accn̄tis.ꝯn̄a patet est euidens.ꝓbatio an̄tis.tū qꝛ
deus est cā ꝑfecta simplr.ꝑfectū simplr est qꝺ nō hꝫ
tex.cō.21. excedentiā.vt pꝫ.5°.huius caplo de ꝑfecto.sed si pma
cā cū scda posset facere.qꝺ non pōt ꝑ se:hr̄et excedē
tiam.qꝛ ipsa cū scda excederet seipsam solā.ḡ si pma
cā pōt facere accn̄s cōcurrente subō vt cā scda pote
rit ipm facere ꝑ seipm sine subiecto.& de facto facit i
sacramento altaris.tum qꝛ aliqua accn̄tia dicunt se-
tex.cō.4. parabilia.pn̄t ergo separi.& ꝑ ꝯn̄s sine subiecto diffi
niri. ℂ Contra Aristo.in littera.

Respōdeo ad qōnē.& dico cū phō istā ꝯclonē.s.ꝙ suba est primuꝫ oium entiū diffōne.ita ꝙ ne cō cadit in diffōne cuiu
slibet alterius.hāc ꝓbo sic.ois diffō ꝑfecta exprimit
ꝑfectū ꝯceptū & qditatiuū itellēs.sed nulla diffō accn̄-
tis sine suba ē hmōi.ḡ necessario suba cadit in diffō
ne cuiuslibet alterius.s.accidentis.maior pꝫ. ex rōne
diffōnis.ꝓbatio minoris.qꝛ omne accidens hꝫ rōnē
forme inherētis.talis aūt non pōt hēri ꝑfectus cōce
ptus qditatis intellm sine illo cui iheret.ꝯceptus aūt
ꝑfectus forme inherētis non pōt haberi qditatis itel
lectū:nisi cointelligat id cuius ē.& cui inheret. ℂ ℗.&
redit in idē.sicut cōuenit aliqbus qd: sic & diffō.sed
accn̄tia nō hn̄t qd.nec sunt entia.nisi qꝛ entis modo
ꝑposito in lr̄a.ergo nec hn̄t diffōnem nisi qꝛ entis
.i.sube.& ꝑ ꝯn̄s in eoꝝ diffōne dꝫ poni substantia.

Ad primū In oppositū dicendū. ꝙ nō oē ꝯstitutum ex ꝓprio gn̄e & ꝓpria differētia est ꝑfecta diffinitio:metha°.loquen-
do.& ideo in ꝓposito tale aggregās genus & drīam
accn̄tis non erit diffō ꝓpter cām dictā.qꝛ non exp-
mit qditatē oino & ꝑfecte ꝑtermittendo habitudineꝫ
ad subam.qꝛ ergo diffō daf cā innotescendi notitia
& cōceptu qditatiuo intellēs.qꝺ non fit in ꝓposito. ni
si suba addaf.ideo oꝫ addere subm̄. ℂ Contra.qꝛ qc-
qd ꝑdicaf de alio ꝓprie ꝑdicaf ꝓm rōnē alicuius ꝑ-
dicatoꝝ positoꝝ ꝑmo thopicoꝝ.vel sub rōne alicu°
c.4. de gnqꝫ vlibus.sed dicēdo sic.albedo ē color.a.itelli
gēdo ꝑ.a.ꝓpriam drīam:nō ē ꝑdicatio nisi vt diffini
tio.vt pꝫ inductiue.& qꝛ phs describēs diffōnē dicit
ꝙ diffinitio est orō indicās qd ē esse rei.sed color.a.
est hmōi idicās rōnē & qditatē albedinis.&c̄. ℂ Rn̄
deo vno mō ꝙ logice loquēdo color.a.ꝑdicaf de al-
bedine vt diffō.qꝛ logic° extēdit diffōnē ad illā q̄ ē ex
gn̄e & drīa solū.nō aūt methaphysice loq̄ndo. qꝛ nō
exprimit ꝯceptū ꝑfectū illius cui° est.si illud sit depē-
dens. ℂ Aliter pōt dici ꝙ reducit ad aliqd illoꝝ.si-
cut hō est suba aiata sensibilis: nec ē genus nec drīa
&c̄.reducit tn̄ ad ꝑdicatū de diffōne.lꝫ nō sit vā diffō
hois.quatenus nō exprimit cōplete totā rōnē & eēn
tiam hois.qꝺ tn̄ debet facere diffō silr dico in ꝓpo
sito. ℂ Ad aliud dr̄.ꝙ accn̄s in ꝯcreto dat itelligere
subm̄ in suo significato.ꝑꝑ qꝺ dꝫ poni in eius diffō-
ne. ℂ Cōtra.qꝛ tūc accidens abstractū nō diffiniref
ꝑ subm cū nullo mō det intelligere subm.& cū accn̄s
abstractū sit verius in gn̄e accn̄tis hr̄ ꝓpositū ꝙ in
diffōne accn̄tis qꝺ ē maxime accn̄s nō ponif subm.
ℂ Alr ḡ dicēdū ꝙ nō est ꝑꝑ modū significādi cōcre
tū ꝙ ponif subm in diffōne accn̄tis.sed iō est.qꝛ acci
dens ꝓm se depēdet saltē aptitudinalr:& nō ē ens ni-
si depēdens sit.& ꝑꝑ hꝫ ponif subm ad hꝫ ꝙ ꝯplete dif
finiaf.ꝑꝑ ipsam rē significatā.& vt hr̄ conceptus ꝑfe-
t.c.16.vl.17. ctus qditatis intellm. ℂ Ad aliud dōm ꝙ nō ē nuga-
tio dicēdo nasus simus.Ad ꝓbationē dicēduꝫ sicut

dicit phs infra.ꝙ rōnes tales seu diffōnes non sunt t.c.16.vl.17.
certe.qꝛ nasus nō est ꝑ se de intellū simi.sꝫ ē additus.
ℂ Cōtra.qꝛ tūc nō differt dicere nasus simus.& na-
sus cauus.ergo ꝯn̄s idē erit simus & cauus.ꝯn̄s ē fal-
sum.ꝓbatio ꝯn̄e.qꝛ tolle eq̄lia ab eq̄libus: & q̄ relin-
quunt sunt eq̄lia.si ergo tollas ly nasus hic:ride rema
net ly simus & cauus.ḡ sim° & cauus erūt idē. ℂ Rn̄
deo:ꝙ si simū nō hꝫ ꝑ seipm nasum intra itellectum
suū vt dcm̄ ē.nilhominus tn̄ nō ē idē simū & cauuꝫ.
qꝛ simū nō dicit trm̄ cauitatē:sed aliquā certā habitu
dinē ad nasū.rōne cu° differūt. ℂ Ad aliū de prima cā
cōcedo an̄s.sed nego ꝯn̄aꝫ.qꝛ dato ꝙ accn̄s eēt sepa
tum:tn̄ depēdet saltē aptitudinalr ad subaꝫ:rōne cu
ius sine suba nō posset ꝑfecte diffiniri.& cū dr̄.accn̄s
ē sepabile.dicēdū.ꝙ nō est sepabile qꝛ possit separa-
ri & eē ꝑ se sine subiecto:nisi ꝑ potentiā diuinā.sꝫ dr̄
sepabile qꝛ corrūpitur post separationm ēt manente
subō.sicut ex alia pte drīr accidentia iseparabilia.qꝛ
non pn̄t non esse subiecto existente.

ℂ Sed substantia omnium primum ra-
tione & notitia.&c̄. tex.cō.4.

Ueritur Utrū sba sit pmū oium entiū cogni q.4.[1]
tione videf ꝙ nō.nā ois cognitio orit
a sensu.sed accidētia sunt sensibilia.nō
suba.ḡ accn̄s prius cognoscit q̄ꝫ suba.
ℂ ℗.ꝑ de aia.dr̄ ꝙ accidētis magnā tex.cō.11.
ptē cōferunt ad cognoscendū qꝺ quid est.ergo accn̄
tia ꝑcognoscunt ipsi qꝺ qd est & sube. ℂ Cōtra. phs tex.c.4.
septimo methaphysice.

Respōdeo In ista qōne ꝑ ꝑmittā vnā distinctionē.scdo ondā du-
plicē ꝯclonē. ℂ Quātū ad primū:sit ista pma distin-
ctio.q̄dā ē pmitas gn̄atiōis.q̄dā pmitas ꝑfectiōis.
q̄ aūt sunt priora gn̄atione sunt imꝑfectiora. & econ-
uerso q̄ sunt priora ꝑfectione:sunt posteriora gn̄atio tex.cō.15.
ne.vt pꝫ ex.9.metaphysice.

Quātū Ad z^m sit ista prima cōclo.suba nō ē primū oium entiū cognitōe pmi
tate gn̄ationis. hanc ondunt due rōnes facte ad op
positū.pꝫ. ℂ z^a cōclo sit ista.suba est primū oiuꝫ en-
tium cognitione:pmitate ꝑfectionis. hāc ondo. naꝫ
cognitio ipsius qꝺ qd est:est ꝑfectissima.vt dr̄ in eo-
dē septimo.qꝺ ergo maxime hꝫ qꝺ qd est:est ꝑfecti° tex.cō.16.vl
cognoscibile.sed substātia ꝑfectissime hꝫ qꝺ qd ē.er- inde.
go est cognoscibile ꝑfectissimū.maior pꝫ.qꝛ ēt in his
q̄ non hn̄t simplr qꝺ qd est vt sunt accn̄tia:iperfectis
sima ē eoꝝ cognitio.qm̄ cognoscit qd eoꝝ eo modo
quo hn̄t qd.& hec ē rō phi.in littera.

Ad Argumentū in oppositū dicendū ꝙ arguit de prioritate gn̄ationis.vt dcm̄ ē. ℂ Cōtra
qꝛ accidentia sunt ꝑora cognitione & prioritate perfe
ctiōis.nā cognoscibile nō cognoscit nisi qꝛ eius spēs
est in cognoscēte.sed in itellū est spēs accidentis.non
substātie.ergo accn̄s ꝑfectius cognoscit.maior pꝫ.sꝫ
scda pars minoris affirmatiua ꝓbaf.qꝛ itellēs agēs
est abstractiuus illoꝝ q̄ sunt i fantasia.sꝫ spēs accidē
tis sunt in virtute fantastica.ḡ &c̄.scda ps negatiua ꝓ
baf.qꝛ nihil ē i itellectu quin pri° fuerit in sensu. ex ꝑ t.c.1.c.43. &
poste.si ḡ spēs sube eēt in intellū prius esset in sensu. melius li de
& sic posset spēs sube cognosci a sensu.qꝺ ē falsuꝫ.qꝛ sensu & sen-
oia sensibilia sunt accn̄tia.puta quātitas. q̄litas.&c̄. sato.
ℂ Rn̄def negādo minorē.eo ꝙ spēs sube ē in sensu
inuoluta cū spē accidentis.non tn̄ facit sensum nec ē
prin^m sentiēdi:sꝫ apphensa spē accidētis a sensu:vir
tus supior:puta itellect° suffodiēdo sub spē accidētis
speciem

spēz substātie. cognoscit subāz p ppriam spēz. eo mō quo estimatiua in agno p spēm inimicitie quā suffodit p spēm apphensam per sensum cognoscit inimicitiā lupi. lz spēm inimicitie nō cōprehēdat p sensus. ℭ Cōtra. qr illō qd pmo imutat itellectū ciꝰ absentia pt cognosci qn nō imutat. sic visus cognoscit tenebrā qn nō imutat a lumine. ex 2° de aīa. si g itellectꝰ pt cognoscere nāliter pntiā sbe pāis ita ꝛ absentiā i sacro altaris posset cognoscere: quod est euidenter falsum. ℭ Aliter dr. qp i itellectu non est nisi species accidentis. q imediate causat ab accnte ꝛ mediate a suba. ꝛ iō h repntat accnsꝫ: subam. ℭ Cōtra. nulla species pōt distīcte repntare illud qd ē pfectiꝰ eo cuiꝰ ē spēs. lz suba ē pōr q̄z accns. ēt cognitōe. vt hic dr. g spēs accntis nō pt distīcte repntare subaz. maior pz. qr aliꝰ silitudo alicuiꝰ albi remissi repntaret albū itensū. ꝛ tūc qncūqz videret albū remissū videret albū tensuz. qd ē falsū. ℭ Cōfirmat. qr cū aliqn accns sit p se: vt i sacro: quo mō spēs accidētis repntabit: scōario subaz. cū ibi sint sola accidētia. ℭ Aliter dr. qp suba cognoscit p discursū ab accntibꝰ arguēdo ad subaz. ℭ Cōtra. qr cū omnis cognitio discursiua sit iperfecta: seqt qp suba ipfectiꝰ cognosceret q̄z accidēs. qd ē contra pbm hic. ℭ Aliter. g dicendum. qp subz ē pfectiꝰ cognoscibile simplr. tamē aliqd aliud pōt pfectiꝰ cognosci a nob s3 pportionē cognoscibilitatis sue nec illa repugnāt. Exēplū. spēs alicuiꝰ albi remissi pfectiꝰ mihi repntat ipm albū cuius est spēs q̄z spēs solis repntet oculo aqle ipz solē. ꝛ magis video albuz sm pportionē visibilitatis sue: q̄z aqla solē s3 pportiōez visibilitatis sue. lz simplr sol sit pfectius visibile q̄z tale albū. ℭ Ad formā cū dr qp illō perfectiꝰ cognoscit cuiꝰ spēs ē i intellectu. dico qp verꝫ ē. s3 pportionem sue cognoscibilitatis. ꝛ tamē hoc nō obstāte suba de se ē pfectiꝰ cognoscibile in se: ꝛ etiā in nobis si possemꝰ ad illā ptigere: sed nō possumus i ista vita ppō ergo phi est sic itelligēda qp sba est pmū cogscibile. pmitate pfectiōis simplr ꝛ in se. lz nō nobis. vt sic dcm phi itelligat methaphisice. ꝛ nō aiastice q distictio patebit inferius in hoc eodem septimo.

tex.cō.7. ℭ Quare si spēs materia est prior ꝛ magis ens: ꝛ ipso qd ex vtrisqz prior erit propter eandem rōnem. ꝛc.

q.5. Queritur Utrꝫ forā sit pōr mā ꝛ cōposito. ꝛ magis ens vtroqz. ℭ Uidet qp nō sit pōr cpposito. nā oē p accns est posteriꝰ: eo qd est p se. ex 2° phycoꝝ. caplo de casu ꝛ fortuna

tex.cō.66. sed forma est p accns respectu cōpositi. g ꝛc. pbatio minoris. qr fieri ꝛ gnari est p se via ad esse. g illud qd

t.c.22.ꝛ.27. fit p se est p se. ꝛ qd fit p accns ē p accnsꝫ. lz cpositū fit p se. forma dt p accns. vt habet in hoc eodē septimo. g ꝛc. ℭ 2°. qp nō sit magis ensꝫ q̄z cpositū: ne illud dr pfectiꝰ ens alio qd icludit totū illud ꝛ aliqd vltra. lz cpositū est hmōi respcū forme. nā pter entitatem forme icludit etiam aliā entitatē. s. entitatē māe. ℭ 3°. qp nō sit magis ensꝫ q̄z mā. nā qd plibꝰ substat est magis suba. vt dr in pdicamētis: ꝛ p pns magis ens. ℭ 4°. qp nō sit prior q̄z mā. nam posterius eēntialiter: non pōt esse sine priori. sed econuerso. si g forma est prior

tex.cō.7. q̄z mā: videt qp mā nō possit eē sine forma: sed ecōuerso: qd est absurdū. ℭ Cōtra. phs hic in littera.

Respōdeo In ista qōe declarabo tres pclones. ℭ Prima pclo sit forma est pōr mā. ꝛ magis ens. Hāc ostēdo. ois actꝰ ē prior potētia simpliciter ꝛ prioritate perfectionis. ex 9° metha. lz forma ē actꝰ ꝛ pfectō materie: mā aūt est pfectibilis vt potentia. g forma est pōr mā: ꝛ magis ens. ℭ Scōa pclo sit ista. forma est pōr cposito. Hāc ostēdo sic. mā est prior composito sicut pncipiū principiato. sed forma est prior mā. ex prima pclone. g forma est prior cōposito. nā qcqd ē prius priore. ē prius posteriore. Hāc rōnē tāgit Ari. in lra. ℭ Cōfirmat. qr pricipiū ē prius pricipiato. lz nō tm mā sed ēt forma est pricipiū cpositi. g. ꝛc. ℭ Tertia 3 sit ista. forma nō est magis ens cōposito. h pz scōaz rōnē in pede. nā illud videt pfectius ens alio qd includit illud ꝛ plus: sed sic est cōpositū respcū forme. qr icludit formam ꝛ mām. g est magis ens pfectius. ꝛc. ℭ Contra. qr actꝰ est pfectio simplr. alr non attribueret h enti. g cui verius iest rō actus illud videt simplr pfectiusꝫ. sed forā est h ꝛ eēntialr actus. cōpositū aūt nō nisi p formam. est in actu. g forma est pfectior simplr ipso cōposito. ℭ Rñdeo. cui iest pius rō actꝰ illō pfectiꝰ ꝛ simplr. ꝛc. dico qp verꝫ est ceteris paribus. lz i pposito nō sūt cetera paria. nā ipz cōpositū icludit ipam formā. ꝛ p pns qcqd pfectiōisꝫ est in forma. ꝛ adhuc aliqd aliud addit ad pfectionē eiꝰ. ℭ Sed qd ad Ari. q dicit: qd forma est prior ꝛ magis ens q̄z cōpositū? ℭ Rñdeo qp iy priꝰ ꝛ magis itelligit nō sm pfectionem: sed sm pncipalitatē ꝛ idepēdētiā. qr entitasꝫ pricipij pncipalioris. qd est forma idependēs respectu principiati qd est compositum. ꝛ respectu principij minus principalis qd est ipsa materia: principiatū n. dependet a principio potissime principaliori. ꝛ nō ecōuerso. tex.cō.13. tex.cō.7. tex.cō.7.

Ad primū In oppositum dicenduz qp forma in cōposito habet duplex esse. s. esse pprīū. ꝛ eē cōicatum sibi a composito. p illud esse pprīū qd est ens p se est prior cōposito. illud tn eē pprīū non est eē existie: quo cōpositū est p se ens. qr tali eē forma ipa est p accidēs. sicut pars p eē totiꝰ. sed est eē pprīū forme i. q ditatiuū q̄z essentie. ꝛ sm illud esse pcedit compositum nāliter. cuz g dr qp forma est ens ꝛ fit p accidēs verum est de entitate: q est p se compositi. ꝛ de tali esse pcedit pbatio. qr ad tale esse p se generatio terminat tamen. nihilominus forma est ens p se sm eē pprīū. ℭ Ad 2m dicēdū: qd pcludit p tertia pclusione: ꝛ ideo pcedatur. ℭ Ad 3m dicēdū qp p se rō sube nō est substare in potētia receptiua sicut substat mā. sed rō p se sube est p se existere separabilis: ab alijs nō depēdēs. sed illō nō cōuenit māe nisi p formā. ℭ Ad phm in pdicamētis. dicēdū qp pria suba non dr maxime suba. ex h solū qp sbstat alijs. sed qr existit in se nō depēdēs. ꝛ ita in pposito itelligit respcū subaꝝ scōaꝝ ꝛ accidentiū. ꝛ nō respcū forme p quā prima suba subsistit. ℭ Ad q̄rtum forte dici posset qp nō solū mā pōt existere sine forma: sꝫ forma sine materia p potentiam diuinam. lz nihil. h ad miorē. ℭ Alr. g dicēdū qp duplex ē ordo prioritatis nature. vnus. s. cū cāūitate. aliꝰ sine cāūitate. licet g vbi est ordo prioritatis nature cū cāūitate posterius. nō possit esse sine priori. potest tamen eē sine cāūitate. sic est in pposito. qr forma prior est mā. sic qp tamē nō est cā eiꝰ. ꝛ iō mā pōt eē sine forma vbi etiam est. cāūitas posterius pōt eē sine priori. dūtamen cāūitatē illius prioris possit supplere alia cā prior. Exēplū. accns pt eē sine subo. nō obstāte qp subm sit priꝰ nāliter ꝛ cā accidētis: qr cāūitas subi pt suppleri a cā pma. sicut patet de facto in sacramento altaris.

ℭ Dico aūt materiam que est sm se nisi latenꝰ: neqꝫ quid: neqꝫ q̄ntitas: neqꝫ ad aliqd dr: quibus ens est determiatū: est enī.

qđdā de quo predicaẗ hoꝛ qđlibet.cui ē
tex.cō.8. esse alterū:ꝛ cathegoriarum vnicuiq; ꝛc̄.

Q**Ueritur** Utrū mā sit ens.¶ Ui
q.6. deẗ ꝙ nō.nā septio me
thaphyce dr̄.mā nec ē qd.nec qle:nec
tex.cō.8. q̄ztū:nec aliqd alioꝝ qb⁹ens determi
naẗ.ġ nō ens.¶ Ꝑ.5°.phycoꝝ ad ꝓbā
dū ꝙ gn̄atio non ē mot⁹arguiẗ sic.qđ
mouet̃ ē.qđ gn̄aẗ nō ē.ġ gn̄atio nō ē mot⁹.q̄re qūo i
telligiẗ i minori.qđ gn̄aẗ nō est:non pōt dici ꝙ itelli
giẗ ꝓ termino.q: sic etiam termin⁹ motus nō est .nec
potest dici ꝙ in minori ly qđ gn̄aẗ accipiaẗ ꝓ termi
no.ꝛ in maiori ly qđ moueẗ ꝓ subiecto.q: tūc argue
reẗ in quattuoꝛ terminis.ergo cum dicitur qđ gn̄aẗ
tex.cō.52. nō est.accipiẗ ꝓ subō.sed sbm gn̄ationis est mā.ergo
tex.cō. 28. ꝛ mā nō est ens.¶ Cōtra.mā est p̄ncipiū p se.ex ꝑ phy
idem.5.hui⁹ coꝝ.ꝛ cā per se.ex 2°.phycoꝝ.ġ est aliqđ ens.ꝯn̄a pꝫ.
tex.cō.2.ꝛ.2. q: qđ nō est nō p̄t esse p̄ncipiū p se.nec p se cā.
b⁹.tex.cō.5. **Respōdeo** ꝛ dico duo.¶ P̄mū dcm̄
ē ꝙ mā ē ens.ꝓbatio h⁹.il
lđ ꝙ mācet idē sb vtroq; termīo mutatōis ē ens ꝛ nō
nihil.sꝫ mā ē hmōi.ġ ꝛc̄.ꝓbatō mīoꝛ.q: ꝑꝫ cōmē.trāſ
mutatio faċ scire mā.oē.n.agēs nāle req̄rit passuꝫ i
ꝙ agat.sic̄ ġ i trāſmuutatōe accn̄tali trāſmutās trāſ
mutat aliqd manēs idē ab vno termīo ad aliū termi
nū.nā sic̄ albedo nō fit nigredo sꝫ aliqd cōe ꝙ p̄us fu
it albū fit postea nigrū:sic i trāſmutatōe subali:puta
i gn̄atōe gn̄ans trāſmutat aliqd a for̄ali formā ꝛ illđ
ē mā.ꝛ h̄ ē rō phi i ꝑ de gn̄atōe.¶ Sꝫ dices.illđ qđ
gn̄atōi subijciẗ nō ē mā nec aliqd cōe gn̄ato ꝛ corru
pto.sꝫ ē ipm corrūpēdū qđ nō mācet i fine gn̄ationis.
¶ Cōfirmaẗ ista r̄nsio.q: i gn̄atōe simpl̄r totū trans
t.c.l.ꝛ.24.ꝑ mutaẗ i totū.ꝑ ꝺ gn̄atōe.ġ nihil remācet cōe genito ꝛ
phy.t.c.60. corrupto.¶ Cōtra.q: p̄i⁹ nāl̄r corrūpēdū nō ē an̄q̄ꝫ
gn̄atū fiat.ġ si nihil corrūpēdi mācet i ꝑ istāti i q̄ gn̄ans
gn̄at:nihil sibi p̄supponiẗ in qđ agat.ġ gn̄at de nihi
lo:ꝛ p ꝯn̄s gn̄atio erit creatio.qđ ē falsū. ¶ Dices ꝙ
ꝓduci de nihilo.vel nō aliq̄.p̄t eē dupl̄r.vno mō sb
iectiue.alio⁹.iniciatiue:agēs nāle ꝓducit de nō aliq̄
subiue.sꝫ nō iniciatiue.q: ꝓducit ex termino a q̄.de⁹
āt vtroq; mō ꝓducit ex nihilo.ꝛ talis ꝓductio ē crea
tio.nō sic i ꝓposito.cū illa ꝓductio nālis fit de aliq̄
saltē iniciatię.lꝫ nō subiue.¶ Cōtra.agēs hn̄s in sua
v̄tute actiua totū effectū nō min⁹ illū ꝓducit lꝫ nō ap
ponaẗ aliđ p cui⁹ p̄n̄tiā magis debilitaẗ v̄t⁹ ei⁹ q̄ꝫ for
tificet̃.sꝫ p actōeꝫ i ꝯriū magis debilitaẗ v̄t⁹ actia agē
tis q̄ꝫ fortificet̃.q: agēs nāle agendo repatiẗ.ġ si p te:
ignis gn̄ans hꝫ i sua v̄tute actia totū effcm̄ cū nihil ei⁹
suppōat.seqẗ ꝙ ignis gn̄ans ignē ex aq̄ nō min⁹ ꝓduc̄
ipꝫ sine aq̄ q̄ꝫ cū aq̄.ꝛ p ꝯn̄s tal̄ ꝓductio erit ꝺ nihilo
tā sbiue q̄ꝫ initiatię.ꝛ p ꝯn̄s erit creatio.¶ Cōfirmaẗ
t.c.io.ꝛ.ide. q: agēs nāle potēs i aliquem totū effcm̄ nec̄io aliq̄n̄
ipꝫ faciet nō i̅peditū.ex 9°.meth ca°..4.sꝫ p amotiōeꝫ
ꝯrijs siue corrūpēdi amoueẗ i̅pedimn̄ū agētis.q: ex
actōe i ꝯriū i̅pediẗ i sua actōe.ġ nō posito i̅po corrū
pēdo i qđ agat nec̄io ꝓduc̄ i totū effcm̄ illū ex nihilo
vtroq; mō .ġ creabit.Nec cogit illud qđ adduciẗ.de
pho.ꝙ totū mutaẗ i totū.illa.n.ꝓbatio Ar.v̄a ē.si to
tū accipiaẗ cathegoreumatice.ē.n.sensus qđ totū cō
stitutū.puta aer mutaẗ i totū aliđ:puta i aquā.nō āt
ē v̄a si totū accipiaẗ sincathegoreumatice.q: eēt sen
sus.qđ q̄libet ps mutaẗ i q̄ꝫlibꝫ ptē.qđ ē falsuꝫ q: ma
net mā cōis.¶ Ad cui⁹ euidentiam est notādū qđ il
le dictōes dicunẗ cathegoreumatice q̄ significāt reꝫ:
vel dispōnē rei q̄ subijciẗ vel p̄dicaẗ i enūciatiōe.vbi
grā.hō alb⁹ currit.hō.n.significat rē q̄ subijciẗ. alb⁹
vero dispōnē subi.ly currit significat reꝫ q̄ p̄dicatur.
Dictiōes aūt sincathegoreumatice dicunẗ que non si
gnificāt rem nec dispōeꝫ rei.sed determināt ipsā reꝫ.
puta hominē accipi distributiue p suis ptibus subie
ctiuis.¶ Ad ꝓpositū.totū acceptuꝫ cathegoreuma
tice significat ipsā rem ꝯstitutā ex partib⁹.ꝛ sic cū in
gn̄atione simpl̄r fiat mutatio in forā subali a qua p̄n
cipal̄r est eē rei:sic tūc totū diciẗ trāſire in totū:q: to
tum eē aeris in totū eē aq̄.vel ecōuerso.totū aūt acce
ptum sincathegoreumatice determinat ipsaꝫ rē acci
pi ꝓ q̄libet sui pte.ꝛ sic accipiēdo eēt sēsus:ꝙ res sm
quālibet sui ptē trāſiret i quālibꝫ ptē alteri⁹ totius.ꝛ
iste sensus est falsus.vt pꝫ ex p̄dictis.¶ Ꝑ.ad p̄ncipa
le.mā ē funda^m ꝛ receptaculū oiuꝫ formaꝝ nāliū.vn̄
phus 2°. de generatiōe vocat eā pādaseos.i. recepta
culū formarū.mā.n. p se est pars rei.vt dr̄ infra in h
septimo.mā est ēt p se subꝫ gn̄atiōis.vn̄ Ar.p.ꝑ de gn̄a tex.cō.29.
tione ait.ꝙ mā prima quā ibi vocat yle:est maxime
subm gn̄ationis ꝛ corruptiōis.mā est etiā p se termi tex.cō.24.
nus creatiōis.sm Augu.12.ꝯfessionū.est etiā ingn̄a
bilis ꝛ icorruptiibilis.ꝑ phy.est etiā p se causa ꝛ p̄nci 4.ca.82.
piū:vt p̄dictū est.sed certū est ꝙ oia p̄dicta nō p̄nt cō ꝑ phi.t.c.52
petere nō enti.ergo mā nō ē nō ens.sed vere est ens.
¶ 2^m dcm̄ est.ꝙ mā est ens in potētia.¶ Ad cui⁹ eui
dētiaꝫ est notādū.ꝙ sic̄ dcm̄ fuit in q̄rto ꝛ in 5° hui⁹.
ens in potētia diciẗ dupl̄r.vno mō vt obꝫ potētie in
quo est potētia.Alio mō sic̄ terminus potētie ad quē
est potentia.Exēplū p̄mi.supficies dealbāda.Exem
pluꝫ scđi.albedo gn̄anda.p̄ma potētia diciẗ subiua
2ª diciẗ obiua.nec sunt eedē ille due potētie.p̄n̄t.n.se
parari.qđ sic nūc est creabile.puta angelus est in po
tētia obiua nō subiua..q̄n̄q; tn̄ sunt in eodē.q: eadeꝫ
potētia vt est in subō dr̄ subiua ꝛ illa eadē vt est illius
ad qđ est diciẗ obiua.ꝛ sic rosa nō exn̄s cōparata ad
subiectum:est in potentia subiectiua. comparata ad
agēs.dr̄ eē in potētia obiua.¶ Ad ꝓpositū.mā dr̄
ens in potētia nō obiua.sic̄ albedo anteq̄ꝫ fit.tum q:
eēt simpl̄r nō ens.tū q: talis potētia obiua numeraẗ
scđꝫ numeꝝ actiuū.mā aūt est vna respcū oium for
maꝝ.tū q: ens in potētia obiua nō est subm transmu
tatiōis:sed termin⁹:mā aūt poniẗ subm.sed mā poni
tur ens in potētia subiectiua eo mō quo supficies ē
in potentia ad albedinē.ita ꝙ mā est ens receptiuū
actus subalis ꝑ.ꝛ actus accn̄talis scđario.mā ġ lꝫ sit
ens actu entitatiuo:q: ē aliqd distinctū eꝫ cām suā.tn̄
distiguiẗ ꝯ actū distiguētē formalē ꝛ specificum.ꝛ ita
describiẗ p ens in potētia.q: maxie ē receptiua act⁹.
ē ġ ens in po^a subiua ꝛ magis q̄ꝫ subm accn̄tis.q: sic
minus hn̄s actualitatis.ꝛ magis capax actualitatis
(vt patet de se.

Adprimū In oppositū dr̄ vno mō . ꙩ
phs loqtur sm opinionē alioꝝ.qđ pꝫ ex duobus.ꝑ.
ex epilogo.Ex his ġ speculātibus.2°. q: statiꝫ arguit
ad oppositū.Sed i̅possibile est ꝛc̄.¶ Al̄r dr̄ ꙩ loqẗ
de diuidētibus ens p se.vn̄ seqtur.nec aliqd hoꝝ q̄
bus ens determinaẗ.Sic ēt forma nō est nec qd.nec
q̄le.q̄re nec mā nec forma sunt p se in gn̄e.sed p redu
ctionē.¶ Ad 2^m cōcedo ꝙ in argumēto Ari.vnifor
miter negaẗ esse a subō gn̄ationis ꝛ affirmaẗ de subō
motus.ꝛ loqtur de eē formali ꝛ specifico ꝛ pfecto.nā
subm motus est aliqđ ens in eē pfecto ꝛ formali.mā
vero nō.sed ex h nō seqtur ꙩ sit nihil.sed ē aliqđ ens
distinctū eꝫ suā cām.¶ Cōtra.q: motus ē act⁹ entis tex.cō.9.
in po^a.ex.3.physi.nō vr̄ ꙩ subm mot⁹ sit ens in actu.
¶ R̄n̄deo de rōne subi mot⁹ vt sic nō ē ꙩ sit actu:lꝫ
potētia.lꝫ est q̄dā ꝯditio nec̄io cōcomitās.sic̄.n.eē q̄n̄
tū:ē ꝯditio ꝯcomitās sentiētē.sic entitas actual̄ ē ꝯdi
tio mobilis

tio mobilis. ꝛ hoc suffic̄ pho ad digestiguēdū gn̄atōez a motu. vn̄ dico ꝙ subo mot⁹ vt sic: accidit ꝙ sit ens in actu pfecto. lꝫ hoc sit qōdā nexio concomitans.

tex.cō.20. ¶ Singl'ꝫ. n. nō aliō vr̄ eē a suimet substātia ꝛ qō qd erat eē dr̄ singuli substātia. ꝛc̄.

q.7. **Queritur** Utrū qō qd ē sit idez cū eo c⁹ ē ꝙ quid ē. ¶ Uīr ꝙ nō. n. i 3°. de aīa. dr̄ ꝙ aliō ē magnitudo: ꝛ magnitudis eē. ꝛ caro: ꝛ carnis eē. lꝫ p magnitudis eē itelligit ꝙ qd ē magnitudinis. silr̄ de carne. ꝛc̄. ¶ Preterea pho: i

t.c.34. ꝛ ide. hoc 7°. ca°. de partibus diffinitionis dicit. ꝙ in conceptis cum mā nō est idem qō qd est cū eo cui⁹ ē. lꝫ oia

tex.cō.69. vel inde. nālia ↄcipiunt̄ cū mā. ex 6 phycoꝝ. ꝛ 6°. hui⁹. ğ in talibus nō est idē qō qd est cum eo cuius est. ¶ Prete

tex.cō.2. rea. si sic. ğ qō qd est. est gn̄abile ꝛ corruptibile sicut illud cuius est. ↄn̄s est falsum. ğ ꝛ an̄s. ↄn̄a pꝫ. qꝛ si idē sunt seqtur ꝙ simul gn̄ant̄ ꝛ corrūpunt̄. falsitas ↄn̄tis pꝫ. ex caplo sequēti. vbi dr̄ ꝙ nec spēs generat̄. nec ꝙ

tex.cō.27. qd est. ¶ Contra. pho hic ꝛ in septimo.

Respódeo In ista qōne sic pcedā. pmo vnā opinionez ptractabo.

tex.cō.20. 2°. alr̄ ad qōnē rn̄debo. ¶ Quātū ad pmū ē vna opinio. Cui⁹ pmū dcm̄ ē. ꝙ ipꝫ qō qd ē: est illō qō colli-

tex.cō.11. git̄ ex p̄dicatis i qd. vt dcm̄ fuit. 6. i ca°. illo. ꝛ p dicemus. ¶ 2ᵐ dcm̄ ē. cū illa p̄dicata i qd sint formalr̄ talia p rōnē seqtur ꝙ qd ē sit suba p rōnē dictā hꝫ se. illa. s. q̄ hn̄t itellꝫ ↄpletū p aliqꝫ dr̄iā p ꝓj gn̄is. ¶ 3ᵐ dcm̄ ē ꝛ seqt̄ ex p̄cedēti. ꝙ talia simplr̄ loqndo nō st̄ nisi sube. nā accn̄tia lꝫ habeāt dr̄iā ꝓꝓj gn̄is: tn̄ sp depēdēt ad sbꝫ. iō seqt̄ ꝙ solū sube hn̄t qō qd ē. ꝛ nō accn̄tia. cū icludāt sbꝫ. ¶ Ex his dictis ↄcludunt̄ tres cōclones. ¶ Pria ē. qō qd ē: ē idē cū subo eo c⁹ ē i sub-

tex.cō.20. stātijs. qō pꝫ p phꝫ ex his dictis. nā qō qd ē nō ē nisi eoꝝ q̄ hn̄t p̄dicata i qd ꝛ talia. vt dicūt sube species. ¶ 2ᵃ ↄ ē. ꝙ i dictis p accn̄s qō q nō ē idē cū eo c⁹ ē: ꝙ pbat̄ p argumētū phi. qꝛ si sic. qō qd ē hois albi eēt

tex.cō.21. idē cū hoie. qꝛ hō alb⁹ nō sbijcit nisi rōe alteri⁹ ptis q̄ ē suba. ¶ 3ᵃ ↄclo ē. ꝙ ptic̄laria nō hn̄t qō qd ē idē sibi. qō sic pꝫ. qꝛ singl̄aria nō hn̄t p̄dicata i qd nisi p̄dicata spēi. ꝛ iō nō hn̄t qō qd ē ꝓpriū: lꝫ solū hn̄t quid spēi. qꝛ tn̄ icludūt aliqd i se qō ē ex̄ rōez spēi. iō nō st̄ idē cū ꝙ qd ē spēi. nec hn̄t aliō ꝙ qd ē. ¶ Cōtra istā opionē. ꝛ p ↄ illa dicta arguit̄ sic. qꝛ nihil ē formalr̄ ens nisi suū qō qd est sibi insit. si ğ qō qd est eēt ex predicatis in qd collectū hm rōnem nihil eēt formaliter ens nisi p ↄsiderationem itellectus q facit p̄dicata in qd. qō est inconueniens. quia tūc nullū eēt ens reale: sed rōnis tantum. maioꝛ pꝫ in qnto ca°. vbi dicit̄. qō

tex.cō.20. cui nō est bono esse nō est bonū. ꝛ silr̄ cui nō est: ens formalr̄ non est ens. ¶ Itē. hic in lr̄a dr̄. Singulum

tex.cō.20. n. nō aliud videt̄ a suimet suba. ꝛ qō qd erat esse dicitūr singuli suba. si ğ qō qd ē eēt suba hm rōnez vt ipsi dicūt. singulū eēt ens rōis. ꝛ nullū eēt ens reale. ¶ Itē. veritas in itellectu ↄponētis orit̄ ꝛ cātur ex re extra. s. ꝙ aliq̄ sūt ↄposita i re sic ibi ↄcipiunt̄. ita ꝙ nālr̄ prioꝛ ē idētitas i re qꝫ in itellectu. si ğ hō ꝛ qō qd ē hois hm rōnē sunt idē. seqtur ꝙ hō anq̄ ↄsideret̄ ab itellectu sit idē qditati sue. pter oēm itellectū. Un̄ videtur dicēdū ꝙ. qō qd est idē qō res: nec dependet a p̄dicatis i qd nec ab itellectu. lꝫ ē idē sine oi itellectu. ¶ Ad auc̄tē phi q̄ adducitur dicēdū. ꝙ ibi loqtur logice. vt ipsemet dicit. vn̄ cū accipiūt p se illam lr̄am. in q̄ igit̄ nō ierit rōne ipm dicēte ipm hic. rō. n. qō qd erat singul̄. accipit̄ ibi qō qd erat eē genitiue. ꝛ nō noiatiue. ad denotādū ꝙ accipit̄ qō qd erat eē logice. vt ē qō-

dā collectū ex p̄dicatis i qd ꝛ p se p mō. ꝛ hec ē rō el⁹. ¶ Pria ↄclo eoꝝ ꝛ scōa ↄcedat̄. qꝛ sunt phi lꝫ rō eorum p scōa cōclone peccet hꝫ accn̄s. vt dcm̄ fuit i sententiādo lr̄az. ¶ Sꝫ ↄ tertiā ↄclonez arguit̄ sic. nā qō qd ē: ē idē cū eo cui⁹ est. est āt sbstātijs idē eēt hꝫ te. lꝫ pma suba est maxime suba ꝛ maxie ens. ğ pma suba q̄ est singularis maxime hꝫ qō qd ē. ꝛ p ↄn̄s ē idē suo ꝙ qd ē. ¶ Itē. illō qō singl̄are addit ad spēz q: qd sit. aut facit vnū p se cū nā spēi. aut nō. si nō: tūc cū illō additū sit de eēntia pme sube: seqtur ꝙ pma suba est ens

c.1. p accn̄s. ꝛ p ↄn̄s nō gn̄abit̄ neqꝫ corrūpet̄ p se. qō est falsum. vt pꝫ ex pmo hui⁹ in ꝓlogo. qꝛ oēs generationes p se sunt circa singularia. Si vero facit vnū p se. ğ totū illud est idē sibi vere. ꝛ pōt hr̄e ꝓpriū qō qd est licet includat aliud a natura speciei.

Quātū ad 2ᵐ p pmittā aliqs distictiōes. 2°. ondā aliqs ↄclones. ¶ De p sit ista pma distictio. idē q̄nqꝫ ↄcipit̄ ↄfuse. q̄nqꝫ distincte. p mō signat̄ p nomē. 2°. mō signat̄ p diffōnē. ꝛ sic p mō dr̄ illō c⁹ ē qō qd ē. 2°. mō dr̄ qd. vn̄ qō qd ē ꝛ illō c⁹ ē nihil differūt nisi in diuerso mō ↄcipiēdi idē. ¶ 2ᵃ distictio sit ista. sicut forma pōt sumi duplr̄. ita ꝛ mā. nā mā ꝛ forma opponunt̄ relatiue. ex 2° phy. ꝛ qt modis dr̄ vnū oppositoꝝ tot modis ꝛ reliquū ex p thopico

c.12. rū. Forma aūt sumit̄ duplr̄. vel p forma ptis. vel p forma toti⁹. Exēplū pmi. aīa hois. Exēplū scōi. qditas hois q̄ humanitas. Silr̄ mā dr̄ vno mō q̄ corrn̄det forme ptis. ꝛ sic mā ē ps eēntialis ↄpositi. qꝛ ↄstituit cū forma vnū ens p se de gn̄e sube. Alio mō dr̄ mā q̄ corrn̄det forme toti⁹ ↄ hēs qditate ad eē h. ꝛ h ē ꝓprietas idiuidualis q̄ cū ipsa qditate specifica ↄstituit ip-

t.cō.8.q.5. suz idiuiduū spēi vnū ens p se. de q̄ mā dcm̄ fuit. 5° h⁹ ca°. de vno. ¶ 3ᵃ distictio ē. ꝙ eoꝝ q̄ sūt: q̄dā sūt entia p se. q̄dā p accn̄s. Exēplū pmi. decē gn̄a. ꝛ oēs spēs: oium geneꝝ. ꝛ oia iduidua q̄ sunt p se i gn̄e. q̄. s. nō icludūt res diuersoꝝ geneꝝ. Exēplū scōi. oia aggregata ex reb⁹ diuersoꝝ p̄dicamētoꝝ siue diuersis noib⁹. vt hō alb⁹. siue vno noie vt albū noiet̄. nā albū cū sit cōcretū accn̄tis includit diuersas res. s. subaz ꝛ accn̄s. ¶ 4ᵃ distictio sit ista. q̄dā hn̄t qō qd ē p ꝛ p se. vt hō

t.c.11. vl' ide. ꝛ q̄ubꝫ spēs ↄposita vlis. nā spēs dr̄ hr̄e qō qd ē p ꝛ p se. ex h ꝙ qditas p nihil aliō aduēit eis. lꝫ alijs. s. in diuiduis p ipas ↄuēit. h. n. ē hr̄e aliqd p. ex p poste. q̄dā āt hn̄t qō qd ē p se. lꝫ nō p vt hic hō singularis abstrahēs ab exn̄tia ꝛ tpe. ꝛ tale idiuiduū ē p se i gn̄e. qꝛ n̄ icludit res diuersoꝝ geneꝝ. tale āt idiuiduū hꝫ qō qd ē p se. qꝛ nihil icludit tollēs vnitatē p se entis. tn̄ qꝛ qditatē hꝫ p aliō. s. p spēz qꝫ pticipat. iō nō p hꝫ qō qd ē. q̄dā tn̄ hn̄t qō qd ē: nec p nec p se: lꝫ p accn̄s vt h hō exn̄s ꝛ ens i tpe. nā tale idiuiduū icludit aliqō accn̄s ex̄ rōnē qditatis. puta exn̄tia ꝛ eē i tpe. ꝛ alias ↄditiones mālēs q̄ tollūt p se vnitatē entis. vlteri⁹ si hō alb⁹ hēat aliq̄lr qō qd ē hꝫ ipꝫ magis p accn̄s qꝫ h hō exn̄s. nā hō alb⁹ est magis ens p accn̄s qꝫ hic hō exn̄s: qꝛ icludit exn̄tiā. ꝛ si accipiat̄ hic hō alb⁹ exn̄s. adhuc addit aliud accn̄s. puta albedinē. si āt hō alb⁹ accipiatur vt abstrahit ab existentia adhuc est magis ens p accn̄s qꝫ hic hō exn̄s. qꝛ albedo ē ꝓprie ꝛ vere accn̄s: exn̄tia aūt nō ē ꝓprie accn̄s exn̄tie nisi put accn̄s alr̄ cui di large qcqd formalr̄ nō ē idē illi. ğ hō alb⁹ magis hꝫ qō qd est p accn̄s: qꝫ hic hō exn̄s.

De scōo sit ista pma ↄclusio. ¶ In dictis per se est idem qō qd est cū eo cuius est. Hec pbat̄ ex argumētis phi. tū qꝛ singulū nō videtur aliud qꝫ suimet substantiā. sed quod quid est: est substantia cuiuscūqꝫ extendendo substātiā ad omne gen⁹ entiū. vt

sumitur pro essentia cuiuslibet rei.tum qꝛ aliter nul-
la res esset scibilis.tum qꝛ nulla res eēt formalr ens.
vnde scire pfecte rē est scire suū qȯ qd ē.nec aliqd est
ens formalr:nisi qꝛ sibi inest qȯ qd est.vt pꝫ in textu.
¶ Ꝑ.sit b.qȯ qd ē ipsi⁹.a.tūc sic.vel.b.includit pcise
idē qȯ.a.vel icludit plus vel min⁹ q̄ꝫ.a.si idē pcise.ha
bet ꝓpositū.si minus.ḡ nō est ꝓprium qȯ quid ē.nā
diffō est termin⁹ rei.terminus aūt ē intra quē includi
tur tota res ⁊ nihil est ex̄.ex qnto.capitulo de termi-
no.si icludit plus.abijciat ipm additū ab ipso .b.⁊
tūc qȯ remanet est ipm qȯ qd est ipsi⁹.a.nihil inclu-
dens plus.q̄ꝫ a.⁊ sic habet ꝓpositū.¶ Scđa conclo
sit ista.i dictis p accn̄s nō est idem qȯ qd est eo cui⁹
est. Hāc ondo sic.qȯ nō habet qȯ qd est nō est idē cuꝫ
eo.sed ens p accn̄s nō habet qȯ quid est ꝓpter du-
plex significare.vt dcm̄ fuit.ergo ⁊c̄.

Ad primū in oppositū dicēdū ꝙ car-
nis eē accipit p qditate .⁊
caro p carne hn̄te mām indiuiduale qȯ ē pticulare.
vult.ḡ phs ꝙ ipm qȯ qd ē carnis i spē nō ē idē p se.⁊
ꝓ idiuiduo.sic nec idiuiduū hꝫ p se ⁊ ꝓ qȯ qd ē:ē tn̄ si
bi idē p se nō ꝓ.sic etiā hꝫ qȯ qd est nō ꝓ.ex q̄rta disti
ctiōe.Silr dicēdū est de magnitudine ⁊ magnitudiꝫ
eē.B.n.veꝝ ē regulr ⁊ vlr ꝙ eo mō q̄ res hꝫ:ꝙ qd ē hꝫ
spꝫ idē sibi.si p se ꝓ p se ꝓ.si p se nō ꝓ·p se nō ꝓ.si hꝫ qd
⁊ p accn̄s.hꝫ qd ⁊ p accidēs.singulū.n.nō videt alid
a suimet suba.etiā qȯ qd erat esse dicit singuli suba.
ſm phm hic in lr̄a.¶ Alr dr̄.ꝙ qȯ qd est spēi: nō est
idē cū singulari.qꝛ singulare aliqd addit supra spēm
s.materiā indiuiduale.tn̄ singulare est idem cū suo ꝓ
ꝓo qȯ qd ē.¶ Ad 2ᵐ dicēdū.ꝙ phs accipit materiā
q̄ est ꝓpetas idiuidualis qn̄ dicit ꝙ in ꝯpōne cū mā
nō est idē qȯ qd est:cū eo cui⁹.est ⁊ sic ꝯcedo ꝙ i tali-
b⁹ nō sit idē p se ꝓ mō ꝓexposito.⁊ tunc minor rōnis
nō sumit sub maiori.sed equocat de materia:vt pꝫ.⁊
sic nihil mali seqt.¶ Ad 3ᵐ ꝯcedo ꝯn̄s.si illud c⁹ ē ge
nerabile ⁊ corruptibile.qꝛ qn̄ sortes gn̄at p se: gn̄at
suum qȯ quid est.tn̄ ꝙ qd est hois.vt hō est spēs: nō
gn̄at p se.sic nec ipsa species.⁊ hec est intentio phi vt
in sequēti caplo.vbi dicit ꝯ platonē ꝙ nō generat do
tex.cō.53. mus esse secundū ꝙ huius.sed in particulari.

tex.cō.23. ¶ Quedā eni ⁊ illic eadem ⁊ ex sperma-
te fiunt ⁊ sine spermate.

q.8. **Querit** Utrū gn̄ata p putrefa
ctiōeꝫ sine spmate.⁊ ge-
nerata p ꝓpagationē cū spmate: disti-
guant spē in natura.¶ Uidet qȯ sic.
nā alteri⁹ materie ē altera forma.alio-
qn nō eēt forma ꝓpa huius materie.⁊
tūc qȯlibet ex quolibet generaret.sed altera est mate-
ria sic generatoꝝ.qꝛ ꝓpagata generant ex spermate.
putrefacta aūt nō:sed aliquo corpore putrefacto.er-
go hn̄t alias formas.⁊ p ꝯsequēs specie distiguūtur.
¶ Ꝑ.generata a nā ⁊ a casu nō sunt eiusdē spēi.aliaꝫ
hō vt vr̄ posset generari ex spermate asini.⁊ ex ifini-
tis materijs.sꝫ ꝓpagata sunt generata a natura.pu-
trefacta a casu.vt dicit hic i septimo.ergo ⁊c̄.¶ Cō-
tra.phus septimo methaphysice. qui dicit.qȯ eadeꝫ
tex.cō.23. sunt que fiunt ex spermate ⁊ sine spermate.

Respōdeo Una est opinio Auicen-
ne vt sibi imponit commē
tator octauo physicoꝝ.cōmento.46°.qȯ oia q̄ gene-
rant ex semie eadē specie possunt p putrefactōeꝫ sine
semie generari.q̄ opio cōiter nō tenet.qꝛ tūc aialia p-
fecta:puta hō equ⁹ ⁊ hmōi possent p putrefactōeꝫ ge
nerari sine ꝓpagatōe.qȯ ē absurdū.⁊ de hoie ꝯ fidē.

Alia est opinio in extremo q̄ est cōmētatoriꝫ in
octauo physicoꝝ.cōmēto.46°.ꝙ eadē ſm
spēꝫ nō gn̄ant ex spmate ⁊ sine spmate.Cui⁹ ꝓbatio
est.qꝛ vnius nāe vn⁹ dꝫ eē modus cōicādi.q̄ ḡ hn̄t di
uersos modos cōicādi sūt alteri⁹ nāe.⁊ p ꝯn̄s alteri⁹
spēi:sꝫ ꝓpagata ⁊ putrefacta sūt hmōi.ḡ ⁊c̄.maioreꝫ
ipse ꝓbat p rōnes positaꝫ i pede.¶ Sꝫ ꝯ illā opionē
arguit p Augustinū tertio de trinitate.caplo.9°.dicē-
tē oppositū.Cui⁹ rō est ibidē.qꝛ gn̄atū p putrefactio
nē ꝓpagat alia iteꝝ ꝓpagātia.⁊ tūc sunt vniuoca ge
nerās ⁊ gn̄atū a se.ḡ ꝓpagata ⁊ gn̄ata p putrefactio
nē sunt vniuoca ⁊ eiusdē spēi.aīs pꝫ in apib⁹:⁊ i mu
rib⁹:⁊ hmōi.⁊ euidēter pꝫ de plātis.qꝛ plāte equoce
gn̄ate.i.nō de semie:postea ꝓducūt semē vniuoce ex
q̄ gn̄ant alie plāte eiusdē spēi.¶ Ꝑ.ipe cōmētator vꝫ
sibi alibi ꝯdicere.nā 2°.de celo ⁊ mūdo.ꝯmēto.14.cō
cedit ꝙ i accn̄tib⁹ nō ē sp gn̄atio ab vniuoco . ⁊ pōit
exēplū d̄ calore.nā calor gn̄at equoce ex motu ⁊ ꝯcur
su radioꝝ.gn̄at ēt vniuoce a calore i sbstātijs.¶ Dicē
ēt 2° celi ⁊ mūdi.ꝯmēto.11°.ꝙ exit⁹ ignis a lapide nō
ē de ca°.trāslatōis.sꝫ de caplo alteratiōiꝫ.l3ē.nō gn̄a
tur p trāslatōeꝫ:sꝫ alteratōeꝫ.gn̄at ēt ignis p motuꝫ
localē.vt ipe dic̄ 2° meth.ꝯmēto.36.⁊ pꝫ ꝓ metheo.d̄
gn̄atōe ipressionū ignitaꝝ.sꝫ oia ꝓdicata gn̄ata equo
ce sūt eiusdē spēi cū gn̄atis vniuoce.ḡ ⁊c̄.ꝓbatio assū
pti.qꝛ hn̄t easdē opatiōes ⁊ circa eadē obā ab eisdeꝫ
ēt ꝯsuāt ⁊ ab eisdē corrūpūt.eosdēq̄ꝫ mot⁹ hn̄t: siue
q̄ꝫtū ad sursū.siue q̄ꝫtū ad deorsū.siue q̄ꝫtū ad motū
ꝓgressiuū.⁊ eadē hn̄t organa mot⁹ ꝓgressiui.ex vnita
te āt mot⁹ ꝯcludit phꝫ ꝓ d̄ celo ⁊ mūdo vnitatē nāe.⁊
idē ꝯmēta.ꝯm°.8.dic̄.ꝙ mot⁹ vn⁹ nō ꝓuēit nisi ex vni
tate nāe.¶ Cōfirmat.qꝛ vt dr̄ ꝓ de aia.mēbra leoniꝫ tex.cō.53.
nō differūt a mēbris cerui.nisi qꝛ aia differt ab aia:
⁊ aliq̄ sic ⁊ sic generata hn̄t membra eiusdē spēi.pꝫ d̄
murib⁹ ⁊ apib⁹.⁊ hmōi.ḡ hn̄t aiam eiusdē spēi.⁊ p
ꝯn̄s eādē nāꝫ.⁊ gn̄alr q̄cūq̄ꝫ pn̄t ꝯcludere vnitatem
specificā siue sūptā ex actib⁹ siue opatiōib⁹ ꝯcludūt ꝓ
positū de vnitate specifica sic ⁊ sic gn̄atoꝝ.¶ Ꝑ. sibi
ꝯdic̄ magister su⁹ Aristoteles.hic in septimo.⁊ paꝝ in
ferius.vbi vult.ꝙ sic aliq̄ fiunt ab arte ⁊ a casu.qn̄ s. tex.cō.22.
ꝓncipiū est in mā siue arte:qȯ eēt principiū motus fa 23.⁊.31.
ctiōis si idē fieret ab arte.ita vult ꝙ q̄dā nālia fiāt a
nā ⁊ a casu.q̄dā n̄ ibidē vult ꝯmēta.ꝙ illa pn̄t gn̄ari
sine semine.⁊ p ꝯn̄ꝫ ſm ipm equiuoce.in quorum ma
teria pōt iduci ꝟtute celesti aliq̄ ꝟtus filis ꝟtuti in
ꝓpagatis.¶ Ad ei⁹ rōnē dicēdū.ꝙ assumit maioreꝫ
falsam.s.eiusdē nature nō pōt eē nisi vn⁹ modus cōi-
candi.Ad ꝓbationes eius dicetur statim.

Est ergo tertia opinio quā teneo.ꝙ ꝓpagata ⁊
putrefacta sunt eiusdē spēi.ꝓpter rōnes cō
tra cōmētatorē adductas nec teneo cū Auicēn.ꝙ oia
aialia pn̄t vtroq̄ꝫ mō gn̄ari.nihil.n.vniuoce gn̄abile
ē gn̄abile equoce.nisi sit ita ipfectū tā cā vniuoca q̄ꝫ
equoca sufficiāt ad eius generationeꝫ. ⁊ iō impfecta
entia vt sunt plāte.⁊ q̄dam alia pn̄t vtroq̄ꝫ mō gene-
rari.s.vniuoce ⁊ equoce.pfecta aūt nō.

Ad primū i oppositū.cū dr̄.ꝙ alterius
māe ē altera forma.dicēduꝫ tex.cō.2.
ꝙ vt pꝫ 5°.hui⁹.ca°.de cā.mā ē ex q̄ fit aliqd.cū insit ⁊
addit cū isit:ad drīā oppositi ex q̄ trāsmutato ⁊ cor-
rupto fit res.nō tn̄ iexistit rei fcē.Si ḡ itelligas ꝙ for
ma eiusdē rōis ē materie eiusdē rōnis loquēdo ꝓpe:
de mā q̄ ē iexn̄s rei.ꝯcedo.sꝫ si accipis mām ꝓ oppo
sito ex quo corrupto gn̄at oppositū: tūc nego.ignis
n.eiusdē spēi gn̄at siue ex aere corrupto siue ex aq̄ cor
rupta seu ex q̄cūq̄ꝫ alio corrupto.i ꝓpagatis āt ⁊ pu
trefactis est mā eiusdē rōnis ꝓmo mō.sꝫ nō scđo mō.

¶ Ad aliud. nego maiorē q̄r sicut p3 ex textu p̄hi ea-
dē possunt fieri vtroq3 modo. s. a natura ꝛ a casu.

¶ Et generationes autem naturales he
sunt: quarū generatio ex natura ē. hoc autē
ex quo fit quā dicim⁹ materiam. hoc aūt
a quo eorū q̄ natura aliquid sunt. hoc aūt
aliquid: hō: vł plāte: vł aliquid aliud tali-
tex.cō.22. um q̄ maxime substantias dicimus esse.
tex.cō.27. ¶ Palam igitur ex dictis: q̄r ꝙ quidem
vt spēs: aut vt substātia dicit̄ non fit. syno
dus autē secundum hanc dicta fit. ꝛc.

q.9. Queritur Utrū tm̄ cōpositū ex
mā ꝛ forma gn̄et̄:
p se ꝓ. videt̄ ꝙ nō. nā aliud nō inest:
a.l.5. phy.t. alicui ꝓ: qd̄ tm̄ iest sibi ꝯm vnā p̄tē. ex
cō.17.ꝛ.6.h⁹ q̄nto ꝛ sexto hui⁹. sed gn̄atio inest ꝯm
t.c.4. sic hēt vnā p̄tē tm̄. s. rōne forme. nihil. n. cōpo-
scotus. sitū realr̄ hz esse post nō esse nisi forma. ḡ cōpositū nō
gn̄at̄ p se ꝓ. ¶ Ꝓ. nō tm̄ cōpositū arguit̄ sic. forma p
se gn̄at̄. ḡ non tm̄ cōpositū. ꝯn̄a p3 ꝓbatio añtis. q̄ꝛ ꝓ
q̄r mutatio nō denoiat̄ nisi a p se termino aliogn̄: de
noiaret̄ a re cuiuslibet gn̄is cū possit eē ad rē cuiuslz
gn̄is p accn̄s. sz gn̄atio nālis denoiat̄ a forma. nā for
tex.c.10.ꝛ.12. ma ē nā. ex 2°. phy. Et ibidē dr̄ ꝙ gn̄atio est nālis q̄r ē
via i nāz. sz nō i nāz q̄ ē mā: q̄r mā p̄existit. nec i cōpo-
sitū: q̄r cōpositū nō ē nā sz h̄ns nāz vt ibidē dr̄. ḡ dr̄ nā
lis q̄r ē i nāz q̄ ē forā. ḡ forma ē p se termin⁹ ei⁹. Tū
scdō. q̄r qd̄ d̄ nouo hz eē post nō eē: illd̄ p se gn̄at̄. sed
forā sola ē hm̄oi. q̄r tota mā p̄supponit̄. ꝛ i cōposito ni
hil ē nisi mā ꝛ forā. ḡ forā p se gn̄at̄. ¶ Ꝓ. mā p se ge-
nerat̄. nō ḡ tm̄ cōpositū. ꝯn̄a ē euidēs. ꝓbatio añtis. tū
tex.c.4. ꝓ q̄r 8° hui⁹ ca°. ꝓ. p̄hs vocat māꝫ generabilē ꝛ corru-
tex.c.9. ptibilē i istis iferiorib⁹. Tū secūdo q̄r 3°. physi. post
datā diffōnē mot⁹ exēplificat de generatione ꝛ corru
ptiōe dicēs ꝙ generatio ē act⁹ generabilis inq̄ntū ge
nerabile. ꝛ corruptio act⁹ corruptibilis inq̄ntū corru-
ptibile. illud aūt cui⁹ ē act⁹: ē ipsa mā. ḡ mā ē genera-
t.c.22.ꝛ.27. bilis ꝛ corruptibilis. ¶ In oppositū est p̄hs in lr̄a.

In ista qōe ꝓ p̄mittā aliq̄s distictōes. 2°. pōn
dā aliq̄s ꝯclusiones. ¶ Quātū ad
p̄mū sit ista p̄ma distinctio. ꝙ cū generatio sit q̄dam
mutatio p̄t cōparari ad duo. s. ad sbz i quo ē ꝛ qd̄ trā-
smutat̄. ꝛ ad terminū ad quē ē ꝛ q̄ pducit̄. ¶ 2ª disti-
ctio sit ista. ꝙ terminare aliqd p̄t esse duplr̄. sic̄ ꝛ age-
re. s. vel i rōne quo. vel in rōne qd̄. Exēplum de agere
hō itelligit. vt qd̄. sed intellectus hoīs vt quo. exēplū
de terminare. fili⁹ determinat dependētiā p̄ris vt ꝙ
sz filiatio vt quo. Silr̄ i p̄posito. termin⁹ generatiōis
p̄t itelligi vel de termino formali q̄. vel de termio ꝙ.
dr̄ aūt termin⁹ qd̄ ip̄m cōpositū. sed dr̄ termin⁹ q̄ illd̄
q̄ cōpositū ē formalr̄: siue subalr̄. siue accn̄talr̄. iste ter
min⁹ ē forma. s. termin⁹ formalis quo. ¶ 3ª distinctio
sit ista. ꝙ h̄ qd̄ dr̄ ꝓ accipit̄ ab Ari. duplr̄. vno mō ac-
cipit̄ ꝓ vt distiguit̄ ꝯ p̄tē. vt sic illd̄ dicat̄ alicui iesse ꝓ
tex.cō.1. qd̄ sibi nō inest ꝯm p̄tē sz ꝯm totū. h̄ mō loq̄tur Ari.
tex.cō.31. 5°. phy. caplo ꝓ. vbi distingult moueri i p se ꝓ. ꝛ ꝯm p
tē. ꝛ p accidēs. p3 ibi. Itē 6°. physi. eodem modo acci-
pit ꝓ. vbi dicit ꝙ si aliqd mouet̄ ꝓ in aliq̄ tp̄e mouet̄
i q̄libet p̄te tp̄is illius. ꝙ si nō. nō mouet̄ ꝓ i illo tp̄e.
¶ Alio mō accipit̄ ꝓ vt dicit c̄ilitatē p̄cisaꝫ. Exem-
plum. triangulus habet tres ꝓ. q̄r h3 in se cāz p̄cisaꝫ
ꝛ adeq̄tā passionis talis. h̄ mō loquitur Aristoteles de
tex.cō.11. ꝓ in p̄mo poste. caplo de vl̄i. vbi diffinit vle. ꝙ ē p se
ꝓ ꝛ d̄ oī ꝛ ꝯz ꝙ ip̄z. p̄ᵐ p̄rio dicat̄ q̄tutatiuū. ꝛ sit. a. 2ᵐ
ꝓ dicat̄ q̄ditatiuū ꝛ sit. b. ¶ Differūt aūt h̄ duo ꝓ tri-
plr̄. p̄ria dr̄ia ē. q̄r inē aliqd alicui solū p p̄tē repugn̄t
ꝛ si repugnat. b. Exēplū h̄re tres āglos iest triāglo. ꝛ
risibile hoī p p̄tē. q̄r p suā formā siue dr̄iā specificā. ꝛ
tn̄ p̄mo inest triāgulo nō p̄mitate. a. sed ꝯmitate. b. rō
hui⁹ est: q̄r pars in exēplo dato nō hz rōneꝫ qd̄. sed q̄.
alr̄ nō ꝯueniret ꝓ toti p̄mitate. b. ¶ 2ª dr̄ia est q̄ seq̄t
ex p̄ma. q̄r qd̄ inest alicui p̄mo. a. remouet̄ ab eo si re-
mouet̄ ab aliq̄ qd̄ est aliqd ei⁹. exēplū. hō nō sanat̄ p̄-
mo. a. si man⁹ ei⁹ nō sanat̄. rō huius p3 ex p̄dictis. sed
ꝙ iest alicui p̄mo. b. nō remouet̄ ab eo si rēoueat̄ ab
alio. nō solū qd̄ nō ē aliqd ei⁹ sz ēt qd̄ ē aliqd ei⁹. exē-
plū. risibile iest hoī p̄rio. b. tn̄ risibile nō remoueat̄ ab
hoīe si remoueat̄ ab asino q̄ nō ē aliqd ei⁹ vł si remo-
ueat̄ a pede hoīs q̄ ē aliqd ei⁹. Silr̄ h̄re tres āgulos:
nō remouet̄ a triāgulo si remouet̄ a circulo q̄ nō est
aliqd ei⁹. vł ab h̄ āglo: q̄ ē aliqd ei⁹ vł ab illo. ¶ Ter
tia dr̄ia est q̄ seq̄tur ex p̄dictis ꝙ q̄cqd inest alicui p̄-
mo. a. cōpat̄ sicut passio hōgenea ad subm̄ hōgeneū
q̄r respcū talis p̄dicati sic inexn̄tis p̄tes sunt vni⁹ rō-
nis. Exēplū. si hō mouet̄ p̄mo. a. mot⁹ est quedā pas-
sio hōgenea. ꝛ hō silr̄ est subz hōgeneū vt sic. q̄r vni-
formiter tot⁹ hō ꝛ p̄tes hoīs mouent̄. sz qd̄ iest alicui
p̄mo. b. nō o3 sic eē. imo sbz ꝛ passio vident̄ etherogē
nea h̄re. nāq3 tres āgulos nō vniformiter iest triāgu
lo ꝛ p̄rib⁹ imo nullo mō iest p̄rib⁹ p se ꝓ. sz oīo p accn̄s.

Quātū ad ꝯm sit ista p̄ma ꝯ. materia gn̄at̄:
ꝛ corrūpit̄ subiue. hāc ꝓbo sic. oīs
forā alicui formalr̄ iexn̄s p necc̄itatē denoiat ip̄m:
cui inexistit: ipoīe. n. ē albedinē iesse alicui formalr̄ ni
si illd̄ formalr̄ sit albū. sz gn̄atio formalr̄ iest materie
q̄r materia ē subm̄ gn̄ationis. ḡ necc̄io generatio d̄no
minat māꝫ. ꝛ p ꝯn̄s mā gn̄at̄ subiue. ¶ Ꝓ. oīs muta-
tio ē act⁹ entis in potētia vt subi. ex 3°. phy. sz gn̄atio ē
q̄dam mutatio. ḡ gn̄atio ē act⁹ entis i potētia vt subi:
sbz aūt gn̄atiōis ē mā. ḡ gn̄atio ē act⁹ mae. ꝛ p ꝯn̄s mā
gn̄at̄ vt sbz. ¶ Ꝓ. gn̄atio ē de nō sbo i sbz. ex 5°. phy. tex.cō.7.
tūc sic. q̄cqd mutat̄ a nō subo i subm̄ gn̄at̄. sz mā mu
tat̄ de nō subo ad sbz. puta a nō igne ad ignē. ḡ mā ge
nerat̄. ¶ Silr̄ p̄t argui de corruptiōe q̄ ē mutatio a
subo i nō sbz. nā mā sic mutat̄ ꝛ p ꝯn̄s corrūpit̄ vt sbz
¶ Ꝓ. Ari. 5°. phy. ꝓbās ꝙ gn̄atio nō sit mot⁹ arguit tex.cō.29.
sic. qd̄ gn̄at̄ nō est. qd̄ mutat̄ ē. ḡ gn̄atio nō ē mot⁹. q̄-
ro p q̄ accipit̄ in maiori l̄y qd̄ gn̄at̄: nō p termio: q̄r
maior eēt falsa. nā in h̄ nō distiguit̄ gn̄atio a motu. q̄r
sic̄ termin⁹ gn̄atiōis nō ē: sic nec termin⁹ mot⁹. ḡ acci
pit̄ p subo. sz subz gn̄atiōis ē mā gn̄at̄. ¶ 2ª ꝯclo sit
ista ꝙ mā nec gn̄at̄ nec corrūpit̄ termiatiue. hāc ꝓbo
sic. oē qd̄ naturalr̄ gn̄at̄ ꝛ corrūpit̄ vt termin⁹ h3 ma
teriā p̄tē sui. ḡ ꝛc. maior p3 hic in lr̄a ꝛ ex ꝓ phy. nam tex.cō.82.
mā est ex q̄ fit res cū insit: ꝓbat̄ ēt rōne q̄r oē qd̄ gene
rat̄ aut corrūpit̄ vt termin⁹ ē poīe eē vel nō eē de po
tētia itrīseca. vt p3 ex scdō de gn̄atōe. ḡ qd̄ p se genera tex.cō.51.
tur aut corrūpit̄ h3 p se p̄ncipiū q̄ p̄t eē ꝛ nō eē ꝛ illd̄ tex.cō.29.v
ē materia vt dem̄ ē sup̄ ꝛ dicet̄ ifra i h̄ eodē septio mi- circa.
p̄ncipal̄ p3: q̄r alr̄ eēt ꝓcessus ifinit⁹ i materijs. ¶ Ꝓ.
oē gn̄abile ꝛ corruptibile vt termin⁹ est i potētia ali-
cui⁹ subi. sz materia nō ē hm̄oi: q̄r p̄ᵐ potētiale i nulli
us ē po². q̄r iā nō eēt p̄mū potētiale. sz materia ē p̄ᵐ.
p̄ncipiū potētiale. ꝛ p̄ᵐ subm̄ ex ꝓ phy. ꝛ p̄mo de gn̄a tex.cō.82.
tiōe. ¶ Cōfirmat̄. q̄r illd̄ qd̄ supponit̄ i oī actōe nāli. ꝛ
illd̄ ad qd̄ stat resolutio oīs gn̄atiōis ꝛ corruptiōis i
poīe est generari vel corrūpi. sed materia ē hm̄oi. nā
ipsa supponit in oī actōe naturali. ex p̄rimo phy. ꝛ tex.cō.24.
ad ipsam resoluit̄ oīs corruptio ꝛ gn̄atio ex p̄rimo
de generatione. ḡ impoīe est ipsaꝫ gn̄ari vel corrūpi tex.cō.43.
¶ 3ª ꝯ sit ista. forā nullo mō ē termin⁹ gn̄atiōis. p se

þ.hãc pbo sic.oẽ qð p se gñak vt termin' gñak ex mã
q̃ ẽ ps sui vt pbatũ ẽ i pria ↄclone.s3 forã nõ b3 mã3
ptẽ sui.aliogn eẽt pcessus in infinitũ i formis.ↄ i ma-
terijs g̃ forma nõ est p se þ termin' gñatiõis.℄ 4ᵃ ↄ̃
sit ista.forã ẽ termin' forãl' q̃ gñatiõis.pbatio hmõi.
illð q̃ formalr̃ ẽ ↄ existit termin' gñatiõis p se.þ ẽ ter-
min' forãlis q̃ gñatiõis.ex þ articulo.s3 forã ẽ hmõi.
p3 de se.g̃ ↄc.℄ Quita ↄclo sit ista.ↄpositũ ex mate-
ria ↄ forã nõ gñak p se þ pmitate.a.hãc oñdo sic.na3
illud nõ iest alicui þ.a.qð' iest tm̃ s3 ptẽ.vt p3 ex þ arti
culo.s3 gñatio iest opposito rõe forme tm̃.nihil.n .cõ
positi simplr̃ b3 eẽ post nõ eẽ nisi forma sola.g̃ ↄposi
tũ nõ gñak p se þ.a.℄ Sexta ↄclo sit ista. ↄpositũ ex
materia ↄ forma generak þ pmitate.b.hãc oñdo sic il
lud inest alicui p se þ.b.qð iest sibi p cã3 pcisã q̃ ẽ ali
qd ei' vt p3 ex þ articulo.sed gñari iest ↄposito p for-
mã q̃ est quo.sic risibile iest hoi p formã ppriã q̃ est
quo ↄ aliqd ei'.℄ Þ.oẽ illð qð sit ex materia q̃ est
pars sui.generak p se þ.sed ↄpositũ ẽ hmõi.g̃ ↄc.ma.
pbak.oẽ illud qð p se sit est põle eẽ ↄ nõ eẽ potẽtia in
trīseca.g̃ b3 pncipiũ itrīsecũ quo põt nõ eẽ ↄ eẽ illud ẽ
materia.minor patet.qꝛ ex hoc ↄpositũ est cõpositũ
qꝛ habet partẽ potẽtialẽ ↄ actualẽ:pars aũt potẽtia
lis est materia.sic ergo patet quid dicendum sit.

Ad primũ dicẽdũ ꝙ pcedit ð pmitate.a.ↄ sic ↄcessũ ẽ i gnra ↄclone
ꝙ ↄpositũ nõ gñat p se þ.℄ Ad 2ᵐ ne' añs.Ad pba-
tionẽ pmã dicẽdũ ꝙ gñatio dr̃ nãlis.þ qꝛ ẽ via i ens
nãle qð ẽ ↄpositũ.scðario ðo qꝛ ẽ via i formã q̃ ẽ nã.
qñ g̃ dr̃ ꝙ generatio dr̃ nãlis qꝛ est via i nãm q̃ ẽ for
ma li:qꝛ nõ dic' cã3 imediatã sed remotam ℄ Ad se-
cundam pbationem dicẽdũ ꝙ maior est vera de esse
composito ex potẽtiali ↄ actuali.tũc ad mi.dico ꝙ to
tum compositũ habet esse post nõ esse.esse aũt forme
nõ acquirik p generationem inq̃ʒtũ forme sed inq̃ʒtũ
ↄpositi:ↄ iõ p acciñs.vt p3 i lr̃a hic.℄ Ad 3ᵐ pncipa-
le nego añs si itelligas ꝙ mã p se generek vt termin'.
ad pbationẽ p3 ꝙ oñdũt mãm generari vt subiectũ
ↄ hoc cõcessum est in prima ↄclusione:nõ tamẽ sic q̃-
rit questio.nec Aristo.hic in littera.

tex.cõ.8. ℄ **Utrum igitur est q̃dã spera pter has aut domus pter lateres aut nũq̃ʒ facta ẽ. si sic erat hoc aliquid.sed qꝛ tale significat.hoc aũt ↄ determinatũ non est.**

.q.10. **Uideritur** Utr̃ rõ phi ↄcl'dat ↄ̃ Platonẽ.s. qð si
ydee vl' forme sepate sunt cãe generãtes
ꝙ genitũ nõ erit h aliqd.nam forma in
composito est pncipiũ generandi com-
positum qð est hoc aliquid .ergo si per se esset idem
ageret.ↄñ patet a sili.n.i calor calefaceret silr̃ sepa-
tus sicut cõiũctus.℄ Þ.nullum agẽs pticulare agit
nisi mediãtibus q̃litatibus actiuis ↄ passiuis .ergo
nullũ tale agẽs iducit formã substãtialẽ.ↄ per ↄñs i-
ducik ab aliqua forma separata.ↄñs pbak:qꝛ nullu3
agens iducit aliquid perfectius ↄ nobilius q̃ʒ sit for-
ma per quã agit.oĩs aũt forma substantialis est no-
bilior q̃cunq̃ʒ q̃litate actiua ↄ passiua.℄ Þ.oĩa que
generank:generãtur ab vniuoco vt patet hic in litte-
ra:sed in putrefactis nõ est generãs vniuocum nisi sit
aliqð vniuocũ separatũ.ergo ↄc.℄ Þ.ↄsequẽtia Ar.
nõ valet.nã aĩa itellectiua nõ est a generãte sed a creã
te qui est pura forma separata.ↄ tamẽ genitũ est hoc
tex.cõ.28. aliqd.non ergo valet ↄsequẽtia cõmen.ↄ Aristotelis.
℄ Contra phs hic in littera.

Respõdetur ha cõmen.cũ magi- tex.c.8.
stro suo ꝙ rõ valet.qð
pbat tripliciter primo sic.agens imateriale nõ depẽ
det a materia in agendo.sed ydea separata si ponik
pura forma.ergo agens immateriale nõ dependet a
materia in agẽdo.tũc sic vel pducit sibi simile.vel nõ
si sic.habek ppositum.qꝛ sicut ydea non est hoc ali-
quid sic nec generatum est hoc aliquid Si non.hoc
h3 esse propter defectũ ex parte materie.qꝛ idem sp
facit idẽ.secũdo de generatiõe.sed materia circũscri tex.cõ.56.
bitur a tali agente.si.g̃ generans est forma tm̃.ergo ↄ
genitũ:ↄ nõ erit hoc aliqd sicut nec generãs .℄ Þ.si
gẽitũ ẽ h aliqd.g̃ gñak p trãsmutationẽ mãe.g̃ gñans
erit ↄpositũ ↄ nõ forã tm̃.pbatio ↄñe.qꝛ pura forã.
nõ põt trãsmutare mã3.si g̃ gñans nõ ẽ hoc aliqd ↄ
cõpositũ.g̃ nec genitũ.℄ Dicik ad h ꝙ ydea i gñatõe
nõ h3 rõnẽ disponẽtis sed itroducẽtis formã.ita ꝙ i
gñatiõe o3 dare duplex agẽs ↄpositũ disponẽs mã3
ↄ alið iducẽs formã qð est pura forã. nã sola forma
pt inducere formã3.℄ Hãc rñsionẽ excludit cõmen.
duplr̃.tũ qꝛ seq̃rek ꝙ genitũ eẽt duo i actu.ex q̃ respe
ctu ipi' ponũtur duo agẽtia.vnũ.s.disponẽs mã3 alið
iducẽs formã.tũ qꝛ vn' effect' h3 ꝙ vn' gñarek a duo
b' agẽtib' ↄ h ẽ 3ᵃ rõ ↄmẽ.q̃ pcedit ex vnitate ↄpositi
excludẽdo pdictã rñsionẽ.s3 iste rõnes non ↄcludunt.
℄ Pria ñ ↄcludit.qꝛ assumit falsũ i maiori.s.ꝙ agẽs
ꝙ nõ ẽ i mã nõ depẽdet i agẽdo a mã:qꝛ oẽ agẽs ci-
tra pmũ reqrit mã3 i quã agit ↄ tñ ẽ aliqð agẽs imã
le pter primũ.℄ Scða ẽt rõ assumit ppõnẽ falsa3.s.
ꝙ imãle nõ pt trãsmutare mãm. Tũ þ.qꝛ si sic pᵃ cã
nõ posset trãsmutare mã3.ↄñs ẽ falsu3.qꝛ q̃cqd põt
cã scða effectiua pt ↄ pᵃ.ↄñs p3.qꝛ pmo cã ẽ marie i
materialis ↄ nullũ imateriale ẽ ita sepatu3 sicut pma
causa .Tum 2ᵒ.qꝛ impossibile ẽ aliquid trãsmutare
alið p medium nisi transmutet mediũ.sicut cõmẽ.i fi-
ne isti' cõmẽti.d.ꝙ forma sepata pt trãsmutare mã3:
mediãte corpe celesti.g̃ põt trãsmutare illð corp' me-
diũ alias pcederek in infiᵐ.ↄ illð corp' mediũ ẽ mãle
vt nũc suppono.Tũ.3ᵒ.qꝛ ex dictis ppriis ↄ̃dicit sibi.
dicit.n.ꝙ corpa celestia i illis q̃ gñank p putrefactio-
nẽ dãt eis aliqd loco semis.s3 corpora celestia sũt for
ma ita ꝙ nõ ẽ ibi mã receptiua forme subãlis s3 ip3
i de suba orbis.g̃ sola forma pt trãsmutare mã3. Tũ
4ᵒ.qꝛ trãsmutãs trãsmutat inq̃ʒtũ ẽ i actu.ex.9.hui' ↄ
iq̃ʒtũ tale accidit sibi hr̃e pnᵐ potẽtiale.g̃ accidit trã- tex.cõ.2.
smutãti hr̃e mã3 ↄ eẽ ↄpositũ.℄ 3ᵃ rõ assupta ex ipu
gnatõe rñsiõis nõ v3.vñ ↄ̃ pmũ arguik sic.mã ẽ a dõ
qꝛ ingñabilis ↄ icorruptibilis.forma ãt a gñante pti
culari.g̃ cõpositũ seu mã ↄ forma erũt duo i actu.nõ
v3 ꝙ sint duo i actu.qꝛ tota mã ẽ i põ ↄ act' seu forã
adueniẽs facit vnũ i actu.℄ Contra 2ᵐ arguik sic.in
cãis cẽntialr̃ ordiatis o3 oẽs sil' cõcurrere ad effectũ.
vt oñsum fuit 2ᵒ.hui'.sed aliqs vn' effect' est ab agẽ
te pticulari.g̃ idẽ erit effect' ab oĩbus cãis vl'ib' cẽn-
tialr̃ ordinatis.ↄ veri' ẽt q̃ʒ ab illo pticulari.nõ g̃ ẽ i- q.4.
cõueniẽs aliquẽ vnum effectum actu eẽ a duob' agẽ
tib'.immo hoc est necessarium.sed forte diceret pla
to ꝙ agens disponens mãm ↄ agens inducens for
mam sint agentia essentialiter ordinata.

Dicẽdũ a liter.g̃ ad qõnẽ ꝙ phs pbat yde
as nõ eẽ necessarias ad gñationẽ
nõ qꝛ sint possibiles.sed qꝛ nõ sunt necessarie . ↄ hoc
sufficit pho.ꝙ autem nõ sint necessarie pbak:qꝛ nun-
q̃ʒ ponẽda sunt plura vbi vnũ suffic̃.ex þ phy.ↄ̃ ana- tex.cõ.5.o
xagoram.s3 gñatio vniuoca põt saluari sine ydeis.g̃
ñ o3 ydea3 ponẽ pp gñationẽ.ñ tñ pbat phs.ꝙ ydee
nõ sint.ↄ h sonat lr̃a.dic̃.n. ↄ si sint ydee pter singula-
ria nihil

ria nihil vtiles essent ad gñationem. vñ non vult eas simplr non esse. sed q ppter generationem vniuocaz nõ est necesse eas ponere.

Ad primũ i oppositũ posset negari cõsequẽtia. s. q si forã i ɔposito ẽ pñm gñandi ɔpositũ. ğ silr si p se eẽt. nõ seqr q si ẽ p se sepata q posset eẽ pñm. qñ. n. ẽ i ɔposito ẽ tñ pñcipiũ q. ⁊ nõ ẽ pñm qd. forã. n. sic ẽ pncipiũ q q nõ q. ℂ Alr posset dici q pp pbationẽ q adducit de calore sepato. s. q nõ ẽ ipossibile formã sepatã eẽ pncipiũ gñandi ɔpositũ. tñ nõ ẽ necessariũ. ⁊ lʒ pbat rõ. ⁊ hoc suffic pho ɔ platonẽ vt dcm̃ ẽ. ℂ Ad 2m lʒ nullũ pticulare agẽs agat nisi mediãtibus q̃litatibus actiuis ⁊ passiuis. nõ tñ ẽ intelligendũ q q̃litates actiue sint imediatũ pncipiũ agẽdi formã substãtialẽ. nulla. n. q̃litas attigit terminũ gñatiõis subalis sʒ solũ alterationẽ ⁊ dispõnẽ mãe pcedẽtẽ forme iductionẽ. ⁊ p tãto agẽs gñans dr agẽs mediãtibus q̃litatibus talibus. ℂ Ad 3m dictũ ẽ i sentẽtiã do lraz. q oia aliq̃lr sunt ex vniuoco. q agẽs vel hʒ formam quã pducit formaliter ⁊ tũc ẽ gñatio simplr vniuoca. vel hʒ eã tñ ṽtualiter. ⁊ tũc ẽ vniuoca sʒ qd. ⁊ sic vniuocatio gñatiõis põt saluari ẽt in putrefactis sine põne ydeaz. ℂ Ad 4m ɔcedo argumentũ q nõ pbat aliđ nisi q genitũ ⁊ hoc aliqd põt eẽ a pura forma. ɔña tñ phi ẽ bona. mõ pexposito. q sufficit pho q si genitum ẽ hʒ aliqd ⁊ cõpositum. nõ oʒ generãtẽ esse formã sepatã. sed sufficit ipsum generans esse cõpositum.

tex.cõ.29. ℂ Dubitabit autem aliqs q̃re alia fiũt arte ⁊ casu: vt sanitas: alia non: vt dom⁹. ⁊c.

q.ii. sic tamen vtiqʒ ⁊ ignis ppter hoc. ⁊c.

Queritur Utrũ i mã rerũ nãlium sit aliq̃ ps forme gñande coagẽs ad ɔpositi gñatõez. vl aliqd qd sit trãsmutabile i formã. vr

tex.cõ.15. q sic. nã ɔmẽ. 8. meth. d. q ex actu ⁊ põ nõ fit vnũ nisi p agẽs exhẽs ad actuz qd nõ largit ei mltitudinẽ sʒ pfectõez. dic ẽt i eodem

tex.cõ.15. octauo. q illđ qd ẽ i actu. nõ ẽ aliđ ab eo qd ẽ i põ. sʒ illđ qd fuit i põ est i actu ⁊ nõ sunt duo diuersa. sʒ si nihil forme pexisteret in mã agẽs exhẽs vel educens põm ad actũ nõ tñ largiret pfectionẽ sed multitudinẽ. ℂ Itẽ illud qd ẽ in põ. ⁊ illud qd ẽ i actu eẽnt aliq̃ duo diuersa cuius oppo. ait ɔmen. ℂ Cõtra. phs

tex.cõ.29. hic i lra. d. q sic dom⁹ fit tñ ab extra sic tñ vtiqʒ ⁊ ignis ğ respectu ignis nullũ ponit actiuũ intra passum: sed solũ sufficit ipsa mã. ğ nihil aliud pexistit.

Respõdeo circa istã qõez qdã dñt q sic ⁊ qdã q nõ. ꝓ ğ ps affirmatiua ptractabit. 2ª ps negatiua declarabit. Quãtuz ğ ad pm dr qd i mãʒ aliqd tale pexistit. qd pbat dupliciter via. pº sumit ex pte vitãde creatiõis i gñatiõe nãli 2º ex pte saluãde nãlitatis. Ad hoc eni qd forma nõ fiat de nihilo nec creet ponit aliqd in mã pexñs. ex q fiat forma. Ad hoc etiã vt gñatio sit nãlis. ⁊ non violẽta põit illđ eẽ actiuũ coagẽs extrĩseco agẽti. ℂ Ex pª via ar. sic. si nihil pexigit i mã qd i formã nãlẽ trãsmutet. ğ pductio forme nãlis nõ erit gñatio sʒ creatio: ɔñs ẽ falsũ. ğ ⁊ añs. ɔña pbat. q creatio ẽ de nihilo factio. seqtur ẽt eadẽ rõne qd qñ forã nãlis corrũpit q anihilet. q vñ res icipit i idẽ redit ⁊ resoluit. ğ agẽs nãle posset creare ⁊ anihilare qd falsuʒ ẽ. ℂ Ex 2ª via ar. sic. si nihil i mã pexigit. ğ gñatio forme nãlis nõ erit nãlis. ɔñs ẽ falsum. ğ ⁊ añs. ɔña arguit. tũ ꝓ. q hic i lra dic q a nã fiũt i q̃ũcũqʒ mã ẽ aliq̃ pars forme q sic mouet mãʒ sic mouet ab extrĩseco. auctoritas ẽ expssa. tũ 2º. q oĩs mã nãl hʒ pñm itrĩsecũ actiuũ nãle. q nã ẽ pñm mot⁹ ⁊ qetis ei⁹ i q ẽ. ex. 2º. phy. ⁊ p hʒ tex.c.3.6

dĩnt nãlia ab artificialibus. vt ibidẽ dr. sʒ illđ pm nõ ẽ forma iducẽda. q nõdũ ẽ. nec materia. q ei⁹ ñ ẽ agẽ. ğ aliqd trãsmutabile i formã. tũ q violẽtũ ẽ c⁹ pñm ẽ ab extra nõ ɔferẽte vim passo. ex 3º. ethi. si ğ nihil ẽ i mã c.2.

coactiuũ gñatõis forme. nullã vim ɔfert passuz. seqt ğ q gñatio ista eẽt violẽta nõ nãlis. tale aũt pexactũ dñt q ẽ in materia a creante nõ a gñante. ⁊ est coeuũ materie ex quo postea fit forma naturalis. ⁊ illđ qdã eorum vocãt inchoationem forme. qdam ptem forme generande. quidam formam impfectaʒ. quidam rationem seminalem. quidam potentiã actiuam materie sʒ ponẽtes illđ coagere extrĩseco agẽti. qdã vocãt illud purũ potentiale. ℂ Unde hec opinio tenẽs partẽ affirmatiuã hʒ qnqʒ modos dicẽdi. pm⁹ mod⁹ dicendi est. q i materia est vna forma gñalis cõcreta ipsi materie. q ẽ rõ seminalis respectu gñis primi ⁊ vlteri⁹ alioꝝ sequẽtiũ vsqʒ ad formã spei spalissime. vñ commẽ. ꝓ phy. dicit q materia ꝓ recipit formas tex.cõ.17.

vles ⁊ sic deincep. ℂ Sʒ ɔ. q forã gñis prõris vl ẽ ps forme gñis posterioris vel nõ. puta q forma subẽ sit pars forme corpis. ⁊ sic deinceps. si nõ est pars. ğ nõ euaderet creationẽ: q forma corpis erit nõ de aliquo sui. si sic. ğ forã pot eadẽ numero realr ẽ ps formarũ ɔriaꝝ sibi mutuo p gñationẽ: succedentiũ. qd vr impossibile. ɔña pʒ. q illa forã pot mãet p te. ⁊ ẽ vna i vna mã. ℂ ꝓ. p gñationẽ nãlẽ vel aliqd noui pducit: vel nihil. si aliqd. ğ nõ euades creationẽ. q illđ q̃tũcũqʒ modicũ fiet de nõ aliquo. Si nihil. ğ erit nulla gñatio. sed erit qdlʒ in quolibet. ois eni pductio noua hʒ terminũ nouũ. ℂ Secũd⁹ mod⁹ dicẽdi q põit respectu cuiuslibet forme ppriã inchoationẽ. ⁊ iõ tot quot sũt forme educibiles de põ mãe. ⁊ illã inchoationẽ dñt eẽ a creãte ⁊ eã vocãt ptẽ forme vel formã incõpletã q pficit a gñante. ℂ Cõtra. q̃ro quõ ex pte pcedente ⁊ pte sequẽte fiat vnũ. q vel sicut ex põ. ⁊ actu. vel sic ex ptibus hõgeneis eiusdẽ rõnis. nõ pº. tũ q forma est act⁹. tũ. 2º. q forma pfecta ex illis ptibus cõposita nõ eẽt simplex. nec 2º mõ. q vel pars adueniẽs imediate educeret de potẽtia mãe vel mediãte pª. i. de pº pme. si pmũ. frustra poni pp vitãdum creationẽ. q sine illa eq̃ imediate educeret. si 2m ɔ ꝓ. q ipossibile est duas ptes forme eiusdẽ rõnis sic se habere q vna sit terminus ⁊ alia subm trãsmutatiõis. tũ. 2º. q q̃cũqʒ põ actiua eq̃ respicit qdlibet in quo saluat rõ obi pmi. ğ potẽtia gñatiua eq̃ poterit i ptẽ pexñtẽ sic i ptẽ subsequentẽ ex quo ponũtur eiusdẽ rõnis. imo pl⁹ cũ pars pexñs sit ipfectior sequente. ğ prima pars nõ erit igñabilis nec coeua. ℂ ꝓ. illđ inchoatiuũ intrĩsecũ ⁊ actiuũ vel est efficiẽs p se actiuũ ad gñatõez vl nõ. si sic. ɔ. tũ. ꝓ. q nihil iperfecti⁹ est sufficiẽs actiuuz respectu pfectioris. tũ q sp agẽt cũ sit agẽs nãle hñs sp passum approximatũ. ğ forme sil educerent semper vel saltem illa cuius põ actiua vel inchoatio eẽt fortior: qd est euidenter falsum. Si nõ. ğ agẽs extrinsecũ pus agit q̃ intrinsecũ. aliter intrinsecũ semp egisset. sʒ imperfecte. in illo. ergo priori ex quo intrĩsecuz nõ agit. erit actio violẽta p te. nõ ğ euites innaturalitatẽ gñatiõis. ℂ Terti⁹ modus dicẽdi põit cuiuslʒ forme ppriã inchoationẽ sic ⁊ 2º. sʒ illã dic eẽ totã formã. ita q tota forã pest in mã nõ tñ vnita mãe nec iformãs eã: sʒ post p gñans fit vnio forme cũ mã vt eã actu informet. ℂ Cõtra. tũ ꝓ. q põit accñs sine subo. q formã accñtalẽ nõ informãtẽ mãʒ. tũ 2º. q ponit formã mãlẽ sepatã ⁊ nõ iformãtẽ materiã. tũ 3º. q põit mãʒ sine forã iformãte. q oia sunt ipossibilia p naturam.

te.co.18. ¶ P̄.nulla actio realis nālis p se terminat ad relatio nem: qꝛ ad aliqd nō est motus. ex 5°.phy. sed vnio est relatio. ergo actio nālis agentis q̄ vtiqꝫ est realis nō terminat ad illā vnionē forme cū mā vt tu dicis. ¶ 4° modus dicendi ponit q̄ tota forma p̄existit ēt vnita materie sed p̄est s̄m esse incōpletū accipiēs cōpletū eē p gn̄ationē. ita q̄ totū cōpositum p̄existit sub alio mō eēndi .s. sb eē icōpleto. ¶ Cōtra. qꝛ ois actio realis hꝫ terminū realē. sꝫ gn̄atio ē actus realis. ergo rc̄. Iste termin⁹ p te ē modus eēndi pfectus ꝛ nou⁹. tūc sic. vl' ille mod⁹ eēndi est accn̄s. ꝛ tūc gn̄atio erit alteratio. vel erit suba. ꝛ tūc vel erit materia vl' forma vel cōpo^m qcqd dcs. seqtur q̄ nō totū cōpositū p̄existit. sed ipm vl' aliqd eius nouiter pducit. ¶ Cōfirmat sic. qꝛ ois pductio subalis noua hꝫ terminū subalē nouū. sed gn̄atio simpl'r ē hmōi. ergo rc̄. ꝛ tūc idē qꝺ pri⁹. qꝛ tūc totū cōpo^m nō p̄existit. ¶ P̄. sequit q̄ mā sil' iformet oib⁹ formis ꝯriis ꝛ qbuscunqꝫ specifice distictis. qꝺ 8 phyficoꝝ. tex.co.37. ē absurdū s̄m phīaꝫ. tunc.n. rediret opinio Anax. q̄ qꝺlibet esset in quolibet. ¶ Quintus mod⁹ dicendi ponit in materia naturā quādā pure potētialē quaꝫ vocat p̄n^m pōle. q̄ p̄est i materia distīcta tn̄ a mā: trāsmutabilis tn̄ in formā p actionē agētis nālis. ꝛ ista ē pō materie de q̄ educunt forme corpales. ¶ Cōtra. qꝛ p̄n^m potētiale vel accipit p pō obiua vel subiua. si subiua. tūc nō est aliqd aliud a materia ꝯ te. materia .n. ponit sic pō subiua. Si accipit p pō obiua ista nihil ponit. sic .n. ē in pō anchrist⁹ ꝛ albedo futura nōdū ens. ergo pure potētiale eēt nihil. si ergo ipm ē trāsmutabile in formā tūc forma fiet de nihilo. ꝛ sic nō vitabit creationē. ¶ P̄. illꝺ purū potētiale si ē aliqd ex nihil ē creator vel creatura. nō creator. pꝫ. si creatura. ꝯ. qꝛ ois creatura hꝫ respectū realē ꝛ actualē ad creatorē. cuiuslꝫ respect⁹ realis actualis ē fundamētū reale actuale. qꝛ nō minoris entitatis ē fundamētū q̄ꝫ respectus fūdat⁹. ergo p̄n^m potētiale ē aliqꝺ ens actuale reale. ¶ P̄. illud pur pōle vel erit pricipiū vel ē ps forme gn̄ande vel nō vt pri⁹. ꝯ alios modos ponēdi argutū ē. ita q̄ vl' nō creatio vitabit: vel pp gn̄ationē naturalē nihil nouū pducet. q̄ vtrūqꝫ ipsi reputāt ipole.

Quātū ad scōm pricipale ē opio negatiua q̄ dicit q̄ vtiqꝫ in materia ponēda ē rō seminalis. nō tn̄ coeua matarie vl' trāsmutabilis in foraꝫ. ita q̄ aliqd forme p̄exigat in materia d quo fiet fora. ¶ Ad cui⁹ euidētiā suppono qd sit rō seialis ꝛ in qbus sit ex his q̄ dicta sūt in sentētiādo circa p̄^m h⁹ lectōis. Et vlteri⁹ p̄ declarabit de seie. qꝺ semē sit 2°. ad qd sit semē. ꝛ 3°. ad qd sit rō seialis. ¶ Quo ad p̄mū pono talē rōnē de seie. Semē ē qꝺdaꝫ corp⁹ imperfectū pductū a gn̄ante cui⁹ fora nō ē itēta a natura ppt se sed pp alteꝝ vt ex ipo gn̄et aliqd sile gn̄anti. ¶ Ad cui⁹ euidētiā ē sciēdū q̄ in natura ē duplex pcessus. vn⁹ ascēsiu⁹ ꝛ gn̄atiu⁹. vbi gr̄a. pcedēdo a forma semis vsqꝫ ad formā sanguis. ꝛ vltra ad foraꝫ embriōis. ꝛ vltra ad foraꝫ pfectā in spē. puta asini vl' bouis. ꝛ iste pcessus ē ab iperfecto ad pfcm̄. Ali⁹ ē descēsiu⁹ ꝛ resolutorius. v. gr̄a. resoluēdo aial in cadauer. ꝛ cadauer in elemēta. vsqꝫ ad materiā p̄mā. ꝛ iste pcessus ē a pfecto ad iperfectū. illꝺ aūt a q̄ incipit natura in p̄ pcessu ē semē. ꝛ pꝫ q̄ ibi nō sistit sꝫ pcedit vltra vsqꝫ ad foraꝫ vltimā pfectā. econuerso ē in 2°. pcessu. ex qb⁹ pꝫ q̄ semē ē qꝺdā corp⁹ iperfectuꝫ pductū a gn̄ante vt sit via ascendēdi ad foram vlteriorē ꝛ pfectaꝫ. ¶ Quātū ad 2^m dico q̄ semē nō ponit vt si p̄n^m actiuū gn̄atiōis attigēs terminū foralē gn̄atiōis q ē ipa fora. B pbo dupl'r. p̄ sic. q̄ nō ē nōē p̄n^m pductiuū sbe. agere .n. p̄supponit eē. sꝫ semē in istāti gn̄atiōis nō ē qꝛ gn̄atio h⁹ est corruptio alteri⁹. ergo rc̄. ¶ Dices q̄ ē p̄n^m dn̄ ē. Cōtra. qꝛ semē ē aliqd de primo ꝯuertibile i illꝺ qꝺ dꝫ gn̄ari: sꝫ oē tale hꝫ rōnē passiui magis q̄ꝫ actiui. ¶ P̄ 2°. sic nullū iperfcm̄ ē p̄n^m efficiēs pducēdi pfecti⁹. sꝫ semē ē qd ipfecti⁹ re gn̄anda. maior pꝫ qꝛ oē p̄n^m pductiuū vl' est vniuocū vl' equocū. qcqd dēt. vel ē eq̄ pfectū vl' pfecti⁹ termio pducto ꝛ nullo mō ipfecti⁹. ¶ Dices q̄ semē agit i v̄tute ꝺcidētis ꝛ nō i v̄tute ppria. ꝛ sic pōt pducere subaꝫ ꝛ foraꝫ geniti. ¶ Cōtra i v̄tute nō entis eo mō q̄ nō ē nihil agit sꝫ decidēs cū nō sit i reꝝ natura. puta p̄r mortu⁹. vel ēt si sit tn̄ q̄ꝛ nō ē p̄ns corpi i qꝺ dꝫ semē agere. idē ē nō ens vel hn̄s rōeꝫ nō entis. ibi ergo i v̄tute illi⁹ nihil agit. Si ergo agit semē vl' agit v̄tute ppria vl' alicui⁹ sube actualr coexntis. ¶ Cōfirmat: qꝛ in cāis ordiatis accn̄taliter nō oꝫ sil' ꝯcurrere oēs ad effectū vt ostēsum est 2° huius: sed decidēs ꝛ ipm semē sunt accidētaliter ordinata. ergo rc̄. semen ergo nō agit in v̄tute decidentis.

Sed occūrit dubiuꝫ. a quo illa forma pducit si non a semine nec a patre. ¶ Respōsio in generatis mediante semine ꝛ maxime per propagationē vt sūt aialia oꝫ recurrere ad virtutē diuinā. ꝛ dico q̄ imediate a deo pducitur. pbatio: quia non a semine vt pbatum est. nec a patre. qꝛ eo mortuo potest filius generari. nec a forma vel virtute celi. qꝛ ipsa est imperfectior q̄ꝫ forma aīati. naꝫ s̄m Aug. xi. de tri. caplo decimoseptio. oē viuens est p̄stātius nō viuēte. p̄ponitur eni viuētia nō viuētib⁹. Nec pducit ab itelligentia vel ab angelo. tū qꝛ s̄m cōem scholam non pn̄t inducere vel educere formā de potentia materie. tū qꝛ agūt mediāte motu celi. si ergo celum nō pōt: nec angelus mediante motu celi pōt. relinqt. ergo q̄ deus rc̄. ¶ Cōtra. ergo oēs iste forme naturales creantur. ¶ Rn̄o ad illꝺ si dēt ꝯn̄s non vr̄ aliqꝺ ipossibile. vl' nālr neget ꝯn̄a. falsitas h⁹ ꝯn̄e patebit infra. ¶ De generatis āt imediate ꝛ sine seie. puta cū ignis generat ignē nō opꝫ sic dicere. de his .n. nō concludūt rōnes facte sic pꝫ. semē ergo nō ponit vt sit principium actiuuꝫ respectu termini formalis gn̄atōis. sed magis p̄ncipiū passiuum ꝛ materiale. ¶ Sed nūqd semen agit ad alterationem p̄uiam vel p̄cedētē terminū gn̄ationis. ¶ Dicendū q̄ nō agit vt sufficiens actiuum. naꝫ virt⁹ actiua agētis vniformis nō potest causare effectū difformē in passo vniformi. sꝫ virt⁹ seminis ē vniformis vt pꝫ. ꝛ materia sil'r. ergo virtus seminis non potest efficere tantam difformitatē q̄ꝫtā appet in organis aialium. nec p ꝯn̄s pōt alterare ad tantam difformitatē ma. pꝫ. qꝛ difformitas in effectu vel accidit ex difformitate agentis vel passi. Quid ergo: dico q̄ v̄tus que facit tātam difformitatē organoꝝ in corpe aialis oꝫ q̄ sit agēs difforme. ꝛ illud ē actio difformis influentie siue caloris celestis. q̄ q̄ꝫtū ad h̄ ꝯsona ē virtuti diuine. nec puto icōueniēs si ad istā actionē difformē aliquo modo ꝯcurrat semen vt concausa.

Quātū ad 3^m. dico q̄ rō semialis nō pōit vt sic p̄n^m pductiuum forme subal' sic nec semen. ꝛ pp easdē rōnes. ¶ Itē sicut semē nō sufficiens alterās. sine influētia celi vt ostēsum est. sic nec rō seminalis que est aliq̄ forma siue v̄tus actiua semis. Sunt tn̄ ꝛ semen ꝛ rō seminalis nō sufficiēter: sꝫ aliq̄liter cōcausatiua ꝛ coactiua nō ad formā subalē sed ad alterationē p̄uiā. Ex predictis omnib⁹ concludit q̄ nihil p̄existit i mā vt icboatio fore vl' actiuū fore qꝺ i ipaꝫ foraꝫ naturalr gn̄atā nālr trāsmutat. ꝛ sic ad qōeꝫ. ¶ Ad argumēta alteri⁹ opionis. ad p̄^m de creatōe nego ꝯn̄am. ꝛ ad pbationē cū dr̄ q̄ creatio est de nihilo factio. Rn̄deo q̄ si de nihilo p̄t dicē

habitudinem

bitudinē termini vel subi. Si dicit bitudinē termini
sic nō distiguit creatio a gñatōe nāli. vtraqȝ.n.ē pdu
ctio de nihilo. si dicat bitudinē subi sic ē tm̄ creatio: ꝛ
nō gñatio nālis. creatio.n.ē pductio de nihilo. ꝛ nul
lo psupposito. ita ꝙ excludit cālitatē cuiuscūqȝ cāe: tā
m̄alis qȝ foral' qȝ ēt efficiētis ex cati cōcāntis ipi creā
ti. ꝫ aliqn̄ ꝯcurrat vt posteri⁹. vt puta si res creata su-
scipiat i aliq̄ susceptibili: oppo^m h⁹ sp accidit i actiōe
nāli. qꝛ ibi ꝑexigit subm̄ ꝛ mā ꝯcāna q̄ ē ipotētia nā
li ad formā hñs inclinationē ad eā tāqȝ carēs ꝛ apta
nata nālr suscipe eā. vñ si p ipossibile forma nālis p-
duceret a nā nō ꝯcurrēte mā nec trāsmutata p nām.
tal' pductio eēt creatio. ¶ Vñ notādū ꝙ creatio ē p
ductio iter ens ꝛ nihil simplr. gñatio vō ē iter ens ꝛ
ꝑuationē. q̄ ꝑuatio ꝛ si nihil sit formalr. tñ psuppo-
nit aptitudinē ꝛ inclinationē nālē in subo aliq̄ cōcān
tē. nō sic creatio. ¶ Ex hoc cessat instantia ꝛ de grā ꝛ
aīa intellectiua. qꝛ ad istoꝝ pductionē nō ꝯcurrit ali-
qua cā ꝯcāns ipsi pducēti: cū iste forme nō educant
de potentia materie. vñ ꝛ deus posset eas pducere si
ne susceptiuo. ꝛ tūc pꝫ ꝙ nihil sibi coageret. nūc ēt p-
us ex natura rei pducunt a deo nulla alia cā ꝯcānte.
ꝛ in scdo signo nature vniunt q̄libet suo susceptiuo.
s. grā anime: ꝛ anima intellectiua corpori. pꝫ. ꝙ quod
agens naturale non creat ꝛ eadem rōne nō anihilat:
esto ꝙ nō pducat formā nō psupposito aliquo i ma
teria qd in formā nālr trāsmutet. ¶ Ad 2^m cū infert. ꝙ
gñatio fore natural' nō ē nālis. nego ꝯñaꝫ. Ad c⁹ eui-
dentiā psupponēdū ē ꝙ naturalitas gñatōis ꝛ mod⁹
natural' accipiēda sunt ex pte passi ad formā natura
tex.cō.5. liter iclinati: ꝛ nō ex pte pncipij actiui i exñtis ipi mo
bili vt pbatū fuit p rōes tres 5⁰ h⁹. caplo de nā. Hoc
psupposito rñdet ad pbatōes ꝯñe. ¶ Ad pmā dico
sic dici in sniando ꝙ phs h i lrā loqt de pte forme ñ
formalr. ſꝫ virtualr. eo mō q̄ dicit calorē eē ptē sani-
tatis. ꝛ h mō rō semialis pt dici pars forme gñande
ꝫ sit formaliter nihil illi⁹ forme. ¶ Ad scdaꝫ pbatio-
nem cū dr̄ ꝙ oīs gñatio natural' hꝫ pn^m actiuū dī ꝙ
falsū ē. Tu dicis ꝙ natura ē pn^m mot⁹ ei⁹ i q̄ ē. dico ꝙ
ē pn^m passiuū ñ actiuū. ꝛ p h naturalia dr̄nt ab artifi-
cialib⁹. qꝛ in naturalibus pn^m passiuū hꝫ determina
tā iclinationē ad formā i artificialib⁹ nō. ſꝫ ibi vel in
ductio forme ē ꝯ inclinationē materie. vt pꝫ i edificijs
ꝛ erectionib⁹. nā ꝯ inclinationē grauium ē ꝙ ponan-
tex.cō.12. tur sursuꝫ. vel saltē materia ē i potētia neutra ad for-
mas artificiales. ¶ Cōtra. qꝛ natura dr̄ magis ō for
ma qȝ de materia ex 2⁰ phy. ¶ Rñdet. nā vt pn^m pas
siuū dr̄ de materia: ꝛ de forma. nā p formā p qȝ res ē
talis p eādē est receptiua passiōis ꝯñtis formā. exē-
plū. p eandē formā q̄ hō ē receptiu⁹ risibilitatis. ꝛ q̄ g̃
ue ē graue vl' leue est leue cōpetit sibi talis vel tal' mo-
tus. ¶ Ad 3^{am} pbatiōeꝫ ꝙ violētū ꝛc. dicendum ꝙ li
nō conferēte vim: debet construi cum li passo ꝛ nō cū
li pn^m ex: vt sit sensus qd violētū est cuius pn^m est ab
ex ipso passo nō conferēte vim. ꝯfert aūt vim passuꝫ
nō actiue sed inclinatiue ꝛ dispositiue. qñ. s. hꝫ natura
lē ꝛ determinatā inclinationē ad formā iducēdā. qd
nō est veꝝ de violēto vt cū lapis fert sursuꝫ. ſꝫ ex h ni-
hil hēs. sufficit.n. ꝙ materia naturalr sit inclinata ad
formā naturalē ad saluādā naturalitatē gñationis.
esto ꝙ nihil actiuū sit ex parte materie.

Ad commen. in oppositū dicēdū ꝙ in illis duo
b⁹ auctib⁹ loqtur de potētia obiectiua. sic
.n. agēs nō largitur multitudine sed pfectionem. ꝛ il-
lud qd ē in actu ꝛ infra potētia nō sunt duo diuersa.
qꝛ albedo i actu nō ē alia nec ē compositior seipsa vt
ē i pō obiua. ſꝫ ē pfectior. ſꝫ loq̄ndo de pō subiua sic
agēs multitudinē largit pducēdo formā aliqȝ ō no
uo. Jt ē ens i pō. s. materia. ꝛ ens i actu. s. forā sut duo
diuersa ꝛ realiter distincta. ꝛ sic nihil mali sequtur.

¶ Sꝫ hic quidē pmittat: ex quibus vō tex.cō.34.
substantia est vt ptib⁹ pscrutādū ē. Si igit
ē hoc quidem materia: illō vero spēs ali-
ud ex his ꝛ substātia ē materia ꝛ spēs: ꝛ
qd ex his ē qdē vt materia ps alicui⁹ dr̄.

Queritur Utrū i reb⁹ natura .q.12.
lib⁹ materia sit ps q
ditatis rei specifice. vr̄ ꝙ ñ. nā. 5⁰ h⁹ c⁰. ō cā tex.cō.2.
dr̄ ꝙ oēs ptes diffōis sūt forme. g̃ mate
ria nō ptinet ad diffōnē nec p ꝯñs ad q
ditatē rei. ¶ Jtē. ibidem. ꝛ 2⁰. de aīa ꝛ alibi frequenter tex.cō.37. ꝛ
Ari. noiat form̄ ꝙ qd est rei. g̃ materia nō ptinet ad 8. h⁹ tex.c.8.
qd qd ē rei. ¶ Jtē. h in 7⁰. paꝝ post dr̄ ꝙ aīa est sba aīa tex.cō.33.
ti. ꝛ spēs. ꝛ qd qd erat esse. nō materia. ¶ Cōtra. octa
uo hui⁹ dr̄ ꝯ Plato. ꝙ oīs diffinitio hꝫ qd ꝛ q̄le. ꝛ oꝫ tex.cō.3.
hoc esse vt materia. illud vō ꝛ forma.

Respōdeo hic est opio tenēs ptē nega
tiuam pp auctoritates ad
ductas i opp^m ꝛ ples ꝯsiles. ¶ Jtē. ar. rōib⁹ ꝛ p̄ sic qcqd
hꝫ materiā ē gñabile ꝛ corrupti^e. ſꝫ qd qd ē ñ pt gña
ri ꝛ corrūpi. g̃ qd qd ē rei ñ icludit materiā. maior p
bat ex h 7⁰ c. 5⁰. materia ē q̄ res pt eē ꝛ nō eē. iō ꝫ phm tex.cō.22.
ibidē i oīb⁹ gñatis siue ab arte siue a natura ē materia vel inde.
qꝛ qdlibꝫ tale ē pole eē ꝛ nō eē. mior hr̄ i lrā. vbi dr̄
qd q̄cūqȝ nō cō cipiūtur cū materia sed sine materia
vt rōnes. i. qditates speꝝ: solū h nō corrūpunt. ¶ Jtē.
ꝙ qd est. est pn^m cognoscēdi illud cui⁹ est vt dictū fuit
supra in hoc eodē septimo. caplo 4⁰. sed materia nō tex.cō.22.
ē pncipiū cognoscēdi rē. qꝛ vt dr̄ paꝝ post materia ē
de se ignota. ꝛ ibidē ꝯmē. ait ꝙ materia siue sensibilis tex.cō.35.
siue intelligibilis ꝫ se est ignota. g̃ materia nō ptinet
ad qd qd est rei. Jtē. nihil ptinet ad qditatē rei qd phi
bet ꝙ qd est idē esse cū eo cuius ē. ſꝫ materia ē hmōi.
g̃ materia nō ptiet ad rei qditatē. maior est q̄si euidēs
ex termis. nā nihil pt phibere idētitatē iter rē ꝛ suā
qditatē nisi sit extraneū a rei qditate. vñ supra caplo 4⁰. tex.c.20.
pbat ꝙ i dictis ꝫm se qd qd ē idē ē cū eo cui⁹ ē mi. hꝫ
in lrā i h eodē 7⁰ ꝙ materia ē oīs ei⁹ qd nō ē idē cum tex.cō.34.
suo ꝙ qd ē. ꝛ iferi⁹ ēt dr̄ ꝙ ꝯcepta cū materia nō sunt
idē. g̃ ꝛc. ¶ Sꝫ ista opio nō placet pp rōnes iferi⁹ po
nēdas p scda opione. nec rōes isti⁹ opionis ꝯcludūt.

Ad primū i oppositū cū dr̄ oē qd hꝫ ma
teriā ꝛc. dicēdū ꝙ corrupti-
bile dr̄ potētiā ppinqȝ vl' remotā. corruptibile i pō
remota dr̄ illō qd hꝫ vñ possit corrūpi. nō tñ pt exire
i actū nisi pus sit in potētia ppinq̄ sic calefactiuū in
potētia remota dr̄ qd hꝫ vñ possit calefacere. ſꝫ nō pt
actu calefacere nisi sit in potentia ppinq̄. s. qd nō ipe
diatur ꝛ qd passum sit sibi pñs. ¶ Ad propositum
ignis est corruptibilis in 2⁰ dicendi per se. sicut co- tex.cō.66.
lor ē visibilis ex scdo de aīa. tñ ignis nō ē i potētia p
pinq̄ vt corrūpat nisi sit in eē exñtie. qd g̃ ē gñabile ꝛ
corruptibile primo hꝫ materiā ꝯtā ad exñtiam. sic
aūt qd qd est nec est gñabile nec corruptibile vt dicit
phus nec plus ꝯcludit rō. ſꝫ hoc nō obstāte qd qd ē
speciei habet materiam nō ꝯtā. ¶ Ad 2^m cum dī ꝙ tex.cō.5.
qd est. est pncipium cognoscendi ꝛc. illa rō reducitur
sic nihil pōt pfecte cognosci nisi cognitis oībus suis
cāis. vñ 2⁰ h⁹ pōit qd cāe nō sunt ifinite loq̄ndo tā de
cāis materialib⁹ qȝ de alijs. tūc sic. nihil ē necīū ad co
gnitōeꝫ rei nisi qd qd ē ꝫ te. ſꝫ materia ē necīa ex 2⁰.
h⁹. g̃ mā icludit in ipo ꝙ qd ē. ¶ Ad formā dicēduꝫ te.c.12.

q͛ lʒ cog̃ materie reqrit̃ ad cognitionẽ rei materialis
tñ alr̃ ē rō cog̃scendi formá.alr̃ materiá.ná sic cáe dif
ferût i pfectõe ꝛ entitate ꝛ cõlitate i cáñdo.ita ꝛ i cáñ
do cog̃nez rei eꝰ sunt.sic ḡ forá magis ē ens q̃z mate
ria.ita magis cát entitatẽ ꝛ cognoscibilitatẽ rei:qꝛ ēt
materia nõ hʒ ēē naturalr̃ nisi p formá cántē eiꝰ ēē in
effectu.ꝛ iõ ēt sofa fac̃ cog̃scẽ materiá.nı vtrũqꝫ po
stea ē cá cog̃scēdi ꝯpositũ.dr̃ ḡ materia ignota.qꝛ nõ
ē pͣrō cog̃scēdi illõ cuiꝰ ē.nec potissima.¶ Alr̃ dr̃ q͛
Ari.logt̃ de cognit͛ōe sciētifica ꝛ õ mã ꝫcta ad eē enti
tie.illa qdẽ ē ignota sciētifice a cá ꝯtigētie rei.iõ nõ fa
cit cognitõeʒ sciētificá.sʒ si abstrahant̃ a sensu illa q̃ꝛ
ē tal̃ materia nõ ē de eis nisi opio.¶ Ad 3m cũ dr̃ ni
hil ptiet ꝛc̃.dico q͛ minor est falsa.¶ Ad pbationeʒ
dicēdũ q͛ Ari.logt̃ ibi de materia ꝫcta p existere vel
de materia q̃ ē ppetas indiuidualis.i his.n nõ ē idē
q.7.arti .2. q͛ qd est cũ eo cuiꝰ ē p se h:sic Ari . intēdit lʒ sit idem
eo:quo hñt qd.vt ońsum ē supra i hoc 7°.caplo 4°.

Alia est opio tenēs ptez affirmatiuá. ¶ Ad eꝰ
euidētiá suppositis tribꝰ distĩctiõibꝰ posi
tis in sn̄tiēriando quaꝝ pma est de spē.alia de mate
ria:alia de sil̃toto declarabo qnqꝫ ꝯclones.¶ Pria
ꝯclo.sit ista materia nõ ꝫcta q̃ est pʒ potētial̃ accepta
tex.cô.6. absolute ꝛ vlr̃ ptinet ad qditatẽ specificá . hác ońdo
sic.Ari.g°.hꝰ caplo 2°.reciat opinionẽ diffiniētiũ res
materiales q̃ꝝ qdá diffiniebát p materiá solũ.qdá p
actũ.qdá p vtrũqꝫ.ꝛ isti vltimi diffiniebát pfecte.vñ
ibi ꝯmēdat architá q cõplexuꝫ est in diffõne materiá
tex.cô.9. ꝛ formá.¶ P.ibidē caplo 3°.dicit q͛ oʒ terminũ esse
orõnẽ lõgá.ꝛ i diffõne eē hoc qdē vt materia.illõ do
tex.cô.39. vt forma.¶ Itē i hoc 7°.inferiꝰ dicit q͛ parabola iu
nioꝛ a ialis quá ꝯsueuit socrates dicere nõ bñ se hʒ.
sn p fluũ.n.ē auferre materiá a qditatibꝰ reꝝ q̃ꝝ q̃dá
tex.cô.34. sunt hoc in hoc.i.forma in materia. h etiá dicit alibi
tex.cô 15. frequēter in hoc 7°.ꝛ in 8°.¶ P.arguit̃ per rões.h sic.
eēntia ꝛ qditaꝫ cuiuscũqꝫ sũbe est rõ intriseca sufficieꝫ
eēndi rei cuiꝰ est circũscripta q̃cũqꝫ alia realr̃ differē
te.sed per te forma ignis est tota essentia ꝛ quiditas
ignis.ergo ignis est ignis sine materia:ꝛ p ꝯñs mã ē
supflua in ná.qõ est absurdũ.ma.pʒ.qꝛ albedo est rõ
supficiei eēndi albá.ḡ multo magis igneitas eēndi
ignẽ.¶ P.cuius eēntia ē incáta ꝛ ipm ē incátũ :pdi
catũ icludit̃ i subo.qꝛ cũ eēntia rei ꝛ ipsa res sint idē
realr̃ pfecta idētitate.si vnũ ē icátũ:ꝛ reliquũ.ḡ addi
to vtrobiqꝫ illud cꝰ ē eēntia incáta a cáis itrisecis ip
sum ē incátum a causis itrinsecis.seu si qditas rerũ
mãliuʒ nõ includit mãm nec erit cáta mãlr̃.ḡ nec res
mãlis erit cáta mãlr̃.ḡ frustra ponit̃ mã in rebꝰ mãli
bus.nec mã erit cá.qꝛ nõ põt eá nisi itrinseca.qõ ē ab
surdũ euidēter.¶ P.oē ens ꝯpletũ in gñe nulli alte
ri vnit̃ ad faciēdũ vnũ p se.sʒ si vnit̃ facit vnũ p acci
dens.cũ eo vel vnũ aggregatiõe vt aceruus.sed si q
ditas ignis ē ipsa forma ignis sine mã. forma ignis
ē ens cõpletũ i gñe.ḡ cuicũqꝫ vnit̃ facit vnũ p accñs.
sed mãe vnit̃.ḡ h ignis cũ mã nõ est vnũ p se .sed p ac
cidens.vel aggregatiõe vt aceruꝰ.qõ falsum est.ma.
pncipalr̃ pbat̃.qꝛ q̃ faciũt vnũ p se non sunt cõplete
gñe.sed p reductionẽ vt sunt pñͣ ꝛ ptes rei.minor pʒ
qꝛ ignis ē cõplete in gñe.ḡ ꝛ forma ignis si sit tota q
ditas ignis.¶ P.qõ nõ icludit aliquá qditatẽ i gñe
nec aliq̃ qditas in gñe icludit ipm.nec ē in gñe p se.
nec p reductionẽ.sʒ p te mã est hõ.vt ońdá.ḡ mã nõ ē
p se i gñe.nec p reductionẽ.ḡ erit nihil.qꝛ nullũ ē ens
ēt genus nisi deꝰ.mã nõ est deus.ḡ nihil.maioꝛ pʒ.qꝛ
qcqd ē in gñe p se est qditas vel includēs qditatẽ.vt
ignis.ꝛ qcqd est in gñe p reductionẽ icludit̃ i qditate
alicuiꝰ ꝫ hñtis qditatẽ.minor ē euidēs.qꝛ si mã non

ptinet ad qditatẽ.nec ēt icludit qditatẽ nec icludit̃ vt
dicis.¶ P.q̃ńcunqꝫ aliq̃ rõ cõis ꝯuenit pluribꝰ.ꝯue
nit eis p aliqõ cõe cui cõuenit h illa rõ.vt pʒ ex pmo tex.cô.37.
post.ꝛ scõo de aia.sed facere p se vnũ ꝯuenit huic for tex.cô.30.
me ꝛ huic materie ꝛ illi.ḡ ꝛc̃.illud cõe ē ipsa materia
ꝛ forma cõiter accepte q̃ h faciũt p se vnũ.qõ nõ eēt
nisi ipsa materia ptineret ad qditatẽ rei cõit̃ accepte.
¶ P.qcqd ponit̃ i diffõne sũbe materialis ptinet ad
qditatẽ eiꝰ.qꝛ sũba nõ hʒ diffõnẽ p additamēta. sed
materia ponit̃ in diffõne sũbe materialis.ex 6°. hꝰ .ḡ tex.cô.2.
ꝛc̃.¶ 2ͣ ꝯclusio sit ista.materia ꝫcta p indiuiduatio
nẽ ptinet ad qditatẽ simul totius qõ est idiuiduũ sbe
distinctũ ꝫ vlē.hác ońdo sic.singularium sunt cáe sin
gulares.ex qnto huius capitulo de cá.materia aũt ꝛ tex.cô.2.
forma sunt cáe intrinsece rei.ergo indiuidui eriũt cáe
indiuidue.materia ergo indiuidua erit cá intrinseca
ꝛ qditatiua ꝛ indiuiduuʒ substantie sic accepte.¶ 3ͣ
conclusio sit ista.materia ꝫcta p exñtiam ptinet ad q
ditatem simul totius existentis. pbatio hꝰ. pma eēn
tialia cõpositi existentis sunt existētia.non.n. est intel
ligibile q͛ ex nõ existentibꝰ cõponitur itrinsece aliqõ
existens.sed materia est principiũ essentiale rei.ḡ cõ
positi exñtis erit materia existēs.4ͣ conclusio sit ista
materia accepta p pte integrali remota ptinet ad q
ditatẽ rei nõ ppꝛie ꝛ directe .sʒ p reductionẽ.q͛ nõ p
pꝛie ꝛ directe ostēdo sic.illud qõ nõ itrat diffinitionẽ
rei nõ ptinet ppꝛie ꝛ directe ad qditatẽ eiuꝫ.ná diffi
nitio est res includens qcquid est de qditate rei . sed
materia accepta p parte integrali remota nõ intrat
diffõnem rei.qꝛ semicirculus nõ est de diffõne circu
li.vt dr̃ h in lr̃a.ergo ꝛc̃.Sʒ q͛ ptineat ad qditatẽ rei tex.cô.35.
p reductionẽ ońdo sic.ná qcqd pncipiat principiuʒ
pncipiat ꝛ pricipatũ saltē p reductionẽ . qꝛ qcqd est
cá cause est cá cáti.sed materia sic accepta est pricipiũ
pricipij imediati.s.materie prime ꝛ imediate.ná cir
culus q̃ꝫtũ ad suũ esse materiale primuꝫ cõponit̃ ex
semicirculis sicut paries ex lapidibꝰ.ḡ ꝛc̃.¶ Quin
ta cõclusio sit ista.materia ꝫcta per accñs p̃ter neces
sariũ nullo modo ptinet ad qditatem rei. hác ońdo
sic.qõ põt pfecte esse ꝛ pfecte intelligi in sua qditate
sine alio:nõ depēdet ab eo nec icludit illõ i sua qdita
te.sed sillaba cõposita ex lr̃is cereis põt pfecte esse ꝛ
intelligi in sua qditate sine cera vel lr̃is cereis . ergo
cera vel lr̃e ceree nõ ptinet ad qditatẽ sillabe nisi di
cas sillabe ceree.ma.pʒ ꝛ minor ēt.qꝛ hec sillaba.ba.
põt esse ꝛ intelligi perfecte sine.a.ꝛ.b.cereis.qꝛ.b.ꝛ a.
pñt esse cupꝛee vel ferree.vel sine oi tali materia pos
set pferri hec sillaba.ba ¶ Aduertēdũ tñ q͛ materia
ꝫcta quocũqꝫ mõ non est de rõne qditatis specifice.
ná natura specifica abstrahit a q̃cunqꝫ ꝫctione acce
pta hʒ q̃tuor ꝯclones vltiaꝫ.ꝛ iõ solũ mã accepta mõ
abstracta ꝛ i vlī ē de eēntia spēi vt pͣ conclo pcedit.

Ad auctoritates phi in oppm. ¶ Ad pmá cũ
dr̃ q͛ oēs ptes diffõnis sũt forme.dicēdũ q͛ nõ sũt for tex.cô.37.
me sibi inuicẽ ꝯparate.sed respectu diffiniti.qꝛ de ip
so formalr̃ pdicent̃.¶ Ad scõam de scõo de aia cuꝫ
dr̃ q͛ forma est q͛ qd erat esse.dicendũ q͛ h dr̃ appro
priate ex eo q͛ forma ē pncipalioꝛ cá ꝛ cõpletiua dif
finitionis ꝛ qditatis rei nõ qn materia ēt concurrat.
¶ Ad tertiá q͛ aia est sũba aiati.dicendũ q͛ Arist.ac
cipit ibi sũbam ꝛ q͛ qd erat esse p notioꝛi pte diffõ
nis ꝛ nõ p tota diffõne.qõ pʒ p ipmmet glosantẽ se tex.cô.36.
statim infra.si qõ ait altera ꝛ non est aia aial ꝛ sic h q
dē dicendũ.hoc aũt non dicendũ.sic ergo nõ vult q͛
aia sit aial.sic nõ ē diffõ aialis.sʒ pncipalioꝛ ps.iõ sic
ait dicēdũ.sic ēt nõ.ita q͛ vno°. dr̃ diffõ.alio mõ nõ.
¶ Abeuntes

tex.cõ.35. ¶ Abeũtes ḽo ex actu nõ palã viꝫ qdẽ
sũt aut nõ sᷓt.ſʒ ſp dñr ⁊ cognoscunt vlis rõe.

q.3. Ueritᷓ Utrũ singulare sit ꝑ se a
nobis itelligibile.vr ꝙ ñ
ꝑ phm ħ in lr̃a q dicit ꝙ abeũtib⁹ a sen-
su nõ est palã an sint aut nõ sint.¶ Jte3
tex.cõ.60. 2°.de aĩa.dr ꝙ sensus ẽ singulariũ.intel-
⁊ ꝑ post. lectus vliũ.Ex his sic arguit.sicut se hʒ sensus ad su
tex.cõ.43. um obm sic se hʒ intellꝰ ad suũ.ergo ꝑmutatĩ sicut
sensus ad intellm sic obm sensus ad obm intellectꝰ.
sed sensus nõ est intellꝰ.ġ nec obm sensus qđ ẽ singu
lare est obm intellꝰ.¶ Cõfirmat.qꝛ diuersaꝛ potẽ-
tiaꝛ sunt diuersa obiecta.ergo singulare qđ est obm
tex.cõ.53. sensus nõ erit obm intellꝰ.¶ Pʒ.ꝙ qd est est obm in
tellectus.ex tertio de aĩa.sed singulare non hʒ ꝓprie
qđ qd est .ergo ⁊c̃.ꝓbatio minoris.tum qꝛ alias sin-
tex.cõ.35. gulare esset diffinibile ⁊ de ipso esset ꝓprie scia. quo
rũ vtrũqʒ est ꝫ phm in ħ septimo.tũ qꝛ ĩfinite possent
esse scie cũ infinitas nõ repugnet singularib⁹.tum qꝛ
hñs notitiã ꝑfectã de spe spãlissima hr̃et imꝑfectã ⁊
in potentiã de quolibet singulari:sicut hñs ꝑfectam
notitiã de gñe hʒ imꝑfecte ⁊ in potẽtia notitiã de spe
q̃libet ipsius.sed ħ ꝯñs est falsum,nã agens ꝑ cogni
tionẽ non põt ꝑfectissime se dirigere in agẽdo nisi ꝑ-
fectissime cognoscat agibile q̃ʒtũ sibi possibile est.ſʒ
artifex ꝑ artẽ ḋ domo tm̃ vlem ꝑfectissime se dirigit
in faciendo hãc domũ ꝑticularẽ:ita ꝑfecte sicut si eã-
dem prius aut vidisset aut nouisset.ergo dom⁹ facta
nõ ẽ apta ꝑfecti⁹ cognosci ab artifice q̃ʒ in vlĩ.¶ Pʒ.
ad ꝑncipale.si singulare ꝑ se intelligit.ġ vle non ꝑ se
itelligit.ꝯñs est falsum.ġ ⁊ añs.ꝓbatio ꝯñe.qꝛ si vle ⁊
singulare ꝑ se intelligant.aut ergo vle intelligit ꝑ eã-
dẽ spẽm ꝑ quã singulare.aut ꝑ aliã.non ꝑ eãdẽ.tũ qꝛ
idẽ repñtaret aliqd sub rõne distincti ⁊ indistĩcti.tũ
qꝛ si sic.s.ꝑ eandẽ.aut vna spẽs q̃ est ipsius vlis esset
oium singulariũ.aut q̃cunqʒ ẽ alicuius singularis ꝓ
pria est ipsi⁹ vlis.nõ ꝑmo qꝛ nulla spẽs vnica est rõ
cognoscẽdi plura vt plura.nõ scđo mõ . qꝛ tũc quot
essent intellectiões singulariũ tot eẽnt vliũ.tum qꝛ
ambo.s.vle ⁊ ꝑticulare semꝑ itelligerẽt simul:nisi in-
tellectus vteret spe nũc ad ħ nunc ad illud:⁊ illũ vsũ
oporteret ꝙ ꝓcederet cognitio h⁹ ⁊ illius. tũ qꝛ illa
eandẽ spẽs aut esset ipsius vlis ꝑ.⁊ sic non posset re-
pñtare singularia.qꝛ esset indistincta ⁊ cõfusa.vel ip-
sius singularis ꝑ ⁊ ex ꝯñti vlis.⁊ tũc quot essent spẽs
singulariũ tot essent spẽs vliũ.⁊ sic spẽs multiplica
rent in infĩᵐ si debeãt oĩa singularia cognosci.Si ve-
ro det alia pars ꝙ ꝑ aliam spẽm cognoscit.hoc non
vr̃.cũ qꝛ vtraqʒ spẽs esset eque abstracta cũ ab eodẽ
fantasmate gignat ⁊ virtute eiusdẽ intellꝰ agẽtis.q̃-
re ġ vna erit magis vlis ⁊ alia ꝑticularis nõ vr̃. tum
qꝛ si ꝑ gignat spẽs intelligibilis singularis ex fantas-
mate.aut ġ gignet alia vlis ex eodẽ vel ẽt de illa spe:
⁊ tũc tot erũt spẽs vles quot ꝑticulares. ⁊ sic eiusdẽ
vlis eẽnt infinite spẽs.aut nõ necessario gignet spẽs
vlis.sed tm̃ voluntate.sed ħ est irrõnabile oio.cũ gi-
gnitio spẽi sit nãlis.aut spẽs scđa vlis redit in idẽ cũ
ꝑma ⁊ auget eã.⁊ sic cognitio vlis poterit in ĩfinitũ
intẽdi.⁊ ẽt sequeret ꝙ quãto plura singularia video
tm̃ cognoscã ꝑfectius ipm vle quoꝛ vtrũqʒ ẽ manife
ste falsum.¶ Cõtra.intellꝰ cõplexus ꝓsupponit in
cõplexũ.sed intellꝰ cõponit vle cũ singulari dicẽdo.
sortes ẽ hõ.⁊ cognoscit ꝓpõnẽ eẽ verã vl' falsã.ġ cog
scit vtrũqʒ extremũ icõplexũ alꝰ cõponeret ignãs.

Respõdeo Jsta qđ ẽ metha . q̃ʒtũ q̃rit
de itellectiõe simplr singu
lariũ.⁊ ẽ ẽt aĩastica.i.ꝑtinẽs ad librũ de aĩa q̃tenꝰ q̃rit
de itellectiõe singulariũ respectu itellectꝰ nr̃i.ꝑ ġ qđ ꝑ
tractabit vt methaphisica.scđo ḋ aĩastica.¶ Quãtũ
ad ꝑmũ ꝑ ꝑmittã tres distictiones.⁊ ꝯñdã tres ꝯclo
nes.¶ De ꝑ sit ista ꝑma distictio singulare ẽ triplex.
qđdã abstrahẽs ab exñtia.nõ.n.singulare determia
tur q̃ʒtũ ẽ de se ad exñtiã sicᷓ nec vle.⁊ tale ꝑticlare ẽ
ꝑ se i gñe nihil icludẽs ꝓter nãꝫ spẽi ⁊ ꝓꝓetatẽ idiui-
duale ꝑ q̃ʒ ẽ ħ q̃lʒ aũt coordinatio ꝓdicamẽti abstra
hit ab existẽtia.scđo⁹ sumit inq̃ʒtũ est exñs singulare
⁊ nõ includẽs aliqđ accñs.⁊ tale singulare ꝑt dici si-
mul totũ vt dictũ fuit supra.exñtia aũt nõ est de rõe
alicui⁹ nec inq̃ʒtũ qd nec q̃ʒtũ ꝑticipat qd:qꝛ exñtia ẽ
oio ẽẽ q̃ditatẽ formalẽ saltẽ in creaturis.3°.sumit sin-
gulare inq̃ʒtũ includẽs nõ solũ exñtiã.sed alia accñtia
circũstantia vt q̃ʒtitatẽ q̃litatẽ locũ tp̃s ⁊ hmõi. ⁊ sic
ẽ ens aggregatũ ⁊ vnũ ꝑ accñs.¶ Scđa distictio ẽ ꝙ
itellectio est duplex.q̃dã q̃ dr̃ q̃ditatiua seu abstracti-
ua.⁊ ħ abstrahit ab exñtia respiciẽs solũ q̃ditatẽ ei⁹:
vt q̃ditas ẽ.alia ẽ itellectio q̃ dr̃ ituitiua ⁊ visio.⁊ ħ re-
spic ꝑ se obʒ pñs i sua exñtia.ita ꝙ ẽ exñtis vt exñs ẽ.
¶ Tertia distinctio sit ista.obʒ intellectus qđdã est ꝑ
intellectũ.qđdã nõ ꝑ.dr̃ obiectũ ꝑ intellectũ ꝙ adeq̃t
actũ intelligẽdi.nõ ꝑ aũt itellectũ dr̃ qđ nõ adeq̃t.exẽ
plũ in sil'i.qñ vr̃ q̃ʒtũ bipedale ipʒ totũ adeq̃t visionẽ
lʒ aũt pars eius ꝑ se videat nõ tm̃ adequat visionem.
Simil'r autem est de intellectu cuꝫ intelligitur spẽs.
puta hõ ipa spẽs tota itelligit ⁊ adeq̃t itellectionẽ ⁊
ẽ ꝑ itellcm̃.ſʒ ꝑtes spẽi.puta gen⁹ ⁊ dr̃ia lʒ vtrũqʒ ꝑ se
itelligit̃ ñ ꝑ.qꝛ neutꝛ adeq̃t ꝑ se itellectõẽ ⁊ talẽ.¶ De
2° sit ista ꝑ⁹ ꝯclo.Singulare q̃libet mõ sumptum ẽ ꝑ
se itelligibile q̃ʒtũ ẽ ex nã sua.hãc ꝯñdo sic singulare
ẽ ẽẽ ens.ġ ẽẽ ꝑ se itelligibile.ꝯña pʒ:qꝛ itelligibilitas
absolute seq̃tur entitatẽ cum ens sit obm itellectus vt
ꝓbatum fuit 6°.huius.ꝓbatio añtis.singulare inclu- q.6.
dit totã entitatẽ q̃ditatiuã supiorũ.⁊ includit vltra ħ
ꝓꝓetatem indiuidualem ⁊ exñtiã vel aliqđ accñs q̃ꝛ
neutꝛ diminuit.sed addit ad entitatẽ.ġ ad itelligibi
litatẽ.ġ ⁊c̃.¶ Pʒ.ꝓbat de singulari ꝑ⁹ sp̃ s̃r.nam tale
singulare nihil icludit aliđ vltra vle nisi gradũ vltie
actualitatis ⁊ vnitatis q̃ ẽ ipa dr̃ia idiuidual'.ſʒ a ta-
li singulari nõ excludit itelligibilitas rõne alicui⁹ in-
clusi in vlĩ supiori.qꝛ tũc vle non eẽt ꝑ se intelligibile
nec rõne alicui⁹ additi.qꝛ tũc angel⁹ ꝑticularis nõ eẽt
intelligibilis.nam si repugnaret singulari vt singu-
lare est posse intelligi:angelus nõ posset seipm itelli-
gere.nec de⁹ seipm cũ sit singularissim⁹.¶ Scđa cõ-
clo sit ista.Singulare q̃libet mõ sũptũ ẽ ꝑmũ intelli-
gibile q̃ʒtũ ẽ de se.hoc appet ex significato nois ꝙ ẽ
ꝑ.qđcũqʒ.n.aliud a singulari intelligit nõ icludit sin
gulare cõplete q̃ʒtum ad quicqd intelligibilitatis est
in eo:qꝛ nõ includit illum gradũ seu differentiaꝫ indi
uiduale q̃ singulare ẽ singulare.ſʒ ipʒ singulare iclu-
dit ꝯplete q̃cqd ẽ itelligibilitatis i q̃cũqʒ supiori.cũ i
cludit i suo ꝯceptu oia supiora ⁊ nõ ecõuerso . singu-
lare ġ nõ ẽ natũ itelligi vt pars iclusa i ꝑ itellecto.sed
tm̃ vt ꝑmũ i q̃ alia supiora ꝑ se icludunt.¶ 3ᵃ ꝯclo sit
ista.Sĩgulare ꝑ mõ est itelligibile ꝑ se respectu intel-
lectiõis abstractiue tm̃:⁊ singulare scđo ⁊ tertio mõ ẽ
ꝑmũ itelligibile itellectõe ituitiua tm̃.hec ꝯclo hʒ du
as ꝑtes vt pʒ ex scđa distictiõe.nã itellectio abstracti
ua abstrahit ab existẽtia obi.intuitiua aũt est existẽtis
obiecti vt est existẽs.ergo singulare primo mõ ꝙ ab
strahit ab existẽtia est obiectũ intellectionis abstracti
ue solũ.⁊ singulare secundo modo ⁊ tertio modo.qꝛ
ncludit existentiã ẽ obiectũ cognitionis intuitiue so
lũ.ꝯña est euidens de se ex significato terminorum.

Quātū ad scōm ōndam tres ɔclones. Pri
ma ɔclo sit ista. Singulare quocun
qꝫ mō sumptū est p se itelligibile a nobis ꝓ statu isto
saltē intellectiōe abstractiua. hāc ōndo sic. nā cognos
scens p se dn̄iam extremoꝝ p se cognoscit illa extrēa
dn̄ie. nā cū dn̄ia sit p se q̄dā relatio non pōt cognosci
non cognitis extremis. sed intellectus noster p se co
gnoscit dn̄iam iter singulare ꝛ vl̄e. ḡ per se cognoscit
tex.cō.34. vtrūqꝫ extremū. Sic. n. arguit Ari. scdō de aīa. de sen
su cōi. ¶ P̄. intell's discurrit a singulari ad vl̄e ꝛ ecō
uerso. ḡ cognoscit vtrūqꝫ extremū discursus. ɔn̄a pꝫ.
q2 aliter discurreret ignorās. ꝓbatio ɔn̄e: q2 sicut p
t.c.43.v'ide syllm cognoscim⁹ ɔclonē. ita p iductionē p̄ncipia. ex
p̄ poste. sꝫ nl'la potētia arguit discurrēdo iductiue ni
si intell's. ḡ notiores sunt sibi p̄missē qꝫ ɔclones. ḡ p
se itelligit singularia a qb⁹ arguit discurrēdo. ¶ P̄.
itell's nō iponit noīa reb⁹ q̄s ignorat. sꝫ itell's ipo-
nit ꝛ attribuit noīa singularib⁹ qbus ēt attribuit scd̄as
itētiones. puta singulare idiuiduū ꝛ hꝰ. de his faciē
ēt ꝓpōnes ꝛ opiniones q̄ oia ptinēt ad intellm̄. ḡ itel-
lectus noster nō ignorat singulare. ¶ P̄. icognita nō
possumus diligere. ꝑm Augu. sed magis ꝛ plus dili-
gim⁹ singulare qꝫ vl̄e. q2 p̄ceptū de dilectiōe magis ē
singularis qꝫ vl̄is. vn̄ p̄mo Joānis. q nō diligit fra-
trē suū quē videt. deū quē non videt quō poterit dili
gere. ḡ itelligim⁹ singulare. ¶ Cōfirmat. q2 nisi itell's
p se itelligeret singulare: volūtas nō posset p se velle
actū singularē. nec p ɔn̄s posset peccare. ɔn̄s ē falsuꝫ.
ɔn̄a pꝫ. q2 volūtas nō pōt p se velle: nisi qō est p se ac
tu ab itellectu cognitū. ¶ P̄. qcqd p̄fectiōis est in po-
tētia iferiori. s. sensitiua: ē i potētia supiori q̄ est intel
lectus. sꝫ p̄fectiōis ē i sensitiua cognoscere singulare
p se. ḡ multo magis in itellectu. ¶ P̄. spēs p se rep̄n-
tat illud a quo gignit. sed q̄libet spēs itelligibilis gi-
gnit a singulari. pꝫ. q2 nō ab itellectu agēte. q2 tūc ēēt
eius spēs ꝛ p̄ncipiū itelligēdi ipm̄ itellectū agentē. ḡ
p se rep̄n̄tat ipm̄ singulare. ¶ P̄. nulli⁹ est distincta
memoria nisi cui⁹ p̄cessit distincta app̄hensio. sꝫ intel
lectus hꝫ distinctā memoriā actuū suoꝝ q non sunt
sensibiles. ꝛ ḡ inq̄tū singulares. pꝫ. ergo hꝫ distinctā
notiuā eoꝝ q̄n̄ isunt. ¶ 2ª ɔclo sit ista. itellect⁹ noster
ꝓ statu isto nō p se itelligit singulare sub rōne ꝓpria
singularitatis. nec sensus sentiet. Hoc ꝓbat sic. ois po⁴
cognoscens aliqō obm̄ sub ꝓpria rōne pōt illud co-
gnoscere ꝛ ab aliis distiguere oi alio circūscripto ip
so solo manēte. sed nec itell's nr̄ nec sensus ē hmōi re
spectu singularis. ḡ nec itell's noster nec sensus itelli-
git singulare sub rōne ꝓpria singularitatis. maior ē
euidēs. sed prima ps minoris ꝓbat. q2 ois potentia
cognoscēs suū obm̄ ꝑm aliquā vnitatē pōt illud di-
stinguere ab oi alio qō nō est vnū tali vnitate. sed in
tellectus noster nō p̄t h̄ respectu singularis. ꝓbatio
huius. q2 distinctissima cognitio singularis vr̄ ēē ali
cuius intētiōis quā itellectus distincte cognoscit. sit
illa a. sed posita illa sola amota dn̄ia ꝛ tpis ꝛ loci. ꝛ
amoto alio ꝛ alio gradu itentiōis. ꝛ sic de aliis accn̄-
tib⁹ illi intētioni. nō vr̄ qꝫ itellectus sciat distinguere
si ōndat sibi a quacūqꝫ alia re eiusdē itētionis ꝛ eius-
dem spēi. ergo intell's nō cognoscit singulare ꝑm rō
nē seu vnitatē singularitatis. 2ª ps minoris pꝫ p idē. q2
si hec albedo ponit in eodē loco cū hac albedie: ma
net qdem hec hec. ꝛ illa illa. q2 hec nō est hec: nec disti
guit ab illa p ēē in loco. nunq̄ tn̄ sensus discernit du
as ēē nūero has albedines si sint eque i mēse. silr̄ nō
distingueret intell's iter duo singularia circūscripta
distinctiōe accn̄tali q̄ est p locū. magnitudinē ꝛ figu-
rā. ꝛ hmōi. puta si ēēnt simul tpe ꝛ hērēt eādē figurā
ꝛ magnitudinē ꝛ eundē colorē. talia. n. tam intell's qꝫ
sensus iudicaret ēē vnuꝫ. pꝫ ēt q2 sensus nō discernit
diuersitatē radioꝝ solariū. lꝫ ponant cōiter continue
variari. Rō h⁹ minoris p̄ncipalis assignat. q2 potē-
tia cognitiua in nobis cognoscit rē non ꝑm suā ab-
solutā cognoscibilitatē. inq̄tū. s. in se est manifesta. sꝫ
solū inq̄tū ē motiua potētie. q2 potētia cognitiua ꝓ
isto statu mouet ab obis. sꝫ nā singularis nō mouet
ꝑm gradū singularitatis. tū q2 ille gradus nō ē p̄nci-
pium actiōis sed limitatiu⁹ p̄ncipioꝝ actiōis. tuꝫ q2
idē est p̄ncipiū agēdi ꝛ assimilādi. grad⁹ aūt singula-
ritatis nō est p̄ncipiū assimilādi. sed magis p̄ncipiū
distinguēdi. nullo aūt mō est p̄ncipiū assimilādi. Si
arguas ɔ̄. q2 actiōes sunt p̄ singulariū. ¶ Rn̄deo si- q.8.
cut dcm̄ fuit in p̄mo h⁹. qꝫ si itelligit de p̄ncipio quo
qꝫ illud est nā. non tn̄ sine singularitate. ita qꝫ singu-
laritas ɔcurrit sicut cā sine qua nō eo mō quo color
non vr̄ nisi in q̄ntitate. ḡ intell's ꝛ sensus cognoscunt
singulare ꝑm vnitatē nāe. q̄ vnitas est minor vnitate
nūerali: prior tn̄ vnitate vl̄i. vt ꝓbatū fuit supra. non q.16.
tn̄ sine singularitate. ¶ 3ª cōclo sit ista. itellect⁹ nr̄ ꝓ
statu isto intelligit singulare p lineā reflexā reflecten- tex.cō.10.
do ad fantasmata. nā ꝑm Aristo. tertio de aīa. intelle
ctus intelligit singulare p lineā reflexā. cōmē. vō hꝫ
p lineā sp̄ealē. ꝛ ipse sic exponit. qꝫ intellectiōe singu
laritatis qditas abstrahit a qditate donec restat qdi
tas a q̄ non possit abstrahi vlteri⁹. ¶ Cōtra. q2 tunc
ēēt linea recta ꝛ nō sp̄ealis neqꝫ reflexa. ¶ Alr̄ ḡ ex-
ponit qꝫ sicut nā in agēdo nō p se itelligit vl̄e: q2 tūc
corpe gn̄ato qō est vl̄ius qꝫ aīal vel hō: nō ꝓcederet
vltra ad gn̄ationē aīalis vel hōis. nec itēdit p̄mo in
diuiduū signatū. q2 tūc gn̄ato vno tali. puta sorte. ces
saret actio nāe. qō est falsuꝫ. sed intēdit p̄mo iducere
nām in aliquo supposito. ꝛ h̄ ē idiuiduū vagū. Silr̄
in ꝓposito. spēs in fantasia ad quā se ɔuertit itell's p̄
rep̄n̄tat idiuiduū vagū in qō p̄mo fert cognitio itel-
lectus. qō pꝫ. q2 q̄nqꝫ itelligit singulare ignorādo in
q̄ spē sit. ꝛ in h̄ p̄mo signo in ipsa fantasia est cōfusuꝫ
subm̄ cū accidentibus. vel mutuo accn̄ia se mutuo ɔ̄-
hentia. 2° rep̄n̄tat nām absolute. s. q̄n̄ intell's abstra-
hit vl̄e ꝛ fert in nām p̄cise nō cōsiderādo eius singu-
laritatē. tertio reflectēdo cōsiderationē nāe ad circū-
stātias signatas. vt. s. intelligat singulare. i. naturā q̄
inest hmōi cōponit subꝫ cū accn̄tib⁹ ꝓpriis determi
nātibus talē naturā. ꝛ p tales circūstātias. puta. q2 ē
h̄. ꝛ nūc. ꝛ cū tali figura. ꝛ cū tali colore. ꝛ hmōi. ita qꝫ
illius reflexiōis termin⁹ a quo ꝛ terminus ad quē est
qd cōfusum ꝛ in medio ē distinctū. natura ḡ itelligit
determinata istis. ꝛ ē ibi cōcept⁹ nō simplr̄ simplex.
vt ens. nec ēt cōceptus simplr̄ qditatiu⁹. vt hō. sꝫ tn̄
ɔceptus p accn̄s. ꝛ ille ē determinatior ɔcept⁹ ad quē
deuenim⁹ in vita ista. nā ad nullū cōceptū singularis
deuenim⁹ in vita ista cui ɔ̄dictorie repugnat iesse al-
teri. ɔcept⁹ āt singularis ꝑꝫ rōnē singularitatis repu
gnat ɔ̄dictorie iesse alteri. sꝫ illū n̄ hēm⁹. ille ḡ ɔcept⁹
p accn̄s ē. ḡ magis distincte possum⁹ itelligē singulare.

Adargumēta In oppositū ad Ari. tex.cō.53.
in l'ra pꝫ: qꝫ loqt de
singulari vt exn̄s est. ꝛ de tali veꝝ est qꝫ nō est scia ꝓ-
prie dicta. alias scientia fieret nō scia. q2 mutato ob-
iecto mutat ꝛ hit⁹ idem manēs. ¶ Ad aliud de 2° de
aīa. ꝛ ad oēs auctes ɔsil'es. dicēdum qꝫ sensus ē. sin-
gulariū cū p̄cisione. q2 nō est vliū. itellect⁹ āt ē vtri-
usqꝫ. ¶ Ad rōnē de mutata ꝓpōne. dicēdū qō ille
mod⁹ arguēdi nō vꝫ in terminis se hn̄tib⁹ ꝑꝫ supi⁹ ꝛ i
feri⁹. exēplū arguē sic. sic se hꝫ hō ad nō hoieꝫ. sic aīal
ad nō aīal. ḡ ɔmutati. sic hō ad aīal sic nō hō ad nō

animal

aial.sed ois hõ est aial.ergo ois non hõ est non aial.
qd̃ est falsum.qꝛ asinus est nõ hõ.nõ tñ nõ est nõ aial.
ideo est falſa ꝯñtia arguendo a destructiõe añtis ad
destructionẽ ꝯñtis.nã nõ hõ ĩ plus se hꝫ qꝫ nõ aial.
Silr̃ in ꝓposito.qꝛ obm̃ itellectus est cõius qꝫ obm̃
sensus cõitate vl̃itatis ⁊ ꝑdicationis.qꝛ obiecta sunt
subordinata sicut ⁊ potẽtie.ideo nõ põt iferri ꝙ sic se
habeat obm̃ ad obm̃ sicut potẽtie iter se.sicut nec in
alijs subordinatis ꝫ sub ⁊ supra.nã obm̃ ꝯtinet sub
obo.¶ Ad cõfirmationẽ dicẽdũ sicut fuit dcm̃ in ꝑ-
mo hᵒ.⁊ in.5°.caplõ de vno.ꝙ potẽtiaꝝ disperataꝝ
sunt ois obia disperata.vt pꝫ de sono ⁊ coloꝛe.respe
ctu.s.visus ⁊ auditᵘ.sed potẽtijs subordinatis opꝫ ꝙ
sic potẽtie sũt subordinate:ita ⁊ obia.ita ꝙ obꝫ potẽ-
tie iferioris est ẽt obm̃ potẽtie supioris.sic se hñt sen
sus ⁊ intellẽs.¶ Ad 2ᵐ pñcipale dicendũ ꝙ singula-
re nõ hꝫ qd̃ qd est ꝓpriũ distinctũ a qd̃ qd est spẽi.qꝛ
nõ hꝫ qd̃ qd est ꝑ se ꝑ.lꝫ nõ hẽat ꝑ.hꝫ tñ ꝑ se.vt dcm̃
est.rõ ĝ nõ plᵘ ꝓbat nisi ꝙ singulare nõ itelligit a no
bis sub rõne ꝓpria singularitatis.qꝛ nõ hꝫ aliud qd
a qd spẽi.illud aũt qd̃ addit vltra spẽꝫ magis ꝑtinet
ad hecheitatẽ qꝫ qditatẽ.⁊ sic ꝯcedo ꝙ singulare nõ
ẽ diffinibile nec scibile alia diffõne vl̃ scientia qꝫ spẽi
⁊ sic nõ seqtur finitas esse scias singulariũ infinitoꝝ.
qꝛ vna ẽ oium cõis.¶ Cũ ẽt arguit de notitia imp-
fecta ⁊ in põa.dicẽdũ ꝙ artifex ꝑ intelligit domũ in
supposito vago ⁊ ex ꝯñti ⁊ ꝑ accidens intelligit do-
mũ hãc.qꝛ nãm domus ꝑ se intellectã seqtur singula
ritas in eẽ.⁊ iõ facit domũ singularẽ ꝑ accñs:qꝛ ꝑ ac
cidens facit qd̃ non ꝑ se cognoscit .cognito .n.vl̃i ꝑ
accñs singulare itelligit.¶ Ad 3ᵐ nego ꝯñam.Ad ꝓ
bationẽ dr̃ ꝙ ꝑ eandẽ spẽꝫ cognoscit vl̃e ⁊ ꝑticulare
alr̃ tñ ꝯsideratã.qꝛ vt dcm̃ est illa spẽs siue sit impssa
intellectui siue in fantasmate ꝫm duas opiniones .ꝑ
mo repñtat nãm in aliquo supposito vago. 2° nãm
absolute.3°.singulare signatũ qd̃ est ipsa nã circũstan
tionata accñtibᵘ.⁊ tũc nõ habeo ꝓ incõuenieti ꝙ ea
dẽ spẽs sic ⁊ sic accepta aliqd sub rõne distincti ⁊ idi
stincti repñtet.sicut ẽt eadẽ spẽs q̃ ẽ vl̃is est oium sin
gulariũ:ita ꝙ ẽ eadẽ spẽs ⁊ rõ cognoscẽdi plura ꝫm
aliã ⁊ aliã rõnem.vel posset dari alia pars .ꝙ q̃cũqꝫ
spẽs est alicuius singularis sit ⁊ vl̃is. nec seqtur tot
eẽ intellectiões vl̃ium quot singulariũ.naꝫ oẽs spẽs
singulariũ nõ repñtant nisi vnũ vl̃e.Qd̃ ergo addit
ꝙ ambo vl̃e.s.⁊ ꝑticulare.simul semꝑ intelligunt. di
co ꝙ nõ opꝫ.sꝫ ꝑ iperiũ volũtatis intellẽs põt vti spe
nũc ad hͦ nunc ad illud.qꝛ itelligimᵘ cũ volumus.ex
3° de aia.⁊ cũ dicis ꝙ illũ vsum ꝑcedit cognitio huiᵘ
⁊ illius.dico ꝙ ꝑcedit ordine ꝑdicto.qꝛ illa spẽs ꝑ re
pñtat nãm in supposito vago.scdo naꝫ absolute.ter
tio singulare signatũ.Cũ addit ꝙ illa spẽs est ipsius
vl̃is ꝑ :c.pꝫ ꝑ idẽ qd sit dicẽdũ.nã ꝑmo est ipsiᵘ idi-
uidui vagi.nec ex hͦ seqtur ꝙ quot sunt spẽs singula
riũ tot sint vl̃ia.qꝛ oia singularia nõ repñtãt nisi vnũ
vl̃e nec oꝫ spẽs multiplicari in ifinitũ nisi forsan suc-
cessiue.si oia singularia debẽt cognosci ⁊ qd̃libet in-
telligat ꝓpria spe.2°.illa eadẽ spẽs repñtat illã nãm
vl̃em absolute.⁊ ex ꝯsequẽti.⁊ ꝑ accñs ipm̃ singulare
signatũ mõ ꝑexposito.¶ Alr̃ dr̃ ad hãc tertiã rõneꝫ
ꝙ vr̃ ꝓbare ꝙ ꝑ nullã itellectionẽ quã mõ habemus
abstrahendo sit possibile dare modũ quo vl̃e ꝑ se in
telligit.⁊ singulare per se.⁊ facit ꝓ secunda conclusio
ne secundi articuli principalis.

¶ Si ergo genus simpliciter non est ꝑ-
ter eas que vt generis species:aut si est q
dem vt materia est. tex.cõ.43.

ueritur Utrũ cõceptᵘ gñis
sit aliᵘ a ꝯceptu spẽi q.14.
¶ Uidet ꝙ nõ.nã hͦ in l̃ra dr̃ ꝙ genus
nihil est ꝑter eas q̃ sunt gñis species.
¶ ꝑ.si sic.ĝ genᵘ ñ ꝑdicaret de spe.ꝯñs
ẽ falsum.ĝ ⁊ añs.ꝓbatio ꝯñe.qꝛ tũc genus eẽt pars
spẽi.sed ps nõ ꝑdicat formalr̃ de toto.ergo nec genᵘ.
de spe.¶ Contra.si nõ.aut cõceptus gñis est idẽ cõ
ceptui vnius drĩe vel spẽi tm̃.aut cõceptui cuiuslibet
drĩe ⁊ spẽi.si ꝑmo mõ.ergo genus nõ ꝑdicat nisi de
vna spe tm̃.qd̃ est falsum.si scdo mõ.ĝ tot essent cõce
ptus gñis quot drĩarũ.vel si tm̃ est vnᵘ ꝯceptᵘ gñis
illi vni cõceptui erũt oino idẽ cõceptus drĩarũ.ĝ in
ter se erunt idẽ.quoꝝ vtrunqꝫ est falsum.ĝ necessario
cõceptus gñis est alius a cõceptu drĩe.⁊ ꝑ ꝯñs spẽi. tex.cõ.43.

Respõdeo In ista qõne ꝑmo ꝑtracta-
bo vnã opinionẽ.scdo alr̃
dicã ad qõnẽ.¶ Quantũ ad primũ ẽ vna opinio q̃
dicit ꝑteꝫ negatiuã ꝑꝑ rõnes positas in pede qõnis.
Modᵘ ponẽdi ẽ iste . genᵘ ⁊ drĩa nõ sunt synonima.
differũt.n.penes modos ꝯcipiẽdi eũdẽ cõceptũ.q̃ sẽ
rõnes determinabilis ⁊ determinãtis.ita ꝙ rõ gñis
ẽ rõ determinabilis.rõ drĩe vel spẽi ẽ rõ determinã-
tis.¶ Sed ꝯ.qꝛ si sic.ĝ in diffõne ẽ nugatio.ꝯñs ẽ fal
sum.ĝ ⁊ añs.ꝯña pꝫ.nã ꝫm te idẽ cõceptᵘ dr̃ ꝑ genᵘ
⁊ drĩam.ĝ idẽ bis diceret.¶ Rñdet qd̃ excusat nu-
gatio ꝑꝑ diuersos modos cõcipiẽdi. ¶ Cõtra.qꝛ tũ
ẽ nugatio qñ positis diffõnibᵘ ꝓ noibᵘ . idẽ bis dr̃.
vt ait phs hic in l̃ra paꝝ post.sed positis noibᵘ gñis
⁊ drĩe idẽ cõceptus bis dr̃ nõ obstante diuerso mõ
cõcipiẽdi.ĝ erit nugatio.¶ Confirmat.qꝛ ꝑ phm̃ hͦ
in l̃ra.paꝝ post.hic ẽ nugatio.bipes pedes hñs.⁊ ta
mẽ ẽ alia rõ cõcipiẽdi.ĝ diuersa rõ ꝯcipiẽdi nõ excu
sat nugationẽ.¶ ꝑ.isti modi cõcipiẽdi aut sunt eẽn
tialr̃ itra cõceptũ gñis ⁊ drĩe.aut nõ.sed sunt accidẽ-
tales ꝓprietates sub qbᵘ cõcipiunt.si scdo.̃ nõ vitat
nugatio.ex quo ille rõnes sunt exᵃ cõceptũ que ponit
vnũ.si ꝑ mõ.aut ĝ vtraqꝫ rõ est eẽntialis itra ꝯceptũ
spẽi.aut nõ.si nõ.ĝ diffõ essentialr̃ icludit qd̃ nõ ꝑti-
net ad spẽm essentialr̃.si sic.ergo cõceptus generis ⁊
differentie sunt simplr̃ alij.qꝛ ꝑ alias rõnes quas es-
sentialr̃ icludunt q̃ sunt de ꝑ se ꝯceptu spẽi.¶ ꝑ.dif
finitio dr̃ esse ꝑmo.i.adeq̃te eadẽ cũ diffinito.sed cõ-
ceptus iteratus nõ ẽ ꝑ idẽ.ĝ alter cõceptus gñis vel
drĩe supfluit in diffõne qꝛ alter sufficeret.ergo illa re
sponsio non est bona.⁊ stat rõ ꝯ opinionem.

Quãtũ Ad 2ᵐ ꝑmo ostendã duas conclo-
nes .2°. duo dubia excludã.¶ De
ꝑmo sit ista ꝑma cõclo.cõceptus gñis est in se vnus.
Hanc ostẽdo sic.ois itellectus habẽs in se certitudi-
nem de aliquo: ⁊ dubitãs de oibᵘ determinãtibᵘ il-
lud:hꝫ de illo de quo est certus cõceptũ vnũ aliũ ab
alijs de quibᵘ dubitat.aliogn esset certᵘ de nihilo.qꝛ
de nullo cõceptu.sed itellectus põt esse certus de in
herẽtia cõceptᵘ gñis alicui.dubitãdo de quocũqꝫ cõ
ceptu spẽi.vt si ꝑ ꝓprietatẽ cõuertibilẽ cũ genere de-
monstraret ipm̃ genᵘ de aliquo demr̃atiõe.qꝛ puta
si ꝑ mouere demr̃are de aliquo ꝙ sit aial de quo ne-
scit aliq̃ spẽs gñis.sed dubitat.ĝ itellẽs hꝫ ď illo gñe
aliquẽ vnũ cõceptũ aliũ a cõceptibᵘ spẽrũ de qbus tex. nõ hñte
dubitat. ¶ ꝑ.drĩa sũt diuersa aliqd idẽ ẽtia.ex 5.hᵘ cõmẽto.
⁊ ex decimo.ita ꝙ magis vnũ sunt drĩa in illo i quo tex.cõ.12.
ꝯueniũt:qꝫ sunt in illo i q̃ drñt, aliogn nõ eẽnt drĩa.
sꝫ ꝑ diuersa.ĝ illud i q̃ sunt idẽ ẽ in se magis vnũ qꝫ il
la in qbᵘ drñt.sꝫ spẽs gñis ꝓprie drñt differentijs.⁊
sũt idẽ gñe.ĝ genᵘ ẽ magis vnũ qꝫ drĩe qbᵘ drñt:ꝙ ñ
esset nisi gñis esset vnus cõceptus.nã si plures ita es-

sent illi diuersi sicut cõceptus drie. ꝙ ad hoc ꝙ spẽs nihil vnũ essent. ¶ P̄. genus ꝓprie ⁊ in qd p̄dicat de spẽ. ꝟm aliquẽ cõceptũ. nõ eundẽ spẽi. qꝛ tũc esset p̄dicatio eiusdẽ de se. ꝙ ꝟm aliũ cõceptũ a cõceptu spẽi. ⁊ similiter est de quacunqꝫ specie: sed ille alius a quacunqꝫ specie est vnuꝫ in se. alias tot eẽnt genera. quot spẽs qȯ est absurdum. ¶ Cõfirmat vltio: qꝛ alias nomẽ gñis nõ eẽt vniuocũ nisi significaret vnũ conceptũ. ¶ Si q̄ras. quõ cõceptus gñis est vnus. Rñdeo. ꝙ gen⁹ duplr cõcipit. vno mõ p se ꝓ vt obm adequãꝫ intellectũ. ¶ Alio⁹ p se nõ ꝓ qñ. s. ↄcipit i aliq̄ cõcepto adequãte itellectionẽ in q̄ genus icludit. puta in spẽ vel indiuiduo. ꝓ⁹ ↄceptus gñis est vnus nũo sicut itellectio est vna nũo. ⁊ gñaliter ita vnica itellectione nũo itelligit magis vlẽ sicut minus vlẽ. 2⁹⁹ conceptus gñis distinguit i diuersis. ita ꝙ lꝫ in se sit vnus nũo nõ tñ vt ibi ↄcipit sꝫ ẽ tot nũo in quot icludit ita ⁊ ↄcept⁹ gñis natus est eẽ vnus numero qñ ↄcipit p se ꝓ ⁊ indifferẽs ad oẽs alios. ⁊ est distinctus numero vt inclusus in alijs ⁊ ↄcipit p se nõ ꝓmo. Et ꝟm h̄ est verum illud qȯ dicitur decimo huius. ꝙ genus: ꝟm se est diuersum in diuersis speciebus. ¶ Secunda conclusio sit ista. conceptus generis est alius a cõceptu drie. Hoc statim pꝫ. qꝛ dria nõ pticipat genus nec econuerso. sed sunt oino alterius rõnis. vñ conceptus gñis est ita alius a conceptu drie. ꝙ est primo diuersus in nullo cõueniens cũ eo. vt patebit in seq̄nti q̄one. ⁊ ex hoc sequtur ꝙ est alius cõceptus a conceptu spẽi sicut partiale a totali. nã spẽs essentialiter ⁊ formaliter includit conceptum generis ⁊ differẽtie. si ergo est alius a conceptu differentie. seqtur ꝙ est alius a conceptu spẽi. non totaliter sed partialiter.

De scdo est vnũ dubiũ ex p̄missis. s. qd determinate concipit p genus. ⁊ qd p driam. ¶ Rñdeo. p driam cõcipit vltimus actus quo spẽs ẽ illud qȯ est. ⁊ p genus cõcipit potentiale respectu illi⁹ act⁹ vltimi. hoc declaro sic. nã p phm caplo p̄cedẽti. sicut rõ. i. diffinitio se hꝫ ad rem. sic ptes diffõnis ad ptes rei. ⁊ ẽt octauo h⁹ dr. ꝙ terminũ. i. diffõnem oꝫ eẽ orõnẽ longã. ⁊ exp̄mere qd ⁊ q̄le. in spẽ aũt q̄ ꝓprie diffinit nõ sunt nisi due ptes essentiales. s. actus vltim⁹ q̄ spẽs est illud qȯ est. ⁊ potẽtiale respectu illi⁹ act⁹ vltimi. ꝙ dria vltima specifica a q̄ ẽ vnitas rei ⁊ diffõnis icludit p̄cise de suo p̄se itellectu actũ vltimũ in re q ẽ cã vnitatis rei cõpletiua. genus aũt ꝓrimuꝫ p̄cise includit p se ꝓpriũ potentiale respectu illius actus.

Secũdũ dubiũ occurrit. qd istis conceptibus generis ⁊ drie corrñdet in re. ¶ Respondet qdam ꝙ in re sufficit dria intẽtionis q̄ qdem dria nullam driam nec cõpositioneꝫ actualem ponit in re. sed tñ potentialem. sic intelligẽdo ꝙ ipsa res est nata facere diuersos conceptus in intellectu. ita ꝙ ista dria actu est solũ in intellectu cõcipiente. nec vt dicunt sufficit ad hoc dria rationis q̄ est qñ res non est nata facere nisi vnum conceptũ q tñ concipit sub diuersis modis cõsiderandi. vñ ꝟm istã opinionẽ dria rationis non sufficit ad driam generis ⁊ drie vt argutum est in ꝓ articulo ↄ p̄mã opinionẽ. ¶ Sed ↄ. qꝛ nec ista dria intẽtionis sufficit. nã cõcipiendo genus aut cõcipit aliqd rei in spẽ aut nihil. silr de dria. si nihil. ergo isti conceptus vident ficticij nõ reales nec p ↄñs dicunt de spẽ. Si aliquid. aut idem aliqd. aut aliud. si idẽ. tunc erit idẽ cõcept⁹ gñis ⁊ drie. qȯ est falsum. si aliud habeo ꝓpositũ. ꝙ in re est aliqua dria prior dria cõceptuum. ¶ Dices ꝙ aliqd rei cõcipit ⁊ idẽ. nec seqtur. ergo idẽ cõcept⁹ qꝛ eadẽ res nata est facere diuersos cõceptus. ¶ Cõtra vna res nata est facere vnũ cõceptũ adequatũ. qꝛ alias nõ esset cognoscibilis. nec vnico actu cognoscibile. sed ꝟm illuꝫ cõceptũ sibi adequatũ formãdo vꝫ imutare intellectũ quãtũ natũ est ipm imutare. ergo nõ formabit nisi vnũ cõceptum. ¶ Preterea. ad principale. ois dria prior nãliter oi actu rõnis est dria ex nã rei. sed obiecta naturalr p̄cedunt actus ⁊ distinctio obiectorum distinctionẽ actuuꝫ. maxime qñ hec illis causat. vt hic ponit. ergo dria intẽtionis q̄ est in conceptibus cõcludit driam priorem in obiectis q̄ ẽ realis. vel saltẽ aliqua ex nã rei. ¶ Aliter ergo dicenduꝫ ꝙ ne habeamus cõcedere conceptus simplr diuersos gñis ⁊ drie esse ficticios. opꝫ ꝙ illis corrñdeant aliq̄ in re. realiter diuersa vel distincta aliquo mõ ex nã rei. sic ꝙ circũscripta oi opatione intellectus agentis vel possibilis ⁊ oi actu intellectus p̄supposito vl cõcomitante est in re dria. sed talis dria hꝫ grad⁹ ꝟm ꝙ gen⁹ ⁊ dria pñt sumi ab alia ⁊ alia re. puta si sint diuerse forme in aliq̄ spe. sic in hoie. ita ꝙ ab vna sumat gen⁹ ⁊ ab alia dria. vl pñt sumi ab alia ⁊ alia realitate. puta si sit spẽs simplex. vt albedo p̄ma dr dria realis. 2ª dr dria formalis. vtraqꝫ tñ est ex nã rei.

Ad primũ In oppositũ. iã dictũ ẽ supra in sñiando. qꝛ auc̃aꝫ allegata est trũcata. vñ addit. aut si est qdeꝫ vt mã. ⁊ hec scda pars disiunctiue est vera. vt p̄dictũ est. ¶ Ad scdꝫ nego ↄñam. ad ꝓbationẽ cõcedo ꝙ conceptus gñis est ptialis. pars aũt lꝫ non p̄dicet de toto p modũ partis tñ significata denoiatiue p̄dicant. genus aũt lꝫ sit ps spẽi. tñ denoiatiue p̄dicat. ⁊ sic significat totũ vel ptem p modum totius vt ait Auic. q̄nto methaphysice. in abstracto aũt vltima abstractione nõ p̄dicat. vñ ista est falsa. homo est aialitas. vel humanitas est aialitas. ¶ Contra. qꝛ p̄dicatio denoiatiua excludit p̄dicationẽ in qd. sed genus p̄dicatur de spẽ in qd. ꝙ ⁊c̃. ¶ Rñdeo duplex est denoiatio. vna subiecti ab accñte. alia totius a pte essentiali. p̄ma ipedit p̄dicationẽ in quid. ⁊ 2ª non excludit ipsam. ⁊ talis ẽ denominatio spẽi a gñe. genus aũt ẽ pars essentialis spẽi. tex.cõ.43.

¶ Item aialis habentis pedes differẽtiã scire oꝫ in quantum habens pedes: quare nõ ẽ dicẽdũ habẽtis pedes aliȯ alatuꝫ aliȯ nõ alatũ: si qd ẽ: ẽ bene dicit. sed propter nõ posse facit hoc: sꝫ si aliȯ hñs scissos pedes: aliud nõ scissos pedes: he nãqꝫ sunt differẽtie pedis. nã scissio pedis pedalitas quedam est. ⁊c̃.

Q Uerit Utrũ dria diuisiua gñis iferioris icludat formalr driam supiorẽ. ¶ Uidet ꝙ sic. nã qȯ p̄dicat de alio p se p̄mo mõ icludit formaliter in illo. sꝫ dria supiorẽ ẽ hmõi respcũ iferioris. ꝙ ⁊c̃. minor ꝓbat hic in lr̃a. vbi dicit ꝙ i diuisiõe gñis. oꝫ ꝓcedere p drias p se. ⁊ tũc 2ª diuidit priorẽ p se. nã fissio pedũ est pedalitas. qȯ aũt p̄dicatur de alio in abstracto p̄dicat p se p̄mo mõ. ¶ P̄ si nõ. ꝙ drie specifice essent p̄dicata. ↄñs ẽ falsuꝫ. ꝙ ⁊ añs ꝓbatio ↄñtie. qꝛ tũc nõ haberẽt genus aliqȯ dictum de eis p se. qꝛ gen⁹ supius nõ p̄dicat de eis. nec dria supior p te. illa aũt sunt p̄ma p̄dicata. ⁊ p ↄñs gñalissima. de qbus nõ p̄dicat p̄dicata p̄ora p se. ⁊ tunc seqtur ꝙ ꝓpositio negatiua negans driaꝫ vnã ab alia. puta rationale nõ est irrationale. ẽ immediata. ¶ P̄. qꝛ si nõ. ꝙ dria iferior nõ diuersificat ipꝫ gen⁹ p se: ↄñs est falsuꝫ. qꝛ aial h̄ ipꝫ ꝙ est: ẽ diuersũ p drias diuersas vt q.15.

ſas.vt dr̄ decimo huiꝰ.pbō ɔñe:qꝛ in gñe diuiſio ſi ſit iter mediū:nō ē niſi genꝰ ſupiꝰ ⁊ dr̄ia ɔſtitutiua eiꝰ ſꝫ genꝰ ſupiꝰ nō icludit in drijs ſupiorib.ꝑꝫ.nec drīa ɔſtitutiua.puta ſenſibile ɔſtituēs aīal nō diſtiguit per drīas vlteriores.qꝛ ipſa nō icludit i illis.ſꝫ te.ġ genꝰ itermediū ſe hꝫ ad ipas drias iferiores ſicut poᵃ ad actū.ſꝫ potētiale nō diſtiguit ſm ſuā eſſentiā ꝑ actū q ē ex̄ rōez eiꝰ.⁊ ecōuerſo.ġ ⁊c. ℂ Cōtra.qꝛ ſi ſic.ġ i diſferētijs erit ꝓceſſus i ifinitū.ɔñs ē falſuꝫ.ġ ⁊ añs.ꝓbatio ɔñe.qꝛ ſi drie iferiores icluderēt ſupiorē.ġ eēnt differētes.nā dria ſūt diuerſa aliqō idē entia.i aliq̄ ġ ɔuenirēt.ſ.i dria ſupiori ⁊ differēt differētijs:⁊ tūc q̄rā de illis.vtꝝ includāt driā ſupiorē.vel nō.q̄re vel ꝓceditur in ifinitū.vl' ſtabit ad aliq̄s drias q̄ i nullo ɔueniūt nec icludūt aliqō cōe. ℂ Itē.ſi ſic.ġ dria inferior erit ſpēs.ɔñs eſt falſum.qꝛ tūc eſſent plura gña q̄ȝ decē.cū talis differētia nō ſit ſpēs alicuius illoꝝ generꝝ.ꝓbatio ɔñe.omne qō habet ꝑdicatū de eo in qd ⁊ driam dictam in quale eſt ſpecies.qꝛ compoſitum ex gñe ⁊ dria.ſꝫ talis dria inferior habet ſuperiorem dictā de ea in qd ſm te.⁊ aliā q̄ differt ab oppoſita dria q̄ dr̄ de ea in quale.ergo eſt vere ſpēs.

Reſpōdeo

Dic ē vna opīo q̄ dicit qō dria ſupior icludit i iferiori qō ꝓbat ꝑ textum phi.Tū qꝛ hic dr̄ ꝙ vltia dria ſeu finalis ē ſuba rei.qō nō eēt niſi includeret alias precedentes.alr̄ nō eſſet ſba rei.Tū qꝛ hic dicit ꝙ i diffinitiōe nō opꝫ pōere alias drias ſꝫ ſolūmō vltimā.qꝛ ſi alie apponant cū ꝑma erit nugatio.vt dicendo.aīal bipes hñs pedes trāſponēdo diffinitiōez.nā dicto bipede ſupfluū eſt ponere hñs pedes.Tū qꝛ hic dr̄ ꝙ in ſuba nō ē ordo.ſꝫ ſi iferior dria nō icludit ſupiorē erit ordo.qꝛ vna ꝑor.alia poſterior. ℂ Cōtra iſtā opinionē arguit reducēdo rōnes.⁊ ꝓ ꝑmā.qñ dr̄ ꝙ vltima dria eſt.ſuba rei.Cōtra.qꝛ diffinitio īdicat ſubaꝫ totā rei.ſꝫ de ſuba diffiniti nō ſolum ſūt oēs drie:ſꝫ ēt genꝰ.ġ genuſ vl' ē de ꝑ ſe itellectu drie vltime vl' genꝰ ſupfluit in diffinitiōe.quoꝝ vtrūqꝫ ē falſū.ġ illō ex quo ſequit.ſ.ꝙ finaliſ dria ſit tota ſubſtātia rei. ℂ Itē oīs diffinitio hꝫ partes ⁊ ſicut tota diffinitio totā rē exꝑmit:ſic pars ꝑtē.ſꝫ dria finalis ē pars diffinitiōiſ ġ exꝑmit partē rei.⁊ nō totā ſubam rei. ℂ Confirmatur.qꝛ eodē mō tractat hic phs de diffinitione ⁊ i octauo huiꝰ.vbi dr̄ ꝙ i diffinitiōe duo ponūt reſpcū q̄rū vnū ē vt mā aliō vt forma. ℂ Ad formā dico ꝙ ſicut dictū ē exponēdo lr̄am.phs nō intelligit ꝙ dria ſit tota ſuba rei niſi cōpletiue.qtenꝰ ab illa dria ē tota ſuba rei completiue. ℂ 2ᵃ rō reducit.ſ.ꝙ ad dicta ſua ſeqt nugatio.⁊ nō nobis.nā oīs diffinitio:vl' datur ꝑ genꝰ ꝑmū ⁊ drias itermediaſ vſqꝫ ad vltimā.vl' ꝑ genꝰ ꝑimū ⁊ driā vltimā ſpecificā.ſi ꝓ mō ſeqt cōtra te nugatio.qꝛ tūc dria itermedia ponet in diffinitiōe.⁊ dria vltia icludit oēs itermedias.vt tu dicis.ġ dria itermedia dr̄ bis.ſemel i ſe.⁊ ſel' i vltima dria.ſi 2ᵒ.ſeqt idē.nā genꝰ ꝑimᵐ icludit driaꝫ ſuā ɔſtitutiuā.⁊ vltia icludit eā ſilr̄.vt tu dicis.ġ bis dicet.puta dicēdo aīl rōale.qꝛ ſenſibile icludit in aīali qō ɔſtituit.⁊ ēt i rōnali.ſm te.ġ bis dicet. ℂ Dices ꝙ diffinitio ñ ſic dat.ſꝫ ꝑ genꝰ ꝑᵐ ⁊ driā vltimā.Cōtra.tū qꝛ ē ɔ phꝫ hi lr̄a.qꝛ oīs diffinitio vl' dabit ꝑ genꝰ ꝑimᵐ ⁊ vltimā driā vel ꝑ ꝑmū genꝰ cū alijs itermedijs.Tū qꝛ h vlt boetiꝰ expſſe lib̄ro diffōnū.vbi dicit.ꝙ ꝓ in diffinitiōne accipiēdū ē genꝰ cū dria.⁊ vidēdū ē de diffinitiōe ſi ſit ɔuertibiliſ cū ſpē diffiniēda.⁊ ſi minꝰ fuerit:accipienda ē alia dria.⁊ genꝰ cū dria ꝑorerit loco gñis ⁊ ſic q̄uſqꝫ reddat ſpēꝫ diffiniēdā.ġ nō ſolū ꝑmū genꝰ ponēdū ē cū vltia dria:ſꝫ ēt cū oibus itermedijs.

ℂ Ad formā.dicēdū ſic dictū ē exponēdo lr̄aꝫ.ꝙ nō itētio phi q̄n ſine nugatōe poſſet dari diffinitio ꝑ genꝰ ⁊ drias mltas:ſꝫ ꝙ vltia dria ē cōpletiā ⁊ ꝑfectiua ſube rei.qꝛ ſi nō ſeqt nugatio vt dictū ē i exponēdo lr̄aꝫ. ℂ Tertia rō reducit ꝓbādo ꝙ i ſuba ē ordo.nā oīs ſuba diffinibilis cōponit ex qd ⁊ q̄li.ex 8ᵒ.huiꝰ.⁊ forma ē ꝑor mā ⁊ magiſ ens vt dictū ē.7ᵒ.⁊ actꝰ ē ꝑor potētia:tpe ⁊ ꝑfectōe.ex.9ᵒ.hꝰ.ſꝫ i diffinitōe vnū ē poᵃ.vt mā.aliō actꝰ.vt forma.ġ ibi ē ordo.⁊ ꝑ ɔñs i ſuba diffinibili ē ordo. ℂ Ad formā iā dictū ē i exponēdo lr̄aꝫ.ſ.ꝙ phs itelligit ꝙ aliꝰ ⁊ aliꝰ ordo nō facit nec tollit nugatōez.ꝑn ſp ſeqt nugatio negādo h ꝙ ab vltia dria ſit vnitas ⁊ ſuba rei ɔpletie. ℂ Alr̄.ġ dicēdū ad qōnē ꝙ dria inferior nō icludit formalr̄ ſupiorē.ꝑ rōnes tactas.tū qꝛ eē ꝓceſſus in infinitū i drentijs.tū qꝛ dria eēt vna ſpēs.tū qꝛ ſp nugatio eſſet in diffōne.

Ad argumēta

In oppoſitū. ℂ Ad ꝑmū dico ꝙ minor ē falſa.Ad ꝓbatōez.dico ꝙ auctoritas Arī. itelligēda ē nō ꝑdicatiue.ſꝫ diuiſiue.nō.n.vult phs niſi ꝙ dria ſupior diuidat ꝑ drias iferiores ꝑ ſe.qꝛ fiſſio pedis ſolū diuidit hñs pedes.⁊ nō pedalitas ꝑdicat de fiſſione pedis ꝑ ſe ꝓ mō. ℂ Ad 2ᵐ nego ɔñaꝫ.Ad ꝓbationē dicēdū ꝙ hr̄e ꝑdicatū i qd ɔuēit duplr̄.formalr̄ ⁊ directe.vl' ſolū denoīatiue ⁊ idirecte.dria āt nō hꝫ ꝑdicatū i qd formaliter.qꝛ differentie nō habēt ɔmūe ꝑdicatū d eiſ i qd ꝑ ſe.ꝓ itelligē d dria q̄ ſolū ē dria.nā oīs talis ē ſe tota diuerſa.ſꝫ tñ dria hꝫ ꝑdicatū i qd nō formalr̄.ſꝫ denoīatiue.ſ.ipm genꝰ.qtenꝰ ſaltē i directe ē i gñe.⁊ ꝓpter hoc nulla dria ē gñaliſſimū.qꝛ eēt i genere q̄cūqꝫ mō repugnat gñaliſſimo. ℂ Ad 3ᵐ nego ɔñam:ad ꝓbationē dicēdū ꝙ genus ſiue iferiꝰ ſiue ſupius ſe hꝫ vt potentiale.⁊ diſtinguit ꝑ differentias ſicē materia ꝑ formā.nec reputo inconueniēs immo neceſſariū ꝙ potentiale diuidat ꝑ actuale ⁊ ꝙ eſt extra rōnē eius.Et ſic ſit dictū ad qōnem.

Primum enim ſubſtantia que vniuſcuiuſqꝫ propria vniuſcuiuſqꝫ que nō ineſt alii:vniuerſale vero commune eſt. ℂ Amplius ſubſtantia dicitur que non de ſubiecto.⁊ vniuerſale de ſubiecto aliquo dicitur ſemper. c.45. tex.cō.46.

Ueritur

Utꝝ vniuerſale ſit aliqd i rebꝰ. ℂ Uidet ꝙ ſic.nam oē qō ē tale ꝑ ꝑticipatiōnē reducit ad aliqd tale ꝑ eēntiā.alioqn tale ꝑ ꝑticipatōez erit ꝑmū tale ꝑ eēntiā ſed ſingulare eſt tale per participationem.vt hic hō homo per participationē hoīs.alioqn hō nō ꝑdicaret de ſingularibꝰ.ġ hō vl'is ē hō ꝑ eēntiaꝫ.⁊ ꝑ ɔñs ē in rebus. ℂ Itē.ſuba ē ꝑmū ens vt dictū fuit.7ᵒ.⁊ eſt ens reale.qꝛ itellectꝰ nr̄ nō cauſat niſi accidēs.ſꝫ ſcōa ſuba eſt ſuba.⁊ ponitur vl'is.ġ vl'e eſt aliqō ens reale. q.16.

ℂ Cōtra.phs hic i lr̄a.Tum qꝛ ſubſtantia vniuſcuiuſqꝫ eſt ꝓpria ſibi.⁊ nō ineſt alteri.Tum qꝛ ſubſtātia non dicit de ſubiecto.vl'e aūt ſic.Tū qꝛ ſciās logica q̄ eſt de vl'i eſſet ſcia realis quod eſt falſum. tex.cō.46.

Reſpōdeo

In iſta qōe ꝓ q̄ſdā opiones ꝑtractabo.2ᵒ.ad qōeꝫ alr̄ rn̄debo. ℂ Quātū ad ꝑᵐ ē vna opīo platonis ſꝫ ꝙ Ar. īponit ſibi.q̄ ponit ideas ꝑꝑ triplicē rōnē.Tū ꝑꝑ eētitatē formalē reꝝ.vt videtur ꝓbare ꝑᵃ rō de ꝑticipatione poſita i pede.Tū ꝓpter ſciam q̄ eſt tātū de neceſſarijs.ſingularia aūt ſūt corruptibilia.Tū ꝑꝑ generationē.nā ſm platonē gn̄ans ꝑticulare nō ſuffic. ℂ Sꝫ iſta opio ſi pōat ideā eē quādā ſubaꝫ ſepatā a

motu ꝛ ab accidẽtibus ꝺ accidens nihil hñs in se ni
si nãm specificam perfectã q̃ztum põtest perfecta ꝛ
passiones forte ꝑ se speciei: alioquin de ipsa nihil sci
ret. si inquam sic ponat non põt bene improbari. q2
non vr̃ repugnare absolute rationi entitatis tale sin
gulare sic nãm hñs. nec absolute hoc improbat Ari.
sed quatenus ponit incorruptibile ꝛ eiusdem rõnis
cũ corruptibilibus. vt arguit Arist. ꝯ hoc in fine hu
tex.cõ.53. ius. et hoc ꝙ corruptibile ꝛ incorruptibile differunt
tex.cõ.26. plusq̃z gñe. lz in .7°. vt dictum fuit supra arguat non
impossibilitas sed non necessitas. q2 .n. nihil nõ ma
nifestum ponendũ est a philosophantib⁹ nisi necessi
tex.cõ.28. tate. ideo Aristo. arguit ꝯ ideas ostendens ꝙ nõ sunt
necessarie ꝑpter illa ꝑpter que ponunt. ꝙ .n. nõ po
nuntur propter entitatem. nec ponunt ꝑpter sciam.
tex.cõ.228. probatum est supra ca. 4. vtrum aũt idem est. ꝙ au
tem non propter generationẽ probat c. sequenti. Do
rum autem que sunt. ꝛ ita simplr̃ si sunt ponẽde idee.
Si aũt vlteri⁹ ponat plato vt sibi imponit: ꝙ dicta
idea est formaliter vle. ita ꝙ per identitatem ꝑdicat
de isto corruptibili predicatione dicẽte hoc est hoc.
statim videt includere ꝯdictionem. s. ꝙ idez numero
sit quiditas multoꝝ diuersoruz. ꝛ sit extra ipsa q2 ali
ter non esset incorruptibile. ſm ergo ꝑmum modu3
illa opinio non vr̃ impossibilis. lz non sit necessaria.
sed scðo modo est impossibilis. ¶ Alia est opinio lo
quendo de vli ſm intentionem Ari. q̃ ponit ꝙ vle ẽ
in re. ¶ Pro qua tripliciter arguitur. primo sic. vle
est aptum natum dici de pluribus. sed res ẽ apta na
ta dici de pluribus. ergo vle est res. probatio mino
ris. q2 si non. tunc talis aptitudo repugnaret rei nec
posset sibi ꝯferri ab intellu. q2 tunc intellectus posset
dare sorti hãc aptitudinẽ. qð est falsum. ¶ Ꝓ. 2°. sic.
vle predicat de re. s. de singulari predicatione dicẽte
hoc est hoc. vt sortes est homo. sed impossibile est ali
quid predicari de re nisi sit in re. ergo vle est aliquid
tex.cõ.59. in re. ¶ Ꝓ. tertio qð qd est absolute sumptum est ve
re res. q2 est ꝑn^m ꝛ cã. vt habet infra. ca. sequẽti. sed ip
sum qð qd est absolute sumptum est vle. ergo vle est
vere res. probatio minoris. qð quid ẽ absolute sum
ptum exprimit per diffinitionem. sed diffinitio non
est nisi vlis. vt dictum fuit supra. ergo ꝛc. ¶ Mod⁹
ponendi talis est ꝙ in re est gradus limitatiõis. ergo
singulare est hoc: q2 est ipa proprietas seu differentia
indiuidualis. est ẽt ipa natura per ipm graduz limi
tata. ꝛ illa non solum est intelligibilis sine illo gradu
indiuiduali: sed ẽt natura est prior in re tali gradu. ꝛ
vt sic prior non repugnat sibi esse in alio. q2 vt sic nõ
est adhuc limitata ad hoc singulare. ꝛ natura vt sic ꝑ
or est vniuersalis.

Sed ꝯ istam opinionem arguit tripliciter. ꝑ
mo sic. vle est vnum obiectu3 intellectus
numero ꝛ vna intellectiõe numero intelligit. vt dem̃
fuit supra. ita ꝙ intellectus attribuẽdo ipm diuersis
singularibus attribuit idez obm numero plures cõ
ceptui vt ꝑdicatum diuersis subiijs: dicendo hoc est
hoc. sed impossibile vr̃ ꝙ aliquid in re sit idem intel
ligibile numero ꝛ sic attribuat diuersis. ergo vle ni
hil est in re. ¶ Ꝓ. 2°. cuicunq3 inest subiectum sub rõ
ne qua est subm: ei inest ꝛ passio. si ergo homo inest
sorti sub ea rõne qua homo est vere vle. vt tu dicis.
ergo sortes erit vere vle qð est falsum. ¶ Ꝓ. 3° si sic.
sequit ꝙ sensus h3 pro ꝑ se obiecto vle. qð est falsu3.
probatio ꝯñe. q2 natura non mouet sensum inquãtũ
hoc. lz non nisi hoc vt dictum fuit de intellectione sin
gularis. videtur ẽt ꝙ intellectus agens oino supflu
at: si oẽ vle iam est in actu in re ex se. ¶ Cõtra modũ
ponendi arguitur dupliciter. Tum q2 sequitur ꝙ tot
sunt vlia quot singularia. q2 quecunq3 natura in quo
cunq3 indiui duo h3 illa3 rõnem vlis que assignatur
. s. illam indifferẽtiã ad plura. Tum q2 in predicatio
ne vlis de singulari idem ꝑdicaretur de seipõ.

Alia est opinio in extremo. ꝙ vle tãtũ est in in
tellectu. Pro qua arguit ꝑ cõmẽta. ꝙ intel
lectus est qui facit vlitatem in rebus. sed intellectus
agens non est potentia factiua sed actiua. ergo nihil
cãt extra intellectum. ¶ Ꝓ. vle est vnum in multis ex
primo poste. ergo includit essentialr̃ cõparationẽ ad tex.cõ.25.
supposita. vt ꝑdicabile ad subiicibile. sed talis com
paratio nõ est in re: sed tm̃ in intellectu cõparante. g
ꝛc. ¶ Sed ꝯ istam opinionẽ arguitur. nã obiectum
nãliter precedit actum. sed vle est obm intellectus. g
vle nãliter precedit intellectionem qua intelligit. sed
non est actu in intellectu nisi ꝑ itellectionem. g vle nõ
est in intellectu tm̃. ¶ Ꝓ. subiectum scie inquantum
subm precedit intellectum. sed subm scie vt subiectũ
est vle. ergo ꝛc. probatio minoris. q2 subm scie vt sic
est primo tale cõparando ad passiones. ꝛ si primo ta
le. g de oi. ꝛ sic põt esse scientia de eo.

Quãtũ ad 2^m ꝑmo ꝑmittam aliquas disti
ctiones. 2°. inferã aliquas cõclones.
¶ De primo sit ista ꝑma distinctio. duplex est intẽtio
. s. prima ꝛ scða. Dico primam intentionẽ ipam rem
positã inesse itellecto. ꝛ cognitio dicit prima: q2 res
dr̃ intẽtio non quocunq3 mõ res. sed vt itellecta ꝛ co
gnita. Uoco intentionẽ scðam quandã relationẽ seu
cõparationẽ intellectus. qua intellectus cõparat vnã
primã intentionm ad alterã. seu vnum intellectũ alte
ri. Exemplum. intellectus intelligens hoiez ꝛ intelli
gens aial. cõparat vnum ad aliud ſm rõnem ꝑdica
bilis ꝛ subiicibilis. que cõparatio ex parte aialis dr̃
genus. ꝛ ex pte hois dicit spẽs. ꝛ sic ſm diuersas cõ
parationes format diuersas intentiones scðas. pu
ta gñis ꝛ speciei ꝛ indiuidui ꝛ hmõi. ita ꝙ ois scða
intentio est formaliter relatio rõnis. ¶ Scða distin
ctio sit ista. ꝙ cum vle sit quoddam concretũ põt ac
cipi duplr̃. vno modo pro ꝑ se significatio: qð est vli
tas: ꝛ scða intentio q̃ est quedam relatio rõnis in pre
dicabili ad illud de quo est ꝑdicabile. ꝛ hunc respe
ctũ rõnis significat hoc nomen vle in concreto. ꝛ vli
tas in abstracto. Aliomodo sumit vle ꝑ illo qð de
nominat ab illa intentione vlitas: q̃ est aliqua res ꝑ
me intentionis. nã scðe intentiones applicant ꝑmis.
ꝛ hoc scðo modo põt adhuc accipi duplr̃. vno mõ ꝑ
illo qð est quasi subm remotum denoiatum ab illa
scða intentione. ꝛ sic nã absolute sumpta dr̃ vle. qua
tenus non de se hoc. ꝛ ideo non repugnat sibi ex se di
ci de multis. ꝛ natura sic accepta est indeterminata ꝑ
uatiue siue negatiue. Aliomõ põt sumi pro ipso sub
iecto ꝑpinquo qð est ipsa nã indeterminata ꝯrie. vt
. s. cõiuncta indeterminationi actuali quasi habitui ꝯ
rio. ꝛ hoc modo non est vle nisi nã sit actu ideтermi
nata. ita ꝙ sit vnũ itelligibile numero dicibile de oi
supposito. ꝛ illud ẽ complete vle. ¶ Tertia distinctio
sit ista. esse in intellectu ꝯtingit duplr̃. vnomodo sub
iectiue. vt spẽs ꝛ habitus sunt in aia. aliomodo obie
ctiue. sicut nũc loquimur. ꝛ hoc mõ potest esse dupli
citer. vnomodo habitualr̃ siue in actu primo qñ. s. est
ibi ꝑ spẽm manentẽ in itellectu vt imediate motiuũ
ad itellectionẽ. aliomodo actualiter siue i actu scðo.
qñ. s. actu mouet ꝛ intelligit. scðo modus infert ꝑmũ
ꝛ non econuerso. sicut patet. ¶ De 2° sit ista ꝑma cõ
clusio ꝙ vle sumptu3 primo modo. s. pro intentione
nihil est in rebus. sed in intellectu tm̃. Hanc ꝓbo sic.
purum

pue ens rōnis nihil ē ēt in reb⁹. ſʒ vle ſic acceptū eſt
hmōi. vt pʒ ex dictis. ģ zc. ❡ Pro iſta pclone pt itelli
gi opio pri⁹ recitata. nā iſta pparatio q̄ ē itētio ſcda nō
ē niſi ſubiue i itellectu pparāte. ꝛ ſic pcludūt rōes ibi
poſite p opione. tñ ſic pʒ h opio icōplete loq̄t de vli.
ſic pcedūt rōes pʒ eā. ❡ Scda ꝯ ſit iſta. vle ſūptū ſecū
do mō. ſ. p ſubo rēoto itētōis ē aliqd ꝯe i reb⁹. Hāc
pbo ſic. illō ꝙ circūſcripto oī actu itellꝰ ē ꝯe ē aliqd
in reb⁹ ſʒ vle ſic acceptū ē hō. nā circūſcripto oī actu
itellꝰ. nā lapidis q̄ ex ſe nō ē h ſʒ īdeterminata negati/
ue. ģ tale vle ē aliqd i reb⁹. Et p iſta pclone pt itelligi
ſcda opio recitata pus. ꝛ ſic pcludūt rōes ibi poſite.
tñ h opio icōplete loq̄t de vli. qꝛ lʒ nā ſic ſūpta ſit ide
terminata puatie vl negatie ꝛ pdictorie. nō tñ ꝯue. qō
reqrit ad pplemētū vlis. ſic pcedūt rōnes ꝯ opionē.
❡ Sʒ iuxta iſtā pclonē orit dubiū. vtrū nā ſic ſūpta ide
terminate ꝛ idifferēs q̄ nō ē de ſe h hēat aliquā vnita-
tē realē miorē vnitate nūali. et q̄ pōit nō eē h. ❡ Rñ
deo ꝙ ſic: pp qō tertia pclo ſit iſta. vle ſūptū 2° mō eſt
vnū vnitate aliq̄ reali miori iſi vnitate nūerali. Hanc
oñdo ſic. vni⁹ potētie ē vnū obʒ. ſʒ potētia ſēſitiua. pu
ta viſus eſt vna potentia. ģ hēt vnū obʒ. nō vnū nūe-
ro. qꝛ tūc nō poſſet videre niſi vnū colorē nūero. nec
vnū p itellectū. qꝛ pcedit actū itellect⁹ ſic ꝛ ſenſus. ģ ē
vnum aliq̄ alia vnitate reali. qꝛ ſic obm ſenſus inquā
tum obm pcedit itellmāta ēt ſm ſuā vnitatē realē p
cedit oēm actū itellect⁹. ❡ Dices ꝙ obʒ pmū ꝛ adeq̄
tū ſēſus ē aliqd cōe abſtractū p itellectū ab oib⁹ aliis
pticularib⁹ obie. ꝛ ita nō hñt vnitatē niſi ꝯtinētiꝫ illa
pla oba pticularia. ita ꝙ obm ſēſus reſpcu vni⁹ act⁹
vtiqꝫ pcedit itellectū. ꝛ tūc ē aliqō ſinglare. tñ obʒ pᵐ
ſēſus adeq̄tū ē aliqō vle abſtractū ab oib⁹ pticula-
rib⁹ p itellectū. ❡ Sed ꝯ. qꝛ vni⁹ actōis ſenſus ē vnū
obm ſm aliquā aliā vnitatē realē. vt ēt tu pcedis. ſʒ
nō ſm vnitatē nūeralē. ģ ſm aliā vnitatē realē q̄ nō ē
nūeralis. pbatio miorls. qꝛ po⁹ cogſcēs obm ſm ali-
quā vnitatē diſtiguit ipʒ ab oī alio qō nō ē hac vni-
tate vnū. pdicatū icludit i ſubo. ſʒ ſēſus nō cognoſcit
obʒ inquātū ē diſtictū a qlibʒ ꝙ nō ē vnū illa vnitate
nūali. ģ ſēſus nō cognoſcit obm ſm vnitatē nūalem.
ģ ſm alienā. pbatio aſſumpti. qꝛ nullus ſēſus diſcer
nit hūc radiū ſolis differre nūeralr ab alio radio. ſʒ
ꝯtinue varient in medio. q̄tenus accītā nō migrant.
ſilr ſi p potētiam diuinā ponant duo corpa eq̄lia ꝛ
oino ſilia i albedie. tūc viſuꝫ nō diſtingueret illa duo
alba: ſʒ iudicaret eē vnū albū tantum ſenſus. ģ nō co
gnoſcit obm ſm vnitatē nūeralē. ģ ſm aliā vnitateꝫ
realē. ita ꝙ ēt vni⁹ act⁹ ſēſus nō ē vnū obm ſʒ vnitatē
nūeralem. ❡ Ꝓ. ad pncipale. in oī gñe eſt vnū pmuꝫ
t.c.4. ꝛ ide. qō ē mēſura omniū q̄ ſunt illi⁹ generis. ex decio hui⁹
ꝛ illa vnitas eſt realis. aliogn nō eſſet menſura niſi
ſm pſideratiōeꝫ rōnis. ģ etiā nō eſſent aliq̄ entia po-
ſteriora q̄ dependerēt a menſura niſi eēt rō. ꝛ tūc etiā
intellect⁹ poſſet attribuere alteri rōnem mēſure: ſed il
lud tale nō ē vnū nūero. tñ qꝛ nulli ſingulare alicui⁹
generis ē mēſura oium illoꝝ q̄ ſunt in illo gñe: qꝛ in-
diuiduis eiuſdē ſpēi nō ē h pri⁹. ꝛ h poſteri⁹. ex 3°. hu
tex.cō.11. i⁹. tū qꝛ ſb ſpē albedis pñt dari duo idīdua eq̄ alba.
ꝛ tūc vnū nō eēt mēſura alteri⁹. ģ illud pmū qō ē mē
ſura eſt vnū aliq̄ vnitate reali q̄ nō eſt vlis. ❡ Ꝓ. ideꝫ
tex.cō.20. ſile ꝛ equale fundat ſup vnū ex qnto huius ca°. de ad
aliqd. tunc ſic. nullo intellectu exñte eſt ſilitudo realiꝫ
hui⁹ albi ad illud albuꝫ ſecunduꝫ albedinē. ģ aliqua
realis vnitas ē primuꝫ fundamētuꝫ huius relatiōiꝫ
qꝛ i alis relō nō fundat ſup ens rōnis formalr. nō ē
āt vnitas nūalis pʒ. qꝛ h albū ꝛ illud albū nō ſūt idē
nūero. qꝛ nihil vnū ꝛ idē ē ſile ſibiip̄i. ģ ē aliqua alia.

❡ Ꝓ. circūſcripto oī itellꝰ hic ignis gñat hūc ignē
ſimilē ſibi in forma: qꝛ gñans gñat ſibi ſimile pp for
mā. vt dictū ē in h 7°. ꝛ illa gñatio ē vniuoca. ſʒ gña- tex.cō.28.
tio vniuoca reqrit vnitatē forme in gñante ꝛ gñato.
illa vnitas nō eſt numeralis. ģ aliq̄ alia. ꝛ ē realis. qꝛ
circūſcripto oī intellꝰ vt dictū ē. ❡ Ꝓ. ſi oīs vnitas
realis ē nūeralis. ģ oīs diuerſitas realis eſt nūralis.
pñs ē falſū. ģ ꝛ añs. pbatio pñe: qꝛ vnū ꝛ multa: ideꝫ
ꝛ diuerſū ſūt oppoſita. ex decimo hui⁹. ꝛ totiēs dicit tex.cō.9.
vnū oppoſitoꝝ: quotiēs ꝛ reliquuꝫ. ex p topi. ꝛ ſic ſi caplo.12.
tantū ē vnitas nūeralis tantū ē diuerſitas nūeralis.
❡ Itē oē diuerſū eſt in ſe vnū: qꝛ vnū dr qō ē ab alio
diuerſū. ſicut ģ ē vnū: ſic ꝛ diuerſū. ģ ſi vnū nūeraliter
ꝛ diuerſuꝫ nūeraliter ꝛ nō plus. falſitas pñtis pbat.
Tū qꝛ oīs diuerſitas nūeralis inquātuꝫ nūeralis eſt
equalis. ꝛ tūc tātū differret ſortes a platone quātuꝫ
a brunello. Tū qꝛ ſequit ex hoc ꝙ tūc intellect⁹ non
poſſet abſtrahere a ſorte ꝛ a platōe aliqō cōe magis
q̄ʒ a ſorte ꝛ a brunello. ꝛ tūc qōlibʒ vle eēt pure ficti-
tium. Pro iſta pclone ſūt etiā alie ratiōes. ſʒ iſte nūc
ſufficiāt. ❡ 4ᵃ cōcluſio ſit iſta. vle 3° mō ſumptū qō
ē indeterminatū cōtrarie nō ē in intellectu actualiter
de neceſſitate. Pro illa pclone faciūt rōnes cōtra ter
tiā opinionē. Tū. ſ. qꝛ obiectū nāliter pcedit actū. Tū
qꝛ ſubm ſcīe inquātuꝫ ſubm pcedit itellectū ꝛ hitus.
❡ 5ᵃ pclo ſit iſta. vle 3° mō ſumptuꝫ eſt in intellectu
habitualiter de nečitate. Pro illa pclone faciunt ra-
tiōes ꝯtra ſcdaꝫ opionē. ſpāliter pᵃ. ſ. ꝙ vle eſt vnuꝫ
itelligibile nūero. ❡ 6ᵃ pcluſio ſit iſta. vle tertio mō
ſumptū ſm illud qō eſtʒ eſt in rebus. pbatio hui⁹. tū
qꝛ relatio addita nāe qō eſt eē in itellectu habitualr
hʒ fūdari in re: qꝛ illud qō eſt in re hʒ iſtaꝫ relationē.
ģ illud qō eſt vle eſt in re. tū qꝛ aliter cū ſcīa ſit de vli-
bus. ſciēdo aliqua de vlibus nihil ſciremꝰ de rebus
ſed tātuꝫ de ꝯceptib⁹ noſtris. ꝛ tūc opinio nrā nō im
mutaret a vero in falſū pp̄ter imutatiōeꝫ in exiſtētia
rei. vnde dici pōt ꝙ vle eſt in re ſic accipiēdo ꝙ eadē
nā q̄ eſt in exñtia determiata p gradū ſinglaritatis ē
īdeterminata negatiue ꝛ in intellectu obiue. ꝛ vt habʒ
hanc relationē ad intellectū vt ad cognoſcentem eſt
indeterminata cōtrarie in determiatiōe ſibi addita p
itellectuꝫ. ꝛ tūc ē cōpletū vle. ❡ Sic ad queſtionē.

Ad primū. In oppoſitū. pʒ ꝙ equocat
de vli. vnde cōcedo totū ar-
gumētū. cōcludit eni de ipſa nā q̄ ſm id qō eſt vtiqꝫ
ē in reb⁹. ❡ Ad 2ᵐ p idē. nā ſuba ſcda ē ſuba. ꝛ eſt in
re extra ſm id qō ē in re. ❡ Ad alia in oppoſituꝫ pʒ
ꝙ argumēta pbi pcedūt cōtra opinionē Platonis.
ꝛ cōcedo ꝙ vle nō eſt in reb⁹ eo mō q̄ ponebat plato.
❡ Ad illō de logica dicēdū. logicuꝫ nō pſiderat res
per ſe: niſi quatenus fundant ſecundas intentiones
quas logicus per ſe conſiderat. ꝛ ratione huius non
dicitur artifex realis ſed intentionis.

**Manifeſtū eſt aūt ꝙ ſubſtātiarū eē exiſti-
matarū plurime ptāte ſūt vt ipſe partes
animaliū nihil eteniꝫ ſeparatū ipſorū eſt** tex.cō.56.
**quando autem ſeparata fuerint. tunc en-
tia ſunt vt materia omnia. zc.**

Queritur Utrū diſtictio for
malis ptiū orga- q.17.
nicarū aialis ſit pp plēs formas ſub
ſtātiales realr aut ſpecifice diſtictaꝫ.
Uidet ꝙ ñ. nā ſi ſic. ģ man⁹ mortua nō
eēt man⁹ equoce. pñs ē falſū. vt pʒ ē h
in ſeptio. ꝛ i 4°. metheoroꝝ. ģ ꝛ añs. pbatio pñe: qꝛ q̄- tex.cō.35

cuiq3 differūt realiter vno corrupto nō ē necessariū3
reliquum corrūpi: sed β posito forma totius ꝛ forma
partis realr̄ sunt distincte. ḡ corrupta forā cōi. puta
aīa vel quacūq3 alia pōt remanere ꝓpa forma man⁹
ꝛ sic eadē q̄ pri⁹. ℂ Cōtra. actio q̄l3 notificat formā:
q2 forā dat eē ꝛ agere. ḡ diuerse actiōes ꝛ specifice di
stincte arguūt formas specifice distinctas. s3 ptes aīalis
organice habēt opationes specifice distictas. ergo ꝛ
formas specifice distinctas.

Respōdeo Licet ista q̄stio posset hr̄e magnū3 tractatū3 q̄tenus
q̄rit de multitudie ꝛ pluralitate formarū. d̄ qua mā re
colo me pluries dixisse in q̄dā questione ordiaria: tn̄
quātu3 ad p̄ns sufficit sic. ꝓcedā p̄mo ꝓmittā vnam
opinionē. ꝛ2°. dicā aliter ad q̄stionē. ℂ Quātū ad pri
mū est vna opio tenēs partē negatiuā. modus ponē
di est iste. ꝙ in bruto aut in quocūq3 alio viuo esto ꝙ
est aliq̄ forma mixti ꝓcedēs aīam illa ē vna realr̄. sed
plures virtualiter ꝯtinēs multas ꝑfectiōes s3 quas
ꝯstituit diuersa organa q̄ sūt p̄ncipia iꝑfecta diuersa
rū opationū. vlterius etiā si dr̄ ꝙ aīa ꝯtinet talē for
mā mixti nō o3 ponere ꝑter vnā formā. s. aīa3 q̄ sit di
uersaꝝ opationu3 ꝛ ꝑfectiōu3 virtualiter cōtentiua.
ℂ Arguit aūt ꝓ ista opiniōe multipliciter. p̄ q2 plu
ralitas nō est ponēda sine necessitate. sed in ꝓposito
nulla ē necessitas ponēdi tales formas plures. cum
vna ꝑfecta forma possit quicq̄d ille plures. quaꝝ est
virtualiter cōtentiua. ℂ 2°. maior apparet distictio
in corporib⁹ organicis inquātū aīata sunt. q̄3 inq̄tū
mixta sunt. p3 de videre. audire. ꝛ huiōi. s3 ꝓpter il
lam diuersitatem nō ponitur tales partiales forme
integrātes vna3 animā sensitiuā. ḡ non op3 ponere
hāc diuersitatē in forma mixti. ℂ 3° diuersa spē nō
ꝯtinuant. sed aīal est vnu3 cōtinuū. ergo nō constat ex
partib⁹ specifice distinctis. maior ꝓbat. q2 q̄libet illa
ru3 formarū ꝑficeret mām. q̄ ergo esset rō cōtinuādi
nō videt posse dici. ℂ Cōfirmat. q2 ex duob⁹ distin
ctis nūero nō fit vnū nūero. vt p3. ḡ multominus ex
duob⁹ specifice distinctis q̄ magis differūt. ℂ 4°. di
uiso verme vtraq3 ps viuit. sic p3. vel ḡ est aīa vnius
spēi in vtraq3 pte. vl̄ alteri⁹ spēi. si p̄mū. ḡ in toto erat
plus vna forma spē ꝛ hr̄ ꝓpositū. Si 2°. mō. ḡ vn⁹ ho
mis diuisus erit mlta aīalia s3 spē3 ꝙ nō vr̄. ℂ 5°.
sicut aliq̄d ē ens sic est vnū. ꝛ ꝑfecti⁹ ens ꝑfectius est
vnum. sed aīal est ꝑfectius ens q̄3 ignis. ḡ ꝑfectius ē
vnū. q̄d nō videt: si aīal tot formas hab3 ꝛ ignis nisi
vnā. ℂ 6°. q̄libet forma subalis cu3 sua mā cōstituit
suppositu3 de gn̄e sube. ḡ aīal vnū esset plura suppo
sita. si tot h3 formas subales specifice disticas. sic. n.
arguit phs cōtra ponētes elemēta manere in mixto
s̄m suas formas ꝑfectas vl̄ iꝑfectas: q2 tūc mixtū ē
plura supposita. ℂ 7°. ex duob⁹ entib⁹ in actu nō fit
vt dcm̄ ē. 8°. s3 plures forme sūt plura i actu. nā forā
ēentialr̄ ē act⁹: aīal āt ē aliq̄d vnū. ḡ nō pōt ꝯstare ex
plurib⁹ partibus hn̄tibus plures formas.

Quātū ad 2m̄ est alia opio tenēs partē affi
matiuā quā reputo verā. ℂ Pro
qua sic argr̄ pars aliq̄ aīalis pōt separi ab aīali sine
gn̄atione sed nō manet in actu post separationē per
formā toti⁹. hoc ē euidens. ergo ꝑ formā3 propriam
quā habebat prius. maior p3 ꝑ sensū. vt si os abstra
hatur a corpe aīalis nō pōt dici ꝙ noua forma gn̄e
tur. q2 ita subito sicut pōt eē illa abscisio si sit in instā
ti nō pōt ab agente nāli noua forma itroduci sine al
teratione ꝓcedēte. ℂ Dices ꝙ forma diuidit sic i aīa
libus ānulosis. ℂ Cōtra. q2 os nō viuit separatū. ḡ nō
h3 formā aīati nec pte3 ei⁹. ℂ Dices ꝙ h3 pte3 forme
mixti q̄ nō ē aīa. ℂ Cōtra. q2 diuerse mixtiones sunt
in diuersis ptib⁹ q̄ n̄ videnē eē ab eadē forma mixti.
s3 ab alia ꝛ alia saltē partiali. ℂ 2°. vna forma mixti
nō videt posse iformare mām dispositā cōtrarijs ꝛ
repugnātibus mixtiōib⁹. sed in corpe aīalis sūt tales
mixtiōes. ex p̄ de aīa. ꝛ p3. q2 cerebrū ē frigidū ꝛ cor
ē calidū. ℂ 3°. s̄m viā Ari. libro. de aīalib⁹. cor aīalis
ꝓus et tpe gn̄at q̄3 alie partes aīalis. ꝛ sic ē assignare
multas mutatiōes cōpletas vnā añ aliā in gn̄atiōe
aīalis terminatas ad plēs formas. ḡ ꝛc̄. ℂ Si dicas
ꝙ nō gn̄at nisi vna forma mixti. seq̄t ꝙ gn̄atio aīa
lis ē vn⁹ mot⁹ ꝓlixissim⁹. ꝛ ꝙ multe mutatiōes cōse
q̄nter se hn̄tes ad vnā formā terminētur. q̄ꝝ vtrūq3
ē falsū ꝛ spāliter 2m̄. quia pluriū mutatiōu3 numero
plures sunt forme terminantes.

De partibus aīaliū lib. 3. cap. 4.

Est autē vnū dubiū. a q̄ form3 aīal h3 vnitate3
est ne sic aceruus. Rn̄deo ꝙ h3 vnitatem a
forma mixti vel a aīati q̄ ē vltia ꝛ specifica. s3 magis
vr̄ a forma mixti ꝑꝑ vnitatē cadaueris seruandā cor
rupta aīa vel separata. ℂ S3 5°. q2 vni⁹ ꝑfectiōis ē vnū
ꝑfectibile ꝓsuppositum. ita ꝙ vnitas ꝑfectibilis pre
supponit vnitatē ꝑfectiōis nec ē ab ea. sed talem vni
tatē nō pōt dare imꝑfectibili ꝓcedente formā mixti.
q2 illa vr̄ aceruus vel cumulus q̄dā. ℂ Confirmat.
q2 sequēdo viā istā nō pōt iprobari q̄re toti⁹ vniuer
si nō est vna mā cōis ꝛ forma. vel quorūcunq3 dispa
ratoꝝ. ℂ Rn̄deo ad p̄mū ꝙ ptes iste māles ꝓcedē
tes formā mixti nō hn̄t tātam vnitatē q̄3tam hn̄t po
stea a forma. dico igit ꝙ sufficit vnitas ordinis in il
lis ptibus. s. ꝙ mā cum illis formis plurib⁹ ordinet
ad formā illam cōem aliq̄alr̄ illimitatā vt ad actū
adequatū respectu cuius nā eaꝝ seorsum est potētia
adequata. ℂ Ad cōfirmationē dicēdu3 ꝙ nō est sile:
operatio. n. arguit formā. vbi igit videm⁹ vltra pro
prias opatiōes correspōdētes ptib⁹ s3 ꝓprias formas
aliquā cōe3 sic in aīali sensatio: ibi necessario arguit
aliq̄ forma cōis actuās cōiter oēs formas. i toto aūt
vniuerso β nō appet. q̄. n. ē opatio ignis ꝑter ignire
aut q̄ opatio cōis ignis ꝛ aq̄ ꝛ sic de alijs nō videm⁹.

Dico ergo ad q̄ōnem ꝙ in quolibet viuo pre
ter formā aīati ē alia forma cōis corpis
ꝛ mixti ꝛ ꝑter has q̄ sunt cōes toti aīali vel viuo sunt
alie ptiales specifice distincte tot quot organa distin
cta. nec rationes alterius opinionis cogunt.

Ad primū dico ꝙ ponere istas plures
formas est nc̄citas vitande
cōtradictiōis q̄ ē maxia necessitas. nā alr̄ pars sepa
ta sine gn̄atiōe vt p̄ma rō ꝓcedit silis esset ꝛ nō esset
cū eē nō possit sine forma ꝓpria. ℂ Ad scd̄3 cū dr̄ ꝙ
maior distictōe apparēte in organis iquātu3 aīata
sūt. ꝛc̄. dicēdū ꝙ nō ē simile hic ꝛ ibi. nā ibi nō appa
ret necessitas vitande cōtradictōis sicut hic q̄ est ne
cessitas ponēdi plures formas tales. ℂ Ad 3m̄ cū dr̄
ꝙ diuersa spē nō ꝯtinuātur. hoc aūt manifeste falsu3
ē. nā man⁹ arida ꝯtinuat corpi viuo aīalis. ꝛ ramus
siccus ramo viuo in arbore cū tn̄ mortuū ꝛ viuū spē
distinguāt. ꝛ cū dr̄ ꝙ aīal est vnū ꝯtinuū. dico ꝙ nō
ē vere ꝯtinuū nisi solū s̄m lineā reflexā. q2 eius nō ē
necessario vn⁹ mot⁹. pōt. n. moueri manus pede q̄e
scente. sed ē mediū iter vere ꝯtinuū ꝛ ꝯtiguū. Et cum
q̄ris q̄ forma eēt rō ꝯtinuādi. dico ꝙ forma cōis q̄ ē
alia ab illis. ℂ Ad cōfirmatiōem cū dr̄ ꝙ ex duob⁹
nūero ꝛc̄. nego ꝯñam: q2 q̄3to aliq̄ sunt magis vnum
vnitate idētitatis tāto minus nata vniri ad cōstituē
dum vnū ꝑ se. exēplum. albū ꝛ nigrū magis sūt idē
q̄3 mā ꝛ forma q̄ sunt olo alterius rōnis. ꝛ tn̄ ex mā
ꝛ forma fit vnum ꝑ se. non aūt ex albo ꝛ nigro. s3 sint

idē gñe primo. ❡ Ad 4m qđ pcedit de verme diui-
so. dicēdum φ ptes ille diuise hñt aīam eiusdē spēi.
sed si forsan hñt organa distincta hñt formas distin-
ctas pter illā cōem. q̄ q dē nō sunt forme aīati nec p
ɔñs vermis ē plura aīalia. ❡ Ad qntū dico φ cōpo
situ ē veri9 vnū. sed nō idiuisibile. duplex est. n. vnitas
s. pfectionis z idiuisibilitatis. Et cū dicis φ aīal nō ē
pfectius vnū q̄z ignis si tot hñt formas. dico φ fal
sum ē: q2 maior vnitas non semp est magis simplex.
❡ Ad sextū qđ pcedit de supposito. dico φ in eodez
eē supposita plura ē in pō vt sunt ptes in cōposito. z
fm aliā z aliā ptē māe nō est icōueniēs. sic ē in ppo-
sito. sed hñ argumētū pcedit ɔ illā opinionē de mix
tione. q2 cū q̄libet pars mixti sit mixta in qualibet p-
te mixti eēnt q̄ttuor supposita z quattuor forme quo
rū vna ad aliā nō ordinaret vt pfectibil p eā. ❡ Ad
vltimū cū dr̄ φ ex duob9 entib9 in actu nō fit de vnū.
dico φ verū ē qñ sunt in actib9 vltimatis z nō carent
pfectiori actualitate. sed nō ē sic in pposito. nā oīa p-
cedētia sunt in po9 respectu forme cōis z pfectionis.

Ad argumētū

pncipale cuz infert φ man9 mortua nō
eēt man9 equoce cū viua. dicēdū φ man9 pōt duplr
cōsiderari. s. vel manus vt manus vel man9 vt orga-
nū officiosū ad exercēdū op9 vite. sic ē de oclo z alijs
silr. Si pmo mō. dico φ ē man9 vniuoce q̄diu ma-
net sub forma man9. Si. 2°. mō sic ē manus equoce. q2
sine aīa nō pōt exercere op9 vite. sicut nec oculus vide
re sic intelligitur illud 4°. methauroz z septimo
metha. sed hoc nihil cōtra nos. quare. zc.

❡ Qm̄ ꝰo ɔpositū ex aliquo vt vnum sit
oē. sz nō vt cumulus sz vt sillaba: z sillaba
aut nō est elemēta: nec idē b. z a. nec caro:
ignis z terra. dissolutis quidē. n. his hec
nō adhuc sunt vt caro: z si laba. elemēta
ꝰo sūt: z ignis z terra. ē igit aliqd sillaba
nō solū elemēta. zc. vocalis vl ɔsonās. zc.

tex.cō.60. q.18. **Queritur** Utrū cōpositum p se
vnū dicat formaliter
tex.cō.17. aliquā entitatē distinctā realr ab entitate
ptiū. vr̄ φ nō. p p cōmē. p phy. vbi vr̄ di
cere φ totū ē aliud a qualibet pte non tm̄
ab oībus simul sūptis. ❡ P. ad idez ar. sic. q2 si sic. g
diffō nō dicit totā qditatē diffiniti. ɔñs ē falsum. g z
añs. pbatio ɔñe: q2 tūc i cōposito eēnt tres res. s. mā
z forma vel gen9. z dr̄ia z illa 3a entitas quaz ponis.
Diffō aūt nō est nisi due res. s. mā z forma vel genus
z dr̄ia. ❡ P. si sic. g forma vnit māe mediāte tria enti
tate. ɔñs ē falsum. q2 tūc vita vniret viuo mediāte. z
p ɔñs circularitas erit magis intrinseca circulo q̄z vi
ta viuo. q2 illa circularitas nō vnit circulo p mediū.
sz vita vnit viuo p me(diu)m. qđ ē icōueniēs. seqt ēt pces-
sus i infi(nitu)m. q2 iter illā māmz z entitatē ē alia mediāte q̄
mā vnit sibi. z sic vlteri9 in infi(nitu)m. ❡ Un9 autē ali9 ar
guit sic. q2 si sic. g ternarius erit quaternarius. qđ est
euidenter falsum. ɔñs probat. q2 tūc ternarius vltra
tres vnitates q̄ sunt ptes eius habebit aliā quartaz
quā tu ponis aliaz a ptibus q̄ est entitas totius. sed
4a vnitas addita trib9 facit quaternariū. g ternari9
erit quaternarius. z silr. pōt argui φ quaternari9 erit
qnarius. z sic de alijs. ❡ Cōtra phs h in lr̄a: q expres-
se vult φ caro est aliqd aliud pter ignē z terrā. z φ h
tex.cō.60. sillaba ab. est aliud ab elis q̄ sunt a. b.

Respōdeo

ad vidēdū mētē phi in h de
clarabo tres ɔclones. q̄rū
pma ē hec. Cōpositū p se. puta cōpositū ex mā z for-
ma: dicit formalr aliquā entitatē distictā realr a sua
rū ptium entitate. hāc ondo sic. cōpositū ē termin9 ge
neratiōis p se p. g dicit aliquā entitatē realr a ptib9 q.9.
distinctaz. añs pz ex h septimo supra. pbatio ɔñe. q2
terminus gñationis hz aliquā ppriā entitatē produ supra.t.c.z.
ctam p gñationē. alioqn terminaret ad nihil. ❡ Cō
firmat. q2 si ambe ptes existerent nihil hoī eēt produ
ctio cōpositi. exēplū in resurrectiōe. nā resuscitatio z
silr gñatio est ad eē cōpositi z nō ad eē aīe vel corpis.
❡ P. entitates ptiū pñt existere corrupto cōposito:
g distinguunt realr a cōposito. ɔñs est euidēs. q2 alr
idē simul eēt z nō esset φ ē oppositū primi pncipii. sz tex.cō.60.
añs pz p phm hic in lr̄a de ista sillaba ab. q̄ corrupta
pōt manere. a. z. b. Silr ē de toto cōposito z ptibus
eius vel realr vel saltē apud itelłm z in sua rōne non
repugnat ptes manere: nō manēte toto composito.
❡ P. cāe itrinsece cōpositi aliqd cānt. non se nec alte
ra alterā. q2 pricipia nō sunt ex alterutris. ex p phy. g tex.cō.42.
cānt aliud. s. cōpositū. sed oē cōpositū cātum realr di
stinguit a causis. q2 nihil cāt seipm. g zc. ❡ P. oīs p-
pria passio z propria opatio hñt aliqđ subm cui p in
sunt. sed illud nō est mā nec forma. pz. igit aliqd aliđ
illud ē cōpositū. ❡ P. h est expssa itētio phi in p. phy. tex.cō.17.
vbi p mouet dubiū de pte z toto. vtrū vnū aut plura
sunt ptes z totū. sequit z soluit z si toti vnū vtrūq3. i.
si vtraq3 ps ē vnū z idē cū toto: ē sicut idiuisibile. s. ip
sum totū. qm̄ eadē eisdē. i. tūc ptes erūt idē iter se sic
sunt idē toti. q̄re seqtur totū eē idiuisibile. cū nō hēat
distictas ptes. At ꝰo si totū ē sic vnū idiuisibile: nul-
lū erit q̄ztū. neq3 q̄le. qđ ē absurdū. ❡ 2a cōclo sit ista
entitas cōpositi alia ab entitate ptiū ē entitas abso-
luta. h appet p rōnes pcedētes. Tū q2 gñatio nō ē p
se ad respectū. nec corruptio ē p se a respectu. ❡ Tū
3°. q2 absolutū z maxie itrisecū nō cāt aliqd forālr re-
spectiuū. q2 absolutū nō ē ps eēntialis respectiui. mā
aūt z forma sunt itrinsece z absolute ptes cōpositi.
❡ P. si nō. g oīa entia cōposita sunt vni9 gñis. ɔñs ē
falsum. g z añs. ɔñs pbat. q2 respect9 a respectu itrin
secus aduenięte q̄lis eēt iste. nō distiguit gñe. ❡ Con
firmat. q2 tūc oīa entia eēnt formalr respectiua. qđ tā
q̄z icōueniēs ifert phs q̄rto h9. ɔ opinionez de vitate tex.cō.26.
apparētiū. ❡ P. si nō. g nullū cōpositū erit p se vnū.
ɔñs ē falsum. g z añs. ɔñs pbat. q2 ille respect9 ēt si sit
eēntialis depēdētie nō sufficit ad vnitatē p se. q2 etiā
inest vni p accñs. accñs. n. depēdet eēntialr ad subm.
cū quo facit vnū p accidēs. ❡ Cōtra istā opinionez
arguit Aureol9. q2 oē absolutū pt de9 facere existere
sine q̄cūq3 alio a q̄ realr distiguit. sed cōpositū ē ab
solutuz p te. z distinguit realiter a mā z forma. g cō-
positū pōt existere sine mā z forma. qđ ē euidēter fal-
sum: q2 tūc aliqd eēt ignis vel igneū sine forma ignis.
❡ Rñdeo φ maiorē vera. si illud absolutū ē prius
nō depēdēs eēntialr ad aliud. z sic in pposito deus
pōt facere māmz z formā sine cōposito. sed tūc minor
ē falsa. q2 cōpositū ē posteri9 eēntialr depēdēs. ❡ Cō
tra. tūc de9 nō posset accñs facere sine subo. q2 est po
steri9 z eēntialr depēdēs ad subm. ❡ Rñdeo φ nō
ē sile. q2 accñs nō hz subm p cā itrinseca. sicut cōpo
situ hz māmz z formā. nullus aūt effect9 simplr depē
det ad cām extrisecā pter q̄z ad pmā. q̄tenus oēm cā
litatē extrisecā pōt de9 supplere sine cā scda. nō sic de
itrinsecis. cū cāe itrinsece icludūt impfectionē. s. eē p-
tē cāti. iō ad expōnē maioris illi9. dico φ nō est verū si
sit posteri9 eēntialr z itrinsece ɔstitutum ab absoluto
priori. ❡ Tertia ɔclo sit ista entitas cōpositi distīcta
a ptib9 ē forma toti9 q̄ est qditas. ❡ Ad cui9 euidenti-

az declarabo quos p ordinē. ¶ Primū dcm̄ est. q forma toti⁹ non est alia a forma partis. puta in hoie ab aia q̄ sit suueniens illi ⁊ aliqd ipsi⁹ toti⁹. ⁊ dicaf esse forma toti⁹ eo q pfectius ꝯstituit compositum quaz forma partis. pbatio huius. qz tūc in hoie eēt aliqua for⁹ ꝯstituēs hoiez q̄ esset pfectior q̄z aia itellectiua. q est absurdū dicere. ¶ 2ᵐ dcm̄ est. q forma toti⁹ nō est aliqd mediū vniēs mām forme ad ꝯstituēdū p se vnū cū mā. pbatio: qz quero de illo qd facit p se vnū cū mā ⁊ forma ptis. qz nō est dare mediū. sed ēt ipa ex se vnif. ⁊ stādū fuit in p. vel est ꝓcessus in infinitū. ¶ 3ᵐ dcm̄ est. q for⁹ toti⁹ nō est aliq̄ forma vltra formā ptis. q̄si pficiēs māz ⁊ formā. pbō h⁹. qz oē qd pficit ab aliq̄ vna for⁹ hz rōez vni⁹ pfectibil. sz mā ⁊ for⁹ nō sūt hmōi. g ⁊c. Tū p. qz sunt alteri⁹ rōis. Tū 2°. qz vnū ē ꝓpe pfectibile. ⁊ aliō ē act⁹ pficiēs. ⁊ h ē rō q̄re faciūt vnū p se ex 8° h⁹. g mā ⁊ forma nō pficiunf ab aliqua vna for⁹ cōi. ¶ 4ᵐ dcm̄ est. q forma toti⁹ est ipa tota nā siue qditas ꝯstituēs totā entitatē. ita q nō ē fōma iformās. sz for⁹ q̄ suppositū ē ens qditatiue. nō sic intelligēdo q forma toti⁹ sit cā ipsi⁹ toti⁹ q̄si cāns totū cū mā ⁊ forma ptis. sz est ipz totū pcise ⁊ absolute cōsideratū. eo mō q̄ loqf Auicē. 5° metha. q eqtas ē tm̄ eqnitas. ¶ 5ᵐ dcm̄ ē. q forma toti⁹ ē alia realr a for⁹ ptis. h appet ex dictis. ⁊ ex pma ꝯclone. qz totū dicit aliā entitatē. sz illa entitaς est forma toti⁹. g ⁊c. ¶ Sz ꝯ ista arguit Aureolus. q̄ro inqt quo mō imaginaris istā entitatē. aut. n. sic q ipa fundef sup māz ⁊ formā ptis. aut sic q solū sup māz. ita q mā sit ei⁹ pnᵐ subiectiuū. ⁊ forma pnᵐ formale. nō p mō. qz tūc forma in cōposito entificaref ⁊ qditaref. nō ēt entificaret. qd vr falsum. nec 2° mō. qz effect⁹ formalis nō differt a for⁹ ptis cui⁹ ē effect⁹. ¶ Sz ista rō peccat mltiplr. Tū p. qz q̄rit fundamētū illi⁹ cui⁹ nō ē fundamētū ꝓpe. Tū 2°. qz ego dico q fundamētū ei⁹ nō ē mā ⁊ forma. nec alteꝝ illoꝝ. sz ei⁹ fundamētū ꝓpriū ⁊ primū est ipsuz suppositū vel compositū. qd ꝓbatū est eē aliud a ptibus. oi n. entitati formali corrīdet adequate aliqd sicut corrīdet humanitati h qd dico hō. nō corp⁹ vel aia. ⁊ h dato tot⁹ ꝓcessus rōnis erit nullus. Tum 3°. qz dato q ei⁹ fundamētū eēt mā ⁊ forma pncipiū formale. adhuc nihil ꝓbat. assumit. n. falsū qñ dic̄ effcm̄ formalē nō differre a forma. oiς. n. effectuς realr distiguif a sua cā: nihil. n. cāt se. vñ volo q effectus formalis nō separaf a forma. qz ipole est aliquid esse formalr albū sine albedine. sed non sequitur. ergo non distinguunf. Et sic ad questionem.

Adprimū In oppositū. dico q cōmētator ibidē nō distiguit iter illō qd ē p se. ⁊ qd nectio ꝯcurrit. sic ēt se hz vnio ptiū. ⁊ eē toti⁹ q nectio ꝯcurrūt. nō tñ oz q sint idē. ¶ Ad 2ᵐ diffōnē dr vno°. q diffō dic̄ totā qditatē diffiniti. nō ꝯphēsiue. sz explanatiue ⁊ idicatiue. q̄ten⁹ explicat pncipia itrīseca ēentialia diffiniti. ¶ Alr dr: q diffō ē qddā totū hñs ptes. sic̄ ⁊ diffinitū. Sic̄ g ptes diffōnis se hñt ad ptes diffiniti sic totū ad totū. sic̄ supra dcm̄ ē i h septio: sic tota diffō ē aliō a suis ptib⁹. tota g diffinitio idicat totā ēentiā diffiniti nō obstāte q diffiᵐ sit aliō a suis ptib⁹. ¶ Ad 3ᵐ dicēdū. q ꝓcedit ex falsa imagiatōe. nō. n. for⁹ vnif mãe mediāte entitate toti⁹. vt dcm̄ ē i 2° dcō tertie ꝯclonis. nā illa entitaς seqt̄ vnionē cāꝝ. sic̄ effect⁹ cāz. nec illō qd addit ē ꝓpe dcm̄. qz tūc vita vniref viuo mediāte. nā vita nō ē for⁹ q̄ vnif. sz magis ē sequēs vnionē aie cū corpore. qz viuere viuētib⁹ est eē. sm phm. in 2° de aia. ¶ Ad q̄rtū. nego ꝯñam. Ad ꝓbationē dicēdū. q nō oiς vnitaς addita facit alium numeꝝ. sed tñ vnitas partialis ⁊ tex.cō.37

māalis. q̄lis nō est vnitas toti⁹. ⁊ ideo nō ponit in numeꝝ cum alijs. ¶ Et hec de septimo methaphisice.

¶ Qd vero substātia ē materia palaz: nā in oibus oppositis mutatiōibus ē aliqd qd subiicif mutationibus: vt puta sm locum qd nunc hic: iterum ⁊ alibi: ⁊ secundum augmentum quod nūc quidē est tātū. iterū min⁹: aut mai⁹: ⁊ secūdū alteratione quod nūc qdē est sanū iteꝝ laborat. ⁊c. tex.cō.4.

Irca libruz octauū methaphice. Querif pmo. Utꝝ in motu alterationis oz manere idē subm simplr sub vtroqz terminoꝝ. ¶ Videf q sic. p phz hic in lra. ⁊ habef idē p de gñatiōe. vbi distiguif gñatio simplr ab alteratiōe p h q in alteratione manet idē subm simplr sb vtroqz termino. nō sic in gñatione. sz totū trāsmutaf in totū. ¶ Cōtra. nā si ex aq̄ gñef ignis pcedit alteratio i mā tāq̄z dispō. ad formā ignis. sic calefactio. illa alteratio durat vsqz ad istās quo itroducif gradus vltim⁹ forme ignis. illa autē calefactio cū sit mutatio finita oz q terminef. vel g terminabif in istāti: q̄ itroducif forma ignis. vel i alio istāti citra: si def pmū: hēo ꝓpositū. qz tūc ē ignis ⁊ nō aq̄ q̄ fuit subz alterationis i termio a quo. Si def 2ᵐ. cū iter q̄libet duo instātia sit tps mediū seqiur q in isto tpe itermedio cū cesset illa dispō siue alteratio nō magis ē disposita mā aq̄ ad formā ignis q̄z i pncipio. q ē icōueniēς. qz tūc frustra fuisset alteratio. ¶ Vl si dicaf q māet dispō idu cta p alterationē. lz alteratio cesset. h nihil vz. q̄re eniz nō stati in fine alteratiōis itroducif forma ignis cuz facā sit i mā pfecta dispō. frustra. n. expectaret p illud tps mediū. ¶ Dices q ista alteratio terminaf i vltio istāti quo icipit eē ignis: ⁊ i eodē desinit eē aq̄. qz nō ē icōueniēs in eodē instāti vnū incipe eē. ⁊ aliud desinere eē. sine aliq̄ tpe medio: immo h est necium in oi gñatiōe. qz i eodē istāti in quo desinit forma corrupti incipit forma gñati. alr esset qñqz dare mām sine forma. silr est i ꝓposito. nā ista alteratio hēbit idē sbz. s. aquā sb vtroqz termino. ¶ Sz nō euadis. qz nō loquor de icipe ⁊ desinere sed de esse: qz certū ē q alterabile i termio alteratiōis nō desinit eē: sz desinit eē tale alias mobile i termino mot⁹ ad quē. nō qesceret. q est ꝯ phz. 6° phy. q aūt in eodē istāti idē sit aq̄ ⁊ ignis est impole. ¶ P. ad principale arguo sic 2°. tota aqua calefit. fit. a. a. alteraf qdē ⁊ tamē nō fit continua depditio ⁊ resolutio subē aq̄. ita q deuenif ad vltimam ptē ipsius. a. fit. b. certū est q. a. ⁊. b. nō est idē subz simplr ⁊ tñ. a. est terminuς a q̄. ⁊. b. termin⁹ ad quē. g i ista alteratiōe nō māet idē subz simplr sb vtroqz termio. tex.cō.4. tex.cō.10. tex.cō.23. tex.cō.6. vel inde.

Respondeo Ad questionem sic. Duplex ē alteratio. quedaz pura. cui nō est annexa gñatio simplr. puta cum hō mutaf de albedie i nigredinē. sine aliq̄ corruptione sue subē. quedā ē nō pura. cui est annexa simplr generatio. eo mō quo dicimus q alteratio disponit māz ad formā subalē. ⁊ q gñatio est terminus alteratiōiς in pma alteratione manet idem subm simpliciter sb vtroqz termino. ⁊ sic loqtur phs p de generatione. ⁊ i isto loco. i scōa vo nō. sz h accidit alteratiōi vt alteratio ē. qz h ē rōe gñatōiς annexe. ⁊ iō phs vbicunqz tex.cō.10. ⁊ 23.

loquens

loquēs de alteratiōe simplr ꝛ de his q̄ sibi p se ꝯueniunt: nō curās de his q̄ accidūt. ꝯcedit simplr ꝙ in alteratione manet idē subꝫ sub vtroqꝫ termino. licet non maneat aliquando idem ratione generationis annexe. ꝛ sic alteratio que est calefactio in exemplis supra positis non terminatur ad calorem aque sed ad calorem ignis. ita ꝙ terminus a quo est in aqua: sꝫ terminꝰ ad quē est in igne gn̄ato. ❡ Cōtra. si sic. vel accn̄s migraret a subo in subꝫ vel graduſ forme acq̄sitꝰ in ꝓncipio alteratiōis nō erit idē nūero cū forma termināte alteratiōnē. eo ꝙ accn̄s corrūpit ad corruptionē subi. et si sit q̄litas simbola. corrupta gͣ aq̄ corrūpit gradus caloris ꝓcedēs. quoꝝ vtrūqꝫ vr̄ impossibile. ❡ Rn̄deo. 2ª pars disiūctionis est vera. nec reputo icōueniēs in tali casu ꝙ gradus ꝓcedens nō sit idē numero cū forma terminante.

❡ Qm̄ pl'ibus modis dicunt cause oēs opꝫ dicere cās ꝯtingētes vt hois: que cā nisi materia equidem mēstrua: eius autē

tex.cō.12. nihil manēs equidem sperma.

q.2. Queritur Utrꝝ ad formationē corporis ꝓlis mater

tex.cō.79. actiue aliqd cooperet. ❡ Uidet ꝙ nō. naꝫ

t.c.11. vel ide. mā nihil agit ad gn̄ationē vel trāsmutationem. nā vt dr̄ pmo t.12°. huius materia non seipsam transmutat ad formā. sed h̄ hꝫ facere agens. sed mater nō opatur ad formationē corporis prolis nisi mediante menstruo qḋ se hꝫ vt mate

tex.cō.12. ria. vt h̄ dr̄. gͣ ꝛc̄. ❡ Cōtra. qꝛ si nō. gͣ nō magis esset mater ꝓlis q̄ꝫ alicꝰ aialis. puta v̄mis gn̄ari ex putrefactiōe in mr̄ice. ꝯn̄s ē euidēter falsū. gͣ ꝛ an̄s. ꝯn̄a pꝫ. qꝛ sic eq̄lr se hērēt hic ꝛ ide i potētia pure passiua.

Respōdeo In ista q̄one sunt due opiones. s̄m ꝙ recitat Auic. ꝓ canō. sen. ꝓmo caplo de mēbꝛiſ. ❡ Una ē Ari. 12°. de aialibus. ꝙ femina in tali ꝓlis gn̄atiōe nō cooperat actiue: sed solū se hꝫ passiue. Moduſ ponēdi ē iste. ꝙ solus pater hꝫ rōnē actiui. ꝛ mr̄ rōnē passiui. ita ꝙ ipsa ministrat totā materiā ꝓlis. ꝛ in solo semine patris

t.25. ꝛ 26. ē vis actiua formatiua ꝓlis. ❡ Un̄ ibidē 1°. de aialibus. cōparat virtutē in semine patris arti. ꝛ mām ministratā a mr̄e cōparat ligno de quo artifex facit statuā. s̄m h̄. gͣ tota formatio actiua ē a pte viri cuius semen nō cedit in subam ꝓlis. sed cōuertit in spm̄ ꝛ calorē q̄bus mediātibus agit in semē mulieris ad formationē ꝓlis. semē aūt mulieris ē tota subaꝰ prolis. ❡ Sed ꝯ hāc opinionē arguit. nā formā eiusdē spēi cōsequit poᵃ nālis eiusdē spēi. sed masculus ꝛ femina

tex.cō.25. sunt eiusdē spēi. ex. 10. hꝰ. gͣ si formā vniꝰ cōseqt gn̄atiua. silr alterius. ❡ Cōfirmat. qꝛ alr poᵃ gn̄atiua hꝰ ꝛ illius differrēt sicut actiua ꝛ passiua. ꝛ ita eēnt po-

t.8. tētie alteriꝰ rōnis. ❡ Itē. pr̄ naturalr diligit filiū suū. sicut vnusq̄sqꝫ diligit opꝰ suū. ex. 9. ethi. sed mr̄ plꝰ diligit filiū suū. ex. 8. ethi. gͣ vr̄ ꝙ filiꝰ sit aliquo mō opꝰ eius. ❡ Itē. filius q̄n̄qꝫ plus assimilat matri q̄ꝫ patri. gͣ in matre ē aliqua virtꝰ actiua. an̄s pꝫ. sed ꝯn̄a ꝓbat. qꝛ agēſ itēdit assimilare sibi effectū. ita ꝙ effectꝰ nulli assimilat nisi ꝑ aliq̄ꝫ eius actionē. ❡ Alia ē opinio Galieni quā puto verā. ꝙ mr̄ est cā actiua cū pr̄e respectu formatiōis corpis ꝓlis. tn̄ minus ꝓncipalis ꝛ scd̄aria. q̄ cū patre integrat vnā cām totalē. ❡ Sed ad h̄ itelligēdū distinguo de pluribꝰ causis cōcurrētibus ad eūdē effectū. q̄dā. n. ex equo cōcurrūt. sicut duo hoīes trahētes aliqḋ idē corpꝰ. puta nauē. q̄dā cōcurrūt nō ex equo: sed hn̄tes ordinē eēntialē. qḋ pt

eē dupl'r. vno mō. ꝙ cā supior moueat īferiorē. ita ꝙ inferior nō agat nisi qꝛ mota a supiori. exēplū. de potētia motiua q̄ est in manu ꝛ baculo mouētibꝰ aliqḋ idē corpꝰ. Alio mō sic ꝙ cā supior nō moueat īferiorē nec dat ei virtutē q̄ mouet: sed supior de se virtutē ꝑfectiorē agēdi ꝛ inferior imꝑfectiorē quā nō recipit a cā supiori q̄ ē virtutis ꝑfectioris. exēplū hꝰ est in ꝓposito. qꝛ virtꝰ actiua matris ꝛ potētia actiua patris ꝯcurrūt in gn̄atione ꝓlis vt due cāe ꝑtiales. ordiate q̄dē. qꝛ altera ē ꝑfectior reliq̄. nō tn̄ iꝑfectior recipit cāilitatē a ꝑfectiori. nec ēt tota cāilitas ē i cā ꝑfectiori sed aliqd addit cā iperfectior in tn̄ ꝙ effectꝰ pōt esse ꝑfectior a cā ꝑfectiori cū impfecta. ꝛ non pōt eē a sola ꝑfectiori. Hāc opionē teneo ꝑꝑ rōnes ꝯ ꝓᵃᵐ fcās.

Ad argumētū In oppositū factū. dicēdū ad minorē. ꝙ mēstrua non solū sunt mā. sic ꝙ in eis nulla sit vis actiua. Ad pbm̄ exponit ꝙ mr̄ nō est cā agēs ꝓncipalis. ipsa. n. ministrat materiā ꝓlis. qꝛ corpꝰ ꝓlis pluſ format de materia ministrata a matre q̄ꝫ de mā ministrata a patre. ꝛ ꝑꝑ h̄ appropriate mēstrua dr̄ mā ꝓlis. aliter negat pħus in ꝓposito. qꝛ Galienꝰ q fuit magis exptus in talibus dicit oppositū. ꝛ in expertis magis credēdū est.

❡ Dupl'r. n. hoc ex hoc: aut qꝛ pricipiuꝫ erit: aut qꝛ ex resoluto in pricipium ꝛc. tex.cō.11.

 Queritur Utrum in oi gn̄atione ꝛ corruptione simpliciter fiat resolutio vsqꝫ ad materiā ꝓmā. ❡ Uidet ꝙ nō. qꝛ vel in eodē instāti eēt in mā forma corrupti ꝛ forma gn̄ati. q.3.

vel in alio ꝛ in alio. si in eodē. gͣ simul erūt ꝯrie forme in materia. qḋ est absurdū. si in alio ꝛ in alio. cū inter q̄libet duo instātia sit tempus medium: eēt aliqḋ tēpus in quo materia ꝓma esset sine oi forma. ꝛ cū ipsa de se sit indifferens ad oēs formas nō magis gn̄aret ex vna forma q̄ꝫ alia. ꝛ per ꝯn̄s natura frustra egisseꝫ ad disponēdū materiā in toto tēpore ꝓcedēti. ❡ Sꝫ cōtrarium videt velle pħs hic in lr̄a. tex.cō.11.

Respōdeo ꝙ in oi gn̄atiōe ꝛ corruptione simpl'r opꝫ fieri resolutionē vsqꝫ ad pmā materiā. ꝛ h̄ statim. vel nō statiꝫ. statim q̄dem in hn̄tibus tn̄ vnā formā. sed nō statim in hn̄tibus plures formas. In hoie. n. in quo nō dubito eē plures formas sepata vltima forma specifica ꝛ corrupto hoie. puta in morte: remanet materia sub forma incōpleta corpis q̄ nō est in aliqua spē spālissima. sed ē naturalr in cōtinuo fluxuqꝫ ad materiaꝫ ꝓmā an̄q̄ꝫ de illa materia aliqd specifice distictū gn̄etur qua corruptiōe cōpleta pꝛiꝰ ordine nature introducit ab agēte naturali forma aliq̄ specifica. puta forma vermis vel plāte. ❡ Sed ꝯ gn̄atio vnius est corruptio alteriꝰ. sꝫ hō in morte corrūpit. gͣ statim aliqd gn̄at. quare ꝑꝫ te nō opꝫ fieri resolutionē vsqꝫ ad materiā pmā. ❡ Rn̄deo. ꝙ hō in morte non corrūpit corruptiōe vltimata. s. quātū ad oē illud qḋ est aliqd eius. qꝛ adhuc remanet forma aliqua q̄ fuit de essentia hois. ꝑfecta aūt vltimata corruptiōe necio aliud gn̄at: qꝛ mā nālit nō existit sine forma. ꝛ sic corruptio vnius ē gn̄atio alterius. ꝛ cōuerso. sꝫ in hn̄tibꝰ vnam solā formā nō oꝫ tn̄ expectare. sꝫ corrupto aere statī gn̄at ignis. si ignis debeat ex aere gn̄ari. ❡ Ad aliḋ qḋ obijcit. dicēdū qḋ ꝓcedit ex falsa imaginatiōe. nō n. itelligendū qḋ in eodē instāti vel alio ꝛ alio fuit in materia forma corrupti ꝛ forma gn̄ati. sꝫ in eodē istāti vna desinit eē. ꝛ alia icipit ꝓ esse. nec ex h̄ sequitur ꝙ

in eodē instanti sint in materia forme contrarie.ſʒ qꝛ
in vno instanti vna incipit ꝛ alia desinit.ꝛ ideo non ē
dare instās vel tempus in quo sit mā sine forma.nec
ꝑ ꝯñs nā frustra agit.qꝛ in illo instāti mā est ita dispo
sita ad vnā formā ꝙ nō ad aliā.nec ē dare māʒ nudā.
¶ Nec ois mā ē:ſʒ quoꝝ gñatio ē ꝛ trā
smutatio adiuicē:quecūq; āt sine trāsmu
tex.cō.14. tatione sunt:hoꝝ aūt nō est materia.ꝛc̄.

q.4. **Utrū** Utꝝ subāa corꝑis sempi
terni.puta celi sit vē cō
posita ex mā ꝛ forma.¶ Uidet ꝙ sic.
tex.cō.12. nā in eo qd̄ mouet oꝫ imaginari māʒ.
ex 2°.b°.mot°.n.docuit maʒ.ſʒ celuʒ vt
pʒ.mouet.ḡ celū hʒ mām.¶ P̄.corp°celeste ē aiatū.
tex.cō.13. ḡ ꝯpositū ex mā ꝛ forma.añ; pʒ.ꝑ phʒ.2°ð celo ꝛ mū
tex.cō.31. do.ꝛ cōmē.ibidem.ꝛ 12°.metha.ex itētione sil̄r Auic.
c.4. 9°.metha.sue.expresse dicit ꝙ celum est aiatū.ꝯña pʒ.
tex.cō.4. 2°.de anima.qꝛ aia est actus corꝑis phyci.ꝛc̄.¶ Cō
tex.cō.11. tra.h̄ dr̄ in textu.ꝙ nec ois rei est ma.ſʒ ꝗꝝ est gñatio
ꝛ trāsmutatio adiuicē.ꝗcūq;.n.sine trāsmutari sūt:ēt
nō ē hoꝝ mā.tū: sic.illa q̄ n̄ sūt trāsmutabilia adiui
cē nō hn̄t māʒ.ſʒ corꝑa celestia sunt hmōi.pʒ ḡ ꝛc̄.

In ista qōne ꝑ argumēta fcā sunt duo vi
dēda.Primo vtꝝ corp°celeste sit de
compositum ex mā ꝛ forma.2°.vtrum sit aiatū.¶ Ad
vtrūq; istoꝝ pōt dupl̄r r̄nderi.s.ſm viā Aristo.ꝛ ſm
viā theologoꝝ.¶ Si ſm viā Ari.sic dico duas ꝯnes.
Pria ꝯclō sit ista.In celo nō ē ꝯpō ex mā ꝛ for°.Hāc
ondo sic.ois pō passiua materie ē in pō ꝯdictiōis.ex
9°.b°.ſʒ nec celū nec aliqd̄ in celo ē in pō ꝯdictionis.
t.c.17.ꝛ ide. ḡ i celo nō ē mā.pbō mioꝛ;.nullū sempiternū ē i pō
ꝯdictiōis.qꝛ qdcūq; sempiternū ē nceiuʒ.ex 9° b°.ſʒ
8.phy.1.ꝛ.2. celū ē sempiternū.ſm phʒ i ꝑlib°locis.ḡ celū nō est i
ce.12.metb. pō ꝯdictiōis.nec aliqd̄ qd̄ sit in ipso.¶ Cōfirmat rō
t.cō.13.ꝛ.22 qꝛ si mā sit in celo.ḡ celū ē nāl̄r corruptibile.ꝯñs ē fal
8.phy.tex.c. suʒ.ꝛ ꝯ pbm ꝑ celi ꝛ mūdi.ꝯña pbat.qꝛ māe ē anexa
48. ꝑuatio q̄ sp machinat ad maleficiū.ꝑ phy.mā ēt ē q̄
tex.cō.81. res pt eē ꝛ nō eē ex 7°b°.ca°7°.¶ R̄ndet vno mō ꝙ
tex.cō.22. i celo ē mā.nō tn̄ ē corruptibile.qꝛ nō hʒ ꝯriū agēs ꝙ
possit ipʒ corrūpe.ꝛ iō remāet icorruptibile.qꝛ oē ꝙ
corrūpit a suo ꝯrio corrūpit.¶ Cōtra dupl̄r.Tū qꝛ
illa solutio nō euacuat qn celū sit corruptibile q̄ꝫtū ē
de se.qꝛ hʒ i se p̄n̄m corruptiōis.s.māʒ.q̄ res pt eē ꝛ nō
7.metb.t.c. eē.sic ignis esto ꝙ nō corrūpat.qd̄ phuʒ negaret.Tū
22.ꝛ.29.8. qꝛ ſm phʒ oi potētie passiue r̄ndet in nā aliq̄ pō acti
celi ꝛ mūdi ua.si igit celū ē corruptibile de se vt hēs ꝯcedē ponē
ꝛ.3.de aia.t. do ibi mām.opʒ in nā dare aliqd̄ agēs qd̄ possit ip
cō.18. suʒ corrūpe.¶ Alr̄ r̄ndet.ꝙ in celo est mā.nō tn̄ eius
dē rōnis cū mā istoꝝ inferioꝝ.ꝛ iō illa mā nō ē in pō
ꝯdictiōis.nec pōt q̄ꝫtū ē de se trāsmutari ab vna forā
i aliā.¶ Cōtra.qꝛ si sic.ḡ erūt due māe ꝑme alteri° ꝛ
alteri°rōnis.ꝯñs ē falsuʒ.ḡ ꝛ añs.pbō falsitatē ꝯñtis.
Tū qꝛ nō sūt duo fines ꝑmi.nec duo efficiētes ꝑmi
alteri°rōis.ḡ sil̄r nec due māe alteri°rōis.Tū qꝛ du
biū ē:vñ sit illa alteritas i hac mā ꝛ illa cū sola forā
tex.cō.49. distiguat ꝛ seꝑet.ex 7°.b°.Tū qꝛ ꝯcessa hac alteritate
saltē illa materia i celo ē i pō ad hāc formā quā hʒ.ꝛ
ad ꝑuationē h° forē.ꝛ ita de se erit i potētia ꝯdictio
nis.ſʒ materia n̄ ē ð se rō corruptibilitatis iq̄ꝫtū ē in
pō ad aliā formā ab ea q̄ꝫ hʒ:ſʒ i q̄ꝫtū ē i pō ad ꝑuati
onē forē q̄ꝫ hʒ.ḡ celū ē corruptibile.¶ Alr̄ r̄ndet.ꝙ
i celo ē materia ꝛ eiusdē rōnis nō tn̄ ē in potētia ꝯdi
ctōis.qꝛ forā eī° ꝯplet ꝛ satiat totū suū appetitū.ꝛ iō
illa sibi suffic̄.¶ Cōtra:qꝛ nl̄la forā ꝯplet appetituʒ
sue materie respcū alteri° forē nisi qꝛ dat actū opposi
tū ꝑuatōi isti° forē.ſʒ forā celi nō dat actū oppositū ꝑ
uatōi forē ignis.pʒ.alr̄ celū eēt formal̄r ignis.ḡ for
ma celi nō cōplet appetitū sue materie respcū forme
ignis.maioꝛ pʒ.qꝛ si materia i celo ē eiusdē rōis.ē ca
pax forē ignis ꝛ cuiusl;ʒ.¶ P̄.nl̄la forā ꝯplet appeti
tū sue māe.nisi formal̄r vl̄ saltē ꝟtual̄r ꝯtieat i se oēs
forās q̄b°sua materia ē ꝑuata.ſʒ forā celi n̄ ē hmōi.
ḡ ꝛc̄.pbō mioꝛē.qꝛ n̄ formal̄r.pʒ.ēt ꝙ n̄ ꝟtual̄r.pʒ.ð
aia itellectia.nullū.n.ipfecti° ꝯtiet ꝟtual̄r pfecti° se.aia
āt itellectia ē for°pfectissima oiuʒ.¶ 2° ꝯ sit ista.corp° ꝑ celi.t.c.13.
celeste ſʒ viā phi.nō ē aiatū.hoc appet ex pꝛ a ꝯclo ꝛ ꝑ celi.ꝛ.4.
ne.qꝛ si sic.necio hʒ materiā.cū aia sit act°corꝑis.ꝛc̄. metb.
¶ P̄.vl̄ eēt aiatū formal̄r aia itellectia tm̄.vl̄ cū hoc
alia aia.puta sensitiua.qꝛqd̄ deꝝ seq̄t ꝙ hʒ materiā.
cū aia sit act°corꝑis.vt dcm̄ ē.ꝛ ꝑ ꝯñs corruptibile:
vt deduc̄ ꝑma ꝯclō.¶ P̄.vl̄ celū eēt tm̄ aia.s.itellecti
ua.qꝛ phi nō ponerēt ibi aiaʒ nisi itellectiuā.vl̄ pter
aiaʒ q̄ eēt de eēntia celi erit aliqd̄ aliud ꝑ se pfectibile ꝑ
aiaʒ.nō pōt dari p°m.qꝛ cū celū sic pʒ sit forāl̄r.q̄ꝫtū se
q̄tur ꝙ solus itellect°erit q̄ꝫt°.qd̄ nō ē intelligibile.
nec pōt dari 2m.qꝛ tūc celū eēt in potētia passiua ꝛ i
potentia ꝯdictiōis.ḡ nō erit sempiternū ꝛ necessariū. tex.cō.13
¶ Sʒ ꝯ phs 2°de celo ꝛ mūdo.dicit celū eē aiatum.

Respōdeo si Ari.siue cōmētatoꝛ pōat
celū aiatū formal̄r:aia que
sit ꝑ se ð eēntia celi stati recedit a ꝑma ꝯclone ꝛ ꝯdic̄
sibiipsi.expōit tn̄.¶ Ubi sciēdum.ꝙ aia hʒ duplex
offm̄ respcū corꝑis.s.iformādi ꝛ mouēdi.nā ē forma
corꝑis.ꝛ ē motrix corꝑis.vbicūq; ḡ phs vocat aiam
celi exponēdū ſʒ ꝯditōeʒ q̄ aia ē motrix.ꝛ nō forma
ꝛ illa aia ē itelligētia ꝑpa ꝯiūcta huic orbi i rōe mo
uētis.ꝛ nō in rōe informātis.Et ꝙ h̄ sit itētio phi vr̄
posse probari ex.8°.phy.vbi dic̄ phs ꝙ primū mobi tex.cō.4
le diuidit i duo.ꝗꝝ vnū ꝑ se mouet.ꝛ aliud ē ꝑ se mouēs
imobile ois ꝛ ꝑ se ꝛ ꝑ accn̄s.illud qd̄ mouet ē celū.sed
mouēs imol̄e ē itelligētia.ſʒ si itelligētia eēt forā celi:
tc̄ moueret saltē ꝑ accn̄s.s.ad motū celi.ſʒ āt viā the.
dico duas ꝯclones.Pria ꝯclō sit ista.corp° celeste ē
vere ꝯpositū ex mā ꝛ forā.nā ſʒ eos illud chaos ꝙ ab
eis pōit attigisse vsq; ad celū empireū erat mā oiuʒ
corruptibiliū ꝯtētoꝝ sub celo empireo.ꝛ ista mā q̄ꝫtū
ē de se ē eiusdē rōis forāb°.vñ illud Gen.ꝑ.In ꝑncipio ca.1.
creauit de°celū ꝛ terrā.ꝛc̄.celū illud fuit empireū ple
nū āgelis.ꝛ terrā.s.māʒ iformē oiuʒ de terra vsq; ad
celū empireū:ita ꝙ de ista terra de° fec̄ ꝑ lucē.ꝛ sic ð
aliis ſm opera sex dieꝝ.¶ Sʒ nūc ē dubiū.quō celū
sit corruptibile.si hēat māʒ eiusdē rōis.¶ R̄ndeo.ꝙ
celū simpl̄r loquēdo ē corruptibile.cū hēat māʒ q̄ pt
eē ꝛ nō eē.Uñ theolo.hn̄t discordare a pho in ꝓpōne
illa.ꝙ celū ē necessariū ꝛ icorruptibile.qꝛ q̄ꝫtū ē ex nā
sua ē simpl̄r corruptibile.qꝛ sibi sest potētia ad actū
ꝯriū.tn̄ ē icorruptibile ſm qd̄.qꝛ corp° celeste nō hēt
ꝯriū agēs:ꝛ ita non pōt corrūpi a ꝯrio agēte.Tū qꝛ
forma celi ē alteri° rōis a formis elemētoꝝ.ꝛ iō celū
nō est capax q̄litatū ꝯriaꝝ.ꝛ ideo nō ē alterabile nec
corruptibile per naturā.Tū qꝛ forma q̄ nō pōt ꝑdu
ci a nā.nō pōt corrūpi a nā:sed forma celi est hō.ḡ ꝛc̄.
ē.n.pfectissima iter oēs formas corꝑales.excludēdo
corp° humanū.cui°aia nō pōt cāri a nā.sic ḡ forma
celi a solo deo creat.sic a solo deo pt corrūpi.vñ Da
ma.4° de tri.ca.decio dic̄ ꝙ celū de se ē corrūptibile
tn̄ volūtate dei ē icorruptibile:qꝛ de° disposuit illud
nō corrūpi sed ꝑpetuo ꝯseruari.ꝛ iō tantū subest vo
lūtati diue.vñ sil̄i modo elemēta q̄ꝫtuʒ ad se tota pn̄t
dici icorruptibilia.tū qꝛ nō habēt ꝯtrariū agēs cor
rumpēs totā formā elemēti.tū qꝛ deus disposuit ele
mēta ꝑpetuo ꝯseruari.licet sint corruptibilia ſʒ par
tes suas ꝛ ēt totalit̄ q̄ꝫtū ē de se.¶ 2° ꝯ ē ista.corpus
celeste

celeste non est compositum ex corpore et anima: q̄ sic sit animatū. Hoc patet p̄ Dam. capitulo 12°. vbi dicit expresse q̄ corpora celestia sunt inanimata. Silr̄ Hiero. sup̄ illud Esa. Audite celi. et auribus p̄cipe terra. dicit ibi in glo. q̄ p̄pheta nō alloquitur inanimata .s. celum et terrā. sꝫ habitatores celi et terre.

Ad primū in opposit ū. dicēdū q̄ pħs nūq̄ꝫ posuit formā nisi q̄ꝫ arguit opatioꝫ. ita non posuit māꝫ nisi q̄ꝫ pōt arguere motus. in celo autem secundum ipsum non est motus ad formam. sed tm̄ ad vbi. ḡ in celo nō est materia nisi que est in potentia ad vbi et vñ quo. vt dr̄
tex.cō.10. 12°. hui⁹. et cōmē. de sb̄a orbis. sꝫ talis potentia nō est
c.2. materia q̄ est altera pars ꝯpositi. talis enī materia ē idē qd̄ eē subm̄ susceptibile mot⁹. et iō talis mā ē i pura for̄. si pura for̄. puta angel⁹ sit p̄ se mobilis sꝫ nō loquimur hic de tali materia. ❡ Ad 2ᵐ nego añs. Ad p̄bōnē. dicēdū q̄ pħs. ꝯmē. et Aui. vl̄ sūt negādi ꝯdicētes sibi. vel sūt exponēdi mō p̄dicto in cor⁹ q̄ōnis.

❡ **Quoniam vero q̄dam sine generatione et corruptione sunt et non sunt: vt puncta siquidem sunt: et totaliter species et forme: nō enim album fit: sed lignum albū.
tex.cō.14. aut ex aliquo: et oē aliud qd̄ fit: fit. etc̄.**

q.5. **Queritur** Utrū accn̄s sit ꝯpositū ex ptib⁹ eēntialiter distictis. ❡ Uidet q̄ sic. nā oē gn̄abile et corruptibile ē ꝯpositū ex mā et
tex.cō.22. forma. sꝫ accn̄a sūt corruptibilia. ḡ etc̄. maior p꞉ ex 7° h⁹. vbi dr̄. q̄ mā est q̄ res pōt eē et nō esse. ❡ p̄. si accn̄s est forma simplex. ḡ est p̄fecti⁹ q̄ā suba. ꝯñs est falsum. ḡ et añs. p̄batio ꝯñe. q꞉ simplicitas est simplr̄ p̄fectionis in entibus. vñ deo summe tribuit. ḡ qd̄ est simplicius est p̄fecti⁹. si ḡ accn̄s est oino simplex erit p̄fecti⁹ simplr̄ q̄ꝫ sb̄a ꝯposita ex mā et for̄. ❡ Cōfirmat. q꞉ eā et cātū diuidūt enꝫ sic p̄fcm̄ et impfcm̄. ita q̄ cātū tenet ibi rōeꝫ ip̄fecti. q̄ten⁹ ē dependēs. q̄ ḡ magis cātū: ē ip̄fecti⁹. Sꝫ posito q̄ accn̄s sit pura forma suba ꝯposita erit magis causata. q꞉ .s. intrinsece et extrinsece. accn̄s autem tm̄ extrinsece. er-
tex.cō.14. go suba ꝯposita erit imp̄fectior. ❡ Cōtra. pħs hic
c.1. in lr̄a vult q̄ accn̄a nō hn̄t mām ex q̄. sꝫ in q̄. Itē auctor. 6. p̄ncipioꝝ dic̄ q̄ for⁹ est simplici eēntia ꝯsistēs.

Respōdeo In ista q̄ōe sic p̄cedā. p̄ vnā opi. p̄tractabo. 2°. ad q̄ōneꝫ alr̄ r̄ndebo. ❡ Quātū ad p̄ᵐ ē vna opio q̄ dic̄ q̄ accn̄s ē realr̄ ꝯpositū ex duob⁹. ❡ Pro ista opione arguit. nā simplr̄ simp⁹a q̄cūq̄ꝫ distiguit vꝫ eē p̄ diuersū et n̄ dr̄ris. vt p꞉ ō mā respcū fore. sꝫ accn̄a n̄ sꝫ h⁹. ḡ etc̄. maior p꞉ ex sign̄ato vocabl̄i. q꞉ alias eēt drn̄s n̄ p̄ diuersū. mior p꞉ ō duab⁹ spēb⁹ accn̄tꝫ. nā albedo et nigredo realr̄ drn̄t p̄ dr̄ias p̄pas. et realr̄ ꝯueniūt i gn̄e .s. i colore. ḡ sꝫ drn̄tes et n̄ p̄ diuerse. ❡ p̄. oē diffinibile ē de ꝯpositū. sꝫ accn̄s ē de diffinibile. ḡ etc̄. maior p꞉ i
tex.cō.9. h 8° sup⁹. vbi ꝯcludit pħs ꝯ platonē. q̄ idee si sint forme simplices nō sꝫ diffinibiles. q꞉ oꝫ diffōnē eē orōnē lōgā. et h eē vt māꝫ. illd̄ do vt formā. mior p꞉ ex 7°.
tex.cō.16. h⁹. vbi oñdit q̄ accn̄a sꝫ diffinibilia. nec obstat. q̄ diffiniant ex additiōe. q꞉ h nō ē p̄p̄ simplicitatē. sꝫ p̄p̄ de-
tex.cō.27.et pēdētiā ad subam. ❡ p̄. 7° h⁹ dr̄. q̄ ꝯpositū p̄ se gn̄a-
32. tur. et h ē veꝝ de oi gn̄atiōe. ḡ et in gn̄e q̄litatis. sꝫ illd̄ ꝯpositū nō ē tm̄ ex accn̄te et subo. cū illud sit ens p̄ accn̄s. et p̄ ꝯñs nō erit p̄ se termin⁹ alicui⁹ mot⁹. q꞉ ois mot⁹ p̄ se terminat ad rē alicui⁹ gn̄is p̄ q̄ꝫ ē i eodē gn̄e enꝫ āt p̄ accn̄s nō ē p̄ se i gn̄e. ḡ oꝫ q̄ accn̄s sit aliq̄d cō-

positū itrīsece. q̄ p̄ se gn̄et. ❡ p̄. 10. huius. ca°. 10. vult tex.cō.22.
pħus. q̄ fore q̄ hn̄t adiuicē trāsmutationē. cuiusmōi sūt ꝯria et media sūt eiusdē gn̄is phyci. et q̄ nō ē transmutatio iter formas alteri⁹ gn̄is phyci. et dicunt fore eiusdē gn̄is phyci. q̄ hn̄t susceptiuū p̄ᵐ. ex 7° h⁹ tale. ḡ tex.cō.28.
susceptiᵐ hn̄t media et ꝯria iter se idē. et nō idē cū alijs vel inde.
alteri⁹ ꝯrietatis. puta colores hn̄t idē susceptiuū iter se. sꝫ nō idē cū saporib⁹. Sꝫ qd̄cūq̄ꝫ sb̄ꝫ siue pōie alteri⁹ gn̄is a gn̄e q̄litatis sumat illd̄ sic ē idē coloꝝ. ita et ē idē coloꝝ et sapoꝝ. vt p꞉ de sb̄a et q̄ꝫtitate. q꞉ vtraq̄ꝫ subest eidē colori et sapori. ḡ eidē susceptiuū penes q̄ distiguūt gn̄a phyca ē aliqd̄ itrīsecū ip̄is eēntijs ip̄oꝝ accn̄tiū. et dr̄ ꝯpositū. ❡ Sꝫ ꝯ istā opionē argr̄ triplr̄ p̄ sic. si accn̄s ē ꝯpositū eēntialr̄. accipio gr̄a exēpli albediēꝫ c⁹ p̄n̄⁹ sꝫ .a. et .b. ita q̄ .a. sit p̄nᵐ pōle. b. actuale. etc̄ sic cū albedo iformet sb̄ꝫ: aut tm̄ .a. iformat illd̄ subm̄ aut tm̄ .b. aut vtrūq̄ꝫ p̄. aut neutrū. si neutrū. ḡ nihil informat sb̄ꝫ. si .b. tm̄. vel .a. ḡ albedo nō iformabit se tota. et tē p̄p̄a passio. puta iformare nō ierit p̄ sb̄o suo. sꝫ tm̄ p̄ p̄tē sui. nec vtrūq̄ꝫ p̄. p̄bo p̄ de .a. q̄ pōlē p̄nᵐ māle. q꞉ si sic. tūc mā sube. cū sit p̄fectior q̄ꝫ .a. poterit aliq̄d iformare. et sic p̄cedit i ifinitū. p̄bo 2° de .b. q꞉ act⁹ adeq̄t⁹ māe p̄p̄e nō pōt dū ip̄ꝫ iformat aliō iformare. alr̄ nō eēt adeq̄t⁹. sꝫ .b. iformat .a. cui⁹ capacitas adeq̄tur actualitati .b. alr̄ nō fieret vnū ex eis. ḡ actualitas .b. nō extēdit se ad subaꝫ. ❡ p̄. 2° sic. iter illa pōt eē mot⁹ q̄ hn̄t idē p̄p̄riū susceptiuū circūscripto q̄cūq̄ꝫ alio susceptiuo accn̄tali. sꝫ due forme duaꝝ spēꝝ ꝯriaꝝ. fm̄ te: hn̄t idē susceptiuū et p̄ se. q꞉ eiusdē gn̄is vt tu dicis. ḡ circūscripto subo qd̄ ē susceptiuū aliō et accn̄tale. eis poterit eē mot⁹ iter ꝯrias spēs et p̄ ꝯñs ex albedie fit nigredo. sic ex aere fit aq̄. q̄ ē ꝯ pħꝫ i mltis locis q̄ vult sb̄ꝫ ita eē neciū in trāsmutatiōe accn̄tali: sic māꝫ in trāsmutatiōe subali. et q̄ ex albedine non fit nigredo. sꝫ ex albo fit nigrū. ex p̄ phy. ❡ p̄. 3°. oē il- tex.cō.2
lud qd̄ est immediatū p̄nᵐ agēdi .s. quo p̄ agēs agit ē et inde.
tm̄ act⁹. ita q̄ nō includit duo .s. potētiā et actū. q꞉ tūc nō eēt quo p̄ agit. sꝫ ageret p̄ partē q̄ ē act⁹ aliqd̄ āt accn̄s. puta calor pōit imediatū p̄ncipiū q̄ p̄ agēs agit i aliq̄ actiōe. vt in calefactiōe. ḡ tale accn̄s ē tm̄ actus.

Quātū Ad 2ᵐ p̄ p̄mittā vnā distictionē. 2°. oñdā duas ꝯclones. ❡ De p̄ sit ista p̄ma distictio q̄ cōpō q̄ est ex natura rei circūscripta illa q̄ ē eōnis est duplex quedā est rei et rei. et hec compositio pōt dici realis: alia est realitatis et realitatis. et h ꝯpō dr̄ fm̄ rōes reales et fm̄ formalitates. Uoco āt ꝯpōnē rei et rei istā q̄ ē ex aliq̄b⁹ q̄ꝝ sep̄atio mutua nō icludit repugnātiā ex termis. q̄lis ē ꝯpō ex mā et forma. vel ex subo et accn̄te. Uoco aūt ꝯpōnē realitatis et realitatis istā q̄ est ex aliq̄b⁹ q̄ꝝ sep̄atio includit ꝯdictionē p̄p̄ eoꝝ realē idētitatē. tn̄ vnū nō est aliud formalr̄. ita q̄ vnū includat in alio. in p̄ mō dicēdi p̄ se. ita q̄ pn̄t eē distincta oba formalia et distincta conceptibilia distincte terminātia actū intellect⁹. q̄lis ē cōpō ex gn̄e et dr̄ia. vbi ēt spēs est realitas simplex. ❡ De 2° sit ista p̄ma ꝯclo. accn̄s ē forma simplex simplicitate opposita p̄me ꝯpositioni. Probat hec p̄ rōnes fcās ꝯ p̄mā opionē. ❡ Cōfirmat. q꞉ nō ē ponēda p̄lalitas sine necītate. q̄n̄ .s. p̄ paucitatem pn̄t saluari tex.cō.49.
apparētia. iuxta sniam pħi. p̄ phy. vbi ꝯmēdat Empe. p̄ Anaxa. p̄p̄ paucitatē p̄ncipioꝝ. Rō huius est. q꞉ nā nihil facit frustra. sed nihil apparet in accn̄tibus p̄p̄ qd̄ necio debeāt poni composita ex duab⁹ p̄tib⁹ realiter distictis. vt patebit r̄ndēdo ad argumēta. ❡ 2ª ꝯclo. sit ista. accn̄s n̄ ē forma simplex simplicitate opposita scdē ꝯpōni. sꝫ ē ꝯpositū ex realitate generis et realitate dr̄ie. Hāc p̄bāt due rōes p̄ p̄ma opione. sꝫ

q.s.accñtia nõ sunt ꝑ diuersa.tñ q sunt diffinibilia.

Ad p̄mũ in opp^m. dicendũ ꝙ gñabile ꝛ corruptibile dr dupl'r.s.ꝑ se.ꝛ ꝑ accidens. Per se gñabile ẽ illud cuius aliqs ꝑfuit qd postea ẽ pars geniti.ex.7.huius ca.7.Silr corrupti-
tex.cõ.24. bile ꝑ se est cuius manet aliqd post corruptionez qd fuit pars cõpositi.ꝛ h mõ cõpositũ gñatur tñ ꝛ corrũpit in oi gñatione.ꝛ h est cõpositũ qd cõstat ex ista forma q̃ ꝑ gñationẽ inducit.ꝛ ꝑ corruptionẽ expellit ꝛ ex illo qd trãsmutat.qd qdẽ in trãsmutatiõe subali est mã.in accñtali ẽ subm.ꝛ ita cõpositũ ex ipso subo ꝛ forma subali est ꝑ se gñabile ꝛ ꝑ se corruptibile.cõpositũ ex subo ꝛ accñte ẽ ꝑ se corruptibile eo mõ quo est ꝑ se .accñs aũt nõ ẽ sic corruptibile sine subiecto.ꝑ accñs aũt pt dici corruptibile: vocãdo corruptibile qcqd ꝑ transmutationẽ nalẽ plusq̃ fuit.ꝛ sic accñs ẽ corruptibile.ꝛ et forma sbalis mãlis. ¶ Ad 2^m nego ɔñam. Ad ꝓbõnẽ dicẽdũ ꝙ nõ ẽ incõueniẽs ꝙ aliqd qd ẽ simplr ꝑfectiõis absolute loquẽdo nõ semꝑ includat illud eẽ simplr ꝑfecti^us in quo ẽ excellẽti^us illud ɔtũ ad aliqd.sed tñ scdm qd.ex^m.sapiẽtia in se ꝛ absolute accepta ẽ simplr ꝑfectõis.tñ si aliqs canis eẽt sapiẽs ꝛ cũ sapiẽtia nõ posset hrẽ rabiẽ cõuenientez cani eẽt canis imꝑfectior cane nõ sapiẽte . lz nõ esset ens imꝑfecti^us.qꝛ canis ẽ limitatũ ens ꝛ põt repugnare cani illud qd in entitate ponit nobilitatẽ. Silr i ꝓposito.lz simplicitas sit ꝑfectionis simplr loquẽdo ꝛ absolute.tñ in reb^9 corruptibilib^9 cõiter simplici^9 est imꝑfecti^9 nõ ꝑꝑ maiorẽ simplicitatẽ.cũ ista sit ꝑfectionis.sed qꝛ talis nã.s.corruptibilis nõ põt hrẽ tãtã actualitatẽ cũ simplicitate q̃ztã cũ cõpõne.ꝛ actualius vr est imꝑfecti^9. ¶ Ad cõfirmationẽ ꝑ idem.lz .n.cãtum sit simplr imꝑfectũ.qꝛ depẽdẽs.tñ illõ ens limitatũ cuius entitas ꝓpria regrit necio ꝙ sit cãtuz põt eẽ ꝑfecti^9 ens si ẽ a plurib^9 cãtũ q̃z aliud ens ꝙ ẽ a paucioib^9 cãtũ.qꝛ.s.nõ recipit tãtã ꝑfectionẽ.nã i depẽdẽtib^9 põt bñ depẽdẽs eẽ ꝑfecti^9 qd depẽdet a plurib^9 a quoꝝ qdlibet recipit aliq̃z ꝑfectionẽ ad q̃z nullũ ꝑ se sufficeret.vñ cõiter cãta ꝑfectiora q̃ nõ immediate sunt a deo:a plurib^9 causis depẽdẽt. qꝛ ꝑꝑ eoꝝ maiorẽ ꝑfectionẽ nõ sufficiũt ad cãndũ ita pauce cãe sicut ad cãndũ alia iꝑfecta . ¶ Ad p̄^m.ꝛ ad 2^m ꝓ p̄ma opinione.dicẽdũ ꝙ faciũt ꝓ 2ª ɔclone.vt iaz dcm̃ ẽ.sufficit.n.ad saluãdũ istã põere cõpõnẽ.ex realitate ꝛ realitate.nec oz ponẽ cõpõnẽ ex re ꝛ re. ¶ Ad 3^m dicẽdũ.ꝙ lz ens ꝑ accñs nõ sit vnũ sicut sba.nõ tñ ẽ nullo mõ vnũ.nec ita multa.sic qñ sbz ꝛ accñs ma-
tex.cõ.20. nẽt sꝑata.vt hr.7° h^9 ca.^o de vnitate diffõnis . sic.n.ẽ vnitas aliq̃:ita illud totũ ẽ aliqd ens.ꝛ isti^9 toti^9 ẽ generatio.ꝛ h ꝑ se.sic in illo gñe ẽ gñatio ꝑ se.ꝛ tñ ꝑ accidẽs respectu gñationis sube q̃ est simplr ꝑ se. sicut totũ est ens ꝑ accñs respectu sube. ¶ Ad 4^m dicẽdũ ꝙ lz idẽ sit subiectũ in se acceptũ respectu coloꝝ ꝛ saporꝝ.puta substãtia.tñ differt vt ẽ sbiectũ hoꝝ ꝛ istorũ ꝑm diuersum modũ mixtionis.nã cũ vnumqdq3 elemẽtũ multas hẽat qualitates.iõ ꝑ3 diuersã mixtionẽ istoꝝ qualitatũ elemẽtariũ cõseqtur imediate aliud ꝛ aliud genus qualitatũ mixtarũ.puta si cõmixtionẽ ignis inq̃ztũ lu.ens cũ terra inq̃ztuz terminata.ꝛ aere ꝛ aqua inq̃ztũ ꝑspicua cõsequat genus coloꝝ.sz cõmixtionem ignis ꝛ aeris inq̃ztuz calida digerẽtia hũorẽ aqueũ cõmixtũ terrestri sicco:cõseqtur genus saporꝝ.ꝛ sic de alijs.non ergo opz q̃rere aliud ꝛ aliud subm.puta intrinsecũ coloꝝ ꝛ saporꝝ.sed ad h suffic idẽ subm extrĩsecũ.puta suba.qd sit primũ ꝛ ꝓpriũ hoꝝ ꝛ illorum ꝑm diuersam mixtionẽ qualitatuz di-
tex.cõ.22. uersaꝝ elementariũ.ꝛ sic saluat Aristo.decimo hui^9.

¶ Palam aũt:ꝛ qꝛ si sint aliqualr nũeri substãtie sicut sunt:ꝛ nõ sunt: vt qdã dicũt vnitatũ:nã diffõ nũerus qdaz diuisibilis: qꝛ enim ꝛ in idiuisibilia : nõ enim ĩfinite rõnes ꝛ nũerus:aut tale. ꝛ queadmoduz nec a nũero ablato aliquo aut addito ex q b^9 nũerus ẽ nõ adhuc idẽ numer^9 est: sed alter quãuis minimũ auferat aut addat: sic nec diffõ nec qd qd erat eẽ. nec adhuc erit ablato aliquo aut addito.ꝛc. tex.cõ.10.

Q **Ueritur** Utrũ in qditate forꝛmaꝝ nãliũ suscipientiũ magis ꝛ min^9 sit dare grad^9 eẽntiales intrisecos ꝑm quos ipsa suscipiat magis ꝛ min^9. ¶ Ur ꝙ nõ .nã h in lra dr.ꝙ for- q.6. tex.cõ.10.
me sunt sic nũeri.ꝛ sic nũerus stat in idiuisibili.ita ꝙ nihil põt sibi addi vel diminui qn mutet spẽm.sic est h forma.ꝛ ꝑ ɔñs nõ h3 grad^9. ¶ Itẽ.ille grad^9 addit^9 vl ptiet ad qditatẽ specificã forme.vl nõ. si sic. ḡ albedo remissa nõ ẽ ꝑfecta in spe albedinis.qd ẽ falsuz.si nõ.ḡ intẽsa albedo erit vnũ ꝑ accñs.qꝛ icludẽt gradũ q nõ ptineret ad eẽntiã ei^9. Itẽ spẽs ñ diceret totã eẽntiã idiuidui.cũ ille grad^9 ñ ptineret ad spẽz. ¶ Cõtra. ĩposiẽ ẽ aliq̃z formã cõicare se alicui ꝑm magis ꝛ min^9:nisi i sua eẽntia hẽat grad^9.alioqn ꝑ3 eũdẽ gradũ pticiparet a q̃cũqz subo. sz forme de q̃ q̃rit cõicat se alicui ꝑ3 magis ꝛ min^9.ḡ in sua eẽntia h3 gradus.

Respõdeo Ista qd magnũ h3 tractatũ supꝑõit et aliq̃s formas suscipe magis ꝛ min^9.ꝛ ẽ dubiũ q̃ forme sint tales. Utrũ forma subalis.de quo alias.ꝛ spãlr de forma subali dicet forsan aliqd in.11° libro. Tũ.qꝛ de isto mã recolo me plurius dixisse alibi in q̃dã qõne ordinaria. ideo q̃ztũ ad p̃ns sufficit sic ꝓcedã.p̄mo ꝑ iprobatiõe q̃rũdã opinionũ ɔclones aliq̃s declarabo.2° ad qõnẽ aliqualr rñdebo. ¶ Quãtũ ad p̄^m sit ista p̄ma ɔclo approximatio vel remotio a suo ɔrio nõ ẽ cã suscipiendi magis ꝛ min^9. Hãc oñdo sic.qꝛ si sic. ḡ vbi nullũ ẽ ɔriũ:ibi nõ ẽ magis ꝛ min^9.ɔñs ẽ falsũ.ḡ ꝛ añs. ɔñia p3.falsitas ɔñtis ꝓbat.tũ qꝛ lumẽ in medio põt eẽ ꝑm magis ꝛ min^9.ꝛ cũ in medio nullũ est ɔriũ luminis. Tũ scdo:qꝛ eadẽ virtutẽ põt diuersi pticipare ꝑm magis ꝛ min^9.nõ pticipãdo aliqd de vitio ɔrio. puta.tẽperantiã vel iustitiã. Tũ qꝛ statu inocẽtie ꝑ3 magis ꝛ min^9 fuisset grã in diuersis.ꝛ ẽ hodie de scõ in beatis:vbi tñ nullũ est ɔrium petm̃. Tum qꝛ h separamur ab iuicẽm ꝑdicamẽto habitus.vbi ꝑm auctorẽ sex principioꝝ:nullũ est ɔrium.ꝛ tñ ꝑm eundez. habit^9 suscipit magis ꝛ minus.qꝛ armatior ẽ eques pedite. ¶ Itẽ.ad pricipale accipiat albedo ꝑmixta nigredini.fiat intẽsior ꝛ ꝑfectior.ꝛ tollat nigredo. tunc sic.aut illa albedo itẽdit ꝑ aduẽtũ alicuius positiui. vel tñ ꝑ remotionẽ nigredinis.si p̄mũ.hẽtur ꝓpositũ.si 2^m.ɔ.qꝛ nullus effect^9 positiui põt eẽ cã ꝑuatiua sed itendi ẽ effectus positiu^9.amotio aũt nigredinis ẽ tñ cã ꝑuatiua.ḡ illa nõ põt eẽ cã ullius intensionis. ¶ Confirmat.qꝛ mot^9 denoiat a termino ad quẽ.ex 5° phy.sz illa intẽsio albedinis ẽ dealbatio .ex eodez tex.cõ.4.
5°.ḡ terminus eius ẽ aliqua albedo. ꝛ ꝑ ɔñs nõ ista 7.47.
sꝑatio nigredinis. ¶ 2ª ɔclo sit ista.nulla forma su- tex.cõ.5.
scipit magis ꝛ minus ꝑm dispõnẽ subi.vel ꝑm eẽ in subo remanẽte eius eẽntia immutata. Hãc oñdo sic.qꝛ illõ eẽ seu dispõ vel ẽ idẽ cũ eẽntia forme.vl nõ.si idẽ. hr ꝓpositũ.qꝛ cũ illa dispõ sit maior ꝛ mior.ḡ ꝛ eẽn-

tia forme

tia forme cui ponit̄ eē idē suscipit magis ꝛ min⁹. si nō ē idē. q̄ro de illo vtꝝ scdꝫ suā eēnti ī suscipiat magis ꝛ min⁹ vel nō. si sic. habet̄ ꝓpositū. si nō hr̄et̄ ꝓcessus ī infinitū. ¶ Itē. habito termino sub rōe q̄ termin⁹ cessat mot⁹: q2 hitib⁹ ptib⁹ ī mā cessat ois mot⁹ ꝛ gnātio ꝑ de gnātiōe: sꝫ pte in ꝑncipio calefactiōis habet̄ caliditas sꝫ rōnē q̄ est termin⁹ calefactiōis. ḡ in ꝑncipio cessabit mot⁹ ꝙ est absurdū dicere. ꝓbatio minoris
tex.cō.32. q2 oē qḋ mouet̄ hēt aliqd de termino a quo. ꝛ aliqd
tex.cō.48. de termio ad quē. ex 6° phy. ḡ in pricipio calefactionis ipo calefactibili est aliqd de eēntia caloris. si igr̄ eēntia caloris nō suscipit magis ꝛ minus: in ꝑncipio erit calor ꝑfectissim⁹ sꝫ quē modū est terminus motus. ¶ Dices. ꝙ calor nō est terminus ꝟm ꝑfectionē eēntie: sed sꝫ ꝑfecius eē in subiecto. Cōtra q2 si mot⁹ est ad ꝑfecti⁹ vel ad ꝑfectū eē in subo. illud qḋ est eē in sub° vel est idē cū eēntia caloris aut aliud. si idē. ḡ si illō eē nō ē ꝑfectū. ḡ nec eēntia caloris. ꝛ sic habet̄ ꝓpositū. si est aliud ꝛ accn̄s: cū illud suscipiat magis
tex.c.5.t.6. ꝛ minus: habet̄ ꝓpositū. ¶ Cōfirmat̄: q2 inter calorem maiorē ꝛ minorē est ꝑ se mot⁹ ex 5°. phy. sed calor maior ꝛ minor sunt q̄dā forme de gn̄e q̄litatis. ḡ aliqd de gn̄e q̄litatis est ꝑ se terminus motus. ꝛ tūc idē qḋ prius. ¶ 3° ꝯclō sit ista. radicatio maior vel minor forme in mā nō ē cā suscipiēdi magis ꝛ min⁹. hāc ostēdo sic: q2 illa radicatio vel ē qd distictū a foa vl̄ nō. si nō. habet ꝓpositū: q2 cū ista radicatio sit maior ꝛ minor. ḡ ꝛ forma si est aliqd distictū vel ē forma absoluta vel respectiua. si absoluta habet̄ ꝓpositū. si respectiua similiter habetur propositum quia magis ꝛ minus in forma respectiua oritur ex magis ꝛ minus in absoluta. ¶ Itē. si sic. ḡ vbi forma est magis radicata ibi subiectū est magis tale. ꝯn̄s ē falsū. nam ꝟm medicos febris ethica est magis radicata q̄ꝫ tertiana tn̄ tertiana est intensior. ideo tertianarius est magis febricitās. silr̄ verecundus est qn̄qꝫ rubicūdior. ꝛ tn̄ rubor est in eo minus radicatus q̄ꝫ in aliq̄ qui nō est tam rubeus. puta sanguineus.

Quātū ad 2ᵐ primo ad euidētiā tituli aliqua ꝑmittunt̄. 2° ex dictis veritas ꝯclōnis cōcludet̄. ¶ De primo q2 ponit̄ in qōne vtꝝ in qditate forme ꝛc̄. Notandū. ꝙ duplex est qditas. q̄dam specifica. q̄dā indiuidua. Ad cuius euidētiam notandū ꝙ in hac albedine idiuidua ē tria cōsiderare. ꝑmo nām specificā. scḋo gradū indiuidualē essentialem q̄ est q̄ztitas eēntie indiuidui. 3° dr̄iam indiuidualem qua idiuiduī albedo est hec. ¶ Ponit̄ scḋo ꝙ sit dare gradus. ꝛ q2 gradus arguit q̄ztitatē: notādū ꝙ triplex est q̄ztitas. s. q̄ztitas mobilis vel dimensionis. ꝛ q̄ztitas ꝑfectionis q̄ respicit esse rei. ꝛ quātitas ꝟtualis q̄ respicit agere. ꝛ forte scḋa coincidit cū tertia quatenus agere sequit̄ eē. ¶ Hoc viso de gradibus forme de qbus q̄ritur. ꝑ vidēdū est an isti gradꝰ sint. scḋo q̄ sint. 3°. q̄les sint. ¶ Si q̄rit̄ an sint. ꝓbo ꝙ sic. nā ipole ē eādē formā eē sil̄ ī diuersis sꝫ aliā ꝛ aliā rōnē ꝑticipatā nisi illa foa ꝯpatiat̄ secū plr̄atē illaꝝ rōnū. sꝫ aliq̄ foa: puta albedo ꝑticipat̄ a diuersis sꝫ aliā ꝛ aliā rōnē. ḡ ꝛc̄. illas rōes dico eē grad⁹. Itē. ipole est aliq̄ꝫ formā sil̄ plurib⁹ cōicari nisi ī se sit aliq̄lr̄ illimitata. ex° de eēntia diuīa q̄ vna exn̄s cōicat̄ trib⁹. sꝫ oē illimitatū hꝫ rōnē q̄ztitatis gradual̄. ḡ ois forma q̄ sil̄ plurib⁹ cōicat̄ hꝫ grad⁹. ¶ Itē. ois forma q̄ in realr̄ distictis realr̄ diuidit̄. ē ī se realr̄ diuisibilis. Sꝫ aliq̄ forma. puta albedo realr̄ diuidit̄ ī plurib⁹ idiuiduis albedinis realr̄ distictis. ḡ ipsa ē in se realr̄ diuisibilis. ꝛ ptes illas ī q̄s diuidit̄ voco gradꝰ. ¶ Si q̄rit̄ qd sint isti grad⁹ assigno talē rōnē. gradus forme de qḃs nūc ē sermo ē portio ꝑfectionalis forme specifice ex eius ꝯceptū qditatiuū ipsā formā specificā infra suū ꝯceptū eēntialr̄ includēs inclusa realr̄ ītra ꝯceptū idiuidui. ista descriptio ē satis euidēs ītuēti. ¶ Si q̄ras isti gradus q̄les sūt. Notādū ꝙ grad⁹ qdā sūt formaꝝ. qdā eēntiaꝝ: qdā ꝑfectiōuꝫ vnitiue ꝯtētaꝝ in aliquo vno. ꝛ hō vltimo mō itelligo gradus de qb⁹ nūc q̄rit̄. ¶ Ex his ꝯcludit̄ ꝙ diuersitas horū graduū nō diuersificat spēꝫ cū sint portiones eiusdē forme specifice. ¶ Itē ꝙ forma specifica ē idiuisibilis q̄ztū ad gradū specificū. diuisibilis vo q̄ztū ad gradū ꝑfectiōalē. ¶ Itē ꝙ plalitas horum graduū nō ē positiue ītra cōceptū positiuū specificū forme specifice: sed solū ꝑmissiue. sed infra ꝯceptū indiuiduoꝝ positiue redēdo singula singulis. pꝫ. ꝙ indiuiduū ꝯpositū ex forma specifica ꝛ ꝓprietate indiuiduali cōtinet vnitiue istos gradus. ¶ Ponit̄ tertio magis ꝛ min⁹ vbi sciēdū ꝙ magis ꝛ min⁹ ꝛ mai⁹ ꝛ min⁹ ꝯueniūt ꝛ differūt. ꝯueniūt duplr̄. Cū q2 vtrobiqꝫ ē q̄dā ꝯpatio. Cū 2°. q2 vtrobiqꝫ ē ꝯparatio dissperātie ex difformitate extremoꝝ. Sꝫ differūt multiplr̄. q2 mai⁹ ꝛ min⁹ īportāt ꝯpatiōeꝫ vni⁹ ad vnū in se ꝑcise. sed magis ꝛ min⁹ īportāt ꝯpatiōeꝫ vni⁹ ad alterū nō ꝑcise. sed in ꝯparatiōe alicui⁹ tertij qḋ ꝑticipant. puta alicui⁹ forme. 2°. q2 magis ꝛ minus sūt aduerbia. iō distiguūtur sicut modi. sed maius ꝛ minus sunt noīa. iō sumūtur nō modalr̄: noīalr̄ ꝛ significāt formas nō modos forme. 3° q2 magis ꝛ minus nō dicunt̄ de forma ꝑticipata. sꝫ de ipsis ꝑticipātib⁹. sꝫ mai⁹ ꝛ min⁹ ecōuerso sic pꝫ. 4°. q2 magis semꝑ ꝑsupponit in forma maius: sed nō ecōuerso. sic pꝫ de q̄ztitate: q2 aliqd nō dr̄ magis q̄ztū q̄ztuis maiorem hēat q̄ztitatē. ¶ De scḋo dico ad qōnē ad ptē affirmatiuam. s. ꝙ forma suscipiēs magis ꝛ min⁹ hꝫ itrinsece dictos gradus. dico etiā ꝙ ꝑcisa rō suscipiēdi magis ꝛ minus est latitudo graduū in forma siue qḋ idē est illimitatio forme q̄ ꝑticipat̄. ꝓbō hui⁹. Cū ex iprobatiōe oium opi. ꝓcedētiū. nec vr̄ aliq̄ via ꝓbabilis nisi ista. Cū q2 impole est formā ꝑticipari sꝫ magis ꝛ minus nisi in se sit aliqualr̄ illimitata: q2 oppositū ꝑdicati infert oppositū subi. dato. n. ꝙ nō sit illimitata quō ꝑticipabit̄ ꝟm aliū gradū ꝛ aliū. Cū 3°. q2 ꝟm sup predicamenta.
Simpliciū sup ꝑdicamēta caplō de q̄litate. vbi recitat multas opi. de causis suscipiēdi magis ꝛ minus ꝛ eas iprobās ꝯmēdat opi. Archite dicēs sic. Mirabiliter Architas breui sermone cāꝫ ei⁹ qḋ est magis ꝛ minus īsinuat dicēs: q̄litas. n. q2 infinitatē quandā ꝑticipat. iō ꝟm rōnē ei⁹ est ꝙ suscipiat magis ꝛ minus ꝛ nō ex participātibus. ꝛ sic ad questionem.

Ad primū in opp᷑ dōm ꝙ phs loq̄t de foa seu de qditate inq̄ꝫtū exꝑmit̄ ꝑ diffīnē. hē qditas specifica. q̄ vt sic abstrahit ab oi gradu. vt dc̄m ē ꝓius. vn̄ paꝝ post subdit Ari. ꝛ queadmodū nec nūer⁹ hꝫ magis ꝛ min⁹ nec tex.cō.10.
q̄ sꝫ spēꝫ subā. sꝫ siqdē cū mā. ita ꝙ si qdē vl̄ ē due dictiōes vt sit sēsus ꝙ si foa specifica hꝫ magis hō qdeꝫ ē cū mā. vl̄ ē vna dictio. ꝛ tūc sēsus ē. si qdē cū mā. s. ī sensib⁹ idiuiduis q̄ respcū ei⁹ sūt mālia nlla igitur maioritas ē ī qditate vt qditas. q2 vt sic abstrahit ab oi ꝯditiōe māli ꝛ idiuiduali. ¶ Ad 2ᵐ dōꝫ ꝙ iste grad⁹ nō ꝑtinet ad qditatē specificā vt dc̄m est. ꝛ cū dr̄. ḡ forma ītēla erit vnū ꝑ accn̄s nō sequr. q2 illi gradus ꝛ si non sint de eēntia spēi sunt tn̄ de eēntia indiuidui vt ꝑdictū fuit. alterius cū īfert̄. ḡ spēs nō dicit totā eēntiā idiuidui nō seq̄t̄ ꝙ nā specifica ꝛ si in suo ꝯceptu abstrahit a q̄libet gradu tn̄ ē idē cū q̄libꝫ gradu realr̄ ꝛ includit̄ realr̄ in q̄libet gradu.

¶ Palam itaq; q: sic quidem acceptan
tibus vt cõsueuerũt diffinire. ↄ dicere nõ
ↄtigit reddere ↄ soluere dubitatiões. si aũt vt
dicim⁹ hoc qdẽ materia: illud vero forma
ↄ hoc qdẽ potẽtia: illõ vero act⁹: nõ adhuc
tex.cõ.15. dubitatio vtiq; videbit eẽ qd querit.

q.7. Queritur Utrũ ex mã ↄ forma
ↄstituatur p se vñ. vĩ
tex.cõ.49. q nõ. nã ex duob⁹ i actu nõ fit vnũ p se ex
7° h⁹. sed mã ↄ forma sunt duo in actu. g
ↄc. pbatio minoris de forma ẽ actus. de
mã ẽt pʒ ex 7° hui⁹ qõne de entitate mãe. ¶ Pꝫ. q̃ ma-
gis distãt minus sunt nata facere vnũ. sʒ mã ↄ forma
maxime distant cum sint alterius rõnis. g ex eis mi-
nime est natum fieri vnũ. pbatio maio. q: partes con
tinui faciunt per se vnum que sunt eiusdem rõnis p-
tex.cõ.15. tes autem in toto etherogeneo minus faciunt vnuʒ.
q: nõ sunt eiusdem rõnis. ¶ Cõtra. phs in literra.

Respõdeo ad qõnẽ dicẽdo cũ pho qd
sic. cui⁹ nõ ẽ alia cã nisi q: hĩ
ẽ act⁹. illõ vero põ. vt. d. p. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã sciẽdũ q
sic vnũ i cõi imediate cõseqt ens i cõi: ita q illa ppõ.
ens ẽ vnũ. ẽ imediata. q: nullũ ẽ me⁹ nob noti⁹ ad hĩ
dẽmrandũ. nec forte aliqd mediũ aliõ i re a qditate ex
treõꝝ. vt dcm̃ fuit h⁹ q.4ᵃ. ita singl'a entia sʒ ppꝛ
gd⁹ entitatis ↄseqt imediate ppa vnitas. nec est alia
rõ diuerse vnitatis nisi alia entitas quã ↄseqt imedi
ate. ex̃ simplicia sunt vnũ. ↄ ↄpõita sunt vnũ. tñ alr.
ↄ aliter. q: alia ↄ alia ẽ entitas sic g ois simplex se to
to ẽ ens ↄ vnũ. ita cõpositũ ẽ ens ↄ vnũ ex principijs
eẽntialibus cuiusmodi sunt mã ↄ forma q̃ sola nata
sunt aliqd ens p se cõstituere. vñ tale cõpositũ ẽ p se
vnũ ppria vnitate alteri⁹ rõnis ab vnitate simplicis
sic ↄ eius entitas ẽ alia ab illa entitate. ¶ Si g q̃rat
q̃re ex mã ↄ forma fit vnũ p se. dicẽdũ sic dic phs. q:
hĩ ẽ põ illõ vero act⁹. ¶ Si aũt q̃ras q̃re ex mã ↄ forma
fit vnũ p se ↄ nõ ex subo ↄ accñte. cuʒ subm sit vt po⁴
accñs vero vt forma ↄ act⁹. Rñdeo q sic in gñali nõ ẽ
rõ q̃re ens ẽ sic vnũ: ita ẽt nõ ẽ cã q̃re ex istis ptibus
sic hĩ vnuʒ nisi q: sunt tales ptes. q̃re. n. ex q̃tuor elis
natũ ẽ fieri mixtũ sm vnã opi. ↄ ex lapide ↄ carne nõ
ẽ natũ fieri: ñ ẽ cã. s. nisi q: iste st ptes tales: ↄ ille tales.
¶ Sic g in pposito ex mã ↄ forma fit vnũ p se. q: for
ma subalis ẽ talis act⁹ ↄ mã tale põle. ex subo aũt ↄ
accñte fit vnũ p accñs q: accñs ẽ talis act⁹. sba talis
põ. ita q act⁹ ↄ potẽtia itelligant pportionabilr vni
tati si p se p se. si p accñs: p accñs. sed q̃re ille act⁹ ẽ p
se act⁹. ↄ ille p accñs. nõ ẽ nisi q: ista ẽ forma sbalis ↄ
illa accñtalis: ↄ hec sunt ppositiones p se pmo note. ↄ
iõ nõ ẽ q̃rendũ pp qd. s. aliq̃ cã intrinseca. sed solũ ex
tex.cõ.15. trinseca. vʒ agens vt. d. philo. in lr̃a.

Ad primũ in oppositũ dicẽdum q ex
duob⁹ in actu formali ↄ p
fecto nõ fit vnũ p se ↄ sic intelligit. p. mã aũt lʒ sit ens
q.6. in actu entitatiuo ex eo q ẽ aliqd ens ex̃ nihil vt oñ-
suʒ ẽ in. 7. ẽ tñ ens in po⁴ opposita actui formali. ↄ iõ
ex tali potẽtia ↄ actu opposito pt fieri vnũ vt postũ
ẽ. ¶ Ad 2ᵐ dicẽdũ q vnitas ẽ duplex. q̃dã vniõis. q̃
dã idẽtitatis. cũ g dr̃ q q̃ magis distãt min⁹ faciũt vnũ:
dico q falsuʒ ẽ de vno vnitate vniõis. imo q̃to alia q̃
sunt magis diuersaꝝ rõnũ tãto magis sunt nata face
tale vnũ. Si aũt maior itelligat de vno vnitate idẽti-
tatis: sic pt ↄcedi totũ argᵐ. ↄ tũc nihil ↄ nos. q: q̃to
sunt magis vni⁹ rõnis tãto sũt min⁹ vnibi⁴ vt ex eis
fiat vnũ. ↄ iõ min⁹ fieret vnũ ex duab⁹ formis vnius

rõnis q̃ʒ ex mã ↄ forma q̃ sunt alteri⁹ rõnis lʒ forte
fieret magis vnũ vnitate idẽtitatis. ¶ Cõtra. q: totũ
hõgeneũ c⁹ ptes sunt vni⁹ rõnis ẽ magis vnũ ẽt vni
tate vnionis q̃ʒ totũ etherogeneũ c⁹ ptes sunt alteri⁹
rõis. ↄ sic pcedebat pbõ maioris. ¶ Rñdeo in toto
hõgeneo lʒ cõtingat qd dr̃ tñ p se ptes in q̃s ẽ diui-
sio toti⁹ q̃ pprie dñr eẽntiales: sic potẽtiale pprius ↄ
actuale: nũq̃ pñt eẽ vni⁹ rõis. sed necio sunt b diuer-
se. q̃cũq; aũt sunt vni⁹ rõnis: sunt tñ itegrales ↄ ptinẽ
tur oẽs sub vna pte essentiali. s. sub materiali: ↄ potẽ
tiali vt in pposito de ptib⁹ hõgeneis q̃ oẽs se tenent
ex pte materiali ↄ potẽtiali. ↄ nõ sub illo qd est aliqd
actuale a quo est vnitas cõpositi completiue.

¶ Quapp inq̃ʒtũ simul natũ ẽ nihil pati
tur ipm a seipso: vnũ. n. ↄ nõ aliud est. ↄc. c.2.

Circa librũ no
nũ q.1.
methaphisice. Querit primo.
Utrũ aliqd possit moueri a se
ipso. vĩ q nõ. Tũ q: dr̃ in lr̃a
q nihil aptũ est pati ipm a se
ipso. vnũ. n. ↄ nõ aliud ẽ. Tũ
ex diffõnibus potentie actiue
ↄ passiue. nã potẽtia actiua est
pñᵐ trãsmutãdi aliud inq̃ʒtũ
aliud: ↄ potẽtia passiua ab alio inq̃ʒtum aliud. ¶ Pꝫ.
si sic: tũc tale semp ageret in se ipm. ↄñs ẽ falsum. g ↄ
añs. pbõ ↄñe. q: actiuo nãli ↄ passiuo sufficiẽt appro tex.cõ.10.
ximatis ↄ nõ ipeditis necio seqt actio vt dr̃ ifra ca⁴
tertio. sʒ sic eẽt in pposito sm te. q: actio illa nõ depẽ
deret ab extra ex quo idẽ est agẽs ↄ passũ. ¶ Cõtra,
tex.cõ.29. phs. 8. phy. vult q oĩa aĩalia moueãt seipsa.

Respõdeo in ista qõne p vnã opi. ptra
ctabo. 2° ad qõnẽ alr rñde
bo. ¶ Quãtũ ad pmũ ẽ vna opi. q̃ gñalr tenet illam
pclõnẽ negatiuã. q. s. nihil mouet se nisi forte p ptẽ ex
eo. s. q vna ps mouet aliã. ↄ hĩ ñ ẽ q: aliq̃ ps eẽntialr
mouet aliã sʒ q: vna ps q̃ʒtitatiua mouet aliã distin
ctã loco. ¶ Pro ista opi. arguit triplr. p p rõnẽ sum
tex.cõ.2. ptã ex. 7. phy. vbi dr̃ q nihil mouet a seipso. q: tũc nõ
q̃esceret ad q̃etẽ alteri⁹. sʒ qdlʒ mobile q̃escit ad q̃etẽ
alteri⁹. q: ad q̃etẽ ptis. nã oẽ mobile hʒ ptẽ q̃ q̃escẽte
pʒ q totũ nõ mouet. g nihil mouet a seipso p. ¶ Pꝫ.
scdo ipõle ẽ idẽ sʒ idẽ eẽ sil' in põ ↄ in actu. sʒ mouẽs
mouet inq̃ʒtũ ẽ i actu ↄ mobile nõ mouet nisi inq̃ʒtũ
3.phy.t.cõ. ẽ i põ vt pʒ ex diffõne mot⁹. g ipõle ẽ q idẽ moueat
6.16.ↄ.23. seipm. ¶ Cõfirmat q: agẽs ↄ patiẽs sũt ↄria. ex p de
tex.cõ.88. gñatiõe. sʒ idẽ nõ ↄriat sibiipsi. ¶ Pꝫ. tertio ipõle est
relões reales oppositas fũdari in fũdamento vno
limitato. sʒ actiuũ ↄ passiuũ siue motiuũ ↄ mobile re
ferunt sm relões reales ↄ oppositas ptinẽtes ad
tex.cõ.20. scdm modũ relatiuoꝝ. vt pʒ ex. 5. h⁹. caplo de ad ali-
qd. g ipõle ẽ idẽ eẽ actiuũ ↄ passiuũ siue motiuum ↄ
mobile. maior declarat. q: fũdare relões reales op
positas attribuit eẽntie diuine rõe sue illimitatõis.
¶ Ex hac pclõne gñali dr̃ i spãli p ordiẽ p q nullũ
sbm ẽ effectiuũ sui accñtis siue sit accñs coĩuũ ↄ p se.
siue p accñs. 2° q nihil mouet seipm ad vbi. 3°. nihil
mouet se ad q̃ʒtitatẽ. vñ aĩata vegetatiua nõ mouẽt
se i nutritiõe vel augmẽtatiõe. sʒ mouẽt alimẽtũ qd i
se ↄuertũt. ¶ 4°. q nihil mouet se ad q̃litatẽ vñ nec
aq̃ cal'a sit frigida a se effectiue. nec semẽ aĩati altera t
seipʒ. sʒ semẽ maris distictũ loco ↄ subo agit i semẽ a
mre mĩstratũ. 5°. q nll'a põ cognitiua ẽ pñᵐ actiuũ co
gnõnis. sʒ tñ passiuũ. obʒ aũt ẽ actiuũ. idẽ dr̃ d põ ap
petitiua ↄ ad singl'a ipoꝝ adducũt diuisa. Citũ ad 2ᵐ

est alia

ē alia opi. quā teneo. q̄ lʒ p̄te affirmatiuā ad cᵒ euidē-
tiā declaro tres ɔclones. pᵃ ɔclo sit ista gn̄alis. pole
ē q̄ aliqd agat in se ip̄ʒ. q̄ ɔclo ē ɔ̄dictoria p̄me ɔclo
nis alteriᵘ opi. hāc ondo sic extrema actiui ꝛ passiui
sunt adeq̄ta. sic itelligēdo q̄ qdcūqꝫ actiuuʒ respicit
ɔ̄ p̄ obo tale passiuū. vbi gr̄a. tā calefactiuū in cōi q̄ʒ
qdcūqꝫ calefactiuū p̄ticulare respicit ɔ̄ p̄ obo calefa
ctibile in cōi ꝛ nō h̄ vel illō. Ex his hr̄ ista ɔ̄pō. q̄ qd
libet ɔ̄tētū sub p̄ obo alicᵘ ē p̄ se obm eiusdē lʒ nō p̄.
vt qdcūqꝫ calefactiuuʒ respīc qdcūqꝫ calefactibile ɔ̄
p̄ se obo. ꝛ ecōuerso qdcūqꝫ calefactibile respicit qd
cūqꝫ calefactiuū. hucusqꝫ maior. sʒ pole ē q̄ aliqd sit
actiuū s̄m a. eo mō q̄ aliō ē actiuū s̄m. a. vt p. a. itelli-
gat forma ɔ̄ducibil. idē ēt sit passiuū s̄m a. sic q̄dcū-
qꝫ aliud passiuū s̄m a. ḡ illud rōe actiui ita hʒ seip̄m
ɔ̄ obo in rōne passiui. sic qdcūqꝫ aliud. ḡ ita p̄t in se
ip̄m agere sicˉ i aliud maiorē māifesta ex h̄ q̄ relatio
actiui ꝛ passiui in cōibꝰ hn̄t extrēa cōia adeq̄ta. ɔ̄batio
minoris. multi effectᵘ sunt nati ɔ̄duci ab actiuo equo
co ꝛ nō vniuoco. vt pʒ de leuitate i igne gn̄ato. istaʒ
formā actiuā equocā oʒ pōere formā s̄balē aut aliq̄ʒ
aliā q̄litatē. hn̄o ḡ istā formā ē p̄ se leuificatiuū. i. effe-
ctiuū leuitatis. sʒ forma p̄t eē i aliquo leuificabili vt
pʒ i exᵒ p̄dicto de igne. nā q̄cūqꝫ forma i igne gn̄ante
poneret actiua respectu leuitatis eadē ē in igne gēito
ꝛ ē prior nāl̄r ip̄a leuitate. pʒ. cū sit p̄ᵐ actiuū. ḡ nō ē ɔ̄
dictio q̄ ip̄a isit igni genito leuitate nō exn̄te. ꝛ t̄n pʒ
q̄ pōt incē illi. ḡ sine ɔ̄dictiōe idē pōt eē leuificatiuū ꝛ
leuifactibile. R̄ndet ad mi. q̄ ip̄a ɔcessa negat vltia
ɔ̄n̄a. ex eo q̄ agēs dr̄ eē approximatū passo ꝛ ita disti
ctū situ. sic āt nō p̄t se h̄re idē ad seip̄m. Cōtra. tū q̄ h̄
approximatio nō vr̄ necessaria ad agēdū vt icludit di-
stictionē sitᵘ nisi qn̄ maior p̄ñtia n̄ ē polis iter actiuū
ꝛ passiuū. si ḡ h̄ p̄ñtia suffic̄. ḡ multo magis maior p̄
sentia suffic̄. ista. s. q̄ ē sine distictōe sitᵘ. tū q̄ aliogn̄. si
pōeret ignis iexn̄s aq̄ si sic angelᵘ iexn̄s celo lʒ nō vt
loꝰa. tūc nec ignis calefaceret aquā nec āgelus moue
ret celū q̄ sunt absurda. tū q̄ nō oʒ agēs eē p̄ñs patiē
ti nisi q̄ vtᵘ agētis nō p̄t attigere idistātiā i proportio
natā vt aliqd ɔ̄ficiat. sʒ si passū eēt secū ɔ̄fectiᵘ attige
ret a virtute agētis. sic ḡ idē ē veriᵘ sibi p̄ñs si ē acti-
uū ꝛ passiuū s̄m idē q̄ʒ aliō posset eē sibi p̄ñs: sic ve-
rissime saluat illa ɔditio ɔ̄p quā approp̄quāt. realr̄
. n. nō p̄t eē maior p̄ñtia q̄ʒ eiusdē ad se. ḡ vissime erit
actio. stat igit̄ rō quā reputo achillē. ex q̄ rōe si atten
dis descēdo i gn̄ali a. pʒ q̄ rō dcā nō ɔ̄bat idē posse
i se agere nisi rōne equoca: ꝛ h̄ qn̄ ē capax forme q̄ na
ta ē terminare actionē equocā forme actiue iaʒ hn̄te.
ꝛ sic itelligēdū ē regul̄r q̄ solū tūc ꝛ sil̄r p̄t aliqd in se
agē qn̄ cōcurrūt illa duo. s. qn̄ hʒ formā q̄ ē p̄nᵐ agē-
di equoce ꝛ qn̄ cū h̄ ē capax talis actiōis. ⸿ 2ᵃ ɔclo
sit ista. nihil p̄t se mouē cāndo i se formā s̄balē. hāc
ondo: nullū imp̄fectᵘ ē p̄nᵐ actiuū respectu p̄fectio-
ris. q̄ siue sit actio equoca siue vniuoca s̄p p̄nᵐ acti-
uū ē eq̄ p̄fcm̄ vel p̄fectiᵘ termino ɔ̄ducto. sʒ nulla for̄a
s̄balis p̄t nouiter aduēire vt faciat cōpositū p̄ se vnū
qn̄ illa sit p̄fectior quacūqꝫ entitate p̄cedēte i p̄saʒ. q̄
i formis s̄balibᵘ s̄p vlterior ē p̄fectior. ḡ nihil p̄t se mo
uere cāndo i se formā s̄balē. ⸿ 3ᵃ cōclo sit ista. nihil
tex. nō hn̄te cō. p̄t in se aliqd agē q̄cūqꝫ vniuoca actiōe. hāc ondo. q̄
si sic. ḡ duo idiuidua absoluta ꝛ eiusdē spēi p̄nt sil̄ eē
in eodē. ɔ̄ñs ē falsuʒ. vt pʒ qnto hᵒ. ɔ̄batio ɔ̄ñe. q̄ tūc
rō seu p̄ncipiū quo agēdi ꝛ terminᵘ actiōis eēnt eius
dē spēi. ex quo ponit̄ actio vniuoca. ꝛ t̄n differrēt nu
mero: q̄ nihil ē p̄ncipiū agēdi se. ꝛ pʒ q̄ vtrūqꝫ tā rō
agēdi se q̄ʒ terminᵘ actōis eēt forma absoluta. ⸿ Ex
dictis cōcludo correlarie p̄ q̄ cū augmētatio ꝛ motᵘ

ad vbi sit ab agēte siue mouente equoco q̄tenus nec
q̄ʒtitas aliq̄ nec vbi ē forma actiua. cū ēt multe alte-
ratiōes sint ab agēte equoco. vt vl̄r ille q̄ sunt ad q̄li
tates nō actiuas stricte loquēdo de actiuis. ois ēt q̄li
tas p̄t eē ab agēte equoco lʒ aliqua possit eē ab vni-
uoco. q̄ in quātū sic est: sequit̄ q̄ in gn̄e nō repugnat
alicui subīcāre in se q̄ʒtitatē ꝛ q̄litatē ꝛ vbi. cōcurrē-
tibᵘ aūt duabᵘ cōditionibᵘ supradictis in p̄ma con-
clone cābit. ꝛ hoc vel accn̄s coeuū sibi ꝛ ita sine mu-
tatiōe. vel nō coeuū sibi ꝛ ita p̄ motū vel mutationē.
⸿ Scdo descēdo ad sp̄ālia ꝛ dico q̄ subm cāt in se
ɔ̄p̄riā passionē op cām dictā. ꝛ addit̄ alia rō. q̄ ois
potētia pure passiua ē in potētia ɔ̄dictionis. vt dr̄ in tex. cō. 17.
h̄. 9. infra sed subm nō ē in potētia ɔ̄dictiōis ad pas-
sionē: al̄r icēt ei cōtigēter. ꝛ p̄ ɔ̄ñs nō eēt scibilis p̄ de
mr̄atione. igit̄ rē. hʒ ḡ subm aliq̄ʒ potētiā actiuā in-
trinsecā respcū passiōis. ⸿ 2ᵒ dico q̄ grauia ꝛ leuia
mouēt se ad vbi effectiue. aialia ēt mouent se ad vbi
motu ɔ̄gressiuo sic pʒ ex dictis. ⸿ 3ᵒ q̄ aiatū mouet
se effectiue ad q̄ʒtitatē motu augmētatiōis. ⸿ 4ᵒ. q̄
aq̄ calefacta seip̄sā frigefacit. ꝛ semē seip̄ʒ alterat effe
ctiue. ⸿ Quito pō appetitiua ꝛ coḡscitiua mouēt se
ad actū saltē p̄tial̄r ɔcurrēte obo vt alia cā p̄tiali. de
qbᵘ oibᵘ discurrere p̄ singula eēt plixū nimis. ꝛ ideo
sufficiat sic ea breuiter tetigisse. pʒ ḡ ex oibus his im
probatio p̄me opi. nec eiᵘ rōnes cogūt. ⸿ Ad p̄mā q̄
sumit̄ de. 7. phy. dicendū q̄ equocat de p̄. nā dupl̄r tex. cō. 2.
dr̄ vt dcm̄ ē 7ᵒ huiᵘ. vno mō vt diuidit̄ ɔ̄ partē. ꝛ iō
q̄ sic iest p̄ remouet̄ ab eo cui iest si remouet̄ ab eo q̄
est aliqd eius. ꝛ iō nihil sic p̄ mouet̄ si aliq̄ eius pars
q̄escat. Alio mō dr̄ p̄ vt dic̄ p̄cisā adeq̄tōeʒ eē eo mō
q̄ triāgulus hʒ tres ꝶ. qō āt sic iest p̄ alicui nō remoue
tur ab eo si remoueret̄ ab eo qō ē aliqd eiᵘ. nā triāgu tex. cō. 2.
lᵘ nihil minᵘ hʒ tres triāguli. puta vnᵘ angulus non
hēat tres. Est ḡ ibi itētio phi. q̄ nihil mouet seipsum
p̄ vtraqꝫ ɔ̄mitate. q̄ seq̄ret̄ ɔ̄dictio. s. q̄ q̄esceret ad q̄
etē p̄tis ꝛ nō q̄esceret. nā q̄escēte p̄te nō pōt moueri
p̄ p̄ma p̄rimitate. ꝛ t̄n nō repugnaret sibi moueri pri
mo scda p̄mitate. vt pʒ ex dictis. sʒ ex h̄ nihil mali se-
qtur ɔ̄ nos. q̄ poterit aliqō moueri a se p̄ scda p̄mi-
tate. vtputa q̄ hʒ in se v̄tutē qua pōt se mouere effe-
ctiue ꝛ equoce. q̄. n. sic p̄ mouet̄ nō oʒ q̄ q̄escat ad q̄e
tē p̄tis q̄ ē aliqd eiᵘ. ⸿ Ad 2ᵐ dicendū q̄ duplex est
actᵘ. s. formalis ꝛ v̄tualis. Exᵐ p̄mi. ignis ē actu cali
dᵘ formal̄r. exᵐ s̄. di. sol ē actu calidᵘ n̄ formal̄r. sʒ v̄tu
al̄r. pʒ q̄ sol i v̄tute ē calidᵘ. istis āt duplici actui r̄ndet
duplex potētia passiua. s. formal̄ ꝛ v̄tualis. ⸿ Ad for
mā cū dr̄. ip̄ossibile ē idē s̄m idē sil̄ eē in potētia ꝛ in
actu. ɔcedo istā accipiēdo actū ꝛ potētiā vniformiter
si formal̄r. formal̄r. si v̄tual̄r v̄tual̄r. tūc minorē falsa
in ɔ̄posito. nā qn̄ aliqd mouet se cū sit actio equoca
nō vniuoca nō p̄t dici q̄ sit in actu formali. sʒ est in
actu v̄tuali. ꝛ i pō formali. ꝛ illa nō repugnat. hn̄ āt re
puto ip̄ossibile idē eē i actu ꝛ i pō vniformiter acci-
piēdo. ⸿ Ad ɔ̄firmatōeʒ dōm̄ p̄ idē. nā cū agēs ꝛ pa
tiēs dicant̄ eē ɔ̄ria: itelligēduʒ ē de agēte vniuoco. sic
eni agens ꝛ patiēs hn̄t formas ɔ̄rias formaliter. ꝛ
tūc nihil ɔ̄ nos. ⸿ Ad tertiū dicēdum q̄ non est incō
ueniens relationes reales oppositas fundari in eo-
dem fundamento non simpl̄r sed aliqualiter illimita
to. vbi notandum q̄ quedam sunt relationes reales
opposite que sunt incompossibiles in eadeʒ nā ꝛ sup
posito vt sunt relatiōes cāe ꝛ cāti huius ratio est. q̄
cāτū depēdet realiter a cā. idē aūt nō p̄t essentialiter
dependere a seipso. Quedam sunt relationes reales
opposite que sunt incompossibiles in eodem suppo-
sito nō t̄n i eadē nā illimitata vt sunt relatiōes ɔ̄ducē

tis ⁊ pducti.pz in diuinis.ratio huius incõpossibili tatis est: quia pducens est pri⁹ origie q̃z pductũ.idez ãt suppositũ nõ p̃t esse pri⁹ origine seipo. Quedã sunt relões opposite reales q̃ neutro mõ sunt icõpossi biles.vt sunt relões mouẽtis ⁊ mobilis.cui⁹ rõ ẽ.qꝛ ois incõpossibilitas relonũ realiũ reducenda est ad aliq̃z priorẽ.⁊ vbi ista prior nõ inuenit.ibi nec illa po sterior cõcludit·nũc icõpossibilitas i illis duob⁹ mẽ bris reducit ad ordinẽ seu depẽdẽtiã eẽntialẽ vl̃ ori ginis:sꝫ in illo tertio mõ reducit depẽdẽtia taliũ rela tiuoꝝ ad depẽdẽtiã accñtalẽ.nõ est aũt inconueniens idẽ suppositũ depẽdere a se accñtalr. ❡ Ad formaz dicendũ ꝙ fundamẽtũ relationũ mouẽtis ⁊ mobilis qñ aliqd mouet se·lꝫ nõ sit simpliciter illimitatũ: est tamẽ aliqualiter illimitatum quatenus idem habet rationem mouẽtis ⁊ mobilis aliter ⁊ aliter.

Ad primũ in oppositũ dicenduz ꝙ ille auctoritates soluũt seipsas. nã in pma addit lnq̃ztum simul natũ est.⁊ in scda in q̃ztũ aliud.lꝫ.n.idem moueat se:tñ ꝺm aliam ⁊ aliaz rõnem mouet se ⁊ mouet.vt pz ex dictis. ❡ Ad rões q̃ addit nego ꝯñaz. ❡ Ad pbationẽ dicẽdũ ꝙ actiuo ⁊ passiuo approximatis nõ sp̄ seqt actio.ꝙ p̃t ꝯtigẽ ex qnq; causis.p̄ ꝙ hito termino agens nõ agit. exẽ plũ.graue qñ est i termino nõ p̃t se mouere. 2°. qñq; etiã nõ hito termio põt ipediri ne agat pp̄ ṽtutem ꝯ triam fortiorẽ.exẽplũ.aq̃ buliẽs prite igne calefaciẽte nõ frigefacit seipsam.3°.si nõ est totalis causa actiua sed aliud cum ipso si illud aliud non adsit non agit. exemplum.tenendo ꝙ in potentijs cognitiuis obm agat cũ potẽtia nõ poterit potẽtia agere sine obo.4° si aliq̃ actio nãlr p̄supponat sue actioni.qꝛ illa nõ po sita nõ aget.exemplum.nihil intelligẽs nihil vult ex eo ꝙ actus voluntatis p̄supponit nãliter actũ intelle ctus.5°.si sit agens liberũ cũ ex se põt nõ agere.exm̃.in tellectu oñdẽte aliqd:volũtas p̃t illud nõ velle pp̄ suã libtatẽ.dato ğ ꝙ idẽ agat vel moueat seipz nõ sequitur ꝙ semp̄ agat.qꝛ põt ipediri aliquo dictoꝝ modoꝝ.

❡ Palam qꝛ ⁊ potentiaꝝ alie erũt irra tionabiles:alie cum ratione. quapropter omnes artes ⁊ scie factiue potẽtie sũt. p̄n cipia nanq; pmutatiua in alio: aut inq̃z tum aliud.⁊ que quidem cũ ratione om nes ꝯtrioꝝ sũt eedẽ:⁊ q̃ irrõnabiles vna vni⁹: vt calidũ calefaciẽdi solum. Tales g tex.cõ.4. dẽ potẽtias nceẽ qñ vt possunt actiuũ ⁊ passiuũ appropiquat:h̃ qdẽ facere: illud ṽo pati:illas vero nõ nceẽ:he qdẽ.n. oẽs vna vni⁹ factiua:ille aũt ꝯtrarioꝝ.⁊c̃.

tex.cõ.lo. q.2. Queritur Utrum dr̃ia quaz assignat phs inter potẽtias rõnales ⁊ irrõnales sit ꝯueni ens.s.ꝙ ille sint oppositoꝝ.ille ṽo vni⁹ oppositi tñ.vr̃ ꝙ nõ.⁊ p̄ ꝺ rõnalib⁹.qꝛ si sic.ğ aliqs p̃t sil agere opposita:ꝯñs ẽ falsuz vt dr̃. h̃ in lr̃a.ğ ⁊ añs pbatio ꝯñe:qꝛ hñs potẽtiã põt illõ cui⁹ est illa põ.ğ hñs potentiaz ad opposita potest si mul ad opposita. ❡ P̄.scdo nulla est potẽtia q̃ non põt i aliqd.sꝫ potẽtia rõnalis cũ non possit sil i op posita nõ vr̃ posse i aliqd nisi determinet vt dr̃ hic i tex.cõ.lo. lr̃a.determiata ãt nõ vr̃ eẽ nisi vni⁹ oppositi. ❡ Secũ do ꝯ illõ mẽbrũ arguit.s.de potẽtijs irrõalib⁹.p̄ sic po⁹ solis ẽ potẽtia irrõnalis.pz.sꝫ po⁹ solis ẽ opposi toꝝ.ğ potẽtia irrõnalis est oppositoꝝ nõ vni⁹ tm̃.p batio minoris.qꝛ sol põt i oppositos effect⁹.dissoluit eni glaciẽ ⁊ idurat lutũ. ❡ Cõfirmat:qꝛ inferi⁹ in h̃ nono dr̃ ꝙ ois potẽtia ꝯdictionis est.⁊ declarat hoc phs etiã in actiuis. ❡ P̄.ꝺm Aristotelez.potẽtia irrõ nalis ponit eẽ oppositoꝝ.frigus.n.nõ tm̃ infrigidat. sꝫ etiã est cã p accñs caloris.vt dr̃ q̃rto physi. similr tex.cõ.lo.b⁹. ꝓijciẽs pilã ad parietẽ est cã resilitiõis:videt ğ ꝙ di cta dr̃ia nõ sit ꝯueniẽs. ❡ Cõtra.phs hic in littera.

Respõdeo tenẽdo cũ pho dr̃iam eẽ bñ tex.cõ.lo. assignatã. In ista qõne sic p cedit.qꝛ p̄ quõ sit itelligẽda hec dr̃ia exponet.2°.de cã hui⁹ dr̃ie ingret. ❡ Quãtũ ad p̄m dico tria. pmũ di ctũ est ꝙ ista dr̃ia itelligẽda ẽ de potẽtijs actiuis tm̃. vt sit sensus ꝙ potentia actiua irrõnalis cuicunq; cõ paret siue actiõi quã elicit siue termino quẽ pducit. si est illi⁹ ꝙ manente eadẽ nã ipa nõ põt eẽ actiua al teri⁹ q̃z ei⁹ cui⁹ ex se põt: frigiditas.n.manens frigidi tas nõ põt eẽ pductiua caloris nec elicitiua calefa ctionis.si tamen est de se actiua.nam quicquid circa ipsam frigiditatem fieret·lꝫ illud possit aliqd facẽ ad eẽ caloris nunq̃z tñ frigiditas faceret ad h̃. Sil̃e po⁹ rõnalis sic est actiua oppositoꝝ siue sint ꝯtraria siue ꝯdictoria:ꝙ manẽs nã vna q̃ztum est de se.est suffici ens pductiuũ oppositoꝝ pductoꝝ si est oppositorũ pductoꝝ:⁊ sufficiens elicitiuũ oppositaꝝ actionum si est oppositaꝝ actionũ. ❡ 2m̃ dcm̃ est in qõ illa dr̃ia est sic itelligẽda vt pz ex p̄ dcõ.qõ potẽtia rõnalis sit oppositaꝝ actionũ siue actiõis ⁊ negationis eius.s.ꝙ possit agere ⁊ nõ agere. Si aũt actio accipiat etiaz p re acta vel pducta tunc sicut est oppositoꝝ actorum sic est oppositaꝝ actionum.pmo tamen mõ intelligẽ da est hic:vt.s.est actionis ⁊ negationis:vt patebit in sequenti articulo. ❡ 3m̃ dcm̃ est.ꝙ potẽtia actiua acci piẽda est nõ p respcũ potẽtie q̃ est ad oppositos effe ct⁹ sꝫ p fundamẽto respect⁹ qõ est p̄nm̃ actionis.

Quãtũ ad 2m̃ supposita illa cã q̃ vr̃ phi po sita supi⁹ in 2° le.hui⁹ noni. Ad ma iorẽ adhuc euidentiam pmo videndum est de diffe rẽtia i se 2° de itẽtiõe phi circa ipsam. ❡ De p̄ sciẽdũ est ꝙ pma distictio potẽtie actiue est ꝺm diuersum modũ eliciẽdi opationẽ:ꝙ.n.potẽtia agat circa hoc obm vel circa illud lꝫ aliquo mõ distinguat ⁊ oñdat distictõez poꝝ:nõ tñ ita imediate.nõ.n.põ ꝯpat ad obz circa qõ opat nisi mediãte opatione q̃z elic̃ h̃ vl̃ illo mõ. Iste aũt modus eliciẽdi ꝓpriã opationẽ nõ põt eẽ in gñe nisi duplex.nã potẽtia actiua aut est de se determinata ad agẽdum.ita ꝙ q̃ztũ est ex se nõ p̃t nõ agere qñ non impedit ab extrinseco.aut nõ est ex se determinata.sed põt agere hũc actũ vel oppositũ. põt etiã agere vel nõ agere:pma po⁹ dr̃ cõiter nã.2° ṽo dr̃ volũtas.vñ pma diuisio p̄ncipioꝝ actiuoꝝ ẽ i nãz ⁊ volũtatẽ seu ꝓpositũ.sic pz.ex 2° phy.vbi phs po nit duas cãs mouẽtes p accñs.s.casũ iuxͣ nãz.⁊ fortunaz tex:cõ.51. iuxͣ ꝓpositũ ⁊ volũtatẽ. Si ğ q̃rat cã h⁹ dr̃ie q̃re.s.nã ẽ vni⁹ tm̃ determiate.i.cuiuscũq; vl̃ q̃rũcũq; ẽ determi nate ẽ ex se illi⁹ vl̃ illoꝝ·volũtas ẽ oppositoꝝ.i.ex se ide termiate ẽ h⁹ actiõis vl̃ opposite aut actiõis vl̃ non actiõis.p q̃zto p̃t agere vl̃ nõ agẽ. Dicẽdũ qõ h⁹ nlla ẽ cã.sic.n.effect⁹ imediat⁹ ad cãz ꝯpat ex se.⁊ p̄ sine cã media.alioqn iret in infim̃.ita cã actiua vr̃ imediate se hẽc q̃ztũ ad suã actionẽ inq̃ztũ ipm elicit.nec est dare aliq̃z cãm quare sic elicit nisi qꝛ est tal̃ cã.sꝫ h̃ est illud cui⁹ cã q̃rebat. Sic̃ ğ calidũ calefac̃ calidũ:qꝛ nec ista ꝓpõ calidũ calefac̃ ẽ mediata.sꝫ ẽ imediata 2°.vl̃ 4° p se.sic ⁊ hec.calidũ ex se determinate calefacit. Sil̃r

ista

ista volũtas vult ⁊ volũtas nõ vult ĩdetermiate dter
minatiõe ex se vel itra se. ¶ Sz h ẽ vnũ du^m quõ vo-
lũtas reducit ad actũ si est ideterminata ex se ad agẽ
dũ ⁊ ñ agẽdũ. ¶ Rñdeo. duplex ẽ ideterminatio. vna
ẽ q̃ ẽ ex isufficiẽtia: q̃ ẽ ex põlitate ⁊ defectu actualita
tis sic mã nõ hñs formã ẽ idetermiata ad actũ forme.
Alia ẽ ideterminatio supabũdãtis sufficiẽtie q̃ ex il
limitatione actualitatis vel simplr vel quodãmõ. p
mõ ideterminatũ nõ reducit ad actũ nisi pri^9 deter-
minet p formã ab alio. 2° mõ ideterminatũ pt se de
terminare. si. n. h posset hñdo actum limitatũ multo
magis si hz illimitatũ. qr tũc nõ caret aliquo qõ fuit
simplr pn^m agẽdi. alioqn de^9 q ẽ summe idetermina
tus ad q̃zcũq3 actionẽ idetermiatiõe illimitatiõis: nõ
posset aliqd agere. qõ ẽ falsũ. ideterminatio ãt q̃ põi
tur in volũtate nec ẽ mãlis nec impfectiõis inq̃ztum
ipsa ẽ actiua sz ẽ excellẽtis pfectiõis ⁊ potẽtie aliq̃lr
illimitate nõ alligate ad determinatũ actuz. ⁊ iõ põt
seipsam determiare. ¶ De 2°. vr dubiũ quõ ea q̃ dcã
sunt faciãt ad itẽtionẽ phi. nã ipe nõ ponit dictã driã
iter nãm ⁊ volũtatẽ. sz iter põm rõnalẽ ⁊ irrõnalẽ p
rõalẽ itelligẽs solũ itellz vel sciaz. pz i lra. ¶ Rñdeo
itellz ⁊ volũtas pñt cõpari ad act^9 pprios q̃s eliciũt.
vel ad act^9 aliar põr iferior i qb^9 hñt aliq̃z cãlitatẽ.
puta itells ondẽdo ⁊ dirigẽdo. volũtas vo in volẽdo
⁊ iperãdo. ⁊ pz q pma cõpatio ẽ ẽentialior. p mõ itel
lect^9 cadit sub nã. ẽ. n. de se determiat^9 ad itelligẽdũ. ⁊
nõ hz i ptãte sua itelligere ⁊ nõ itelligẽ: assentire ⁊ nõ
assentire pposito obo. volũtas ãt opposito mõ se hz
ad ppriũ actũ eliciẽdũ ⁊ nõ eliciẽdũ: ⁊ pp h i diuinis
ponũt due pductiões. vna p modũ nãe c^9 pn^m ẽ itel
lect^9. ita q itells ẽ idẽ pncipiũ cũ nã. alia põit p mo-
dũ volũtatis. loquẽdo g sic itells cadit sub põa irrõ-
nali. nihil. n. formalr ẽ liber nisi volũtas. fm hãc pri
tex.cõ.10. mã cõpationẽ nõ loqtur phs hic de itellu. ¶ Scõa
vo cõparatio vr q̃si accñtalis: qr ille potẽtie nõ cõpa
rant ad act^9 aliar potẽtiar nisi mediãtib^9 actib^9 pro
prijs vt vr. qr pprij illis alijs sunt põres. ⁊ h mõ nũ
q̃z itells est pncipiũ alicui^9 opatiõis exterioris sine
volũtate 9currẽte ⁊ determinãte itellm: ⁊ h mõ logt
hic phs de itellu ⁊ alibi frequẽter. vñ de volũtate nũ
3. de aia tex. q̃z vel pa^r logt phs vt distiguit ab itellu practico q
cõ. 52. ẽ pncipiũ opatiõis exterioris dirigẽdo potẽtias exe
2. physicor. quẽtes vbi semp 9currit volũtas iperãs executionẽ
opis. vñ phs aliqñ distinguit nãm 9 artẽ ⁊ 9 itellm.
aliqñ 9 ppositũ seu voluntatẽ. p qõ pz q p oĩa illa in
telligit vnũ pncipiũ in artificialib^9. naz ad op^9 artis
9currũt illa tria itegrãtia vnũ pncipiũ pfectũ artifi-
cialiũ. Ex q̃ pz q potẽtia rõnalis duplr pt sumi. s. in-
cõplete ⁊ cõplete. icõpleta qdẽ potẽtia rõnalis ẽ itel
tex.cõ.10. lect^9 vel ars vt pcedũt volũtatẽ. ⁊ de tali vr hic loquit
phs cũ dicit. q oz illã determinari p voluntatẽ vel p
heresim. volũtas aũt determinatiua itells ẽ potẽtia
rõnalis cõpleta vel saltẽ 9currit ad cõpletã. ⁊ sic ver
ẽ potẽtiã rõnalẽ eẽ oppositor mõ preexposito. qñ g
phs hic allegat i textu. pz q loqtur de potẽtia rõna
li icõpleta. ¶ Ad pmũ i oppositũ nego 9ñam. põ. n.
rõnalis. put dr eẽ volũtas ẽ 9rior nõ simul faciẽdo
rũ. sz põt se determinare ad alterutrũ. ¶ Ad pbatio
nẽ dicẽdũ sic Ari. rñdet in lra q hñs potẽtiã rõnalẽ
nõ hz potẽtiã faciẽdi opposita sil. ¶ Cõtra i illo nũc
in quo ẽ vnũ oppositor. q̃ro an tũc potẽtia ad alterũ
oppositor. aut nõ. si sic. hr ppositũ vt vr qr pt oppo
posita simul. si nõ. g potẽtia illa in h nunc nõ est nisi
vni^9 oppositi. ¶ Rñdeo q in eodẽ nũc pt agere ad
oppositũ nõ in sensu cõpõnis sz in sensu diuisionis.
qr sic 9tingenter se hz ad vnũ. ita ad reliquũ. sic in eo

dẽ. nũc q̃ sortes sedet: põt nõ sedere in sensu diuisio-
nis. nam 9tingenter sedet. ⁊ iõ non sequitur q possit
in opposita simul. ¶ Ad 2^m dicẽdũ qõ si arguit de
volũtate illa põt in actũ nulla determinatione in illa
pcedente actũ. ita qõ pma determinatio. ⁊ tpe ⁊ nã est
in positione act^9. Cũ dr qõ nihil põt nisi pri^9 determi
net. falsuz ẽ de volũtate. si ãt arguit de intellectu cog-
scente opposita q ẽ potẽtia rõnalis incõpleta: tũc est
ver q respcũ extrinseci nõ põt aliqd nisi determinet
aliunde: qr illorum exse est per modum nature nõ po
tens sed ad alterum determinare: ergo ambo aget
vel nihil. sed si de intellectu concludatur quod non ẽ
sufficiens potentia rationalis 9cedit fm pdicta. im-
mo si p impõle solus intellectus esset cũ 9tutib^9 infe
rioribus sine volũtate nihil posset fieri nisi determi-
nato mõ nature: qr nulla esset potentia sufficiens ad
faciendum alter oppositoruz. ¶ Ad aliud argumẽ-
tum de sole. iam supius dcm est q forma solis ⁊ q̃cũ
q̃z forma naturalis si est illimitata ⁊ principium op-
positor in diuersis materijs: sic est illor determina-
te: sicut illa forma que est vni^9 est illius determinate.
nã non est in ptãte sua alterutruz illorum agere pñte
passo receptiuo forme huius ⁊ illius. sic nec si eẽt vni
us tm. vñ sol pñte passiuo liquefactibili. sic liquefa
cit q nõ potest nõ liquefacere. sile est pñte passiuo
9stringibili. potẽtia aũt rõnalis. puta voluntas agẽs
siue circa h oppositum in qõ potest siue circa illud.
nõ est principium determinatũ ad vnum sed indiffe
rẽter ẽ determiatiuũ sui ad alterutrũ. etiã ita q circa
qõlibet põt agere ⁊ nõ agere. ¶ Ad cõfirmatiõez sic
dicet iferius oẽs potẽtie passiue sunt ex se 9dictiõis
actiue vo sic ibidẽ dicit phus nõ ex se: sz q̃si p accñs
⁊ aliunde q̃tenus passiuũ põt ad esse vel nõ ad eẽ. sz
h accidit potẽtie actiue. nã si sit irrõnalis necio agit
pñte passo ⁊ remoto oi impedimẽto nõ sit potẽtia
rõnalis. ¶ Ad vltimũ pz ex p articulo q frigus nun
q̃z facit ad eẽ caloris p se. facit tñ aliqd q̃ facto aliqd
aliõ pt magis calefacere. puta qr 9strigit poros. ne ca
lor iterior diffundat ⁊ exalet. ⁊ ita calor vnit^9 magis
calefacit: frigus ãt nũq̃z calefacit directe. De piectio
ne pile dicendũ q mouẽs violẽter aliqd ad vbi. mo-
uet ad omne vbi põle acqri p illũ motum ⁊ si indire
ctũ põt. sic mouet si non redit. ⁊ h donec factus fue-
rit mot^9 pportiõabilis potẽtie mouẽtis. h ãt nullã ta
le idriaz põit vl 9tigẽtiã: q̃lis ẽ i põ rõali. pz ex dictis.

¶ Si itaq3 tali põr ẽ act^9 rõe ⁊ substãtia. tex.cõ.13.

Uerit Utr ver sit q act^9 sit p q.5.
or po^a sz rõez. vĩ q ñ re-
ducẽdo rõnẽ phi. nã illõ vr prius aliq̃ tex.cõ.13.
diffõne p qõ aliud hz diffiniri. sz nõ so-
lũ potẽtia diffinit p actũ: sz act^9 p potẽ-
tiaz. g ⁊c. phõ minoris. nã act^9 ⁊ potẽtia referunt. oz
ẽ i relatiuis in vtrosq3 rõnib^9 vti fm porphirius.
¶ Cõtra. phs h i lra. ¶ Dicẽdũ qõ sic pz ex 5°. h^9. re- tex.cõ.20.
latiue. opposita pñt duplr itelligi. s. vl mutuo. vel nõ
mutuo. illa qdẽ. mutuo referunt q̃r vtrũq3 hz hitudi
nẽ p se ad alter. nõ mutuo referunt illa quor vnum
p se hz hitudiez ad alter ⁊ nõ ecõuerso. ¶ Ad ppo-
sitũ dico qõ act^9 ⁊ põ nõ opponũt relatie h mõ. nã cũ
talia sint sil nã ⁊ diffõe seqret qõ act^9 nõ eẽt põr rõne
q̃z põ. nec rõ po sumeret ab actu magis q̃z ecõuerso tex.c.13.
q ẽ 9 phz i lra. Opponũt ãt 2°. Nã põ dic ordinẽ ad
actũ. ⁊ ille ordo ẽentialr ẽ eespcũs ad actũ. ⁊ ñ ecõuer
so qr rõ act^9 ẽ absoluta. q̃le ãt possz eẽ p se relatio ad
aliqd absolutũ. pz 5°. h^9 ca^o. õ ad aliqd õ scia: q̃ ẽentia tex.cõ.20.
lit refert ad scibile ⁊ nõ eẽ. nã nõ idẽ ẽ referri ⁊ rela-

tiõez termiare.imo vbi ɔcurrũt i eodẽ videñ ꝑ accñs
ɔiũcta sic forsan ẽ i relatiõib' mutuis.B z'.põt dici
creaturã referri ad deũ sine oi correlatiõe i deo.vñ po
tẽtia ꝛ act' deus ꝛ creatura ꝛ oia silia videñ ptinere
ad 3m modum relatiuoꝝ.q: igif potẽtia ẽentialr ad
actũ depẽdet ꝛ nõ ecõuerso.iõ hz diffiniri ꝑ actum ꝛ
tex.cõ.13. nõ ecõuerso.ꝛ ꝑ ɔñs vt dicit pħs.act' ẽ pꝛioꝛ põ rõe ꝛ
nõ ecõuerso: ¶ Ad argm i oppo'' dicẽdũ ꝙ minoꝛ est
negãda.ad ꝓbatiõez dico ꝙ porphiri' loquif de rela
tiuis q̃ mutuo referunf cuiusmodi nõ sũt act' ꝛ po'.

¶ Quorumcunq; igitur aliquid alterum
est qd fit ꝑter vsum .horum actus in fa/
cto ẽ: vt edificatio in edificato ꝛ cõtextio
in ɔtexto: similiter autez ꝛ in aliis: ꝛ tota/
tex.cõ.16. liter mot' in eo quod mouef ꝛc̃.

Queritur Utrum actio sit i passo.sicut in sub
q.4. tex.cõ.16. lecto.videf ꝙ sic ꝑ phz in lrã q dicit ꝙ
edificatio ẽ i edificato . ꝛ ɔtextio in cõ
tex.cõ.19. texto.hoc idem dicit expsse in 3' phy:
¶ Cõtra.passio est in passo.g̃ actio ẽ
i agẽte.ꝛ ꝑ ɔñs nõ in passo:ɔña pz a sili.q: forma vr
eẽ i eo ꝙ denoiat:actio ãt nõ denoiat passũz sz agẽs.

Respondeo i ista qõne ꝑ̃ pmittã du-
plicẽ distictiõez.z' oñdã
triplicẽ ɔclõnẽ.¶ Quãtũ ad pmũ supponẽdo disti
tex.cõ.16. ctionẽ de actiõe quã ponit phus de trãseũte ꝛ imma
nẽte.Sit ista pma distinctio.ꝙ actio q̃ztũ ad pñs spe
ctat tripl'r dr.vno mõ ꝓ respcũ trãsmutãtis ad trãs-
c.de actiõe. mutatũ.iuxͣ illã descriptiõez libri sex pncipioꝝ:actio
est fm quã in id qd subijcif agere dicimur. ꝛ hec est
actio ꝓductiua de gñe actionis q̃ est pꝛedicamẽtum
ꝑ se.q̃ formalr est forma respectiua fundata sup pnm
tex.cõ.17. qd est potẽtia actiua.vñ phs 5'.metha.ꝛ etiã.9.descri
tex.cõ.2. bit potentiã actiuã:ꝙ est pnm trãsmutationis in alio
inq̃ztũ aliud.ꝑ qd dat intelligere ꝙ actio ꝑ quã potẽ
tia actiua agit est respectus trãsmutantis ad trãsmu
tatũ.alio mõ dr actio de opatione immanente . puta
visio ꝛ intellectio ꝛ volitio dr actio.vt fuit iam dcm.
ꝛ actio isto mõ sumpta est forma absoluta ꝛ acta seu
ꝓducta ꝑ actionẽ pmõ dictã.vñ in itellectu ꝛ silr vo
lũtate distiguif duplex actio.vna ꝓductiua ꝛ de gñe
actionis.q in intellectu vocaf dicere : ꝛ in voluntate
vocaf spirare:alia acta seu ꝓducta q̃ est forma abso-
luta.q̃ in intellectu vocaf intellectio:in voluntate vo
vocaf volitio seu amoꝛ.¶ Alio modo sumif actio ꝑ
opatione trãseunte.q̃ qñq; etiã est forma absoluta ꝛ
acta ꝛ ꝓducta ꝑ motum ꝛ actũz de genere actionis.
puta q̃ztitas aut q̃litas aut vbi:sz vbi sit for' respectia.
¶ 2' distictio sit ista.ꝙ respect' ẽ duplex in gñe.vnus
intrinsecus adueniẽs.alius extrinsecus adueniẽs.vo
co respcm intrinsecũ aduenietem illũ q necessario se
quitur suum fundamẽtũ posito termino : ꝛ talis re-
spectus est de gñe relationis:voco aũt respcm extrin
secũ adueniẽtẽ.q nõ ɔseqtur necessario extrema am
bo simul posita in actu ꝛ sub B mẽbro cadũt illa sex
pncipia de qbus agit ille auctoꝛ.pz.n.de actiõe ꝛ pas
sione.q: poss est actiuum ꝛ passiuũ esse.ꝛ etiã appro-
ximata:tñ nõ hře istũ respcm.s.ꝙ agens sit illud a q̃
trãsmutaf nec passum sit illõ qd ab ipo transmu taf.
puta si sit aliqd ipediẽs:ꝛ ꝑ tãto illa sex pncipia non
sunt spẽs relatiõis.q: relatio dicit respcm itrisec' ad
ueniẽtẽ.illa vo dicũt respect' extrisecus adueniẽtes.

Quãtũ ad 2m sit ista pma ɔ̃.actio accepta ꝑ
mõ q̃ ẽ respect' de gñe actiõis est in
agẽte subiiue nõ in passo.hãc oñdo sic.i eodẽ ẽ respe-
ctus in q̃ ẽ fundamẽtũ.B apparet ex rõne fundamẽti
nec oppositũ ẽ intelligibile.sz potẽtia actiua q̃ est fun
damẽtũ h' respect' ꝛ actiõis ẽ in agẽte.sic euidens ẽ.
g̃ talis actio ꝛ respect' ẽ in agẽte nõ alr q̃z subiue. pz.
¶ P.i q̃cũq; ẽ foia aliq̃ formalr.illud ẽ simplr tale ꝑ
istã formã.iposs.n.ẽ effcm formalẽ separi a foia:ꝛ ꝙ
forma sit in aliq̃ formalr:ꝛ ꝙ nõ ɔstituat ipm iforma
tũ fz ipaz.g̃ si actio ẽ formalr i passo seqtur ꝙ passũ
erit formalr agẽs:ꝙ oio ẽ ɔ̃ rõez.g̃ erit i agẽte.¶ P.
iposs ẽ respect' oppositos eẽ sil nec io i eodẽ:sz passio
vel respect' passiõis vr ẽ in passo.g̃ nõ nec io erit i eo
dẽ respect' opposit' q est actio.¶ Sic.g̃ intelligo cõ/
clõnẽ.ꝙ actio ẽ respect' extrisec' adueniẽs i agẽte vt i
supposito vl' subo.i for' ãt q̃ di po' actia vt i fũdamẽ
to pxio.silr passio dicit respcm oppositũ corrñdẽtez
isti.q̃ est i passo vt i supposito ꝛ subo:i põ passiua vt i
fundamẽto.¶ 2' ɔ̃ sit ista.actio accepta 2'.mõ q̃ est
opatio ꝛ forma imanẽs absoluta.ẽ i agẽte vt i subo .
B appet ꝑ phz hic q dicit ꝙ visio ẽ in vidẽte ꝛ specu tex.cõ.16.
latio in speculãte.¶ P.ꝑ rõnẽ.ois pfectio ꝓducta ꝑ
actionẽ de gñe actionis ẽ in pfectibili qd est in potẽ/
tia ad ipaz.nõ.n.ẽ itelligibile ꝙ aliqd sit i potẽtia ad
aliq̃z formã q̃ nõ sit i ipo qñ est ꝓducta.sed actio seu
opatio 2'.mõ dicta ẽ hmõi.ꝛ ipz agẽs siue opans ẽ ꝑ
fectibile:qd ẽ i po' ad ipaz.g̃ qñ ẽ ꝓducta ẽ in agẽte.
mi.pz.q: tal' actio ẽ pfectio agẽtis.puta visio vidẽtis
ꝛ speclatio speculãtis.¶ Aduertẽdũ tñ ꝙ respcũ tal'
opatiõis ipz opans hz rõez agẽtis ꝛ passi.tñ fz alias
ꝛ aliã rõez oñsũz.n.fuit sup i q̃dã qõe ꝙ qñ i agẽte ẽ
aliq̃ for' q̃ ẽ pnm actõis equoce ꝛ cũ B ẽ capax tmi il
li' actõis pt se ipaz mouẽ ad ipaz formã q̃ ẽ nata tmi-
nare actõez talẽ.ꝛ pp B i itellectu distiguũf itells agẽs
ꝛ posis vt ꝑ vnũ ipa aia sit ꝓductiua itellectiõis ꝛ ꝑ
aliõ sit receptiua eiusdẽ.Silr i volũtate ꝛ i sẽsu pt di-
stigui agẽs ꝛ patiẽs de q̃ alias ꝛc̃.¶ 3' ɔclo sit ista.
actio accepta 3'.mõ.q̃ ẽ opatio ꝛ for' trãsiẽs absoluta
seu respectia ẽ i passo:vt i sbo.B appet ꝑ rõez fcãz ad
fcdaz ɔclõnẽ.nã tal' actio seu opatio ẽ ipa for' acta
seu ꝓducta ꝑ motũ .ꝛ iõ nec io ẽ i ipa passo ꝛ mobili
qd mouef ꝛ dũ ẽ fluẽs ẽ idẽ vt puto cũ ipo motu.nã
mot' ẽ for' fluẽs.mot' aũt in mobili ex.3.phy.¶ Ad tex.cõ.16.
argm in oppo'' dicẽdũ ꝙ phs.9.metha.ꝛ in.3.phy.lo tex.cõ.19.
qtur de actõe fz tertiã acceptionẽ q̃ est ipa for' acta
seu ꝓducta.ꝛ B fac ꝑ tertia ɔne.nõ ãt loquif de actõe
ꝑ mõ q̃ est pdicamẽtũ ꝛ formalr respect'.tal' ãt actio
ẽ in agẽte subiue.¶ Et hec de nono methaphysice.

¶ Quare si quid est in passionibus : ꝛ in
qualitatibus: ꝛ in q̃ntitatibus : ꝛ in motu
numeris existentibus ꝛ vno aliquo in oi .oi.
bus numeris:q: q̃rũdã: ꝛ ipm vnũ aliqd
vnũ: sz nõ hoc ipsius substantia: ꝛ in sub/ tex.cõ.7.
stãtiis necesse est silr se habere.ꝛc̃.

Circa librum decimum q.1.
methaphysice . occurrit dubi-
um.que sit substãtia illa vna q̃
est pma ꝛ mẽsura oium suba/
rum.Dr a q̃dã expositore.ꝛ est
sententia cõmẽ.io.cõmẽto.vbi
phs dic esse vnã pmã substan.
tiam q̃ sit mẽsura aliaꝝ. ꝛ vult
commẽ.ꝙ illa est de' vel pmus
motoꝛ:sed hec expositio nulla est.Tũ q: nõ vr hře itẽ tex.cõ.7.
tionẽ Aristo.q sic pz ex lrã q̃rit an in substãtijs sit ali-
qd vnum

qđ vnum qđ est mensura aliorum. ⁊ an hoc sit ipsũ vnum probat ex inuẽtione ꝯ Platonem ꝙ nõ sit ipꝫ vnũ. sed aliquid cui ꝯuenit ipm vnũ. sicut est in oib⁹ alijs gñibus. ⁊ cõcludit in fine quare si qđ ẽ in passionibus ⁊ q̃litatibus ⁊ q̃titatib⁹ ⁊ ipꝫ vnũ aliqđ vnũ. sed nõ ħ ipsi⁹ sub̃a ⁊ in substãtijs necesse ẽ silr se hr̃e. supra quã lr̃am ponit cõmẽtator vba ꝑallegata: sꝫ si ꝑmus motor ponaƚ mẽsura ipsi⁹ gñis sub̃e: ħ ipsũ vnũ poneret mẽsura. qr prim⁹ motor ꝓp suã simplicitatẽ multo veri⁹ esset ħ ipm vnũ q̃ꝫ idea platõis. Tũ qr si sic. ĝ sic in alijs gñib⁹ p̃ᵐ ẽ aliqđ illi⁹ gñis: ita p̃m⁹ motor eẽt aliqđ de gñe sb̃e qđ ẽ erroneũ. qr de⁹ nõ cadit in gñe ꝓpter sui infinitatẽ. qđ ergo est mẽsura prima illius gñis? Rñdeo aliqua sub̃a illi⁹ gñis prima cui cõuenit vnitas sit. a. nõ aũt primus motor est mẽsura itrinseca illius gñis sicut nec alioꝝ.

¶ Opponunƚ aũt vnũ ⁊ multa ꝑm plures modos quoꝝ vno vnũ ⁊ ml̃titudo: ⁊ idiuisibile ⁊ diuisibile: qđ qdẽ. n. diuisũ aut diuisibile multitudo q̃dã diciƚ: idiuisibile vero aut nõ diuisũ vnũ. Cũ ergo quattuor modis oppõnes dñr. ⁊ hoꝝ ħꝫ priuationẽ dr̃ alteꝝ: cõtraria vtiq̃ erũt: ⁊ neq̃ ꝯtradictio ⁊ neq̃ vt aliqđ dicta. ⁊c̃. tex.cõ.9. q.2.

Ueritur vtrũ vnũ ⁊ multa opponanƚ vt ꝯria. ¶ Uideƚ ꝙ non. nã vnũ ꝯriũ nõ cõstituit aliud ꝯrium inesse: sed vnũ constituit multa ineẽ. qr vnitas est pars ⁊ p̃n̄ᵐ multitudinis. ĝ ⁊c̃. ¶ Pꝫ. vnum ⁊ multa opponunƚ relatiue. ĝ nõ ꝯrie. añs pꝫ. qr hñt se sicut mẽsura ⁊ mẽsuratũ. ꝯña pbaƚ. qr alr frustra ponerenƚ q̃ttuor spẽs oppõnis distincte. si vna coincideret cũ alia. ¶ Cõtra. phs hic in lr̃a. ⁊c̃. tex.cõ.9.

Respõdeo ⁊ dico duo. Primũ est. ꝙ ꝯria differunt ꝑꝫ formã sub eodẽ gñe. vt diceƚ infra. ⁊ ideo cũ aliqua dñr esse ꝯria qđlibet eoꝝ sumendũ est ꝑm ꝙ hꝫ formã. ⁊ nõ ꝑm ꝙ est pars hñtis formã. ¶ Scđm dcm̃ ẽ. ꝙ nõ est incõueniens aliqua eẽ opposita vno mõ. puta si ꝯsiderẽtur ꝑꝫ se vt hñt formas suas ꝓprias. ⁊ alio modo nõ esse opposita si ꝯsiderenƚ vt alteꝝ includiƚ in altero. ⁊ est ps alterius. sic. n. est ps hñtis formã. exẽplũ. corp⁹ ꝑm se ⁊ vt est absq̃ aĩa cõsideraƚ vt hñs aliq̃ formã ꝓpriã. ⁊ ħ mõ opponiƚ aĩali sicut inanimatũ aĩato ꝑm vero ꝙ ꝯsideraƚ vt pars aĩalis ⁊ iformatũ aĩa. sic nõ opponiƚ aĩali. sed est eius mãlis pars. ¶ Silr est de duab⁹ spẽbus nũeri. puta quaternario vel ternario. nã quaternarius ꝯsideratus ꝑm se ⁊ suã formã propriã est diuersa spẽs a ternario. si vero ꝯsidereƚ vt includiƚ in quaternario ⁊ est pars ipsius. sic non distinguiƚ specie ab ipso. ¶ Ad ꝓpositũ dico silr ꝙ ipm vnũ in se acceptũ vt hñs formã suam ꝓpriaꝫ opponitur multitudini. qr nec vnũ est multa: nec econuerso. opponũtur aũt nõ aliter q̃ꝫ cõtrarie. vt ꝓ̃stẽsum fuit per diuisionẽ. si vero vnum consideretur vt qđdam incõpletum. ⁊ vt includitur in multitudine ⁊ est ps ipsius. sic nõ opponiƚ sibi. ⁊ ħ mõ procedit p̃ᵐ argᵐ. ¶ Ad 2ᵐ nego ꝯñam. Ad pbationẽ dico ꝙ nõ ẽ icõueniẽs diuersas spẽs oppõnis ꝯcurrere in eodẽ subiecto q̃tenꝰ idẽ diuersimode sũptũ ꝑt diuersis oppõib⁹ opponi. tñ ille diuerse oppõnes erũt iter se formalr distincte.

¶ Quare rõne prior multitudo idiuisibili propter sensum. ⁊c̃. tex.cõ.9.

Ueritur Utrũ pluralitas seu diuisibile sit pri⁹ indiuisibili ꝑm rõnem. q.3. ¶ Uideƚ ꝙ non. qr si sic. ergo erit circulus in rõnibus. ꝯñs est falsum. qr tunc idẽ esset notius ⁊ ignoti⁹ eodem. ĝ ⁊ añs. pbatio ꝯñe. qr indiuisibile ⁊ vnum ẽ de rõne multitudinis. nã multitudo diffiniƚ. ꝙ est aggregatio vnitatũ. ¶ Cõtra. phs hic i lr̃a. tex.cõ.9.

Respondet ⁊ dr̃ satis hñ. ꝙ nihil ꝓhibet aliqđ ꝑm rõneꝫ eẽ prius ⁊ posteri⁹ eodẽ. alr tñ ⁊ aliter ꝯsideratũ. multitudo igiƚ ꝑt cõsiderari vel q̃ꝫtũ ad illud qđ multitudo est. vel q̃ꝫtum ad ipsam diuisionẽ quã ꝯsequiƚ. rõne diuisionis multitudo est prior ꝑm rõnẽ q̃ꝫ vnum. nã vnũ diffiniƚ. ꝙ ẽ illud qđ nõ diuidiƚ. scđm ãt illõ ꝙ multitudo ẽ: sic est posteri⁹ ꝑm rõnẽ q̃ꝫ ipm vnũ. nã ml̃titudo diffiniƚ. ꝙ ẽ aggregatio vnitatũ. ¶ Aduertendũ tñ ꝙ vt dicebaƚ. ꝯ. h⁹. diuisio q̃ ꝓ̃supponiƚ rõni seu diffõni vnius. qđ cõuertiƚ cũ ente: nõ ẽ diuisio cõtinui q̃ ꝑintelligiƚ vni qđ est p̃n̄ᵐ nũeri. sed ẽ diuisio quã cãt ꝯdictio. s. ħ ens ⁊ illđ ens dñr diuisa. eo ꝙ ħ ens nõ est illud ens. est ĝ iste ordo ex nã rei ꝙ in p̃ signo itelligiƚ ipm ens ⁊ in 2°. ipsa diuisio. ⁊ i tertio ipm vnũ qđ priuat diuisionẽ. ⁊ in 4°. ipsa multitudo q̃ ex vnitatibus aggregaƚ. lꝫ. n. ea q̃ diuisa sunt multa sint. nõ tñ hñt rõnẽ multoꝝ nisi postq̃ꝫ isti ⁊ illi attribuiƚ ꝙ sit vnũ. ¶ Ad argᵐ in oppositũ pꝫ qđ dicẽdũ sit ex ꝑdictis. ¶ Notãdũ tñ ꝙ lꝫ vnũ ⁊ multa. diuisibile ⁊ idiuisibile vt sic nõ opponanƚ relatiue. tñ ꝑm ꝙ hñt rõnẽ mẽsure ⁊ mẽsurati. ⁊ vnũ mẽsurat multa. ⁊ indiuisibile diuisibile. sic vtiq̃ opponunƚ relatiue. t.c.ĩl.vĩ ide.

¶ Si itaq̃ gñationis ipsi materie ex cõtrarijs sunt: aut ex spẽ ⁊ ex spẽi hitu: aut ꝑuatiõe aliqua spẽi ⁊ forme palã. qr ꝯtrarietas ꝑuatio ⁊ q̃dã vtiq̃ ois. priuatio vero nõ ois forsan cõtrarietas ⁊c. tex.cõ.16.

Ueritƚ Utrũ sit possibilis trãsmutatio a priuatiõe in habitum. vr̃ ꝙ nõ. nã a priuatiõe in habitum nõ est trãsitus vt dr̃ in predicamẽtis. ¶ Cõfirmatur: qr in omni transmutatiõe sit trãsitus a termĩo a quo: ad terminũ ad quem. sed priuatio nõ potest esse terminus a quo respectu habitus. nam terminus a quo ꝑcedit terminũ ad quẽ. sed priuatio nõ ꝑcedit habitũ. sed ecõuerso. ergo nõ poterit esse trãsmutatio a priuatiõe in hitũ. ¶ Cõtra. phs ħ in lr̃a q dicit ꝙ mutatiões sunt non solũ ex forma seu habitu forme ad ꝑuationẽ sꝫ ẽt ecõuerso a ꝑuatiõe spẽi ⁊ forme ad hitũ. Cõfirmaƚ. qr. 5°. phy. dr̃ ꝙ ẽ aliq̃ mutatiõ a nõ sb̃o i sb̃ꝫ. i. a ꝑuatiõe i hitũ. tex.cõ.7.

Respõdeo ⁊ ꝑ declarabo tres distinctiones. 2°. rñdebo ad q̃õnem. ¶ Quãtum ad ꝑmum sit ista ꝑma distictio. ꝙ mot⁹ ẽ duplex. qdã acq̃sitiu⁹. qdã deꝑditiu⁹. dr̃ mot⁹ acq̃sitiu⁹ ille ꝑ quẽ aliqđ positiue acq̃riƚ. ⁊ ille largo mõ dr̃ gñatio: puta siue sit ad sub̃am: vt cũ gñaƚ ignis: siue ad accidẽs vt cũ gñaƚ albũ. ⁊ sic de alijs. mot⁹ aũt deꝑditiu⁹ dr̃ ille ꝑ queꝫ aliqđ deꝑdiƚ ⁊ nihil acq̃riƚ positiue vt mot⁹ q est ab albo in nõ albũ. ⁊ ille mot⁹ largo mõ dr̃ corruptio. siue sit in sub̃a siue in accñte. ẽ ãt dr̃ia iter istos duos mot⁹ q̃ꝫtũ ad terminos: nã i motu acq̃sito termin⁹ a q̃ ẽ ꝑuatio. ⁊ termin⁹ ad quẽ ẽ hit⁹. i motu ãt deꝑditiuo ẽ ecõuerso. pꝫ. ⁊ iõ qr motꝰ dnoiaƚ a t̃mio ad quẽ ille dr̃ acq̃sitiu⁹ ille ṽo deꝑditiu⁹. ¶ 2ᵃ distictio sit ista. t̃mi mot⁹ sumũƚ duplr. naꝫ

quidam sunt primi. quidam concomitātes primos. termini primi sunt habitus & priuatio. & de istis dicitur.
tex.cō.7. tur. 5. phy. ꝙ sunt incōpossibiles. termini aūt concomitantes dicuntur qui annectūtur istis vt sunt duo contraria album & nigrum. nam nigredini est annexa priuatio albi & econuerso. qñ ergo aliqđ subiectū fit de nigro album: si illi motus considerentur penes terminos primos. diceretur esse a non albo in albū & econuerso a non nigrum in nigrum. Si vero considerentur penes terminos concomitantes: diceret eē a nigro in albū & econuerso. ¶ Tertia distinctio sit ista. priuatio est duplex. quedam que habet immediatum ordinem ad subiectum nec respicit subiectū mediante forma. exemplum. tenebra respicit mediū isto modo. quedā est priuatio que habet ordinē ad subiectum non tñ nisi mediante forma quatenus est quedam corruptio illius forme. exemplum. cecitas respicit oculum isto modo mediante visu & mors corpus mediante vita. non sic est de priuatiōe primo modo. nam dato ꝙ per nunq̄ȝ fuisset luminosus nihilominus esset tenebrosus.

Quātū ad 2m dicendū ꝙ loquendo de priuatione primo modo sicut est trāsitus vel motus ab habitu in priuationē sic pōt esse econuerso. aer. n. de lucido fit tenebrosus: & lucidus de tenebroso: sicut mā transit de forma ignis ad priuationem & a priuatione ad formā ignis. vñ dato ꝙ nulla aliqñ fuisset forma in mā nihilominꝰ mā esset susceptiua forme cuiuscunq̄ȝ. & priuata quacunq̄ȝ. & sīr ē de quacunq̄ȝ forma q̄ pōt acqri p mutationē nālem. loquendo aūt de priuatione. 2o modo sic. nō est trāsitus a priuatiōe in habitū nisi forte p resolutionē vsq̄ȝ ad primā māam vt dcm̄ est 4. hꝰ. ¶ Ad argm. in oppositum dicēdū ꝙ phs loqtur in pdicamētis de priuatiōe 2o mō. ¶ Ad cōfirmationē dicēdū. ꝙ nō semp priuationē pcedit habitus. loquēdo de habitu q p motuȝ
tex.cō.14. acqrit. vñ. 5. phy. pbat phs. ꝙ qes est priuatio motꝰ nō illa q̄ est in termino ad quē. sed q est in termino a quo. clarū est ꝙ priuatio q̄ est in termino a quo pcedit motū. si ḡ illa ppō ꝙ habitus pcedit priuationē hēt veritatē. intelligēda est de priuatiōe scđo mō. ¶ Alr dr. ꝙ priuatio ē posterior habitu sm cognitionē. nā priuatio hȝ cognosci p habitū. lȝ in esse qñq̄ȝ priuatio pcedit habitū. ¶ Sed ꝯ rōnē phi quā h iducit in lr̄a arguit. nā vr̄ arguere in q̄tuor terminis. qr termini ex qbus arguit non eodē mō sumunt in maiori & in minori. qr in maiori sumunt termini cōcomitantes, in minori vero termini primi. vt pȝ. ¶ Rñdeo ꝙ ꝯria nō sunt termini motus nisi inq̄ȝtū includūt habitum & priuationē. cū ḡ dr̄ in maiori. ꝙ ꝯria sunt ex qbꝰ accipiūt vt icludūt priuationē & hitū. & sic hñt rōnē terminoꝝ. ḡ vniformiter. nec arguit ex q̄tuor terminis.

¶ Qm̄ āt cōtrarioꝝ ꝯtingit mediū eē aliqd: & quorūdā ē necesse ex ꝯtrariis eē oia nāq̄ȝ media i eodē sunt gñe: & quoꝝ sunt media: media. n. hec dicimꝰ i q̄cūq̄ȝ pmutari priꝰ ē nece ꝙ pmutant
tex.cō.22. ¶ Itē. oia vtiq̄ȝ ex ꝯtrariis media erūt. ¶ Itē. qđ qdeȝ
tex.cō.23. ḡ media i eodē gñe oia & itermedia ꝯtrarioꝝ: & cōponunt ex cōtrariis oia palā.
tex.cō.24.

q. 5. Queritur Utrū media ꝯrioꝝ sint vere cōposita ex terminis. ¶ Uidet ꝙ sic. p phȝ h in lr̄a. & idē dicit in de sensu & sensato. caplo de colorꝰ. ꝙ medij colores sunt cōpositi ex extremis. idem ēt dicit ibidem de saporibus & odoribus mediis. ¶ Item p rōnem. illud qđ participat aliqua sm magis & minus est compositum ex illis. sed media cōtrariorum sunt huiusmodi respectu extremorum. ergo media contrariorum sunt composita ex extremis. ¶ Contra. qr auctor sex principioꝝ cap. 1. dicit. ꝙ forma est compositioni contingens simplici & inuariabili essentia consistens sed media cōtrariorum sunt quedam forme. ergo sunt in essentia simplici non composita.

Respōdeo & premittā primo aliquas distinctiones. scđo ondam aliquas conclusiones. ¶ Quantum ad primum sit ista prima distinctio. ꝙ compositio est duplex. q̄dam totalis & essentialis quedam partialis. Uoco cōpositionem totalem & essentialem illam qua aliquid cōponitur ex aliquibus essentialiter & totaliter. Sed voco compositionem partialem illam qua aliquid cōponitur quantum ad sui partem, & non quātum ad sui totum. Exemplū primi. homo cōponitur ex aīa & corpore. Exemplum scđi. homo cōponitur ex carnibus & ossibus. manibus & pede. &c. que non cōponunt nisi partem hoīs. s. corpus. ¶ Scđa distinctio sit ista. compositio essentialis totalis est duplex. s. quedam ex partibus realiter distinctis vel essentialiter distinctis. quedaȝ ex partibus formalr tm̄ distinctis. Exemplum primi. compositio substantie ex materia & forma. puta hoīs ex anima & forma & corpore. Exēplum scđi. compositio speciei accidentis ex genere & differentia. ¶ Tertia distinctio sit ista. cōpositio partialis est duplex. quedā homogenea, vt caro hoīs q̄ componitur ex partibus que ēt sunt carnes. quedaȝ etherogenea. & hec est duplex. vna ex partibus distinctis formaliter & situ. alia ex partibus distinctis formaliter sed non situ. Exemplū primi. compositio manus hoīs ex ossibus neruis & carnibꝰ. Similiter cōpositio parietis que est pars domus: ex cemento & lapidibus. Exemplum scđi. compositio elementorum in mixto. sm opinionem que ponit miscibilia manere in mixto. tunc. n. ipsa elementa distinguunt formaliter. vt patet. non tñ situ. eo ꝙ quelibet pars mixti est
tex.cō.86. mixta. primo de generatione. ¶ His dictis. qr compositio opponitur simplicitati. & quot modis dicit
cap. 12. vnum oppositorum tot modis & reliquum ex pmo thopicorum. Ideo pnt dari distinctiones de simplicitate correspondentes istis. ¶ Et sit ista prima. ꝙ simplicitas est duplex quedam priuans compositioneȝ totalem essentialem. quedam priuans compositionē partialem. que potest dici simplicitas partialis. Exēplum primi aīa sm se sumpta. Exemplum scđi. spēs accidentis. puta albedo. cuius ptes. s. genus & differentia sunt similiter simplices. saltem differentia. qcquid sit de genere. ¶ Scđa distinctio sit ista. simplicitas essentialis vel totalis est duplex. quedā priuās compositioneȝ ex partibus realiter & essentialiter distinctis. quedam priuans compositioneȝ ex partibꝰ formaliter distinctis. primo modo species accidētis est forma simplex. scđo modo. differentia vltima specifica quecunq̄ȝ sit est forma simplex isto modo. cum habeat conceptum similiter simplicem. ¶ Tertia distinctio sit ista. simplicitas partialis ē duplex. quedā que priuat compositioneȝ ex partibus hōgeneis: vt est vnitas vel punctus. quedam que priuat compositionem ex partibus etherogeneis tm̄. vt ignis & alia elementa. & generaliter qđlibet totum hōgeneū. Ex pdictis infero correlarium. qđ idē potest dici simplex & compositum sm diuersos modos. Exēplum. ignis

& qđlibet

quodlibet aliud elementum est corpus simplex sim-
plicitate opposita mixtioni. et tamen est vere compo
situm ex materia et forma. vnde philosophus sepe vo-
cat elementa corpora simplicia.

Quantum ad secundum sit prima cō-
clusio ista. forme medie cō
trariorum non sunt composite compositione essentiali
totali que est ex partibus realiter et essentialiter disti
nctis. probatio huius. nam omne compositū isto mo
do est de genere substātie generabile et corruptibile p
se. nam omne tale habet materiam partem sui: qua
tex.cō.2z. potest esse et nō esse. ex septimo metha. sed forme me-
die contrariorum non sunt hmōi. p3. n. q non sunt de
genere substātie. nec sunt per se generabiles et corru-
ptibiles. sicut nec ipse forme extreme. vt patet septi-
mo et octauo metha. sed sunt et non sunt sine generari
et corrumpi. ergo tales forme medie non sunt compo-
site isto modo. Ex hoc infero vnum correlariū. q me
dia contrariorum sunt simplicia simplicitate oppo-
sita isti compositioni. ¶ 2ª cōclusio sit ista. forme me
die contrariorum sunt res composite compositione
totali essentiali que est ex partibus saltem formaliter
distinctis. probatio huius. nam quicquid est per se in
genere est compositum isto modo. cum omne tale
sit species. et per pñs compositum ex genere et differē
tia que sunt saltem formaliter distincta. sed forme me
die contrariorum sunt per se in genere. vt patet deci-
tex.cō.2z. et inde. mo metha. ergo erunt composite isto modo. ¶ Ex hoc
infero correlarie. q media contrariorum nō sunt sim
plicia simplicitate opposita isti compositioni. ¶ 3ª
conclusio sit ista. forme medie contrariorum nō sunt
composite aliquo modo. quacunq3 compositione p
tiali. probatio huius. qr omne sic compositum. vel ē
qūtitas continua. vel hīs qūtitatem. sed forme contra-
riorum non sunt hmōi. qr qūtitati nihil est contrari-
c.de qūtitate um. vt dicitur in predicamentis. ergo tales forme me
die non erunt composite compositione partiali qua
cunq3. ¶ Ex hoc infero correlarium. q media con-
trariorum sunt simplicia simplicitate opposita isti
compositioni. et per pñs vlterius q forme medie nō
sunt vere composite ex extremis. immo sunt eque for
me simplices sicut extrema. extrema. n. non se habēt
vt genus et differentia respectu mediorum vt sic pos-
sent dici componi ex extremis compositione eis pos-
sibili et compotente. ¶ Ad pūm in oppositum. dicē-
tex.cō. hui9 lo.c.i. dum q decimo metha. et libro de sensu et sensato acci
pit compositionem pro quadam cōuenientia et qua-
si cōtinentia virtuali. eo q media magis conueniūt
cum extremis q3 extrema inter se. eo modo quo sm
aliam opinionem mixtum dicitur componi ex elemē
tis non q maneant in mixtis sm esse intēsum nec re
missum. sed qōlibet mixtum h3 maiorez cōuenientiā
cum elementis q3 elementa habeant inter se. vnde et
forme elementorum dicunt virtualr manere in for-
ma mixti vt in perfectiori. ¶ Ad rōnem cōcedo ma-
iorem. si sit vera participatio et tunc minor est falsa. qr
medie forme nō vere participāt extrema sm magis
et minus. nisi tm̄ ꝑpter cōuenientiam ꝑdictā. q̄re etc.

¶ Dico enim generis differentiam di-
uersitatem que diuisum facit hoc ipsum.
contrarietas igitur erit hec: palam autē
et ex inductione: omnia enim diuiduntur
oppositis et q contraria in eodem gene-
re sunt ostensum est: nam contrarietas
tex.cō.24. erat differentia perfecta. etc.

Ueritur Utrum formalis re- q.6.
pugnantia que ē in-
ter formas subales sit repugnantia cō-
trarietatis. ¶ Uidetur q nō. nā a 9rio
in contrarium deuenitur per medium
et motum. sed in suba non est motus. ex. 5. phy. ergo tex.c.io.et.i8
nec contrarium maior patet supra in ꝑcedenti capi- tex.cō.2z.
tulo huius decimi. ¶ Confirmatur. qr. 5. phy. ꝓbat tex.cō.io.
phus q in suba non est motus: propter nō esse sube
contrarium. ¶ Cōtra. omne qd corrumpitur a suo
contrario corrumpitur; ex primo celi et mundi. et ex ꝓ tex.cō.20.
mo de generatione. s3 in substātia est vera corruptio. tex.c.50.et.5i
ergo contrarietas. ¶ Confirmat. qr cum forma cor
rumpenda a materia expellit: quero a quo: non a se.
nec ab aliquo simili. p3. relinquitur. ergo q a 9rio.

Respōdeo In ista q̄stione est vna opi-
nio cōmunis tenens ptem
negatiuam. ¶ Pro qua sic arguitur. contrarietas ē
maxima disconuenientia habēs quādam continui-
tatem vt ab extremo non pertineatur in extremum
nisi transeundo p omnia media. tunc sic. a contrario
in cōtrarium nō peruenitur nisi per medium. sed nul
le due forme substātiales sunt hmōi. ergo nō sunt cō
trarie. ꝓbatio minoris. qr materia exuta vna forma
substantiali immediate potest indui quacunq3 alia.
vnde 2°. de generatione dicitur. q sı ex igne fiat aqua tex.cō.33.vel
vel terra non oportet transire per media elementa. inde.
¶ Preterea. a contrario in contrarium deuenitur p
medium et motum. sed in substantia non est motus.
ergo nec contrarium. probatio minoris. qr si sic. in
medio motu. puta si ex igne fiat aer. materia sbiecta
tantum haberet de forma ignis quātum de forma
aeris. et sequuntur duo inconuenientia. Primum. q
erit aliqd corpus qd non est in aliqua specie determi-
nata. sm q ipsum erit ipsum. nam in illo medio pū-
ctali aer non est aer. nec ignis erit ignis. ¶ 2°. contra
ria sunt circa idem. sed forme substantiales non sunt
circa idem. ergo non sunt contrarie. probatio mino-
ris. qr materia sub diuersis formis non est eadē sim-
pliciter sed diuersa cum habeant diuersa esse. ¶ Cō
firmatur. quia propter hoc quod substantie nihil est
contrarium. mutatio substantie dicitur esse a non
subiecto in subiectum. vel econuerso. vt habetur. ex
quinto physicorum. ¶ Sed ista opinio non placet: tex.cō.7.
si absolute et vniuersaliter itelligatur: nec rationes cō
cludunt. vt inferius ostēdetur. ¶ Ad questionem igi
tur aliter dicendum. Ad cuius euidentiam declara-
bo primo vnam distinctionem. 2°. probabo duplicez
conclusionem.

Quātū ad primum sciendum q contrarie
tas dupliciter potest sumi. s. stricte
et large. si contrarietas accipiatur stricte. sic videtur
habere sex conditiones. vt potest colligi ex ꝑdicamē-
tis. et ex hoc decimo methaphysice. ¶ Prima. q cō- c.de opposi
trarietas est oppositio distinctorum specie eorundez tione.
autem genere. contraria autem dicuntur que sunt sb
eodem genere: et maxime distant. ¶ Secunda condi
tio est. q contrarietas est differentia extremorum di
centium naturam positiuam. et per hoc distinguitur
ab oppositione priuatiua. vbi alterum extremū3 sci
licet priuatio nihil ponit. sed est formaliter pura ne-
gatio. ¶ Tertia est. q contrarietas est maxima distā tex.cō. 24.et
tia. vt dicebatur in littera. ibi. quoniam autem differ et inde.
re. etc. et ex hoc infert ibi phs. q est differentia ꝑfecta.
qr si maxima. ergo perfecta. ¶ 4ª est. que sequitur ex
3ª. q vnum vni contrariatur solum. vt superius di-
ctū ē ibi. multipliciter dictis cōtrarijs. etc. ¶ Quin-

ta est. ꝙ contrarietas est oppositio eorum que circa idem susceptibile non simul: sed vicissim existunt. ⁊ mutuo se expellunt. nisi alterum insit determinate a natura. vt caliditas igni. licet hoc possit saluari ꝙ vicissim insunt si referantur ad primarium subiectum qđ est materia prima. ¶ Sexta conditio. ꝙ in contrariis habentibus medium non peruenit ab extremo in extremum. nisi transeundo per omnia media. vt superius dictum fuit. ⁊ declaratum per exempla tam in sonis q̄ȝ in coloribus. ibi. quoniam autem contrario
tex.cō.22. rum. ¶ Si autem contrarietas accipiatur large. sic dicitur contrarietas cui deficit aliqua istarum conditionum. isto modo est in substātia cōtrarietas. qꝛ est ibi repugnantia que tamē nō est cōtradictio. nec ꝟm priuationem nec habitum. nec ꝟȝ relationem. ⁊ ideo
in p̄dicamē necessario habet reduci ad oppositionem contrarie
tis cū oppo tatis. si diuisio specierum oppositionis quam ponit
sitis. phs sit sufficiens.

Quantum ad 2ᵐ sit ista prima ɔclusio. ¶ Repugnantia formarū substāliū nō est repugnātia cōtrarietatis stricte accepte. hāc ostendo sic. illa oppositio nō est contrarietas stricte accepta cui deficit aliqua cōditio de predictis. sed oppositio seu repugnātia formarum substātialium est hmōi. ergo ⁊c. minor patet discurrendo p singulas cōditiones. Prima quidem vel 2ᵃ nō deficit. qꝛ due forme substantiales repugnātes possunt accipi sub eodem genere primo. ⁊ vtraq; dicit aliqd positiuum. deficit tamē tertia ⁊ quarta. nō .n. est accipe duas formas substantiales sub eodem genere q̄ maxime distant. ita ꝙ claudant in medio omnes alias eiusdem generis. qꝛ sicut arguit Aristoteles. tm̄ vnū vni contrariatur. qđ est falsum in proposito: pbatio. qꝛ cum omnis generatio sit ex contrariis vel mediis sequitur ꝙ terre contrarientur ista tria ⁊ econuerso.
tex.cō.47. primo phys. ⁊ ex terra generetur ignis ⁊ aqua ⁊ aer. ⁊ etiam econuerso. ⁊ omnia elementa ⁊ omnia generabilia ⁊ corruptibilia contrariantur sibi inuicem isto mō. ⁊ sic multa vni. qꝛ igitur quarta conditio sequitur ex tertia: cui nō inest quarta. nec tertia. a destructiōe ɔñtis. Quinta autem conditio competit formis substantialibus vno modo. alio modo nō. nam si idētitas susceptiui accipiatur pro identitate simpliciter etiam entis in actu perfecto: sibi nō competit. qꝛ materia nō habet idem esse perfectum sub diuersis formis. si autem accipiatur pro idētitate substātiali quocunq; modo competit sic. qꝛ materia vna numero in essentia manet successiue sub vtraq; forma. Sexta autem cōditio. si forme substantiales hn̄t medium: non competit eis. qꝛ vt arguebaƭ. materia exuta vna forma immediate potest informari quacunq; alia. nec oportet forsan transire per media. si autem diceretur ꝙ forme substantiales sunt contraria immediata tūc illa cōditio nihil est ad propositum. ¶ 2ᵃ cōclusio sit ista. repugnantia formarum substantialium est repugnantia cōtrarietatis largo modo sumpte. Hāc ostē
tex.cō.49. do sic. nam 2º. de generatione. capitulo illo. Omnia autem mixta. vbi probatur omnia elementa cōcurrere ad generationem mixti: dicitur sic. aer aūt ⁊ ignis sunt cōtraria terre ⁊ aque. terra autem aeri: aqua autem igni contraria est. vt ɔtingit substantiam substātie esse cōtrariam. ita ꝙ ly ut videtur additio diminuens non distrahens omnino. ¶ Preterea. primo
tex.cō.50. phy. dicitur. ꝙ in genere substantie est vna prima con trarietas. ad quam omnes reducuntur. ¶ Preterea
tex.cō.24. hic in littera probat phs ex intentione. ꝙ differentia ꝟm speciem est differentia contrarietatis. qđ pbat inductiue ⁊ syllogistice. vt dictum est in exponendo litteram. ¶ Respōdetur ad has auctoritates ⁊ similes ꝙ Aristoteles loquitur de contrarietate vt reducitur ad priuationem ⁊ habitum. quatenus vna forma habet rationem imperfecti ⁊ priuationis respectu alterius. ¶ Cōtra. qꝛ priuatio nihil est formaliter. sed due forme sunt formaliter aliquid positiuū. ergo cum formaliter opponantur oportet qđ aliter forme opponātur q̄ȝ priuatio ⁊ habitus. licet .n. vna forma includat priuationem alterius. nō tamen precise. sed aliquid vltra addit. ¶ Cōfirmatur. qꝛ hoc ēt modo omnia opposita se habent vt habitus ⁊ priuatio. ⁊ vt contradictoria. quatenus vnum extremum includit priuationem ⁊ negationem alterius. sed hō dicitur improprie. nam aliter nō essent quattuor species oppositionum realiter distincte. ¶ Preterea ad principale. due forme substantiales opponuntur. ergo aliqua specie oppositionis. sed vt apparet discurrēdo. nulla alia oppositione opponuntur. ergo relinquitur ꝙ contrarie opponuntur. ¶ Dicet forte ꝙ iste forme nō sunt opposite. sed disparate. ¶ Contra. qꝛ vel sunt disparate vt duo indiuidua eiusdem speciei. vel vt disparata diuersarum specierum. vel diuersorum generum. non primum. qꝛ nullus phs diceret quin plus opponaƭ forma ignis aque: q̄ forma sortis platoni. nec 2ᵐ. quia plus opponuntur due forme quā sortes ⁊ brunellus. nec tertium. quia plus opponuntur q̄ȝ lapis ⁊ albedo. patet. ¶ Preterea ad principale. contrariorum motuum seu mutationum sunt cōtrarii termini. ex. 5º. phys. sed generatio ⁊ corruptio
sunt contraria. ergo ⁊ eorum termini que sunt forme substantiales generande ⁊ corrumpende. ¶ Prete tex.cō.8.
rea. contrariorum sunt contrarie cause. 2º de generatione. sed calor ⁊ frigiditas sunt contraria. ergo ⁊ earum cause que sunt forme substantiales. nam materia tex.cō.56.
cum forma est causa omnium accidentium, ex primo physicorum.

Adprimū alterius opinionis est dicendum. ꝙ maior est vera: vbi forme habent medium. sed forme forsan substantiales sunt contraria immediata: ⁊ ideo nihil ad propositum. ¶ Aliter potest dici ꝙ argumentum procedit de contrarietate stricte sumpta. vt patet ex primo articulo. ⁊ ideo nihil facit contra scđam conclusionem. ¶ Ad 2ᵐ nego minorem. qꝛ in substantia est vere motus. vt ostendam .li. huius. ⁊ cōcedo quod in medio punctali materia equaliter haberet de vtraq; forma. ⁊ cum infert primum inconueniens. ꝙ aliqđ corpus nō est in aliqua specie determinata. dico ꝙ hoc nō est inconueniens: immo necessarium q̄ȝdiu est in fieri ⁊ in fluxu. sicut etiam cōcediƭ de embrione quousq; perueniat ad formam specificam vltimatam. q̄ est anima. 2ᵐ incōueniens nego. immo eo modo quo est: est ipsum nō simpliciter. sed ꝟm quid. ignis ergo in illo pūcto ꝟm quid nō est ipsum simpliciter. ⁊ aq̄ similiter. sicut de scuto cuius medietas est alba. ⁊ medietas nigra est dicendum ꝙ nec est album nec nigrum simpliciter. sed vtrunq; ꝟm quid. patet primo elenchorum. ¶ Ad 3ᵐ nego minorem. qꝛ tūc materia circa quam fiunt forme substantiales licet nō sit idē susceptiuum inesse formali ⁊ specifico vt est sub diuersis formis. est tamen idem ꝟm esse proprium: quatenus vna materia ꝟm essentiam est susceptiua oīm formarum. ¶ Ad confirmationem dicendum. ꝙ in substantia dicitur esse mutatio a nō subiecto in sbm vel econuerso appropriate. non quin possit sic esse in qualibet mutatione si considerentur termini primi

mutatiōis

mutationis qui sunt habitus ꝛ priuatio . vt li° hui⁹
tex.cõ.10. amplius ostendam . ¶ Ad probationem de quinto
physicoꝝ dicẽdũ ꝙ phs loquit̃ de suba appropriate
ꝙ in ea nõ sit mot⁹.vt ẽt patebit in vndecimo hui⁹.lꝫ
in suba vere sit mot⁹ loqtur ẽt de ꝯrietate stricte sum
pta de q̃ cõcedo ꝙ nõ ẽ in suba.vt dcm̃ est.q̃re ꝛc̃.

¶ Quoniam vero contraria diuersa spẽcie
corruptibile aũt ꝛ icorruptibile cõtraria.
priuatio enim in potẽtia determinata:ne
cesse diuersum esse genere corruptibile ꝛ
tex.cõ.26. incorruptibile.ꝛc.

q.7. **Queritur** Utrum corruptibile ꝛ incorruptibile
differant in genere. ¶ Videt̃ ꝙ non nã
sunt in eodem p̃dicamento.ergo in eo
dem genere .ꝯña est euidens.probatio
añtis.qꝛ suba predicamentalis diuidit̃ p corpoream
ꝛ incorporeaꝫ.aliqua aũt corporea est corruptibilis.
ois aũt incorporea est incorruptibilis. ¶ P̃.qđ pre
dicatur vniuoce de aliquo non distinguit̃ genere ab
eo.alioquin non predicaret̃ vniuoce de eo . sed suba
predicat̃ vniuoce de corruptibili et incorruptibili.g̃
tex.cõ.27. ꝛc̃. ¶ Contra phs hic in littera.

Respõdeo primo p̃mittã vnã distinctione.scđo ostendam duplicẽ
conclusionem. ¶ Quantũ ad primũ sciendum.ꝙ du
plex est genus.quoddã est phicum.quoddã logicuꝫ.
Primũ genus dr̃ subijcibile.2ᵐ dr̃ p̃dicabile.Voco
genus phicum siue subijcibile ipsam materiam siue
subm.vnde illa dñr eadem gñe isto modo quecunq̃
hñt idẽ subm vel eãdẽ mãm cõem circa quã pñt hre
trãsmutationẽ.ꝛ q̃ nõ habent non sunt idem genere
isto modo.vnde superius in hoc decimo dictum est.
ꝙ genere differunt quorum non est cõis mã . Voco
aũt genus logicum vel predicabile.aliqđ cõe qđ ẽ p̃
dicabile in quid de pluribus specie differẽtibus.vñ
illa dñr idem genere h̃ mõ q̃ cõtinent̃ sub aliquo ta
li cõi p̃dicabili in qd de ipsis. Ex hoc infero correla
rie.ꝙ nõ est incõueniens aliqua esse idẽ gñe logico:ꝛ
differre phico.sed nunq̃ꝫ cõtingit econuerso.

Quãtũ ad scđm sit ista p̃ma ꝯclo corruptibile ꝛ incorruptibile differunt gñe
phico.pbatio h⁹.illa sunt idẽ genere phico q̃ habẽt
idem subm vel mãm circa quã possunt vicissim trã
smutari.sed corruptibile ꝛ icorruptibile nõ sunt hu
p̃mo celi. iusmodi.g̃ ꝛc̃.maior pꝫ ex dictis.pbatio minoris.qꝛ
tex.cõ.20. incorruptibilia vel non hñt mãm s̃m viam phoꝝ.
q.4. vt dictũ est octauo huius.ꝛ hr̃ ppositũ.vel si habent
non tñ hñt taleꝫ circa quã possint cũ corruptibilib⁹
hr̃e transmutationẽ.qꝛ iam nõ essent icorruptibilia.
g̃ ꝛc̃. ¶ Scđa cõclusio sit ista.corruptibile ꝛ incorru
ptibile non differũt gñe logico. Hoc pꝫ.qꝛ hñt aliqđ
cõe p̃dicabile de eis in qd.puta suba . g̃ sunt idẽ gñe
logico.ꝯña pꝫ ex dictis ꝛ itelligit̃ de corruptibili cã
to ꝛ finito ad excludendũ primuꝫ ens.quod rõne sue
illuminationis est oĩno extra genus.

Ad argumẽta In opp^m. pꝫ ꝙ ꝯcludũt de gñe logico.ꝛ
faciũt p scđa cõclone. ¶ Et h̃ de decimo metha.

¶ Qm̃ aũt ois motus pmutatio q̃dã.p
mutatiões ãt tres dicte.harũ aũt q̃ s̃ꝫ ge
nerati onẽ ꝛ corruptionẽ nõ motũ.he aũt
sunt q̃ s̃ꝫ ꝯtradictionẽ.necesse aũt eã q̃ ex
c.10. subiecto i subiectũ mutationẽ eẽ solã.ꝛc.

Circa librũ vndecimum methaphysice. Querit̃. lib.11.q.1.
Utrum gñatio ꝛ corruptio sit
mutatio successiua . ¶ Videt̃
ꝙ non.qꝛ si sic.ergo generatio
est motus.ꝯñs est falsuꝫ. vt pꝫ tex.cõ.10.
i lr̃a.ergo ꝛ añs.ꝯña pꝫ.qꝛ mo
tus ꝛ mutatio vident̃ differre
penes successiuum ꝛ instãtane
um.nam motus est in tp̃e: mutatio vero in instanti.
¶ Contra nullum agens cuius suba est in tp̃e agit
in non tp̃e.vt dr̃ penultima ppositione de causis.sed
suba generantis est in tp̃e.ergo ꝛ agit in tp̃e.ꝛ p ꝯñs
generatio mensurat̃ tp̃e.ergo erit successiua.

Respõdeo In ista q̃one q̃dam tenẽt ꝙ non.q̃dã tenẽt ꝙ sic.p̃ ergo
ptractanda est opinio negatiua.2° opinio affirmati
ua. ¶ Quantũ ad primũ.dr̃ ꝙ forma subalis itrodu
cit̃ in instanti.ꝛ p ꝯñs generatio erit in instanti.idem
intelligendũ est de corruptione. Modus ponendi ẽ
iste qꝛ si ex aqua gñetur ignis in toto tp̃e p̃cedenti p̃
cessit alteratio.puta calefactio dispositiua mãe aque
ad introductionẽ forme ignis ꝛ in vltimo instanti al
terationis forma ignis introducit̃.ꝛ forma aque re
mouet̃ vel corrũpit̃.ita ꝙ gñatio ignis est termin⁹ al
terationis p̃cedentis . ¶ Pro p̃ma cõclone ar.sic.qꝛ
si generatio est successiua . vel esset ex parte materie
que subijcitur. vel ex parte forme que acquiritur. nõ
ex pte mãe.qꝛ ipsa est indiuisibilis.nec ex pte forme.
Tũ qꝛ ipsa est simplici ꝛ inuariabili essentia cõsistẽs. ca.1.
s̃m auctorẽ sex principioꝝ. Tũ qꝛ forme sunt vt nũe tex.c.10.
ri.ex octauo h⁹ sicut ergo rõ numeri stat in indiuisi
bili.ita ꝙ nihil põt addi vel diminui a numero qui
mutet̃ spẽs sic de forma.vt ibi dr̃ . Tum qꝛ successio tex.cõ.71.
in motu s̃m cõmen.4° physicoꝝ.caplo de vacuo vl
est ex resistẽtia mobilis ad motorẽ.vel medij ad mo
bile.sed in gñatione non põt dari p̃mũ . qꝛ mobile ẽ
ipsa materia q̃ nõ hꝫ de se vñ resistat.cũ forma vnia
tur materie summe ꝛ vltimate disposite.nec scđm põt
dari.qꝛ nullum est mediũ in gñatione forme. Tuꝫ qꝛ
forma imediate vnit̃ materie.ꝛ agẽs imediate passo
iungit̃. Tum qꝛ termini gñationis sunt ꝯdictorij.s.eẽ ca.10.
ꝛ nõ esse.vt dr̃ hic in lr̃a.sed si est successio.g̃ medium.
inter ꝯdictoria aũt non est mediũ.ex decimo huius.g̃
in gñatione nõ erit successio . ¶ P̃.ad p̃ncipale.qꝛ si
sic.g̃ forma subalis suscipit magis ꝛ minus. ꝯñs est
falsum.g̃ ꝛ añs.pbatio ꝯñe.qꝛ si gñatio talis forme
eẽt successiua:necessario illa forma hr̃et gradus .ꝛ p
ꝯñs põt participari s̃ꝫ magis ꝛ minus . falsitas ꝯñ
tis pꝫ p phm in p̃dicamẽtis caplo de suba.vbi dicit ca.10.
ꝙ suba non suscipit magis ꝛ minus. ¶ P̃.si sic.ergo
forme subali est aliqd ꝯrium.ꝯñs est falsum. vt dr̃ in
lr̃a parum post.pbatio ꝯñtie.qꝛ gñatio eẽt motus.
ois aũt motus est inter ꝯria vel media.vt dictum est
supra. ¶ Sed istã opinionẽ nõ teneo.cuius iprobatio
q̃ꝫtum ad ꝯclonẽ patebit ex cõfirmatiõe opinio
nis sequentis. ¶ Cõtra modũ ponẽdi ar.sic.qꝛ si sic.
g̃ acciñs naturalr̃ ẽ sine subo ꝯñs est falsuꝫ.g̃ ꝛ añs.p
batio ꝯñe.qꝛ alteratio vel forma ista s̃m quã est alte
ratio p̃cedens si fundatur in aliquo subiecto h̃ erit
mediãte forma subali.calor g̃ p̃cedens formaꝫ ignis
s̃m te fundabit̃ in materia aque mediãte aliqua for
ma subali . quero mediante qua non mediãte forma
aque.qꝛ cuꝫ forma aque repugnet calori:magis erit
cã corrumpendi calorem q̃ꝫ essendi ipum in materia
aque.nec est ibi mediante forma gñanda ignis.qꝛ il

la nondū est.⁊ ēt qꝛ accn̄s est posterius forma subali
mediāte q̄ fundaꝛ in subo.caloꝛ autē iste p̄cedit for,
maꝫ ignis.ſm te.ḡ erit sine subo nec rōnes hui⁹ opi
nionis cogūt.¶ Ad cuius euidētiā est notanduꝫ ꝙ
motus potest accipi dupl'r.cōiter.s.⁊ ꝯcte.eo modo
c.4. quo loquiꝛ pħs p̄mo thopicoꝝ.de ꝓpo.nā ꝓpꝛium
ſm eum ibi cōiter acceptū cōuenit diffōni ⁊ ꝓpꝛie
passioni.⁊ tn̄ illud nomē cōmune ꝯctum ap ꝓpꝛiaꝛ
ꝓpꝛie passioni ⁊ retinet nomē cōmune.⁊ dr̄ appro
pꝛiate ꝓpꝛiū diffinitio aūt nominaꝛ termin⁹.Simi-
liter in ꝓposito mot⁹ quādoqꜫ sumiꝛ cōmuniter ad
tex.cō.10. oēm mutationē.sicut hic inferius.⁊ in 3° phyco.vbi
diffiniꝛ motus ꝙ est actus entis in potētia ⁊c̄.vn̄ 3°
t.c.10.⁊ ide. phy.explanās Ari.diffōnem motus per exēpla.exē-
plificat de gn̄atione ⁊ alteratione.⁊ omni alia muta-
tex.cō.7. tione:qn̄qꜫ autē accipiꝛ motus cōtracte.vt distingui
tur cōtra gn̄ationē ⁊ coꝛruptionē.vt hic ⁊ in 5°. phy.
¶ Et notāduꝫ ꝙ gn̄atio ⁊ motus ꝯcte accept⁹ non
differūt penes successiuū ⁊ instātaneū.sed tn̄ penes
terminos.¶ Ubi sciēdū ꝙ termini cuiuscūqꜫ mu-
tationis dupl'r pn̄t sumi.s. vt termini p̄mi.vel termi
ni ꝯcomitātes.termini p̄mi in q̄cunqꜫ mutatione di
cuntur habitus ⁊ p̄uatio.exēplum.ex nō albo fit al-
bum ⁊ ecōuerso.⁊ ex nō igne fit ignis ⁊ ecōuerso:sed
termini ꝯcomitantes dicuntur qꝛ ambo sūt affirma
tiui.qꝛ tn̄ vnū includit p̄uationē alteri⁹ dicunꝛ con
comitātes p̄uationē ⁊ habitū.qui sunt termini p̄mi
5.phy.t.c.7. exemplū ex nigro fit albū.⁊ econuerso.⁊ ex aqua.fic
ignis.⁊ ecōuerso.Ad ꝓpositū.ois mutatio dr̄ gene-
ratio accipiēdo termios pꝛimos.illa.n.est mutatio
a nō subo i subꝫ.vel ecōuerso q̄ ab Ari.gn̄atio ⁊ coꝛ-
ruptio nominaꝛ in quocunqꜫ gn̄e fit.ois ēt mutatio
dr̄ mot⁹ accipiēdo termios ꝯcomitātes .⁊ illa ē mu
tatio a subo in subm̄ q̄ ab Ari.dr̄ mot⁹.ꝙ aūt gn̄a-
tio ⁊ mot⁹ nō distiguātur.penes successiuū ⁊ instāta
tex.cō.8. neū.pꝫ per Ari.5°. phy.vbi distiguēs gn̄ationē a mo
tu collocat mutationē a nō albo in albū sub gn̄atio
ne.que tn̄ mutatio est alteratio:⁊ per ꝯn̄s successiua
nullo dubitāte.¶ Cōtra igiꝛ ois mot⁹ est gn̄atio.si
sumātur termini p̄mi qui sūt habit⁹ ⁊ p̄uatio.⁊ econ
uerso ois gn̄atio ē mot⁹.si sumātur termini cōcomi
c.10. tantes.qui sūt ambo affirmatiui.¶ Rn̄deo.ꝯcedo
ꝙ inferꝛ.¶ Cōtra.qualr̄ ḡ in suba specialr̄ negaꝛ eē
t.cō.10.⁊.18. motuꝫ hic infra.⁊ 5° phycoꝝ plusqꜫ in alijs gn̄erib⁹
cū in quolibet gn̄e possit dici esse generatio ⁊ mot⁹
ſm terminos sic vel sic acceptos.
t.c.11.⁊ ide. ¶ Rn̄deo ꝙ subm̄ gn̄atiōis subalis.s.mā̄ ē minus
ens q̄ꝫ in alijs mutationib⁹.vn̄ hic ⁊ p̄ de gn̄atione
mā̄ diciꝛ esse nō ens simpl'r.iō in suba dr̄ magis ap
ꝓpꝛiate mutatio a nō subo in subm̄.vel ecōuerso.q̄ꝫ
in alijs gn̄erib⁹.ꝓpter h̄ nō ita p̄fecte in suba dr̄ esse
motus q̄ est inter duos termios positiuos ꝯrios di
stinguendo ḡ motum a gn̄atione penes terminos
dico vt p̄dixi.ꝙ in suba est motus ⁊ gn̄atio.⁊ silr̄
c.10. in q̄litate ⁊ q̄ꝫtitate.excepto ꝙ in suba est gn̄atio sim
pliciter.⁊ in alijs ſm q̄d vt dr̄ in lr̄a.¶ Ad p̄maꝫ ra
tionē dico ꝙ pōt esse successio ex p̄te vtriusqꜫ.cuꝫ dr̄
de mā̄ ꝙ ipsa est indiuisibilis.dico ꝙ veruꝫ est de se.
tn̄ est diuisibiliꝫ p̄ accn̄s rōne q̄ꝫtitatis cū postea dr̄
d̄ forma ꝙ est indiuisibilis ⁊ simplex.dico ꝙ ē idiui
sibiliꝫ ſm esse specificū:qꝛ sic abstrahit ab omni gra
tex.cō.10. du.⁊ sic intelligit ille auctoꝛ ⁊ Ari.8° hui⁹.vt ibideꝫ
dictū fuit.sed hoc nō obstāte ipsa hēt gradus idiui-
duales eēntiales ſm quos pōt itrisece participari.
¶ Ad scd̄am ꝓbationē.dico ꝙ successio pōt esse in
ꝓposito tā ex parte mā̄e q̄ꝫ forme.cuꝫ arguiꝛ de mā̄
ꝙ nō hꝫ vn̄ resistat.dico ꝙ verū est de se;sed tn̄ vt est
sub forma ⁊ dispositiōe ꝯria forme inducēde habet
vnde agēti resistat.⁊ sic est resistētia mobilis ad mo-
toreꝫ est etiā resistētia medij ad mobile.put disposi-
tio ꝯria tenet locū medij.Cū aūt addiꝛ ꝙ forma im-
mediate vniꝛ mā̄e ⁊c̄.dico ꝙ verū est coꝛrupta p̄ma
forma.verūtn̄ p̄us ex nā̄ rei coꝛrūpiꝛ p̄ma q̄ꝫ scd̄a
itroducaꝛ.⁊ illō p̄ius mediat iter formā ⁊ formaꝫ.⁊
agēs ⁊ passū.¶ Ad q̄rtam ꝓbatiōeꝫ cū dr̄ ꝙ termi
ni gn̄atiōis sūt ꝯdictoꝛij.dico ꝙ falsū est sed sunt p̄i
uatio ⁊ habit⁹.vnde p̄ esse ⁊ nō eē intelligit Ari.p̄i-
uationē ⁊ habitū.vt declaratū fuit 4° hui⁹ in q̄dam
q̄ōne.¶ Ad rōnem scd̄am p̄ncipalē.cū inferꝛ.ḡ for-
ma subalis suscipit magiꝫ ⁊ min⁹.ꝯcedo ꝯn̄s.¶ Ad
illud de p̄dicamētis.ꝙ suba nō suscipit magis ⁊ mi
nus itelligēdū est suba ſm esse specificū.⁊ nō scd̄ꝫ eē
idiuiduale:quia si sic.includit gradus.vt ꝓbabitur.
¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ sube est aliq̄d ꝯriū accipiēdo large
contrarietatem.vt fuit ostensum decimo huius.Ad
probationem dicendum ꝙ loquitur de ꝯtrarietate
stricto modo.vt ibidem dictum fuit.

Quātū

Ad 2ᵐ vt melius appareat opinio affirmatiua.declaro tres ꝯclones
¶ Pꝛima sit ista ꝙ forma subalis hēt gradus itrin
secos eēntiales ſm quos suscipit magis ⁊ min⁹ ⁊ in-
trinsecā diuisionē.Hanc oñdo sic.p̄ ex q̄litate ꝓpꝛia
ꝯpata ad subm̄ cuius est.⁊ arguo sic.calidūꝫ intēdiꝛ
⁊ remittiꝛ.ḡ ignis.⁊ habeꝛ ꝓpᵐ.añs pꝫ ad sensum.p̄
batio ꝯn̄e cā nālī silr̄ se hn̄te.⁊ causatū silr̄ se habet.
sed caloꝛ in diuersis idiuiduis ipsi⁹ ignis nō silr̄ se
habet.nā vn⁹ caloꝛ est intēsioꝛ alio.pꝫ ḡ ꝙ ignis q̄ est
causa nālis caloꝛis nō silr̄ se habet.sed vnus est intē-
sioꝛ q̄ꝫ ali⁹.maioꝛ ꝓbaꝛ:qꝛ ois causa nālis agit q̄ꝫtuꝫ
pōt ⁊ ſm vltimū potētie.⁊ sic ois causa eque p̄fecta
causabit effectū eque p̄fectū.ḡ a destructiōe ꝯn̄tis ef
fectu nālī nō eque perfecte ⁊ nō silr̄ se hn̄te nec cau-
sa nālis silr̄ se habebit.¶ Sꝫ diceres.ꝙ diuersitas
caloꝛis causati accidit p̄p ꝯriū agēs ipediēs.nā ipse
ignis q̄ꝫtū est de se semꝑ causaret calorē eque intēsū
sed impediꝛ p̄ ꝯria.iō quādoqꜫ intēsuꝫ.qn̄qꜫ remissū
causat.¶ Cōtra.excludaꝛ oē ꝯtrariuꝫ pꝫ ꝙ idiuidua
ignis sibi derelicta nō sunt eq̄ calida.qꝛ maioꝛ ignis
calidioꝛ est paruo igne.ceteris parib⁹.¶ Alr̄ diciꝛ
negādo minorē:qꝛ caloꝛ nō causaꝛ ab igne effectiuē
sed igniꝫ est in sola potētia passiua respectu caloꝛis.
maioꝛ autē rōnis hēt veritatē de causis nālibus ef-
fectiuis.¶ Contra:qꝛ ois potentia mā̄e passiua est
tex.cō.17. ꝯtradictiōis 9.hui⁹.sed ignis nō est potētia ꝯdictio
nis ad formā caloꝛis.alr̄.n.posset esse calidus ⁊ non
calidus.ḡ nō est in potētia mā̄e passiua ad caloꝛem.
ḡ erit cā eius effectiua.⁊ tūc idē q̄d pꝛius.¶ 2° pꝛin
cipalr̄ arguiꝛ ad idem.ex qualitate ꝓpꝛia cōpata ad
aliud subm̄ sic in alteratiōe p̄cedēte coꝛruptionem
aque in ignē itroduciꝛ caloꝛ.ḡ ⁊ forma ignis nō per
fecta.ḡ remissa.⁊ sic habeꝛ ꝓpositū.añs ēt patet ſm
eos.pꝛima ꝯn̄a ꝓbatur.Tū qꝛ nullū pꝛopꝛiū accn̄s
est sine ꝓpꝛia forma sui subi.vnde coꝛpoꝛa in aqua
vel aere non tāgunt se imediate.qꝛ humiditas aeris
tex.cō.113. nō est sine aere.nec aque sine aqua ex scd̄o de aīa.sed
caloꝛ est pꝛopꝛiū accn̄s ignis.⁊ maxime caloꝛ gn̄at⁹
in alteratione facta ab igne.Tū qꝛ eadeꝫ rōne totus
caloꝛ igneus posset eē in aqua sine forā ignis.q̄d vr̄
oīno cā rōnē.2ᵃ ꝯn̄a p̄ncipalis ꝓbatur.qꝛ forē spe-
cifice repugnātes ipoe est ꝙ sint in eadē mā̄ ſꝫ eē in-
tēsuꝫ.ḡ hn̄t ibi eē ſꝫ eē remissuꝫ.puta forā aq̄ ⁊ for-
ma ignis in ꝓposito.¶ Ꝓ.3° ar.sic.oē ꝙ mutaꝛ pꝛiꝫ
t.c.7.vl' ide. ē in termio a quo.⁊ p̄im ē in termio ad quē ex sexto
phycoꝝ.vbi dicit ꝯmen.ꝙ habet veritatē in q̄ttuoꝛ

gñibus.⁊ ꝑ ꝯñs in mutatiõe subali.aliter nõ eēt nisi
i trib⁹.sic q̃ro li.pti ⁊ pti.aut accipit ꝓ diuisibilitate
forme ꝯm quā ē motus.aut ꝓ diuisibilitate subiecti
ꝙ mouet.si primū:hr ꝓpositū.q: forma subalis ē di-
uisibilis.si ꝯm 3.Tū q: ꝓpositio phi erit falsa.nā illa
vna ps mobilis sit a.puta pedalis.illud a.ꝯmutat.⁊
tñ ꝯm rem non est ptim sub vtroqȝ termino.sed in al
tero solū.Tūc q: ꝯtingit aliqđ totū simul alterari.ex
tex.cõ.23. octauo physicoꝝ.⁊ i de sensu ⁊ sensato.igit in tali al
teratione ptim ⁊ ptim nõ pñt accipi ex pte mobilis.
Tum q: Arist.peteret principiū.vult.n.ibi ꝓbare ꝙ
omne mobile ē diuisibile.acciperet.n.ꝙ vult proba
re.nā si mobile hȝ ptim ⁊ partiȝ est diuisibile.¶ P.
q̃rto arguitur sic.ois ꝑfectio q̃ pōt numerari in plu
ribus maiorē ꝑfectionē dicit in pluribus q̃ȝ in vno.
ꝯm Aug.quarto de trinitate.caplo primo.sed forma
ignis est numerabilis in pluribus indiuiduis.pȝ.ḡ
⁊c̃.si igit duo ignes iungant ⁊ fiat vnus.qs deberet
ambigere qn ille vnus ignis ꝑfectiorē ⁊ intensiorem
formā hēat q̃ȝ duo ex q̄bus cõponit seorsuȝ sumpti.
nā duo ꝑfecta ꝑfecti⁹ aliqd ponūt q̃ȝ vnū tm̃.ceteris
paribus.¶ Scđa cõclusio sit ista.forma subalis nā-
lis est actu extensa.hñs ptē extra ptem.Hanc ostēdo
sic.ois forma que non respicit materiā indiuisibilr.
extendit ad extensionē materie.⁊ hȝ ptem extra pteȝ.
sed q̄dam forma subalis naturalis est hmõi.ergo ⁊c̃.
tex.cõ.20. maior pȝ.q: de aia brutoꝝ de q̄bus forte minus vi
detur.dixit Aristo.primo ⁊ scđo de aia.ꝙ diuiditur
ad diuisionem corporis.sicut inducit in animalibus
anulosis.que diuisa in ptes sentiūt ⁊ mouentur.⁊ ꝑ
consequens aia diuidit in eis.Dico aūt formā substā
tialem nālē.que ē de mā educibilis ꝑ naturaȝ ad ex-
cludendam aiam rõnalem.q: illa non est extensa nec
diuisibilis in essentia.¶ Tertia ꝯclo est ista.genera-
tio forme substātialis est successiua.Hoc pȝ ex p̄dictis
t.cõ.9.⁊.10. q: cū habeat gradus ⁊ sit extensa hñs ptē.ex partem
nõ pōt induci in instanti.¶ P.tertio phy.data diffi
nitione motus exēplificat phs de gñatione ⁊ corru-
ptione.q:.s.generatio est actus generabilis inq̃ȝtuȝ
generabile.⁊ corruptio actus corruptibilis inq̃ȝtum
corruptibile.tūc sic.ois motus est successiua trāsmu-
tatio.sed generatio est motus.vt dicit Arist.3°.phyco
t.c.9.vl'ide. rū.ḡ ⁊c̃.¶ Sȝ dices ꝙ Ari.tertio phy.loqtur de mo
tu large ꝓ omni mutatione.sed diuidit eā in spēs qn
tex.cõ.7. to phy.⁊ ibi sepat gñationem a motu:ꝙ ꝓbans qđ
generatio que est a nõ subo in subiectū nõ est motus
q est a subiecto in subm.¶ Cõtra.q: si sic.ḡ vsqȝ ad
locū illū vbi diuidit mutationē in suas spēs loqui-
tur de mutatione large ⁊ cõiter.sed prius ante illud
c.10. capitulum dicit iuxta principium qnti ⁊ habet hic
tex.cõ.3. in lr̃a.ꝙ in omni motu reqritur tempus.ḡ in omni
mutatiõe.⁊ ꝑ ꝯñs ois mutatio erit successiua.⁊ sic ha
betur ꝓpositū.Pro ista ꝯclone habent multe aucto
ritates tā in.6°.q̃ȝ in.7°.physi.quas causa breuitatis
omitto.Recolo.n.me hanc materiam prolixius per
tractasse in quadam questione ordinaria.⁊ intellige
de corruptione qđ dictum est de generatione in illa
questione.q: eadem rõ est vtriusqȝ.

Ad argumētū i oppositū cū infert ꝙ gñatio est
mot⁹.ꝯcedo ꝯñam ⁊ ipm ꝯñs ꝑ mõ exposi-
to in corpe qõnis.⁊ ibidem dictū est ad id qđ allega-
c.10. bat de philosopho hic ⁊ in quinto physicoꝝ.¶ Et
tex.cõ.7. hec de vndecimo methaphisice.

¶ Postea q: quecunqȝ ex vniuoco fit
substantia:nam ⁊ que natura sunt substā
tex.cõ.13. tie:⁊ alia ⁊c̃.

Circa librum lib.12. q.1.
duodecimum methaphisi-
ce.Queritur primo.Utrum
omnis productio vel indu
ctio cuiuscūqȝ forme sit vni
uoca.¶ Videt ꝙ nõ.nam
omnis ꝓductio vniuoca re
qrit sil'itudinē forme inter
ꝓducens ⁊ ꝓductū.ꝑ hͦ eni
distinguit ab equoca.sed non omnis ꝓductio forme
est huiusmõi.ergo ⁊c̃.minor pȝ in ꝓductione caloris tex.cõ.13.
vel plante facte a sole.¶ Contra phs hic in littera.⁊ tex.cõ.20.
idem habet septimo huius.

Respōdeo primo ꝑmittam triplicem
distinctiõeȝ.2°.ꝯcludā vnaȝ
ꝯclonē.¶ Quātū ad primum.cum omnis ꝓductio
vniuoca necessario reqrat sil'itudinē forme aliq̃ mõ i
ter ꝓducens ⁊ ꝓductū sit ista prima distinctio.ꝙ si-
militudo realis est duplex.quedam formalis.⁊ que-
dam ꝟtualis.Prima est qñ agens habet formā quā
producit formalr in se.vt hõ gñat hominem.equus
equum.2ᵃ.est qñ agens hȝ formā quā ꝓducit in se v̄
tualr ñ foralr.vt cū sol gñat calorē i medio.¶ 2ᵃ di
stictio sit hic.sil'itudo formalis est duplex.q̄dā ꝯȝ spēȝ
q̄dam ꝯm aliquid communius.exēplum primi.hõ
generat hominem.exᵐ scđi.cum equus gñat muluȝ
quibus est forte genus aliqđ cõe puta iumentum vel
aliqđ tale in quo ꝯueniūt equus ⁊ mulus.vt diceba
tur 7° h⁹.¶ 3ᵃ distinctio sit hic.similitudo ꝯm speciē tex.cõ.31.
spālissimam est duplex.q̄dam in forma ⁊ mõ essendi
forme.quedam in forma solum.⁊ non in mõ essendi
forme.Exᵐ primi.homo gñat hominem.patet.exᵐ se
cundi artifex producens archā.nam lȝ forma arche
sit in vtroqȝ.tñ in artifice existit ꝯȝ modū intentiona-
lē.in archa autem ꝯm modum realē.¶ Ex his pos
sunt haberi q̃tuor gradus in similitudine ⁊ genera-
tione vniuoca.primus est perfectissimus.qñ.s.est si-
militudo inter generans ⁊ genitū in forma.⁊ in mo
do essendi forme.secundus aliquantulum deficit a p̄-
mo.qñ.s.est similitudo i forma nõ aūt in mõ essendi.
tertius qñ est similitudo in forma nõ ꝯm spēm spālis
simam.sed ꝯm aliqd communius.quartus est qñ est
tm̃ sil'itudo ꝟtualis ⁊ nullo⁹ formalis.talis vniuoca
tio est impropriissime dicta.⁊ ꝯȝ qd.¶ Ex his ꝯclu-
do correlariū ꝙ aliqua ꝓductio est vniuoca ꝯȝ vnuȝ
gradum.⁊ tñ equiuoca ꝯm alium gradum inq̃ȝtum
deficit ab alio.Cuius ratio est.q: qñ inter duo extre-
ma ponūtur plura media:quāto medium recedit ab
vno extremo:tanto accedit ad alterum.⁊ econuerso.
nūc autem vniuocatio ⁊ equiuocatio stricte sumpta
sunt quedam extrema inter q̃ cadunt p̄dicti gradus
vniuocatiõis vt media.⁊ ideo q̃ȝto aliqs gradus re-
cedit ab vniuocatiõe stricte sumpta q̃ est ꝯm primū
gradū:tāto accedit ad equocationē q̃ est ꝯm vltimū
gradū.⁊ ideo gñatio muli ex equo pōt dici equoca si
cõparetur ad gñationē hois ex hoie.pt ēt dici vniuo
ca si cõparetur ad gñationem plāte ex virtute solis.

Quantū Ad 2ᵐ sit ista ꝯclusio rñsiua ad
qõnē:ꝙ ois ꝓductio cuiuscūqȝ
forme est vniuoca.accipiēdo large vniuocationē ꝯm
aliquē ḡdū p̄dictoꝝ.⁊ sic intelligit phs.¶ Ad argᵐ
in oppositū cõcedo maiorē accipiēdo vniuocationē
stricte.¶ Alr negāda est vt pȝ ex dictis.

¶ Mouet autem vt amatum:moto vero
alia mouet.⁊c. tex.cõ.37.

q.2. Queritur Utrū primū celū moueat̃ imediate
a p̄ pncipio. ¶ Dicēdū ſm rei verita
tē. q̄ pmū mobile hȝ duo mouentia.
vnū ſepatum qḋ eſt deus mouens in
rōne amati ꝛ deſiderati. aliud cōiūctū
qḋ eſt intelligētia 2ª imediata poſt deū. ꝛ q̄ imediate
c.4. mouet in rōne amātis. ꝛ mediāte illa de⁹ celum mo
uet. ꝛ h̄ eſt expſſa ſnīa Auice. 9. metha. ¶ Sed qd de
tex.cō.36. intētiōe Ari. dicit vnus expoſitoꝛ q̄ ſnīa ſua ē q̄ celū
mouet̃ imediate a p̄ pncipio qḋ ē de⁹. Sed h̄ nō vr̃
valere. qꝛ ſupius dixit q̄ pmū mouēs mouet primū
motū in rōe amati. oꝫ ḡ q̄ ſit aliqd mouēs qḋ moue
at in rōne amātis. de quo dixit ſupra q̄ ipm cōſeqt̃
maria delectatio ex h̄ q̄ itelligit ꝛ amat pmū mouēs
ꝛ illud ē alia ſcḋa itelligētia q̄ vocat̃ aīa celi nō in rō
q.4. ne ifoꝛmātis. ſꝫ in rōne mouētis. vt oñſum ē. 8. h⁹. ꝛ
tex.cō.79. vel inde. h̄ eſt expſſa ſnīa pm̄. 8. phy. vbi expōit pħm aſſignāſ
p̄ celi duplex mouēs. vnū ꝯiunctū. ꝛ aliud ſepatū. h̄ ēt
vr̃ expſſa ſnīa Ari. in. 8. phy. q̄ pō ifinita non pōt mo
uere coꝛp⁹ in tpe. qꝛ ſic alia pō finita poſſet mouere i
eq̄li tpe. eo q̄ augmētata v̄tute motiua minuit̃ tps i
quo mouet. ſm h̄ ḡ hr̃ q̄ deus non p̄t imediate cāre
motū ppꝛie dcm̄ q̄ neēio erit in tpe. poſuit ḡ duo mo
uētia oꝛdiata: quoꝝ pmū modū mediate: qꝛ dat v̄tu
tē ſcḋo ꝛ qꝛ ꝑpetuo dat iſtā virtutē. ideo ē cā ꝑpetui
tatis in motu. finitas aūt virtutis recepte ſi finita ſit.
q̄ nō ē aliud a nā āgeli q̄ eſt 2ᵐ mouēs ē cā ſucceſſio
nis in motu. qꝛ illi v̄tuti. ſi pō finita pōt eē aliq̄ reſiſtē
tex.cō.43. tia in mobili. q̄ nō poſſet eē v̄tutis ifinite. h̄ vr̃ itētio.
Ari. ipſe tn̄ vtrūq; mouēs vr̃ accipe p vno. ꝛ illud p̄
termittere in cōputatiōe ſubaꝝ māliū. quaꝝ nūs ac
cipit̃ ſm numerū mobiliū celeſtiū. vt pꝫ infra.

¶ Oñſuȝ ē āt ꝛ qꝛ nō cōtīgit habere hāc
ſubſtātiā magnitudinē vllā: veꝝ ſine pte
idiuiſibilis: mouet. n. p infinitū tps. ꝛ nō
tex.cō.41. hȝ potētiā infinitā finitū ꝛc̄.

q.3. Queritur Utrū Ar. poſuerit
oēs itelligētias v̄tu
tex.cō.41. tis ifinite. ꝛ p ꝯñs quoſdā deos. ¶ Ur̃
tex.cō.79. q̄ ſic. nā ſupius caplo 4. repetit oñſuȝ
eē. 8. phy. q̄ nō ꝯueit p̄ᵐ mouēs hr̃e ma
gnitudinē ex eo qḋ hȝ pōm ifinitā. ꝛ pō ifinita nō p̄t
eē in magnitudie finita vel ifinita. ¶ Itē poſt illḋ ca
pitulū ſtati i p̄n⁹. 5. cap. q̄rit vtrū ponēdū ſit tn̄ vnā
talē ſubam eē. aut plures. ꝛ determinat q̄ plures ſm
tex.cō.42. nūm lationū. ḡ vr̃ eē intētio ſua cōparādo ꝯclōnē p̄
cedētē ad ꝯclōnē ſequētē q̄ plures ſint ſube ſine ma
gnitudine. qꝛ plureſ pōe ifinite. ¶ p̄. i eoḋ. 5. ca. poſt
p̄nᵐ dicit. q̄ tot ſbas ē ncc̄e eē nā ſempiternas ꝛ imo
tex.cō.41. biles hȝ ſe ꝛ ſiñ magnitudie ꝑꝑ p̄dictā cām. ſ. q̄ dicta
fuit in. 4° ca. q̄ ē hr̃e potētiā ifinitā. qꝛ illa nō p̄t eē in
tex.cō.50. magnitudie finita vel infinita. ꝛ h̄ mō fuit lr̃a pri⁹ ex
poſita. ¶ p̄. i ſi. h⁹. c. d. q̄ ſi qſ accipiat h̄ ſolū a pnīſ
pbis q̄ puas ſubas deos eximauerit. dine itaq; di
ctū eē putabile ꝛ ſm ſiſilitudinē. in qbus dbis vr̃ ap
c.1. probare ſnīam illoꝝ q̄ ſubas ſepatas poſuerūt deoſ
tex.cō.2. eē. ꝛ p ꝯñs potētie ifinite. ¶ p̄. 4°. q. p. i plogo. ꝛ 6°.
h⁹ vocat iſtā ſciam theologiā ꝛ diuinā: quaten⁹ ē de
ſubijs ſepatis a motu ꝛ a mā. nō ſolū ſm ꝯſideratio
nē. ſꝫ ēt ſm eē. qḋ nō vȝ nec vr̃ valer̃ niſi oēs ille ſube
eēnt dij. pp iſtas auctes qdā tn̄ tenent p̄tē affirmati
uā h⁹ q̄ōnis. ¶ Cōtra. qꝛ nulli auctori vr̃ eē iponen
da falſa ſnīa niſi expſſe habeat̃ ex dictis ſuis vel eui
dēter ſequat̃ ex dictis ſuis. ſed itelligētia ſeu angelū
eē potētie ifinite ſeu eēo ifinitū ꝛ a ſe ꝛ qḋdaȝ neceſſe

eē ſine deū. nō ſolū ē falſuȝ ſed valde abſurdū. qꝛ eiuſ
oppoſitū pōt demr̃ari. vt patebit infra. nec illud ſeq
tur ex lr̃a pħi. ḡ non vr̃ h̄ ſibi rōnabilr̃ iponendū. tex.cō.41.

Reſpōdeo ſecūdo doctrinā ſcoticā de
claro duas ꝯclōes. ¶ Pri
ma ꝯclō ſit iſta. itelligentias alias a pma nō eē potē
tie ifinite ē veꝝ qḋ pōt demr̃ari. pbō h⁹. ipoſſibile ē
eē plures deos. ḡ plures nāſ ſimplr̃ ifinitas. añs ſup
ponit p nūc. qꝛ inferius in fine h⁹ opis dȝ demr̃ari p
6. vias. q̄ōne de vnitate principis vniuerſi. ꝯña ē eui
dens. qꝛ qlȝ de⁹ ſi eēnt plures hr̃et potētiā infinitā ꝛ
eēt qḋdā nec̄e eē. ¶ 2ª ꝯclō ſit iſta. nō eē plures deoſ
ſeu plures ſubas potētie ifinite ē veꝝ ex intētiōe pħi
ꝯceſſū. Hāc oñdo q̄druplr̃. p̄ ex itentiōe ei⁹ in h̄ 12°.
met. nā iferi⁹ ca. vlti. cōcedit oīa entia hr̃e iter ſe oꝛdi tex.c.vltimi.
nē ad vnū pmū. ſꝫ ifinitū itēſiue nō p̄t eē ſuboꝛdiatū
eēntialr̃ alicui alteri. nec ſic̄ ad finē. qꝛ bonū ifinitum
nō ē ꝑꝑ aliud. ſꝫ bonū toti⁹ vniuerſi vtroq; mō ſe hȝ
. ſ. ꝛ in oꝛdine entiū iter ſe. ꝛ in oꝛdine coꝝ ad optimū
ſepatū. nec infinitū pōt eē alteri ſuboꝛdinatū vt prici
panti. qꝛ ipm hȝ virtutē infinitā. ꝛ tn̄ ſm Ariſt. in fine tex.cō.vlti.
h⁹. 12. entia nō volūt male diſponi. vnus ḡ pꝛicepſ.
ꝛ p ꝯñs nō erūt plura infinita. qꝛ nō eēnt oꝛdinata di
cto mō. ¶ Rñdet̃ q̄ Ari. cōcedit oꝛdinē in entib⁹ ſe
patis. qꝛ cā ſcḋa depēdet a pma. ſꝫ nō ſit cāl̃r ab ea ſi
cut eſt in ſpēbus figuraꝝ ꝛ nūeroꝝ. qꝛ poſterioꝛ ſpēs
nūeri ꝛ figure nō eſt cāliter a pꝛioꝛi ſpē. ſꝫ dependeat
ab ipſa. ¶ Cōtra. qꝛ nihil eſt depēdēs ab alio in eēn
do a quo nō hēat eē in aliquo gñe cāe. oppoſitū p̄di
cati vr̃ iferre oppoſitū ſubi. ꝛ cōſilr̃ de ꝑmanētia. nec
ob. illud de nūeris. qꝛ nūer⁹ minoꝛ māliter ꝛ potētia
liter accept⁹ ē ps nūeri maioris. ps āt hȝ rōneȝ māe
vt pꝫ 5° h⁹. c. de cā ptes ingt toti⁹ vt ex quo cāe ſūt. ꝛ tex.cō.2.
ibidē. hoꝝ āt h̄ q̄ſi ſubm. i. mā vt ptes. nūer⁹ v̄o maioꝛ
actualr̃ ꝛ foꝛmalr̃ accept⁹ nō ē ps maioris. nec ab ip
ſo ſic accepto depēdet maioꝛ nūerus in eēndo. ¶ p̄. tex.cō.36.
ſupius ca. 4° dic de p̄ mouēte. qḋ mouet ſic̄ appeti
bile ꝛ itelligibile mouet nō motū. ſic aūt mouet itelli
gentiā ſibi pximā. ḡ cāt itelligere illi⁹. ſed illud itelli
gere ſm Ari. ca. ſeq̄nti. eſt idē cū ſuba itelligētie. ḡ cāt tex.cō.51.
ſubam ſcḋe itelligētie. ꝛ p ꝯñs itelligētia ē cāta ab ip
ſo. ḡ nō ē de⁹ nec potētie ifinite. ¶ Dices q̄ illud mo
uere primi ē methaphoꝛicū. ꝛ nō ē ppꝛie aliqd cāre. cōmen.36.
Cōtra. oēs itellectio q̄ nō eſt eadē obō cātur ab obō.
ꝛ vr̃ q̄ effectiue. p cōmē. q̄ vult q̄ balneū in mēte mo
uet vt efficiēs. ¶ 2° pbat̃ idē ex intētiōe Ari. 8. phy.
vbi pbat q̄ mouēs potentie ifinite nō p̄t imediate tex.cō.78. vl circa.
mouere. celū. ḡ mouet̃ imediate ab aliquo mouēte in
finito. illud ē intelligētia ppꝛia motrix. vlr̃ ḡ q̄ itelli
gētia ſit finita. ꝛ p ꝯñs nō de⁹. ¶ p̄. ibidē. 8. phy. vult
q̄ mouēs potētie ifinite mouet celū motu infinito. ꝛ
nō imediate. vt dcm̄ ē. ḡ mediāte itelligētia. ꝛ hāc aſſe
rit cōmē. eē intētiōem eius in h̄. 12°. ſ. q̄ mouēs fini tex.cō.41.
tū mouet imediate. ſunt ḡ illa duo mouētia oꝛdiata.
tūc ſic. q̄ñcūq; ſunt agentia eēntialr̃ oꝛdinata. aut 2ᵐ
accipit eē a p̄. exemplū de celo ꝛ agente ꝑticulari coꝛ
ruptibili aut accipit aliquā influentiā a p̄. exēplū. ba
culus accipit motū a manu vt moueat lapidē. aut 3°.
ambo agētia attingunt eundē effectū imediate. exē
plum de patre ꝛ matre reſpectu gñationis prolis. vt
oñſum fuit. 8. h⁹. q̄ro ḡ quo iſtoꝝ triū modoꝝ ſe hñt
illa duo agētia in mouendo celū. nō tertio mō qꝛ ſta
tim ſeqtur ꝛ ineq̄li tpe. imo in eodē moueret v̄tus fi
nita ꝛ infinita. qḋ eſt ꝯ ſuppoſitū. Si dat̃ ſm hr̃ ꝑpo
ſitū cū ſm Ari. nihil recipiat̃ in itelligētia aliō ab ei⁹ 12. hui⁹ tex.
nā. ſi dat̃ p̄ᵐ pꝫ euidenter q̄ h̄ ē ꝑpoſituȝ. pꝫ ḡ q̄ Ari. cō.36.
ſic itellexit illa agētia ſic oꝛdiata q̄ 2ᵐ hȝ eē depēdeat
a primo

a p̄.ꝛ tūc p̄mū mouet mediate qꝛ dat eē ꝛ ꝯtutem p̄
rio mouēti:ꝛ qꝛ ppetuo dat eē illō ꝛ ꝯtutē.idē cā per
petuitatis in motu.finitas ãt ꝟtutis recepte q̄ nō est
aliō a nā angeli ē cā successiōis in motu.qꝛ illi ꝯtuti
pōt eē aliq̄ resistētia in mobili q̄ nō posset esse respe
ctu ꝯtutis infinite vt iā supius dictū fuit exponēdo
l̄ram.℄ 3°.pbaꝛ idē p cōmē.q de itētiōe Ari.loquēs
ī de suba orbis.ca.3°dič ꝙ corp⁹ celeste nō idiget tm̄
ꝟtute mouēte in loco.s; ēt ꝯtute largiēte in se ꝛ in sba
pmanētiā eternā:ꝛ seqꝛ.dixerūt aūt ipm̄.s.Ari.nō di
cere cām agētē totū.i.celū.s; tm̄ cā; mouētē.ꝛ tm̄ illō.
s.celum dixit esse formaľr necessariū.vt p;.9.h⁹ ca.7.
est aūt nihil in pō sempiternū.q̄ ista po⁹pōt stare cū;
itētiōe pħi ꝙ deus eēt cā ꝛ esse ꝛ sube ipsi⁹ itelligētie
sicut ꝑ; cōmē.fuit itētio eius de celo.℄ 4°.pbaꝛ idē
p Aui.9.met.ca.4.q vult ex itētione ꝙ ois itelligētia
creata est a p̄ma.sed ꝑm q̄ndā; ordinē.nā scdām itel
ligentiā eē cãtam a p̄ma ꝛ 3am a scda.ꝛ sic de alijs.ꝛ
forte i h nō solū nō ꝯdicit pħo.s; explicat illō de mō
ꝛ ordine pductiōis qō Ari.non explicat. vel si dicaꝛ
Ari.posuisse oēm itelligētiā eē imediate pductā a p̄.
tūc Aui.ꝯdicit sibi q̄ztū ad ordinē quē pōit.s; i ppo
sito ꝯcordat.s.ꝙ itelligētia sit pducta.ꝛ p ꝯn̄s n̄ ē de
us nec potētie infinite.de mō aūt illi⁹ cãtiōis ꝑm itē
tionē Ari.ꝛ Aui.nō est p̄ntis speculatiōis igrere:suf
tex.cõ.41. ficit.n.hr̄e itētionē Ari.q̄ztū ad ꝯclōnē de q̄ q̄rit qō.
℄ Ad p̄mā auctē q̄ allegaꝛ dicēdū ꝙ vltia ꝯclo illi⁹
4.ca.nō ē illa.ꝙ p̄mū mouēs ē sine magnitudine ꝛ
potētie īfinite.s; post istā seqꝛ alia.ꝙ.s.suba imālis ē i
passibilis ꝛ ialterabilis.oēs.n.alij mot⁹ sūt posterio
res eo q ē ꝑ; locū.hic ãt ē maior ꝛ suppleꝛ minor ꝙ il
la sba n̄ ē mobil' ꝑ; locū.vt hr̄ ex p̄dcis.ꝛ seqꝛ ꝯclo.q̄
n̄ ē mobil' aliq̄ motu posteriori ꝛ ita ialterabil'.ꝛ ita
tex.cõ.42. seqꝛ p̄nm.5.c.Utꝝ añ vnā talē ꝛč.ita ꝙ illa qō referē
da ē ad suba; ialterabilē ō q̄ imediate p̄cessit ꝑmo.ꝛ
nō ad illā suba; q̄ ē potētie infinite de q̄ fuit ꝑmo p̄i
us.tūc ꝯcedo subas ialterabiles eē plēs iux̄ nūeꝝ la
tionū ꝑ; itētiōe; pħi.℄ Ad scdā; auctatē dicendū ꝙ
neq̄ aliq⁹ pt ꝯcludi de aliq̄ pp qd p tot media. q̄t p̄nt
eē cāe i ip̄o repugnātē ad affirmationē oppositā.ꝙ
si vnū sit cā adeq̄ta repugnātie illō erit mediū adeq̄
tū ad oñdēdū taiē negationē.ex̄m.ad oñdēdū ꝙ hō n̄
ē lapis pōt sumi p medio.qꝛ hō ē aial qꝛ est risibilis;
qꝛ est rōnale.ꝛ forte rōnale qō ē dr̄ia specifica hois
ē h⁹ negatiōis ꝛ repugnātie cā adeq̄ta.℄ Ad ppoš
tū dico ꝙ īfinitas itēsiua ē cā vna repugnātie ad hr̄e
magnitudinē.s; nō adeq̄ta.pꝫ.n.itellectuale nō pōt
hr̄e magnitudinem.qꝛ forma intellectualis nō est ex
tēsibilis.s; si aliqō intellectuale sit q̄ztū.h; mām q̄ p
ficiꝛ a forma itellectuali.ꝛ tūc recipit q̄ritatē nō rōne
itellectualitatis.s; rōne mãe quam pficit forma intel
lectualis sič ē i hoie.o; q̄ illa duo ꝯiūgi.s.itellectuali
tatē ꝛ mãlitatē ad hr̄dū mediū sufficiēs.qꝛ sič nō suf
ficit:sola intellectualitas vt p; in homine.sic nec so
la immãlitas vt p; in celo ꝙ nō h; mã; ꝑ; mētē Ar.
tex.cõ.14. vt pbatū ē.8.h⁹.h q̄ ppō est ꝯa.hn̄s infinitā poten
tiā nō h; magnitudinē.ꝛ h ē vera itellectuale nō hn̄s
tex.cõ.41. mã; n̄ h; magnitudinez.ibi ꝟgiꝛ ꝟsus finē.4.c.pbaꝛ
nō hr̄e magnitudinē p hr̄e potētiam infinitā.s; illud
tex.cõ.37.vľ nō est mediū adeq̄tū respectu p̄dicati vt dictum est
inde. supius.ꝛ.c.3.post p̄ncipium.de separatis subijs hr̄ ꝙ
o; eas sine mã eē:sempiternas.n.eē o;.si ꝛ aliqd aliō
sempiternū actu igiꝛ.ꝛ postea in p̄n°.4.c. habeꝛ quō
ille sube mouētes sunt intellectuales nãe.qꝛ oēs a p̄°
mouētur ꝛ appetētes ꝛ itelligētes.Ex istis q̄ duob⁹
habetur vnum medium ad remouendum magnitu
dinem ꝙ est intellectualitas sine materia.ꝛ h est me̅m
adeq̄tum respectu hui⁹ p̄dicati qō est nō habere ma
gnitudinē.qn̄ q̄ dicit.ca.5.ꝙ op; tot esse sbas sine ma
gnitudine pp cām p̄dictā.h o; itelligi de illa cā ade tex.cõ.42.
quata q̄ est intelligibilitas sine mã que dicta ē i p̄n.5.
ꝛ.4.c.Et ꝑm h ista l̄ra alr̄ exponenda est q̄; exposita
sit prius in snando l̄ram.s.ꝙ nō o; referri ad illā p
positionē q̄ tacta ē in fine.4.c.de īfinitate pōe.qꝛ hr̄e tex.cõ.41.
potētiā īfinitā vel nō ē cā vel saltē nō ē adeq̄ta.qꝛ p̄di
catū cōuenit omni intelligētie.hr̄e ãt potētiā infinitā
soli deo ꝯuenit.℄ Ad tertiā auctem dicēdū ꝙ illud
nō dicit assertiue.qꝛ si qs ingt h accipiat putabit di
uine eē dēm.loqt̄ꝛ q̄ nō ꝙ ipse h itēdat.s; ꝙ aliquis
ali⁹ forte h putabit diue esse dēm.qꝛ multi antiqui ꝛ
maxime vulgares vt ibidē innuiꝛ putauerūt q̄sdam
hois sepatos deos eē.℄ Ad q̄rtā dicēdum ꝙ ista sci
entia dr̄ diuina seu theologia.qꝛ est de subijs sepatis
nō ꝙ oēs sint qdā dij p̄ter primū mouens nisi forte
denoiatiue q̄tenus ille sube sunt propingores deo in
ordine entiū:sed dicit theologia ꝛ diuina ppe q̄ten⁹
est de p̄ mouente q solus ꝛ vnus est deus.

℄ Deinde palam qꝛ aliud aliqd erit di
gnius quā itell'.s.intellectiuū:eteni; itel
l gere:ꝛ itelligētia erūt idigniss.mū itelli tex.cõ.51.
gēti.q̄re fugiendum hec eadē:eteni nō vi
dere qdē q̄dā dignius quam videre:vt si
sit optimum intelligētia ꝛč.

Queritur Utrum intellectus p̄i q.4.
mi mouētis intelligat
aliud a se.videꝛ ꝙ nō p rationem pħi i
textu:qꝛ si sic.q̄ aliqd aliud est nobilius
eo.ꝯn̄s est falsum.q̄ ꝛ añs.falsitas ꝯntis
pꝫ:qꝛ ipm̄ est nobilius quocunq;.ꝯn̄a pbaꝛ.qꝛ oē mo
uēs vt sic ē nobilius ꝛ pri⁹ moto.ob; ãt ē mouēs pō;.
℄ P̄.po⁹ hn̄s aliqd p obō adeq̄to nō pōt in aliqd
vltra.qꝛ alr̄ eēt adeq̄tū si po° excederet obm̄.s; itelle
ctus p̄mi q ē deus h; eēntiā suā p obō adeq̄to.q̄ nō
intelligit aliō ab eēntia sua.℄ Cōtra.sič se h; itell's
artificis ad artificialia:sic itell's diuin⁹ ad oia creabi
lia.nā de⁹ oiu; ē artifex oē; hn̄s ꝟtutē ꝛč.s; itellect⁹ ar
tificis itelligit artificialia oia q̄ ab ip̄o pducūꝛ cū ope
tur p cogn̄ē.q̄ itell's diuin⁹ itell'it oia creabilia ab eo.
℄ P̄.si nō:nō erit itellect⁹ īfinit⁹.ꝯn̄s ē falsū:vt pꝫ ex
dcis.ꝯn̄a pꝫ:qꝛ alr̄ poss; itelligi excedi ab aliq̄ itelle
ctu q oia itelligit.ꝛ p ꝯn̄s nō eēt itellectus infinitus.

Respōdeo circa istā mãm.6.cōclōnes
declarabo.℄ Prima ꝯclo
sit ista p̄mū mouēs ē formalr̄ intelligēs.hãc oñdo tex.cõ.61.
sic.oē agēs p se agit pp finē.ex 2° phy.vbi pħs h pro
bat de nã de q̄ min⁹ vr̄.s; p̄mū agēs p se agit aliogn
nō eēt p̄mū qꝛ oi cā p accn̄s est p̄or aliq̄ cā p se.ex 2°.
phy.q̄ agit pp finē.tūc sic.oē agēs pp finē vel cogno
scit finē vel ab alio determinaꝛ ad finē. sed primum
agēs nō p̄t determiari ad finē ab aliquo.qꝛ illud de
termināts eēt p̄us ꝛ nobili⁹ eo.q̄ ipm̄ ē formalr̄ itelli
gēs.Cōfirmaꝛ.ꝛ ē q.idē.qꝛ p̄mū efficiēs dirigit effe
ctū suū ad finē.q̄ vel nãlr̄ dirigit nō cognoscēs vt ignis.
vel cognoscēdo finē.nō p̄°.qꝛ nō cognoscēs nō dirigit nisi
ꝟtute cognoscētis.qꝛ sapiētis est alia ordinare.ex p̄ h⁹
in plogo.s; primū efficiens in nulli⁹ ꝯtute dirigit fi
cut nec cãe.qꝛ alr̄ nō eēt p̄m q̄ dirigit cognoscens ꝛ itelli
gēs formalr̄ ipm̄ finē.℄ 2a ꝯclo sit ista p̄mū mouēs ē
formalr̄ volēs.hãc oñdo sic.p̄m mouēs agit pp finē:vt
dēm ē.aut q̄ finis mouet ip; vt amat⁹ tm̄ nãlr̄.aut vt
amat⁹ actu volūtatis.nō pōt dari p̄mū.qꝛ p̄mū agēs
nō amat nãlr̄ finē; aliū a se.sič graue dicit appetere

siue amare cēt pn nāliter. z mō formā. qz pmū agēs eēt istoᵉ ad finē. qz iclinatᵉ ad istū finē q eēt aliᵉ a se. qđ ē īpossibile qz sic eēt impfectᵉ carēs aliq̄ pfectiōe extra se. nec amat tñ nāliter finē q est ipse. qz h nihil aliud est q̄z ipsum eē ipm. nec h vz saluare rōnē cāe in ipo. g oz dare pmū. s. q finis mouet agēs primū vt amatus actu volūtatis. z hr ppositū. ¶ P̄. aliqd cātur in rebᵉ ptingēter. g pᵃ contingēter cāt. g volēs formalr cāt. aña ē euidēs. pbō pñe pme. q̄lz cā scđa cāt inq̄ztū mouet a pma. g si pᵃ cā necio mouet: q̄lz alia necio mouet. z q̄lz necio cāt. si igit aliq̄ cā scđa cōtingēter mouet. seqtur q pma cā ptingēter cāt. qz scđa cā nō cāt nisi in virtute pme qz in q̄ztū mouet ab ipsa. pbō pñe 2ᵉ. qz nullū ē pnᵐ ptingēter opandi nisi volūtas vel aliqd pcomitās volūtatē qz qđlz aliud agit necitate nāe. si igit pma cā ptingēter cāt. seqtur q volēs.
¶ 3ᵃ pclo sit ista volitio pmi volētis respectu sui vt obi nō ē aliud ab eiᵉ eēntia. hāc oñdo sic. cālitas finis est simplr prima. g cālitas pmi finis ē simplr in-
t.c. cābilis. aña pz p Aui. 6. metha. q dicit q si de q̄libet cā eēt scia: illa q eēt de cā finali esset pma: pña pz. qz si eēt cābilis ab aliquo nō eēt pma nec pmi finis. est g penitᵉ incābilis sm q̄zcūq̧ cātionē in quolz gñe cāe. tē sic. cālitas pmi finis ē moueri pmū efficiēs sic pᵐ amatū. sz idē ē pmū finē mouere pmū efficiēs vt amatū ab ipso qđ ē pmū efficiēs amare pmū finē: qz nihil aliud ē obm amari a volūtate q̄z volūtatē amare obm. g pmū efficiēs amare pmū finē ē penitᵉ incābile. z p pñs ex se necesse eē. z ita erit idem prime nāe. ¶ Cōfirmat qz si pmū amare ē aliud ana primi. seqtur q illud ē cābile. z p pñs ē effectibile. g ab aliquo p se efficiēte amāte finē. z sic añ pmū amare eēt aliud amare. qđ ē impossibile. ¶ Ex h īfero correlariū. q volūtas pmi ē idē sue nāe z eēntie. pbō hᵒ. Tū qz volitio psupponit volūtatē. qz velle nō ē nisi volūtatis. g si volitio ē icābilis. multo magis volūtas cᵘ ē ista volitio. g erit necesse eē. z ita idē nāe pme. g magis ipsa volūtas que preintelligitur vt propinquior ipsi natnre pme. ¶ 4ᵃ pclo sit ista. intellectio primi mouētis respectu sui vt sui obi nō ē aliud ab eius eēntia. hāc oñdo sic. volitio pmi respectu sui ē idē eēntie sue. g intellectio. aña pz ex tertia cōclone. pña pbat. qz nihil amat nisi cognitū. g intellectio primi intelligit vt ppingor illi nāe q̄z volitio. g si amare se ē ex se necesse eē. z p pñs idē nāe pme seqtur q itelligere se est neces-
tex.cõ.51. se esse z idē illi nāe. ¶ P̄. p rōnē phi in textu. qz si nō. g primū non ē optima suba. pñs est falsum. g z añs. pña pbat. qz p intelligere est venerabile z honorabile. z declarat sic. qz ois entis in actu pmo vltima pfectio ē in actu 2ᵒ quo cōiungit optimo maxime si sit actiuū z nō tñ factiuū. sed primū mouēs ē nāe itellectualis. z p pñs actiuū. g vltima eius pfectio ē in actu scđo. si g ille actᵘ nō sit eiᵘ suba. seqtur q eius substātia nō erit optia qz aliqd aliud ē suum optimum.
tex.cõ.51. ¶ Alia rō est phi qz si nō. g laboriosa eēt cōtinuatio intellectiōis. h declarat sic. qz potētia solū receptiua ē potētia pdictionis. ad potentiā aūt pdictionis seqt labor sm ipm. ¶ Sed ista rō nō est demōstratiua: sz tñ pbabilis. vt ipsemet p. dicit. z dcm̄ ē in exponendo lrām. ¶ Ex hac q̄rta cōclone infero duplex correlariū. q intellᵒ primi ē idē sue essentie. qđ pbat sicut prius de volūtate. qz pintelligit vt ppingor essentie q̄z intellectio. qz intelligere nō est nisi ipsius intellᵒ. si g intellectio ē incābilis z idē eēntie primi: multo magis intellᵒ. ¶ 2ᵐ est q rō intelligēdi se est idē nāe pme. qđ pz. qz si ipm intelligere ē ex se necesse eē z idē eēntie primi. multo magis rō intelligēdi se. cū pintelligat ex nā rei ipsi actui itelligēdi vt intellectui ppingor. ¶ Quinta cōclo sit ista. nullū itelligere respectu cuiuscūq̧ obi pōt eē accñs eēntie seu nāe prime. hāc oñdo sic. primū mouēs ē primū effectiuū. g ex se hēt vñ possit cāre qđcunq̧ cābile circūscripto oi alio a se. saltē vt prima cā illius cābilis. sed circūscripta intellectiōe illius nō hz vñ possit illud cābile cāre. g intellectio cuiuscūq̧ alterius nō est aliud a nā sua. pbatio minoris qz nihil pōt cāre nisi ex amore finis velit illud alioqn nō agere pp finē. nec p pñs eēt p se agēs sed ipsi velle alicuius pp finē pintelligit ipz intelligere. g seqtur q ante primū signū in quo intelligit cāns siue volēs pintelligit necio intelligēs. z p pñs circūscripta intellectiōe nō posset illud cābile cāre. ¶ P̄. oēs intellectiōes eiusdē intellᵒ hñt silez habitudinē ad intellm̄ sm identitatē eēntialē vel accñtalē. sic pz de oi intellectu creato z de eius itellectiōibus. cᵒ rō est. qz vident pfectiones eiusdē gñis. g si vna ē idē essentialr. z oēs. z si vnū est accñs. z oēs. sed aliq̄ intellectio nō pōt eē accñtalis in h. vt illa q est sui ipsiᵘ ex 4ᵃ pclone: g nulla alia erit sibi accñs. ¶ 6ᵃ cōclo ē ista. itellectus pmi mouētis itelligit semp z necio oia intelligibilia actu distincto z prius nālr q̄z illa sint in se. h cōclo ē directe ad qōnē. prima ps. s. q intelligit qđcūq̧ itelligibile: pbat sic. qz h est pfectiōis in intellectu posse distīcte z actu cognoscē qđcūq̧ itelligibile. h igit attribuendū est itellectui h. sed itellᵒ primi nullā pōt hre itellectionē nisi eadē sibi. ex 5ᵃ pclone. g cuiuslibet itelligibilis hz itelligere z actuale distinctū. z p pñs necio cuz illud sit idē sibi. ¶ 2ᵃ ps. s. q prius nāliter q̄z illa sint in se. pbat sic. qz qcqd ē idez sibi est necesse. z p pñs prius nāliter oi intelligibili alio a se. cū nullū tale sit necesse eē. sed itelligere respectu cuiuscūq̧ est idē sibi. igit est priᵘ nālr q̄z qđcūq̧ aliud itelligibile sit in se. ¶ Confirmat tota pclo qz artifex distīcte cognoscit oē agēdū aliq̄z fiat. alr nō pfecte opare. qz cog ē mēsura lux q̄z opat. sz deᵘ ē pfectissimᵘ artifex oium aliop a se. g oium pducibilium a se habet notitiam distinctaz z actualem z priorem eis.

Ad primū in oppositū nego pñaz. Ad pbationem dicēdum q nullum aliud a deo hz rōnem motiui nec pficiētis respectu itellectus diuini. z h modo intelligit phs q intellectus primi nō itelligit aliud a se. qz tunc vilesceret. z tñ h nō obstante itelligit oia alia a se itelligendo essentiam suā in q virtualr z eminētissime cōtinētur z itellectui diuino clarissime z distinctissime pñtātur vt tactum est in exponēdo lrām. ¶ Ad scđm cōcedo maiorem sic intelligēdo q sit aliqd qđ sub subo eius adequato nec formalr nec virtualr cōtinet: z tūc minor est falsa: qz nec in eēntia diuina oē aliud a se z virtualiter z eminētissime cōtinetur. ¶ Notan. q intellectus primi entis precise itelligit seipsum vt obum adequatum. z intelligēdo se intelligit qđcunq̧ aliud. nobilior ēt modo q̄z habeant eē in se. nā essentia diuina virtualiter cōtinet perfectionem z entitatem cuiuscunq̧ rei. vñ ēt res simplr loquēdo nobilius esse hñt in essentia diuina q̄z in seipsis. z ideo pfectissime z distinctissime pñtant itellectui diuino in eēntia vt i speculo pfecto: z ideo ipse res create lz foute terminēt actū itellectus diuini: nō tñ mouēt ipsum ad itelligēdum. qz hoc argueret impfectiōez i ipso itellectu. qz oē mouēs vt sic: est prius z dignius ipso moto.

¶ Entia vero nolūt male dispōi: nec bonū pluralitas pricipātiū. vnᵘ g princeps. tex.cõ.vlti.

q5. Ueritur Utrū principatui
ꝛ regno vniuersi ꝓ
sit tm̄ vnus princeps: q est deus bndi
ctus. vr̄ ꝙ nō. ꝛ ar. sic. deus ē. ḡ dij sūt
ꝓbatio ꝯñe: q singulare ꝛ plurale idē
significāt: lꝫ differāt in mō significādi.
ꝛ icludunt idē significatū ꝓportionalr̄. ḡ sicut singu-
lare icludit singularitatē. ita plurale pluralitatē. Si ḡ
eē cōuenit deo singulariter: conuenit dijs pluralr̄.
¶ Itē. oē ens ꝑ ꝑticipationē reducit ad aliqđ tale ꝑ es
sentiā. sed idiuidua cuiuscūqꝫ spēi create sunt entia ꝑ
ꝑticipationē: q alr̄ nō eēnt plura. ḡ reducunt ad ali-
qd tale ꝑ essentiā. erit ḡ aliqs bō ꝑ eēntiā ꝛ nō ꝑ ꝑnci
patione. sꝫ qcqd ē ens ꝑ eēntiā ꝛ nō ꝑ ꝑticipationē ē
de⁹. ḡ sunt plures dij. ¶ Itē. qcūqꝫ sūt meliora sūt po
nēda i vniuerso. sꝫ plures deos eē ē meli⁹ q̄ꝫ paucos.
q plura bōa, sūt meliora paucioribꝰ bonis. ḡ plures
tex.cõ.48.& dij sūt ponēdi i vniuerso. ¶ Cōtra phs h in l̄ra ꝛ su
inde. pi⁹ vbi ꝓbat vnitatē ꝑme cāe ex vnitate ꝑmi mobil.
tex.cõ.vlti. Respōdeo In ista qōe ꝯclo affirmati-
ua est certa ꝛ ꝑm fidē ꝛ ꝑm
phiam: vñ ad ꝓbādū istā ꝯclonē ꝑ ꝑmittā multipli-
cē suppōnē. 2° ex illis suppōnibꝰ deducā vnā ꝯclo
nē. ¶ Quātū ad ꝑmū ꝑmo suppō ē ꝙ de⁹ ē itell's in
tex.cõ.41. finit⁹ ꝛ ifinitū itelligibile. vt patere ꝑt ex caplo ꝑcedē
ti. ¶ 2° suppono ꝙ de⁹ ē volūtas ifinita ꝛ ifi^m diligi
tex.cõ.51. bile. h appet. q ē formalr̄ volēs ꝛ ē infinitū bonū. vt
pꝫ ex ꝑdictis in h. 12. ¶ 3^m qđ suppono ē ꝙ de⁹ ē in
finitū bonū. q ifinitū ens ꝛ ꝑfectissimū. ¶ 4^m ꝙ sup
tex.cõ.79. pono ē ꝙ de⁹ ē ifinite pōe vt pꝫ ex. 8°. ꝓhy. ꝛ ex h eodē
tex.cõ.41. 12. supra. ¶ 5^m qđ suppono ē ꝙ de⁹ ē nec̄e eē. h ōnsū
fuit ꝛ ꝓbatū supra. ¶ Sextū qđ suppono ē ꝙ de⁹ ē
oīpotens: vt pꝫ ex scriptura sacra. Ista āt sex suppō
nes sunt q̄si vie ad ꝓbādū ꝯclonē qōnis vt patebit.

Quātū ad 2^m ex ꝑma via arguit sic. si nō
ē tm̄ vn⁹ de⁹. da oppositū. sint duo
sint. a. ꝛ. b. tūc arguit sic. duo sunt dij. ḡ intell's ifini-
tus nō intelligit oē itelligibile q̄tū itelligibile ē. ꝯñs
ē falsum. ḡ ꝛ añs. falsitas ꝯñtis pꝫ. q itell's ifinitus
cognoscit qđcūqꝫ ꝑfectissime q̄tū in se itelligibile ē.
alr̄ nō ē itell's ꝑfect⁹ ꝛ infinit⁹. ꝓbatio ꝯñe. ipm̄ a. in
telligit b. ḡ ꝑ eēntiā isti⁹ b. vel non. si nō. ḡ cū b. sit itel
ligibile ꝑ eēntiā. ipm̄ a. nō cognoscit ꝑfectissime ipꝫ
b. q̄ꝫ tm̄ ē cognoscibile. nihil. n. itelligibile ꝑ eēntiā ꝑ-
fectissime cognoscit nisi cognoscat ꝑ eēntiā vel ꝑ ali
qd ꝑfecti⁹ in quo sua eēntia includat ꝑfecti⁹ q̄ꝫ ipsa
sit in se. eēntia āt ipsi⁹ b. in nullo icludit ꝑfecti⁹ q̄ꝫ b.
aliogn nō erit de⁹. si āt cognoscit. b. ꝑ essentiā ipsius
b. ḡ act⁹ itelligēdi ipsi⁹ a. erit posterior nāliter eēntia
ipsi⁹ b. q act⁹ cognoscēdi q nō ē idez obo ē posterior
obo. nō. n. ē ꝑor neqꝫ sil' nā cū tali obo. q tunc posset
act⁹ itelligi sine obo sic ecōuerso. segtur ḡ ꝙ ipꝫ a. nō
ē de⁹. q cū su⁹ act⁹ itelligēdi sit idē simplr̄ ipsi a. si ille
act⁹ ē posterior b. ꝛ ipm̄ a. ē posteri⁹. ꝛ ꝑ ꝯñs nō ē de-
us. ¶ Dices ꝙ itelligit ipm̄ b. ꝑ eēntiā ipsi⁹ a. q̄ silis
ē ipsi b. aut ꝙ a. itelligit ipꝫ b. in rōne spēi cōis ipsi a.
ꝛ b. Cōtra. q cognitio alicui⁹ siue in singuli tm̄ siue i
vli. nō ē cognitio ꝑfectissima. q nō ē ituitiua ipsi⁹ rei
in se. ꝛ ita. a. nō cognosceret b. ituitiue nec ꝑfectissime
neutra ḡ rñsio saluat ꝙ a. itelligit ꝑfectissime ipm̄ b.
ꝛ hr̄ ꝓpositū. ¶ Itē. ex eadē via arguit 2° sic. duo sūt
dij. ḡ vni⁹ act⁹ itelligēdi sunt duo oba adeq̄ta. ꝯñs est
falsuz. ḡ ꝛ añs. falsitas ꝯñtis pꝫ. q tunc act⁹ adeq̄ret
alicui obo sub aliq̄ rōne q̄ substracta nō min⁹ adeq̄-
ret q adhuc remaneret aliud obꝫ adeq̄tū. ꝓbō ꝯñe.
q a. ē obꝫ adeq̄tū suo itellectui cū sit in infinitū itelli-
gibile. ꝛ b. ē obm̄ adeq̄tū eidē. si a. posset sil' itelligere
ipm̄ b. ipossibile ē ḡ ꝙ itelligat vnica itellectōe sil' a.
ꝛ. b. ꝑfecte. ¶ Dices ꝙ a. hꝫ intellectiōes duas realr̄
distinctas. ita ꝙ alia itellectiōe itelligit se. ꝛ alia itelli-
git ipm̄ b. ¶ Cōtra. q tūc a. nō ē de⁹. ipossibile ē. n.
dare in deo duas itellectiōes distictas realr̄. q h nō
stat cū summa simplicitate. ¶ Ex 2ª via ar. sic. duo
sunt dij ḡ volūtas ifinita nō diligit oē diligibile q̄tū
diligibile ē. ꝯñs ē falsuz. ḡ ꝛ añs. falsitas ꝯñtis pꝫ. q
volūtas ifinitas ē recta. ḡ diligit qđlꝫ diligibile q̄tū
diligibile ē. ꝓbō ꝯñe. si a ē vn⁹ ꝛ. b. ē ali⁹ de⁹. ḡ. b. ē di
ligēdū in ifinitū cū sit obm̄ ifinitū a volūtate potētie
diligē ifinitū q̄lis ē volūtas ipsi⁹ a. sꝫ h ē ipossibile.
q a. nāliter plus diligit se q̄ꝫ b. ꝓbō h⁹. q vnūqđqꝫ
nālr̄ plus diligit eē suū q̄ꝫ eē alteri⁹ c⁹ nō ē ps vel effe
ct⁹. rōe ꝑmi dr̄ ꝙ ps nālr̄ plus diligit totū q̄ꝫ seipsā.
nā ꝓ salute ipsi⁹ toti⁹ c⁹ ē ps expōit se ꝑiculo. rōe scđi
creatura plus dꝫ ēt nālr̄ diligere deū q̄ꝫ seipsaz. sꝫ a.
nihil est ipsi⁹. b. nec ps nec effect⁹. ḡ plus diligit se q̄ꝫ
ipꝫ. b. sꝫ volūtas lība q̄ ē recta ꝯformat volūtati nā
li. aliogn volūtas nālis non eēt sp̄ recta. ḡ si hꝫ volū-
tatē liberā rectā plus diligit se actu elicito q̄ꝫ ipm̄ b.
ḡ nō diligit b. ifinite ꝛ ꝑ ꝯñs nō q̄tum diligibile est.
¶ Itē. ex eadem via ar. sic. si duo sint dij. s. a. ꝛ b. aut a.
fruit b. aut vtit. si vtit. ḡ volūtas lordiata q vtit fruē
do. si fruit ḡ a. ē btūs tā in b. vt i obo q̄ꝫ i a. ꝛ ita ē bea
tus in duobꝰ obis quoꝝ neutꝝ ab altero depēdet. sꝫ
h ꝯñs ē falsū ꝛ ipoīe: q nihil pōt eē actu beatū i duo
bꝰ obis beatificis totalibꝰ. q vtroqꝫ eoꝝ dstructo ni
bilomin⁹ ē beatū. ḡ i neutro beatificat. vr̄ ēt necessa-
riū ꝙ totalr̄ q̄etatū in vno obo adeq̄to nō possit tota
liter i alio obo q̄etari. ¶ Ex 3ª via arguit sic. duo sūt
dij. ḡ bonū ifinitū n̄ pōt q̄etare ꝑfecte volūtatē n̄raz.
ꝯñs ē falsum: q h ē ꝯ rōnē boni ifiniti ꝙ nō sit q̄etati
uum cuiuscūqꝫ volūtatis. ꝓbō ꝯñe: q volūtas ordia
ta pōt appetere mai⁹ bonū: sꝫ plia bona infinita si sint
possibilia plus icludūt bonitatē q̄ꝫ vnū ifinitū. ḡ vo-
lūtas posset ordinate plus amare plia bōa ifinita q̄ꝫ
vnū bonū ifinitū. ꝛ ꝑ ꝯñs vnū bonū ifinitū nō posset
eā q̄etare. ¶ Ex 4ª via ar. sic. duo sunt dij. ḡ eiusdem
effect⁹ sūt due cāe totales i eodē ordine cāe. ꝯñs ē fal
suz. ḡ ꝛ añs. falsitas ꝯñtis ꝓbat. q tūc aliqd posset eē
sp̄ cā alicui⁹ a q̄ nō sp̄ depēderet. nihil. n. eēntialr̄ de-
pēdēt ab aliq̄ quo n̄ exñte nihilomin⁹ erit. si ḡ. c. hꝫ du
as totales cās. s. a. ꝛ. b. in eodē gñe ꝛ ordie. tūc destru
cto a. nihilomin⁹ erit ipꝫ. c. ab ipo. b. ꝛ silr̄ destructo
b. ipm̄. c. erit ab ipso a. ex q̄ vtrūqꝫ ponitur cā totalis
eius. ꝓbō ꝯñe. q pō ifinita ē totalis cā respectu cu-
iuscūqꝫ effect⁹. si ḡ a. ꝛ. b. sunt dij qlibet ē pōe ifinite.
ꝛ ꝑ ꝯñs cā totalis cuiuscūqꝫ effectus. ꝛ ꝑ ꝯñs erunt
due ꝑme cāe totales i eodē ordine cāe. ¶ Ex 5ª via
ar. sic. duo sunt dij. ḡ ꝑ necessitatē sunt ifiniti nūero.
ꝯñs ē euidēter falsū. ḡ ꝛ añs. ꝯña ꝓbat. q spēs multi
plicabiles siue plurificabiles in indiuiduis nō deter-
minant ex se ad certū numerū idiuiduoꝝ. sꝫ q̄tū ē ex
se nō repugnat sibi eē in ifinitis indiuiduis. sic pꝫ de
spē hūana ꝛ de alijs oibꝰ corruptibiliū spēbꝰ. ḡ si rō
ipsi⁹ deitatis sit plurificabilis in idiuiduis nō deter-
minat se ad certū terminū: sꝫ q̄tū ē ex se cōpatit secū
ifinitatē. sꝫ si pñt eē ifinita nec̄e eē: ꝑ nec̄itatē sunt ifini
ta. alr̄ nō eēnt necesse eē. sꝫ possibilia eē. ḡ erūt ifiniti
dij quoꝝ qlꝫ est nec̄e eē. ¶ Itē. ex eadē via ar. sic si sint
plures dij. ꝛ ꝑ ꝯñs plura nec̄e eē: oꝫ ꝙ aliqbꝰ ꝑfectio
nibꝰ realibꝰ distinguant. sint a. ꝛ b. tūc sic. aut illi duo
dij distincti ꝑ a. ꝛ b. sūt formalr̄ nec̄e eē ꝑ a. ꝛ b. aut nō
si n̄. ḡ a. ꝛ b. nō sīt formalr̄ rōnes eēndi nec̄io. ḡ ꝑ ꝯñs
nec de⁹ icludēs a. ē nec̄e eē. ꝓbō. q icludit aliq̄ꝫ enti-
tatē q̄ formalr̄ non est entitas necessitas essendi: nec

necessaria ex se.s.ipsum a.silr est de deo includēte b. ¶ Si võ illi duo dij distincti sunt formalr necesse esse p a.z b.z vltra h vtrūqz est necesse esse p illud in quo cõuenit vnū cū alio.qz ex quo ambo sunt dij in aliquo ꝯueniūt z in aliq̄ dn̄t.g̃ vterqz deus bz in se duas rōnes quarū vtraqz est nec̄e eē. sz h est ipossibile qz neutra istarū icludit alterā.g̃ vtraqz circūscripta:deus ille eēt nec̄e eē p reliq̄z.z sic aliqd esset formalr nec̄e eē p aliq̄z rōnē q̄ circūscripta nihilomin⁹ eēt nec̄e eē.qd̄ est ipoſe. ¶ Ex.6ª via ar.sic.oīpotēs ē q suo velle pōt qdcūqz poſe facere eē vel nō eē.ita q suo velle pōt ꝓducere oē poſe.z suo velle pōt ipedire oē possibile vel destruere oē poſe si iam hz eē ƀm sniam Rich.2° de tri.ca.vltio.tūc sic.duo sunt dij.g̃ nullus istoꝝ est oīpotēs.ꝯn̄s est euidēter falsuz.pbō ꝯn̄e.qz a.pōt suo velle ꝓducere oīa i eē ex quo ponit oīpotēs.sz nō ē necesse q b.vellit oīa illa eē q̄ velit a. qz volūtas ipsius b.cōtingēter se hz ad illa:sic volūtas ipsius a.ex quo deus est.g̃ b.pōt nolle illa eē. z p ꝯn̄s nullū istoꝝ erit.g̃ si duo sūt oīpotētes vterqz faceret aliū nullipotētē ꝓhibēdo.s.p suū velle quicqd alius vellet eē. ¶ Dices q ambō ꝯcordāt in volūtate sua.sz nō de necessitate.sz q̄si fecerūt pactū vt qcqd vellit vn⁹ vellit alius. ¶ Sed ꝯ.Tu ꝓ qz illud pactū nō est necessariū.g̃ p ꝯn̄s pōt se alr hre.vt.s.disrūpat pactū.z tūc idē qd̄ prius.Tu 2° qz esto adhuc sequit q neuter eoꝝ eēt oīpotēs.nā si a.est oīpotēs pōt ꝓducere suo velle oē poſe.z.b.silr.q ē ipoſe:nā ipoſe ē duas cās totales eē eiusdē effect⁹.vt pꝯn̄sū ē.g̃ sequit q.b.nō est oīpotēs z sic ad qōnem.

Ad primū in oppositū nego ꝯn̄az.Ad pbōnē dōm q in grāmatica nūs nō ē talis modus significādi q̄les sūt alij modi grāmaticales.nā alij dn̄t ꝑcise modū ꝯcipi absqz aliq̄ reali corr̄ndēte tali mō ꝯcipiēdi.sz nūer⁹ de icludit rē substratā.vn̄ sequit hoīes sunt.ergo realiter plures homines sunt ergo plura animalia rationabilia sunt sz nō sequit.deus ē gn̄is masculini.g̃ de⁹ realr ē masculin⁹:qz ad masculinitatez sufficit aliqd in re quo ille modus possit accipi.puta actiuitas.dico g̃ plale ƀm q includit illa duo icludit rōez q̄si in se falsaz.z dico q illud solū ex pte sbi q dr̄ dij:icludit cōtradictiōez.vt ꝓbatū ē p plēs rōnes:z iō modus cōcipiēdi repugnat ei q ꝯcipit sub mō.cū g̃ ꝓbat ꝯn̄a qz idē sign̄at plale z singlare.z idē icludit.dico q nō ē silr:qz single icludit ꝯceptuz z modū ꝯcipiēdi sine repugnātia:z iō singlare icludit q̄si in se rōnez veraz ꝓut icludit ꝯceptū z modū ꝯcipiēdi:plale aūt ꝓut icludit illa duo icludit q̄si in se rōnē falsā.cuius ptes repugnāt z iō nō seqt q plale sit verū de plali sicut singlare de singlari:qz de subo cuius rō de se ē falsa nihil vere pōt ꝑdicari ista.n.ē falsa.hō irrōnalis isensibilis currūt:z sic de alijs silib⁹. ¶ Ad 2m dicēdum cū dr̄ q oē ens p ꝑticipatiōez reducit.zc̄.dōz q illa ꝓpō maior nō ē ꝑma.sz reducit ad istā.oē ens ipfectuz reducit ad pfectū:sed qz oē ens p ꝑticipationez est ipfectū.z tm̄ illd̄ ens ē perfectū q est ens p eēntiā. iō sequit illa maior q oē ens p pticipationē.zc̄. Illa autē ꝓpō.oē iperfectū reducit ad pfectū.sic itelligēda ē.nā aliqd est iperfectū duplr..vno mō ƀz perfectionē simplr q̄.s.nō nec̄io hēt impfectionē ānexā. qz nō icludit in se limitationē:vt h bonū z h vnū:h ens.h sapiēs.z silia.alio mō est aliqd impfectum nō ƀz perfectionem simplr sed ƀm perfectionem que.s. de ratione sui includit limitationem vt hic homo:h bos hic asinus.zc̄.z nec̄io hēt ānexaz impfectionez impfectū ꝓ mō reducit ad pfectū eiusdē rōnis puta ad bonū:ad vnū:ad ens:ad sapiēs:q̄ iportāt pfectionē simplr.z ista pōt dici reductio vniuoca.sz impfectuz 2°.nō reducit ad pfcm̄ per eēntiā eiusdē rōis. puta ad rōnē specificā.qz ipa aliqd includit imperfectiōis:qz limitationē.z iō ƀm illā nō pōt eē aliqd pfectuz simplr pp limitationē:sz reducit ad pfectum primū qd̄ ē pfectū simplr:equoce tm̄ z eminēter icludēs illā pfectionē.z ista pōit reductio equoca.bonū g̃ impfectū reducit ad bonū pfcm̄.sz h hō q ē impfectus z silr hic bos nō reducūt ad hoiez vl bouē simplicit pfcm̄.sed ad sūmū ens z sūmū bonū q ē de⁹ q illā pfctōez virtualr icludit.nō g̃ est dare hoinez nec bouē p essentiā q dij pn̄t appellari. ¶ Ad 3m qn̄ dr̄ q q̄cūqz sūt meliora ponēda i vniuerso.dico q verꝫ est si illa pō sit poſe z nō icōposs:sz eē plures deos est incōpossibile z includēs repugnantia vt ōn̄sum est multiplr z ideo nō est melius eē plures deos.qd̄ .n.non est melius nisi ex positione incōpossibiliū nō est melius.imo nec bonū simplr.sicut illud qd̄ non ē nisi ex positione ipossibili z repugnātiā includēte est t.c.cō.55. oio.sed nō ipossibile est ipm̄ esse vel poni in esse.Bene ergo cōcludit phs qd̄ non est bonum in vniuerso pluralitas ꝑncipatuuz.vnus ergo est ꝑnceps totius vniuersi q est Deus bn̄dictus viuens z regnās super vniuersam creaturam a seculo vsqz in seculū Amen.

¶ Expliciūt qōnes subtilissime super.12.libris metha.Arist.excellentissimi artiuz z sacre theologie doctoris Antonij Andree ordinis minoꝝ. accuratissime emendate p doctissimū sacre theologie bacchalarium formatum fratrē Franciscū de valentia eiusdē ordinis ꝓuincie Janue.Impressuz Venetijs p Gregorium de Gregorijs.Anno Dn̄i.1514.Die.xxvj.mēsis Augusti.

Registrum

A a b c d e f g Omnes sunt quaterni preter A z g.qui sunt terni.